SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 8. V. 1969
DO 31. VIII. 1969

1

LJUBLJANA
1 9 7 0

SEJNI ZAPISKI

SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

SEJE OD 8. V. DO 31. VIII. 1969

LJUBLJANA 1970

St-S: 18/1
Sekretariat ... SRS
dokumentácia
Zuv. štev. 662/70

REPUBLIŠKI ZBOR

1. seja

(8. in 9. maja 1969)

Predsedovala: Milo Vižintin, po letih najstarejši poslanec zbora in

Miran Goslar; predsednik republiškega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Milo Vižintin, Tovarišice in tovariši! Lepo pozdravljeni! Kot najstarejši navzoči poslanec pričenjam v smislu poslovnika Skupščine SR Slovenije 1. sejo republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 2. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije predsednik Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher. Sejo zbora bom vodil do izvolitve novega predsednika republiškega zbora.

Za 1. sejo zbora predlagam naslednji dnevni red, ki ste ga z vabilom tudi prejeli:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov;
3. slovesna izjava poslancev;
4. izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev predsednika in podpredsednika republiškega zbora;
6. določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in
7. izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Ali ima kdo kakšen predlog za spremembe in dopolnitve napovedanega dnevnega reda? (Ne.) Če ne, ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev verifikacijske komisije.

V smislu 3. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije mora na začetku prve seje vsak od zborov izvoliti verifikacijsko komisijo, ki šteje 11 članov. Komisija nato izvoli izmed sebe predsednika in določi poročevalca za zbor, nato pa pregleda poročilo republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe,

ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka. Verifikacijska komisija preizkusi pravilnosti volitev in sestavi poročilo za zbor. Šele na podlagi poročila verifikacijske komisije odloči zbor o verifikaciji mandatov.

Če mi dovolite, predlagam, da izvolimo v verifikacijsko komisijo naslednje tovarišice in tovariše:

Eda Brajnika, Janka Česnika, Jožeta Florjančiča. Magdo Kočar, Martina Koširja, Ivana Krefta, Miho Prosena, Toneta Remca, dr. Vojana Rusa, Štefana Sambta in Milana Vižintina.

Dajem ravnokar podani predlog v obravnavo in vprašam, ali ima kdo kakšne spreminjevalne ali dopolnilne predloge? (Ne.) Če nima nihče, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala lepa.

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija republiškega zbora soglasno izvoljena v naslednjem sestavu: Edo Brajnik, Janko Česnik, Jože Florjančič, Magda Kočar, Martin Košir, Ivan Kreft, Miha Prosen, Tone Remc, dr. Vojan Rus, Štefan Sambt in Milan Vižintin.

Prosim komisijo, da se konstituira, pregleda poročilo republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka in preizkusi pravilnost volitev. O svojem delu naj sestavi poročilo in z njim seznani republiški zbor. Komisija naj se sestane takoj v sobi 212 v drugem nadstropju.

Za sedaj, tovarišice in tovariši, odrejam odmor, da omogočimo verifikacijski komisiji, da opravi svoje delo.

Sejo bomo nadaljevali ob 12. uri v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.10 in se je nadaljevala ob 12. uri.)

Predsedujoči Milo Vižintin: Tovariši in tovarišice, nadaljujemo sejo. Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na poročilo verifikacijske komisije in verifikacijo mandatov.

Predsednik verifikacijske komisije tovariš Edo Brajnik mi je sporočil, da je komisija opravila svoje delo. Prosim tovariša Janka Česnika, poročevalca verifikacijske komisije, da da poročilo.

Janko Česnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Verifikacijska komisija je na podlagi 4. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 8. maja 1969 obravnavala poročilo republiške volilne komisije z dne 22. aprila 1969, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi ter volilne spise in ugotovila:

1. Po odloku o razpisu splošnih volitev v Skupščino SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 6-29/69) in zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 5-28/69) je bilo treba izvoliti 90 poslancev republiškega zbora Skupščine SR Slovenije v 90 volilnih enotah.

2. V navedenih volilnih enotah je kandidiralo skupaj 160 kandidatov, katerih kandidature so v skladu z zakonom potrdile pristojne občinske volilne komisije.

Republiška volilna komisija je objavila na podlagi 2. odstavka 89. člena zakona o volitvah poslancev Skupščine SR Slovenije seznam kandidatov, predlaganih od občinskih kandidacijskih konferenc in zborov volivcev, katerih

kandidature so potrdile pristojne občinske volilne komisije (Uradni list SRS, št. 11—95/69).

3. O predlaganih poslanskih kandidatih so volivci neposredno glasovali na volitvah dne 13. aprila 1969.

4. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih neposrednih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah. Ugotovila je, da so bile volitve opravljene v skladu z zakonitimi predpisi in da ni bilo nepravilnosti takšne narave, da bi lahko vplivale na volilne izide.

5. Po ugotovitvah volilnih izidov v občinskih volilnih komisijah so bili izmed predlaganih kandidatov izvoljeni za poslance republiškega zbora Skupščine SR Slovenije tisti kandidati, ki so kot edini kandidati v volilni enoti dobili večino glasov vseh volivcev z območja volilne enote, pri več kandidatih v volilni enoti pa je bil izvoljen tisti izmed njih, ki je dobil največ glasov v volilni enoti.

Na podlagi navedenih ugotovitev verifikacijska komisija republiškega zbora Skupščine SR Slovenije predlaga, da republiški zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev republiškega zbora Skupščine SR Slovenije:

Volilna enota	
Ajdovščina	REBEK Rudi
Brežice	CERJAK Ivan
Celje I	KOČAR Magda
Celje II	KRAIGHER Sergej
Celje III	ŠNABL Bogdan
Cerknica	TELIČ Jože
Črnomelj	KRESE Leopold
Domžale I	SIMONČIČ Lado
Domžale II	MATIČIČ Cene
Dravograd	BART Franc
Gornja Radgona	KREFT Ivan
Grosuplje	AHLIN Ivan
Hrastnik	OROŽEN Marjan
Idrija	KORDIŠ inž. Franjo
Ilirska Bistrica	ŽNIDARŠIČ Jože
Izola	FURLAN dr. Branko
Jesenice	BURNIK Janko
Kamnik	SVETELJ Franc
Kočevje	BENČINA Drago
Koper I	RENKO Ivan
Koper II	KAVČIČ Stane
Kranj I	JANHAR Igor
Kranj II	HAFNER Vinko
Kranj III	KOŠIR Martin
Krško	BRILEJ dr. Jože
Laško	PROSEN Miha
Lenart	TOMIČ Zora
Lendava	LUBEJ Bojan
Litija	DERNOVŠEK Jože
Ljubljana-Bežigrad I	POLIČ Miloš

Ljubljana-Bežigrad II	ROTER Zdenko
Ljubljana-Center I	KASTRIN Vida
Ljubljana-Center II	REMC Tone
Ljubljana-Moste-Polje I	MAČEK Polde
Ljubljana-Moste-Polje II	ČRNE Vlado
Ljubljana-Šiška I	RUS dr. Vojan
Ljubljana-Šiška II	GOSLAR Miran
Ljubljana-Šiška III	BRAJNIK Edo
Ljubljana-Vič-Rudnik I	RUDOLF Janko
Ljubljana-Vič-Rudnik II	BENEDIK dr. Majda
Ljubljana-Vič-Rudnik III	VRHOVEC Stane
Ljutomer	PUŠENJAK Rado
Logatec	DOLENC Marjan
Maribor I	DOLINŠEK Zdravko
Maribor II	ŽLENDER Mirko
Maribor III	VADNJAL Boris
Maribor IV	LEŠNIK Zoran
Maribor V	FLORJANČIČ Jože
Maribor VI	ULRIH Ela
Maribor VII	MAJERIČ Avgust
Maribor VIII	PETEK Stanislav
Maribor IX	JARC Boris
Metlika	VRVIŠČAR Franc
Mozirje	DEBERŠEK Jože
Murska Sobota I	TOTH Štefan
Murska Sobota II	GYERGYEK Rudi
Murska Sobota III	SAMBT Štefan
Nova Gorica I	ŠTRUKELJ Jožko
Nova Gorica II	VIŽINTIN Milo
Nova Gorica III	VIŽINTIN Milan
Novo mesto I	HOČEVAR dr. France
Novo mesto II	KUHAR Franci
Ormož	BORKO Franc
Piran	JENKO Stanislav
Postojna	ČESNIK Janko
Ptuj I	VREČKO Vladimir
Ptuj II	STROPNIK Lojzka
Ptuj III	PISLAK Viktor
Radlje ob Dravi	JAMŠEK Maks
Radovljica	JERE Franc
Ravne na Koroškem	KLANČNIK Gregor
Ribnica	ILC Franc
Sevnica	GABRIČ Marjan
Sežana	PIRJEVEC Roman
Slovenj Gradec	RAZDEVŠEK Franc
Slovenska Bistrica	PUČNIK Ivan
Slovenske Konjice	TAVČAR Adolf
Šentjur pri Celju	CVENK Miran
Škofja Loka	FRANKO Ivan
Šmarje pri Jelšah I	BOŽIČEK Benjamin

Šmarje pri Jelšah II	LOJEN Jožko
Tolmin	SMREKAR Andrej
Trbovlje	FORTE Karel
Trebnje	JENKO Marjan
Tržič	PEHARC Andrej
Velenje	NAPOTNIK Alojz
Vrhnika	VERBIČ Janez
Zagorje ob Savi	KOLENC Dušan
Žalec I	GORIŠEK Vlado
Žalec II	ZIDAR Milovan

Verifikacijska komisija predlaga, da republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejme to poročilo in tako verificira mandate vseh navedenih poslancev republiškega zbora.

Predsedujoči Milo Vižintin: Prehajamo na razpravo o poročilu verifikacijske komisije. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče besedo, prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bil mandat kateregakoli poslanca oporečen. Prosim, kdor je za to, da se sprejme to poročilo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem potrdil poročilo verifikacijske komisije in njene predloge ter s tem potrdil oziroma verificiral mandate vseh 90 poslancev republiškega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev.

Glede na to, da so bili vsi poslanski mandati verificirani, prosim novoizvoljene poslance, da vstanejo in poslušajo besedilo slovesne izjave, ki jo bom sedaj prečital:

»Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine SR Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov in občanov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Prosim vas, da podpišete besedilo slovesne izjave, ki ste jo prejeli po pošti oziroma danes pred dvorano in jo oddate sekretarju našega zbora.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja šteje 13 članov, in sicer voli v komisijo 4 člane republiški zbor, po dva člana vsak zbor delovnih skupnosti, 3 člane pa delegira republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Skupina 10 poslancev, ki jo sestavljajo tovarišice in tovariši: Drago Benčina, Ivan Franko, Branko Furlan, Martin Košir, Polde Maček, Franc Svetelj, Bogdan Šnabl, Jožko Štrukelj, Jože Slavič in Boris Vadnjal, mi je na podlagi 116. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije poslala predlog, da se izmed poslancev republiškega zbora v komisijo za volitve in imenovanja izvolijo: Marjan Orožen, Ivan Renko, Lojzka Stropnik in Milan Vižintin.

Dajem ta predlog v obravnavo. Ali ima morda kdo še kakšen drug predlog, ali morda predlaga kakšno spremembo ali dopolnitev? (Ne.) Če ne, potem prehajamo na glasovanje. Prosim poslance, ki so za predlog, da dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili izmed poslancev republiškega zbora v komisijo soglasno izvoljeni: Marjan Orožen, Ivan Renko, Lojzka Stropnik in Milan Vižintin.

S tem prekinjam sejo zbora in vas obveščam, da bomo sejo zbora nadaljevali jutri, ob 13. uri. To je potrebno zaradi tega, da komisiji za volitve in imenovanja omogočimo, da pripravi potrebne predloge za jutrišnja zasedanja zborov. Jutri bomo najprej na skupni seji izvolili predsednika in podpredsednika Skupščine SR Slovenije in poslance v zbor narodov zvezne skupščine, nato pa bomo na ločenih sejah nadaljevali z delom zborov po sprejetih dnevnih redih.

Obveščam vse člane komisije za volitve in imenovanja, da se komisija sestane danes ob 13.30 v sobi številka 217/II. nadstropje.

Vse poslance obveščam, da bodo lahko, če to želijo, že danes dobili vse predloge, ki jih bo pripravila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije za jutrišnjo skupno sejo vseh zborov in za nadaljevanje sej posameznih zborov Skupščine SR Slovenije. Predlogi komisije bodo na razpolago v recepciji Skupščine SR Slovenije pri vhodu desno, že danes, dne 8. maja 1969, od 18. do 21. ure, sicer pa jih boste dobili na mizo pred jutrišnjimi sejami.

(Seja je bila prekinjena ob 12.15 in se je nadaljevala dne 9. maja ob 13. uri.)

Predsedujoči Milo Vižintin: Tovarišice in tovariši poslanci! Nadaljujemo s sejo republiškega zbora in prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev predsednika in podpredsednika republiškega zbora.

Predlog odloka, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja, ste prejeli. Ali želi poročevalec komisije predlog še ustno obrazložiti? (Ne.) Potem dajem predlog komisije, ki ga imate pred seboj, v razpravo. Ali želi kdo besedo? (Ne.) Če nima nihče kakšnega spreminjevalnega ali dopolnilnega predloga in če nihče ne želi sodelovati v razpravi, zaključujem razpravo.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednika republiškega zbora. Kdo je za to, da se za predsednika republiškega zbora izvoli tovariš Miran Goslar? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Miran Goslar soglasno izvoljen in prosim tovariša predsednika Mirana Goslarja, da prevzame vodstvo seje zbora. (Ploskanje.) Čestitam, želeč ti mnogo uspehov!

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci! Zahvaljujem se vam za zaupanje in čast, ki ste mi jo izkazali z izvolitvijo za predsednika republiškega zbora. Težko sem se odločil, da prevzamem to odgovorno dolžnost, in upam, da mi boste dovolili, da po dveh letih najdemo v sestavu tega zbora drugo rešitev, ki bi me tedaj, čez dve leti, odvezala od predsedniške dolžnosti.

Pred nami je v tej mandatni dobi prav gotovo izredno pomembno in težko obdobje. Slovenski narod si bo v skupnosti z drugimi jugoslovanski narodi moral jasneje opredeliti svojo vlogo, predvsem svoje mesto, svoj razvoj in

svojo bodočnost v politično in gospodarsko tako razgibanem obdobju, kot je sedanje in kot vemo, da bo tudi prihodnje.

Zavedati se moramo, da marsikaj zavisi tudi od naših stališč in od sklepov, ki jih bomo sprejemali. Moja največja in najbolj iskrena želja je, da bi bili enotno in homogeno delovno telo, kjer bomo v ustvarjalnem, demokratičnem vzdušju sposobni podpirati in razvijati vse, kar je najbolj napredno, nikdar zadovoljni z že doseženim in stremeči k novim in boljšim rešitvam za naš nadaljnji družbeni razvoj.

V naših naporih in naših odločitvah naj bi odločno prevladovalo vse tisto, kar nas združuje, kar vodi k integraciji slovenskega nacionalnega in gospodarskega prostora in k nadaljnjemu razvoju institucij samoupravnega socializma. To bo prav gotovo terjalo od nas poseben stil dela. Prihajamo iz različnih delov Slovenije, udejstvujemo se v različnih sferah družbenega dela. Bliže smo ali bolj poznamo določene probleme oziroma posebnosti posameznih področij, pač glede na to, kjer je kdo živel in delal. Vsakdo od nas bo kot poslanec delal v kakem odboru ali komisiji skupščine in se s tem čutil še posebno odgovornega za to področje. Toda to hkrati terja od nas strpnosti in razumevanja tudi za druga področja. Reči hočem to, da bo vsakdo med nami prav zato, ker hočemo in moramo dati prednost integriranim interesom slovenske družbe, v konkretnih rešitvah, ki jih bo treba sprejemati, marsikdaj postavljen pred odločitev, da ne misli samo na svojo lastno občino, na svojo lastno regijo ali na svojo lastno delovno organizacijo.

S tem, ko smo bili izvoljeni v republški zbor, nismo sprejeli samo čast biti poslanec, vsi se zavedamo, da smo sprejeli predvsem dolžnosti, ki nam bodo vzele marsikatero uro, bodisi na terenu med občani, v občinskih skupščinah in seveda v pripravah in na sejah skupščinskih teles. To bo terjalo od slehernega poslanca, in tisti, ki ste kdajkoli že bili v tej skupščini — takšnih nas je kar precej, skoraj polovica — vemo, da terja to veliko napornega dela in odgovornosti pred volivci, da bi bile naše odločitve čim bolj kvalitetne.

Glede na obseg skupščinskega dela in glede na problematiko, ki jo bo treba reševati, bo naš zbor prav gotovo mnogokrat in dolgotrajno zasedal. Bila bi seveda velika zmota, če bi kdo misli, da je svojo dolžnost opravil le z udeležbo na sejah zbora. Če hoče skupščina nadaljevati svojo dejavnost kot aktivni tvorec politike našega nadaljnjega družbeno-političnega in družbenoekonomskega razvoja, tedaj terja od slehernega poslanca njegov lastni ustvarjalni in konstruktivni napor in odnos, ne pa morda samo kritiko ali pa morda samo vprašanj, na katera naj odgovarjajo in jih razrešujejo drugi.

V tem smislu vas pozivam k čim aktivnejšemu delu in k čim boljšemu sodelovanju. Če bom kdaj ali celo večkrat kot predsednik tega zbora tudi sam razpravljal o določenih vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu naših sej, tedaj vas prosim, ne vzemite tega za avtoritativni predsedniški poseg, ki naj bi imel namen zadušiti kakršnokoli drugačno mnenje, temveč predvsem kot prispevek k razpravi in kot pomoč k razčiščevanju mnenj.

Na koncu želim, da bi bilo naše sodelovanje z izvršnim svetom, ki ga bomo danes izvolili in ki bo nosil velik del teže in odgovornosti za naš nadaljnji družbeno-politični in ekonomski razvoj, plodno, uspešno in konstruktivno. Hvala lepa! (Ploskanje.)

Iz predloga odloka o izvolitvi predsednika in podpredsednika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je razvidno, da je za podpredsednika republiškega

zbora predlagana tovarišica Lojzka Stropnik. Želi kdo razpravljati o tem predlogu. (Nihče.)

Če ne, dajem na glasovanje predlog, da se za podpredsednika republiškega zbora izvoli Lojzka Stropnik. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila za podpredsednika republiškega zbora soglasno izvoljena tovarišica Lojzka Stropnik in prosim, da zavzame svoje mesto. (Ploskanje.)

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog komisije za volitve in imenovanja za določitev za kandidata za predsednika izvršnega sveta ste prejeli. Prav tako ste prejeli tudi mnenje zborov delovnih skupnosti glede tega predloga. Ali želi morda predstavnik komisije za volitve in imenovanja še dopolniti pismeno poročilo? Prosim, tovariš Marjan Orožen ima besedo.

Marjan Orožen: Tovarišice in tovariši! Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije predlaga, da republiški zbor določi za kandidata za predsednika novega izvršnega sveta dosedanjega predsednika izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije tovariša Staneta Kavčiča.

Predsedstvo in izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije sta na skupni seji dne 10. marca predlagala kandidaturo Staneta Kavčiča in dala svoj predlog v javno razpravo. Slovenska javnost je ta predlog sprejela, prav tako pa so ga podprle vse družbeno-politične organizacije.

Predsedstvo in izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva sta svoj predlog utemeljila s prizadevanjem in dosedanjim uspešnim delom kandidata pri utrjevanju in nadaljnjem razvijanju samoupravnih odnosov v Sloveniji, pri izvajanju družbene in gospodarske reforme, pri gospodarskem in splošnem napredku naše republike, pri oblikovanju programa dolgoročnega nacionalnega razvoja in za nadaljnji razvoj in napredek enakopravne demokratične skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti. Komisija za volitve in imenovanja je na svoji včerajšnji seji v celoti sprejela navedene ugotovitve, poleg tega pa ugotavlja, da je izvršni svet SR Slovenije v svoji dosedanji dvoletni mandatni dobi pod predsedstvom tovariša Staneta Kavčiča ob uspešnem oblikovanju dolgoročne politike na vseh področjih dejavnosti v naši republiki, začel z odločnim in učinkovitim razreševanjem vrste konkretnih perečih vprašanj, prisotnih v naši družbi.

Komisija za volitve in imenovanja zato meni, da je treba zagotoviti nadaljnje in dosledno izvajanje postavljenih programskih zasnov in izraža svoje prepričanje, da kandidat v polni meri opravičuje zaupanje za uspešno uresničevanje teh nalog. Glede na to, v imenu komisije za volitve in imenovanja predlagam republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da za kandidata za predsednika izvršnega sveta določi tovariša Staneta Kavčiča. S predlogom soglašajo tudi zbori delovnih skupnosti. (Ploskanje.)

Predsednik Miran Goslar: Predlog, da se za kandidata za predsednika izvršnega sveta določi Stane Kavčič, dajem v razpravo. Želi kdo besedo. Prosim, tovariš dr. Vojan Rus.

Dr. Vojan Rus: Tovarišice in tovariši, dovolite mi, da omenim svoje že na začetku izraženo principialno stališče, ki se je nanašalo na izvolitev na vsa vodeča mesta v skupščini, in sicer da bi morala biti pred temi izvolitvami omogočena diskusija o osebnih konceptih bodočih kandidatov. Zaradi tega bi želel, ker se mi zdi, da ima prav izvršni svet izredno pomembno vlogo pri konkretizaciji in operacionalizaciji najosnovnejših principov, postaviti nekaj vprašanj bodočim kandidatom za izvršni svet. Vendar se mi zdi, da bi bilo korektno, če bi bodoči mandatar dal svojo programsko izjavo že prej. Zdi se mi, da ne bi bilo pravilno, da bi programsko izjavo dal šele takrat, ko je izvršni svet že izvoljen, temveč že prej, kar bi dalo nam poslancem možnost, da o tej programski izjavi razpravljamo.

Kolikor kandidat te programske izjave ne namerava dati, mu nameravam postaviti nekaj vprašanj.

Vprašanja ne zadevajo osebe ali določene ekipe pri nas, temveč nekatera temeljna vprašanja iz dela skupščine, nekatere osnovne nacionalne cilje v tem trenutku in vprašanja, kako si izvršni svet zamišlja uresničevanje teh ciljev.

Omenil bi samo nekatera vprašanja, ki se mi zdijo izredno pomembna, saj ne moremo podrobno razpravljati sedaj o vseh mogočih vprašanjih, ampak le o tistih, ki so osrednja. Zdi se mi, da smo Slovenci sedaj na tisti točki razvoja, ko je človekova ustvarjalnost vse bolj odločilna. Zdi se mi, da to ni nekakšna filozofska fraza, ampak, da je to konkretno slovensko nacionalno vprašanje. Mi postajamo razvita dežela, pri tej stopnji razvitosti pa, kot je znano, postaja izobrazba eden odločilnih faktorjev. Iz raziskav mnogih ekonomistov v razvitih družbah izhaja, da je delež izobrazbe kot faktor gospodarskega razvoja, v fazi, v kateri je npr. Amerika že nekaj desetletij, bistveno porastel in vemo, da je tudi v drugih razvitih deželah visoka korelacija, visoko soglasje med stopnjo razvitosti in stopnjo izobraženosti. Mi vemo, da obstoji v nekaterih zahodnih deželah v celotnem številu zaposlenih že okrog 40 % ali celo več ljudi z višjo, visoko in srednjo šolo.

Mislim, da smo mi tudi na tej stopnji. Mi smo precej investirali in smo v izobrazbi zajeli precej širok krog ljudi. Nam pa se danes postavlja vprašanje intenzivnega dela, dobre porabe sredstev in dobrega izrabljanja ljudskih izvorov in eden izmed odločilnih faktorjev pri tem sta ravno izobraževanje in znanost.

Na drugi strani pa se mi zdi, da smo v nekem močnem precepu prav zato, ker sta izobraževanje in znanost v našem slovenskem nacionalnem telesu morda veliko bolj zaostala, kot je to doslej ugotovljeno in priznano.

Naj navedem samo nekaj konkretnih podatkov. Po statistično objavljenih uradnih podatkih imamo Slovenci v celotnem zaposlenem prebivalstvu samo 16,2 % ljudi z visoko, višjo in srednjo izobrazbo in smo glede tega odstotka vsekakor daleč za nekoliko bolj razvitimi deželami, in smo tudi precej daleč za vsemi ostalimi jugoslovanskimi republikami. V vseh ostalih jugoslovanskih republikah je delež izobraženih bistveno večji.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Rus, oprostite, da vas prekinem. Ne bi želel, da vam omejujem vašo poslansko aktivnost že na prvi seji, vendar sem mnenja, da vas moram glede na vsebino, s katero ste začeli, po poslovniku opozoriti na to, da se ne držite dnevnega reda. Sedaj imamo predlog, da se za kandidata za predsednika izvršnega sveta določi tovariš Stane Kavčič. Mislil sem, da vi mislite diskutirati v zvezi s to točko. Kot sem informiran, bo tovariš

Stane Kavčič po kratkem odmoru, da lahko povabimo še poslance drugih zborov delovnih skupnosti v to dvorano, dal kratko obrazložitev, zakaj predlaga takšen sestav izvršnega sveta in bo opredelil njegovo vsebino dela. Kolikor bi potem želeli še o tem razpravljati, vam bo ta možnost dana.

Mislim, da ste s tem, ko ste začeli tako na široko razvijati svoje misli, dejansko prekoračili obseg točke, ki jo imamo sedaj na dnevnem redu.

Prosim, da to upoštevate, in če imate konkretna vprašanja, na katera želite, da bi tovariš Stane Kavčič odgovoril, že v tem svojem ekspozeju — čeprav ne vem, če bo to mogoče in je to stvar njegove odločitve — potem jih postavite. Ni pa mogoče, da bi sedaj šli na razpravo, ki ima referatski karakter. Prosim, da to upoštevate.

Dr. Vojan Rus: Tovarišu predsedniku bi vseeno odgovoril. Moral sem povedati nekaj uvodnih besed. Gre mi predvsem za vsebinska vprašanja in do konkretnih vprašanj bom zelo kmalu prišel. Mislim, da so vprašanja taka, da zahtevajo tak uvod in zdi se mi, da je ta želja, da se tako na hitro stvari rešujejo, zlasti pri tako pomembnih vprašanjih kot so ta, morda neka navada od prej, ko so stvari na hitro odločali. Obljubim, da vas ne bom brez potrebe zadrževal. Mnenja pa sem, da je tisti demokratičen postopek, ki je potreben pred izvolitvijo na katerokoli funkcijo, preveč zakrnel, in zato morda moja intervencija sedaj izgleda nepotrebna.

Konkretna vprašanja kandidatom za izvršni svet, ki slone na tem, kar sem izvajal doslej, so naslednja:

Prvo, mislim, da bi bila ena od nujnih naših bodočih nalog, da bi morali v zakonski obliki predvideti, kateri izobrazbeni pogoji so potrebni na vseh področjih, kjer obstojijo profesionalna strokovna vodstvena in strokovna mesta, razen tam, kjer so izrazito politična.

Drugo, mislim, da je delež, ki ga ima izobrazba pri določanju dohodka, po nekaterih analitičnih ocenah, ki smo jih doslej imeli, izrazito premajhen. Tudi glede tega bi me zanimalo konkretno stališče kandidata za mandatarja.

Naslednje vprašanje, ki bi me zanimalo: Struktura inteligence v Sloveniji je danes, zlasti tiste, ki nastaja, tako izrazito enostranska, da je nujno potrebno organizati sistematično obliko vzdigovanja zlasti tiste mladine, ki je izven ljubljanske regije in ki je socialno siromašnejša. To zahtevo pravilen sistem štipendij in drugih ukrepov, na podlagi katerih bi lahko ta mladina prihajala v veliko večji meri kot doslej v vrste slovenske inteligence. Zdi se mi, da je eden od bistvenih razlogov, da se to ne dogaja, tudi v tem, da na vodstvenih mestih, v strokovnem in profesionalnem smislu, izobrazba ne igra ustrezne vloge in zato to enostavno izgleda, kot da ni potrebno študirati. Mnenja sem, da je to eno od bistvenih vprašanj, ker so še danes ljudje prepričani, da prideš bolj daleč z zvezami, s protekcijo in podobno, kot pa z izobrazbo in z delom.

Naslednje vprašanje, ki bi ga postavil bodočemu mandatarju, je: Mnenja sem, da bi bilo nujno bistveno boljše urediti vprašanje študentov, ne v tem smislu, da bi manj in dlje študirali, ampak da bi dobili delovni status, v katerem bi bile pravice in dolžnosti povezane. Mislim, da bi to moralo dobiti zakonsko obliko.

Prepričan sem, da ukrepi, ki sem jih navedel, ne zastavljajo velikih zahtev glede finančnih sredstev, temveč zahtevajo predvsem pravilno politiko.

Glede na to se ne bom strinjal, če bi bila ta vprašanja zavrnjena, češ da so nejasna, nerealna in podobno.

Želim tudi reči, da cilj teh vprašanj ni, da se kogarkoli postavi ob zid in da se ustvarijo neke nemogoče situacije v naši družbi. Mnenja sem, da se lahko dogovorimo za določene prehodne roke, v katerih ljudje lahko ostanejo na svojih delovnih mestih, dokler ne dobijo kvalifikacij in podobno.

In nazadnje vprašanje, ki me zanima, je delitev v okviru celotne slovenske družbe in naš gospodarski sistem. V zadnjem času sem slišal nekaj mišljenj, da smo v Sloveniji že dosegli tako socialno stanje, ko vsak živi od svojega dela in ne na tuj račun, in da imamo izven tega samo posamezne ekscese. Mnenja sem, da so delitvena vprašanja veliko bolj strukturalna in veliko bolj bistvena. Zato je nujno, da se tudi v družbi, ki ima tržne zakonitosti, lahko dogaja, da so cele gospodarske panoge v objektivnem monopolnem položaju, kakor tudi da so drugi proporci nezadostno določeni. To so vprašanja globalne delitve, kot delitev osebnega in družbenega standarda, investicij in potrošnje in vseh instrumentov, ki so verjetno glede tega zelo nedodelani. Zanima me, ali predvideva izvršni svet, da bi bilo potrebno temeljito in v celoti pretresti celotno družbeno delitev?

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi besedo? Prosim! Tovariš Tone Remc ima besedo.

Tone Remc: Tovarišice in tovariši poslanci, tovariš predsednik zbora! Glede na majhen zaplet najprej naslednjo opombo. Zdi se mi, da postaja normalno, da se programska izhodišča in cilji dajo v razpravo in o njih diskutira, preden se glasuje o osnovnih nosilcih določene politike za naslednje mandatno obdobje. Posebej naglašam, da to nikakor ni in ne bi smelo biti pojmovano kot vprašanje političnega zaupanja v konkretne ljudi. Mandatar in njegovi osebni sodelavci uživajo v Sloveniji in širši skupnosti široko strokovno in politično zaupanje, in to vprašanje sploh ni umestno. Mislim, da je umestna dilema metode skupščinskega dela, kdaj in na kakšen način in v kakšni frekvenci se razpravlja o programskih izhodiščih in ciljih.

Prepričan sem, da bo skupščina z izvolitvijo svojega izvršilno-političnega organa izvršnega sveta v predlaganem sestavu predvsem podprla in okrepila tisto smer družbenega razvoja, ki vodi v visoko produktivno in racionalno organizirano družbo duhovno razvitih osebnosti, da bo uveljavila tiste politične subjekte in institucije, ki se v svoji težnji po učinkovitosti ekonomskega in političnega sistema usmerjajo na intenziviranje in poglabljanje procesov politične demokratizacije na eni, ter znanstvenega, organiziranega družbenega razvoja na drugi strani.

Po tej načelni opredelitvi bi želil postaviti, spoštovanemu tovarišu mandatarju oziroma njegovim sodelavcem nekaj konkretnejših vprašanj.

Prvič. Republiška skupščina in izvršni svet prevzameta pred delovnimi ljudmi Slovenije politično odgovornost, da zagotovita kontinuiteto in razvoj socialistične preobrazbe družbe. V sedanjem zgodovinskem trenutku bo potrebno ovrednotiti dosedanjo pot in sredstva s stališča temeljnih ciljev in vrednot. In neposredni nosilci teh temeljnih ciljev in vrednot so prav gotovo sami borci narodnoosvobodilne borbe in udeleženci narodnoosvobodilne borbe.

Ne da bi želel zmanjševati družbeno pozornost in uspehe, ki so bili doseženi v reševanju materialnih in socialnih vprašanj borcev, vendarle moram

ugotoviti, da so se ta vprašanja večkrat reševala na način ekstenzivnega razvoja celotne družbe in v skladu s tem ekstenzivnim načinom razvoja celotne družbe, in so se zato konkretni problemi družbenega položaja borcev obravnavali večkrat kampanjsko in sektorsko. Mislim, da je slovenska družba materialno toliko razvita in politično toliko osveščena, da je možno vsa ta vprašanja rešiti dolgoročno in povezano s stališča kompleksne osebnosti borca. Ali ne obstoji potreba in možnost, da se v enotnem zakonskem dokumentu kompleksno in dolgoročno rešijo odprta vprašanja borcev; in drugič, kako zagotoviti, da se bo življenjski položaj borcev izboljševal v tistem tempu kot se povečuje produktivna moč in bogastvo celotne družbe.

Drugo vprašanje. Kolikor višja je ekonomska, tehnološka in politična raven družbe, v toliko večji meri, očitneje in v raznovrstnejših oblikah se pojavlja intelektualno delo kot faza združenega dela. Prosveta, kultura in znanost ter ves kompleks tako imenovanih družbenih služb so utemeljene samo kot faza, kot notranji sestavni del procesa družbene reprodukcije. V nasprotju s temi objektivnimi procesi v svetu prihaja večinoma iz razlogov neustrezne stopnje subjektivnega spoznanja, znanja in organiziranosti v praksi do konfliktov na nivoju med gospodarstvom in tako imenovano izven gospodarsko ali po mnenju posameznih celo neproduktivno sfero. Spomnimo se zadnje proračunske razprave, razprave o strukturi skupščin, kjer do teh konfliktov na tem nivoju prihaja.

Kakšne sistemske rešitve torej predvideva izvršni svet, da se ustrezneje, učinkoviteje in na višjem nivoju povežejo vse osnovne družbene dejavnosti in v tem smislu tudi kultura in znanost, s procesi materialne proizvodnje.

To načelno vprašanje bi se lahko reduciralo na več konkretnih vprašanj, na primer: Odnos med rastjo nacionalnega dohodka in obsegom in načinom razdeljevanja nacionalnega dohodka za potrebe kulture in znanstvenega razvoja. Način organiziranja znanstveno-raziskovalnih dejavnosti s stališča potreb razvoja tehnologije in družbenih odnosov. Nadaljnji razvoj in način dela republiške uprave s stališča javnosti, strokovnosti in odgovornosti v odnosu do družbene baze. Vpliv nosilcev osnovnih družbenih dejavnosti na oblikovanje temeljnih ekonomsko-političnih odločitev na republiški ravni. Nacionalni koncept kadrovskega razvoja in kadrovske politike kot sestavni del dolgoročnega razvoja Slovenije.

In nazadnje vprašanje — krajše formulirano. S kakšnimi ekonomsko političnimi ukrepi bi bilo možno danes zmanjšati odtok najbolj kvalificirane delovne sile posameznih strok oziroma izboljšati ustreznost njene zaposlitve na delovnih mestih v praksi.

Vprašanja so namerno tako formulirana, da dopuščajo povsem svoboden pristop k odgovorom tako v obsegu kot v poudarkih in so sprožena z namenom, ki sem ga uvodoma formuliral. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati in ker tudi iz vsebine obeh govornikov ni bilo videti, da bi bila celotna smer diskusije kakorkoli usmerjena v predloge, ki bi bili proti tovarišu Stanetu Kavčiču kot kandidatu za predsednika izvršnega sveta, mislim, da lahko glasujemo. Kdor je za predlog komisije za volitve in imenovanja, da se za kandidata za predsednika izvršnega sveta določi tovariš Stane Kavčič, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za kandidata za predsednika izvršnega sveta soglasno določen Stane Kavčič.

Ker so medtem poslanci zborov delovnih skupnosti, kot vidim, že prišli v dvorano, kolikor pa so posamezniki še zunaj, prosim, da jih pokličete v dvorano. Mislim, da ni potrebno, da odredim odmor in dajem besedo tovarišu Stanu Kavčiču, da bi predložil listo in po možnosti v svojem ekspozeju odgovoril tudi na vprašanja, ki so bila postavljena od predgovornikov. Prosim, tovariš Stane Kavčič. (Ploskanje.)

Stane Kavčič: Spoštovani tovariši poslanci! Predlagam naslednji sestav: za predsednika predlagam sebe, za podpredsednika tovariša Vinka Hafnerja in dr. Franceta Hočevarja. Za člane: dr. Vladimira Bračiča, Marjana Dolenca, Bojana Lubeja, dr. Ernesta Petriča, Franca Razdevška, Rina Simonetija, Jožka Štruklja, Zoro Tomič, Borisa Vadnjala, Milovana Zidarja in Ivana Zupana.

Spoštovani tovariši poslanci! Na današnji dan pred dvema letoma je bil izvoljen skoraj isti izvršni svet, kot ga v soglasju s predsedstvom Socialistične zveze predlagam sedaj. Če tako odločite, bomo nadaljevali našo dosedanjo politiko, ohrabreni z doseženimi rezultati, bogatejši z mnogimi izkušnjami, še bolj prepričani v pravilnost naše poti, v koristnost naših ciljev in polni zaupanja v sposobnost slovenskih ljudskih in delovnih množic, katerim želimo biti na voljo in katerih koristi in napredek so edini smisel naših prizadevanj.

Pri našem delu smo odločeni izhajati iz najširše politične in sociološke osnove in prizadevali si bomo, da bo lahko vsak, ki želi sodelovati pri socialističnem napredku slovenskega naroda, dobil svoj prostor, izrazno možnost in tudi svoj delež pri družbenem proizvodu. To velja za vse: za delavce v tovarnah, katerih zavest, delovna vnema in koristi so steber naše politike; za duhovne ustvarjalce v prosveti, kulturi, proizvodnji, znanosti, umetnosti, zdravstvu in javni upravi, ker sta njihovo znanje in misel družbi zelo potrebna; za kmete, ki delajo na polju, in katerih napredek je v našem skupnem interesu; za vse ostale poklice privatnega sektorja, ki se nam zdi preveč utesnjen, če je delovno ustvarjalen, in premalo kontroliran, če poskuša živeti ali celo bogateti na račun drugih. Imamo pred očmi zgodovinski interes delavskega razreda in tudi njegove dnevne potrebe, zato bomo stremeli k temu, da se manjšajo razlike in nezaupanje med posameznimi sloji, da ne neprestano krepi zavest in potreba po medsebojni povezanosti, odvisnosti, razumevanju in skladnemu uravnavanju ustvarjalnih prizadevanj vseh delovnih ljudi slovenske samoupravljalske družbe.

Seveda, če smo tako povezani in odvisni pri delu, moramo biti taki tudi pri delitvi njegovih rezultatov. V pretekli mandatni dobi smo tu že nekaj dosegli, še več pa bomo morali storiti v prihodnosti. Zato je nujno napraviti še nekatere spremembe ali poiskati nove rešitve pri delitvi dohodka v gospodarskih organizacijah, v davčni politiki, pri osebnem delu v privatnem sektorju, pri materialnem položaju kulture, znanstveno-raziskovalnega dela, v pokojninskem sistemu in v stanovanjski politiki. Moramo seveda izpolniti tudi naš program sanacije šolstva, da bi tako z vsem tem dosegli največje možno ravnovesje in skladnost vseh področij družbene reprodukcije in da bi tako krepili našo enotnost in spoznanje, da sta le od rezultatov dela vsakega in vseh odvisna naš standard in položaj, danes in jutri.

Nismo in ne želimo malikovati nobenih oblik kot cilje same zase in zato naj bo decentralizirano vse tisto, kar je koristno za napredek ter racionalizacijo in kar poraja iniciativo; ne bomo se pa izogibali centralizaciji v regionalnih in nacionalnem okviru tam in takrat, ko te zahtevajo splošne koristi in če nam tako velevajo izkušnje prakse. Predvsem pa se bomo odločno in vztrajno borili za reformo, gospodarsko in družbeno. Več stimulacije in prostora za dobro delo in za gospodarstvo, sposobno mednarodne tekme; manj potuhe in socialne sentimentalnosti za slabo delo in nerentabilno gospodarjenje.

To bo naša magna karta pri vsakodnevnih odločitvah. V ta namen bomo vedno pripravljeni pomagti, svetovati in tudi razumeti. Ne bomo pa oklevali, da rečemo svoj »ne« — tako komu tam spodaj kot tudi komu tam zgoraj — če bi to zahtevali od nas trenutek, položaj, doslednost, cilji reforme ali koristi ustvarjalnega dela. Sicer pa s samozavestjo gledamo na bodoča pota reforme. Poudarjamo doslednost, ki vodi k postavljenemu cilju. Svarimo pred izigravanjem in popuščanjem, ki vabita, se ponujata ali grozita kot popotniku Scila ali Karibda.

Če bomo odločno nadaljevali z gospodarsko ali družbeno reformo, potem bomo uspeli. Na taki podlagi pa lahko nadaljujemo s porastom standarda delovnih ljudi, podpiramo nova delovna mesta in še naprej spreminjamo obstoječe proizvodne objekte; lahko omilimo težave infrastrukturnega značaja, kot tudi izpopolnimo in dopolnimo naš program graditve materialnih zmogljivosti v družbeni nadstavbi. Veseli smo, ko vidimo, da je ideja o dolgoročnem konceptu razvoja padla pri slovenskem narodu na plodovita tla in kako se že spreminja v široko gibanje. Zato si bomo še posebej prizadevali dati svoj prispevek temu, da bi se zamisel ostvarila in da na ta način dobimo Slovenci osnovno ogrodje našega žitja in bitja za daljše obdobje naše prihodnosti.

Če obdržimo sedanji tempo razvoja, če se bo gospodarstvo z isto iznajdljivostjo kot do sedaj prilagajalo vse ostrejšim zahtevam domačega in mednarodnega tržišča, če bomo ustvarili pogoje za popoln prodor sposobnih, iznajdljivih in širokopoteznih kadrov, če preudarno razporejamo naš družbeni proizvod, potem je realno upati, da bo mogoče sedanje socialne razlike postopoma zmanjševati, in to na višji ravni družbenega in osebnega standarda. Imeti moramo mnogo razumevanja in posluha za vse tiste, ki so že v preteklosti z borbo, garanjem in delom dali svoj prispevek k vsemu, kar imamo in s čimer razpolagamo. Posebna skrb naj velja tistim, ki so na spodnji meji socialne lestvice. Delovnim ljudem z nižjim standardom naj se hitreje izboljšuje položaj, kot tistim, ki smo že onkraj najnujnejših vsakodnevnih materialnih potreb. Ne more in ne sme biti blagostanja ali celo izobilja za ene in pomanjkanja ali celo siromaštva za druge, čeprav vsi živimo od rezultatov svojega dela.

S posebno tankovestnostjo nameravamo še naprej utrjevati našo socialistično demokracijo, samoupravljanje. osebno svobodo in pravice državljana. Ne bi pa pomišljati niti trenutek, da ukrepamo zoper vsakogar, ki bi poskušal delovati proti zakonom ali z nasiljem ogrožati druge. Polna zavzetost za demokracijo, osebno svobodo in človečnost, hkrati pa odločen prezir in trdo roko vsem pojavom anarhije, reakcije, nasilja vseh barv, odtenkov in vzrokov.

Uspeli smo ustvariti krepke zveze z našimi rojaki onkraj meje v Italiji in Avstriji in želimo jih obdržati in okrepiti. Nadaljevali bomo našo politiko prijateljskih odnosov in pomembnega gospodarskega sodelovanja z obmejnimi deželami in njihovimi vladami, s Furlanijo-Julijsko krajino, Koroško, Šta-

jersko in Gradiščansko. Zadovoljni smo, da imamo odprte meje in da lahko gostoljubno sprejmemo 20 do 30 ali tudi več milijonov turistov, ki gredo k obalam toplega morja, v naše zelene gozdove ali na vrhove zasneženih gora. Vemo, da so naše možnosti skromne, toda kljub temu ne želimo zamuditi nobene priložnosti za utrjevanje miru, mednarodnega sožitja in sporazumevanja v svetu. Podpirali bomo vse in vsakogar, ki se zavzema za neodvisnost in samostojnost in za pravico lastne poti razvoja ne samo velikih, ampak tudi majhnih narodov in držav. Odločen in vsestranski odpor pa vsem tistim, ki ne bi spoštovali teh načel.

Ne lastimo si monopola nad nobeno iniciativo, dobrodošel nam bo torej vsak predlog. Trudimo se biti odprti in dosledni za kritiko; hkrati pa mora biti seveda dovoljeno in tudi z razumevanjem sprejeto, da kritiki odgovarjamo in ji poskušamo dokazati, da je v zmoti, če bi nam tako velevalo ravnati naše prepričanje in dejstva. Vse naše delo bo javno in vsi državljani, zlasti pa vi, tovariši poslanci, boste imeli praktično možnost in ne samo ustavno pravico to delo stalno spremljati in ocenjevati.

Naj vam zaupam še to, da gojimo tiho željo, da bi bili pri uresničevanju politike, o kateri se bo odločalo v tem visokem domu, čimbolj učinkoviti, prodorni in poslovni. Radi bi se preudarno in kvalificirano lotevali problemov, ne da bi pri tem delali večvrednostne ali manjvrednostne teorije o poklicih in znanjih, ki smo si jih priborili in pridobili na univerzah življenja ali v poklicnih ustanovah znanosti. Zavedamo se, da v predstavniških organih in v našem samoupravljanju ni mesta zakulisnemu političnemu špekulantstvu, pehanju za slavo ali dobičkom, praznemu prekladanju besed; tu je prostor, prilika in obveznost za trdo in ustvarjalno delo, pred očmi vse javnosti, ki je, naj mi bo dovoljeno reči, strog sodnik.

Za nas ni bistveno ali bomo nosili težo teh delovnih dolžnosti in imeli nezavidljiv blesk teh funkcij štiri leta ali štiri mesece. Pač pa je bistveno, da se borimo za dosledno uresničevanje tiste politike, za katero bomo prepričani, da najbolj ustreza interesom delovnega človeka, slovenskega naroda in socialistične Jugoslavije. Ni mogoče obljubljati izobilja ali gradov v oblakih. Čakajo nas še mnoge preizkušnje, kljub temu, da živimo čedalje bolje in čeprav je še vedno velika razlika med možnostmi, potrebami in željami. Dela, kruha, svobode in človečnosti je čedalje več in to za vse, ki žele in znajo biti proizvajalci in samoupravljavci naše socialistične domovine. Med njimi je tudi naše mesto, in predvsem njihova pričakovanja bi radi izpolnili, če bomo dobili vaše zaupanje. (Ploskanje.)

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci! V smislu poslovnika bom listo, ki jo je predložil tovariš Stane Kavčič, posredoval zborom delovnih skupnosti in komisiji za volitve in imenovanja. Dotlej pa odrejam odmor. Republiški zbor se ponovno sestane ob 15. uri, ko bomo odločali o listi, ki jo je predložil tovariš Stane Kavčič.

(Seja je bila prekinjena ob 13.50 in se je nadaljevala ob 15.05.)

Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci. Nadaljujemo s sejo. Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Listo kandidata za predsednika izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča z imeni predsednika in podpredsednikov in članov izvršnega sveta ste pravkar prejeli. Prav tako imamo mnenja vseh zborov delovnih skupnosti in mnenje komisije za volitve in imenovanja.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Kot vidim, nihče ne želi razpravljati, torej lahko preidemo na glasovanje. O predloženi listi glasujemo v celoti in ker ni bilo predloga za tajno glasovanje, glasujemo javno. Kdor je za predlog, kakršnega je predlagal tovariš Stane Kavčič, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so soglasno izvoljeni: za predsednika izvršnega sveta tovariš Stane Kavčič, poslanec republiškega zbora, za podpredsednika izvršnega sveta Vinko Hafner in dr. France Hočevar, oba poslanca republiškega zbora. Za člane izvršnega sveta dr. Vladimir Bračič, poslanec prosvetno-kulturnega zbora, Marjan Dolenc in Bojan Lubej, oba poslanca republiškega zbora, dr. Ernest Petrič, poslanec prosvetno-kulturnega zbora, Franc Razdevšek, poslanec republiškega zbora, Rino Simoniti, poslanec gospodarskega zbora, Jožko Štrukelj, Zora Tomič, Boris Vadnjal, Milovan Zidar, vsi poslanci republiškega zbora in Ivan Zupan, poslanec gospodarskega zbora. (Ploskanje.)

Predlagam, da današnji dnevni red dopolnimo še z eno točko, in sicer s predlogom odloka o ustanovitvi odborov republiškega zbora.

Tekst ste prejeli že pred odmorom. Razširitev dnevnega reda predlagam zaradi tega, ker mislim, da bi bilo potrebno, da že na tej seji sprejmemo odlok o tem, kateri odbori bodo delali v našem zboru in na ta način omogočimo, da do naslednje seje komisija za volitve in imenovanja pripravi ustrezne predloge za predsednike in člane odborov. To nam bo omogočilo, da bi čimprej pričeli z rednim delom.

Kot vidite iz same obrazložitve in iz teksta, gre za začasni odlok in za odbore, ki bodo delali v takšni obliki, kot so predlagani, toliko časa, dokler definitivno ne sprejmemo novega poslovnika. S sprejemom novega poslovnika bi bila dana možnost, da se dogovorimo o eventualni drugačni razporeditvi odborov. Predlog odloka predlagam v svojem imenu kot poslanec republiškega zbora in ste ga v pismeni obliki skupaj z obrazložitvijo prejeli. Ali se strinjate, da razširimo dnevni red še s to predlagano točko? (Poslanci se strinjajo.) Tovariš dr. Vojan Rus se javlja k besedi. Prosim.

Dr. Vojan Rus (iz klopi): Mnenja sem, da je taka praksa neustrezna in bi se je morali izogibati.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Rus, ali je to formalen predlog, da se ta točka ne sprejme na dnevni red?

Dr. Vojan Rus: Navsezadnje, če bomo kasneje to stvar lahko spremenili, nimam nič proti, da danes začnemo s to obravnavo. Vendar mislim, da tak način sprejemanja odločitev ni ustrezen, ker nam ne daje možnosti, da bi zadevo proučili. Mimogrede, ko sem gledal odlok, nisem opazil recimo področij zunanje politike in podobne stvari. Lahko sem slučajno odlok prehitro preletel, zdi pa se mi, da je to prekratek rok za sprejemanje takih stvari. Če danes večina želi, da odlok sprejmemo, ne bom formalno oporekal, kljub temu pa poudarjam, da sem proti taki metodi.

Predsednik Miran Goslar: Mednarodne odnose obravnava posebna komisija za mednarodne odnose in ker je to problematika, ki zadeva poslance vseh zborov, je to skupščinska komisija, v kateri so predstavniki vseh zborov, to se pravi našega in zborov delovnih skupnosti, medtem ko imamo v tem odloku samo tista telesa, ki delajo v okviru republiškega zbora.

Ker ni bilo formalnega ugovora zoper to, da sprejmemo to točko na dnevni red, smatram, da je nova 8. točka sprejeta. Prehajamo torej na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora.

Če želite, lahko preberem obrazložitev, glede na to, da ste imeli na razpolago samo dve uri časa, da preberete ta tekst. (Glasovi iz klopi: Ni potrebno!)

Pričenjam razpravo o samem predlogu odloka. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče besedo, prehajamo na sklepanje o predlogu odloka. Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog začasnega odloka o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora.

S tem je dnevni red seje izčrpan. Zahvaljujem se za sodelovanje in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 15.15.)

REPUBLIŠKI ZBOR

2. seja

(28. maja 1969)

Predsedoval: Miran Goslar,
predsednik republiškega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci! Vsem lep pozdrav! Pričenjam 2. sejo republiškega zbora, ki je sklicana na podlagi 168. člena ustave SR Slovenije in 57. člena poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo so se opravičili: Stane Kavčič, Bojan Lubej, Franc Razdevšek in Stane Vrhovec.

Ugotavljam, da smo sklepčni.

Predlog dnevnega reda ste prejeli; datiran je z 20. 5. 1969; poleg tega pa ste prejeli dopis z dne 23. 5. 1969, kjer vas obveščam, da razširjam dnevni red z novo točko.

Končni predlog dnevnega reda je takle:

1. odobritev zapisnika 1. seje republiškega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije;
4. predlog odloka o izvolitvi poslancev republiškega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije;
5. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije republiškega zbora Skupščine SR Slovenije;
6. predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije;
7. predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije in
8. predlog odloka o razširitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Ima kdo kakšno pripombo oziroma dopolnitev k predlaganemu dnevnemu redu? (Ne.) Kot vidim, ni pripomb.

Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Lahko preidemo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na odobritev zapisnika 1. seje republiškega zbora. Zapisnik ste prejeli skupaj s sklicem. Ima kdo kakšno pripombo oziroma dopolnitev k osnutku zapisnika? Prosim, tovariš Remc!

Tone Remc: Tovarišice in tovariši! Kot se spominjate, sem na 1. seji zbora pred prehodom na glasovanje o mandatarju novega izvršnega sveta zastavil troje konkretnejših vprašanj. Prav tako je to storil poslanec dr. Vojan Rus. Ugotavljam, da v zapisniku vprašanja niso formulirana.

Mislim, da je v naši samoupravni demokratični družbi normalno, da vsi nosilci javnih pooblastil na vseh ravneh podajajo svoje osebne projekte v razpravo volilnemu telesu, da volilno telo od njih to zahteva in o teh projektih tudi razpravlja. Ko bomo sprejemali poslovnik, si bom prizadeval, da se institut mandatarstva v tem smislu uredi.

Ker tudi zapisnik odraža kakovost dela skupščine in ima trajnejšo vrednost, je potrebno, da se tudi taka vprašanja v kratki, vendar jasni formulaciji vnesejo v zapisnik tako, da so v njem zapopadeni vsi bistveni elementi.

Predsednik Miran Goslar: Tovariša Remca opozarjam, da imamo pravzaprav tri vrste zapisnikov naših sej. V prvem so kratki povzetki seje, ki so predmet te točke. Nekoliko širše so razprave posameznikov opisane v informacijah, ki so prav tako na voljo javnosti in se pošiljajo med drugim tudi občinskim skupščinam. Tretji zapis pa je dobesedni zapisnik, ki je natančen stenogramski posnetek razprav vsakega posameznika. Iz teh treh zapisov se je mogoče povsem seznaniti z razpravami vsakega govornika. Zapisnik seje, kakršen nam je predložen v potrditev, pa samo povzema potek seje in sprejete odločitve zaradi česar vanj ne sodi zapis posameznih razprav.

Če upoštevamo vse tri navedene oblike zapisov, je mogoče povsem jasno ugotoviti, kakšna so bila stališča in predlogi, ki so jih na seji dajali posamezni poslanci.

Če sem tovariša Remca pravilno razumel, ta ne predlaga popravka zapisnika.

Tone Remc (iz klopi): V informacijah je povzeta uvodna razprava dr. Rusa na skupnem zasedanju vseh zborov. Moja razprava ni omenjena, razen če bo objavljena v prihodnji številki. Ker gre za zelo majhen prostor, mislim, da bi bilo mogoče pomembne politične stvari v preglednem zapisniku vsaj omeniti.

Predsednik Miran Goslar: Je še kakšna pripomba. Prosim, dr. Rus!

Dr. Vojan Rus: Tovarišem poslancem želim zagotoviti, da se ne bom lovil okrog vejic, in da jih ne bom skušal zadrževati s takimi vprašanji.

Mislim, da ni brezpomembno vprašanje, ki ga je zastavil tovariš Remc; tudi mi ni povsem jasen sklep tovariša predsednika glede predloga tovariša Remca, da se popravi zapisnik glede vprašanj, ki sva jih postavila na pretekli seji.

Ne morem se povsem strinjati z mišljenjem, da za posredovanje takih vprašanj oziroma mišljenj zadostuje tak postopek, kakršnega imamo v zapisniku prejšnje seje. Razprava tovariša Remca in moja razprava na pretekli seji se

namreč dotikata bistvenih političnih vprašanj v bodočem razdobju. Zato je nujno potrebno že sedaj posredovati o tem ustrezno informacijo. Vsebina najinih vprašanj pa doslej še ni bila objavljena niti v sejnem zapisniku niti v skupščinskih informacijah. Povsod je le omenjeno, da so bila ta vprašanja postavljena. Ker se te informacije pošiljajo tudi občinskim skupščinam in javnosti, bi bilo zelo pomembno, da se objavijo vprašanja, ki so bila na seji postavljena. Tako se lahko s primerjanjem teh vprašanj in z določenimi izjavami republiških funkcionarjev že vidijo nekatera začetna stališča, ki so včasih skladna, včasih pa se v bistvu razlikujejo. Upam, da se bodo ta nesoglasja uskladila, vendar je nujno, da je javnost že na začetku o tem obveščena.

Poleg tega bi bilo morda za naše delo boljše, da se na željo poslancev brez obširnih razprav na kratko formulirajo njihova stališča. To je predvideno tudi v poslovniku republiške skupščine; mislim pa, da je treba poslovnik smiselno tolmačiti tudi tako, da se stališča oziroma vprašanja vnesejo v zapisnik na zahtevo tudi naknadno. Tako je tudi v 24. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki je za nas nekako najvišji zakon in ga je treba uporabiti glede sejnega zapisnika, določeno, da je v zapisniku prejšnje seje povzeta vsebina poslanskih vprašanj, ki so bila postavljena ustno na seji zbora.

Torej predlagam, da se izjava tovariša predsednika razume v tem smislu, da se popravi zapisnik.

Predsednik Miran Goslar: V redu! Na 9. strani bomo k 6. točki dnevnega reda zapisnik dopolnili v tem smislu, da bo na kratko navedena vsebina vprašanj, ki sta jih postavila tovariš Rus in tovariš Remc na pretekli seji. Se strinjate s takim popravkom? (Poslanci se strinjajo.) V redu! Je se kakšna pripomba? (Ne.) Drugih pripomb ni.

Zapisnik dajem na glasovanje s tem, da bo na prihodnji seji še dopolnjen z besedilom omenjenega popravka glede vprašanj tovariša Remca in Rusa. Kdor je za to, da sprejmemo zapisnik, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Zapisnik je sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Prvo poslansko vprašanje v tej mandatni dobi je postavil tovariš Ivan Kreft, naslovljeno pa je na izvršni svet. V pismeni obliki ste ga prejeli danes na seji. V imenu izvršnega sveta bo nanj odgovoril dr. Vladimir Bračič. Tovariš Bračič ima besedo.

Dr. Vladimir Bračič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec Ivan Kreft je postavil vprašanje v zvezi z bančnimi sredstvi od hranilnih vlog, ki bi se lahko uporabila za investiranje v vzgojno varstvene in šolske ustanove.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v novembru leta 1968 sprejel stališča o uporabi posebnih sredstev za kreditiranje stanovanjskega in komunalnega gospodarstva ter objektov otroškega varstva in o tem obvestil vse občine in poslovne banke. Po teh stališčih naj bi poslovne banke namenile približno tretjino razpoložljivih sredstev za objekte otroškega varstva. Izvršni svet je imenoval posebno začasno tričlansko delovno skupino iz vrst svojih članov, ki je opravila razgovor s predstavniki združenja poslovnih bank, republiške

izobraževalne skupnosti, skupnosti otroškega varstva, republiškega sekretariata za prosveto in kulturo in republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo.

Dogovorjeno je bilo, da bo združenje poslovnih bank priporočilo svojim članicam, da del sredstev namenijo tudi za kreditiranje gradnje tistih osnovnih šol, ki zagotavljajo celodnevno varstvo otrok. Poleg splošnih stališč je sprejel izvršni svet tudi posebno priporočilo poslovnim bankam, v katerem je med drugim priporočil, naj banke za kreditiranje teh dejavnosti uporabijo predvsem tisti del sredstev, ki jih je mogoče dodeljevati pod ugodnejšimi pogoji.

Ugotavljamo, da večina interesentov za kreditna sredstva ni imela pravočasno pripravljenih glavnih načrtov in druge potrebne dokumentacije. Sredstva, ki jih zagotavlja Socialistična republika Slovenija za kreditiranje gradnje osnovnih šol, razdeljuje izobraževalna skupnost SR Slovenije. Da bi se tudi sredstva iz bančnih virov lahko povezovala z republiškimi sredstvi in tako smotrno usmerjala, je prevzela izobraževalna skupnost SR Slovenije tudi glede teh sredstev vlogo koordinatorja. V dosedanjih razgovorih z združenjem poslovnih bank in hranilnic je bilo dogovorjeno, da bo republiška izobraževalna skupnost predložila razdelilnik tudi za sredstva iz hranilnih vlog, ki so namenjena za gradnjo osnovnih šol.

Po podatkih, ki jih je zbral republiški sekretariat za finance, je bilo do 30. 4. 1969 iz sredstev hranilnih vlog odobrenih za potrebe otroškega varstva 12 milijonov dinarjev, od tega pa izkoriščenih 3,4 milijona dinarjev. Koliko od tega je odobreno za gradnjo šolskih objektov, je težko reči, ker banke o tem ne vodijo posebne evidence. Ker so pogoji kreditiranja iz bančnih sredstev težji od pogojev, ki veljajo za republiška kreditna sredstva, se za ta sredstva sedaj zanimajo le razvitejše občine. Zahtevki, ki so jih za ta bančna sredstva predložile republiški izobraževalni skupnosti razvitejše občine, znašajo okrog 10 milijonov dinarjev. Ker gre tu za sredstva hranilnih vlog, ki se vlagateljem obrestujejo po 6,25 %, je višja obrestna mera za kredite iz tega vira povsem razumljiva. Da bi bila tudi ta sredstva dostopna manj razvitim občinam, se proučuje varianta, po kateri bi razliko med obrestno mero, ki jo zahteva banka in obrestno mero, ki jo občina lahko plača, poravnala banki republiška izobraževalna skupnost.

Pristojni republiški organi si bodo tudi vnaprej prizadevali, da bodo vsa sredstva, ki so v kreditnih bilancah poslovnih bank predvidena za gradnjo varstvenih zmogljivosti v osnovnih šolah, v celoti uporabljena.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Kreft, želiš morda postaviti dopolnilno vprašanje? (Da.) Izvoli!

Ivan Kreft: Tovarišice in tovariši poslanci! Tovarišu dr. Bračiču se zahvaljujem za načelni odgovor. Moje vprašanje sicer zadeva konkretni objekt, vendar ne bom izvršnemu svetu v tej zvezi zastavil dopolnilnih vprašanj, pač pa republiškemu sekretariatu za prosveto in kulturo, ki se operativno ukvarja s problemi šolstva, medtem ko se izvršni svet ukvarja z njimi samo načelno. Razen tega vem, da mora izvršni svet reševati številne druge probleme in ne bi rad, da bi bil obremenjen še z operativnimi nalogami v šolstvu.

Prvo vprašanje republiškemu sekretariatu za prosveto in kulturo se glasi: Čeprav so investicijska sredstva strogo ločena od drugih namenskih sredstev za šole, sprašujem, ali ne bi bilo mogoče racionalizirati administracije pri izo-

braževalnih skupnostih in v osnovnih šolah ter tako pridobiti 60 do 65 milijonov starih dinarjev za graditev šol?

Drugo vprašanje: prav gotovo bo prihodnje leto zaradi uspešnejšega gospodarjenja v tem letu na razpolago nekaj več sredstev za investicije v osnovno šolstvo, saj je republiška skupščina nameravala na predlog izvršnega sveta že letos odobriti v ta namen milijardo in pol in ne le milijardo starih dinarjev: Zato vprašujem, ali je republiška izobraževalna skupnost pripravljena dati pismeno poroštvo, da bo dala za omenjeno gradnjo sredstva v začetku prihodnjega leta? Na podlagi takega poroštva bi bilo gradbeno podjetje pripravljeno zgraditi prvo etapo omenjene šole že letos, kar seveda ni najboljša rešitev.

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Želiš pismeni odgovor ali odgovor na prahodnji seji? (Na prihodnji seji.)

Želi še kdo postaviti kakšno poslansko vprašanje? Tovariš Matičič!

Cene Matičič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dne 10. 5. 1968, torej pred dobrim letom dni, sem s tega mesta na podlagi predložene analize o položaju in mestu našega dinarja v primerjavi z dolarjem, funtom, francoskim frankom in nemško marko zahteval odgovor na sklop vprašanj o prekomerni emisiji našega denarja. Takrat se je govorilo o 6 milijardah novih dinarjev. Vprašanja sem okrepil z dejstvi:

— da je denarna masa le do 4,05 % krita z zlatom in konvertibilnimi devizami;

— da odpade na prebivalca v poprečju le 6,4 dolarja zlatih in konvertibilnih rezerv;

— da pomeni povečanje denarne mase padec zlatega in konvertibilnega kritja na komaj 3,5 %;

— da je delež denarne mase v družbenem bruto proizvodu že tako nesorazmerno visok, saj znaša približno 42 % in torej ni moč trditi, da je na jugoslovanskem trgu premalo denarne mase ter je bolj sprejemljiva misel, da obstoječa denarna masa ni zadovoljivo aktivirana;

— da pomeni predvidena nova emisija dvig deleža denarne mase v družbenem proizvodu na dobrih 45 %, kar je precej nad dopustno mejo pri industrijskih državah, istočasno pa tudi dokaj nad stopnjo, ki smo jo imeli neposredno pred gospodarsko reformo in da pomeni nova emisija ponovno zmanjšanje kupne moči in nov porast cen.

Odgovor sekretarja za finance je bil dokaj podroben predvsem glede dinamike gibanja denarne mase po gospodarski reformi in glede tako imenovane redne emisije, ki vsakoletno ne presega 2 % oziroma maksimalno doseže 3 %. Sekretar je prav tako zavrnil govorice o večji stopnji emisije, ki naj bi nosila inflacijske tendence.

Danes, leto dni kasneje, smo vsekakor že prepričani, da je do omenjene ali pa do še višje stopnje emisije v naši deželi že prišlo. Realno se da oceniti, da znaša ta inflacijska stopnja približno 15 %. Mislim, da prav tako ni potrebno navajati elementov, ki to potrjujejo, S tem v zvezi vas prosim, spoštovani tovariš predsednik, da posredujete našemu izvršnemu svetu naslednja poslanska vprašanja:

Prvič, zaradi kakšnih vzrokov je prišlo do ponovne nadpoprečne emisije? Zakaj se ob tem ne upoštevajo moderne ekonomske teorije, po katerih je mogoče trenutne krize in zaostajanje prebroditi tudi brez takšne emisije?

Drugič, kateri so odgovorni organi, ki v našem sistemu odločajo o tovrstni emisiji?

Tretjič, ker je takšna emisija v očitnem nasprotju s cilji gospodarske reforme, sprašujem, kako bomo ob tako nastalih pogojih dosegli nadaljnjo stopnjo konvertibilnosti našega dinarja?

Četrtič, skupščine se kot najvišji samoupravni in oblastni organi ubadajo in ukvarjajo z vsemi problemi uspešnega nadaljevanja in uresničenja naše gospodarske reforme; kdaj bodo naše skupščine dosegle tudi tako stopnjo odgovornega odločanja, da bodo meritorno in zavestno odločale tudi o vseh vrstah emisije?

Prosim za odgovor na eni od naslednjih naših sej.

Predsednik Miran Goslar: Boš vprašanja predložil še pismeno? (Da.) Želi še kdo postaviti vprašanje? Prosim, tovariš Sambt!

Stefan Sambt: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na željo svojih volivcev postavljam dve vprašanji, in sicer:

Prvič, Skupščina Socialistične republike Slovenije je v preteklem letu sprejela stališča in priporočila za izboljšanje položaja kmetijstva. Ker pa se stanje v kmetijstvu ni bistveno spremenilo, me zanima, kdaj bo republiški sekretariat za gospodarstvo ali drug republiški organ predložil skupščini poročilo o tem, kaj je dosedaj narejenega in kakšni so vzroki, da se sprejeta stališča skupščine hitreje ne uresničujejo?

Drugič, vprašanje zastavljam republiškemu sekretariatu za notranje zadeve. Sprejet je nov zakon o prometu na javnih cestah. Želim izvedeti, kdaj bo predložen predlog republiškega zakona o prometu na javnih cestah in kakšna rešitev se predvideva glede registracije kmečkih traktorjev, ki jih je v občini Murska Sobota okrog 700 ter so večinoma neregistrirani? Kmetje jih nočejo registrirati zaradi previsokih dajatev za cestni sklad, saj znašajo izdatki pri registraciji za traktor in prikolico nad 100 000 starih dinarjev. Trdijo namreč, da ne vozijo po cestah in da že tako plačajo za cestni sklad 36 dinarjev pri litru goriva, delajo pa v glavnem na njivi. Ker pa je struktura gospodarstev v naši občini takšna, da imajo kmetje svoja zemljišča oddaljena od svojih hiš, ne morejo na svoje njive, ne da bi prečkali javno cesto ali pa nekaj metrov vozili po njej. Čim pa se pojavijo na javni cesti, jih organi milice kaznujejo in to po večkrat na dan, kar vzbuja nejevoljo pri kmetih. Zato naj bi se to vprašanje čimprej uredilo. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Hvala lepa! Prosim, da predložite vprašanje pismeno. Morda kar besedilo, ki ste ga prebrali. Še nekdo je želel besedo? Prosim, tovariš Pučnik!

Ivan Pučnik: Spoštovani tovariši poslanci! Postavljam vprašanje iz problematike, ki jo je omenil že tovariš Sambt. Naj mi bo dovoljeno, da že na drugem zasedanju našega zbora z vprašanji opozorim na problematiko v kmetijstvu. Prvo vprašanje:

Navzkrižja v kmetijstvu so v lanskem letu izzvala široke razprave v kmetijskih družbenih gospodarstvih, med kmeti, v političnih organizacijah, gospodarski zbornici in v republiški skupščini. Resolucija, ki jo je sprejela republiška skupščina, je v javnosti, predvsem pa pri delavcih, v kmetijstvu in pri kmetih

naletela na široko razumevanje, pa čeprav ni zajemala vsega, kar je bilo predlagano. Poleg načelnih stališč je resolucija določala tudi konkretne naloge, ki naj bi izboljšale položaj kmetijstva. Vsi, ki delamo v kmetijstvu, se vprašujemo, ali so bila priporočila skupščine na podlagi resolucije premalo konkretna, ali pa jih organi, ki bi morali dana priporočila in naloge izvršiti, ne jemljejo dovolj resno, kajti razmere v kmetijstvu se na marsikaterem področju slabšajo.

Zato sprašujem, katere službe ali organi poleg gospodarske zbornice spremljajo izvajanje priporočila, da bi se zasebni kmet aktivno povezal z gospodarsko samoupravo? Zamisel, da lahko rešujemo in gospodarsko usmerjamo kmete samo v povezovanju s kombinati in gozdnimi gospodarstvi, je namreč na nekaterih področjih doživela neuspeh, tako v političnem kot tudi v gospodarskem smislu. Do tega vprašanja ne moremo biti ravnodušni, kajti zelo zrahljane in celo opuščene kooperacijske vezi med kmeti in družbenimi gospodarstvi izločajo dobro četrtino naših podeželskih ljudi iz samoupravljanja, kar poleg omejevanja pravic hromi tudi njihov gospodarski položaj.

Drugo vprašanje: Ali so poslovne banke pri svoji kreditni politiki upoštevale specifičnost in nujnost dolgoročnih investicij v kmetijstvu, vštevši tudi kreditiranje kmetov za popsšeevanje tržne proizvodnje?

Tretje vprašanje: Katere izmed postavljenih nalog je opravil izvršni svet, katere so v postopku reševanja in glede katerih postavljenih nalog še ni ničesar storjenega?

Vsi kmetovalci so od sprejete resolucije veliko pričakovali in zato že javno sprašujejo, zakaj se problemi ne rešujejo hitreje. Smatram, da poslanci tega predstavniškega doma ne smemo dopustiti, da bi resolucija o tako aktualni problematiki kmetijstva ostala samo izpovedana tolažba, temveč moramo njeno izvajanje nenehno spremljati in tudi ukrepati, da bi se v dejanjih uresničila. Zato prosim za odgovor na ta vprašanja po možnosti že na naslednjem zasedanju našega zbora. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Hvala lepa! Naslednji se je javil tovariš Vižintin.

Milo Vižintin: Tovariš predsednik in tovariši poslanci! Dne 23. januarja tega leta so družbeno-politične organizacije mesta in občine Nova Gorica poslale predsedstvu zvezne skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije in v vednost predsedstvu naše skupščine in izvršnemu svetu predlog, da se podeli red heroja svobode in miru jugoslovanskih narodov predsedniku Socialistične federativne republike Jugoslavije, Josipu Brozu-Titu.

Občani, ki so ta predlog podali, so me zaprosili, naj vprašam, kaj je bilo doslej storjenega za uresničenje tega predloga. Menim, da se je treba o tem informirati v Beogradu in želim odgovor na prihodnji seji. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Florjančič je naslednji.

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Skupščina SR Slovenije je letos sprejela zakon o gradnji avtomobilske ceste Sentilj—Nova Gorica. Z zadovoljstvom vsi ugotavljamo, da so napori skupščine, izvršnega sveta in ostalih organov že obrodili prve sadove, saj je že sklenjen dogovor z mednarodno banko za obnovo in razvoj o sofinanciranju za gradnjo odseka Vrhnika—Razdrto.

Naša javnost pa je bila v prejšnjem tednu po dnevniku Borba in mariborskem Večeru obveščena, da preide odsek te ceste Hoče—Levec v drugo tranšo zahtev pri mednarodni banki za obnovo in razvoj kot cesta I. reda, če bodo do jeseni letos pripravljeni glavni načrti.

V zvezi s tem postavljam izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije dvoje vprašanj:

Prvič, kako daleč je napredovalo delo pri izdelavi glavnih projektov za odsek avtomobilske ceste Hoče—Levec in ali bodo do jeseni, to je pravočasno, načrti pripravljeni?

Drugič, ali je res prišlo do kakršnekoli spremembe elementov tega odseka avtomobilske ceste Šentilj—Nova Gorica oziroma ali je prišlo do takih sprememb, ki bi ta odsek avtoceste spremenile v avtocesto I. reda?

Prosim, da izvršni svet odgovori na vprašanji na naslednji seji.

Predsednik Miran Goslar: Na to vprašanje bo tovariš Boris Vadnjal takoj odgovoril. Prosim, tovariš Vadnjal!

Boris Vadnjal: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet že ves čas spremlja priprave za izdelavo glavnega projekta za odsek Hoče—Levec, prav tako kot jih je spremljal za odsek Vrhnika—Postojna. V razgovorih, ki smo jih imeli prejšnji teden s predstavniki cestnega sklada in projektanti, je dogovorjeno in potrjeno s strani teh organizacij, da bodo projekti tudi za odsek Hoče—Levec pripravljeni pravočasno, to je do 1. septembra letošnjega leta. Projekti se za tak odsek pripravljajo v dveh variantah. Prva varianta predvideva štiripasovno cesto, druga pa dvopasovno cesto z elementi štiripasovne ceste.

Na drugo vprašanje tovariša Florjančiča pojasnjujem, da se elementi ne spreminjajo in je projektant dolžan upoštevati elemente, ki so v zakonu predpisani. Menim, da so neutemeljene govorice, da bi se odsek ceste prekategoriziral v cesto prvega reda.

Predesednik Miran Goslar: Hvala! Še kdo? (Ne javi se nihče.)

S tem je ta točka dnevnega reda izčrpana. Ob tem prosim tovariše poslance, da v bodoče čimbolj upoštevate načelo, ki je izraženo tudi v poslovniku, naj bodo poslanska vprašanja in odgovori nanje čim krajši.

Nekatera vprašanja, ki so bila danes postavljena, se povezujejo s programom skupščinskega dela. Na prvih sejah odborov, ki bodo verjetno že prihodnji teden, bodo obravnavani programi dela. Tako imajo odbori možnost, da razpravljajo tudi v prej omenjenih vprašanjih, predvsem glede stanja v kmetijstvu, in jih po lastni presoji uvrstijo v svoje delovne programe.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

V smislu 20. člena poslovnika je podpredsednik skupščine Marjan Orožen predložil predlog odloka, kateremu je priložena tudi pismena obrazložitev. Predlog odloka dajem v razpravo. Želi kdo besedo? Tovariš Orožen.

Marjan Orožen: Kljub temu, da ste predlog prejeli v pismeni obliki, želim tovarišice in tovariši poslanci, v imenu komisije vendarle opozoriti na nekatera vprašanja.

Na današnji seji obravnavajo vsi zbori Skupščine SR Slovenije predloge komisije za volitve in imenovanja za izvolitev članov skupščinskih komisij, stalnih odborov posameznih zborov ter njihovih mandatno-imunitetnih komisij, skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine ter predloge za izvolitev ustreznih komisij zborov. Pri pripravljanju predlogov je komisija izhajala zlasti iz naslednjih izhodišč: sprememb v sestavi skupščine in njenih zborov, zmanjšanja števila poslancev posameznih zborov, razen gospodarskega zbora. Izkušnje iz dosedanjega dela pa so narekovale, da je že skupščina prejšnjega sklica ustanovila skupno komisijo vseh zborov skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika. Ta komisija je poleg odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, s katerim se je omogočilo konstituiranje skupščine in začetek njenega dela, pripravila tudi nekatera gradiva, ki jih bodo uporabila ustrezna telesa skupščine in njenih zborov v svojih obravnavah o bodoči organizaciji in bodočem delu skupščine. V skladu s temi predlogi naj bi komisije in druga telesa skupščine obdržala dosedanje pristojnosti, vendar bi se številčno nekoliko zmanjšala. Morebitne spremembe števila in sestava komisij ter ostalih teles naj bi se izvedle ob sprejemanju novega poslovnika skupščine.

Komisija za volitve in imenovanja je na seji 16. maja 1969 obravnavala predloge odlokov in kandidate, ki bi prišli v poštev za predsednike, podpredsednike in člane komisij in drugih teles skupščine, kot tudi kandidate za predsednike, podpredsednike in člane stalnih teles zborov. V razpravi na tej seji kot tudi v pripravah predlogov so poleg članov komisije sodelovali tudi člani predsedstva skupščine, zlasti predsedniki zborov. Pri predlaganju poslancev v komisije skupščine ter v stalna telesa zborov je komisija za volitve in imenovanja predvsem upoštevala lastne želje poslancev in kontinuiteto dela, kot tudi načelo, naj bodo po možnosti v posameznih skupščinskih organih poslanci iz vseh struktur in vseh območij republike Slovenije. Konkretna izvedba teh načel pa je bila včasih otežkočena iz različnih objektivnih razlogov, zlasti, ker se individualne želje poslancev niso vedno skladale s potrebami dela skupščine oziroma njenih zborov.

V predlogih za komisije in odbore se nekatera imena pojavljajo večkrat, ker je komisija upoštevala obremenjenost poslancev na njihovih delovnih mestih. Zato je tudi na lastno željo poslancev, iz čisto praktičnih in ne nekih drugih razlogov manjkrat predlagala tiste, ki so na svojem delovnem mestu bolj obremenjeni, večkrat pa tiste poslance, ki lahko delu v skupščinskih telesih posvetijo več časa.

V pripravi predlogov je komisija morala upoštevati, da se nekatere funkcije po naravi dela med seboj povezujejo, kar nujno terja izvolitev vsaj dela članov posameznega odbora oziroma komisije v drug odbor oziroma komisijo, s čimer se zagotavlja tesnejša povezava med odbori in komisijami s posameznih sorodnih področij dela. Končno je treba pri ocenjevanju predlogov za izvolitev članov komisij in odborov, ki so predloženi skupščini in njenim zborom, upoštevati, da komisija za volitve in imenovanja dela v sedanji sestavi šele kratek čas, zaradi česar kljub razpoložljivim podatkom še ni mogla dovolj natančno spoznati možnosti, interesov in želja posameznih poslancev za delo, ki naj bi ga opravljali.

Ustavni amandmaji terjajo spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine in poslovnikov zborov. Pričakovati je, da bodo spremenjeni in dopolnjeni poslovniki notranjo organizacijsko strukturo zborov postavili nekoliko drugače, pri

tem pa bo glede razvrstitve poslancev v posamezne komisije in odbore mogoče izvesti spremembe, ki se bodo kot nujne pokazale med njihovim delom, pa tudi v večji meri ustreči željam poslancev glede sodelovanja v posameznih skupščinskih telesih.

Glede stalnih odborov posameznih zborov delovnih skupnosti je treba še poudariti, da ne zajemajo vseh poslancev teh zborov. Poudariti pa je treba, da bo v zborih delovnih skupnosti velik del pripravljenega gradiva in aktov slonel na delu začasnih odborov. Le-ti se bodo oblikovali z namenom, da opravijo določeno nalogo. Njihovo delo bo intenzivno in bodo v njem sodelovali tudi strokovnjaki s posameznih področij. Začasne odbore bodo zbori ustanavljali v skladu s svojim programom dela. Pričakovati je, da bo v takšnih začasnih odborih, v komisijah in delovnih skupinah angažirano večje število poslancev, zlasti tistih, ki zdaj niso predlagani v posamezne stalne odbore in komisije.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga zborom skupščine, da sprejmejo predloge odlokov in izvolijo v svoja stalna telesa predlagane kandidate.

Oprostite, ker se ta moja obrazložitev ne nanaša samo na prvo točko, temveč tudi na vse nadaljnje. Menil sem, da je pravilno, če naenkrat povem mnenje komisije o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu današnje seje. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Kdo želi besedo? Tovariš Roter.

Zdenko Roter: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Imam spreminjevalni predlog k odloku o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

Kot izhaja iz 1. člena tega odloka, naj bi do spremembe poslovnika skupščina imela pet komisij, ki so v tem členu tudi naštete. Predlagam, da se ta člen dopolni in sicer s tem, da se kot šesto komisijo navede komisijo za ustavna vprašanja.

Svoj predlog utemeljujem z naslednjim:

Organizacijsko-politični zbor skupščine prejšnjega sklica je na 58. seji 17. februarja letos sprejel sklep, ki ga citiram iz zapisnika: »V imenu delegacije organizacijsko-političnega zbora, ki je pojasnila stališče zbora glede ustavnih amandmajev republiškemu zboru na seji 30. 1. 1969, je član delegacije pojasnil, da je delegacija svojo nalogo opravila, obenem pa predlagal, da zbor sprejme sklep, da naj bi ustavna komisija, razširjena in izpopolnjena v metodah dela, tudi v bodoče delovala in proučevala vsa tista vprašanja, na račun katerih so bile izrečene kritične pripombe. Zbor je ta sklep sprejel.«

Na 60. seji organizacijsko-političnega zbora skupščine prejšnjega sklica sem glede na to, da na ta sklep ni bilo reakcije, postavil vprašanje, kaj je s sklepom. Tovarišica predsednica mi je odgovorila, da je o soglasno sprejetem sklepu obvestila predsedstvo. Menim tedaj, da je bil omenjeni sklep v organizacijsko-političnem zboru prejšnjega sklica skupščine — čeprav tega zbora ni več — sprejet legitimno in mu tudi nihče ni oporekal. Ker je sedanja skupščina naslednica skupščine prejšnjega sklica in je dolžna izvajati tudi njene sklepe, smatram, da obstaja prvi, namreč formalni razlog — ki pa zato ni nič manj pomembne narave — da razširimo strukturo komisij tako, da se ustanovi še šesta komisija, to je komisija za ustavna vprašanja.

Drugi razlog, s katerim utemeljujem svoj predlog, vidim v naravi, v strukturi situacije. Takoj moram pojasniti, da se s predlogom za ustanovitev ustav-

ne komisije ne zavzemam za to, da bi morali že zopet spreminjati ustavo. Ne predlagam torej ustanovitve komisije za ustavne spremembe, marveč se zavzemam za ustanovitev komisije za ustavna vprašanja.

Menim, namreč, da novosti, ki so jih prinesli ustavni amandmaji ter mnogi polemični in tudi drugi zapisi, ki v naši javnosti opozarjajo na izvajanje ustavnih načel, zahtevajo, da se v delo našega najvišjega predstavniškega organa uvede kot metoda dela stalno spremljanje izvajanja ustavnih načel oziroma ustavnih določb. V tem smislu vidim prav v ustavni komisiji institucijo, ki naj bi to metodo dela v najpopolnejši obliki uresničevala. S tem v zvezi moram reči, da nekatere novosti, ki so jih prinesli ustavni amandmaji, na primer sklic delegatov občin, in funkcioniranje enotnega zbora delovnih skupnosti, še posebej terjajo, da se uveljavljanje teh institutov intenzivno strokovno spremlja v okviru take komisije, ki mora biti temu ustrezno sestavljena. Torej v naravi, v strukturi situacije vidim drugi razlog, s katerim utemeljujem svoj predlog.

Tretji razlog pa naslanjam na eksplicitne izjave predstavnikov prejšnje ustavne komisije, s katerimi so v prejšnjem obdobju utemeljevali sprejete oziroma predlagane amandmaje. Ne bom vas utrujal s citiranjem različnih zapisnikov, navedel vam bom samo en primer, iz katerega izhaja, da je tudi v prejšnji komisiji obstojala ideja o nadaljevanju dela ustavne komisije, ki pa kasneje žal ni bila realizirana. Iz obrazložitve ustavne komisije z dne 9. 1. 1969 citiram ustrezno mesto: »Komisija za ustavna vprašanja je pri svojem delu, ko je proučevala vprašanja, pomembna za uresničevanje temeljnih načel ustave SR Slovenije, ugotovila, da dosežena stopnja razvoja samoupravljanja po sprejetju ustave leta 1963 narekuje restriktivni pristop k delu, da je treba torej konkretne ustavne določbe prilagoditi zahtevam doseženega razvoja samoupravnih družbenih odnosov in neposredne demokracije. Predlagane ustavne spremembe se zato ne nanašajo na temeljna vprašanja našega družbeno-ekonomskega sistema, temveč samo na določena vprašanja političnega sistema. Značilnost predlaganih sprememb je namreč v tem, da skušajo odpraviti ovire in pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju ustavnih določb in spešiti razvoj samoupravljanja v delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnostih, to pa pomeni krepiti vlogo vseh tistih dejavnikov, ki odražajo samoupravne elemente naše družbe. Pri tem pa bo treba še podrobno proučiti in rešiti vprašanja s področja družbenoekonomskega in komunalnega sistema, vprašanja, ki so nastala v razvoju naše družbe od sprejema ustave leta 1963, zlasti v zvezi s procesi, ki jih je sprožila gospodarska in družbena reforma. To pa terja poglobljeno proučitev in dolgoročnejšo rešitev problematike razširjene reprodukcije in minulega dela, proučitev vprašanj v zvezi s sklopom problematike družbenega dogovarjanja, problematike obligacijskega prava ter drugih vprašanj v procesu, ko se družbeni odnosi oblikujejo brez intervencij organov oblasti. Prav tako občina šele postaja samoupravna skupnost občanov in delovnih ljudi in samoupravljanje v občini politični temelj družbeno-političnega sistema. Proučevanje vseh teh vprašanj komisija za ustavna vprašanja ni zaključila.«

To je samo en primer iz sklopa teh eksplicitnih izjav, ki so nam bile posredovane s strani predstavnikov ustavne komisije in iz katerih, kot vidimo iz primera, ki sem ga navedel, izhaja ideja prejšnje ustavne komisije, da bi bilo smotrno, smiselno in seveda tudi normalno nadaljevati njeno delo.

Iz teh treh razlogov sedaj ponovno predlagam, naj se odlok, kakršen je pred nami, formalno dopolni s tem, da se v prvem členu doda 7. alinea z besedilom:

»Komisija za ustavna vprašanja — 25 članov,« in s tem, da se za 6. členom doda novi 7. člen z besedilom: »Komisijo za ustavna vprašanja sestavlja 9 članov republiškega zbora, po trije poslanci vsakega zbora delovnih skupnosti in 7 strokovnjakov.« Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Tovariš Roter, prosim, da amandmaje predložiš pismeno.

Nimam pred seboj odloka o imenovanju ustavne komisije, v katerem je bilo opredeljeno tudi njeno delo; zato sedaj ne morem reči, ali je delo ustavne komisije dejansko prenehalo in izteklo s sprejetjem ustavnih amandmajev. Ker jaz nisem bil član ustavne komisije, tega ne morem pojasniti, lahko pa bi pojasnilo dali člani te komisije. Vendar pa vem, da je bila stalno prisotna ideja o nadaljevanju razprave in o nadaljevanju dela te komisije ali o imenovanju nove komisije. Glede na to v nadaljnji razpravi to vprašanje lahko razčistimo.

Želi še kdo razpravljati? Tovariš Matičič!

Cene Matičič: Tovarišice in tovariši poslanci! Predlagam, da se 1. člen v drugi alinei spremeni tako, da se glasi: »Komisija za družbeno nadzorstvo 11 članov.«

3. člen pa naj bi se spremenil tako, da bi se glasil: »Komisijo za družbeno nadzorstvo sestavljajo trije poslanci republiškega zbora, po dva poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti in dva strokovnjaka s tega področja.«

Predlog utemeljujem s tem, da imajo vse komisije, navedene v 1., 2. in 3. alinei tudi strokovnjake iz vrst občanov. Sprašujem se, zakaj potem tudi komisija za družbeno nadzorstvo, ki ima nedvomno izredno široke pristojnosti in obsežne naloge, ne bi imela v svoji sredi dva strokovnjaka iz vrst občanov.

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Tovariš Kraihger se javlja k besedi.

Sergej Kraigher: Tovarišice in tovariši! V zvezi s predlogom tovariša Roterja glede ustanovitve ustavne komisije pojasnjujem, da ustavna komisija, ki jo je ustanovila prejšnja skupščina, ni prenehala s svojim delom. Zato je tudi še nismo neposredno predlagali kot sestavni del skupščinskega poslovnika in skupščinskih delovnih teles. Mislim, da bi lahko problem rešili tako, da se sprejme predlog, da se komisija za ustavna vprašanja danes ustanovi kot stalno telo skupščine, vendar ne le za pripravo sprememb ustave, kar je bila prvenstvena naloga prejšnje komisije, temveč kot stalno telo, ki nenehno spremlja izvajanje ustavnih načel. Predlog za sestavo te komisije in odločitev števila članov, ki jih izvolijo posamezni odbori, pa naj po predhodnih posvetovanjih do ene od prihodnjih sej pripravi predsedstvo skupščine. Težko je namreč sedaj na hitro odločiti, ali ustreza število 25 članov ustavne komisije in ali je prav, da republiški zbor izvoli vanjo 9 članov.

Zato prosim tovariša Roterja, da svoj predlog spremeni v toliko, da se danes sprejme sklep o ustanovitvi komisije, odločitev o njeni sestavi in izvolitvi pa se prepusti eni od prihodnjih sej, ko bo vse potrebno pripravljeno. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? (Ne javi se nihče.) Poskušal bom nekoliko modificirati predlog, ki ga je dal tovariš Kraigher,

predvsem glede na tehnične težave, ki v zvezi s tem nastajajo in bom potem prosil tovariša Roterja za izjavo, če se s tem strinja.

Predlagam namreč, da danes po predlogu tovariša Roterja sprejmemo delovni sklep o ustanovitvi komisije, posebni odlok o ustanovitvi komisije pa sprejmemo na prihodnji seji in tako danes predloženega odloka s tem ne dopolnjujemo. Če bi tudi to komisijo vnesli v današnji odlok, bi morali hkrati določiti tudi število in sestavo, kot je to predvideno za ostale skupščinske komisije; vse to pa glede te komisije ni pripravljeno.

Mislim, da bi bil s tem cilj dosežen. Taka rešitev bi ustrezala tudi predlogu, ki ga je dal tovariš Kraigher; predsedstvo in ostali pa bi imeli dovolj časa za vse potrebne priprave.

Tako naj bi torej na današnji seji sprejeli delovni sklep, da bomo že na prihodnji seji ustanovili komisijo s posebnim odlokom; sedaj predloženega odloka pa zato danes ne bi spreminjali.

Se tovariš Roter s takim predlogom strinja? (Se strinja.)

Prosim tovariša Orožna kot predstavnika predlagatelja odloka za izjavo o predlogu tovariša Matičiča, da se število članov komisije za družbeno nadzorstvo poveča od 9 na 11, in sicer za dva člana iz vrst občanov.

Marjan Orožen: Kot predstavnik komisije za volitve in imenovanja izjavljam, da je predlog tovariša poslanca sprejemljiv. Vendar pa bo treba dva člana komisije za družbeno nadzorstvo, za kolikor se komisija po tem predlogu poveča, imenovati naknadno.

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi razpravljati? (Ne javi se nihče.)

Najprej glasujemo o predlogu tovariša Roterja v tem smislu, da sprejmemo delovni sklep, da se ustanovi tudi komisija za ustavna vprašanja; področje njenega dela, sestava in število članov pa se določi s posebnim odlokom, katerega bi sprejeli na naslednji seji.

Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog je sprejet.

Dajem na glasovanje predlog tovariša Matičiča, da se število članov komisije za družbeno nadzorstvo od 9 poveča na 11, se pravi, da se spremeni druga alinea 1. člena in 3. člena odloka, ki bi se potem glasil takole: »Komisijo za družbeno nadzorstvo sestavljajo trije poslanci republiškega zbora, po dva poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti, in dva člana, ki se izvolita iz vrst občanov.«

Kdor se s tem predlogom strinja, naj, prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (7 poslancev dvigne roko.) Kdo se je vzdržal? (5 poslancev dvigne roko.) Predlog tovariša Matičiča je sprejet z večino glasov.

V zvezi s pripombo tovariša Orožna, mislim, da ni nujno, da ta dva člana imenujemo že danes; izvolili ju bomo naknadno.

Sedaj glasujemo o predlogu odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije, s sprejetim amandmajem, v celoiti. Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.)' Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Odlok o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije je soglasno sprejet. Ker ta odlok sprejemajo tudi v zborih delovnih skupnosti, prosim, da se te obvesti o spremembi, ki smo jo pravkar sprejeli, da se tako doseže sprejem enakega besedila v vseh zborih.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog odloka o izvolitvi poslancev republiškega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije. Kot ste slišali iz obrazložitve tovariša Orožna, ki je obrazložil tudi probleme v zvezi s kadrovsko strukturo komisij in odborov, je komisija za volitve in imenovanja dala takšen predlog odloka, kakršnega ste prejeli pismeno. Pri tem pa vas prosim, da upoštevate napako, ki je nastala pri razmnoževanju. Na drugi strani tega odloka, v točki VI. se druga beseda v peti vrsti pravilno glasi »občanov« ne pa »članov«. Prosim, da to popravite in upoštevate.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Javil se je tovariš Rus!

Dr. Vojan Rus: Tovariš predsednik! Oprostite, ker sprašujem, vendar mi ni povsem jasno, za kateri odlok gre sedaj. Ali obravnavamo odlok pod številko 5?

Predsednik Miran Goslar: Pod številko 4! Odlok o izvolitvi poslancev republiškega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije.

Dr. Vojan Rus: Oprostite, prosim, ali je predvideno, da v teh odborih sodelujejo tudi občani?

Predsednik Miran Goslar: Da, saj so tudi predvideni, na primer v komisijo za vprašanja mednarodnih odnosov ali pa v komisijo za vprašanja borcev.

Dr. Vojan Rus: Ali sedaj razpravljamo o konkretni sestavi?

Predsednik Miran Goslar: Da, o konkretni sestavi.

Dr. Vojan Rus: Torej še ne razpravljamo o stalnih odborih zbora?

Predsednik Miran Goslar: O njih bomo razpravljali v naslednji točki!

Še kdo želi razpravljati? (Ne javi se nihče.) Torej lahko pristopimo h glasovanju. Glasovali bomo o predloženih kandidatih za vsako komisijo posebej.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da v zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije izvolimo naslednje poslance republiškega zbora: Janka Česnika, Ivana Franka, dr. Branka Furlana, Marjana Jenka, Alojza Napotnika in Andreja Peharca, izmed pravnih strokovnjakov pa: dr. Vilka Androjno, dr. Ivana Kristana, dr. Bogomira Sajovica in Sava Šifrerja. Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Predlog je soglasno sprejet in s tem je zakonodajno-pravna komisija izvoljena.

Sledi predlog, da se v komisijo za družbeno nadzorstvo izvolijo poslanci republiškega zbora: Vlado Črne, Ivan Franko in Adolf Tavčar. Zaradi spre-

membe predloga odloka bomo na eni od prihodnjih sej glasovali še o dveh članih iz vrst občanov.

Kdor se strinja s predlogom, da izvolimo omenjene tri poslance republiškega zbora, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Tovariš Vlado Črne, Ivan Franko in Adolf Tavčar so soglasno izvoljeni v komisijo Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo.

Naslednja je na vrsti komisija za vprašanja borcev NOV. Predlagano je, da vanjo izvolimo naslednje poslance republiškega zbora: Vlada Črneta, Jožeta Drnovška, Magdo Kočar in Mila Vižintina; izmed občanov pa: Janeza Hribarja, Ljudmilo Krese, Marjana Lenarčiča, Matijo Nadižarja, dr. Rudolfa Obračunča, Franca Simoniča in Mirka Zlatnarja. Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Predlagani poslanci in občani so soglasno izvoljeni.

Nadalje je predlagano, da izvolimo v komisijo za vloge in pritožbe naslednje poslance republiškega zbora: dr. Branka Furlana, Marjana Jenka in Miho Prosena. Kdor je za ta predlogi, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) — Predlagani poslanci so izvoljeni v komisijo za vloge in pritožbe.

V administrativno komisijo Skupščine SR Slovenije so predlagani poslanci republiškega zbora: Vlado Črne, Ivan Renko in Vladimir Vrečko. Če se s tem predlogom strinjate, prosim, dvignite roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Tudi v administrativno komisijo so predlagani poslanci soglasno izvoljeni.

V komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja mednarodnih odnosov so predlagani poslanci republiškega zbora: Edo Brajnik, Karel Forte, Ivan Franko in Tone Remc; izmed občanov pa: Silvo Hrast, Mirko Jamar, Ivan Lužovec, dr. Janko Pleterski in Franc Tavčar. Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet in da so predlagani poslanci in občani izvoljeni v komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja mednarodnih odnosov. S tem so volitve v stalne komisije Skupščine SR Slovenije končane.

Lahko preidemo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlagatelj odloka oziroma kandidatnih list za posamezne odbore in komisije je prav tako komisija za volitve in imenovanja. Predlog je obrazložil tovariš Orožen. Pričenjam razpravo.

Tovariš Rus, to je odlok, na katerega ste prej mislili. Želite besedo? (Da.) Prosim.

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši! V I. točki je navedeno: »Odbori republiškega zbora imajo predsednika, podpredsednika in 9 članov.« Pri tem ni pojasnjeno, ali so člani odborov samo iz vrst poslancev. (Goslar: Samo iz vrst poslancev.) Ker je tako, predlagam dopolnitev, in sicer: 9 članov iz vrst poslancev in praviloma 2 do 4 člane iz vrst občanov.« Dejstvo je namreč, da je število poslancev v republiški skupščini zmanjšano in da ob-

stoji veliko število strokovnjakov ali občanov, ki se intenzivno bavijo s posameznimi vprašanji s teh področij. Dejstvo je, da v občih komisijah skupščine niso zastopana tako pomembna področja, kot so družbenoekonomski odnosi, finance in proračun, in tako dalje; zato mislim, da bi bilo tako za kvaliteto kot demokratičnost dela ugodno, če bi imeli v odborih poleg devetih članov iz vrst poslancev praviloma še 2 do 4 člane iz vrst občanov. Tako okvirno določilo bi dajalo tudi možnost elastičnih rešitev.

Predsednik Miran Goslar: Želi kdo besedo? Tovariš Česnik se javlja.

Janko Česnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V dosedanji praksi so bili člani odborov vedno poslanci ustreznega zbora. Ne nasprotujem sicer predlogu tovariša Rusa glede vključevanja predstavnikov javnosti in drugih strokovnjakov v ustrezna telesa posameznih zborov, vendar mislim da bo ta predlog upoštevan in izčrpan s tem, da bomo takoj po ustanovitvi teh odborov morali imenovati tudi komisije za revizijo republiške zakonodaje. Mislim, da bodo te komisije sestavljene iz nekaj poslancev in pretežno iz strokovnjakov ustreznega področja. Ker bo tako komisijo imel verjetno vsak odbor, nekateri odbori pa bodo ustanovili več takih komisij, s katerimi bo zajeta v revizijo celotna republiška zakonodaja, mislim, da bo na ta način vpliv javnosti dovolj zagotovljen.

Zaradi tega seveda predlagam, da se odlok sprejme tak, kakršen je predložen; na eni od naslednjih sej pa bomo obveščeni o tem, da bodo odbori ustanovili skupne medodborske komisije, ki se bodo bavile z revizijo republiške zakonodaje, hkrati pa bodo morale tesno sodelovati s komisijami za revizijo zvezne zakonodaje.

Predsednik Miran Goslar: Dodatno k temu, kar je rekel tovariš Česnik, želim v zvezi s predlogom tovariša Rusa dati še nekaj pojasnil.

Iz formalnih razlogov je predlog tovariša Rusa nesprejemljiv, ker odlok, ki smo ga sprejeli na prejšnji seji, predvideva, da so v odborih samo poslanci republiškega zbora. Vendar se je v skupščinskem delu uveljavila praksa, da odbori na svoje seje k razpravi o posameznih vprašanjih vabijo predstavnike raznih organizacij, samoupravnih skupnosti in družbeno-političnih skupnosti ter ustrezne strokovnjake. Odbori niso za tako sodelovanje le pooblaščeni, temveč so celo dolžni tako ravnati. To pa vsebinsko pomeni več kot predlog tovariša Rusa. Naloga odborov je prav ta, da zberejo vsa različna mnenja o posameznih problemih in so zato nujno vezani na posvetovanja z najširšim krogom. Tak način dela je mnogo učinkovitejši kot pa stalno članstvo nekaterih občanov, ki pa bi vendarle lahko bili strokovnjaki samo za določena področja. Ni naloga odborov, da formirajo dokončna stališča, pač pa da jih sumirajo, da naredijo pregled tudi različnih stališč in, kot boste videli iz prakse skupščinskega dela, je najpomembnejše, da to prikažejo zboru, ki potem dokončno odloča o posameznih vprašanjih, ne da bi odbor že zavzel določeno stališče, ki bi bilo za kogarkoli obvezno. Odločitve in sklepi se sprejemajo v zboru, ne pa v odborih. To seveda ne preprečuje odboru, da bi o posameznih odločitvah glasovali, vendar se bo to dogajalo le izjemno, da se morda ugotovi prevladujoča mnenja; ni pa izključeno, da bi tudi

manjšinska mnjenja ne prišla do izraza na zasedanju zbora in dobila tam tudi potrebno podporo. Tako so torej odbori delovna telesa, katerih naloga je, da se povezujejo z najširim krogom občanov, ki jih glede na obravnavano problematsko vabijo na svoje seje in tam poslušajo njihova mnjenja.

Mislim, da takšna praksa v celoti ustreza namenu, zaradi katerega tovariš Rus daje svoj predlog; celo mnogo boljša je, ker dejansko omogoča sodelovanje mnogo širšega kroga ljudi pri delu posameznih odborov.

Še kdo želi besedo? Prosim, tovariš Rus!

Dr. Vojan Rus: Zahvaljujem se za besedo. Ne želim vas zadrževati, vendar bi rad prikazal vsebinsko stran tega vprašanja. Ne strinjam se s stališčem, da predstavniki občanov v odborih ne bi mogli zastopati interesov širših področij — temveč menim, da bi lahko imenovali v odbore take člane, ki bi predstavljali delovne skupine v naši družbi, ki so stalno zainteresirane za celotno delo posameznega odbora; taki predstavniki bi lahko imeli hkrati tudi strokovno izobrazbo, ki obsega celotno delovno področje odbora. Moram pa reči, ne da bi želel koga podcenjevati, da marsikje takih strokovnjakov, morda tudi med stalnimi člani v naših odborih, ni zadosti. Je tudi vprašljivo, če bi se taki strokovnjaki hoteli vključiti v naše odbore. Če bi se, bi bili lahko zelo veseli. Poznamo, na primer precejšnje število ekonomistov, profesorjev in podobnih, ki bi lahko stalno sodelovali v odboru za družbeno-ekonomske odnose ali podobnih odborih. Z udeležbo takih strokovnjakov bi dosegli, da bi bila, glede tega se strinjam s tovarišem predsednikom, razprava v takih odborih čimbolj plodna. Vem, da odbori ne sprejemajo sklepov, vendar bi sodelovanje takih strokovnjakov prispevalo k plodnejši izmenjavi stališč. To pa nikakor ne bi izključevalo možnosti, da odbor še posebej vabi k sodelovanju širši krog ljudi; s tem bi se sodelovanje javnosti pri delu odborov le še izpopolnjevalo.

Naj v tej zvezi omenim samo en primer. Zaradi različnih naših napak študentje, ki so sicer zelo številna skupina, niso dobili zadostnega predstavništva v naših skupščinskih telesih. Stalna prisotnost enega študenta v našem odboru za prosveto in kulturo pa bi bila lahko koristna.

Zato od svojega predloga ne morem odstopiti. Menim, da moj predlog ne nasprotuje argumentom, ki so jih omenili ostali tovariši poslanci, temveč jih samo dopolnjuje in poglablja.

Predsednik Miran Goslar: Medtem sem dobil besedilo odloka o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora, ki smo ga sprejeli na prejšnji seji. V 9. členu piše: »Odbori republiškega zbora imajo predsednika, podpredsednika in 5 do 11 članov; predsednika, podpredsednika in člane odborov izvoli zbor izmed poslancev zbora.« Če bi sprejeli predlog tovariša Rusa, bi morali spremeniti tudi ta odlok. (Dr. Rus: Vztrajam pri predlogu.) Torej vztrajate? Dobro.

Tovariš Rus, kakšna je bila formulacija vašega predloga? Prosim, da ga predložite pismeno, ker ga nisem zabeležil. Prosim, da v prihodnje podajate predloge že pismeno, kajti gradivo dobite vnaprej, po poslovniku pa je treba vsak amandma dati pismeno. Formalno bi lahko celo zahteval, da je za predlaganje amandmajev na seji potrebnih 10 poslancev, ker vam je bilo gradivo poslano pravočasno. Po poslovniku pa v takem primeru lahko dá

na seji zbora amandma 10 poslancev, sicer pa se vlagajo pismeno 10 dni pred sejo. Danes še lahko dopustim izjemo, v bodoče pa prosim, da upoštevate poslovnik.

Tovariš Kraigher se jevlja za besedo.

Sergej Kraigher: Tovarišice in tovariši! Predlog tovariša Rusa je očitno povezan z določenimi spremembami poslovnika, terja namreč spremembe v dosedanjem našem načinu in organizaciji dela.

Na prejšnji seji smo sprejeli odlok o sestavi odborov in mislim, da bi bilo nekoliko prenagljeno, če bi se sedaj na podlagi ene same ustne utemeljitve odločili za spremembo tega odloka. Danes pa smo že izvolili komisijo za spremembe skupščinskega poslovnika in komisijo za spremembe poslovnika republiškega zbora. Zato mislim, da bi bilo dosti bolj modro in v skladu s celotnim našim sistemom in načinom dela, če sprejmemo odlok v besedilu, v kakršnem ga je predložila komisija za volitve in imenovanja, komisiji za spremembe poslovnika pa naložimo nalogo, da predlog tovariša Rusa temeljito prouči in potem svoje stališče z obrazložitvami predloži v razpravljanje in odločanje, hkrati s predlogi za spremembe poslovnika.

Mislim, da hitro spreminjanje določene prakse ne bi bilo ravno v skladu s solidnostjo dela, ki jo od nas vsi pričakujejo. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi besedo? Prosim, tovariš Remc!

Tone Remc: Tovarišice in tovariši poslanci! Strinjam se z metodo, ki jo je pravkar predlagal tovariš predsednik skupščine. Zdi se mi hkrati demokratična in učinkovita. Vendar želim opozoriti na principialno razliko med stalnim zastopstvom predstavnikov javnosti in strokovnjakov v odboru in občasnim sodelovanjem. Stalni odbor je ustanovljen zato, da permanentno preučuje, spremlja in gradi politiko ter verificira izvajanje te politike v sodelovanju z zborom. Zato je bistvena razlika v tem, ali je v takšnem stalnem odboru predstavnik javnosti le opazovalec ali pa je predstavnik javnosti polnopraven član odbora. Dejansko ne morem biti polnopravni član odbora, če sem na enem, dveh ali nekaj zasedanjih teh odborov in ne poznam dotedanjega dela, problematike in politike s tega področja, ker sem povabljen k razpravi le glede posamezne točke dnevnega reda. Menim torej, da bi bilo treba težiti k takšnemu načinu vključevanja javnosti in strokovnjakov v vsa delovna telesa skupščine, da se zagotovi permanenten demokratični vpliv in verifikacija kvalificirane javnosti ter optimalna strokovnost obravnav v vseh skupščinskih telesih. Tega pa ni mogoče doseči oziroma je bistveno okrnjeno, če se stalno izmenjujejo tovariši, ki kot predstavniki javnosti prisostvujejo seji posameznega odbora. Zato mora obstajati določena delovna in tudi formalno-pravna kontinuiteta.

To seveda ne zmanjšuje možnosti, da se po potrebi glede na problematiko razširjajo odbori z novimi in drugimi predstavniki javnosti. Gre za jedra, ki predstavljajo kontinuiteto. O teh govorim. To je prvi princip, princip kontinuitete. Drugi princip, ki je bil na podlagi ustavnih amandmajev poudarjen v strukturi skupščine in metodi njenega dela, je delegatski princip. Gre za delegatski princip tako na teritorialni kot tudi na funkcionalni podlagi. Zdi se mi, na predlog, ki ga je podal dr. Rus in o katerem teče razprava, že poskuša

načelno sprejeti delegatski princip praktično realizirati v strukturi in metodi dela skupščine.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Klančnik ima besedo.

Gregor Klančnik: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Ko razpravljamo o teh problemih, moramo na eni strani upoštevati demokracijo, na drugi strani pa učinkovitost. Malo prej sem ob podobnem predlogu glasoval proti. Zato bom glasoval tudi proti temu predlogu, pa naj bo to danes ali kasneje. Po moji presoji smo napravili določen napredek, ko smo zmanjšali število poslancev v republiški skupščini. Prepričan sem, da se bo moral ta proces še nadaljevati, ker bomo z manjšim številom poslancev učinkovitejši kot pa z velikim številom.

Zato ne vidim prav nobene potrebe, da bi povečevali število članov odborov. Povsem se strinjam s tovarišem predsednikom, da imajo odbori zadosti možnosti, da se pred odločitvijo oziroma pred končnim oblikovanjem predlogov posvetujejo s strokovnjaki in drugimi ljudmi, da bi lahko skupščini predlagali čimboljše rešitve.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Rus!

Dr. Vojan Rus: Tovariši, zahvaljujem se, ker sem spet dobil besedo! Resnično sem nekoliko presenečen zaradi poteka razprave, ker nikakor nisem pričakoval, da moj predlog lahko povzroči kakršnekoli težave; menim namreč, da v nobenem pogledu ni zapleten. Najprej želim omeniti, da povsem razumem tovariša predsednika republiške in celotne skupščine ter ostale, ki želijo učinkovitost našega dela. Vendar moram reči, da se mi ne zdi učinkovito, če nastajajo problemi ob stvareh, ki na celoten sistem in način izvajanja političnih sklepov nikakor ne vplivajo v slabem smislu. Zdi se mi, da pritegnitev nekaj strokovnjakov ali predstavnikov posameznih socialnih skupin ne bi predstavljalo kakršnegakoli neskladja z našimi principi, niti sicer ne more biti problematično.

Število strokovnjakov, kakršnega sem predložil ali predstavnikov skupin, je znatno manjše od števila članov odborov. Zdi se mi, da tovariš Klančnik ni navedel, razen števila ljudi, nobenega argumenta, s katerim bi pobil argumente tovariša Remca, ki je dokazoval, da je čisto drugače, če imamo v odboru stalne predstavnike občanov. Prav tako se mi zdi, da tovariš Klančnik ni pobil argumenta, da lahko obstoji v naši skupnosti večje število ljudi, ki pač zaradi določenih konstalacij niso prišli v skupščino, imajo pa morda zelo veliko strokovno znanje. Ugotavljam, da proti mojemu predlogu ni argumentov in da omogoča normalno, hitro in poslovno reševanje.

In še zadnja pripomba: Ne vem, zakaj se ob tako enostavnem predlogu kot je bil moj, zahteva pismena obrazložitev, čeprav ob drugih današnjih predlogih ta zahteva ni bila postavljena. Mislim, da take ovire proceduralnega značaja enostavno niso potrebne, če ne veljajo za vse in če ne gre za vsebinske predloge.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Rus, nisem zahteval pismene obrazložitve, pač pa pismeno besedilo amandmaja, ki ste ga predlagali!

Dr. Vojan Rus: Hvala, tovariš predsednik! Omenil bi samo, da je bilo danes že nekaj amandmajev in taka zahteva ni bila postavljena.

Predsednik Miran Goslar: Vem, vendar sem zahteval pismeni amandma samo zato, ker vašemu predlogu nisem sledil in ne morda zato, ker bi vas hotel proceduralno »zmanevrirati«.

Ker ste se sklicevali na obrazložitev tovariša Remca, moram v zvezi s to obrazložitvijo povedati, da se tovariš Remc moti, če misli, da je ostvaritev delegatskega principa v tem, da imenujemo stalne člane odborov. Ostvaritev delegatskega principa je v tem, da se ljudje izmenjujejo glede na probleme, katerim so blizu in katere poznajo. Prav s tem, ko kličemo predstavnike različnih področij družbenega dela, strokovnjake s posameznih področij, ki so blizu posameznim točkam, dnevnih redov odborov, v bistvu že uresničujemo delegatski sistem. Pri tem ni važno ali ti ljudje odločajo ali pa so samo prisotni kot opazovalci, ker v bistvu ni nobene vsebinske razlike. Rekel sem že, da odbori ne sprejemajo odločitev, temveč enakopravno upoštevajo vsa mnenja ne glede na to, ali jih podajajo poslanci ali pa občani, predstavniki posameznih samoupravnih skupnosti in drugi. Tako kaže, da gre pri tem tudi za vsebinsko nerazumevanje stvari.

Dr. Vojan Rus: O vsebini morda ne bi govorili, ker je, mislim, jasna, gre morda le za proceduralni nesporazum. Moj predlog je bil toliko kratek in toliko jedrnat, da tudi le subjektivne težave, ki so morda nastale zato, ker me kdo ni poslušal, ne morejo opravičevati drugačnih proceduralnih zahtev kot pri drugih današnjih predlogih. Hvala.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Polič!

Miloš Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zdi se mi, da se bomo zaradi formalnosti že sedaj utrudili za kasnejše akcije v naših odborih. Problematika naših odborov zajema tako široka področja dejavnosti, da z dvema članoma, ki bi ju še danes imenovali vanje, ne bi rešili problematike. Edina rešitev je v tem, da stalni odbori kličejo na seje strokovnjake z različnih področij, ki bodo pomagali reševati probleme in pripravljati temu zboru potrebne sklepe. Mislim, da dva člana, ki bi ju imenovali, ne moreta reševati problematike kateregakoli odbora, nič bolje kot mi, ki smo kot poslanci predlagani za člane odborov. Če bomo želeli zajeti problematiko, bomo morali, kakor je že rekel tovariš predsednik, klicati strokovnjake z vseh področij, da nam bodo pomagali pripravljati gradivo. Mislim, da bi vsako drugačno širjenje teh odborov bilo samo formalno, zaradi česar bom vedno glasoval proti.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Pušenjak!

Rado Pušenjak: Tovarišice in tovariši! Mislim, da bi bilo treba razpravljati tudi o času, ki ga trošimo. Tovariši, meni se ne zdi v redu, da razpravljamo o teh stvareh toliko časa, ko nam je vendar znano, da je treba spremeniti tudi druge odloke, če hočemo spremeniti tega. Predlagam, tovariš predsednik, da upoštevamo tudi čas, ker bo sicer to naše razpravljanje postalo mučno za vse tiste, ki hočemo tu resno delati. Zakaj izgubljamo sedaj toliko časa samo zaradi tega?

Prosim, tovariš predsednik, da poskušaš upoštevati tudi želje nas, ki gremo na sejo zaradi tega, da na seji nekaj sklenemo in gremo potem čimprej domov.

Predsednik Miran Goslar: Hvala, tovariš Pušenjak za to intervencijo, vendar poslancem ne morem kratiti besede, če jo zahtevajo! Mislim pa, da je tvoja pripomba konstruktivna in da smo najbrž zelo enotni v želji, da jo poslanci blagohotno upoštevajo.

Še kdo želi besedo? Tovariš Remc!

Tone Remc: Vsi tisti, ki so intenzivno obremenjeni s strokovnim in družbenim delom, seveda vsakršno pobudo za smotrnost dela blagohotno sprejemajo. Da pa se ne bi razlike prikazovale kot načelne tam, kjer te potrebe ni, opozarjam, da me tovariš predsednik zbora ni dobro razumel, ker je citiral samo en del moje obrazložitve delegatskega principa oziroma ker ni citiral drugega dela. Zaradi tega bi me lahko poslanci nepravilno razumeli.

Delegatski princip sem v svoji razpravi povezoval s kontinuiteto dela predstavnikov javnosti. Pred tem pa sem opozoril, da to ne izključuje potrebe, da se druge predstavnike javnosti občasno, kot to zahteva problematika, vabi v delovna telesa, občasne komisije in tudi v stalne odbore. Torej to nista dve nasprotujoči si zahtevi. Mojega predloga ni razumeti tako, da z imenovanjem stalnih predstavnikov javnosti zapremo vrata javnosti; nasprotno, jaz podpiram stališče, da se pokliče na sejo tistega, ki je za mnenje o posameznem vprašanju najbolj kvalificiran. To je jasno, o tem smo enotnega mnenja. Zavzemam se samo za to, da se z minimalnim številom stalnih predstavnikov javnosti omogoči kontinuiteta dela. Torej ne gre za nesoglasje, temveč se moja obrazložitev ni v celoti interpretirala.

Predsednik Miran Goslar: Mislim, da lahko zaključimo debato. Tovariš Rus, ali vztrajate pri amandmaju? (Da.) Hvala! Amandma sem dobil napisan. Tovariš Rus predlaga, da se besedilo I. točke odloka spremeni tako, da se glasi: »Odbori republiškega zbora imajo predsednika, podpredsednika in 9 članov iz vrst poslancev in praviloma 2—4 člane iz vrst občanov.« Dodano je torej besedilo: »iz vrst poslancev in praviloma od 2 do 4 člane iz vrst občanov.«

Lahko glasujemo? Kdor je za predlog, ki ga je dal tovariš Rus, naj dvigne roko? (4 poslanci dvignejo roko.) Kdo je proti? (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo se je vzdržal? (3 poslanci dvignejo roko.)

Amandma je z večino glasov zavrnjen. Ali lahko preidemo na glasovanje o številu članov posameznih odborov? Predlagano je, da imajo predsednika, podpredsednika in 9 članovv. O tem moramo glasovati najprej, ker je sestava odvisna od te odločitve. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Kdo se je vzdržal? (Dva poslanca dvigneta roko.)

Sedaj prehajamo na glasovanje o sestavi posameznih odborov. Želi morda o tem kdo razpravljati? (Ne.)

V odbor za družbeno-ekonomske odnose so predlagani: za predsednika Jože Florjančič, za podpredsednika Jože Dernovšek in za člane: Vlado Gorišek, Maks Jamšek, Leopold Krese, Zoran Lešnik, Andrej Peharc, Roman Pirjevec, Ivan Pučnik, Andrej Smrekar in Milan Vižintin.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Kdo se je vzdržal? (2 poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da so predlagani poslanci izvoljeni v odbor za družbeno-ekonomske odnose.

Sledi odbor za finance in proračun. Predlagani so za predsednika Magda Kočar, za podpredsednika Stane Vrhovec, za člane: Franc Borko, Stane Jenko, Dušan Kolenc, Jožko Lojen, Polde Maček, Avgust Majerič, Cene Matičič, Rudi Rebek in Franc Vrviščar.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Eden.)

Predlagani poslanci so tako izvoljeni v odbor za finance in proračun.

V odbor za proizvodnjo in blagovni promet so predlagani: za predsednika Miran Cvenk, za podpredsednika Lado Simončič in za člane: Karel Forte, Franc Ilc, Gregor Klančnik, Franjo Kordiš, Štefan Sambt, Bogdan Šnabl, Adolf Tavčar, Štefan Toth in Vladimir Vrečko.

Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da so predlagani poslanci izvoljeni v odbor za proizvodnjo in blagovni promet.

Sledi odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo. Predlagani so: za predsednika Lojzka Stropnik, za podpredsednika inž. Miloš Polič in za člane: Ivan Ahlin, Franc Bart, Jože Deberšek, Zdravko Dolinšek, Marjan Gabrič, Rudolf Gyergyek, Franc Jere, Ivan Kreft in Rado Pušenjak.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da so v odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo predlagani poslanci izvoljeni.

V odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko so predlagani: za predsednika Martin Košir, za podpredsednika Zdenko Roter, za člane pa: Benjamin Božiček, Franci Kuhar, Stane Petek, Miha Prosen, Tone Remc, Janko Rudolf, Franc Svetelj, Bogdan Šnabl in Mirko Žlender.

Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

V odbor so soglasno izvoljeni vsi predlagani poslanci.

V odbor za prosveto in kulturo so predlagani: za predsednika Ela-Atena Ulrih, za podpredsednika Cene Matičič, za člane pa: Jože Deberšek, Igor Janhar, Vida Kastrin, Ivan Kreft, Ivan Renko, Vojan Rus, Janez Verbič, Vladimir Vrečko in Jože Žnidaršič.

Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Štirje poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da so vsi predlagani izvoljeni v odbor za prosveto in kulturo.

Odbor za zdravstvo in socialno politiko naj bi bil po predlogu sestavljen takole: predsednik Drago Benčina, podpredsednik dr. Majda Benedik in člani: Janko Burnik, Ivan Cerjak, Boris Jarc, Alojz Napotnik, Viktor Pislak, Rado Pušenjak, Adolf Tavčar, Jože Telič in Milo Vižintin.

Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Predlagani poslanci so izvoljeni v odbor za zdravstvo in socialno politiko.

Sledi mandatno-imunitetna komisija. Predlagani so: za predsednika Edo Brajnik, za podpredsednika Marjan Jenko in za člane: Miran Cvenk, Karel Forte, Polde Maček, Adolf Tavčar in Mirko Žlender.

Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Komisija je soglasno izvoljena v predlagani sestavi.

Sledi 6. točka dnevnega reda, to je predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Torej, lahko preidemo h glasovanju. Kdor je za to, da se sprejme predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine, naj dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Trije poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet in da so v skupno komisijo vseh zborov skupščine izvoljeni oziroma imenovani naslednji tovariši: za predsednika Jože Brilej, za podpredsednika Janko Česnik, za člane pa: Teodor Dovečar, Boris Filli, dr. Rupko Godec, Marjan Jenko, Martin Košir, Jernej Lenič, Stane Pungerčar, Milovan Razdevšek, Jože Suhadolnik, Jožko Štrukelj, Janez Vidmar, Peter Zorko, Mirko Žlender in za sekretarja dr. Rastko Močnik.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Morda želi predstavnik komisije še kaj obrazložiti? (Ne.) Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

Torej glasujemo! Kdor je za predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije, naj dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel sklep o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije in da so v komisijo izvoljeni: za predsednika Martin Košir, za podpredsednika Mirko Žlender, za člane pa: Ivan Franko, Ivan Kreft, Franci Kuhar, Franc Svetelj in Bogdan Šnabl.

Preostane nam še 8. točka dnevnega reda. O tej točki bomo razpravljali po odmoru, ker moramo počakati na mnenja zborov delovnih skupnosti.

Ponovna seja bo ob 12.30 v tej dvorani.

Prosim novoizvoljene predsednike in podpredsednike odborov republiškega zbora, da ob 11.30 pridejo na sestanek v sobo 217.

(Seja je bila prekinjena ob 10.55 in se je nadaljevala ob 12.45.)

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši! Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja; dobili ste ga pismeno z mojim pismom, v katerem sem predlagal razširitev dnevnega reda.

Tovariš Marjan Orožen je predstavnik komisije za volitve in imenovanja. Morda želi besedo? (Da.) Tovariš Orožen ima besedo!

Marjan Orožen: Tovarišice in tovariši poslanci! Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev je bil poslan kasneje kot ostalo gradivo za to sejo. K predlogu želim dati še nekaj podrobnejših pojasnil.

Ker je dosedanjim članom komisija za volitve in imenovanja potekel mandat skoraj istočasno kot nekaterim republiškim sekretarjem, novi člani komisije za volitve in imenovanja pa so lahko začeli z delom šele po konstituiranju skupščine, komisija ni mogla pravočasno pripraviti predlogov za nekatere republiške sekretarje.

O predlaganih kandidatih sta razpravljala izvršni svet in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. O kandidatih je razpravljala tudi novoizvoljena komisija za volitve in imenovanja in sklenila, da jih z današnjim predlogom odloka predloži v obravnavo in sklepanje republiškemu zboru.

Po amandmaju VII k republiški ustavi in po spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, ki so bile sprejete na zadnji skupni seji zborov skupščine prejšnjega sklica, obravnavajo zbori delovnih skupnosti na svojih sejah tudi predloge za imenovanja oziroma razrešitve republiških funkcionarjev iz pristojnosti njihovega zbora in dajo k takšnim predlogom svoje mnenje preden o imenovanjih in razrešitvah teh funkcionarjev odloča republiški zbor. Na podlagi teh določil je komisija za volitve in imenovanja predložila predlog odloka gospodarskemu in prosvetno-kulturnemu zboru, da dasta svoje mnenje o imenovanju republiških sekretarjev s svojega delovnega področja. Obveščeni ste, da sta se oba zbora s predlogi strinjala, svoje soglasje pa je dal tudi izvršni svet.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev sprejme.

Predsednik Miran Goslar: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, bomo glasovali o predlogu odloka. Kot vidite, smo o predlogu dobili pozitivno mnenje izvršnega sveta, gospodarskega zbora in prosvetno-kulturnega zbora.

Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev dajem na glasovanje. Kdor je zanj, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor predlog odloka soglasno sprejel. Razrešeni so: Rudolf Hribernik, republiški sekretar za narodno obrambo, Sveto Kobal, republiški sekretar za gospodarstvo in Tomo Martelanc, republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Imenovani pa so: Slavko Bohanec, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, za republiškega sekretarja za

prosveto in kulturo; Silvester Gorenc, namestnik republiškega sekretarja za notranje zadeve, za republiškega sekretarja za notranje zadeve; Franc Hočevar, generalpolkovnik JLA, za republiškega sekretarja za narodno obrambo in Andrej Levičnik, direktor tovarne trikotažnega perila Pletenina Ljubljana, za republiškega sekretarja za gospodarstvo.

Tovariši poslanci! Dnevni red je s tem izčrpan in zaključujem 2. sejo republiškega zbora. Prosim vas še, da tisti, ki ste bili izvoljeni v posamezne komisije, to je v komisijo za družbeno nadzorstvo, v administrativno komisijo, v zakonodajno-pravno komisijo, v komisijo za vprašanja borcev NOV, v komisijo za vprašanja mednarodnih odnosov in v komisijo za vloge in pritožbe, se udeležite konstituiranja teh komisij, in sicer ob 13. uri. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena ob 12.50.)

REPUBLIŠKI ZBOR

3. seja

(26. junija 1969)

Predsedovala: Miran Goslar,
predsednik republiškega zbora in

Lojzka Stropnik,
podpredsednik republiškega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 3. sejo republiškega zbora, ki sem jo sklical na podlagi 168. člena ustave SR Slovenije in 57. člena poslovnika republiškega zbora.

Za današnjo sejo so se opravičili poslanci: Zdravko Dolinšek, Janez Verbič, Marjan Orožen, Zora Tomič, Miha Prosen, Franc Vrviščar, Milan Vižintin, Jože Lojen in Stane Vrhovec.

Predlagam naslednji dnevni red, ki ste ga prejeli s sklicem 18. junija, in sicer:

1. odobritev zapisnika 2. seje republiškega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah;
4. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov;
5. predlog zakona o investicijskem prispevku;
6. osnutek zakona o rudarstvu;
7. osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo;
8. predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše;
9. predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb;
10. osnutek zakona o radijskem prometu;
11. predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo;

12. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobilne vojne;

13. osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija;

14. predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih;

15. zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968;

16. finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969;

17. predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani;

18. predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969;

19. volitve in imenovanja.

Ima kdo kako pripombo ali dopolnitev k predlogu dnevnega reda? (Ne javi se nihče.) Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prva točka dnevnega reda je odobritev zapisnika 2. seje republiškega zbora.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kako pripombo? (Ne javi se nihče.) Če ne, ugotavljam, da je zapisnik 2. seje republiškega zbora sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na poslansko vprašanje poslanca Ivana Krefta z dne 28. 5. bo odgovoril Slavko Bohanec, republiški sekretar za prosveto in kulturo. (Tovariša Bohanca ni.) Na poslansko vprašanje Štefana Sambta bosta odgovorila Silvo Gorenc, republiški sekretar za notranje zadeve in inž. Milovan Zidar, član izvršnega sveta. Tovariš Gorenc ima besedo.

Silvo Gorenc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec republiškega zbora, tovariš Štefan Sambt, je naslovil na republiškega sekretarja za notranje zadeve tole poslansko vprašanje:

»Sprejet je novi zakon o prometu na javnih cestah. Rad bi zvedel, kdaj bo predložen predlog republiškega zakona o prometu na javnih cestah? Kakšna rešitev se predvideva glede registracije kmetijskih traktorjev, ki jih je v občini Murska Sobota približno 700 in večinoma niso registrirani? Kmetje jih nočejo registrirati zaradi previsokih dajatev za cestni sklad, saj znašajo stroški za registracijo traktorja in prikolice nad 100 000 starih dinarjev. Trdijo namreč, da ne vozijo po cestah, da že plačajo za cestni sklad 36 din po litru goriva in da delajo v glavnem na polju. Ker je struktura gospodarstva v občini Murska Sobota takšna, da imajo kmetje zemljišča oddaljena od svojih hiš, ne morejo mimo tega, da ne bi prečkali javne ceste ali nekaj metrov vozili po njej. Čim se pojavijo na javni cesti, jih organi milice kaznujejo, in to večkrat na dan. Vse to vzbuja nejevoljo pri kmetih in zato naj bi se to vprašanje čimprej uredilo.«

Odgovor je naslednji: Republiški sekretariat za notranje zadeve je že 23. februarja 1968 poslal Skupščini SR Slovenije predlog za izdajo republiškega zakona o varnosti cestnega prometa z željo, da bo zakonodajni postopek končan hkrati s postopkom za sprejem novele temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah, o čemer je tekel vzporedni postopek pred zveznimi organi. Osnutek je republiški sekretariat za notranje zadeve pripravil in ga sproti usklajeval z osnutkom novele zveznega zakona. Ta osnutek je bil dotlej večkrat spremenjen in dopolnjen. Zato je bila sprejeta novela zveznega zakona šele letos na zadnjem zasedanju zvezne skupščine prejšnjega sklica. Takoj po objavi novel zveznega zakona v Uradnem listu SFRJ št. 20/69 je republiški sekretariat za notranje zadeve začel usklajevati osnutek republiškega zakona z novelo zveznega zakona. Ta novela je prinesla nekatere novosti, ki jih je treba upoštevati v republiškem zakonu. Tako je republiški zakon o varnosti cestnega prometa še vedno na stopnji priprave osnutka. Republiški sekretariat za notranje zadeve bo predložil osnutek tega zakona skupščini SR Slovenije do konca tega meseca.

Vprašanje registracije traktorjev, ne glede na uporabnika, je urejeno v prvem odstavku 143. člena temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa. Vsak traktor je v smislu 11. točke 10. člena tega zakona motorno vozilo. Vsako motorno vozilo pa je zavezano registraciji, če se uporablja na cesti.

Republiški zakon tega vprašanja ne more drugače rešiti. Ker je traktor v smislu zveznega zakona motorno vozilo, ga zadenejo ob registraciji vse predpisane dajatve, kot so cestnina (odlok o višini pristojbin, ki se plačajo za cestna motorna vozila, Uradni list SFRJ št. 47/67), republiški davek za vlečna tovorna motorna vozila — za tako vozilo se šteje traktor po zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o uvedbi in stopnjah republiških prispevkov, davkov in taks (Uradni list SRS 40/68) — in obvezno zavarovanje za cestna motorna vozila.

Spričo navedenega pravnega režima, ki velja za traktorje ne glede na velikost in uporabnika, ne moremo šteti traktorja kot kmetijski stroj ali pripravo, ki se premika z močjo lastnega motorja, torej kot kmetijski delovni stroj. Samo kmetijski delovni stroji in druge priprave se v smislu drugega odstavka 143. člena temeljnega zakona ne registrirajo in smejo kot taki izjemoma voziti po cestah.

Iz vprašanja izhaja, da lastniki traktorjev le-teh ne registrirajo zaradi previsokih davkov in drugih dajatev. Občinski upravni organi, ki so pristojni za registracijo traktorjev, le-teh ne morejo in ne smejo oproščati registracije, ker za to nimajo zakonite podlage. Čim se pojavi na javni cesti neregistriran traktor, je voznik traktorja odgovoren za prekršek, miličnik pa je po zakonu dolžan, da izvrši predpisane ukrepe.

Dosedanja prizadevanja pristojnih organov in organizacij za odpravo davka na traktorje, ki veljajo za cestna motorna vozila, niso rodila nobenega uspeha v prid lastnikov traktorjev. Razpravljanje o problematiki previsokih davkov za kmetijske proizvajalne naprave, med katere štejejo kmetijske organizacije tudi kmetijske traktorje, je zadeva organov in organizacij, ki so pristojne za gospodarske zadeve.

Republiški sekretariat za notranje zadeve je obravnaval postavljeno vprašanje s polnim razumevanjem težav, s katerimi se srečujejo spričo opisanega stanja lastniki kmetijskih traktorjev. Ponovno bo skrbno proučil to problematiko in skušal najti, skupaj z drugimi pristojnimi organi, rešitev, ki bo na

eni strani zagotavljala tudi v bodoče varnost prometa na cestah, kar je brez dvoma v interesu vseh udeležencev prometa na javnih cestah, med njimi tudi lastnikov traktorjev, na drugi strani pa bo skušal najti rešitev, ki naj bi zadovoljila tudi lastnike kmetijskih traktorjev.

Predsednik Miran Goslar: Milovan Zidar ima besedo.

Milovan Zidar: Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice poslanci! Ker sta vprašanji Štefana Sambta in Milana Pučnika vezani na sklepe in stališča skupščine v zvezi s problemi v kmetijstvu, mi dovolite, da odgovorim na obe vprašanji skupaj.

Tovariš Štefan Sambt, poslanec republiškega zbora, vprašuje, kdaj bo republiški sekretariat za gospodarstvo ali drugi republiški organi predložili Skupščini SR Slovenije poročilo o tem, kaj je dosedaj storjeno in kje so vzroki, da se sprejeta stališča skupščine za zboljšanje položaja kmetijstva hitreje ne realizirajo?

Tovariš Ivan Pučnik, poslanec republiškega zbora, pa vprašuje, katera služba ali organ, poleg gospodarske zbornice, spremlja izvajanje priporočila, da bi se zasebni kmet aktivno povezal z gospodarsko samoupravo? Mnenje, da to lahko rešujemo in gospodarsko usmerjamo samo v povezavi s kombinatom ali z gozdnim gospodarstvom, je na nekaterih območjih doživelo neuspeh tako v političnem kot tudi v gospodarskem smislu.

Nadalje vprašuje, ali so poslovne banke v svoji kreditni politiki upoštevale specifičnost in nujnost dolgoročnih investicij v kmetijstvu, vštevši tudi kreditiranje kmetov za pospeševanje tržne proizvodnje in končno, katere od danih nalog je izvršni svet rešil, katere so v postopku reševanja in glede katerih nalog se še ni ničesar ukrenilo.

Odgovor: Odbor za proizvodnjo in promet republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je zbral poročila poedinih nosilcev in nalog v zvezi z izvajanjem priporočil in stališč skupščine. Kolikor mi je znano, bodo poslanci že na prihodnji seji dobili obširnejšo pismeno informacijo o tem, kako se te naloge izvajajo. Zato mi naj tovariša poslanca dovolita, da se omejim le na najnujnejše ugotovitve.

Sklepi in priporočila, ki jih je sprejela Skupščina SR Slovenije, so naletela na ugoden odziv tako v slovenski javnosti kot tudi v drugih republikah in federaciji. Stališča so v mnogočem dala vrsto pobud in ukrepov, ki so bili pozneje sprejeti tudi v zveznih organih. Zaradi težkega položaja kmetijskega gospodarstva v zadnjih dveh letih, so bila stališča ugodno sprejeta tudi v dnevnih razpravah.

Ukrepi, ki naj bi sledili stališčem in sklepom skupščine, imajo deloma programski značaj. Obvezujejo mnoge dejavnike in zato terjajo kontinuirano delo, zategadelj tudi ni moč pričakovati kratkoročnih učinkov. Izvršni svet se je na podlagi zadolžitev s strani Skupščine SR Slovenije zalagal za ustrezno rešitev tudi v okviru federacije, predvsem za naslednje naloge, ki so bile tudi ugodno rešene. Tako je rešeno vprašanje registriranja gnojil, določena je regresna stopnja po hranilni enoti in prodajna marža za posrednike. Premije za mleko so zadržane na finančno istem nivoju kot v minulem letu. Sprejeti so novi standardi za živino, med njimi tudi slovenski predlog za novo kategorijo »baby biffa«. V razpravi je nov predlog odloka za garantirane cene za prašiče in živino. V okviru federacije je ustanovljen sklad za pospeševanje

izvoza živinoreje in živinorejskih proizvodov. Urejeno je vprašanje zaščite domače kmetijske proizvodnje pred vplivom uvoza z uvedbo posebnih uvoznih davščin na agrarne proizvode. Sredstva teh davščin se stekajo v sklad za pospeševanje izvoza živinorejskih proizvodov.

Za izboljšanje pogojev gospodarjenja v kmetijskih delovnih organizacijah, je zvezna skupščina oprostila plačilo obresti na poslovni sklad za kmetijstvo in ribištvo, vključno tudi za leto 1968. Po podatkih SDK za Slovenijo znaša ta oprostitev 13 milij. N din za Slovenijo. Prav tako so kmetijske organizacije oproščene dela plačila za obnovo Skopja. Nadalje je zvezna skupščina povečala beneficiranje obrestne mere za obrtna sredstva za kmetijsko proizvodnjo od 4 % na 5 % in tudi znižala obrestno mero na sredstva federacije, odobrena za investicijske kredite v kmetijstvu.

Sprejet je zakon o vojaški obveznosti, ki ureja tudi nadomestilo za izgubljen delovni čas kmetov v času orožnih vaj. V zvezi s sprejetimi ustavnimi amandmaji v zvezni skupščini je v teku revizija kompleksne, torej tudi kmetijske zakonodaje, zvezi so posredovana stališča Skupščine SR Slovenije.

V okviru lastnih pristojnosti je izvršni svet Skupščine SR Slovenije rešil naslednje naloge: v republiškem proračunu za leto 1969 je zagotovljeno 10 milij. N din za reševanje najbolj perečih problemov kmetijstva. Izvršni svet meni, da enoletni prispevek ne bi bistveno rešil problemov prezadolženosti kmetijskih organizacij. Zato predlaga po sklepu zadnje seje skupščini osnutek zakona, s katerim naj bi republika intervenirala na tem področju v obdobju 4 let.

Za leto 1969 je prav tako zagotovljeno 120 milijonov starih dinarjev za kmetijsko pospeševalno službo. Republiški sekretariat za finance je predložil izvršnemu svetu spremembo zakona o usmerjenih sredstvih republike. Predlog se nanaša na znižanje obrestne mere. Republiški proračun tudi v tem letu zagotavlja 7 milijonov novih dinarjev za premiranje odkupa mleka. Na predlog izvršnega sveta je skupščina novelirala zakon o prispevkih in davkih občanov in tudi določila olajšave oziroma oprostitve za kmete. Kot vam je znano, je v republiški skupščini v teku uskladitev zakona o hranilno kreditni službi pri kmetijskih organizacijah. Ocenjuje se, da bo ta zakon, kolikor bo sprejet, omogočil širšo organizacijo kmečkega hranilništva v Sloveniji in večje kreditiranje zasebne kmetijske proizvodnje. Ker krediti iz teh virov ne uživajo beneficij na obresti od federacije, bo ostalo odprto vprašanje relativno visokih obresti za investicije za zasebno kmetijstvo. Vzporedno z revijo zvezne zakonodaje, pripravljajo republiški sekretariati osnutke republiških zakonov s področja kmetijstva. Iz priporočil, ki jih je dala Skupščina SR Slovenije delovnim organizacijam in kmetom, izhaja, da naj kmetijske organizacije proučijo odnose o poslovnem sodelovanju in jih zboljšajo. To pomeni, da je polna iniciativa prepuščena samim proizvajalcem, ki samostojno odločajo pri poslovnem sodelovanju in združevanju. Dejstvo je, da nekatere kmetijske in druge delovne organizacije doslej niso veliko napravile za samoupravno in poslovno sodelovanje s kmeti. Pri gospodarski zbornici Slovenije je bil v letošnjem letu ustanovljen odbor za zadružništvo in kooperacijo, ki nudi podporo kmetom pri vseh njihovih ekonomsko in družbeno upravičenih težnjah. Zvezni organi pripravljajo temeljni zakon o delovnih organizacijah in njihovem združenju, ki naj bi okvirno uredil tudi vprašanje kmetijskega zadružništva. Ta zakon bo prispeval k izboljšanju povezave neposrednih proizvajalcev. Ne glede na te pričakovane zakonske spremembe naj še opozorim, da to priporočilo ne bo

uresničeno, kolikor ne bo večje inciative in akcije v okviru samoupravnih organov kmetijskih delovnih organizacij do konkretnih razmer v posameznih občinah.

V letu, ko so vsi statuti in splošni akti delovnih organizacij v reviziji, je dejansko še čas, da se ta problem tudi ustrezno uredi v okviru splošnih aktov delovnih organizacij. Glede kreditiranja zasebnega kmetijstva bi poleg že omenjenih ukrepov omenil še, da poslovne banke rešujejo to v okviru svoje poslovne politike in sredstev. To vprašanje so nekatere poslovne banke reglirale s posebnimi poslovniki o kreditiranju zasebnega kmetijstva, vendar dokaj različno.

Predsednik Miran Goslar: Ali želita poslanca Sambt in Pučnik postaviti dodatno vprašanje? Prosim, tovariš Sambt.

Štefan Sambt: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Iz mojega vprašanja je bilo razvidno, da je v občini Murska Sobota 700 zasebnih traktorjev. Od teh 700 je registriranih komaj nekaj nad 100. Dajatve ze te traktorje znašajo 5 milijonov starih dinarjev. Če bi te dajatve znižali na 20 000 starih dinarjev, bi bili vsi traktorji registrirani in tehnično pregledani, cestni promet bi bil neoviran in zbrali bi 14 milijonov dinarjev namesto sedanjih 5 milijonov, Zato mislim, da je treba storiti vse, da se ta problem uredi, če hočemo res pomagati našemu kmetu.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Naslednji odgovor je odgovor na poslansko vprašanje Ceneta Matičiča. Odgovoril bo Riko Jerman, republiški sekretar za finance.

Riko Jerman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš poslanec Cene Matičič je postavil naslednja vprašanja:

1. Kje so vzroki, da je do ponovne nadpoprečne emisije sploh prišlo? Zakaj se pri tem vprašanju ne upoštevajo moderne ekonomske teorije, ki trde, da je moč trenutne krize in zaostajanja prebroditi brez takšne nadpoprečne emisije?

2. Kdo so tisti odgovorni organi, ki v našem sistemu odločajo o tovrstni emisiji?

3. Ker je takšna emisija v očitnem nasprotju z intencijami gospodarske reforme, vprašujem, kako bomo ob tako nastalih pogojih dosegli nadaljnjo stopnjo konvertibilnosti našega dinarja?

4. Skupščine se kot najvišji samoupravni oblastveni organi ubadajo in ukvarjajo z vsemi problemi uspešnega nadaljevanja in realizacije naše gospodarske reforme. Kdaj bodo naše skupščine dosegle tudi tisto stopnjo odgovornega odločanja, da bodo meritorno in zavesno odločale tudi o vseh vrstah emisije?

Tovariš poslanec, iz vsebine vaših vprašanj izhaja, da želite odgovor od predstavniških in upravnih organov, ki so za te naloge odgovorni. Ker niti izvršni svet Slovenije niti kateri koli upravni organ v Sloveniji nima nikakršnih pristojnosti za urejanje zadev s področja emisije, vam v vsebinskem pogledu ne moremo dati zadovoljivega odgovora. Če to želite, morate vprašanje

nasloviti na zvezni izvršni svet in narodno banko oziroma na zvezno skupščino. Ti organi edino lahko dajo dovolj precizni odgovor na vaša vprašanja.

Posredujem vam lahko le informacijo o stanju na področju emisije. Sklepam pa, da vam to ni potrebno oziroma da tega ne želite, saj kaže že zastavljeno vprašanje, da ves problem zelo dobro in vsestransko poznate.

Izvršni svet bo v naslednjih dneh predložil skupščini obširnejšo analizo o sedanjih razmerah v gospodarstvu in o splošni porabi, v kateri bodo tudi obširneje analizirani problemi, ki so predmet vaših vprašanj.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima tovariš Cene Matičič.

Cene Matičič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zahvaljujem se za salomonsko rešitev, ki sem jo dobil na moje vprašanje. To mogoče pomeni, da v našem parlamentu sploh nimamo možnosti o teh stvareh biti seznanjeni, niti na te stvari vplivati, niti se ukvarjati kot odgovorni poslanci s temi problemi. Zaradi tega bi predlagal, da bi ob poročilu, ki ga bo dal izvršni svet — tako nam je dejal sekretar za finance — vključili ta vprašanja v obravnavo te materije. S tem dodajam to moje vprašanje k poročilu izvršnega sveta. Seveda pa z odgovorom ne morem biti zadovoljen.

Predsednik Miran Goslar: Na poslansko vprašanje Ivana Pučnika je že odgovoril tovariš Zidar. Sledi odgovor Jožeta Božiča, republiškega sekretarja za delo na poslansko vprašanje Rada Pušenjaka.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš Rado Pušenjak, poslanec republiškega zbora, je postavil naslednje vprašanje: »Občanom, ki so bili pozvani v času II. svetovne vojne na prisilno delo v Avstrijo in so postali tam invalidi, še ni izplačana odškodnina, čeprav je bila sklenjena tozadevna konvencija med našo državo in Avstrijo. Prosim izvršni svet SR Slovenije, da mi odgovori, zakaj se zavlačuje z izplačili teh odškodnin, oziroma kje so zadržki in kaj namerava izvršni svet ukreniti, da dobe občani čimprej to, kar jim pripada iz tega naslova?

V zvezi z določbo 34. člena konvencije o socialni varnosti, sklenjeno med Jugoslavijo in Avstrijo, ki je stopila v veljavo 1. 1. 1967, sta zvezni zbor zvezne skupščine in socialno-zdravstveni zbor zvezne skupščine 27. februarja in 6. marca letos obravnavala in sprejela predlog za izdajo zakona o odškodnini za te terjatve. Na podlagi tega je bil v mesecu maju izdelan osnutek zakona in poslan v obravnavo tudi pristojnim odborom in organom v republiških skupščinah. Menimo — s sekretariatom za gospodarstvo smo soglasni — da se stvari zavlačujejo in da bo trofazni postopek trajal še nekaj časa. Bilo bi umestno, da bi bil zakon sprejet po hitrem postopku. Tak predlog smo tudi posredovali zveznim organom. Kot mi je znano, je zvezna skupščina poslala tudi republiški skupščini v obravnavo ta osnutek zakona. Danes je že v razpravi v odboru za invalidsko-pokojninsko zavarovanje in socialno varstvo socialno-zdravstvenega zbora.

Predsednik Miran Goslar: Ali imate dodatno vprašanje. tovariš Pušenjak? (Ne.) Jožko Štrukelj, član izvršnega sveta, bo odgovoril na vprašanje Ivana Krefta z dne 12. 6.

Jožko Štrukelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Uvoda ne bom prečital, ki ga je tovariš Kreft napisal v zvezi z vprašanji, ker je le-to zajeto v gradivu v 2. točki dnevnega reda. Vprašanji sta naslednji: Ali je prejšnji zvezni izvršni svet, ki je odgovoren za takšno stanje, konzultiral slovenski izvršni svet o tem, kako pokriti primanjkljaj, ne da bi bilo prizadeto vse jugoslovansko gospodarstvo? Drugič: če je bil konzultiran in kakšno stališče je zavzel do tega problema?

Na poslanski vprašanji dajem tale odgovor: Primanjkljaj sredstev nasproti obveznostim v bilanci federacije znaša za 1968. leto 77 milijonov novih dinarjev, za leto 1969 po oceni 972 milijonov N dinarjev, skupaj 1049 novih milijonov dinarjev. Manjši priliv sredstev od predvidenega povzroča pri izpolnjevanju obveznosti federacije precejšnje težave. Zato je zvezni sekretariat za finance pripravil predlog za rešitev tega vprašanja in sicer:

1. z dodatnim angažiranjem dinarskega depozita federacije pri narodni banki iz finančnih kreditov, odobrenih v letu 1969 od Italije in Zvezne republike Nemčije in nekaterih drugih držav, v znesku 700 milijonov dinarjev;

2. z zmanjšanjem tranš za nekatere objekte, ki jih financira federacija v znesku 200 milijonov N dinarjev;

3. z najetjem kredita s strani federacije pri jugoslovanski investicijski banki v znesku 150 milijonov N dinarjev.

Izvršni svet Slovenije, ki je bil konzultiran o tem, se s predlogom ni strinjal. Prvič zato, ker je v letošnjem letu v gospodarstvu jasno vidna tendenca k nestabilnosti in inflaciji ter bi dodatna sredstva te odnose v oktobru še poslabšala; drugič zato, ker so bili zaključki ob lanskoletnem sprejemu bilance federacije povsem jasni ter jih je treba kot politične dogovore dosledno izpolnjevati. V tem smislu je treba do leta 1970 v celoti pokriti iz realiziranega priliva obveznosti federacije do inozemskih posojil, ki zapadejo v tem obdobju in do sklada za financiranje razvoja manj razvitih republik in krajev. Za druge obveznosti federacije, ki se nanašajo predvsem na financiranje investicij, pri katerih je s sredstvi udeležena federacija in za kreditiranje izvoza opreme, je v zaključkih jasno rečeno, da se realizirajo do leta 1970 v razmerju s prilivom sredstev, razlika pa se prolongira v leto 1970. V skladu s tem zaključkom bi morale banke, ki financirajo posamezne posle, podaljšati dinamiko izgradnje ali pa angažirati del lastnih sredstev. Nesprejemljivo je stališče, da se skuša, kljub jasnemu zaključku, v celoti zadržati dinamika investiranja in zahtevati za to dodatna sredstva izven postavk ugotovljenih z bilanco federacije.

Predsednik Miran Goslar: Poslanec ne postavlja dodatnega vprašanja. Na poslansko vprašanje Mila Vižintina ne bo odgovora, ker je prejel poslanec pismeni odgovor. Imamo še vprašanje Ivana Krefta z dne 28. 5., na katerega bo odgovoril tovariš Bohanec.

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec Ivan Kreft je postavil dve vprašanji:

Prvo vprašanje se glasi: Čeprav so investicijska sredstva strogo ločena od drugih namenskih sredstev za šole, vprašujem, ali ne bi bilo mogoče racionalizirati administracijo pri izobraževalnih skupnostih in v osnovnih šolah ter tako pridobiti 60—65 milij. S din za omenjeno šolsko izgradnjo?

Misli na gradnjo šole v Vidmu. Na to vprašanje dajem naslednji odgovor:

Ker je to vprašanje posredno povezano s problemom, ki je brez dvoma aktualen in s katerim se tako ali drugače srečujemo na več mestih, bi ga skušal pojasniti še z nekaterimi dodatnimi informacijami.

Administrativno poslovanje vsake izobraževalne skupnosti je seveda stvar omenjenih samoupravnih organov, zlasti skupščine izobraževalne skupnosti. Če naj si ob posvetovanju z republiško izobraževalno skupnostjo vendarle dovolimo oceno racionalnosti in obsega administracije izobraževalnih skupnosti, je po našem mnenju ta, v večini primerov, zelo skromna in ponekod tudi preskromna za vse naloge, ki jih skupndosti po zakonu imajo. Kvečjemu bi se lahko vprašali, ali ni temeljnih izobraževalnih skupnosti preveč, kar je seveda povezano z vprašanjem splošne razdelitve naše republike na družbenopolitične skupnosti.

Kar zadeva administracijo v šolah, lahko povemo, da naš sekretariat sodeluje s sekretariatom za finance in republiško izobraževalno skupnostjo pri pripravi predloga za izdajo zakona o knjigovodstvu vzgojno izobraževalnih zavodov. Predlog naj bi to knjigovodstvo v razumni meri poenostavil, kar nam omogoča tudi novi zvezni zakon o knjigovodstvu. Dodati moramo, da so se marsikje šolski zavodi po lastni pobudi ali na pobudo izobraževalnih skupnosti že lotili ali se lotevajo poenostavljanja združevanja in posodobljenja administrativnega poslovanja.

Preuranjeno bi bilo predvidevanje o tem, kakšne prihranke si lahko od tega obetamo. Eno je gotovo: tudi, če bi se izobraževalne skupnosti in z njimi vred šole lotile takih racionalizacijskih ukrepov, bi bilo vendarle nemogoče doseči tako namembnost teh prihrankov, za kakršno se zavzema tovariš poslanec. Vsaka temeljna izobraževalna skupnost bi s tako prihranjenimi sredstvi pač skušala odpraviti vrzeli na svojem območju.

Drugo vprašanje poslanca Krefta se glasi: Prav verjetno bo prihodnje leto zaradi uspešnejšega gospodarjenja v tem letu na razpolago nekaj več sredstev za investicije za osnovno šolstvo, saj je republiška skupščina nameravala na predlog izvršnega sveta že letos odobriti v ta namen 1,5 milijarde in ne le 1 milijardo S din. Zato vprašujem, če je republiška izobraževalna skupnost pripravljena pristati na pismeno obveznost, da bo dala za omenjeno gradnjo na razpolago sredstva v začetku prihodnjega leta? Na podlagi take obveznosti bi bilo gradbeno podjetje pripravljeno zgraditi prvo etapo omenjene šole že letos.

Odgovor na vprašanje: Ker se to vprašanje poslanca tovariša Krefta nanaša na pristojnost republiške izobraževalne skupnosti, zato lahko, kot predstavnik republiškega upravnega organa le posredujem odgovor izobraževalne skupnosti, ki se glasi:

Izobraževalna skupnost SR Slovenije razpolaga v letošnjem letu s 13 milij. N din za investicije za osnovno šolstvo. Ker je v lanskem letu sprejela obveznosti za leto 1969 v znesku 4 471 500, ostane za kreditiranje investicij v osnovno šolstvo v letu 1969 le še 8 528 500 din. Republiška izobraževalna skupnost je dala pri dodeljevanju republiškega kredita prioriteto tistim gradnjam, ki izpolnjujejo pogoje in kriterije, ki jih je sprejela skupščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije na seji dne 18. 6. 1969. leta. Po presoji pogojev in kriterijev ter v okviru razpoložljivih finančnih možnosti je v predlogu programa investicije republiške izobraževalne skupnosti predvideno kreditiranje gradnje osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici z zneskom 650 000 din v letu 1970.

Vendar pismene obveznosti, da bodo ta sredstva na razpolago v začetku prihodnjega leta, ne moreta dati niti izvršni odbor niti skupščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije. Ne vesta namreč, s kolikšnimi sredstvi za investicije bo razpolagala republiška izobraževalna skupnost v prihodnjem letu.

Republiška izobraževalna skupnost je že večkrat opozorila, da bi bilo treba čimprej sprejeti kratkoročni investicijski program in povsem konkretno določiti finančne obveznosti republike. To sodi v pristojnost Skupščine SR Slovenije in njenega izvršnega sveta. Taka načrtnejša politika financiranja investicij bi bila močna pobuda za občinske skupščine in temeljne izobraževalne skupnosti, da bi na tem področju vodile ustrezno politiko, uvajale samoprispevke občanov in organizirale sodelovanje delovnih organizacij z območja posameznih občin za reševanje teh vprašanj. Ko bo imela republiška izobraževalna skupnost odločitev Skupščine SR Slovenije o sredstvih za investicije v letu 1970 in eventualno še v prihodnjih letih, bo lahko takoj upoštevala tudi zahtevek občine Gornja Radgona za republiško posojilo za gradnjo šole v Vidmu ob Ščavnici.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Kreft ima dodatno vprašanje.

Ivan Kreft: Tovarišice in tovariši poslanci! Odgovora sta konkretna in se zanju zahvaljujem. Vendar imam dodatno vprašanje, ker je treba ta problem, ki je star že 11 let, rešiti. Zahteva po novi šoli v Vidmu je stara. Ta zahteva je bila predočena tudi na 5. seji republiškega zbora Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije dne 28. decembra 1958. leta. Takrat je republiški zbor sprejel zakon o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji.

Po tem zakonu je bilo ukinjenih 19 občin v šestih okrajih. Med občinami, ki so bile ukinjene, je bila tudi občina Videm ob Ščavnici. Prebivalstvo je želelo ukinitev občine preložiti za dve ali tri leta, da bi lahko v tem času uresničilo nekatere svoje načrte in med temi tudi gradnjo šole. V razpravi v republiškem zboru, o tem je stenografski zapisek 5. seje republiškega zbora z dne 28. decembra 1958, stran 43, je republiški poslanec in predsednik okraja Murska Sobota zaključil daljšo razpravo o tem vprašanju takole: »Mnogo je bilo govora tudi, da so nekatere pridobitve v tej občini, oziroma kar se gradi, zasluga občine. Tako so predvidene gradnje in razni objekti, ki jih je dosedanja občina sprejela v svoj perspektivni plan skupne občine. Z administrativnimi mejami to nima nobene posebne zveze. To je nekaj razlogov, ki že sami po sebi zadoščajo, da je okrajni ljudski odbor dal predlog za odpravo občine Videm ob Ščavnici.« (Konec citata iz stenografske beležke.)

Iz zgoraj omenjenih in drugih razlogov sta dali občina Gornja Radgona in republika izobraževalna skupnost gradnjo prve etape šole Videm ob Ščavnici v svoj letošnji program tako, da je občina svoj denarni prispevek že zagotovila. Republiška izobraževalna skupnost bo v prihodnjem letu zagotovila prvo etapo gradnje s 65 milijoni starih dinarjev kot je tudi danes dejal sekretar za kulturo in prosveto. Vprašujem, ali sekretariat za kulturo in prosveto ter republiška izobraževalna skupnost priznavata tak dogovor svojih predstavnikov z občinami ter ali sta pripravljena pomagati pri premagovanju tehničnih težav, kolikor bi se pojavile, saj bodo morali prvo etapo nove šole začeti graditi že letos?

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Bohanec, ali boste takoj odgovorili?

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Kaj več kot sem povedal že v odgovoru, ne bi navajal, glede dodatnega vprašanja tovariša Krefta, če sem ga pravilno razumel, pa menim naslednje: kar zadeva pomoč sekretariata za prosveto in kulturo pri tehnični izvedbi te izgradnje, bo le-ta skušal storiti vse. Kar pa zadeva republiško izobraževalno skupnost, mislim, da je le-ta predvsem pristojna obravnavati ta problem, zato bi bilo prav, da se republiški izobraževalni skupnosti posreduje to vprašanje in da le-ta direktno odgovori nanj.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Doslej postavljena poslanska vprašanja so izčrpna. Za nova vprašanja se javljajo tovariš Matičič, tovariš Kreft in tovariš Roter. Tovariš Matičič ima besedo.

Cene Matičič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Z zakonom o strokovnih nazivih in akademskih stopnjah (Uradni list FLRJ 13/63) je bilo v Jugoslaviji ustvarjeno stanje določenega pravnega reda v pogledu praktične uporabe vseh vrst naslovov. Zakon pozna tako imenovano akademsko stopnjo »doktorja« oziroma »magistra znanosti«, ki jo je moč pridobiti s tretjestopenjskim študijem oziroma z zagovorom doktorske disertacije. Edino naslov »doktor« oziroma »magister znanosti« je po črki zakona možno postavljati pred ime in priimek osebe. Vsi državljani, ki so diplomirali na drugi, oziroma na prvi stopnji fakultete, visoke šole ali višje šole, si pridobe ne akademski, pač pa strokovni naziv, ki se po logiki zakona piše le za imenom osebe. Tako pravi torej zakon. Kaj pa naša in tudi skupščinska praksa?

Prva nezakonitost: državljani, ki so si pridobili strokovni naziv »diplomirani inženir« ali »zdravnik« bolj ali manj dosledno uporabljajo svoj strokovni naziv kot akademsko stopnjo. Strokovnega naslova namreč ne pišejo za, pač pa pred imenom.

Druga nezakonitost: državljani, ki so si pridobili strokovni naziv »zdravnik« bolj ali manj dosledno spreminjajo ta naziv v naziv »doktor«.

Prva nedoslednost. Pri strokovnih nazivih je naša praksa dokaj dosledna pri inženirjih, medtem ko se zapisovanja enakovrednih naslovov kot »diplomiran ekonomist«, »diplomiran jurist«, »diplomiran politolog«, »diplomiran filozof« in tako naprej skoraj dosledno povsod branimo. Ta nedoslednost ni samo stalna praksa vseh naših institucij, pač pa tudi Skupščine SR Slovenije in izvršnega sveta SR Slovenije, ki bi morala prva skrbeti za pravno varnost tudi na tem področju. Totalna nezakonitost in nedoslednost je v dejstvu, da se že nekaj časa nazaj tudi strokovni naziv »inženirja I. stopnje« — primer: »inženirja organizacije«, pričenja pisati ne samo kot strokovni pač pa kot akademski naziv. In med tem ko pišemo in ko dopuščamo takšen način poveličevanja nekaterih inženirskih nazivov, nam niti na misel ne pride, da bi za imenom državljana, ki si je pridobil strokovni naziv prve stopnje na neki drugi višji šoli — recimo ekonomist, predmetni učitelj, politolog in podobno — redno zapisovali ta naziv za njegovim imenom.

Ker menim, da takšnega neurejenega stanja na tem področju ne moremo več tolerirati, predlagam v skladu z vsebinsko interpretacijo člena 20, alinee 1 našega poslovnika naslednje:

Prvič: Skupščina SR Slovenije, izvršni svet SR Slovenije in celotni upravni aparat naj dosledno upoštevajo črko zakona, ki je v veljavi;

Drugič: odpravimo zapisovanje vseh strokovnih nazivov, se pravi vseh naslovov, ki niso akademskega značaja;

Tretjič: kolikor se ne strinjamo s tem drugim predlogom, bo povsem logično, da vpeljemo tudi prakso zapisovanja enakovrednih strokovnih naslovov, recimo xy »diplomirani ekonomist«, xy »diplomirani politolog«, xy »diplomirani agronom« in podobno. Mnenja sem, da bi zgled naše skupščine in izvršnega sveta ter celotnega upravnega aparata lahko ugodno vplival na vzpostavitev določenega pravnega reda v obravnavanju te materije.

Drugo vprašanje: Odbor za družbeni plan, finance in proračun je v skladu s členom 221. našega poslovnika dne 10. 8. 1969 obravnaval predlog zveznega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju. Naj vas opozorim, da v skladu z zadnjim odstavkom omenjenega člena našega poslovnika »predlogi in mnenja odborov ter komisij« niso predlogi in mnenja Skupščine SR Slovenije. To vsekakor pomeni, da mnenja in predlogi našega matičnega odbora k tej zelo delikatni in neprestano upravičeno kritizirani materiji v skladu z dosedanjimi izkušnjami in neprekinjeno inercijo v zvezni skupščini ne bodo naleteli na zadovoljivo resonanco in upoštevanje. Zato predlagam, da se poslužimo člena 226 in 227, ki omogočata, da se na podlagi razprave v ustreznih zborih naše skupščine mnenje in predlogi okarakterizirajo kot mnenja in predlogi Skupščine SR Slovenije. S tem zasledujem edini cilj in to je, da bi bila tehtnost in teža naših predlogov ustrezneje poudarjena in da bi naletela na večje upoštevanje in resonanco večjega števila fonov.

Predlog je moč utemeljevati z mnogoterimi ugotovitvami, med katerimi je ena najbolj nesmiselnih naslednja: po 4. členu omenjenega predloga morajo državljani, ki prinesejo iz tujine devizna sredstva, le-ta v 60 dneh prodati pooblaščeni banki, ali pa jih naložiti na svoj devizni račun. Do tu je seveda vse v redu in prav. Sedaj pa pride na dan igra poudarjanja, se pravi akcentuiranja posameznih besed, kar dopušča, da se izda poseben predpis. Ta je bil pred dobrim mesecem dni zadnjič izdan in na široko tudi publiciran. Po tem predpisu mora državljan, ki vlaga devize na svoj devizni račun, dokazovati poreklo svojih deviz. Takšen, tipično administrativni ukrep je v vsej svoji ekonomski logiki popolnoma zgrešen in neumesten, saj

1. postavlja v občuten in neenakopraven tretman naš, že doloma konvertibilni dinar s tujo valuto. Po isti logiki bi moral naš državljan dokazovati tudi poreklo svojega dinarja, ki ga vlaga;

2. onemogoča, da bi se devizna sredstva, ki jim pri vstopu v državo ni treba dokazovati nobenega porekla in smo — nasprotno — prav zadovoljni, da jih naš ali tuj državljan prinese, nalagala kot depozit narodne banke. Z drugo besedo, to pomeni, da prinesena devizna sredstva prav silimo v to, da se pretakajo mimo naših bank in da se uradno in načelno branimo konvertibilnih valut, ki jih naša kronično negativna bilanca tako krvavo potrebuje. In če smo v lanskoletnih poročilih o neblagovnem turističnem prilivu zapisali, da smo pridobili 184,1 milijona dolarjev tujih deviznih sredstev, potem je spričo dejstva, da je potrošil poprečen tujec, ki je prišel k nam, komaj 12,1 dolarja, vsekakor kazno s pomembno gotovostjo trditi, da se vsaj kakih 200 milijonov dolarjev tujih deviz pretaka mimo naših bank. To pa so nedvomno pomembna sredstva, ki lahko v odločilni meri prispevajo k uravno-

vešenju naše plačilne bilance na eni in k povečanju konvertibilnih in zlatih rezerv naše dežele na drugi strani.

3. Takšni ukrepi kažejo, da se branimo tudi tistih deviz, ki jih imamo tako rekoč na dlani. Drži le eno: z restrikcijami in ostanki predreformskih ukrepov jih prav gotovo ne bomo pridobili.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Matičič, oba problema nisi postavil v obliki vprašanja, to se pravi, da odgovora ne bo. Gre za pobudo, za katero mislim, da je prva zelo na mestu in bi se lahko uveljavila v naši praksi tako, kot si predlagal. Mislim, da tukaj ne bo težav.

Kar zadeva drugi predlog, pa veš, da je šel ta inkriminirani predlog zakona, ki si ga omenil, v redni postopek v zvezni skupščini. Torej bomo imeli čas, da lahko na zborih razpravljamo o tem in da damo širši poudarek našim stališčem. Mislim, da je prav, da odbor, ki je o njem že razpravljal, to tudi formalno predlaga. Tako bi lahko gospodarski in republiški zbor na eni naslednjih sej dala to materijo na svoj dnevni red. Se strinjaš s tem?

Cene Matičič: Spoštovani predsednik! Se strinjam in se ti tudi zahvaljujem za opozorilo. Vendar moram takoj pristaviti, da je to edina točka, ki dopušča, da lahko poslanec tudi nekaj podobnega pove in izrazi svoje mnenje. Vem, da je vprašanje revizije zakona o devizah na dnevnem redu zvezne skupščine, vendar sem s tem skušal na ta način dati vsaj v naši skupščini temu problemu večji poudarek. Hvala lepa za opozorilo.

Predsednik Miran Goslar: Naslednji govornik je tovariš Kreft.

Ivan Kreft: Tovarišice in tovariši poslanci! Gre za poslansko vprašanje brez širokega komentarja. Tisk je poročal, da je generalni direktor združenega podjetja »Iskra« Vladimir Logar z drugimi prizadetimi obiskal zvezni izvršni svet, kjer so jim povedali, da so preklicali sklep o nakupu radijskega oddajnika brez javnega natečaja pri švicarski firmi »Braun Boveri« za RTV Skopje.

Dalje so delegaciji povedali, da so o preklicu obvestili tudi zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, ki je odgovoren za omenjeno nezakonito transakcijo. Po enem mesecu zadeva še vedno ni razčiščena. Vljudno prosim izvršni svet, da odgovori na vprašanje: Kako ocenjuje take in podobne nezakonite ukrepe zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, ukrepe, ki so v škodo jugoslovanskega gospodarstva in kaj namerava ukrepati, da bi dobil zagotovilo, da se ne bodo ponavljale podobne nezakonitosti?

Drugo vprašanje: 12. oktobra 1968 je Jugoslavija sklenila z Zvezno republiko Nemčijo sporazum o socialnem zavarovanju, ki urejuje predvsem pravice naših delavcev, zaposlenih v zvezni republiki Nemčiji. Zvezna republika Nemčija sporazuma do sedaj še ni ratificirala, pristala pa je na to, da še pred ratifikacijo začne izplačevati po sporazumu našim delavcem otroške dodatke za njihove otroke pod pogoji, ki so določeni v sporazumu od 1. 5. 1969 dalje. 29. 4. letos — o tem smo brali v časopisih — je bila v Jugoslaviji nemška delegacija, ki se je z našimi pristojnimi organi pogovarjala o izvedbi plačevanja otroških dodatkov naših delavcev.

Med drugim so se dogovorili, da morajo upravičenci v roku 6 mesecev s posebnim formularjem, ki naj bi ga za potrebe v Jugoslaviji tiskali naši organi,

prijaviti svoje zahteve. Dogovorjeno je, da bodo zahtevke naših delavcev potrjevali organi občinskih skupščin in zavodi za socialno zavarovanje. Kolikor mi je znano, po dveh mesecih od tega dogovora še nobena občina ni dobila navodil, kako je treba izvajati določbe o otroških dodatkih naših delavcev v zvezni republiki Nemčiji niti ustreznih formularjev v vseh jezikih jugoslovanskih narodov. Ker so zahtevki časovno omejeni na določen rok, me zanima tole:

1. Zakaj dosedaj upravičeni naši delavci v zvezni republiki Nemčiji še niso prejeli ustreznih formularjev za prijavo zahtev za otroške dodatke?

2. Ali so bili dosedaj sprejeti kakšni drugi ukrepi za izvajanje določb sporazuma o socialnem zavarovanju z Zvezno republiko Nemčijo, ki zadevajo izplačevanje otroških dodatkov?

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Štrukelj bo odgovoril verjetno na prvo vprašanje.

Jožko Štrukelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Izvršni svet je dobil oziroma je seznanjen c zadevi Grivčev tako kot vi, tovariši poslanci, iz časopisnih vesti. Drugih informacij o tej zadevi izvršni svet dosedaj še ni prejel. Mislim, da kar se tiče ocene te zadeve, lahko rečem v imenu izvršnega sveta, da so časopisne vesti le podmena in da nimamo še nobenih dokončnih dokazov in ugotovitev v tej zadevi. Glede tega, kako misli izvršni svet v bodoče reagirati na to zadevo, lahko izjavim, da bo v bodoče tako kot dosedaj, sodeloval pri kreiranju sistema, kjer bo dosledno uveljavljeno načelo osebne odgovornosti in kontrole.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Na drugo vprašanje bo odgovorjeno na prihodnji seji. Tovariš Zdenko Roter, prosim.

Zdenko Roter: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Izvršnemu svetu SR Slovenije želim postaviti naslednja vprašanja:

Prvo: kako izvršni svet ocenjuje sedanje stanje in perspektivo odnosov med državo in cerkvami v SR Sloveniji? Posebej še, kar zadeva odnose med katoliško cerkvijo in državo. Utemeljitev: 25. junija 1966 je bil v Beogradu podpisan protokol o razgovorih med apostolsko stolico in vlado SFRJ. Takrat sta obe strani dajali optimistične ocene o stanju medsebojnih odnosov in o perspektivah teh odnosov. Od tega so minila 3 leta. Republika ima tudi po dikciji protokola svojo odgovornost, dolžnost in pravice. Doslej niti v javnosti, še manj pa v skupščini, ni bila dana sistematična ocena, niti ni bil dan odgovor na postavljena vprašanja.

Poleg tega prihaja do določenih ocen in izjav o tem vprašanju v raznih družbeno-političnih organizacijah. Večkrat so te ocene različne. Prav zato in še posebej tudi zato, ker tega vprašanja ni mogoče omejiti zgolj na ideološko raven, je zahteva po odgovoru in razpravi v tem domu še posebej utemeljena.

Drugo vprašanje: Kako izvršni svet in drugi pristojni organi presojajo v luči nacionalne agrarne politike sedanje stanje v izvajanju tako imenovane arondacije zamljiških kompleksov? Ali je pristojnim organom znano, da je v arondacijskih postopkih prišlo tudi do zlorab in kakšen je obseg teh zlorab? Ali in v kolikšni meri so bili doseženi cilji, ki so bili zastavljeni ob

sprejemanju tozadevnih zakonskih predpisov? Utemeljitev: razlogi za tako postavljena vprašanja o tej temi so v naslednjem:

1. v poročilu o problemih sodstva v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga je vrhovno sodišče predložilo tej skupščini, je med drugim navedeno: »med posebnimi vrstami sporov, ki jih obravnava oddelek za upravne spore Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije, je treba omeniti spore o arondaciji zemljišč. Po določbi 36. člena zakona o izkoriščanju zemljišča je arondacija kmetijskega zemljišča dopustna, če je potrebna za smotrnejšo obdelavo zemljišča, za mehanizacijo kmetijskih del, za izvedbo melioracijskih del, za vzgojo trajnih nasadov in tako dalje. Navedeni razlogi za arondacijo so se v praksi upravnih organov večkrat izrodili v ekspropriacijo kmeta. Vrhovno sodišče Socialistične republike Slovenije je z načelnimi sodbami dalo določbi 35. člena citiranega zakona vsebino agrarne operacije, pri katerih praviloma nihče ne sme ničesar izgubiti, ker gre zgolj za zlaganje zemljišč zaradi smotrnejše obdelave in mehanizacije, ne pa za ekspropriacijo kmetov.« (Konec citata.)

Dodajam svojo domnevo, da so le nekateri od spornih arondacijskih primerov dospeli do vrhovnega sodišča. Kaj pa je z drugimi?

2. na področju 31. volilne enote Ljubljana-Bežigrad, kjer sem bil izvoljen kot poslanec, sem v času pred volitvami in tudi po njih tako na zborih volivcev, kot tudi v razgovorih z občani kmečkega okoliša te volilne enote naletel prav na arondacijo kot na temeljni politični, socialni in ekonomski problem tega okoliša. Osnovni očitki in zahteve občanov so bile: kmetijske površine so bile arondirane za določen namen, zdaj pa temu namenu sploh ne služijo. Postopki so bili neustrezni in v popolnem nasprotju z določbami prej citiranega zakona, po katerem z arondacijo ne sme nihče ničesar izgubiti in podobno. V nekaterih primerih so postopki tako zarezali v živo, da ostajajo na terenu nerešeni socialni problemi. Arondacijo so utemeljevali z izboljšanjem kmetijske proizvodnje, zdaj pa na teh površinah sploh ni nobene proizvodnje in tako dalje.

3. Na zasedanjih občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad je bilo prek odborniških vprašanj vprašanje arondacije v zadnjih letih večkrat na dnevnem redu. V zadnjim času je občinska skupščina sistematično analizirala to vprašanje in prav zdaj končujejo izdelavo sistematičnega poročila. Iz gradiva, s katerim razpolagam, je očitno, da poročilo ne bo preveč spodbudno in da presega okvire občinskega reševanja. Samo nekaj primerov in podatkov iz gradiva: Arondacija je v tej občini zajela skoraj polovico kmetijskih zemljišč, se pravi nad 900 ha. Arondacijski upravičenec večine tako pridobljenih zemljišč sploh ne obdeluje, le na manjšem delu je začel s plantažiranjem topolov, kar ni v skladu s prvotno utemeljitvijo arondacije, ki je bila dovoljena za živinorejo. Večina bivših lastnikov je prejela samo denarno odškodnino po smešno nizki ceni, 0,10 N din za m^2. V arondaciji so bile zajete tudi površine, ki so imele že tedaj določen urbanističen namen. Slabo gospodarjenje, špekulacije z zemljo za urbanistične namene, so že sestavni del usode teh zemljišč. Kmetje, ki bi želeli delati na zemlji, ostajajo brez nje, kar ima seveda politične in socialne posledice. To je samo nekaj primerov iz tega gradiva.

4. Ker je bila arondacijska politika in praksa sestavni del republiške politike podružbljanja kmetijskih zemljišč, sklepam, da problemi, povezani z mojim vprašanjem, niso le v zvezi s situacijo v občini Ljubljana-Bežigrad, marveč obstajajo tudi v drugih krajih. Na to nas opozarjajo v zadnjem času tudi obvestila v našem tisku.

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi postaviti poslansko vprašanje? Prosim, tovariš Lešnik.

Zoran Lešnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Najprej bi se opravičil, da se pojavljam s kmetijskim vprašanjem. Poslanca Sambt in Pučnik sta sicer postavila na prejšnjem zasedanju nekatera vprašanja v zvezi z uresničevanjem sklepov in priporočil, član izvršnega sveta tovariš Milovan Zidar je danes nanje še malo širše odgovoril kot se je glasilo vprašanje. Vendar glede na to, da se je prejšnji teden pojavila zelo živahna razprava o novih dajatvah za nekatere manjše kmetijske stroje, smatram za potrebno, da postavim vprašanje, čeprav moram reči, da sem nanj delno odgovor dobil od predstavnikov »Agrotehnike«. Vendar se bojim, da je to samo trenutno pomirjenje.

V stališčih in sklepih, ki jih je sprejela republiška skupščina, je med drugim tudi zapisano, da se bo republiški izvršni svet zavzel pri zveznih organih za odpravo prometnega davka in zmanjšanje carine za male kmetijske stroje, za tiste, ki jih naša industrija ne izdeluje. Prejšnji teden so dobile nekatere kmetijske organizacije z območja Slovenskih goric od »Agrotehnike« sporočilo, da naj resno računajo, da bodo italijanske ročne motorne kosilnice dražje za približno 100 000 starih dinarjev. To je bilo utemeljeno s tem, da se je spremenil prometni davek. Pri tem ni bilo mišljeno, da bi se spremenil ta davek glede na višino, se pravi, da bi se povečal odstotek, marveč, da se spremenijo dajatve zaradi tega, ker so strokovnjaki ugotovili, da takšna ročna motorna kosilnica ni ročna motorna kosilnica, marveč majhen traktor. Za tega je zvezni prometni davek, če so podatki »Agrotehnike« točni, za 13 % večji kot za motorne kosilnice. Zdaj je vsakomur, ki se sreča s tem vprašanjem, težko zaradi tega, ker na eni strani tisti, ki bi jih to prizadelo, poudarjajo sklepe in priporočila republiške skupščine, na drugi strani pa obvestilo »Agrotehnike«, češ da bodo te kosilnice dražje. Zaradi tega postavljam vprašanje republiškemu izvršnemu svetu, in sicer, kaj je storil pri zveznih organih, da bi se ta vprašanja, ki zadevajo vse kmetijske pridelovalce in ne samo kmete, končno že začela reševati. Mislim na vprašanje zmanjšanja zveznega prometnega davka in carine. Kolikor sem obveščen, republiškega prometnega davka za drobno kmetijsko mehanizacijo ni. Verjetno mi ni treba utemeljevati, da so te zahteve povsem upravičene, saj vsi vemo, da stane taka kosilnica v Italiji 221 000 lir ali 442 000 S dinarjev in da stane ista kosilnica pri nas v drobni prodaji 850 do 900.000 S dinarjev. Čeprav so tu stroški prevoza in trgovine, vendar moram reči, da je samo za približno 93 000 starih dinarjev zveznega prometnega davka in hkrati še carina, ki tudi ni majhna. Zahteva je toliko bolj upravičena, ker hkrati govorimo, da se naj tudi naš kmet sčasoma vključi v mednarodno delitev dela. Postavlja se vprašanje, če se lahko ob takih nakupnih pogojih kmetijskih strojev lahko vključuje, ko hkrati vemo, da dobi še manj za kmetijske pridelke kot v nekaterih drugih državah.

Ne glede na to, da bomo lahko po izjavi tovariša Zidarja kmalu razpravljali o rezultatih v zvezi s sklepi in priporočili na področju kmetijstva, postavljam vprašanje vsem tistim, ki so z njimi zadolženi, kdaj bomo dobili konkreten odgovor na to, kaj je bilo doslej storjeno v smislu tega dokumenta? Na koncu tega dokumenta piše, da bodo poročali vsi organi, ki so dobili s tem dokumentom kakršnekoli naloge, o njihovem izvrševanju takoj in da poročajo o neopravljenih nalogah republiški skupščini v mesecu marcu 1969. Zdaj smo

že ob koncu junija in ljudje so že nestrpni, ker ogromno pričakujejo od teh sklepov, saj so z veseljem sprejeli in podpirali ta dokument. Zato danes zahtevajo odgovor.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima tovariš Zidar.

Milovan Zidar: Tovariš predsednik! Tovariš Lešnik je sprožil vprašanje ocarinjenja kosilnic, ki je vznemirilo prejšnji teden kmetijsko javnost v Sloveniji. Konflikt je nastal zaradi nove deklaracije, ki kosilnice razporeja v kategorijo traktorjev. Razgovarjali smo se z vodstvom slovenskih carin in tudi skupina poslovnih ljudi je šla v Beograd in uredila to vprašanje v podrobnejšem razgovoru z direkcijo zveznih carin. Tega problema torej ni več.

Znano je stališče in akcija Slovenije, naj bi bil uvoz manjših kmetijskih strojev, zlasti tistih, ki jih ne izdelujemo doma, oproščen carine in zveznega prometnega davka. Ta predlog se še proučuje.

Na drugo vprašanje bi lahko ponovil samo to, kar sem dejal že prej. Skupina poslancev, ki je bila zadolžena, da pripravi poročilo o izvajanju sklepov in priporočil, je na sejah obravnavala materijo in pripravila poročilo, ki obsega 23 strani. Metodično je ločeno to, kaj je narejeno in kaj ni narejeno. Verjetno bi presegalo okvir našega časa, če bi vse to prebral tu. Zaradi tega predlagam, da se vsem poslancem pismeno posreduje še pred začetkom počitnic, to se pravi do prihodnje seje zbora.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Jamšek ima besedo.

Maks Jamšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Izvršnemu svetu želim postaviti naslednje vprašanje:

Pri obravnavi predlaganih sprememb in dopolnitev zakona o obrtnih delavnicah, ki je danes na dnevnem redu, želim odgovor na tole vprašanje: ali se v pristojnih organih proučuje možnost za izdajo zakona o vajencih? Znano je namreč, da je temeljni zakon o delovnih razmerjih razveljavil predpise o vajencih. Zaradi tega je ostalo precej nerešenih vprašanj, ki se urejajo v vsaki občini drugače. Občinska skupščina Radlje, ki jo zastopam, je v januarju leta 1969 predlagala izvršnemu svetu, naj se takšen zakon o vajencih izda. Pri tem se je opirala na pooblastilo, ki ga je Skupščina SR Slovenije dobila s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih kot tudi na dejstvo, da so nekatere republike takšne zakone že sprejele. Glede na to, da imamo precejšnje probleme na terenu in zelo različno ureditev, prosim za odgovor.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo? Besedo ima tovariš Slavko Bohanec.

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Če sem pravilno razumel vprašanje, gre za problem, ki ga v tem trenutku že obravnavamo v sekretariatu in tudi drugje. V pripravi je zakon o poklicnem izobraževanju po osnovni šoli in učnih razmerjih. Osnutek zakona bo že letos dan v obravnavo pristojnim skupščinskim telesom.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Še kdo? Prosim, tovariš Jamšek.

Maks Jamšek: Ne vem, morda se nisem prav izrazil. Misilm, da ne gre za šolanje, marveč za odnose, kot je vprašanje delovnega časa, dopustov, vprašanje višine minimalnih nagrad itd. Vse to je dosedaj neurejeno in to rešuje drugače vsaka občina, vsako podjetje, nekateri štipendirajo, nekateri učijo, skratka, mislim, da je na tem področju popoln kaos.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, da upoštevate pobude, ki jih je dal tovariš poslanec, ki naj pridejo do izraza v osnutku oziroma v predlogu za izdajo zakona, ki se pripravlja v sekretariatu. Še kdo želi besedo? (Nihče več.) Torej je ta točka dnevnega reda izčrpana. Na vprašanja, na katera ni bilo odgovorjeno, bomo odgovore slišali na prihodnji seji.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah.

Osnutek zakona je predložil izvršni svet, ki predlaga, naj bi ga obravnavali po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek. Takšen postopek predlaga izvršni svet zaradi tega, ker mu je bilo na podlagi priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnji razvoj obrti v Sloveniji, ki sta jih sprejela republiški in gospodarski zbor 8. in 17. julija lani, naloženo, da predloži Skupščini SR Slovenije zakon o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah. Izvršni svet torej smatra, da je bila prva faza opravljena že takrat, ko smo sprejemali ta priporočila in sklepe.

Izvršni svet je kot svojega predstavnika določil Milovana Zidarja, predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo pa je Ivo Klemenčič. Ste za to, da se predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku, to je, kot osnutek zakona? (Da.) Torej je ta predlog sprejet.

Osnutek zakona sta obravnavala odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija. Dala sta pismeni poročili. Danes ste prejeli tudi pripombe skupščine občine Krško. Morda želijo poročevalci odbora oziroma komisije še besedo? (Ne.) Na sejo zbora so bili za to točko vabljeni: predstavnik gospodarske zbornike, obrtno-nabavno-prodajne zadruge »Obrt«, »Lamas«, »Elektrovod«, predstavnik poslovnega združenja obrtnikov Ljubljana in združenje samostojnih obrtnikov Ljubljana.

Pričenjam razpravo o osnutku zakona v načelu. Želi kdo besedo. (Ne.) Nihče ne želi besedo. Torej sledi lahko razprava o osnutku zakona v podrobnostih. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zakonodajno-pravna komisija dala pripombe k 3., 4., 9. in 10. členu. Glede na to, da ni nobenih diskutantov in dodatnih predlogov, predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah se sprejme,

2. predlog zakona o obrtno nabavno-prodajnih zadrugah pripravi izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki naj pri pripravi predloga zakona upošteva pripombe zakonodajno-pravne komisije.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Sklep je soglasno sprejet. S tem smo sprejeli sklep o sprejemu osnutka zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah.

4. točka dnevnega reda je osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov.

Osnutek je predložil izvršni svet, ki predlaga, da ga obravnavamo po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek iz istih razlogov, kot sem jih navedel pri prejšnji točki dnevnega reda.

Predstavnika izvršnega sveta sta Milovan Zidar in Ivo Klemenčič.

Ali je kaj ugovorov proti skrajšanemu postopku? (Ne.) Torej smo za tak postopek. Odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija sta obravnavala ta osnutek. Imamo pismena poročila. Želijo poročevalci besedo? (Ne.) Tudi tu so bili vabljeni isti predstavniki organizacij, ki sem jih navedel prej. Pričenjam razpravo o osnutku zakona v načelu. Želi kdo besedo? Tovariš Rado Pušenjak.

Rado Pušenjak: Tovariši in tovarišice poslanci. Redni obrtniki toplo pozdravljajo osnutek zakona, ker se z njim postavlja tudi osnova za rast kvalitete obrtniških del. S spremembo zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov bo zadovoljna tudi širša javnost.

Da bi se obrtna dejavnost še hitreje razvijala, bi bilo treba spremeniti še nekaj predpisov, npr. v zvezi z maksimumom glede površine delavnic, spremeniti bi bilo treba nerealno določbo glede minimalnih osebnih dohodkov delavcev, zaposlenih v zasebni obrti, precizirati bi bilo treba, kaj je usluga in kaj proizvodnja, stimulirati bo treba vlaganje sredstev za modernizacijo in razširitev obrtniških kapacitet, čimprej bo treba izdati sodoben zakon o vajencih, o čimer smo že prej govorili itd.

Izkoriščam to priliko in apeliram na izvršni svet, da predloži skupščini svoje predloge čimprej tudi za rešitev navedenih problemov. Največja ovira za razvoj obrti je skrajna nerealna omejitev števila zaposlenih. Bil bi že čas, da to vprašanje reši federacija v smislu zahtev naše skupščine. Menim, da bi morala naša skupščina odločno vztrajati na svojem stališču ter zavračati ugovore, ki nasprotujejo interesom naše republike.

Predsednik Miran Goslar: Hvala lepa. Kdo še želi besedo? Če nihče, prehajamo na podrobno obravnavo osnutka zakona. Prosim, tovariš Jamšek.

Maks Jamšek: Predlagam, da se v 24. členu, v katerem so navedene gospodarske dejavnosti, doda še pleskarstvo in slikarstvo. Predlog utemeljujem s tem, da to predlaga pododbor obrtnikov našega območja. Pododbor utemeljuje ta predlog s tem, da sta pleskarstvo in slikarstvo, ki predvsem delujeta na stavbah, izpostavljena vsaj takšni nevarnosti kot je, denimo kemično čiščenje ali pa izdelovanje in tiskanje prospektov. V uporabi je tudi vedno več sodobnih in nevarnih kemičnih sredstev in zaradi tega naj se ti stroki dodata v 24. člen.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Še kdo? Nihče več. Potem predlagam, da sprejmemo naslednji sklep, ki upošteva pripombe odbora za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravne komisije, dane k 1., 2., 3. in 4. členu in tudi predlog tovariša Jamška:

1. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov se sprejme.

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov pripravi izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki naj pripravi predlog zakona in pri tem upošteva pripombe odbora za proiz-

vodnjo in blagovni promet, zakonodajno-pravne komisije in predlog, dan v razpravljal kot član tega zbora.

Kdor se s tem sklepom strinja, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli sklep o sprejemu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov.

5. točka dnevnega reda je predlog zakona o investicijskem prispevku.

Predlog zakona je predložil skupščini izvršni svet s predlogom, da ga obravnavamo po skrajšanem postopku kot zakonski predlog.

V smislu zakona o prispevku za nekatere investicije odstopa federacija investicijski prispevek za nekatere investicije republikam. Zato pomeni predloženi zakon le izvedbo določil zveznega zakona in zategadelj izvršni svet predlaga, da ga obravnavamo po skrajšanem postopku.

Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo je Ivo Klemenčič.

Je kakšen ugovor glede skrajšanega postopka? Kot vidim, ni ugovora, in smo torej ta predlog sprejeli.

Predlog zakona sta obravnavala odbor za finance in proračun in zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala pismeni poročili. Poročevalci imajo besedo, če to želijo. (Ne želijo.) Prosim, da se predlagatelj izjavi glede amandmaja zakonadajno-pravne komisije k naslovu zakona in k 1. členu predloga zakona. Tovariš Klemenčič izjavlja, da se s tem strinja. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je republiški zbor predlog zakona o investicijskem prispevku soglasno sprejel.

6. točka dnevnega reda je osnutek zakona o rudarstvu.

Osnutek zakona je predložil republiški sekretariat za gospodarstvo, njegov predstavnik pa je Ivo Klemenčič. Ali želi predstavnik izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija sta obravnavala ta osnutek in dala pismeni poročili. Predstavnika ne želita še ustno obrazložiti osnutek zakona. V smislu 165. člena poslovnika skupščine je bilo gradivo poslano izvršnemu svetu, ki je dal pismeno mnenje. Na sejo zbora je bil vabljen tudi predstavnik skupščine mesta Ljubljana. Pričenjam razpravo o osnutku zakona v načelu. Želi kdo besedo? Tovariš Miloš Polič ima besedo.

Miloš Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ta del tako imenovanega »polovičnega« rudarskega zakona, ki ga sedaj skupščina sprejema kot osnutek, ima — po mojem mnenju — nekaj pomanjkljivosti, in sicer zato, ker gledam kamnolome, glinokope, prodišča in tako dalje samo kot rudnike in ne gledamo jih tudi s stališča, da so to objekti, kjer pridobivajo gradbeni material za gradbena podjetja oziroma glino za opekarne. Zato so v posameznih členih zakona pomanjkljivosti, saj nikjer ne upoštevamo gradbena, opekarniška in podobna podjetja, ki izkoriščajo surovino, ki je navedena v 1. členu tega zakona.

Velika pomanjkljivost tega zakona je tudi v 15. členu, ki govori kdaj se dovoli izkoriščanje oziroma uporaba neke surovine. Ta člen je pozabil omeniti,

da je v osnovi važen atest tehnične uporabe teh surovin. Če so te surovine tehnično neuporabne, potem jih ne moremo izkoriščati. Najprej mora torej biti surovina res uporabna, šele potem lahko govorimo o daljnji eksploataciji tega materiala.

Zdi se mi, da bi te moje pripombe lahko upoštevali pri izdelavi zakonskega predloga.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Prosim, besedo ima poslanec Roman Pirjevec.

Roman Pirjevec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Predvsem se želim dotakniti načelnega vprašanja, kam bi po temeljnem ali republiškem zakonu o rudarstvu sodili »okrasni apnenci«? Ali v prvi ali drugi odstavek 7. člena temeljnega zakona?

Temeljni zakon o rudarstvu se v prvem odstavku 7. člena pri naštevanju mineralnih surovin omeji na besedo »marmor«, »okrasni apnenci« pa petrografsko niso marmorji. Po sedanjem pojmovanju okrasnih apnencev v praksi so deljena mnenja. Upravni organi, predvsem inšpekcije, obravnavajo okrasne apnence kot marmor, torej po prvem odstavku 7. člena temeljnega zakona, strokovne institucije pa prav obratno. Iz predloženega osnutka zakona o rudarstvu je zaključiti, da »okrasni apnenci« ne sodijo v drugi odstavek 7. člena temeljnega zakona o rudarstvu, marveč naj bi se obravnavali kot marmor po prvem odstavku.

Zaradi navedenega želim, da se v postopku sprejemanja zakona zadeva razčisti ter da avtentično tolmačenje omenjene zadeve.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

Kot je razvidno iz poročila odbora za proizvodnjo in blagovni promet, predvsem pa iz poročila zakonodajno-pravne komisije, je k členom vrsta pripomb. Mimo teh so bile dane pripombe tudi s strani dveh poslancev. V zvezi s tem predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o rudarstvu se sprejme.

2. Predlog zakona o rudarstvu pripravi odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora, ki naj pri pripravi predloga zakona upošteva pripombe pristojnih odborov in zakonodajno-pravne komisije ter pripombe, dane v razpravi na seji zbora. Pri pripravi predloga zakona sodeluje tudi republiški sekretariat za gospodarstvo.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel sklep o sprejemu osnutka zakona o rudarstvu soglasno.

7. točka dnevnega reda je osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo.

Osnutek zakona je predložil republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo. Danes ste prejeli tudi amandma predlagatelja k 5. členu. Dr. Viktor Damjan je predstavnik sekretariata. Ta osnutek sta obravnavala tudi odbor za finance in proračun in zakonodajno-pravna komisija. Imamo pismena poročila. Morda želijo poročevalci še kakšno besedo? Prosim, besedo ima tovariš Matičič.

Cene Matičič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Osnutek zakona, ki ga imamo pred seboj, je proučil odbor za finance in proračun z vso skrbnostjo in angažiranostjo vseh članov odbora. Prav zaradi tega se seveda ni čuditi številu predlogov in sprememb, ki jih predlagamo k osnutku zakona skupno z ostalimi odbori. Predlagatelj tega zakona jih je tudi osvojil. Kljub temu, da smo dosegli določeno stopnjo soglasnosti in da smo po našem mnenju tudi zadostili večkrat izraženemu pomisleku zakonodajno-pravne komisije naše skupščine, ki je povsem upravičeno vztrajala, da je treba konkretneje določiti pogoje in vsebino formulacije »večja dela za zgraditev stavbe«, je v delu odbora še vedno prevladoval vtis, da z zakonskim osnutkom še vedno ne bomo rešili mnogih konfliktnih situacij, ki bodo v praksi nastajale. Prav zaradi tega predlagamo, da se ponovno oceni 5. člen predloženega osnutka, ki bi, glede na 3. člen osnutka, lahko prispeval k ustvarjanju konfliktnih in nejasnih situacij. To sem izjavil kot poročevalec odbora, od tod naprej bom razpravljal kot član tega zbora.

Druga temeljna napaka in nepravičnost do bivšega lastnika lahko nastane — po moji oceni — na osnovi tolmačenja 1. člena. Zaradi enostavnosti se bom poslužil primera.

Zemljišče lastnika xy je razlaščeno in po zazidalnem načrtu namenjeno za gradnjo stolpnice, blagovne hiše ali za takšno vrsto stavb, zaradi katere bivši lastnik prav gotovo ne bo niti mogel, niti hotel izkoristiti prednostne pravice, ki jo daje ta zakon. Hkrati je tudi znano, da si bivši lastnik želi zgraditi stanovanjsko stavbo, seveda takšno, ki po zazidalnem načrtu ne more biti na njegovem bivšem zemljišču. Po črki predloženega zakona je rešitev le ena. Lastniku izplačamo vrednost po načelu »pravične odškodnine« in ga napotimo na prosto tržišče natečaja za nakup njemu ustreznega zemljišča. V času, ko načelo »pravične odškodnine« sploh ni determiniran in si ga poleg tega sleherna občinska skupščina tolmači po svoje, pomeni takšen blagovni odnos naslednje:

1. ali bo bivši lastnik ob tem dvojnem skoku izšel kot »zmagovalec«, se pravi, da si bo neupravičeno prilastil rento, kateri ni prispeval ničesar?

Z drugo besedo, saldo prodaje in nakupa bo občutno pozitiven.

2. ali bo saldo tega dvojnega skoka enak ničli, kar bi bilo tudi pravično?

3. ali pa bo saldo tega dvojnega skoka zanj občutno negativen? Ta tretji primer, ki bo verjetno najbolj pogost, pomeni spričo dejstva, da jemljemo in dajemo lastniku le uporabnostno pravico, prav tako neko nepravičnost. Ker menim, da je treba tudi ta problem, kar se le da pravično urediti, predlagam, da se za 4. členom vnese nov člen z naslednjo vsebino:

»Kolikor objekt iz 2. odstavka 1. člena ni v skladu z urbanističnim načrtom, predvidenim za zemljišče iz prvega odstavka 1. člena, ima prejšnji lastnik zemljišča pravico, da mu razlastitveni organ dodeli drugo, njegovim potrebam ustrezno zemljišče.« Poleg tega predlagam, naj bi v zvezi z interpretacijo tega zakona čim hitreje sprejeli tudi predpise o tako imenovani pravični odškodnini.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Ivan Franko.

Ivan Franko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tudi jaz imam manjšo pripombo oziroma bi hotel izraziti nesoglasje s predloženim osnutkom zakona.

Če prav razumem, je namen predlaganega osnutka zakona v tem, da se da razlaščenim lastnikom zemljišč, ki so predvideli stanovanjsko graditev, dolo-

čena kompenzacija oziroma odškodnina. Ta naj bi bila v tem, da dobi na razlaščenem zemljišču oziroma v tem gradbenem okolišu prednostno pravico. Ta prednostna pravica izvira iz dejstva, da je prejšnji lastnik zemljišča v določenem smislu oškodovan. Oškodovan proti svoji volji, ko se je moral odreči zemljišču, ki ga je nameraval uporabljati, ali pa, da je oškodovan tudi glede cene.

Nadomestilo za tako oškodovanje naj bi bila prednostna pravica, ki naj bi jo uveljavljal na razlaščenem zemljišču. Vendar predloženi osnutek zakona zožuje v 2. členu krog tistih, ki bi se lahko poslužili te pravice.

Na videz sicer izgleda, da bi imeli to prednostno pravico vsi, vendar se v 2. členu postavljajo precej togi pogoji, ki bodo dejansko izločili mnoge upravičence. Postavljajo se pogoji, da mora biti površina razlaščenega zemljišča enaka površini zahtevane parcele in drugi, morda še težji pogoj, da razlaščena parcela pokriva 2/3 zahtevane parcele. Ta drugi pogoj bo verjetno izločal vse tiste, ki bi se hoteli poslužiti te pravice. Znano je namreč, da se katastrske parcele praviloma razlikujejo od urbanističnih parcel. Tako lahko nastopi primer, ko bo nekomu razlaščena katastrska parcela, ki bo tudi trikrat večja od zahtevane urbanistične parcele, vendar ne bo izpolnjevala pogoja, da 2/3 pokriva zahtevano urbanistično parcelo. S tega gledišča zožuje predloženi osnutek dejansko število tistih, ki bi se te pravice lahko poslužili.

Menim, da bi se dalo togost osnutka zakona omiliti tako, da bi ostal samo en pogoj, in sicer, da je prednostni upravičenec tisti, katerega parcela je bila razlaščena in ki je po svoji velikosti vsaj približno enaka zahtevani parceli. Odpravili pa naj bi pogoj, da mora 2/3 pokrivati zahtevano parcelo. Morda bi lahko postavili še pogoj, da leži ta zahtevana parcela v gradbenem okolišu, v katerem je tudi razlaščena parcela. To bi bilo povsem dovolj. Tedaj bi se lahko zares vsakdo, ki bi bil s takšno razlastitvijo oškodovan, poslužil te pravice. Naj dodam še to, da bodo mnogi primeri, ko bo nekomu razlaščeno zemljišče zaradi tega, ker bo tam zelenica, ali zaradi graditve cestnega pasu ipd. in sploh ne bo stavbnih parcel.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Še kdo? Tovariš Viktor Damjan.

Dr. Viktor Damjan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Glede na diskusijo, ki se je sedaj razvila, sem dolžan pojasniti vprašanje prednostne pravice.

Potrebe po prostorih za komunalno in stanovanjsko izgradnjo so že pred 10 leti narekovale sprejem zakona o nacionalizaciji zgradb in gradbenih zemljišč. Ko je ta zakon uredil vprašanje prehoda zemljišč v omenjene namene iz državljanske v družbeno lastnino, je že takrat v 40. členu določil tako imenovano prednostno pravico na nacionaliziranem nezazidanem zemljišču. Seveda so omenjene potrebe po kompleksu zemljišč za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo glede na hiter razvoj urbanizacije in porasti gradenj še bolj prisotne danes. Vse to se je seveda odrazilo tudi v zakonih, ki so bili sprejeti v zadnjem času, to je predvsem v zakonu o določanju stavbnih zemljišč v mestih in v naseljih mestnega značaja in v zadnjem zakonu o razlastitvi. Oba omenjena zakona predvidevata tako imenovani inštitut prednostne pravice, s katerim zagotavljata občanu ob določenih pogojih izjemno pravico, da si na svojem prejšnjem zemljišču pridobi potrebno zemljišče za gradnjo take zgradbe, ki jo lahko ima v lasti ali v last pridobi.

V SR Sloveniji se zaradi specifičnih pogojev zakon o določanju stavbnih zemljišč v mestih in naseljih mestnega značaja ne uporablja, ker že zakon o razlastitvi zadovoljivo rešuje vse potrebe po pridobivanju zemljišč za gradnjo. Pri tem postavlja zakon o razlastitvi za pridobitev te prednostne pravice, ki je sicer izjemna, tele pogoje:

1. prednostni upravičenec mora biti prejšnji lastnik parcele;
2. površina parcele, ki mu je bila razlaščena, mora biti najmanj tolikšna kot znaša površina novo nastale urbanistične parcele, ki mora ležati na stari parceli prejšnjega lastnika;
3. prednostni upravičenec uveljavlja svojo pravico le skladno z določili drugih zakonov, in sicer:
   a) zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč,
   b) zakona o prometu z zemljišči in stavbami ter
   c) zakona o stanovanjskih razmerjih;
4. prednostna pravica se lahko uveljavlja le pod pogojem, da dovoljuje sprejeti zazidalni načrt gradnjo ustrezne stavbe.

Ko torej zvezni zakon o razlastitvi — kot popolni zakon — urejuje inštitut prednostne pravice gradnje na razlaščenem zemljišču, pa hkrati določa, da republiški zakon predpiše le pogoje in način uveljavljanja te prednostne pravice, kar je vsebina današnjega predloženega osnutka.

Ko je predlagatelj razpravljal o predlogu za izdajo omenjenega zakona, je predvsem upošteval vprašanje, kako bi bilo mogoče v okviru zveznega zakona o razlastitvi kar najbolj pravično zagotoviti prednostno pravico za gradnjo prednostnim upravičencem. Ozka interpretacija zveznega zakona dopušča uveljavitev prednostne pravice le v primeru, da nova urbanistična parcela v celoti najmanj pokriva staro parcelo. Ker pa gre pri kompleksih za tako imenovano komasacijo zemljišč, bi bili taki primeri zelo redki. Lahko bi se zgodilo, da bi občani kljub temu, da jim je bil razlaščen večji kompleks zemljišča, ne mogli uveljaviti svoje prednostne pravice samo zato, ker se urbanistična parcela ne ujema s staro parcelo. S tem ne bi bil izpolnjen namen zakona.

Osnutek našega zakona omejuje ta pogoj s tem, da mora urbanistična parcela ležati na stari parceli vsaj z dvema tretjinama svoje površine. Takoj pa je treba pripomniti, da drugo sorazmerje, na primer polovica, ne bi bilo v skladu z vsebino kompleksne razlastitve. Tem občanom, ki še nimajo gradbeno zemljišče, naj se zagotovi potrebno gradbeno parcelo. Odločilno vlogo ima zvezni zakon, ki izrecno predpisuje, da je zazidalni načrt tisti element, ki odloča o možnosti in namembnosti gradnje na določeni parceli. Tako že zvezni zakon omejuje inštitut prednostne pravice v tistih primerih, kjer je na določeni površini predvidena blokovska gradnja in ne gradnja družinskih hiš. V takih primerih bo moral občan, kolikor bo zainteresiran za gradnjo, dobiti gradbeno parcelo pod splošnimi pogoji za pridobivanje zemljišč. Ni mogoče, da bi razlaščeni občan, ki ne more graditi, dobil parcelo na drugem razlaščenem zemljišču, pač pa bo za razlaščeno zemljišče pravično odškodovan. Taka rešitev je tudi pravno utemeljena po zakonu o razlastitvi, ko mora občan razlaščeno zemljišče po odločitvi pristojnega občinskega organa izročiti ustreznemu upravičencu. Iz 60. in 61. člena zakona o razlastitvi izhaja, da je občan upravičen do prednostne pravice le na eni sami parceli.

Predloženi zakonski osnutek urejuje prednostno pravico razen na razlaščenih zemljiščih tudi na nacionaliziranih zemljiščih, pri čemer omogoča re-

alizacijo te pravice vsem tistim občanom, ki jo doslej še niso uveljavili, glede na objektivne momente, ko npr. zazidalni načrt gradnje ni dopuščal, ali pa sploh ni bil sprejet.

Želim na koncu poudariti, da pripravlja sekretariat, kar zadeva odškodnino, poseben zakon o upravičeni odškodnini.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? (Nihče.) Iz gradiva ni razvidno, da bi dal izvršni svet kakšno mnenje, kljub temu, da je bilo v smislu 165. člena poslovnika celotno gradivo poslano izvršnemu svetu. Morda želi predstavnik izvršnega sveta besedo? (Ne.) Se torej strinjate? Glede naknadnega predloga, ki ga je dal k 5. členu sekretariat za pravosodje in občo upravo, se pristojni odbor in zakonodajno pravna komisija nista izjavila. Ali želita morda njuna predstavnika v zvezi s tem kaj pripomniti? Tovariš Česnik ima besedo.

Janko Česnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Gre dejansko za vsebinsko vprašanje, ker se pravica iz razlastitvenega razmerja razširja tudi na nacionalizirana zemljišča po zakonu o nacionalizaciji. Zdi se mi, da pravno ni ovir, da se to razširi tudi na to področje. Seveda pa je vprašanje, koliko se zdaj to lahko razširi še na tista zemljišča, ki še niso trenutno zazidana, oziroma zanj še nimamo urbanističnega načrta, bila so pa že nacionalizirana. Zdi se mi, da bi se morala dati ta pravica na teh zemljiščih. Pravno pa kot rečeno, ni ovir.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Še kdo želi besedo? (Nihče.) Predlagam, da sprejmemo naslednji sklep, ki se nanaša tako na pripombe, dane k posameznim členom s strani odbora za finance in proračun, zakonodajno-pravne komisije in diskutantov.

Sklep bi se torej glasil:

1. Osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, se sprejme.

2. Predlog zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, pripravi odbor za finance in proračun republiškega zbora. Ta naj pri pripravi predloga zakona upošteva pripombe odborov, ki so obravnavali osnutek zakona, zakonodajno-pravne komisije in pripombe, dane v razpravi na seji zbora. Pri izdelavi predloga zakona sodeluje republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

Kdor je za ta sklep, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Republiški zbor je sklep o sprejemu osnutka zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice o uporabi zemljišča, razlaščenega za gradnjo, sprejel. Prekinjam sejo, ki jo bomo nadaljevali ob 11.30.

(Seja je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.45.)

Predsednik Miran Goslar: Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja, oziroma stanovanjske hiše.

Predlagatelj predloga za izdajo zakona je republiški sekretar za urbanizem, njegov predstavnik pa je Lojze Blenkuš.

Odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo in zakonodajno-pravna komisija sta predlog za izdajo zakona obravnavala. Dala sta zboru pismeni poročili. Morda želijo predstavniki sodelovati v razpravi? (Ne.) V smislu 165. člena poslovnika je bilo celotno gradivo poslano izvršnemu svetu, ki ni posebej reagiral. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Vlado Črne.

Vlado Črne: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zvezni zakon o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih določa, da sme občan imeti v lasti posamezna stanovanja in družinske hiše do mej, ki jih določa zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč.

Drugič, da se kot stanovanje oziroma stanovanjska hiša šteje tudi stanovanje oziroma stavba, ki jo lastnik sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, če ima po gradbenih lastnostih in možnostih uporabe vse lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Tretjič, da stanovanjske in družinske hiše, ki presegajo zakonski maksimum, ostanejo družbena lastnina.

Četrtič, da ima prejšnji lastnik pravico v mejah predpisanega maksimuma izbrati stanovanje in stavbe, ki jo obdrži v svoji lasti.

Petič, da dobi lastnik za stanovanja in stavbe, ki postanejo družbena lastnina glede na zakonski maksimum, odškodnino, ki mu jo izplača občina v petih letih.

Po pooblastilu zveznega zakona lahko republika s svojim zakonom določi, kakšno stanovanje oziroma stanovanjska hiša nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše, kakor tudi daljši rok od petih let za plačilo odvzetega stanovanja oziroma stavbe, če je lastnik zgradil stanovanje ali stavbo z družbenimi sredstvi. Ko sem hotel ugotoviti, kaj hočemo doseči s tem, da ugotovimo, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitnice in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše, sem ugotovil predvsem naslednje: glavni vzroki so v tem, da se v praksi ne bi uporabljala različna merila za presojo, kdaj ima stanovanje oziroma stavba, namenjena za oddih, gradbene lastnosti rednega stanovanja. Drugič, da bi se enako obravnavalo vse občane, s čimer bi se preprečilo nepotrebne sodne spore in končno, kar je najvažnejše, da se prepreči neupravičeno bogatenje občanov v primerih, ko so bila občasna stanovanja zgrajena iz družbenih sredstev.

Merila za presojo, kdaj počitniška stanovanja nimajo gradbenih lastnosti in značaja rednega stanovanja, so v predlogu za izdajo zakona povsem nerazumljiva. Tako na primer ne more biti sprejemljivo stališče, da objekti do 50 m^2 uporabne stanovanjske površine niso redna stanovanja oziroma stanovanjske stavbe, ker tako stanovanje predstavlja poprečno stanovanjsko površino v Sloveniji s kompletnim komfortom. Če ima tako stanovanje ali stavba še kletne prostore, garažo za osebni avtomobil, podstrešje in drvarnico, ki se po predlogu za izdajo zakona ne šteje v površino 50 km^2, je najbrž to stanovanjska hiša, ki je usposobljena za trajno bivanje in ima tudi vse gradbene lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Na območju Slovenije najbrž ni stanovanja oziroma stanovanjske hiše, ki bi se občasno uporabljala za oddih ali počitek, ki nima urejenega enega od

možnih variant, preskrbe z vodo, ki nima možnosti varnega ogrevanja ali zadostne toplotne izolacije. Prav tako so le redki primeri, da stavbe niso dostopne vsaj z vprežnimi vozili. Najvažnejše vprašanje pa je dejstvo, da bi lahko imel občan, ki ima v lasti že posamezna stanovanja in družinske hiše do mej, ki jih postavlja zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb, še eno, dve, tri, štiri ali celo deset stanovanj oziroma stavb, namenjenih za počitek ali oddih do 50 m^2 uporabne stanovanjske površine, ne da bi bil s tem prizadet z zakonom o spremembah zakona o stanovanjskih razmerjih.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko in komunalno gospodarstvo predlaga republiškemu zboru, da se ta predlog za izdajo zakona sprejme. Vendar v svojem poročilu ugotavlja, da bi sprejem predloga za izdajo tega zakona imel za posledico, da bi se stavbe, ki jih lastniki občasno ali sezonsko uporabljajo za počitek in oddih in ki izpolnjujejo vse pogoje, obravnavale kot redna stanovanja oziroma stanovanjske hiše in se s tem vštevale v zakonski maksimum. To razumem tako, kot da hočemo s predlogom za izdajo zakona doseči privilegij, da pustimo tistim občanom, ki imajo že zakonski maksimum stanovanjske površine, tudi vse stavbe, ki se občasno uporabljajo za oddih mimo zakonskega maksimuma. S tem odpiramo še večjo možnost bogatenja nekaterih občanov, ker bi lahko namreč te stavbe nemoteno oddajali v najem, namesto, da bi razmišljali o tem, kako omejiti bogatenje.

Smatram, da zaradi navedenih vzrokov ta predpis za Slovenijo ni potreben. Mislim, da lahko v celoti uporabimo določilo zveznega zakona o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih in da posest stanovanjske hiše ali stanovanja, ne glede na to, če se uporablja samo občasno za oddih in počitek, obdavčimo kot stanovanjsko hišo. Tisto stanovanjsko hišo oziroma stanovanje, ki se pa oddaja v najem, lahko obdavčimo še z davkom na dohodek.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Še kdo želi besedo? Tovariš Blenkuš se javlja.

Lojze Blenkuš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V 4. členu zveznega zakona o stanovanjskih razmerjih je bilo določeno, da smejo imeti občani v lasti posamezna stanovanja in družinske stanovanjske hiše le do mej, ki jih postavlja zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Po 2. členu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč lahko občan pridobiva in ima v zasebni lasti ali družinsko stanovanjsko hišo, to je stavbo z dvema stanovanjima ali s tremi manjšimi stanovanji, ali največ dva stanovanja kot posebna dela stavbe ali dve družinski stanovanjski hiši z največ dvema stanovanjima in tretjim manjšim stanovanjem ali pa eno družinsko stanovanjsko hišo in eno stanovanje kot poseben del stavbe.

16. člen tega zakona je izrecno določal, da ni predmet nacionalizacije in da se ne šteje v število zgradb stavba, ki po svoji velikosti in namembnosti služi lastniku samo za oddih in počitek, ki jo on in njegovi družinski člani sezonsko ali občasno koristijo za ta namen, ne glede na to, ali je takšna stavba v mestu, kjer ima lastnik stalno bivališče ali na drugem kraju.

Občinski ljudski odbor je bil pooblaščen, da z odlokom določi, katere stavbe se glede na velikost in namembnost štejejo, da služijo za oddih in počitek.

Opisana pravna ureditev je omogočila neupravičeno bogatenje nekaterih občanov ob špekulacijah s stanovanjskimi prostori, ki se sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih. Zaradi tega je zvezna skupščina sprejela v avgustu 1968. leta zakon o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih. Po tem zakonu se je spremenil prej omenjeni 4. člen zakona o stanovanjskih razmerjih tako, da se za stanovanje oziroma stanovanjsko družinsko hišo šteje tudi stanovanje oziroma stavba, ki jo lastnik ali njegovi družinski člani sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih, če ima po gradbenih lastnostih in možnostih uporabe lastnosti stanovanja, oziroma stanovanjske hiše.

Zakon je tudi pooblastil republike, da lahko s svojim zakonom natančneje določijo, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Hkrati s to novostjo je zakon tudi odpravil 16. člen zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč.

Glede na to je zakon tudi uredil vprašanje prehoda presežka stanovanjskih zgradb z zakonskim maksimumom v družbeno lastnino in sicer tako, kot je to opisano v predlogu za izdajo republiškega zakona, ki je predmet današnje razprave. Ob proučevanju novega zakona je bilo s strani pristojnih republiških upravnih organov in Vrhovnega sodišča SR Slovenije soglasno ugotovljena potreba, da uporabimo pooblastilo v zveznem zakonu in da z republiškim zakonom enotno uredimo vprašanje, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima po gradbenih vidikih lastnosti rednega stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Gre torej za lastnosti stanovanj oziroma stavb, od katerih je odvisna lastninska opredelitev glede na predpisani zakonski maksimum stanovanj oziroma stavb, ki jih ima lahko občan.

Glede gradbenih lastnosti oziroma možnosti uporabe stanovanjskih objektov, ki se uporabljajo sezonsko ali občasno za počitek in oddih, so dani kriteriji v predlogu za izdajo zakona. Osnovna izhodišča pri izbiri teh kriterijev so bila, da mora stavba za počitek in oddih omogočiti lastnikom normalno uporabo za redno bivanje in življenje v taki stavbi. Pri tem opozorim, da mora stavba za počitek in oddih izpolnjevati vse pogoje iz 1. člena, da se lahko razglasi za redno stanovanje oziroma stanovanjsko hišo. Izpolnjevati torej mora vse kriterije.

Kakšne bodo pravne posledice predlaganega zakona? Stanovanjski prostori in stavbe, ki jih uporabljajo lastniki sezonsko ali občasno za počitek in oddih in ki izpolnjujejo po predlogu zakona vse kriterije ter jim zakon prizna lastnost rednega stanovanja, oziroma stanovanjsko hišo, se bodo vštevali v zakonski maksimum, ki ga lahko ima občan po zakonu o nacionalizaciji.

Občani, ki presegajo zakonski maksimum, bodo morali oddati presežek v družbeno lastnino proti pravični odškodnini, ki jim jo bo morala plačati občina. Drugim občanom, lastnikom takih enakih stavb, bodo ostale le stavbe v lasti ves čas, dokler ne bi presegli zakonskega maksimuma. Glede obdavčenja in stanovanjskih odnosov se s sprejemom predlaganega zakona ničesar ne spreminja sedanja pravna ureditev. To se pravi: vsak lastnik stanovanjskega prostora oziroma stavbe, ki jo uporablja sezonsko ali občasno za počitek in oddih, bodisi sam, bodisi njegovi družinski člani, mora plačevati davek od dohodka stavb, in sicer ne glede na to, ali je treba tako stanovanje oziroma

stavbo v premoženjskem smislu šteti za redno stanovanje oziroma družinsko hišo, ali ne.

Omenjene stavbe in stanovanja po zakonu o stanovanjskih razmerjih še v naprej ni šteti za stanovanja. Zato se tudi stanovanjska razmerja v taki stavbi ne urejajo po zakonu o stanovanjskih razmerjih. Zakon bo brez nadaljnjega koristil tudi občinskim skupščinam in zavodom za urbanizem pri izdelavi zazidalnih načrtov in pri izdajanju lokacijskih dovoljenj za tovrstne objekte, saj vsebuje določene normative, ki se uporabljajo v praksi v poprečju Slovenije.

Tovarišice in tovariši poslanci! Ker se z zakonom o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih stabilizirajo ustavna načela o lastnosti občanov, s predlaganim zakonom pa se za celotno republiko določajo enotna merila, kar zagotavlja enoten tretma občanov, prosim, da zbor sprejme predlog za izdajo omenjenega zakona.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Blenkuš, mislim, da bi morali glede na predlog, ki ga je dal tovariš Črne, še jasneje prikazati poslancem naslednje: tovariš Črne predlaga, da zakona ne sprejmemo, da ne sprejmemo iniciate za predlog za izdajo zakona. Prosim, če obrazložite, kakšne pravne posledice nastopijo glede na to, da bi se vsaka, verjetno tudi najmanjša lopa štela kot stanovanjski prostor? Drugič pa mislim, da je bil duh razprave, ki izhaja iz dikcije, kot jo je predlagal tovariš Črne, naperjen tudi proti kriterijem, ki ste jih postavili v zakonu. Glede na to mislim, da bi bilo prav, če bi poslancem še posebej obrazložili, kaj vas je vodilo do takih kriterijev. Torej, kakšne pravne posledice bodo, če tega zakona sploh ne sprejmemo, in drugič, kako je s kriteriji glede na to, da so ti precej liberalni?

Lojze Blenkuš: Pri izbiri kriterijev smo izhajali z nekih poprečij, ki so bili uveljavljeni v dosedanji praksi pri gradnji takih objektov v Sloveniji. Tu ne gre samo za neke gradbeno-tehnične norme na površino ipd., pri izbiri teh kriterijev gre tudi za nekaj širšega in sicer za urbanistično oblikovanje »vikend naselij«, ki je v pogledu urbanizacije tako pomembno. Gre za to, da dejansko z enim, po našem mišljenju ne preširokim normativom 50 m^2, ne spravimo za slovenske pokrajine v položaj majhnih šup in podobno. Vemo, da ne bo možno zavreti ideje gradnje vikendov in da moramo pri tem gledati na urbanistično širše momente.

Glede pravnih posledic naj omenim, da le-ta zvezni zakon fakultativno določa. Glede na vse te momente, ki pri nas nastopajo v tej zadevi, smo menili, da bi bilo nujno ustvariti z enim zakonom enotno politiko, ki bi dala vsem določene in enake normative.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Miloš Polič.

Miloš Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ko čitam prvi člen osnutka tega zakona, dobim vtis, glede na določila, katera stavba ni usposobljena za trajno bivanje, da dobra tretjina Slovencev živi v samih vikendih. Mnogo, mnogo je namreč stanovanjskih hiš, ki nimajo priključka na javni vodovod, nimajo lastnega vodnjaka, niti kapnice in podobno. Pojdimo na primer v Rožni dol, v Haloze, v Slovenske gorice itd. in videli bomo vrsto hiš, ki vsega tega nimajo. In to so stanovanjske hiše, kar

pomeni, da živimo Slovenci tudi v hišah za oddih, torej vsaj ena tretjina. Zato ne morem soglašati z oceno, kaj je in kaj ni stanovanjska hiša.

V Ljubljani je mnogo lastnikov stanovanj, ki imajo od 38 do 42 m^2. V vseh pogledih te prostore tretiramo kot stanovanja. Zdaj naenkrat pa hočemo ugotavljati, da tako stanovanje nekje drugje, ki ima enak komfort in meri 50 in tudi več m^2, ni stanovanje, marveč hiša za oddih. Mislim, da morajo biti ti kriteriji bolj razčiščeni in da točno vemo, kaj je hišica za oddih. So primeri, ko v teh hišicah stanujejo ljudje dolge mesece. Na podlagi teh kriterijev pa ne bo imel stanovanja, marveč hišico za oddih, saj tako določa te kriterije 1. člen. S takim določilom bomo nepravični do vseh tistih, ki imajo takšne resnično stanovanjske hišice, do katerih pozimi niti z vprežnim vozilom ne more do nje. V predlogu za izdajo zakona pa je rečeno, da ni stanovanjska hiša, če se ne more v vsakem času priti do nje vsaj z vprežnim vozilom. Pravimo torej, da to ni stanovanjska hiša, ki bi bila usposobljena za trajno bivanje, čeprav vemo, da naši ljudje še vedno trajno bivajo v takšnih prostorih. Zato se tudi ne strinjam s 1. členom.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? (Nihče.) Imamo v bistvu dva predloga oziroma tri, če upoštevamo še predlog predlagatelja. Tovariš Črne je predlagal, da zakon ni potreben. Tovariš Polič je predlagal, da se spremenijo samo kriteriji in da se v nadaljnjih fazah upošteva diskusija glede njihove zaostritve. Morda je potrebna nadaljnja razprava. da to razčistimo. Ali lahko preidemo na glasovanje? Želi morda še kdo besedo? Morda želi izvršni svet kaj reči glede na to, ker ni dal pismenega mnenja? (Ne.) Tovariš Črne se ponovno javlja. Prosim.

Vlado Črne: Oglašam se ponovno zato, da morda le razjasnimo nekatere misli, ki so v zakonu in tudi v moji razpravi nerazumljivo povedane. Zdi se mi, da problem kriterijev ne igra v predlogu za izdajo zakona nobene vloge. Gre za to, da v celoti zadržimo določila zveznega zakona o stanovanjskih razmerjih. Ta določa, da sme občan imeti v lasti posamezna stanovanja in družinske hiše do mej, ki jih določa zakon, ne glede na to, ali se ta stanovanja oziroma te hiše uporabljajo kot redna stanovanja ali občasno za počitek in oddih.

Prav zaradi tega smatram, da so vsa naša stanovanja, vikendi in stavbe, ki se občasno uporabljajo za počitek in oddih, redna stanovanja. Redna stanovanja zaradi tega, ker imajo 99 % gradbene lastnosti rednega stanovanja. Najbrž imamo zelo majhen odstotek barak, ki niso toplotno izolirane, ki nimajo vodovoda, ki nimajo kakšnih drugih možnosti in podobno. Naš cilj pa je, da te barake čimprej podremo. Zato mislim, da lahko v celoti upoštevamo zakon o stanovanjskih razmerjih, ki ga je sprejela zvezna skupščina. Gre za to, da onemogočimo nadaljnje bogatenje. Kaj sem s tem mislil? Čim postavimo kriterije in omejimo ta stanovanja oziroma stavbe v stanovanjsko površino čistega stanovanja, dajemo tako možnost občanom, da si po mili volji in po vseh sposobnostih gradijo mnogo takih stavb in jih oddajajo v najem. Takšnega občana ne prizadene zakon o nacionalizaciji stavb in gradbenih zemljišč.

Predsednik Miran Goslar: Dajem na glasovanje predlog tovariša Črneta, da se predlog za izdajo zakona ne sprejme, ker zakon ni potreben.

Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (8 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (11 poslancev dvigne roko.)

Ugotavljam, da je predlog tovariša Črneta sprejet, zakon torej ni potreben.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb.

Predlog za izdajo zakona je predložil republiški sekretar za delo. Želi morda tovariš Božič dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravna komisija. Od obeh imamo pismena poročila. Želijo poročevalci odbora oziroma komisije razpravljati? (Ne.)

Izvršni svet je dobil celotno gradivo v smislu 165. člena poslovnika in je poslal pismeno mnenje, da se s predlogom za izdajo zakona strinja. Pismeno mnenje je dal tudi socialno-zdravstveni zbor. To mnenje ste danes prejeli. Predstavnik Zveze slepih Slovenije je vabljen na sejo zbora.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče ne želi govoriti, predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

Prvič, predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb se sprejme.

Drugič, osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za delo, pri čemer upošteva stališča, vsebovana v predlogu za izdajo zakona, kakor tudi mnenja in stališča, izražena v poročilih odbora za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravne komisije.

Republiški sekretariat za delo naj bi o vprašanju obvezne zaposlitve oziroma prednostne pravice do zaposlitve slepih oseb na delovnih mestih telefonistov izdelal variante rešitve glede na različna mnenja o tem vprašanju.

Tretjič, republiški sekretariat za delo naj osnutek zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb pripravi do 30. 9. 1969.

Kdor je za ta sklep, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o osnutku zakona o radijskem prometu.

Prejeli ste pismo izvršnega sveta, v katerem ta predlaga, da razpravo in sklepanje o osnutku zakona o radijskem prometu odložimo na eno prihodnjih sej pristojnih zborov Skupščine SR Slovenije. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.)

Sledi 11. točka dnevnega reda, to je obravnavanje in sklepanje o predlogu za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo.

Predlog za izdajo zakona je predložil republiški sekretariat za delo; ali morda želi predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Tovariš Božič ima besedo.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poleg stališč odborov republiškega, gospodarskega in socialno-zdravstvenega zbora, ki so ta predlog za izdajo zakona obravnavali in se z njim strinjali ter se

zavzeli tudi za spremembo roka v temeljnem zakonu v tem smislu, da brez roka prepusti republikam zakonsko urejanje izjemnega upokojevanja rudarjev, je prišlo v zadnjih dneh do novih okoliščin, ki so izredno važne kot izhodišče za pripravo tega zakona.

Znano vam je, da je republiško poslovno združenje energetike poslalo Skupščini SR Slovenije pismen predlog v zvezi s pripravo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnin zaposlenih delavcev v rudnikih, ki bodo v naslednjih letih deloma ali pa v celoti opustili proizvodnjo. Vse v omenjenem dopisu navedene pojave in probleme je predlagatelj zakona ves čas imel pred očmi in je v predlogu za izdajo zakona zavzel načelna stališča glede posameznih zahtev, ki so bile že od lanskega leta dalje izražene ob razpravah v posameznih delovnih organizacijah oziroma v rudnikih. S sistematičnimi raziskovanji in pripravami smo pravzaprav prišli do tez, kakršne so vam predložene.

Temeljni zakon o izjemnem upokojevanju rudarjev dopušča samo eno izjemo, namreč da pri zavarovalni dobi 20 oziroma 25 let, odvisno od dela v jami oziroma pri drugem delu v delovni organizaciji, dovoljuje upokojitev ne glede na starost. Pooblastila republikam glede ostalih meril se ravnajo po veljavnem pokojninskem sistemu, upoštevajoč veljavne pravice rudarjev, ki se upokojujejo po rednem postopku.

Po ustavi republika nima pravice spreminjati temeljev enotnega pokojninskega sistema. Uzakonitev te izjemne možnosti brez spremembe ustreznih pokojninskih normal predpostavlja sicer večjo socialno varnost rudarjev v tistih primerih, ko pride do prenehanja dela zaradi ukinitve premogovnikov, vendar istočasno povzroča določene socialne probleme, ker so pokojnine v tem primeru nekoliko nižje kot redne pokojnine prav zaradi tega, ker so v rednem pokojninskem sistemu enotno upoštevana vprašanja let in verifikacije oziroma pravic, ki jih imajo posamezni rudarji glede na trajanje zaposlitve v rudnikih.

Pri pripravi tega predloga smo se jasno zavedali, da izvajanje tega zakona lahko povzroči negativne socialne posledice in smo zato v interesu rudarjev težili, da se čimbolj izognemo upokojevanja za vsako ceno. Za izhodišče nam je služilo prepričanje, da bo treba z napori delovnih organizacij in celotne družbe ustvarjati čimveč materialnih in organizacijskih pogojev za prekvalifikacijo rudarjev ter za povečanje proizvodnih zmogljivosti, izjemno upokojevanje pa uporabiti le v skrajnih primerih. Zaradi tega smo se tudi skoraj leto dni pripravljali, preden smo skupščini poslali predlog za izdajo zakona.

Pozitivno je to, da se tudi sami rudniki strinjajo s tako usmeritvijo in da sami delovni kolektivi zainteresiranih rudnikov prihajajo do spoznanja, da so predvsem ekonomski in vsi drugi ukrepi tisti, ki lahko trajneje in koristneje rešujejo vprašanje reprodukcije standarda oziroma zaposlovanja in eksistence rudarjev. Znano je, da so nekateri rudniki, med njimi predvsem Kočevje, ki predstavlja po velikosti enega pomembnih delovnih koliktivov, v tej smeri že precej naredili. Njegova celotna koncepcija povzema prav to usmeritev. To nam je bilo pri zasnovi predloga tudi vodilo in pomoč, tako da se poskušamo čimbolj odmakniti od socialnih in drugih prestižev, ki bi lahko nastali s takim zakonom.

Vendarle pa take vrste problemi obstojajo. Na primer po likvidaciji rudnika Zabukovca je ostalo nekaj starejših rudarjev brez posla in brez pokojnine, celo po preteku določene dobe brez pravice do pomoči v primeru brezposelnosti in

so uvrščeni med socialne probleme občine ali kraja, ker se prav zaradi starosti in invalidnosti niso uspeli prekvalificirati.

Mislim, da je treba sprejeti republiški zakon; potreben je tudi zaradi tega, ker je to samo eden od ukrepov, ki jih je republika že sprejela ali pa jih še pripravlja. Tako je republika že letos sprejela nekatere ukrepe ekonomskega značaja, s katerimi olajšuje položaj rudnikov, ki bodo v naslednjih letih prenehali s proizvodnjo.

Poslovna skupnost energetike SR Slovenije, ki se načelno sicer strinja z večino izhodišč v predlogu za izdajo zakona, se zaveda posledic tega zakona; zato predlaga tako višino pokojnin, ki ne bi povzročala občutnih razlik med redno in izredno upokojenimi rudarji. Ta predlog vam je bil danes dostavljen. Prav tako pa smo se lahko seznanili s stališčem odbora za zdravstvo in socialno varstvo republiškega zbora; posredovali smo vam tudi poročilo republiškega sekretariata za delo v zvezi z omenjenim predlogom poslovne skupnosti energetike, ki ga je pred dnevi od sekretariata zahteval odbor za družbeno-ekonomske odnose gospodarskega zbora.

Ves čas smo razmišljali, kako bi se izognili določeni socialni problematiki, do katere lahko pride kljub temu zakonu.

Zaostrili smo pogoje predvsem tako, da vsaj mladi rudarji ne bi silili v pokoj, tistim, ki imajo več delovne dobe, pa naj bi omogočili, da bi se le približali rednim pokojninam. V republikah, ki so take zakone že sprejele in brez ustreznih drugih družbenih ukrepov enostavno uzakonile načelo upokojevanja z 20 leti delovne dobe, imamo številne upokojence, stare 35 ali 36 let z izredno majhno pokojnino. Take razmere so nevzdržne in seveda terjajo nove rešitve, ki bi ustrezale logiki našega razvoja in velikim nalogam, ki nas čakajo v zvezi s prestrukturiranjem in pregrupiranjem naše ekonomike. Izjemno upokojevanje se sicer realno ne vključuje v naše perspektivne razvojne tendence.

Prav zaradi tega smo poleg zaostrevanja vendarle dopustili nekatere možnosti, ki jih daje temeljni zakon. Predvsem gre za dvoje možnosti. Tako smo v našem predlogu v 6. točki prepustili skupščinski razpravi, da oblikuje stališče glede vpraašnja, ali naj bi za izjemno upokojene rudarje določili višji mejni znesek pokojninskih prejemkov kot velja za druge upokojence in s tem dosegli, da bi imeli izjemno upokojeni rudarji, predvsem tisti z nizkimi osebnimi dohodki, višji varstveni dodatek kot drugi upokojenci. Mimogrede naj povem, da varstveni dodatek v višini razlike med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov, ki danes znaša 419 din, in pripadajočo pokojnino, prejema približno 50.000 slovenskih upokojencev. Seveda pa pridobi pravico do takega varstvenega dodatka le tisti, ki ima polno starostno dobo in izpolnjuje tudi druge pogoje; sicer se tudi varstveni dodatek ustrezno znižuje.

Nadalje smo predvideli možnost dokupa pokojninske dobe. To vprašanje so Hrvati uredili tako, da so še nekoliko ugodneje benificirali sedanjo benifikacijo, po našem predlogu pa naj bi dali samim rudnikom možnost, da v posameznih primerih dokupijo pokojninsko dobo. Kot ste lahko razbrali iz obrazložitve predloga, se za širše možnosti dokupa pokojninske dobe nismo zavzemali, ker menimo, da to pomeni nadaljnje neustrezno trošenje denarja, ki je bolj potreben za preusmeritev proizvodnje in odpiranje novih proizvodnih zmogljivosti za zaposlitev rudarjev. Podpiranje takih možnosti bi pospeševalo nastajanje novih socialnih problemov in zmanjševalo materialne možnosti rudnikov za preusmeritev proizvodnje.

Menim, da bi sprejem našega predloga ustvaril podlago za nadaljnje iskanje najboljših rešitev, ne da bi pri tem povzročali krivice tistim rudarjem, ki so polno življenjsko dobo vključeni v delovni proces. Ob tem predlogu pa se moramo seveda predvsem pogovoriti o razlikah, ki bi nastale med redno upokojenimi rudarji in tistimi rudarji, ki bi jih izredno upokojili s posebnimi ugodnostmi.

Če bi sprejeli predloženi zakon, bi to vendarle predstavljalo določen družbeni ukrep na področju socialno-ekonomskega reševanja problematike slovenskih rudnikov.

Predsednik Miran Goslar: Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor za socialno politiko in zdravstvo ter zakonodajno-pravna komisija. Danes ste prejeli dodatno poročilo omenjenega odbora; poleg tega ste prejeli tudi dodatno gradivo republiškega sekretariata za delo. Izvršni svet je dal k predlogu svoje pismeno mnenje, ki je prav tako vključeno v gradivo.

Tovariš Pušenjak je zaprosil za besedo.

Rado Pušenjak: Tovariši in tovarišice! Odbor za socialno politiko in zdravstvo je o tem predlogu razpravljal dvakrat. Na svoji prvi seji se je načelno strinjal s predlogom republiškega sekretariata za delo, pri tem pa je zlasti poudaril zahtevo, naj republiški zbor sprejme sklep o predlogu zvezni skupščini, da črta 6. člen temeljnega zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih. Določitev roka, do katerega bo mogoče uporabiti izjemno upokojitev, naj se prepusti republiškemu zakonu. To je zlasti potrebno ob dejstvu, da so pri nas drugačne razmere, kot v nekaterih drugih republikah. Ker pa so bile naknadno vložene zahteve od strani poslovnega združenja energetike SR Slovenije, ki se ne strinja s takim predlogom, in ker so tovariši poslanci dobili danes dodatno poročilo našega odbora, mi dovolite, da ta zbor nekoliko podrobneje seznanim s stališči odbora, ki so v glavnem skladna s stališči republiškega sekretariata za delo.

Odbor je ugotovil, da se predlogi poslovnega združenja energetike sicer ujemajo z mnenji odbora in ustrezajo tudi načelom zveznega zakona o tem, komu in v kakšnih okoliščinah naj se prizna izjemna pokojnina, vendar pa se odbor ni mogel strinjati s predlogom poslovnega združenja energetike, naj bi izjemna pokojnina znašala 45 % do 85 % pokojninske osnove v odvisnosti od doseženega pokojninskega staža z omejitvijo, da znaša najnižja pokojnina 600 dinarjev na mesec. Po soglasnem mnenju našega odbora predlog združenja ruši dvoje temeljnih načel veljavnega pokojninskega sistema, ki ju republika ne more spremeniti, saj sta to elementa enotnega sistema v naši državi. Na podlagi veljavnega sistema se namreč pokojnina odmerja v odstotku od osnove glede na pokojninsko dobo tako, da znaša pri 15 letih pokojninske dobe 35 %, pri 40 ali več letih pa 85 % od osnove. Po tem načelu mora torej rudar imeti 35 let pokojninske dobe, da mu pripada pokojnina v višini 75 % od osnove. Po predlogu združenja naj bi imel rudar pravico do pokojnine v višini 75 % od osnove že pri 20 letih pokojninske dobe, čeprav bi mu po veljavnem zakonu pripadalo samo 45 % od osnove. Predlog združenja pa ni sprejemljiv samo zaradi tega, ker ruši temeljno enotnost veljavnega pokojninskega sistema, temveč tudi zaradi tega, ker bi njegova uveljavitev pomenila diskriminacijo do vseh doslej ali v bodoče redno upokojenih rudarjev, ki imajo ali bodo imeli 35 oziroma 40 let pokojninske dobe. Če bi bil ta predlog sprejet, bi imeli ti

rudarji enako ali skoraj enako pokojnino kot izjemno upokojeni rudarji s krajšo pokojninsko dobo.

Veljavni pokojninski sistem ne pozna najnižje pokojnine, ki naj znaša po predlogu združenja 600 dinarjev na mesec. Pozna pa mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov in varstveni dodatek. Vendar je med najnižjo pokojnino na eni strani in mejnim zneskom ter varstvenim dodatkom na drugi strani bistvena razlika. Na višino najnižje pokojnine, kot jo predlaga poslovno združenje energetike, ne vpliva niti pokojninska doba niti ekonomski oziroma socialni položaj upokojenca; pravica do varstvenega dodatka pa je odvisna od socialnega položaja upokojenca, višina varstvenega dodatka pa od pokojninske dobe.

Ker predlog poslovnega združenja energetike krši temelje enotnosti veljavnega sistema, republika ne more sprejeti tega predloga. Po mnenju odbora tudi ne bi bilo smotrno, da bi republika predlagala federaciji uzakonitev predloga združenja. Uveljavitev predloga za uvedbo najnižje pokojnine bi bila nesprejemljiva tudi zaradi novega načina določanja lestvice, ker bi to povzročilo diskriminacijo do drugih rudarjev.

Končno menimo, da bi bilo prav z republiškim zakonom omogočiti premogovnikom, da po prosti presoji odkupijo del pokojninske dobe za posamezne rudarje, če imajo za to upravičene razloge in realne možnosti. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Majerič ima besedo.

August Majerič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! S samim predlogom se strinjam, ker mislim, da so predlagane rešitve socialno upravičene, vendar imam glede obremenitve, ki bi jo prevzela republika, nekaj povsem načelnih pripomb.

Imamo različne rudnike; nekateri ustvarjajo rento, drugi pa ne morejo več živeti, ker nimajo nobene perspektive. Naša družba na eni strani prepušča rento tistim, ki jo zaradi naravnih pogojev pač ustvarjajo, na drugi strani pa prevzema skrb za tiste, ki jim naravni pogoji te ugodnosti ne nudijo. Menim, da to ni pravilno.

Vzemimo za primer, da v Sloveniji odpremo rudnik zlata, v katerem dela tisoč delavcev. Dokler je dosti rude, prepuščamo ves ustvarjeni dohodek kolektivu — ko pa zlata zmanjka, moramo za kolektiv poskrbeti na breme proračuna in nastopi socialni problem. Zavedam se, da je primer nekoliko nenavaden, vendar menim, da je treba ta vprašanja urejati po gospodarskih načelih in ne po socialnih. Za financiranje takih rešitev pa bi morali zagotoviti sredstva iz rente, dokler je ta obstajala. Mislim, da bi bilo to tudi v skladu z ustavnim načelom o enakih pogojih za gospodarjenje. Ne bi smeli dovoliti, da nekdo neomejeno izkorišča ugodnosti, dokler obstajajo, ko pa so izčrpane, nastopi kot socialni problem.

Želim, da se te moje pripombe upoštevajo pri bodočem reševanju takih in podobnih problemov, da jih ne bi reševali s proračunskimi krediti, če so nastali iz gospodarskih in drugih razlogov. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Še kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Želi morda tovariš Božič odgovoriti poslancu Majeriču? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo, se sprejme;

2. osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za delo, pri čemer upošteva stališča in mnenja odbora za socialno politiko in zdravstvo ter zakonodajno-pravne komisije in stališča, izražena v razpravi na seji zbora;

Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlagam še sklep, ki ga je treba formulirati kot predlog zvezni skupščini:

Republiški zbor predlaga zvezni skupščini, da spremeni temeljni zakon o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih tako, da odpravi v 6. členu zakona določeni rok, po katerem se lahko pravica do starostne pokojnine po tem zakonu uveljavlja le po zahtevi, vloženi najkasneje do 31. 12. 1969.

Tudi to namreč predlagajo naši pristojni odbori. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli oba sklepa, to je sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo in predlog zvezni skupščini, da spremeni temeljni zakon o posebnih pogojih.

Sledi 12. točka dnevnega reda, predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Prosim tovarišico podpredsednico, da dalje vodi sejo.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Predlog zakona je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil izvršni svet s predlogom, da ga obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Tak postopek predlaga izvršni svet zato, ker gre za uskladitev republiškega zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne z zveznim zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku za borce.

Za svojega predstavnika je izvršni svet določil podpredsednika Vinka Hafnerja. Predstavnik republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno politiko je tovarišica Majda Gospari.

Pričenjam razpravo o predlogu izvršnega sveta, da se predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog.

Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Vinko Hafner.

Vinko Hafner: Tovarišica podpredsednik, tovariši in tovarišice poslanci! Ne mislim dajati obrazložitve k zakonskemu predlogu, ker je ta podana že v samem gradivu, temveč želim le povedati, da izvršni svet ne more sprejeti amandmaja skupščinske komisije za vprašanja borcev, po katerem naj bi bila osnova za borčevski dodatek poprečni osebni dohodek v republiki v preteklem letu, povečan najmanj za toliko, za kolikor predvideva povečanje osebnih dohodkov v tekočem letu.

Zakaj tega ne moremo sprejeti?

Z dodatkom za borce naj bi življenjski standard oziroma osebni dohodek zaposlenih borcev izravnali s poprečnimi osebnimi dohodki v republiki oziroma, rekel bi, s poprečnim življenjskim standardom zaposlenih v republiki. Pri urejanju tega vprašanja pa se postopek, ki ga uporablja federacija, razlikuje od postopka v naši republiki. Federacija s svojim sistemom borčevskega dodatka oziroma določanja osnove zanj ne zagotavlja niti poprečnega osebnega dohodka v tekočem letu, temveč realiziran poprečni dohodek v Jugoslaviji v preteklem letu upošteva kot osnovo za borčevski dodatek v tekočem letu. Naš zakon, tak kot je bil že dosedaj v veljavi in kakršnega predlagamo tudi sedaj, pa za razliko od zveznega ne upošteva le razlike v višini osebnih dohodkov med federacijo in Slovenijo, ki znaša približno 14—15 %, temveč osnovo povečuje še za predvideno povečanje osebnega dohodka v republiki. S tem je osnova za borčevski dodatek v Sloveniji približno za 24 % večja od osnove, ki jo vsako leto določa na podlagi zakona zvezni izvršni svet.

Mislim, da je taka rešitev v načelu pravilna, vendar pa vnaša amandma, ki ga predlaga skupščinska komisija za borce dodatne elemente oziroma dodatne težave v uresničevanju tega načela. Če bi sprejeli predlog komisije za vprašanja borcev, bi se zgodilo dvoje:

Prvič, pri planiranju izdatkov, ki so potrebni za izplačilo borčevskega dodatka, pravzaprav ne bi imeli nobenega jasnega kriterija. Imeli bi sicer predvideno povečanje osebnih dohodkov, vendar se ti lahko uresničijo nad ali pod predvideno ravnijo, s čimer pa bi bila realizacija izdatkov negotova oziroma bi bili v primeru povečanja izdatki večji kot pa so bili zagotovljeni s proračunom. Pri tem pa gre za precejšnje zneske.

Drugič, s tem bi dali izvršnemu svetu izjemno pravico, ne samo da ugotavlja, kakšno je planirano povečanje osebnega dohodka in da na tej podlagi določi osnovo, temveč tudi da enostavno sam določa povečanje glede na trenutna gospodarska gibanja in na trenutni osebni dohodek. Mislimo, da zagotavljanja pomembnih borčevskih pravic, ki se dajejo s tem zakonom, ne kaže podpirati s takim nezanesljivim elementom. Če bi sprejeli tako rešitev, bi seveda morali predvideti tudi zmanjšanje osnove za borčevski dodatek v primeru, če poprečni osebni dohodek ne doseže predvidene ravni. To bi logično ohranjalo smisel predloga komisije, ki terja usklajevanje poprečnega življenjskega standarda tudi najslabše plačanih borcev s poprečnim življenjskim standardom zaposlenih v Sloveniji.

Iz vseh teh vidikov smatramo, da amandma ni utemeljen in da je, ne glede na njegov dober namen, tudi nepraktičen, zaradi česar naj ga skupščina ne sprejme.

Poleg tega želim opozoriti poslance, da s tem predlogom zakona uveljavljamo dve pomembni spremembi v pravicah borcev do borčevskega dodatka, ki prav tako znatno povečujejo izdatke v ta namen in imajo svoj vpliv tudi na druge izdatke, na pokojnine in podobno. S tem zakonom se tako kot v federaciji tudi v Sloveniji odpravlja razlika v višini osnove za borčevski dodatek glede na leto vstopa v NOB; poleg tega pa se pravica do borčevskega dodatka razširja tudi na borce v Slovenskem primorju in Istri, ki so vstopili v NOB do 13. 10. 1943; ti so namreč pridobili poleg pokojnine tudi pravico do borčevskega dodatka. Že sama realizacija teh dveh pravic predstavlja znatno razširitev dosedanjih ugodnosti, ki izhajajo iz pravice do borčevskega dodatka.

To sem dodatno navedel zato, da podkrepim neumestnost amandmaja, ki ga predlaga komisija za vprašanja borcev.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Smatram, da je s posegom tovariša Hafnerja v razpravo, zbor sprejel predlog, da zakon obravnavamo po skrajšanem postopku. (Poslanci se strinjajo.)

Predlog zakona so obravnavali: komisija Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV, zakonodajno-pravna komisija in odbor za finance in proračun republiškega zbora. Komisiji sta predložili zboru poročili, odbor za finance in proračun pa je dal k predlogu zakona mnenje. Ali želijo poročevalci odbora oziroma komisij dati še ustno poročilo? (Ne.)

Prosim poročevalca komisije za vprašanja borcev NOV za izjavo o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k 3., 4. in 7. členu ter o mnenju odbora za finance in proračun o amandmaju k 3. členu.

Besedo ima Vlado Črne.

Vlado Črne: Tovarišica podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Amandmaje zakonodajno-pravne komisije sprejemam.

Zbor obveščam, da je socialno zdravstveni zbor na včerajšnjem zasedanju sprejel amandma naše komisije.

Tovarišu podpredsedniku Hafnerju pa želim odgovoriti na nekatera izvajanja.

Po mnenju komisije bi se s tem, da se v predlog zakona vnese besedica »najmanj«, sedanje stanje prav nič ne spremenilo. Komisija ne predlaga, da se osnova za določanje borčevskega dodatka poveča, temveč samo smatra, da z besedico »najmanj« zagotovimo sedanje stanje in tako damo izvršnemu svetu možnost, da ob eventualnih dobrih gospodarskih gibanjih v letošnjem letu razmišlja tudi o tem, če se osnova za obračunavanje borčevskega dodatka glede na slovensko poprečje lahko poveča.

Zakaj je prišlo v komisiji do takih ugotovitev? Do teh ugotovitev je prišlo predvsem zaradi tega, ker se je v razpravi ugotovilo, da bi borec, ki je že v letih in je eventualno tudi invalidno prizadet, ne dosegel takšnih učinkov, kot jih njegov sodelavec, ki je mlajši in ima vse sposobnosti, da takšne učinke doseže. Tak borec bi bil v primerjavi s svojim sodelavcem prikrajšan pri osebnih dohodkih.

Že sedaj je jasno, da bodo poprečni osebni dohodki zaradi ugodnih gospodarskih gibanj v letošnjem letu znatno večji kot pa z družbenim planom predvideno povečanje osebnih dohodkov. Komisija je ugotovila, da delovne organizacije zelo ostro nastopajo proti tistim delavcem, in to so predvsem borci, ki ne dosegajo potrebnih učinkov. Celo prisilno jih pošiljajo v pokoj. Informacija o izrednem upokojevanju borcev, ki jo je komisija obravnavala na zadnji seji, kaže, da na delovnih mestih z manualnim delom najbrž kmalu ne bo več borcev. Zgodilo se je, da je bil borec poslan k invalidski komisiji za invalidsko upokojitev, ko pa se je po odklonitvi vrnil v tovarno, zanj ni bilo več delovnega mesta.

V letu 1970 bo kot osnova za borčevski dodatek upoštevana višina poprečnega osebnega dohodka v preteklem koledarskem letu. Če se bodo osebni dohodki v letošnjem letu povečali za 12, 13 ali celo za 15 %, se bodo borcu, ki dobiva borčevski dodatek, povečali osebni dohodki v letu 1970 tudi za 20 % in več. S pooblastilom izvršnemu svetu smo hoteli ublažiti tako skokovito povišanje ter doseči, da se tako povečanje sorazmerno razdeli na letošnje in na prihodnje leto. Lahko se zgodi, da bo v letu 1970 borec, ki dobiva borčevski

dodatek, imel večji poprečni dohodek kot pa njegov sodelavec, ki ima fizične in druge sposobnosti, za doseganje večjih učinkov.

Odbor za finance meni, da bi sprejetje amandmaja okrepilo inflacijske težnje. Ta bojazen ni upravičena. Pri tako ugodnih gospodarskih gibanjih, kot so letos, se število borcev, ki dobivajo borčevski dodatek, krči. Če bi se poprečni osebni dohodki povečali le za 16 %, bi le še zelo majhno število borcev obdržalo pravico do dodatka. Z ugodnimi gospodarskimi gibanji se namreč povečujejo tudi osebni dohodki zaposlenih borcev; pri osnovi 107 verjetno ne bo več potrebno dajati delovnim organizacijam proračunskih sredstev za izplačevanje razlik v osebnih dohodkih borcev.

Mislim, da je neutemeljena trditev, da z amandmajem podpiramo inflacijske težnje. Smatram, da lahko brez vsakega pomisleka sprejmemo amandma, kajti z njim izvršnemu svetu ne nalagamo nobenih novih obveznosti.

Predsednik Miran Goslar: Na sejo je bila povabljena tudi Zveza združenj borcev NOV Slovenije. Tovariš Janko Rudolf, ki je tudi poslanec našega zbora, je obenem tudi predstavnik zveze. Želi še kdo besedo? Tovariš Pušenjak!

Rado Pušenjak: Tovarišice in tovariši poslanci! Kot borec NOV bom seveda glasoval za predloženi zakonski predlog. Materialni položaj zaposlenih borcev, ki so stopili v NOV do 9. 9. 1943 oziroma 13. 10. 1943, se s tem bistveno izboljša. Njihov osebni dohodek bo letos z dodatkom znašal 1707 din. Za dodatek borcem bo letos izplačano iz sredstev republiškega proračuna približno 12 milijonov din. Ta ugodnost pa velja le za borce, ki so v delovnem razmerju, ne pa tudi za borce kmete in borce obrtnike.

Menim, da ni prav, da uporabljamo tako različna merila pri določanju pravic naših državljanov, zlasti še borcev. Za zaposlene borce je sedaj kljub stihiji na področju nagrajevanja vprašanje osebnih dohodkov še dokaj ugodno rešeno. Pomembne subvencije daje družba tudi tistim upokojenim borcem delavcem, ki so imeli 15 let delovne dobe. Proračuni krijejo te izdatke predvsem iz maloprodajnega davka, katerega plačajo prav vsi kupci blaga. Z dodatkom zaposlenim borcem se zagotavlja denarno nadomestilo tistim borcem, ki zaradi borb nimajo take storilnosti kot ostali oziroma nimajo zadostnih dohodkov za preživljanje. Verjetno med zasebnimi kmetovalci ni majhno število borcev, ki imajo majhna posestva in torej nizke dohodke, pa tudi takih borcev, katerih delovni učinek je zaradi posledic prestanega trpljenja nižji kot učinek ostalih kmetovalcev.

Ne morem razumeti, da toliko časa po vojni diskriminiramo ta del naših sovrstnikov, ki je bil prav verjetno zelo pomemben činitelj v boju proti okupatorju in za novi družbeni red. Borci kmetje so nedvomno potrebni družbene pomoči prav tako kot slabo plačani delovci borci ter borci upokojenci z nizkimi pokojninami. Delni odpis kmečkega davka prav gotovo ne more biti nadomestilo za pomoč družbe, ki jo uživajo zaposleni oziroma upokojeni borci.

Nadalje se ne morem strinjati s tem, da naj za določene borce skrbita federacija in republika, za druge borce pa kmetijske občine. Poslanci iz občin, v katerih imamo kmete borce, bomo morali vztrajati pri zahtevi, da družba obravnava vse borce enakopravno. Pri tem pa ne more biti važna oblika, temveč vsebina. Odločno pa bi morali vnaprej zavrniti stališče, češ da se kmet borec lahko preživlja, ker pač ima zemljo.

Prosim predstavnika izvršnega sveta za izjavo o tem, kakšne ukrepe namerava povzeti, da se zagotovijo tudi kmetom borcem približno takšni življenjski pogoji, kot jih zagotavlja družba ostalim borcem in da se prepreči dosedanja diskriminacija. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Tovariš Remc ima besedo!

Tone Remc: Tovarišice in tovariši poslanci! Na prvem zasedanju zbora sem se v razpravi o izvolitvi izvršnega sveta zavzel za to, da se vsa odprta vprašanja borcev urejajo enotno, dolgoročno in kompleksno. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je izvršni svet po kratkem obdobju že pristopil k takšnemu načinu sistemskega razčiščevanja odprtih vprašanj borcev. Za mene ostaja še vedno načelno vprašanje, ali ne bi bilo smotrno pristopiti tudi k enotnemu zakonskemu dokumentu o borcih NOB. S tem bi sistemsko postavili v enakopraven položaj vse kategorije borcev in bi problematiko kompleksa dolgoročno normirali.

V zvezi z zakonom, o katerem razpravljamo, podpiram amandma komisije za vprašanje borcev narodnoosvobodilne vojne. Menim, da amandma prispeva k temu, da se življenjski standard borcev izboljšuje v tistem obsegu in tistem tempu, kot ga omogoča dinamika realnih ekonomskih gibanj in da se kriterij za vsakovrstne konkretne instrumente objektivizirajo. Praktično je mogoče konkretne instrumente, konkretne prispevke stopnje in drugo sprejemati ob periodičnih razpravah o izvajanju proračuna in ob analizi gospodarskih gibanj.

Glede na osnovno potrebo po kompleksnem in dolgoročnem urejanju problematike borcev smatram za potrebno opozoriti na položaj tistih borcev, ki imajo po določbah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju pravico do minimalne borčevske pokojnine. Da bi zagotovili enakopraven položaj tudi tej kategoriji borcev, bi se morala osnova za določanje minimalne borčevske pokojnine oblikovati na enak način kot ga predloženi zakon v 3. členu uveljavlja za oblikovanje dodatka zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne borbe. Predlagam, da pristojni republiški upravni organi proučijo pobudo in predložijo ustrezne spremembe in dopolnitve obstoječe pozitivne zakonodaje.

Ta moj predlog se torej nanaša na konkretni zakon, ki je danes v obravnavi. Mislim pa, da je umestno tudi v načelni razpravi ob tem zakonu opozoriti na potrebo, da se za vse kategorije borcev uveljavi princip, kakršen je vsebovan v predloženem zakonu in v tem smislu prosim predsednika zbora, da s to pobudo poslance seznani pristojne republiške upravne organe. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi besedo? Prosim, tovariš Hafner!

Vinko Hafner: Tovariš predsednik, najprej se opravičujem, ker je bila moja prejšnja intervencija nekoliko prehitra, kajti šlo je le za vprašanje postopka, jaz pa sem se spustil v vsebinsko razpravljanje.

K izvajanjem tovariša Črneta, kot tudi tovariša Pušenjaka in tovariša Remca, želim dodati samo tole:

Ne bom razpravljal o teži socialnih problemov, ki jih je mimogrede navrgel tovariš Črne. Kar pa zadeva obseg izdatkov za borčevski dodatek in gibanje števila upravičencev, pa tovariša Črneta vendarle opozarjam, da predvidevanja nikakor niso takšna, kot jih je on prikazal, namreč o skorajšnjem izginotju te

kategorije podpiranih borcev. Gibanja v preteklih letih kažejo, da kolikor borcev s to pravico odhaja v pokoj ali celo umira, toliko se seveda dviga osnova dodatka za borce; in ker del ljudi zaostaja v prejemkih, se povečuje tudi število borcev, ki ta dodatek prejemajo. Zaradi vsega tega gibanja v smeri upadanja nikakor ni tako radikalno kot to prikazuje tovariš Črne.

Nadalje naj omenim, da ni mogoče uporabljati globalnih številk o letošnjem gibanju osebnega dohodka, ker ne gre za globalno povečanje poprečnih osebnih dohodkov, kajti v povečanem globalu je vključena tudi večja zaposlitev, tako da bodo končana odstopanja od letos predvidenega gibanja osebnih dohodkov nekoliko manjša kot pa bi sledilo iz celotnega povečanja osebnega dohodka. Poleg tega moram še opozoriti, da bo borcem vse tisto, za kar bi bili letos prikrajšani, ker v osnovi za dodatek niso upoštevana tekoča gospodarska gibanja, v prihodnjem letu vračunano v osnovo in dodatno povečanje v prihodnjem letu, pri čemer lahko verjamemo, da bodo odstopanja manjša kot so letošnja, ki so resnično izjemna. V preteklih dveh, treh letih so bila odstopanja le majhna. Predvsem pa opozarjam na to, da bi na podlagi amandmaja, ki ga predlaga komisija, imel izvršni svet skoraj neomejeno pravico povečevati ta dodatek, čeprav se sicer lahko drži principa, da je merilo poprečni osebni dohodek. Glede proračunskih presežkov, ki nastajajo v teku leta pa bo v tem forumu že v kratkem času razprava o tem, kako bi del teh presežkov imobilizirali oziroma uporabili za druge namene, da se zagotovijo ustrezna gospodarska gibanja v letošnjem letu.

Predvsem pa opozarjam na to, da ni mogoče oziroma ni umestno izvršnemu svetu v nekem zakonu dajati take izjemne pravice in s tem povzročati pogajanja o teh vprašanjih.

Vztrajam pri stališču, da se amandma ne sprejme, čeprav moram povedati, da vse skupaj ni velikega pomena, ne načelnega, ne denarnega, vendar pa se mi zdi, da je v načelu vendarle naš predlog bolj racionalen in dosleden. Pri tem pa ne mislim razpravljati o upravičenosti nekaterih drugih trditev, glede katerih se strinjam s tovarišem Črnetom.

Glede stališč tovariša Pušenjaka in tovariša Remca pa naprošam zbor in oba poslanca, da ne terjajo v tem trenutku rešitve vprašanj, ki sta jih sprožila. Menim, da je tudi glede kmetov borcev vendarle bilo že doslej nekaj umestnih rešitev. Predlagam, da razpravo o reševanju vprašanj, ki sta jih oba sprožila, to je položaja kmetov borcev, kot tudi usklajevanja pokojnin in osnove za borčevsko pokojnino, preložimo na jesensko razdobje, ko bomo konkretno razpravljali o nekaterih problemih tako pokojninskega sistema, vključujoč položaj borcev, kot tudi določanja proračunskih izdatkov za prihodnje leto. Takrat bomo lahko razpravljali, če bo to zbor zahteval, celo o kompleksni analizi stanja materialne skrbi za borce NOV. Mislim, da so v tej smeri pristojni organi v Sloveniji, to je skupščina, izvršni svet, zveza borcev in politične organizacije, v preteklih letih resnično veliko napravili. Lahko še razpravljamo o posameznih detajlih, ki jih je potrebno reševati, mislim pa, da so v osnovi generalna vprašanja uspešno rešena, nekatera pa lahko še rešimo.

Prosim tovariša Pušenjaka, da se za sedaj s tem zadovolji. Prepuščam pa zboru, da glede nadaljnje razprave eventualno sprejme ustrezen sklep. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Še kdo želi besedo? Tovariš Polde Maček želi razpravljati v imenu odbora za finance.

Polde Maček: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Odbor za finance je dal svoje mnenje k predlogu. Morda je poročilo nekoliko pomanjkljivo napisano, kajti stališča odbora se niso nanašala le na inflacijske težnje.

Odbor je bil mnenja, naj bi se držali ureditve in obveznosti, ki so bile sprejete v začetku leta in je tako podprl predlog izvršnega sveta. Če pa želimo določiti za borce večje ali manjše ugodnosti, je to stvar te skupščine in pa izvršnega sveta. Mislim, da ni treba, da se višina dodatka za borce ravna po ekonomskih gibanjih, temveč je družbena skrb za borce tista, o kateri naj razpravlja naša skupščina in pa izvršni svet. To povečanje pa lahko znaša 8 % ali pa 10 %, kar je verjetno odvisno od materialnih možnosti, pa tudi od naših sklepov in naše skrbi za upravičence do tega ali onega dodatka.

Tako je bilo stališče našega odbora in zaradi tega v njegovem imenu predlagam, da sprejmemo predlog tak, kot ga je predložil izvršni svet. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Ali želi še kdo besedo? (Ne.) Torej glasujmo najprej o amandmaju, ki ga daje komisija za vprašanja borcev NOV k 3. členu, namreč da se v prvem odstavku 3. člena v tretji vrsti za besedo »povečano« doda beseda »najmanj«. Kot je razvidno iz gradiva in razprave, izvršni svet in odbor za finance in proračun nasprotujeta temu amandmaju. Kdor je za ta predlog, naj, prosim dvigne roko. (24 poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (24 poslancev.) Kdo se je vzdržal? (16 poslancev.) Amandma ni dobil potrebne večine.

Glasujemo o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k 3., 4. in 7. členu. Ti amandmaji so nesporni in jih je izvršni svet tudi sprejel. Kdor je zanje, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Amandmaji zakonodajno-pravne komisije so sprejeti.

Glasujemo o predlogu zakona v celoti, in sicer vključno z amandmaji zakonodajno-pravne komisije. Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Glede na predloge tovariša Remca in tovariša Pušenjaka ter odgovor tovariša Hafnerja predlagam, da sprejmemo sklep v tem smislu, da bomo v jeseni pripravili kompleksno razpravo o vprašanjih borcev. To predlagam predvsem zato, ker iz mnogih razprav sledi, da kljub poročilu o delu skupščine za preteklo obdobje, v katerem je jasno napisano, kaj je skupščina storila glede skrbi za borce NOV, vendarle to ni znano in bi bilo zato koristno pripraviti ustrezni kompleksni pregled o tem. V tej razpravi naj bi ugotovili, kaj je bilo napravljenega in kateri problemi so odprti ter zavzeli določena stališča glede vprašanj, za katere bi ugotovili, da jih je še treba urediti. Mislim, da bi nam ta razprava lahko tudi omogočila, da dobimo od najširše javnosti določene pobude glede tistih odprtih vprašanj, o katerih so danes že govorili nekateri poslanci.

Če se s tem predlogom strinjate, bi tempirali takšno razpravo za enega od jesenskih mesecev, s tem, da bi bodisi naša komisija za vprašanja borcev, bodisi pristojni republiški upravni organ pripravila potrebno gradivo. Mislim, da to tudi ustreza predlogom tovariša Remca in Pušenjaka. Se strinjate? (Da.) Dobro!

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o osnutku zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija.

Zakonski osnutek je predložil izvršni svet. Ta predlaga, da zakon obravnavamo po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek, ker ne gre za obsežen, oziroma zahteven zakon in se z njim urejajo le vprašanja, ki so v bistvu že urejena v drugih predpisih. Kot predstavnik sekretariata izvršnega sveta za zakonodajo je navzoč tovariš dr. Kostja Konvalinka.

Pričenjam razpravo o predlogu izvršnega sveta. Najprej, ali so kakšni ugovori glede skrajšanega postopka? Ni ugovorov! To pomeni, da smo za to, da obravnavamo ta zakon po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek.

Odbor za socialno politiko in zdravstvo, odbor za prosveto in kulturo in zakonodajno-pravna komisija so ta osnutek že obravnavali. Imamo vsa njihova pismena poročila. Odbor za prosveto in kulturo je dal mnenje k osnutku. To mnenje ste danes prejeli. Če želijo poročevalci besedo, jo lahko dobijo. (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo; najprej načelno. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Cene Matičič!

Cene Matičič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Čeprav odbor za posveto in kulturo glede predloženega osnutka zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, nima tako imenovanih matičnih pravic, so tudi na seji našega odbora prevladovali pomisleki, ki jih izražata odbor za socialno politiko in zdravstvo in zakonodajno-pravna komisija našega parlamenta.

Trdno sem prepričan, da spričo začete prakse o imenovanjih in razrešitvah direktorjev nekaterih zavodov republiškega pomena ne gre hiteti z določbami 5. člena tega zakona. Strinjam se z mislijo, da bi tako kot predlagata matični odbor in pa zakonodajno-pravna komisija, to materijo ponovno proučili in šele nato posebej reševali. Ob tem se mi vsiljujejo tudi naslednji, vsaj zame logični pomisleki:

Prvič, radio in televizija postajata iz dneva v dan vse pomembnejše komunikacijsko sredstvo na območju celotne republike in tudi zunaj nje. Prav gotovo je, da more RTV s svojimi širokimi oddajami odločilno, enkratno, pa tudi usodno vplivati ne samo na razširjanje in publiciranje določenih mnenj, stališč in novic, pač pa predvsem na kreiranje vzgojnih in progresivnih stališč naših državljanov. Vsem nam je znano, da so stališča in mnenja, ki jih imitira RTV med državljani, večkrat dokaj resneje in meritorneje sprejeta kot pa stališča in mnenja, ki jih prinaša naše dnevno ali pa tedensko časopisje. Kakšno vlogo more odigrati prav RTV, nam je v nemajhni meri dokazalo delovanje Češkoslovaške RTV ob priliki lanskoletnih tragičnih dogodkov v tej deželi. To torej pomeni, da RTV ni moč smatrati le kot organizacijo posebnega družbenega pomena, pač pa kot organizacijo izjemno posebnega družbenega pomena. Ker je vloga RTV po moji oceni torej takšna kot jo opisujem, je nedvomno dejstvo, da mora RTV odgovarjati za svojo dejavnost najvišjemu samoupravnemu in oblastnemu telesu v deželi, se pravi Skupščini SR Slovenije.

Smatram, da imenovanje direktorja RTV ne more biti domena izvršnega sveta, pač pa neposredno same skupščine, ker je delovanje RTV res najvidnejšega pomena za celotno družbo in mora biti ustanovitelj RTV le skupščina naše republike. Kot taka mora biti po mojem mnenju edini meritorni organ, ki po

posvetu z zavodom RTV vendar še vedno popolnoma suvereno in meritorno imenuje in razrešuje direktorja te ustanove. S tem se seveda že ne strinjam s 33. členom temeljnega zakona o radiodifuznih zavodih, ki pravi, da imenuje in razrešuje direktorja RTV organ, ki je določen v aktu o ustanovitvi zavoda, vendar na osnovi obveznega mnenja sveta radiodifuznega zavoda, medtem ko je v 41. členu temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih prav jasno zapisano, da imenuje direktorja časopisnega zavoda le ustanovitelj.

Nedvomno ne moremo mimo dejstva, da je imenovanje in razreševanje direktorjev nekaterih zavodov, ki po svoji družbeni in prostorski širini ter načinu delovanja prav gotovo niso primerljivi z RTV, še vedno v domeni naše skupščine. Smatram, da je ta problem res treba posebej proučiti. Zato se strinjam z že predloženim mnenjem, da bi 5. člena sploh ne kazalo vnesti v ta zakon. Če pa bo 5. člen sprejet, predlagam naslednji amandma:

»Direktorja zavoda SR Slovenije za varstvo pri delu in direktorja časopisnega podjetja Uradni list SR Slovenije imenuje izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Direktorja zavoda RTV Ljubljana imenuje in razrešuje Skupščina SR Slovenije.«

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Franc Svetelj ima besedo.

Franc Svetelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Predlagatelju le zastavljam vprašanje, zakaj ni v zakonu naveden zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku, ki je prav tako tudi republiška ustanova?

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne se javi se nihče.) Prosim predlagatelja, da odgovori na to vprašanje in eventualno na razpravo tovariša Matičiča. Besedo ima dr. Konvalinka.

Dr. Kostja Konvalinka: Tovarišice in tovariši poslanci! Nisem mislil dati podrobnejšega odgovora glede stališč zakonodajno-pravne komisije niti vašega odbora, ker gre za osnutek zakona in bi se sporne zadeve lahko razreševale pri pripravi in obravnavi zakonskega predloga. Vendar mislim, da že danes lahko povem to, da stališče zakonodajno-pravne komisije, kolikor pravi, da 5. člen sistematsko ne sodi v ta zakon, ni povsem utemeljeno. Če bi komisija menila, da vsebina ni skladna z naslovom zakona, bi to bilo res; naslov zakona je prevzela in ni precizen; v resnici je zamišljen zakon, ki naj bi urejeval odnose v upravljanju nekaterih zavodov, katerih ustanovitelj je republika. To so tisti odnosi, glede katerih ustava dopušča posebne določbe. Gre za tri stvari, ki so skupne s tem zavodom.

Prvič, ustanovitelj vseh teh zavodov je republika. Imamo še vrsto zavodov, glede katerih je ta skupščina že ta vprašanja uredila; to so vsi znanstveni zavodi, cela vrsta kulturnih zavodov; danes pa so pred vami zdravstveni zavodi in en socialni zavod.

Tu je bilo postavljeno vprašanje kamniškega zavoda za mladino. Kolikor jaz vem, je v ustanovitveni odločbi urejeno vprašanje imenovanja direktorja tega zavoda in da zato ta zavod ni bil vnesen v zakon. Do sedaj ni bilo nobenega predloga, da bi glede tega zavoda morali v zakonu kaj urejati.

Dejavnost vseh teh zavodov je posebnega družbenega pomena, to je druga njihova skupna lastnost. Tretja pa je ta, da je po mnenju predlagatelja potrebno za vse te zavode predvideti ingerenco družbe pri njihovem upravljanju, kar se po ustavi lahko določi z zakonom.

To so te tri skupne lastnosti. Z zakonom se lahko predvidi dve vrsti ingerence družbe pri upravljanju zavodov, katerih dejavnost je razglašena za dejavnost posebnega družbenega pomena. Po 79. členu republiške ustave se lahko predpiše, da sodelujejo pri upravljanju zavoda predstavniki družbene skupnosti; to mi urejamo v 1. členu osnutka; po tretjem odstavku XIII. amandmaja k republiški ustavi pa se lahko določi poseben postopek in način imenovanja in razrešitve individualnega organa, to je direktorja zavoda. Zato mislim, da ni mogoče reči, da je ta zakon nesistemski, le naslov bi morali precizirati. Ker ne gre za predlog zakona, temveč za osnutek, bi lahko upoštevali naslov, ki je tu naveden le kot delovni naslov: »Zakon o ureditvi nekaterih vprašanj upravljanja v določenih zavodih, katerih ustanovitelj je SR Slovenija«. Na ta način bi materijo 5. in 1. člena lahko združili v tem zakonu.

V zvezi z vprašanjem ali določba 5. člena vsebinsko ustreza, o katerem je govoril tovariš poslanec, bi bilo treba še proučiti vprašanja:

Prvič, ali naj se 5. člen vnese v zakon?

Drugič, ali naj bodo direktorji vseh teh treh zavodov imenovani po izvršnem svetu, ali pa naj velja izjema glede RTV Ljubljana, zaradi prej navedenih razlogov. Do izdelave predloga zakona bomo imeli še dovolj časa, da bomo ta vprašanja podrobno proučili in predlagali najustreznejše rešitve.

Predsednik Miran Goslar: Še kdo? (Nihče se ne javi.) Mislim, da se o spornih vprašanjih ni treba še dokončno opredeliti v današnji razpravi, ker gre za osnutek. Zato predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

Prvič, osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja v določenih zavodih, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, se sprejme.

Drugič, predlog zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, pripravi izvršni svet na podlagi osnutka zakona, upoštevajoč stališča in pripombe odbora za socialno politiko in zdravstvo, odbora za prosveto in kulturo, zakonodajno-pravne komisije ter stališča in pripombe, izražene na seji zbora. Kdor je za ta sklep, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Sklep o sprejemu osnutka zakona smo torej sprejeli.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

Predlagatelj predloga za izdajo zakona je republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Odbor za prosveto in kulturo in zakonodajno-pravna komisija sta predlog za izdajo zakona obravnavala. O tem imam pismeni poročili. Gradivo je bilo poslano izvršnemu svetu, na sejo zbora pa sta vabljena tudi predstavnik sveta delavskih in ljudskih univerz in predstavnik izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

Odpiram razpravo. Želi kdo besedo? Tovarišiš Matičič!

Cene Matičič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Meni je najprej zelo žal, da sem že petič na tem odru; obljubljam, da se odslej na njem ne bom več pojavljal!

Predloga za izdajo zakona, ki je pred vami, nedvomno ni potrebno posebej utemeljevati. Prav zaradi tega si dovoljujem priklicati vam v spomin le telegrafsko naštete razloge, ki nam to potrebo narekujejo:

Prvič, izobraževanje odraslih v organizacijah, ki ne spadajo v okvir osnovnih in srednjih šol s predpisi in zakoni še ni urejeno.

Drugič, skladno s splošnimi zakoni in smernicami zvezne zakonodaje je treba na področju republike urediti izobraževanje delavcev z republiškimi predpisi.

Tretjič, tovrstne ustanove nimajo pravno urejenega niti statusa niti organizacije niti družbenega priznanja svoje dejavnosti.

In še nekaj prav tako telegrafsko naštetih nalog, ki naj bi jih tovrstne organizacije opravljale:

Prvič, posredovanje praktičnih znanj in splošne izobrazbe;

Drugič, strokovno izobraževanje in prekvalifikacija;

Tretjič, širitev in izpopolnjevanje strokovnega izobraževanja;

Četrtič, posredovanje družbenoekonomske izobrazbe in

Petič, posredovanje izobrazbe z raznih področij znanosti, tehnike in kulture.

Naj mi bo dovoljeno, spoštovane tovarišice in tovariši poslanci, da vas seznanim z nekaterimi mislimi, ki prav tako narekujejo potrebo po določeni normativni ureditve te dejavnosti.

Izobraževanje odraslih ali kakor ga tudi imenujemo, izobraževanje ob delu, pri nas pojmujemo kot sestavni del celovitega vzgojno-izobraževalnega sistema. To pa že pomeni, da je izobraževanje odraslih le nadaljevanje že dosežene stopnje izobraževanja in to ne glede na predhodno doseženo stopnjo.

Izobraževanje v mladosti se torej tako v tujini kot tudi pri nas vse bolj in bolj pojmuje le kot prva faza izobraževanja. Tako pojmovano izobraževanje je nujni rezultat posplošenega in pospešenega razvoja znanosti in tehnike ter tehnoloških sprememb, razvoja družbenih odnosov, vedno novih pogojev za kulturno življenje in podobno. Izobraževanje odraslih ima torej poseben vpliv na gospodarski in na splošni družbeni razvoj in ga prav zaradi tega ne moremo prepustiti stihiji oziroma samemu sebi. Kot že rečeno, zajema izobraževanje predvsem naslednje tri kategorije dejavnosti:

Prvič, usposabljanje in izpopolnjevanje različnih kategorij kadrov za proizvodno delo;

drugič, izobraževanje vseh zaposlenih, posebej pa članov samoupravnih organizacij in

tretjič, splošno kulturno izobraževanje.

To torej pomeni, da tovrstno izobraževanje ni in ne more biti le neke vrste začasen pojav, da ne more biti družbeno manj pomembna dejavnost, kot to marsikdo pri nas, na žalost, še vedno smatra.

Kje naj bi pravzaprav bilo težišče izobraževanja zaposlenih? Nedvomno je tako težišče v delovnih organizacijah samih, ki pa morajo prav zaradi zahtevnosti tovrstnega izobraževanja biti povezane z vsemi vrstami šol in posebnimi ustanovami za izobraževanje odraslih.

Katere pa so potem značilnosti tega izobraževanja pri delu? Naj jih spet telegrafsko navedem:

Prvič, kompletnost, kar pomeni, da je treba upoštevati potrebe človeka kot delavca, kot upravljalca in potrebe človeka kot celovite osebnosti.

Drugič, funkcionalnost in razvojnost, kar spet pomeni, da neposredno učinkuje na boljše opravljanje delovnih in družbenih funkcij.

Tretjič, permanentnost, kar pomeni, da so potrebe po tovrstnem izobraževanju trajne, stalne narave.

Treba pa je, na žalost, le ugotoviti, da v Sloveniji na področju izobraževanja odraslih že nekaj časa stagniramo, če ne celo nazadujemo. To bi se dalo ugotoviti in utemeljiti s podatki o razvitosti ustanov za izobraževanje odraslih, s podatki o številu in strokovni usposobljenosti kadrov na tem področju in s podatki o obsegu dejavnosti in nerazvitosti strokovne pedagoške službe na tem področju.

Med vzroke stagniranja oziroma nazadovanja tega področja je prištevati prav tako:

Prvič, neurejenost perspektivnega gospodarskega razvoja posameznih panog.

Drugič, neskladnost nekaterih ekonomskih ukrepov s politiko, ki smo jo začrtali v pogledu izobraževanja.

Tretjič, neenotnost glede pojmovanja deleža, ki ga ima izobraževanje zaposlenih v celotnem gospodarskem in družbenem sistemu. V Sloveniji prihaja še vedno do zelo neenakih stališč o tem, kako je uravnati odnose med gospodarstvom in izobraževalno sfero. Naj povem le, da so nekateri še vedno mnenja, da naj bi omejili izredni študij, kot tudi druge oblike izobraževanja zaposlenih in sredstva, ki se trošijo za te namene, namenili predvsem za vzdrževanje rednega šolstva.

Četrtič, pomanjkanje ustrezne strokovne službe.

Če se sedaj vprašam, katere osnovne naloge bi bilo torej potrebno rešiti na področju izobraževanja zaposlenih, bi prišel do približno tehle ugotovitev:

Prvič, izoblikovati bi morali republiško politiko do izobraževanja zaposlenih in predložiti dolgoročni načrt za razvoj tega področja. V tem pogledu Slovenija nedvomno zaostaja za nekaterimi drugimi republikami.

Drugič, zasnovati bi morali ustrezno mrežo ustanov za izobraževanje zaposlenih.

Tretjič, izbrati bi bilo treba sistem usposabljanja kadrov za delo v teh ustanovah. Naj kar enostavno povem, da se v Sloveniji pravzaprav nobena pedagoška ustanova ne ukvarja z izobraževanjem kadrov, ki naj bi delali v ustanovah za izobraževanje odraslih.

Četrtič, imeti bi morali potrebno koordinacijsko telo, ki bi bilo pristojno in sposobno meritorno in enotno usmerjati razvoj rednega strokovnega izobraževanja in razvoj izobraževanja odraslih. Prvenstvena naloga takšnega koordinacijskega organa bi bila nedvomno delovanje na področju strokovnega izobraževanja in usposabljanja mladine ter v spremljanju in usmerjanju politike strokovnega izobraževanja in usposabljanja v skladu s splošno politiko gospodarskega in družbenega razvoja.

Petič, pospoševanje tega vzgojno-izobraževalnega področja potrebuje tudi sposobno in učinkovito strokovno službo, kar je v neposredni zvezi z ugotovitvijo, da permanentnega izobraževanja ne moremo uspešno razvijati brez urejenih osnov rednega strokovnega izobraževanja. Nedvomno je, da bi morali v obsegu delovanja že obstoječega novega zavoda za šolstvo načelno in konkretno opredeliti tudi njegove pristojnosti in pa obseg nalog, ki jih bo

oziroma ki naj bi jih ta zavod opravljal na področju strokovnega izobraževanja tako mladine kot odraslih.

Šestič, prav tako ne smemo pozabiti, da je permanentno strokovno izobraževanje zaposlenih po sistemu, po vsebini in po metodi dela bistveno drugačno od rednega strokovnega izobraževanja.

V republiki bi bila zato potrebna služba za proučevanje, za strokovno spremljanje in za nadzor tega permanentnega šolskega strokovnega izobraževanja. Ta naj bi delovala samostojno v okviru zavoda za šolstvo SR Slovenije ali pa morda v okviru zveze delavskih univerz. Mislim, da bi morala biti ta strokovna služba enotna za celotno področje strokovnega izobraževanja odraslih. Prav tako bi bilo potrebno vse družbenoekonomske instrumente, ki lahko stimulativno vplivajo na hitrejši način izobraževanja zaposlenih, od sistema delitve osebnih dohodkov in kadrovske politike do davčne in kreditne politike in podobno, še proučiti in sprejeti ustrezne sklepe. Hvala lepa za pozornost!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Rus.

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši in tovarišice! Zdi se mi, da je predgovornik utemeljeno poudaril pomen predloga za izdajo zakona, ki ga imamo pred seboj glede na to, da je izobraževanje danes gotovo najbolj boleča praznina v našem narodnem telesu in da smo danes eden od evropskih narodov, ki glede na gospodarski razvoj v tem pogledu najbolj zaostajamo.

K predlogu pa imam nekaj pripomb, vendar nikakor v tem smislu, da bi zmanjševale pomen namena delavskih univerz in centrov za izobraževanje, temveč bi želel precizirati nekaj stvari zaradi tega, da bi zamisel čimbolj uspela.

Mislim, da gre v zvezi s tem predlogom predvsem za interes delavskih univerz in centrov za izobraževanje, da svojemu delu dajo nekaj stalnega, nekaj, kar se na določen način v družbi priznava, kar je oblikovano in kar pride v družbi do določenega učinka. Mislim, da moramo v tem smislu predlog podpreti. Vendar sam izraz, ki se uporablja v gradivu in je bil tudi danes že uporabljen, namreč, da gre na sploh za izobraževanje odraslih, kaže na to, da ta izraz obsega zelo široko gibanje, široko mrežo, v kateri danes sodelujejo tudi mnoge srednje strokovne šole, mnoge visoke in višje šole, kar pa seveda celo stvar zapleta. Mislim namreč, da so ob prizadevanjih, da se tudi vse te šole na mnogo bolj stalen in učinkovit način vključijo v izobraževanje odraslih, potrebne strokovne, vsebinske, programske, učbeniške, materialne in sistemske rešitve. Celotno zamisel je treba temeljito premisliti, ker gre za zelo široko akcijo. Vprašljivo je, če lahko temeljito premislimo o celi mreži v tako kratkem času, v katerem bi delavske univerze in centri želeli svoja vprašanja urediti. Zato je zame bolj sprejemljiva rešitev, v kateri bi bil ta zakon omejen na izobraževalne centre, na delavske univerze in na nekatere druge organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, ne pa na vse organizacije, ki se s tem bavijo. Razen če nam v tem času uspe, kar pa ne verjamem, da po opravljenih posvetovanjih s šolsko mrežo, z zavodi za šolstvo in ostalimi te temelje že ugotovimo. Mislim, da nam poslovnik in seveda tudi vsebinska stran našega dela nalaga, da to vprašanje temeljito obravnavamo s prizadetimi organizacijami, zlasti še, ker so se ponekod po-

javljale težnje, da bi imeli nekakšen vzporeden sistem šolstva, poleg rednega šolstva, kar pa bi spet šlo samo v širino in zmanjševanje kvalitete. Ne trdim, da je to sploh povezano s predloženim aktom.

Druga stvar, ki je v zvezi s tem neposredno pomembna, je vprašanje spričeval, ki naj bi jih dajale delavske univerze, izobraževalni centri in podobne organizacije. Ta spričevala naj se praviloma nanašajo na tiste dejavnosti in na tisto izobraževanje, ki nikakor ni obseženo v rednem šolstvu. To se mi zdi samo po sebi razumljivo, vendar menim, da je to nujno poudariti.

Naslednje, kar je še nujno poudariti, je to, da morajo biti tudi pri spričevalih za take dejavnosti, ki niso obsežene v rednem šolstvu, že v zakonu predvideni postopki, ki bodo zagotovile, da bodo za izdajanje teh spričeval veljali dovolj ostri pogoji. Ne bi smeli priti do ogromne količine raznih spričeval, ki ne pomenijo resničnega izraza povečevanja delovne sposobnosti ljudi in njihove izobrazbe.

Končno želim poudariti še to, kar je navedeno že v poročilu odbora za prosveto in kulturo, namreč, da je glede delavskih univerz, centrov in drugih organizacij za izobraževanje odraslih nujno v zakonu predvideti take materialne in kadrovske pogoje, ki naj bi zagotovili čimbolj kvaliteten razvoj tega področja. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Slavko Bohanec.

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Danes obravnavamo predlog za izdajo zakona, čakata nas še osnutek in predlog zakona. Vendar mi kljub temu dovolite nekaj besed v zvezi z današnjo obravnavo in obravnavo v skupščinskih odborih.

Tudi sestavljavcem in predlagateljem gradiva ni bilo prav vse jasno, prav tako ne tistim, ki so sodelovali. Sodelovali so, kot je znano, Zveza delavskih univerz, zbornica in še nekateri. Zaradi tega bodo vsi predlogi, ki so se izoblikovali v odborih, pa tudi tukaj na današnji seji, z veliko pozornostjo obravnavani pri nastanku osnutka.

Resnično se želim tovarišu poslancu Matičiču zahvaliti za izredno izčrpen prispevek k problemu, zlasti pa za vse tiste prikazane naloge, ki se neposredno ali posredno povezujejo s predlogom za izdajo zakona, ker je podal jedro problemov, ki se javljajo na področju izobraževanja odraslih in je resnično zadel vse tiste probleme, ki se tako v sekretariatu kot v izvršnem svetu in v drugih organizmih, ki se s tem ukvarjajo, že obravnavajo. Zahvaljujem se mu predvsem zategadelj, ker je zbor dokaj zgodaj in ob pravem času seznanil z vprašanji, s katerimi se bo prav gotovo ukvarjal v času svojega mandata.

Želim podati še nekaj pojasnil k mislim tovariša dr. Rusa.

Termin »izobraževanje odraslih« resnično najbolj ne ustreza in so bile v dosedanjih razpravah v tej zvezi že izražene pripombe in predlogi. To je pravzaprav generacijski pristop k vzgojno-izobraževalni problematiki, kjer trdimo, da je treba najprej vzgajati mladino in šele potem odrasle. Zdi se mi pa, da bo mogoče že sedaj, zlasti pa kasneje, ta pristop nekoliko preseči, namreč v tem smislu, da bomo prišli do določene sinteze, ko bomo izobraževanje odraslih resnično sistemsko in tudi drugače integrirali ali povezali v celoten vzgojno-izobraževalni sistem in vsebino.

Vi veste, da je izobraževanje odraslih pri nas in v svetu zelo mlad pojav. Deset let je približno od tega, ko smo v Jugoslaviji začeli razvijati izobraževanje odraslih in je pravzaprav to prišlo kot nekakšen dodatek k izobraževanju mladine v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja. Mislim, da bomo morali v prihodnje — danes je najbrž za to še prezgodaj — razmišljati o bodočem strokovnem izobraževanju v okviru enotnega, celovitega vzgojno-izobraževalnega sistema in izobraževanju za poklice na eni strani, na drugi strani pa o tako imenovanem dopolnilnem izobraževanju. Naš predlog pa se sklada z zamislijo tovariša Rusa, da s tem zakonom ne bi urejali celotnega kompleksa izobraževanja odraslih. Kakor vam je znano, mi del tega problema rešujemo z drugimi šolskimi zakoni, na primer z zakoni o osnovni šoli, o srednji šoli in drugimi. S predloženim zakonom pa naj bi uredili predvsem tisto, kar doslej še ni urejenega. Skratka, zakon naj bi se nanašal na institucije, ki so v predlogu naštete in morda še na nekatere druge oblike izobraževanja odraslih, ki še niso statusno oziroma zakonsko regulirane.

O veljavnosti spričeval mislim enako kot tovariš Rus. V dosedanji praksi in tako bo najbrž tudi v prihodnje, lahko te institucije sicer izobražujejo odrasle, če imajo za to usposobljen učni kader, končni izpit in izdaja spričevala sta vendarle v pristojnosti rednih šol in za določene poklice priznanih, verificiranih šol.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Prosim, predstavnik izobraževalne skupnosti, tovariš Andrej Klemenčič!

Andrej Klemenčič: Izvršni odbor izobraževalne skupnosti je o tem problemu že razpravljal in mislim, da sem, ne glede na pooblastilo, upravičen, da pozdravim današnjo debato v zvezi s predlogom za izdajo zakona, ker se je vsebinsko dotaknila problemov, ki dosedaj v reševanju vprašanj našega šolstva niso bili obravnavani tako, kot bi morali biti.

Zelo na kratko želim opozoriti samo na to, da že obstoječi zakoni dajejo nekaj možnosti za reševanje finančnih in vsebinskih vprašanj na tem področju. Pozdravljam stališče odbora za družbenoekonomska vprašanja, ki podpira predlog republiške izobraževalne skupnosti za združitev dela sredstev, namenjenih predvsem delavskim univerzam pri republiški izobraževalni skupnosti. Mislim, da bi to lahko precej pospešilo procese integracije delavskih univerz, od česar je odvisna tudi njihova kakovost. Ta pa bo precej odvisna tudi od načina pridobivanja sredstev za to dejavnost in ne samo od množičnosti.

Drugih pripomb praktično nimam zaradi tega, ker se stališča izvršnega odbora izobraževalne skupnosti ujemajo z gradivom, ki ga danes obravnavamo v skupščini.

Zavzemam se še za to, da bi vprašanje izobraževanja odraslih uredili tako kot so povedali že moji predgovorniki, namreč, na način, ki tega dela šolstva v vsebinskih vprašanjih ne bi izločal iz okvira ostalega rednega šolstva. Seveda so potrebne določene izjeme oziroma izjemna določila, vendar mislim, da bi se ta vprašanja lahko v načelu urejala na enotni podlagi, predvsem glede kvalitete in pristojnosti pedagoške službe oziroma zavoda za šolstvo na tem področju.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Mislim, da se strinjamo z mnenjem tovariša sekretarja za kulturo in prosveto,

predvsem glede tega, da je bila današnja razprava kvalitetna in predstavlja koristno napotilo sestavljalcem zakonskega osnutka. To poudarjam zaradi primerjave s pobudami ob drugih obravnavanih predlogih.

Vendar želim vprašati republiškega sekretarja za prosveto in kulturo, če je možno pripraviti in predložiti osnutek zakona do 30. septembra. (Da.) Predlagam tale sklep:

Prvič, predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, delavskih univerzah in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, se sprejme. (To seveda ne pomeni, da bi tak naslov lahko ostal in se lahko spremeni v smislu predloga tovariša Rusa.)

Drugič, osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo s tem, da upošteva predlog za izdajo zakona, pripombe odbora za prosveto in kulturo, zakonodajno-pravne komisije in stališča ter predloge, dane na seji zbora. Osnutek zakona naj republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži do 30. 9. 1969.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona sprejeli.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Na vrsti je 15. točka dnevnega reda, to je zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968.

Zaključni račun je predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Predstavnik sklada je Ivo Tavčar, predsednik upravnega odbora sklada.

Zaključni račun sta obravnavala odbor za prosveto in kulturo, ki je predložil zboru obrazložen predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968 in zakonodajno-pravna komisija, ki je obravnavala tudi predlog odloka in predložila pismeno poročilo. Želita poraočevalec odbora oziroma predstavnik komisije dati še ustno poročilo? (Ne.) Celotno gradivo je bilo v smislu 165. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije poslano izvršnemu svetu. Na sejo zbora je bil vabljen predstavnik skupščine mesta Ljubljane.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968. Kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je morda kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969.

Finančni načrt je predložil upravni odbor sklada Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Predstavnik sklada je Ivo Tavčar. Želi predstavnik sklada predlog še ustno obrazložiti? (Ne.) Finančni načrt sklada sta obravnavala odbor za prosveto in kulturo, ki je predložil zboru obrazložen predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969 in zakonodajno-pravna komisiji, ki je obravnavala tudi

predlog odloka in dala zboru pismeno poročilo. Želita poročevalec odbora oziroma predstavnik komisije podati še ustno poročilo? (Ne.)

Celotno gradivo je bilo v smislu 165. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije poslano izvršnemu svetu. Na sejo zbora je bil vabljen predstavnik skupščine mesta Ljubljana.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Rus!

Dr. Vojan Rus: Spoštovane tovarišice in tovariši! Ne vem, če so se morda, na srečo, med tistim časom, ko sem prisostvoval razpravi v odboru za kulturo in prosvetno in današnjim dnem kaj popravile razmere, o katerih nameravam spregovoriti. Poročilo namreč tega ne omenja.

Kot veste so v naših osrednjih slovenskih kulturnih ustanovah, to je v gledališču in filharmoniji, v preteklem letu nastali veliki problemi, ki so obenem tudi resni politični problemi. Prav nihče ni negiral, da velik del teh problemov izvira tudi iz zelo slabih finančnih pogojev, saj vemo, da so po objavljenih podatkih nekateri vrhunski umetniki slabo plačani. Kot vidimo iz gradiva, ki smo ga prejeli, bodo ostali finančni problemi tudi v naslednjem letu. Zlasti slovensko narodno gledališče izkazuje precejšnjo izgubo v naslednjem letu. Po obvestilih, ki smo jih dobili tudi od predstavnikov sklada, nastaja izguba predvsem zaradi neizpolnjevanja pogodbe o financiranju omenjenih osrednjih kulturnih ustanov. Po pogodbi naj bi polovico sredstev zagotavljala republika, polovico pa mesto Ljubljana. Medtem ko je republika povečala svoje dajatve zlasti slovenskemu narodnemu gledališču v okviru sprejetih načel, pa mesto Ljubljana ni povečalo sredstev v enakem razmerju, temveč znatno manj. Tako je republika povečala sredstva za naslednje leto za 27 %, mesto Ljubljana pa le za 8 %.

Če v razpravi ne najdemo drugačne rešitve, predlagam, da priporočimo izvršnemu svetu oziroma drugemu pristojnemu republiškemu organu in skupščini mesta Ljubljana, da sporazumno uredita to zadevo in nam nato poročata.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Tovarišica Ela Ulrih želi besedo!

Ela Ulrih: Spoštovana tovarišica podpredsednica, spoštovani poslanci! Najprej se moram opravičiti poslancu, tovarišu Rusu, da tega nisem naredila prej, pač pa šele na njegov izziv, namreč, da poročam, kaj se je v tem pogledu dogajalo po seji odbora za prosveto in kulturo našega zbora, na kateri je bil ugotovljen primanjkljaj sredstev za financiranje dveh osrednjih kulturnih hiš v Sloveniji, to je slovenskega narodnega gledališča in slovenske filharmonije.

Odbor je bil seznanjen s položajem, kot je povedal že tovariš Rus, in je takrat tudi sprejel interni sklep, da poskuša prek izvršnega sveta ali neposredno pripraviti razgovor s predstavniki mestne skupščine in doseči kar najugodnejše rezultate v tem smislu, da bi mestna skupščina povečala svoj delež pri financiranju teh dveh hiš. Tak razgovor smo organizirali in lahko poročam temu zboru, da je bil uspešen. Šlo je namreč za to, da se še enkrat poskusi mestno skupščino seznaniti s težkim položajem v obeh dveh hišah, posebej z zaostrenim položajem, ki bi nastal, če bi mestna skupščina ne sledila težnjam, ki jih je začela uveljavljati republiška skupščina oziroma njen sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti z uresničevanjem stališč resolucije naše skupščine o družbenem razvoju v 1969. letu, kjer je izrecno rečeno, da je treba

področje kulture pospešeno reševati, da je treba sanirati osebne dohodke kulturnih delavcev, kar vse terja tudi večja finančna sredstva. Glede na to je sklad povečal svoj delež za financiranje slovenskega narodnega gledališča za 27 %, filharmonije pa za 9 %. Kot je že tovariš Rus povedal, mestna skupščina temu ni sledila, pač pa se je ravnala po svojih merilih, ko je za vso družbeno potrošnjo določila povečanje za 8 %.

Razgovora sta se s strani mestne skupščine udeležila predsednik mestne skupščine, tovariš Košak in podpredsednik, tovariš Vošnjak, z naše strani pa tovariš Poljanšek, predsednik prosvetno-kulturnega zbora, tovariš Matičič in jaz. Na tem razgovoru smo dobili zagotovilo, da bo mestna skupščina po predložitvi podrobne argumentacije in po temeljitejši obrazložitvi zahtev ponovno razpravljala o višini sredstev, s katerimi bo financirala dejavnost teh dveh ustanov ter po potrebi sprejela ustrezne ukrepe, eventualno tudi rebalans proračuna.

Mislim, da je bila s tem naloga našega odbora opravljena. Čeprav sem sicer nekoliko zamudila, je prav, da sem danes zboru o tem poročala, zlasti še, ker smo te probleme omenili v obrazložitvi predloga odloka o potrditvi finančnega načrta. Hvala lepa!

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Tovariš Rus, ali ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Hvala! Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš podpredsednik Hočevar!

Dr. France Hočevar: Tovarišica podpredsednica, tovarišice in tovariši poslanci! Ne glede na to, da je tovarišu Rusu pravzaprav že odgovorjeno, bom vendarle v tej zvezi povedal nekaj besed. Želim vam zagotoviti, da tudi izvršni svet dobro pozna vso problematiko omenjenih kulturnih institucij in jo nenehno spremlja, poleg tega pa si tudi aktivno prizadeva za kratkoročne in dolgoročne rešitve.

Glede kratkoročnih rešitev je treba povedati na tem mestu to, kar je bilo že ugotovljeno, namreč, da je sofinanciranje od strani republike in mestne skupščine imelo in ima še vedno zelo slabo pravno podlago, namreč neko pogodbo med sekretariatom za prosveto in kulturo in mestnim svetom, po kateri republika in mestni svet vsak do polovice financirata Slovensko narodno gledališče in filharmonijo v Ljubljani.

Že naslednje leto po sklenitvi pogodbe ni prišlo do enakih polovic, v kasnejših letih pa je bila razlika med polovicama vedno občutnejša. Posebno očitno se je neskladnost pokazala letos, ko je republika dala na razpolago izdatnejša sredstva, da se uredijo osebni dohodki in nekatera druga vprašanja v teh hišah, mestni svet pa temu ni sledil. Tako je prišlo do tega, da so tiste ustanove, ki se financirajo samo iz republiških sredstev, to so nekateri muzeji in galerije, v ugodnejšem položaju kot Slovensko narodno gledališče in filharmonija, ki se financirata po načelu polovic, kljub temu, da jima je republika oziroma sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti dal 27 % več sredstev kot v lanskem letu. Ker je mestni svet dal le 8 %, je povečanje v poprečju znašalo okrog 15 ali 16 %, kar seveda ni moglo zadostovati za občutnejše izboljšanje osebnih dohodkov, pa tudi za rešitev nekaterih drugih perečih vprašanj v teh institucijah.

Izvršni svet je poleg drugih sestankov in razgovorov imel tudi povsem uradne razgovore z mestnim svetom o teh vprašanjih že pred razgovori med predstavniki obeh skupščin. Mislim, da lahko pričakujemo ugodne rezultate, čeprav v današnjem položaju ugotavljamo, da vsa ta izguba ali vsa pasiva, ki je doslej nastala v teh institucijah, predstavlja približno prav tisto razliko, ki nastopa med deležem mestne skupščine in deležem republike. Če bi mestna skupščina prispevala svojo polovico, bi bile te ustanove danes v kolikor toliko normalnem finančnem položaju. Upajmo, da bo mestna skupščina ne le razumela položaj, ampak tudi našla potrebna sredstva. To stanje pa upošteva tudi republika, ki nikakor ne smatra, da je njena vloga samo v tem, da pritiska na mestno skupščino. Mislim, da ni potrebno, da bi se sofinanciranje razvijalo v to smer.

Izvršni svet meni, da pri dolgoročnem reševanju vprašanj financiranja ne bi smeli slediti dosedanji praksi. Če bo v kakšnem primeru nastopalo pri financiranju posamezne institucije več partnerjev, bo treba urediti to financiranje tako, da bo vsak sofinancer uredil svoje obveznosti s posebno pogodbo. Kot veste, pripravljamo dolgoročno rešitev teh problemov in upamo, da bomo pravočasno pripravili osnutke in predloge potrebnih zakonov tako, da v prihodnjem letu takšnega položaja tudi iz tega razloga ne bo več. Hvala lepa!

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Želi še kdo besedo? Tovariš Tone Remc, prosim!

Tone Remc: Spoštovana tovarišica in tovariši poslanci! Želim podpreti stališče, ki je bilo izraženo v včerajšnji razpravi o založništvu v prosvetno-kulturnem zboru. Nekateri poslanci so se namreč posebej zavzemali za izdatnejše podpiranje mladinske literature in publicistike mladih.

To načelno pobudo razširjam še na nekatere druge sfere znanstvenega in umetniškega udejstvovanja, kot so: podpiranje nastopov igralskih skupin, odpiranje razstav, prirejanje glasbenih produkcij in vseh drugih oblik nastopanja ter formiranja umetniškega naraščanja družbe. Zdi se mi, da v obdobju ko se v kulturi na široko razširja komercializem in so v praktičnem življenju vedno bolj prisotne znane deformacije potrošniške družbe in potrošniškega načina življenja, podpiranje takšnih dejavnosti dobiva izjemno družbeno vrednost. Zavzemam se tudi za večje in sistematičnejše finančno kot tudi načelno sistemsko podpiranje tiste publicistike, ki omogoča objavljanje znanstvenih in strokovnih del vseh znanstvenih delavcev, še posebej pa mlajše generacije, ki se formira.

Na 5. strani zaključnega računa so navedene nekatere institucije, ki jih bo republika sofinancirala na različne načine. Ne glede na trenutni status dveh ustanov, mislim na narodno in univerzitetno knjižnico in na centralno tehnično knjižnico v Ljubljani, se mi zdi potrebno poudariti, da bo treba v bodoče tudi ti dve ustanovi ustrezno vključiti v sistem družbene pomoči. S tem bi jima omogočili normalen razvoj. Dejstvo je, da zaradi skromnega obsega sredstev, s katerimi razpolagata, lahko naročita samo po nekaj primerkov najnovejših znanstvenih del, zaradi česar znanstveni delavci in študentje zelo redkokdaj lahko pridejo do teh študij, knjig in drugih del. Še posebej bi morali podpirati razvoj znanstvene in strokovne misli v tistih strokah, ki so sedaj deficitarne, kar velja za veliko večino vseh humanističnih strok, in v tistih strokah, ki so

po svojem značaju perspektivne in še posebej pomembne za razvoj znanosti in umetnosti majhnega naroda kot je slovenski.

To so načelne pobude, sicer pa nimam nikakršnih predlogov za spremembo posameznih postavk. Zdi pa se mi, da bi bilo potrebno te pobude upoštevati takrat, ko se praktično kreira naša kulturna politika. Hvala lepa!

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Želi še kdo besedo? Prosim, besedo ima tovariš Polde Maček!

Polde Maček: Tovariši in tovarišice! Ker je bilo tu izrečenih precej besed o mestni skupščini; v samem gradivu pa je navedeno, da je finančni položaj težak tudi zaradi tega, ker je mestna skupščina povečala sredstva za področje kulture v Ljubljani samo za 8 %, želim dati samo nekaj podatkov; vendar je škoda, da ni navzoč predstavnik mestne skupščine.

Proračunska sredstva mesta Ljubljane so se povečala v zadnjih letih normalno, tako kot drugje, za 10—12 %, v letu 1969 pa v globalu samo za 3 %, pri čemer so se proračunska sredstva vseh občin v Ljubljani znižala za 10 % do 14 %. Ob takem finančnem proračunu mesta Ljubljane smo letos glede na sklepe republike povečali sredstva za osnovno šolstvo za 21 %, za narodno obrambo za 350 % in še za nekatere druge naloge, ki so naložene mestu in ljubljanskim občinam. Že ob teh podatkih lahko ugotovimo, zakaj mestna skupščina ne more prispevati enakega deleža kot republika.

Dohodki vseh družbeno-političnih skupnosti so si zelo podobni. Mislim, da tudi mesto nima kakšnih posebnih dohodkov in je treba postaviti vprašanje, kaj so naloge mesta in katere naloge naj mesto zato tudi financira. V mestu se nahajajo številne institucije, ki so republiškega, mestnega, nacionalnega in še drugačnega pomena. Če mesto financira več takih institucij, bi moralo imeti tudi večji delež v skupnem dohodku. Če pa se to pri dohodku ne upošteva, je pač zelo malo možnosti, da bi mesto vzdrževalo te in še druge institucije, ki so predvsem nacionalnega oziroma republiškega pomena, seveda pa hkrati tudi mestnega pomena.

Mislim, da se tudi Ljubljana zavzema za to, da se v mestu ustanovi ena interesna skupnost za kulturo. Če bi do tega prišlo, bi bili tudi ti odnosi precej drugačni in bi sedanji proračunski sistem prenehal, ustvarjene pa bi bile širše možnosti za finančno udeležbo potrošnikov te kulture, od delovnih organizacij do občanov v Ljubljani. Hvala lepa!

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je zanj, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani.

Odlok predlaga izvršni svet, Vinko Hafner, podpredsednik, je predstavnik izvršnega sveta, predstavnik republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno politiko je Majda Gaspari, sekretariata za finance pa Riko Jerman.

Odbor za finance in proračun ter zakonodajno-pravna komisija sta obravnavala predlog odloka in dala svoji poročili. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je zanj, naj dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.) Ugotavljam, da je republiški zbor predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani sprejel.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969.

Odlok je predložil izvršni svet, njegov predstavnik je Jožko Štrukelj, Sekretariat za finance pa zastopa Riko Jerman. Predlog odloka sta obravnavala odbor za finance in proračun ter zakonodajno-pravna komisija. Kdo želi besedo? (Nihče.) To pomeni, da lahko glasujemo.

Kdor je za predlog odloka o razdelitvi deviz, naj, prosim, dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Predlog odloka je soglasno sprejet.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to so volitve in imenovanja.

Imamo več predlogov, in sicer najprej predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja. Predlaga ga komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije; predstavnik komisije je Ivan Renko. Tovariš Renko želi predlog še obrazložiti. Prosim!

Ivan Renko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Na skupni seji republiškega, gospodarskega in organizacijsko-političnega zbora 12. februarja 1968 je bil sprejet odlok o ustanovitvi skupne komisije vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije za ustavna vprašanja, ki sta ga sprejela tudi prosvetno-kulturni zbor in socialno-zdravstveni zbor dne 27. marca 1968. V obrazložitvi predloga je bilo poudarjeno, da izkušnje in konkretni rezultati preteklih petih let po sprejemu ustave nedvomno kažejo občuten napredek naših prizadevanj za preobrazbo družbe na temelju socialističnih proizvodnih odnosov in socialističnega samoupravljanja. Vendar pa se ustavna načela niso vedno in v enakem obsegu uveljavila na vseh področjih družbenega življenja. Družbeni procesi in prizadevanja zavestnih socialističnih sil za popolnejše in doslednejše uveljavljanje ustavnih načel v družbenoekonomskih in družbeno-političnih odnosih in v sistemu, posebej pa družbeni procesi, ki jih je sprožila gospodarska reforma in njeni učinki na vseh področjih družbenega življenja, narekujejo nadaljnje prilagajanje družbenega in političnega sistema zahtevam samoupravljanja in terjajo nadaljnje poglabljanje demokratičnih in socialističnih odnosov, ki so se oblikovali in se oblikujejo v razvoju naše družbe.

Ustavni amandmaji, ki jih je pripravila komisija za ustavna vprašanja naše republiške skupščine prejšnjega sklica in ki jih je razglasil republiški zbor konec januarja letos, pomenijo nadaljnjo stopnjo v izgrajevanju odnosov med

federacijo in republiko in dosledneje uveljavljajo spremenjeni položaj delovnega človeka v naši samoupravni družbi. Vendar je bilo ponovno poudarjeno, da komisija za ustavna vprašanja vsega dela ni končala. Že ob pričetku dela delovnih skupin komisije v začetku lanskega leta je postalo očitno, da zlasti na področju družbenoekonomskih odnosov in komunalnega sistema obstaja vrsta vprašanj, ki jih je treba podrobno proučiti, kar bo zahtevalo potreben čas. O teh vprašanjih so že razpravljali v zvezni skupščini in v republiških skupščinah, kot tudi v organih družbeno-političnih in drugih organizacij in v strokovnih institucijah.

Na sejah zborov naše republiške skupščine je bila v razpravi ob sprejemanju ustavnih amandmajev ponovno izražena tudi zahteva, naj komisija za ustavna vprašanja nadaljuje s proučevanjem skupščinskega in volilnega sistema ter najustreznejših rešitev glede sestave skupščine. Sedaj sprejete strukture skupščine ni mogoče imeti za trajno, na sedanjo obliko zastopanja združenega dela v skupščini pa ne moremo gledati kot na nekaj dokončnega. Skupščina mora postopno preraščati v najširši samoupravni organ in instrument združenega dela in človeka pri tem delu. Zato bo treba čim neposredneje povezovati skupščino s celotnim mehanizmom samoupravljanja v delovnih organizacijah in občinskih skupnostih.

Upoštevajoč vse to, na podlagi odloka o ustanovitvi komisije za ustavna vprašanja in na podlagi sklepov 2. seje republiškega zbora Skupščine SR Slovenije z dne 28. maja 1969, je komisija za volitve in imenovanja sestavila predlog za predsednika, podpredsednika in člane nove komisije za ustavna vprašanja.

Komisija je pri sestavljanju predloga zlasti upoštevala izkušnje dosedanjega dela komisije za ustavna vprašanja. Obenem je želela zagotoviti ustrezno zastopstvo vseh zborov republiške skupščine, izvršnega sveta, predstavnikov družbeno-političnih organizacij, kulturnih, znanstvenih in drugih institucij ob ustreznem številu strokovnjakov s področja dela komisije. Prav tako si je komisija še posebej prizadevala, da v svojem predlogu zagotovi ustrezno zastopstvo terena, gospodarskih delovnih organizacij in drugih dejavnosti. Značaj dela komisije za ustavna vprašanja pa po mnenju komisije za volitve in imenovanja še posebej zahteva, da zagotovimo pri njenem delu tudi kontinuiteto, zato predlaga v novo komisijo ustrezno število dosedanjih članov.

Zaradi teh razlogov se je komisija za volitve in imenovanja odločila, da ne zmanjšuje števila članov komisije za ustavna vprašanja. Ugotovila je, da številčnost komisije dosedaj ni bila ovira pri njenem delu, nasprotno, to je omogočilo notranjo delitev dela in pripomoglo k poglobljenemu obravnavanju posameznih vprašanj. Obsežne in zahtevne naloge, ki jih bo morala komisija proučiti in rešiti, terjajo takšno sestavo komisije, ki bo zagotovila njihovo uspešno reševanje.

Komisija za volitve in imenovanja meni, da predlagana sestava komisije ustreza tem zahtevam in zato predlaga zborom skupščine, da sprejemejo predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Želi kdo besedo? (Nihče.) Torej glasujmo. Dajem predlog odloka o izvolitvi komisije vseh zborov skupščine za ustavna

vprašanja na glasovanje. Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije za ustavna vprašanja.

Naslednja podtočka je imenovanje predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča.

Tudi ta predlog odloka predlaga komisija za volitve in imenovanja. Mnenje je dal tudi prosvetno-kulturni zbor, in sicer se s predlogom odloka v celoti strinja. Želi kdo besedo? (Ne.)

Torej glasujemo o predlogu odloka. Kdor je zanj, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Tudi predlog odloka o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča je sprejet.

Na vrsti je predlog odloka o dopolnitvi komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo.

Predlog je dala komisija za volitve in imenovanja. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Prosim, tovariš Renko v imenu komisije!

Ivan Renko: V imenu komisije želim samo opozoriti, da gre za izvršitev sklepa prejšnje seje republiškega zbora. Ne gre za formiranje nove komisije, pač pa samo za dopolnitev komisije z dvema članoma iz vrst občanov, kot je bilo predlagano na naši prejšnji seji.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Kdor je za predlog odloka o dopolnitvi komisije za družbeno nadzorstvo, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Odlok o dopolnitvi komisije za družbeno nadzorstvo je sprejet.

Po sklepu republiškega in prosvetno-kulturnega zbora skupščine je bila ustanovljena začasna komisija za izdelavo osnutka o skupnostih in skladih za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti.

Naš zbor naj bi v začasno komisijo izvoli tri člane. Kot je razvidno iz predloga odloka, ki ste ga prejeli skupno z gradivom za sejo, so v začasno komisijo predlagani naslednji poslanci našega zbora: Karel Forte, Avgust Majerič in Cene Matičič.

Želi kdo razpravljati o tem? (Ne.) Kdor se strinja s temi predlogi, naj, prosim, dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Eden.)

Ugotavljam, da smo tovariša Karla Forteja, Avgusta Majeriča in Ceneta Matičiča izvolili v začasno komisijo republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih in skladih za kulturne dejavnosti in o financiranju kulturnih dejavnosti.

Imamo še predlog odloka o določitvi števila sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja.

Kdo želi besedo? (Nihče.) Torej lahko glasujemo. Kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Tudi odlok o določitvi števila sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru je sprejet.

Sedaj nam preostane samo še ugotovitev, da je dnevni red izčrpan. Prosim predsednike odborov republiškega zbora, da se po konstituiranju kluba poslancev v sobi številka 217 udeležijo kratkega sestanka glede naslednjih sej odborov.

Poleg tega vas obveščam, da bo pred počitnicami predvidoma še ena seja našega zbora, in sicer 15. ali 16. julija. Po poslovniku se počitnice začnejo 15. julija in vas zato prosim, da temu primerno planirate svoje dopuste. Hvala lepa in nasvidenje!

(Seja je bila zaključena ob 14.45.)

4. seja

(16. julija 1969)

Predsedoval: Miran Goslar,
predsednik republiškega zbora in

Lojzka Stropnik,
podpredsednik republiškega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsedujoči Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci!

S predsedniki zborov smo se sporazumeli, da preden preide vsak od zborov na svoj dnevni red, poslušamo ekspoze predstavnika izvršnega sveta skupaj, se pravi, na zasedanju vseh zborov. Na ta način bo najlaže omogočeno predstavniku izvršnega sveta, da vsem poslancem skupščine naenkrat pove in obrazloži stališče izvršnega sveta do vprašanj, ki se nanašajo na aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letošnjem letu.

Dajem besedo Rinu Simonetiju, članu izvršnega sveta.

Rino Simoneti: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V okviru jugoslovanskega gospodarstva doživlja tudi Slovenija visok gospodarski vzpon. To ugodno vpliva na izkoriščanje kapacitet, daje možnosti za racionalno gospodarjenje in povečuje zaposlenost. Taka ekonomska gibanja vlivajo optimizem in občutek socialne varnosti. Nekatere analize gospodarskih krogov so označevale pretekle nizke stopnje rasti za padec in stagnacijo. V resnici v jugoslovanskem gospodarstvu obstojajo ciklična gibanja. Vendar krivulja proizvodnje ni nikdar zdrknila pod poprečje preteklega leta. Šlo je vedno za nihanja v konstatnem vzponu, le porasti so bili zelo različni.

Podatki kažejo, da ima slovensko gospodarstvo odlično sposobnost za prilagajanje tržišču. Preusmeritev gospodarstva na rentabilnejšo proizvodnjo z boljšimi možnostmi prodaje se nevzdržno nadaljuje. Z otipljivimi dokazi lahko merimo reformsko usmeritev večine podjetij, saj je po reformi akumulacija porasla za 50 % in je za 27 % višja od državnega poprečja. To je tudi prvi vzrok za visoko rast proizvodnje. Na drugem mestu učinkujejo ukrepi za oživljanje gospodarske rasti, sprejeti konec predpreteklega in v preteklem letu.

Zlasti delujejo ukrepi na področju kreditno-monetarne politike in tudi zunanjetrgovinskega in deviznega sistema. Ti so povečali možnost za državno in samoupravno zapiranje domačega trga: državno, s carinami in blagovnim režimom, samoupravno pa z dogovori o uvozu in cenah. To vse je dvignilo obseg osebne, splošne in investicijske potrošnje. Trenutno globalno povpraševanje presega možnosti prodaje blaga in storitev. Na tretjem mestu med vzroki rasti gospodarstva je svetovna konjunktura, v okviru katere tuja tržišča iščejo blago in dajejo naročila. Možnosti za prodajo blaga in kooperacijo so v mnogih panogah, posebno pri renomiranih prodajalcih, večje kot so naše zmogljivosti.

V slovenskem merilu napredujejo posamezne delovne organizacije ne glede na panogo pa tudi v tistih panogah, ki imajo poprečno rast, imamo podjetja z visoko stopnjo ekspanzije. Manj je poudarjena prosperiteta panog, ki so deležne posebne pozornosti in podpore družbenih faktorjev. V jugoslovanskem merilu je očividen vzpon tistih, za katere je bilo v poslednjem obdobju sprejeti več spodbudnih ukrepov. Ti so udeleženi s 47 % porasta. Tako imajo metalurgija 14 % porast, ladjedelništvo 15 %, elektroindustrija 25 %, kovinsko-predelovalna industrija 14 % porast proizvodnje. V republiškem okviru je finančno-ekonomski položaj panog, ki niso udeležene v prodaji končnemu potrošniku slabši. Ob tej priliki ugotavljamo tudi, da so gibanja za modernizacijo, kooperacijo in integracijo zajela najširši krog naših podjetij. Posebno je razveseljivo, da so nekatera zunanjetrgovinska podjetja odprla proizvodnji nove možnosti za prodajo. Začela so organizirati proizvodnjo in vlagati v nove kapacitete, kar pomeni vračanje trgovinske akumulacije v proizvodnjo in s tem omogočajo skladno rast proizvodnje ter prodaje. Takim akcijam moramo posvetiti posebno pozornost in podporo, posebno zato, ker ugotavljamo, da se največji del družbene akumulacije v zadnjem času pretaka v sfero blagovnega prometa in bančništvo, kjer se nekatere gospodarske organizacije na sedanji stopnji medsebojne povezanosti ponašajo kratkoročno in izjemoma tudi razsipniško.

Manj ugodno je stanje pri nekaterih velikih podjetjih bazične industrije. Toda tudi tu je položaj različen in opažamo, da so stvari krenile na bolje. Težak je položaj v kmetijstvu, družbenega in zasebnega sektorja. Primarna proizvodnja, ki nima možnosti skladiščenja, predelave in prodaje, je večno izpostavljena veliki negotovosti. Tam, kjer je prišlo do vertikalnih integracij, ki vključujejo tudi končno prodajo, so možnosti za poslovanje boljši. Ukrepi, ki so bili že sprejeti ali pa so v pripravi, bodo gotovo blagdejno vplivali na izboljšanje položaja kmetijstva in bazične industrije. Za kmetijsko proizvodnjo, posebno za živinorejsko pa velja, da bi z nekoliko več materialne možnosti v republiki in z večjo poslovnostjo pri podjetjih lahko omilili nihanja v proizvodnji in prodaji. Lani nismo vedeli kam z živino, letos pa primanjkuje mesa.

Še vedno je odprto vprašanje tistega dela zasebnega kmetijstva, ki upravlja s približno 82 % sredstev in 88 % obdelovalnih površin. Velik del teh kompleksov nima prirodnih možnosti za intenzivno izkoriščanje. Zemljišča so razdrobljena in marsikje slabo izkoriščena. Z izjemo področij v bližini večjih tržišč, slabo napredujemo. Tako je približno 25 % prebivalstva zaposlenih v dejavnosti z nizkim nacionalnim dohodkom, kar poraja določene socialne in politične posledice. Ker bi se kot humanistična družba želeli izenačiti vsaj v šolstvu, zdravstvu in socialnem varstvu, naletavamo na nepremostljive ovire nizke produktivnosti na teh področjih. V daljšem razdobju bo ob sodelovanju vseh prizadetih in stroke, z organizacijo proizvajalcev, ki bo resnično njihova,

mogoče zgraditi aktivno usmerjanje na tem področju. Cilj bi bil, vključiti oni del proizvodnje, ki ima, ali pa bo pridobil pogoje, v enakopraven krog tržno-blagovnih producentov.

Tak razvoj je mogoče postopno uresničiti ob sočasni organizaciji institucij za pospeševanje in racionalizacijo proizvodnje in finančno davčnih institucij, ki lahko rast tega sektorja zadržujejo v programiranih okvirih. Nizka produktivnost 25 % prebivalstva zavira splošen napredek in socialno-politično integracijo.

Dokončni rezultati gospodarjenja v I. polletju 1969 kažejo nasproti lanskemu polletju porast fizičnega obsega proizvodnje za 14,3 %, izvoza za 25,9 %, zaposlenosti za 3,7 %, kar je posebno razveseljivo.

Masa osebnih dohodkov, ki so bili v tem času izplačani, je narasla za 18,3 %, rast produktivnosti dela je zadovoljiva in povečanje ekonomičnosti poslovanja, ki je bila opazna že v letu 1968, se nadaljuje. To je del pozitivnih kazalcev in ne celovita slika gospodarskega stanja. Uvoz se je povečal ravno v nasprotju z intencijami družbenega plana, po kateri naj bi rastel počasneje od izvoza. Struktura gospodarstva je taka, da za poznavalce ne bi smelo biti presenečenje, če je pri 13 % stopnji porasta proizvodnje, nesorazmerno povečan uvoz. Obstoja namreč direktna korelacija med stopnjo rasti proizvodnje in uvoza. Nadpoprečne stopnje rasti zahtevajo in so pogojene z nesorazmerno povečanim uvozom. Podobno velja za stabilnost, ki nam je v obdobju po vojni ni uspelo zadržati, kadar smo presegli približno 9 % rast proizvodnje. Če primerjamo cene lanskega polletja z letošnjimi, moramo ugotoviti, da so bistveno porastle, saj so v industrijski proizvodnji višje za 2,5 %, na drobno za 7,5 %, življenjski stroški pa za 8,8 %. Porast življenjskih stroškov v letošnjem 1. polletju je za 100 % višji kot v letu 1968 nasproti 1967. Ob nestabilnosti domačega tržišča ugotavljamo tudi poslabšanje trgovinskega dela plačilne bilance z inozemstvom. Devizne rezerve pa so nastale skoraj 100 % iz povečanih zadolžitev v inozemstvu. To je drugi del podatkov, ki nalaga skrajno previdnost in pravočasno, mirno, vendar dosledno ukrepanje.

Kljub konjunkturi in povečanim kratkoročnim kreditom je za naše razmere zelo značilna nizka likvidnost gospodarstva in njegova prezadolženost. Velika odvisnost gospodarstva od kratkoročnih bančnih kreditov postaja direkten usmerjevalec preseženega dela v banke. Obresti absorbirajo dokajšen del podjetniškega dobička. Od celotnih poslovnih sredstev ima gospodarstvo 57 % posojil in 43 % lastnih sredstev. Pri obratnih sredstvih pa je položaj gospodarstva nevzdržen, saj znaša delež lastnih sredstev 25 % in izposojenih 75 %. Ta odvisnost gospodarstva od posojil je inciator inflacije. Z njo se poraja brezizglednost in ohlapnost pri najemanju kreditov. Kljub resolucijam in sporazumom, da je treba zadržati reprodukcijsko sposobnost gospodarstva, teče odliv denarja iz gospodarstva, kar kažejo podatki o stanju žiro računov v primerjavi april 1968 april 1969. Gibanja denarne mase izražajo indeksi in sicer: gospodarsvo 120, federacija 134, ostale družbene teritorialne skupnosti 116, družbeni fondi in neplasirana sredstva 207 ob skupni denarni masi 130.

Pri tem stanju so se razvili poslovni običaji in morala, ki je v nasprotju z logiko tržnega gospodarstva. Delovne organizacije naročajo blago in investirajo, vendar ne plačujejo računov. Tudi družbeno-teritorialne skupnosti so velik dolžnik gospodarstva. Roki plačila so bili: v 1966. letu 41 dni in v 1968. letu 54 dni. Tako narašča vezava sredstev in potreba po masi denarja. Konec

leta 1968 dolgujejo naročniki izven republike delovnim organizacijam v Sloveniji 1151 milijonov din. Finančno-tehnični ukrepi, ki smo jih sprejeli v preteklosti, so bili nezadostni in teh problemov ne rešujejo pri koreninah. Ob avtomatičnem odlivu sredstev v proračune in fonde in pomanjkanju anticikličnih ukrepov, ni na razpolago učinkovitih ukrepov za izboljšanje položaja. Znotraj tržnega gospodarstva pa je možno samo konsekventno izvajanje ukrepov, ki jih blagovno gospodarstvo pozna, vključujoč sanacije in likvidacije. S temi ukrepi pa je treba sprejeti tudi vse socialno-politične konsekvence. Naša družba bi seveda mogla in morala sodelovati v sanacijskih ukrepih pa tudi pri preprečevanju težkih socialnih posledic likvidacij življenja nesposobnih delovnih organizacij. Če bodo te obstojale še naprej, bodo izgube gospodarstva, ki znašajo v jugoslovanskem merilu 3,87 milijarde din, trajno in neozdravljivo žarišče nelikvidnosti.

Navedena dejstva in nekateri elementi preteče nestabilnosti nas ne smejo spraviti iz ravnotežja. Ukrepati moramo mirno in dosledno. Zavedati se moramo, da bo reformski proces dolg in da so vsi pojavi v letošnjem letu odraz realnega pritiska starih proizvodnih struktur, ki ene bolj, druge manj, uspešno uveljavljajo svoj prostor v poslovnem dogajanju. Iz realne ocene položaja so bili sprejeti dogovori o izpolnjevanju srednjeročnega plana, ki so mu sledili ukrepi kreditno-monetarne politike vključno s politiko glede financiranja federacije, izvoza investicijske opreme in ladij na kredit in financiranja drugih potreb. Ohlapnost kreditno-monetarne politike je bila zaznavna sredi preteklega leta v dobi očitnega pojava konjunkture, ki je z dodatnim financiranjem gradnje stanovanj, uvoza iz klirinškega področja in povečevanja potrošniških posojil pospešila obseg povpraševanja.

Drugi sklop ukrepov, ki imajo svoje korenine v starem sistemu, je bil sprejet na deviznem in zunanjetrgovinskem področju. Moram poudariti, da je bil tu odmik od programa reforme in liberalizacije zelo velik. Za Slovenijo, ki je trenutno udeležena v jugoslovanskem uvozu z 19 %, v uvozu s konvertibilnega področja pa s 23,8 %, je to zelo pomembno vprašanje. Od lani se je udeležba Slovenije v izvozu Jugoslavije povečala od 17,6 na 19,6 %. Po strukturi je Slovenija usmerila 74,6 % izvoza na konvertibilno področje, v državnem merilu pa znaša delež Slovenije v izvozu na konvertibilno področje 61,8 %. Mislim, da je še vedno prisotna ugodnost izvoza na vzhod in v razdeljevanje konvertibilnih sredstev po potrebah domačih potrošnikov ne glede na to, po kakšni ceni so jih izvozniki pridobili.

Koncentracija deviznih sredstev danes ni potrebna zaradi usmeritve na konvertibilnost dinarja, ampak zaradi prezadolženosti v okviru plačilne bilance in nadaljnjega zadolževanja v tujini ter ogromnega nakupa opreme. Mislim, da se ne bi smeli slepiti s teorijami, ampak moramo trezno pogledati resnici v oči. Niso nam potrebne globoke analize in novi sistemi, ampak je konkretno delovati in menjati smer politike v okviru zunanjetrgovinskega in deviznega režima. Nevzdržno je, da eni ustvarjajo devizna sredstva, drugi pa jih koristijo in to v nedovoljni odvisnosti od pogojev in cene, ki so dosegljivi v izvozu. Tako odlično prosperirajo podjetja, ki ob prostih cenah na domačem tržišču svojim izdelkom oddajajo minimalno lastno delo in včasih blago samo embalirajo.

Nedovoljna devizna stimulacija zmanjšuje poslovno gibčnost na tem področju. Zmanjševanje možnosti poslovanja povzroča v naših delovnih organizacijah revolt. V tem vidijo akcijo za povečavanje družbenega zadolževanja in izjemno nabavljanje opreme za velike objekte iz centralnih deviznih fondov brez obveznosti vračila v devizah. Blagovni režim je z različnimi omejitvami

pri uvozu povečal zaščito domače proizvodnje direktno z omejevanjem uvoza in povečanjem carin, indirektno pa z monopolnim dogovarjanjem, ki pod plaščem samoupravnosti preprečuje uvoz in diktira cene. Tudi to je omogočilo splošni dvig cen.

Znano je, da so pristojni republiški organi v preteklem letu vztrajno zbirali pobude in predloge za naprednejše rešitve v okviru obstoječega deviznega in zunanjetrgovinskega režima. V vseh predlogih je prevladovala zamisel, da je najpomembnejše pospeševanje proizvodnje in izvoza blaga, ki je na mednarodni ravni produktivnosti in proizvodnih stroškov, pospeševanje izvoza na področja, ki so posebno pomembna za našo plačilno bilanco s tujino, povečanje poslovnih možnosti podjetij — izvoznikov in poslovnih bank in kolikor je mogoče — je treba zmanjševati razlike med podjetji v možnostih za pridobivanje dohodka pri izvozu.

O tej problematiki je izčrpno razpravljala tudi republiška skupščina in smo celotno gradivo posredovali pristojnim zveznim organom. Iz pregleda podatkov, ki so bili zbrani za potrebe posebne komisije, ki se je ukvarjala s to problematiko v republiški skupščini, je razvidno, da večino naših predlogov niso sprejeli.

V teh okoliščinah je prišlo do dviganja vseh oblik potrošnje. V prvi vrsti so porasli osebni dohodki. Na njih se avtomatično veže povečanje proračunov in splošne potrošnje. Liberalno kratkoročno kreditiranje in nekatere neposredne intervencije so povečale možnosti za investicijsko potrošnjo. Trenutno znaša razlika med ponudbo in povpraševanje za 4 indeksne poene in je povpraševanje za toliko večje od proizvodnje blaga in storitev.

Delitev osebnih dohodkov je bila vedno v središču pozornosti naše družbe. Obseg osebne potrošnje je pomemben faktor gospodarskega razvoja. Če ne upoštevamo bivših sistemov usmerjene delitve osebnih dohodkov in pogledamo delitev, kot je uveljavljena danes, menim, da je popolnoma prosta delitev, teoretično neutemeljena. Pri ogromni večini ljudi v naši družbi ni bila praktično nikdar sprejeta. Povprečno ponašanje delovnih kolektivov pri delitvi je pozitivno, vendar tudi izjemni ekscesi zastrupljajo politično ozračje in vnašajo nezaupanje v delitev pri delu. V dinamičnem tržnem gospodarstvu bodo tudi v bodoče možnosti za delitev različne. Vsako razmišljanje o enakih osebnih dohodkih je zavora gospodarskega in socialnega napredka na sedanji stopnji razvoja. To dejstvo je mogoče upoštevati, dokler so razponi v razumnih mejah. Odnose med ljudmi ne zastrupljajo razlike med osebnimi dohodki različnih kvalifikacij, ampak naravnost ogromne razlike med osebnimi dohodki enako kvalificiranih. Ljudje se ne sprašujejo, kakšni so osebni dohodki vrhunskih strokovnjakov, ampak jim je nerazumljivo, da se osebni dohodki istih kvalifikacij v posameznih delovnih organizacijah razlikujejo tudi za 100 %. Naravnost revoltira pa ljudi arogantno obnašanje posameznikov, ki se ob pripombah na delitev sklicujejo na svoje samoupravne pravice in njihov tarifni pravilnik. Take zlorabe v delitvi so značilne za nekatera majhna podjetja, za trgovine, posredništva, banke ter za velike in male monopolne organizacije.

Če na osebne dohodke gledamo iz makro-ekonomskega vidika, velika masa izplačanih osebnih dohodkov zmanjšuje možnost za razširjeno reprodukcijo. V zgodovini ekonomskega razvoja poznamo dežele, ki so prav ob skromnih osebnih dohodkih dosegle najvišji ekonomski vzpon. Ne mislim, da je to lahko naš model, vendar je ob takih razmišljanjih koristno omeniti tudi to. V sodob-

nem svetu lahko zamenja visoko akumulacijo, oziroma kapital, kot faktor razvoja raziskovalno delo, visoka stopnja organizacije in učinkovitost investicij. K temu bi morali težiti in ni misliti, da bi lahko zmanjšali delež osebnih dohodkov v delitvi družbenega proizvoda. Vprašanje pa je, ali smo pri 1 000 $ dohodka po osebi že na nivoju, ko kreativno delo, znanost in tehnologija postanejo prevladujoči faktor ekonomskga razvoja. Tudi naša organizacija dela še ni taka.

Ker je naš cilj polna zaposlitev in ker je to težak problem naše družbe, bi morali imeti to vedno pred očmi.

Delitev v posameznih delovnih organizacijah ima še druge posledice. Samo s priporočanjem načela delitve po delu ni mogoče obvladovati ta proces. Pogoji za poslovanje v delovnih organizacijah so zelo različni. To je treba sprejeti kot dejstvo. Vprašanje pa je, ali smemo pristati na delitev po produktivnosti v posamezni delovni organizaciji v celoti in po kateri produktivnosti. Dobro je, če so osebni dohodki sicer visoki, kadar podjetje uspeva, toda tudi to ima svoje meje. Ravno v času visoke konjunkture bi morala biti skrb delovne organizacije posvečena akomulaciji, modernizaciji in gospodarski ekspanziji. Mislim, da delovne organizacije delajo napak, ko v času konjunkture pretirano dvigajo osebne dohodke. Obratno, v času recesije bi morala biti vsa skrb posvečena osebnim dohodkom, ki bi morali ostati na isti ravni zato, da se ne prizadene najprej človeka. Prizadevanja bi torej morala iti obratno pot.

Največji osebni dohodki enega delovnega kolektiva pa v določenem okolišu sprožijo zahteve po delitvi tudi v delovnih kolektivih, ki nimajo pogojev. Priče smo zviševanju osebnih dohodkov tudi v primerih, ko so delovne organizacije v izgubi. Ta dinamična funkcija posnemanja je pri osebnih dohodkih zelo pomembna. Izpolnjujoč intencije in pooblastila temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka bi morali z družbenimi merili, družbenimi dogovori in načeli neke primernosti poseči na to področje. Tam, kjer družbena merila niso upoštevana in je primernost prekoračena, bi morali v skladu s pooblastilom 21. člena omenjenega zakona, ki nalaga republikam ustrezno odgovornost in daje določene možnosti, poseči z ustreznimi ukrepi. Vsak ukrep pa bi moral upoštevati poslovno uspešnost. Tisti, ki ne skrbi za lastno akumulacijo in ki se ne drži dogovora ter prekorači primeren obseg nagrade za poslovni uspeh, naj da svoj delež za razvoj na drugih točkah. Predpisi morajo temeljiti na instrumentih gospodarske politike. To načelo bo doseženo tudi s tem, če ne bodo imeli nobenih finančno-fiskalnih rezultatov. Obvladovati bi morali globalna gibanja v delitvi in zadržati akumulacijo v delovnih organizacijah. Vsaka drugačna težnja je nesprejemljiva. Zato zajemanje presežkov ne sme prizadeti ali ovirati poslovne sposobnosti tistih, ki so v razvoju in ki dobro poslujejo v normalnih pogojih in mejah.

Smo za relativno visoke osebne dohodke in mislimo, da bi jih morali izplačevati vsi, vendar ima to svoje meje. Ugotavljamo, da v konkurenčni blagovni proizvodnji tudi danes ni nekih posebnih ekscesov. Dalje vidimo, da vrstni red osebnih dohodkov glede na višino ni usklajen z družbeno vrednostjo dela, ki ga posamezniki upravljajo. Še zdaleč niso na prvem mestu znanost, raziskovalna dejavnost in najodgovornejše in s tem najtežje gospodarsko, kulturno-prosvetno, zdravstveno in upravno delo. Če bo v tem domu in slovenski javnosti podprto prizadevanje za ureditev tega področja, bomo predlagali ustrezne predpise. Pri tem se zavedamo težavnosti in tudi občutljivosti tega

vprašanja, kar pa nas ne bi smelo ovirati, da ne bi posegli v ta dogajanja, Vsak ukrep mora biti premišljen in dobro izveden z vso strokovnostjo in vestnostjo.

Znano je, da smo v Socialistični republiki Sloveniji zavestno povečali izdatke za šolstvo, kulturo in izboljšanje položaja nekaterih skupin prebivalstva. Vse je bilo preračunano na 9-odstoten porast mase osebnih dohodkov v letu 1969. S prometnim davkom smo skušali del osebne potrošnje preusmeriti v splošno potrošnjo. Kako so reagirali delovni kolektivi, je bilo povedano, ko smo govorili o sebnih dohodkih. Masa dohodkov je sedaj za 18,8 % večja, tako da je približno za 16 % povečana masa prispevkov. Ali se smemo prepustiti avtomatizmu povečanja splošne potrošnje, ki je ne bo mogoče znižati tudi v dobi nizke gospodarske rasti. Če bi ravnali brezbrižno in se predali temu toku, bi ravnali podobno kot direktor tistega posredniškega podjetja, ki je na vprašanje, od kod milijonski mesečni zaslužki, odgovoril: »To mi gre po pravilniku.« Mislimo, da je tu položaj podoben.

Delavci teh dejavnosti se morajo zavedati, da je ohranitev pridobljenega in bodočega izboljšanja odvisno predvsem od stabilnosti. Če ne dosežemo potrebne stabilnosti, bo sledilo razvrednotenje. Stabilnost je v dolgoročnem interesu vseh socialnih plasti prebivalstva. Računati moramo s tem, da bodo delovne organizacije na povečano povpraševanje odgovorile s ponovnim zvišanjem cen in osebnih dohodkov, kar lahko razvrednoti prizadevanja za uskladitev položaja med sferami. Zavedamo se, da je treba storiti več kot sprejemati kreditno-monetarne ukrepe. Pred seboj moramo imeti osebne dohodke, proračun, cene, zunanjetrgovinski režim idr.

Dohodki proračunov so nad rastjo družbenega produkta in sicer v slovenskem merilu za 19 %, federaciji za 21 % in v ostalih družbeno-političnih skupnostih za 16 %. Ta masa povpraševanja direktno vpliva na cene. Ne glede na to, kam bodo ta dinarska sredstva vložena, bo tržišče odgovorilo z dvigom cen. Razbiti je treba iluzijo o naših možnostih. Še tako plemenit namen porabe bo na koncu povzročil inflacijo. Izvršni svet ne zanika velikih potreb in slabega stanja nekaterih področij. Odločno pa smatramo, da z inflacijskim kreditiranjem položaja ni mogoče izboljševati. Spominjamo se na injekcijo v obliki kredita 100 milijard dinarjev za gradnjo stanovanj v preteklem letu. Gradbena operativa je bila polno zasedena. Kljub relativni stabilnosti cen na ostalih področjih so se na področju gradbeništva dvignile za 16 %. Izvršni svet predlaga, da se vsa sredstva izmed nivoja letnih programov vseh koristnikov republiških proračunov obvezno imobilizirajo. Kako bo ta denar porabljen, je stvar razprave ob oblikovanju proračuna za leto 1970. Mirna presoja in vsestranska debata ob upoštevanju vseh potreb bo dala zadovoljive rešitve.

Podobno bi morale ravnati tudi občinske skupščine, čeprav je položaj pri njih zelo različen. Sredstva iz proračunov bi morale vrniti gospodarstvu, sredstva direktnih koristnikov pa zadržati. Računamo, da bo organizirana samouprava na vseh področjih delovala racionalno in da skupščini ne bo treba sprejeti ukrepov, ki jih narekuje stvarnost in potreba za ravnovesje.

Investicijska potrošnja se je razširila pod vplivom kreditno-monetarne politike. Od junija lani do aprila letos je bilo v jugoslovanskem merilu porabljeno 316 milijard S dinarjev kratkoročnih sredstev za investicije. V Sloveniji so porastle investicije v petih mesecih za 7,4 %, v Jugoslaviji za 17 %. Delež investicij v družbenem produktu Slovenije je bil v 1968. letu 22,7 %, v Jugoslaviji pa 30 %. Dejstvo je, da se s povečanim kratkoročnim kreditira-

njem za potrebe obratnih sredstev takoj povečajo investicije. Ocena o teh pojavih je posebno strokovno vprašanje, menimo pa, da obseg investicij trenutno presega realne možnosti gospodarstva. Zato bi morali prenehati pospeševati investicije, vendar neki posebni zaviralni ukrepi niso potrebni, ker bo realnejša kreditna politika in poostrena finančna disciplina in disciplina pri izpolnjevanju pogodb hitro umirila investicije.

Organi federacije so podvzeli vrsto ukrepov, od katerih zasluži našo pozornost in podporo usmeritev na zadržanje gospodarske rasti in konjunkture ob stabilnejših pogojih. Mislimo, da razen financiranja nerazvitih področij in plačevanja mednarodnih dolgov ne smemo pristati na nikakršno inflacijsko financiranje. Žarišče nestabilnosti je treba postopoma sanirati ali pa likvidirati. Domače cene je treba ponovno izpostaviti razumni konkurenci. Izboljšanje plačilne bilance je mogoče doseči prek povečanega izvoza ob liberalizaciji uvoza. Zadolževanje v tujini naj postane predvsem stvar podjetij in bank. V tej smeri so zaznavna in koristna prizadevanja tudi slovenskih zveznih poslancev na zasedanjih v zvezni skupščini.

V kreditni politiki so izoblikovani pogledi republiških upravnih organov in izvršnega sveta. Mislim, da ne bi smeli pretvarjati kratkoročnih kreditov v dolgoročne in da bi morali z zniževanjem potrošnje obvladati emisijo. To omenjam predvsem zato, ker lahko v tem trenutku znižamo potrošniške kredite. Reeskontno politiko je tudi mogoče zožiti predvsem pri izvozu na nekonvertibilna področja. Poslovnim bankam ne bi smeli zmanjševati možnosti za poslovanje s povečanjem obvezne rezerve. V skrajnem primeru se lahko zmanjšajo le posebni krediti narodne banke.

V tem trenutku pa je važno, da imamo jasno pred očmi, kaj moramo storiti v republiki. Iz vsega povedanega izhaja, da moramo:

1. pospeševati racionalno gospodarjenje, iniciativo in poslovnost delovnih organizacij, spodbujati pogum, povezovanje, integracijo in kooperacijo;

2. preprečevati ekscese pri delitvi osebnih dohodkov;

3. vsa sredstva republiške splošne potrošnje nad programiranim nivojem moramo imobilizirati. Ta faktor stabilizacije je v rokah tega visokega doma in mislimo, da bi ga morali uporabiti brez izjeme. V skladu z zakonom o republiškem proračunu je treba uporabiti vse viške za pospeševanje gospodarstva, kot je bilo že v proračunski debati za leto 1969 pravilno programirano. Tak ukrep je v celoti v skladu s sklepi IX. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, ki nalaga razbremenitev gospodarstva. Tu so na vrsti dejanja, ne besede;

4. umiriti investicije s prenehanjem dodajanja novih sredstev;

5. v republiki se moramo usposobiti za zavestno in učinkovito usmerjanje razvoja;

6. odločno zahtevati, da federacija ne sprejema sklepov, ki odstopajo od načel reforme, da dosledno čuva stabilnost in izpolnjuje le one naloge in obveze, sprejete ob razpravi o srednjeročnem planu. Vse ostalo pa odloži ali podaljša izpolnitev.

Izvršni svet meni, da moramo dopolnjevati možnosti za doseganje optimalnega socialno-ekonomskega razvoja slovenske družbe v federativni skupnosti jugoslovanskih narodov. Težiti moramo k polni zaposlenosti in optimalnemu dohodku. Mislimo,. da je tudi na gospodarskem področju potrebna razumna prisotnost zavestno usmerjene akcije.

Na negospodarskih področjih smo bili več ali manj prisotni in nihče ni dvomil v upravičenost in potrebo. V gospodarstvu pa smo včasih računali na samodejnost tokov, na sporazumno in dolgoročno vodenje raziskovalne politike, izgradnje infrastrukturne mreže na vseh področjih, kjer na sedanji stopnji še ni prisoten neposredno bančno poslovni interes. Ni dovolj ustvariti pogoje za prognoziranje ekonomsko-socialnih gibanj, treba jih je tudi usmeriti in spodbujati. Zavestno moramo izvajati ekonomsko-socialno politiko družbe v narodnem gospodarstvu, ki je lahko le produkt zavestnih odločitev na vseh nivojih samoupravnega sistema, vključno z republiško skupščino in izvršnim svetom.

Razvijati moramo nova spoznanja na osnovi znanstvenega socializma in sodobnih tokov razvoja družbe, da bomo združeno s poslovnim refleksom samoupravnih delovnih organizacij hitreje dosegali vizijo humane in relativno bogate družbe. Taka razmišljanja so lahko tudi podlaga za materialno usmerjanje koncepta gospodarskega razvoja. Smo na pragu industrijske razvitosti in se moramo pripraviti, da se bomo približali stopnji razvoja znanosti in tehnike, ki je značilna za sodoben svet. Tak razvoj je v največjem interesu vse Jugoslavije. Samo dobro organizirana in ekonomsko razvita Slovenija lahko izpolni medsebojne obveznosti. Taka razmišljanja narekujejo čas in potrebe. Če bomo dobili vašo in javno podporo, bomo z napori v tej smeri nadaljevali in dali tudi konkretne predloge.

Pri tem izvršni svet meni, da nihče ne more zamenjati vloge neposrednih proizvajalcev in delovnih kolektivov v razširjeni reprodukciji, da pa je v danem trenutku potrebna prisotnost, usmerjanje in koordinacija razvoja. To pomeni, da ostaja vloga bančništva in delovnih organizacij neokrnjena, kjer pa je stopnja integracijskih interesov še preslabotna, ji je na določeni stopnji razvoja potrebno pomagati in usmerjati ter ji je potrebna primerna materialna spodbuda. Vse take iniciative morajo potekati javno, demokratično, z letnim programom v najvišjem samoupravnem organu. to je v tem visokem domu, z jasnim načrtom in ob polni odgovornosti nosilcev javnih pooblastil, ki se ne morejo pojavljati kot samostojni činitelj gospdarske aktivnosti. Od raziskovalnega dela do posameznih dejavnosti, vse ostaja povezano s temeljnimi nosilci ob zavestni in materialni prisotnosti družbe.

Dovolite, tovarišice in tovariši poslanci, spoštovani tovariš predsednik, da na kraju izrazim čvrsto prepričanje izvršnega sveta, da so kadri v delovnih organizacijah in na vseh področjih dela in udejstvovanja sposobni odločno opravljati zapletene in odgovorne naloge, ki jih nalaga čas in razvoj. Njim gre tudi naše priznanje in spoštovanje z upanjem, da bodo tudi v prihodnjih nalogah ostali enotni in povezani v skupni fronti delovnih ljudi Jugoslavije, ki se bori za človečnost, napredek in mir med narodi.

Prosim, da ta uvod z dopolnili z naše razprave sprejmete kot sklepe in okvirne smernice za skupno bodoče delo. Hvala lepa, ker ste me pozorno poslušali.

Predsedujoči Miran Goslar: Hvala lepa. S tem je skupna seja zaključena in prosim poslance posameznih zborov, da v okviru programa svojih dnevnih redov nadaljujejo z zasedanji, in sicer republiški zbor čez 10 minut v mali dvorani, gospodarski zbor čez 10 minut v tej dvorani, prosvetno-kulturni zbor čez pol ure v sejni dvorani skupščine mesta Ljubljana, in socialno-zdravstveni zbor čez pol ure v veliki dvorani izvršnega sveta. Predsednik skupščine

me je pooblastil, da obvestim vse poslance zborov delovnih skupnosti, da se bo seja enotnega zbora, ki je bila sklicana ob 16. uri, začela že ob 14. uri v tej dvorani.

(Skupna seja je bila zaključena ob 9.45, seja republiškega zbora pa se je začela ob 9.55.)

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši! Pričenjam 4. sejo republiškega zbora, ki je sklicana na podlagi 180. člena ustave SR Slovenije in 57. člena poslovnika republiškega zbora.

Za današnjo sejo so svojo odsotnost opravičili: Edo Brajnik, Janko Burnik, Rudolf Gyergyek, Vinko Hafner, Franci Kuhar in Ela Ulrih.

V smislu 312. člena poslovnika skupščine vas obveščam, da so bili v enakem besedilu sprejeti naslednji predpisi:

1. v republiškem in gospodarskem zboru — predlog zakona o investicijskem prispevku,

2. v republiškem in socialno-zdravstvenem zboru — predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne in predlog odloka o spremembi odlokov o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani,

3. v republiškem in prosvetno-kulturnem zboru — predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969 in predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti na leto 1969.

Predlagam, da v dnevni red, ki ste ga sprejeli skupaj s sklicem, vnesemo še dodatno točko, in sicer: predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanje delegatov občin v Skupščini SR Slovenije. Ta predlog ste prejeli pismeno 11. julija skupno z gradivom za sejo.

Glede na razširitev dnevnega reda in glede na to, da smo pred pričetkom seje poslušali ekspoze k 3. točki dnevnega reda, predlagam, da zaradi kontinuitete dela spremenimo vrstni red točk dnevnega reda tako, da poslanska vprašanja postavimo na kasneje in da takoj po odobritvi zapisnika preidemo na obravnavo in sklepanje o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letošnjem letu.

Torej bi se spremenjen in dopolnjen predlog dnevnega reda glasil:

1. odobritev zapisnika 3. seje;

2. aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969;

3. predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Sloveniji;

4. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968;

5. predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962;

6. osnutek zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov;

7. osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi;

8. predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah;
9. predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju;
10. predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu;
11. predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo;
12. predlog zapona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve;
13. predlog za izdelavo zakona o tržni inšpekciji;
14. predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva;
15. predlog zakona o spremembi zakona o območjih občin in okrajev v SR Sloveniji;
16. predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije;
17. predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula;
18. volitve in imenovanja;
19. poslanska vprašanja.

Ima kdo kak drugačen predlog — spreminjevalni — dopolnilni?
Besedo ima dr. Vojan Rus.

Dr. Vojan Rus (iz klopi): Predlagam, da poslanska vprašanja uvrstimo bolj na začetek seje.

Predsednik Miran Goslar: Predlagam, da poslanska vprašanja postavimo kot 4. točko, to je po sprejemu odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora. Ali se s tem strinjate? (Da.) Še kakšna pripomba? (Ne.)

To pomeni, da je dnevni red sprejet in lahko takoj preidemo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na odobritev zapisnika 3. seje republiškega zbora.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Ali ima kdo kakšno pripombo na zapisnik? (Ne javi se nihče.) Če ni nobenih pripomb, ugotavljam, da je zapisnik 3. seje republiškega zbora sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969.

Za to točko ste, kot je razvidno iz matriala, prejeli naslednja gradiva: pregled gospodarskih gibanj v letu 1969; informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji; predlog sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanje ekonomske politike v letu 1969 ter stališča in sklepe v zvezi z nekaterimi predlogi za omejitev splošne porabe v zvezi z nepredvidenimi gibanji osebnih dohodkov, ki jih je predložila izobraževalna skupnost. Celotno gradivo sta obravnavala kot pristojna odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora, ki sta zboru predložila pismeni poročili teh dveh odborov. Obenem sta odbora pripravila tudi dva predloga aktov za sprejem na današnji seji, in sicer:

— predlog sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969, in

— predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v Sloveniji v letu 1969.

Oba akta ste prejeli v fazi, ki ju je pripravljala medodborska komisija, danes pa ste prejeli končna predloga aktov kot sta ju sprejela oba pristojna odbora.

Predstavnik izvršnega sveta Rino Simoneti je že dal uvodno obrazložitev. Ali želijo morda predstavniki zakonodajno-pravne komisije oziroma predstavniki odborov besedo? (Ne.) Obveščam vas, da so povabljeni k tej točki, kot tudi k ostalim točkam dnevnega reda, predstavnik gospodarske zbornice, predstavnik Zveze sindikatov in predstavnik Zveze mladine Slovenije.

Prosim, da pri razpravi računate o tem, da v obeh dokumentih razpravljamo skupaj, to se pravi, da jih bomo po končani razpravi skupaj sprejemali in da bo kot ustrezni oziroma pristojni zbor delovnih skupnosti o predlogu sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike sklepal gospodarski zbor, o drugem dokumentu, to je o predlogu sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti pa enotni zbor delovnih skupnosti.

Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Magda Kočarjeva, predsednik odbora za finance in proračun.

Magda Kočar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da vam v imenu odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije podam poročilo k predlogu sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 in k predlogu priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Pristojna odbora republiškega in gospodarskega zbora sta na skupni seji dne 8. julija 1969 obravnavala aktualna gospodarska gibanja in izvajanja ekonomske politike v letu 1969 na osnovi gradiv, ki so jih Skupščini SR Slovenije predložili izvršni svet in republiški sekretariat za gospodarstvo ter zavod SR Slovenije za gospodarsko planiranje. O vseh gradivih so razpravljali tudi pristojni odbori vseh zborov. Na seji je bilo sklenjeno, naj pristojna odbora ustanovita medodborsko komisijo odborov republiškega, gospodarskega, socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega zbora, ki bi pripravila osnutka aktov k usmerjanju in uresničevanju ekonomske politike ter politiki o proračunski potrošnji družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Medodborska komisija se je sešla 10. 7. tega leta in je pripravila osnutek obeh aktov ter jih predložila v obravnavo pristojnima odboroma republiškega in gospodarskega zbora. Člani medodborske komisije so z večinskim mnenjem sprejeli osnutek obeh aktov. Predstavnik pristojnega odbora socialno-zdravstvenega zbora je izrazil mnenje, da se z aktom sprejemajo le ukrepi za omejitev splošne porabe, premalo pa se zaostruje odnos na področju gospodarstva. Po njegovem mnenju je treba ekscese na tem področju iskati predvsem v nespoštovanju finančne discipline in v delitvi osebnih dohodkov, ki naraščajo hitreje

od produktivnosti dela. Prav tako je izrazil pomislek, ali naj se presežki občinskih proračunov uporabljajo v letu 1970 le za intervencije v gospodarstvu.

Predstavnik prosvetno-kulturnega zbora v medodborski komisiji je predlagal, da izobraževalne skupnosti morebitne presežke po predvidevanju finančnega načrta uporabijo po zaključnem računu namensko za kritje neurejenih materialnih potreb, ki jih narekujejo določeni predpisi in družbeni plan, osebni dohodki na tem področju pa naj ostanejo v okvirih, določenih s sanacijskim programom. Večina članov medodborske komisije se s tem predlogom ni strinjala. Menila je namreč, kolikor se sprejme predlog članov odbora prosvetno-kulturnega zbora bi pravzaprav vsa področja lahko našla razloge in potrebe, s katerimi bi se utemeljevalo odstopanje od osnovnega načela imobilizacije presežkov. To pa ne bi pomenilo omejitve, temveč le širjenje splošne porabe na vseh področjih družbenih služb. Razen tega je imela komisija pred očmi napore skupščine in izvršnega sveta, da bi zagotovila stabilizacijo gospodarstva, ki je osnovni pogoj za nadaljnjo normalno rast in razvoj vseh področij družbenega življenja.

Komisija je bila mnenja, da se za leto 1969 predvideni del sanacije na področju izobraževanja že izvaja in da zato ne bi smeli postavljati področje izobraževanja pod drugačni režim, kakor postavljamo druga samoupravna področja.

Predstavnik prosvetno-kulturnega zbora se o večinskem mnenju o tem vprašanju ni izjavil.

Po mnenju odborov so predlogi, ki bi vnašali parcialne rešitve na posameznih področjih splošne porabe, nesprejemljivi. Poslanci so bili mnenja, da ne bi bilo oportuno, če bi za posamezna področja splošne porabe določali drugačna načela, kakor bi veljala za ostala. Tak način obravnavanja bi pomenil odstopanje od predlaganih stališč in tudi njihovo negiranje.

V razpravi so nekateri poslanci izrazili mnenje, da predlagana dokumenta dokaj precizno določata ukrepe na področju splošne porabe, da pa sta premalo konkretna glede ukrepov na področju gospodarstva. Bistveno v obeh dokumentih so stališča do posameznih vprašanj, ki naj bi jih sprejela zvezna skupščina, da bi zagotovila enotno gospodarsko politiko in odstranila vsa žarišča nelikvidnosti, ki nastajajo zaradi nepokritih investicijskih obveznosti, naraščanja nekritih izgub gospodarskih organizacij in naraščanja dolgov družbenopolitičnih in samoupravnih skupnosti do gospodarstva. Ravno ta vprašanja so bila poudarjena v vseh razpravah z namenom, da bi se zagotovili ukrepi tako na področju gospodarstva, kakor tudi glede splošne porabe.

Odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora sta na skupni seji dne 15. julija obravnavala osnutka aktov, kakor ju je izdelala medodborska komisija. Na seji odborov nas je predstavnik izvršnega sveta seznanil s spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi izvršnega sveta, kakor so bili sprejeti na seji izvršnega sveta 14. t. m.

Da bi se poslanci lahko pravočasno seznanili z osnutkom obeh aktov in se pripravili na sejo zbora, je bilo sklenjeno, da se oba osnutka, kot ju je pripravila medodborska komisija, pošljeta vsem poslancem še pred razpravo na izvršnem svetu in v obeh pristojnih odborih. Pristojna odbora sta sprejela spreminjevalne predloge izvršnega sveta, poleg tega pa so bile vnesene v besedilo še nekatere nadaljnje spremembe. Ker ste oba osnutka aktov verjetno že proučili, bi navedla še spremembe, ki so bile naknadno vnesene v besedilo obeh dokumentov, ki ste jih danes prejeli na mizi.

Osnutek sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969, se na strani 6, poglavje I. spremeni in se besedi »politično teritorialnih« zamenjata z besedama »družbeno-političnih«. Za prvim odstavkom pod I. se vnese nova prva alinea v naslednjem besedilu: »— da se odločno odkloni vsaka zahteva, ki ni v skladu s sprejetimi stališči resolucije o gospodarski politiki in ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega plana za razvoj Jugoslavije od leta 1969 do 1970«. Zadnja alinea poglavja I. se v novem besedilu glasi: »— da se bodo presežki dohodkov zveznega proračuna izločili iz proračunske potrošnje v letošnjem letu in porabili za znižanje obremenitev gospodarstva v letu 1970«.

V dokumentu o priporočilih in sklepih o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 se spremeni naslov tako, da se glasi: »Sklepi in priporočila«. Pred poglavje: »I. priporočila« se vnese naslednje besedilo: »I. sklep. Določbo 3. člena zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1969, da se vsi dohodki, ki bi presegli v proračunu predvidene zneske, uporabijo v letu 1970 za intervencije v gospodarstvu po posebnem programu, ki ga potrdi Skupščina SR Slovenije, je treba dosledno izvršiti. Republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, se morajo zato držati v proračunu predvidenih dohodkov in izdatkov in ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi večjega dotoka sredstev.« Dosedanje poglavje »I. priporočilo« se prenumerira in se označi: »II. priporočilo«. Točka 1, v poglavju »II. priporočilo« se spremeni in glasi: »Občinske skupščine naj vse dohodke nad predvideno ravnijo, ki je bila določena v proračunih, imobilizirajo in vnesejo v svoje rezervne sklade in jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva.« Naslov poglavja »II. nalaga« se spremeni tako, da se glasi »III. naročilo«.

Na koncu želim še utemeljiti potrebo, da sprejmemo oba dokumenta oziroma kaj želimo z njima doseči.

Sredi leta 1968 so se začeli kazati zaznavnejši znaki ponovno oživljajoče se konjunkture, in so se tendence gospodarske rasti progresivno nadaljevale vse do konca leta. Kljub temu so bile prognoze glede gospodarske aktivnosti za leto 1969 dokaj previdne, saj smo predvidevali, na primer, rast osebnih dohodkov za okrog 8 do 9 %. Tendence pospešenega razvoja se v letu 1969 še nadaljujejo in to z vso intenzivnostjo tako, da je na podlagi dosedanjega porasta pričakovati dokajšnje povečanje proizvodnje in vseh drugih dejavnikov gospodarskega življenja. Ukrepi, ki so bili lansko leto sprejeti za poživitev gospodarstva, so danes začetni impulz. Pridružila se je še visoka konjunktura na mednarodnih tržiščih, tako da se je dosegel razvojni tempo, ki skoraj ni več normalen in ob katerem moramo postati pazljivi in začeti tudi pravočasno ukrepati, kolikor nočemo, da bi paralizirali vse, kar smo z reformo dosegli. Dosežena je višja stopnja izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, porastel je izvoz, gospodarske organizacije pričakujejo izboljšanje poslovnih rezultatov, čeprav je njih obremenitev pri vseh vrstah stroškov v splošnem višja, kot je bila v preteklem letu. Intenzivno gospodarsko rast je že začela spremljati vrsta negativnih pojavov, ki lahko postanejo nevarni za zdrav nadaljnji razvoj predvsem še, če ne bomo pravočasno podvzeli potrebnih ukrepov, s katerimi bi odstranili te negativne pojave ali pa jih vsaj omejili in zadržali, da se ne bi razvili do take meje, da bi bilo prepozno za učinkovito ukrepanje brez posledic za življenjsko raven prebivalstva.

Ob teh negativnih pojavih, ki jih moramo omejiti in zavreti njihovo nadaljnje širjenje, se vedno bolj postavlja vprašanje odgovornosti pred celotno našo družbo, da se občanom zagotovi življenje v normalnih pogojih, da se ne bodo prekomerno povečevali življenjski stroški in da ne bodo cene vrtoglavo naraščale. Le v pogojih stabilnega gospodarstva lahko pričakujemo, da se bo utrdilo zaupanje občanov in da bo varčevanje nadalje naraščalo, da gospodarske organizacije ne bodo prilagajale svoje poslovne politike le trenutnim ciljem in koristim, ampak da bodo oblikovale svojo poslovno politiko na dolgoročnih ciljih, kar je tudi edina zdrava in učinkovita pot v koordiniran in urejen vsestranski gospodarski in družbeno-politični razvoj. Naša ekonomska politika je bila pravilno zastavljena, saj je temeljila na načelu dinamične rasti ob stabilnih pogojih na tržišču in ob uravnovešeni plačilni bilanci. Toda operativa v svoji praksi vedno bolj odstopa od tega zdravega načela. Zato je treba z učinkovitimi ukrepi, predvsem pa z visoko stopnjo zavesti, ki jo pogojuje naše samoupravljanje in samoupravne pravice, odpraviti ali vsaj omejiti žarišča inflacije. V odstranjevanje negativnih pojavov je treba vključiti vse dejavnike, od federacije, kot najvišje samoupravne skupnosti do občinskih skupščin pa tudi vse gospodarske organizacije. S solidarno akcijo prav gotovo ne bo težko doseči zaželenih ciljev. Potrebna pa so seveda predvsem dejanja, ne besede. Velik delež v ustvarjanju stabilnih pogojev lahko prispeva federacija, ki bi morala dosledno izvajati stališča podana v resoluciji o gospodarski politiki in ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega plana za razvoj Jugoslavije od leta 1969 do 1970.

Zato apeliramo na federacijo, da spoštuje resolucijo, ki jo je sprejela zvezna skupščina. Prekiniti bi morali s prakso sprejemanja obveznosti federacije brez zagotovljenega kritja iz rednih in normalnih virov federacije, prav tako tudi zadolžitve ostalih družbeno-političnih skupnosti ne smejo več naraščati. Seveda pa ne stojijo naloge samo pred federacijo, ampak tudi pred nami, v republiškem merilu, v okviru republiške in občinskih skupščin, samoupravnih skupnosti in gospodarskih organizacij. Naša naloga je predvsem, da rešimo stvari, ki so v naši pristojnosti in da priporočimo samoupravnim skupnostim, gospodarskim organizacijam in občinskim skupščinam, da vsak po svoji moči prispeva k skupnim naporom za nadaljnji razvoj gospodarske stabilnosti.

Le s solidarnostjo smemo pričakovati uspeh. Če tega ne bo, se čez čas ne bomo smeli čuditi, če bodo potrebni energični in prav gotovo boleči ukrepi, ki bodo prizadeli nas vse. Po ocenah je še čas, da vsak v svojem okviru v mejah svojih kompetenc in možnosti uredi in ureja stvari tako, kot se sodi, da je pravilno v tej situaciji. Če bomo čakali na jesen, torej po skupščinskih počitnicah, bo prav gotovo pozno, če že ne prepozno. V težnji za zdravim, nadaljnjim gospodarskim in vsestranskim družbeno-političnim razvojem sta pripravljena in predlagana oba dokumenta. Res nima niti eden niti drugi akt zakonske oblike, temveč le ugotavljata, priporočata in naročata, vendar lahko pričakujemo, da bosta dovolj učinkovita za odstranitev ali vsaj omilitev nevarnosti, ki bi nastopile, če ne bi ničesar ukrenili.

Prvi dokument se nanaša na uresničevanje zastavljene ekonomske politike. V tem so izražena naša stališča predvsem glede stvari, ki so v pristojnosti federacije, da ne bi še naprej dopuščali širjenja inflatornih žarišč nelikvidnosti in drugih negativnih pojavov. Porast proizvodnje, porast dohodka, pričakovanje ugodnejših rezultatov je v celi vrsti gospodarskih organizacij povzročilo nenor-

malni porast osebnih dohodkov. Prispevki iz osebnega dohodka so za vrsto samoupravnih skupnosti glavni ali med pomembnejšimi viri dohodkov.

S porastom osebnih dohodkov v gospodarstvu ustrezno naraščajo tudi prispevki in je tako pričakovati, da bodo iz tega naslova odvedena v sfero negospodarstva dokajšnja sredstva nad programiranim. Nestabilnost, ki se je začela javljati, izredno močno vpliva na poslovno politiko gospodarskih organizacij, v smeri iskanja kratkoročnih ciljev. V pogojih inflacije se, individualno gledano, izkažejo kot koristni le kratkoročni cilji oziroma uspehi bližnje prihodnosti, ne pa perspektivni cilji.

Odraz kratkoročnih ciljev je zmanjšanje zainteresiranosti za naložbe in velik pritisk na povečanje osebnih dohodkov, kar se opravičuje z naraščanjem cen in naraščanjem življenjskih stroškov. Zato skupščina priporoča gospodarskim organizacijam, naj pri svoji politiki osebnih dohodkov upoštevajo, da pretirano naraščanje osebnih dohodkov presega predvidena razmerja, v končni meri pa negativno vpliva tudi na podjetja sama, sicer ne toliko trenutno, zato pa toliko bolj v naslednjem obdobju. Mislim, da soglašate, da bi bilo treba doseči na področju osebnih dohodkov večjo koordinacijo, ker so med panogami že tolikšne razlike, ki jih ni več mogoče zagovarjati, in bi morali začeti resno delati na tem, da se izoblikujejo normalnejša medsebojna razmerja, kakor pa so danes.

Zato je v predlaganem dokumentu naročeno tudi izvršnemu svetu, naj pripravi ukrepe, ki bodo zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov.

Drugi dokument se nanaša na urejevanje problematike na področju splošne porabe. S sklepom skupščina lahko tako rekoč uzakoni stvari samo na republiški ravni, to je v okviru republiških proračunskih sredstev. Tako v dokumentu ponovno poudarja, da se morajo republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, držati v proračunu predvidenih dohodkov in izdatkov in da ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi eventualnega večjega dotoka sredstev. S tem dokumentom naša skupščina predlaga, da tako ravnajo tudi vse občinske skupščine. Medtem ko gre presežek dohodkov nad predvidenimi v republiškem proračunu v sklad za intervencije v gospodarstvu, pa naj bi se presežek dohodkov nad predvidenimi v občinskem merilu porabil za to, da bi se v letu 1970 lahko zmanjšale obremenitve gospodarstva.

Samoupravnim skupnostim je priporočeno, naj do konca meseca septembra sprejmejo potrebne sklepe, na podlagi katerih bi izdatke v letu 1969 omejili na raven programirano v začetku leta, presežke dohodkov pa mesečno odvajale v posebni rezervni sklad. Republiška skupščina sicer odobrava prispevne stopnje od osebnih dohodkov, na podlagi katerih se oblikuje višina dohodkov teh samoupravnih skupnosti. Ob tej priliki naj poudarim, da so bile stopnje za leto 1969 določene na podlagi potreb in programov izraženih v dinarjih. O tem je bila lani na decembrskem zasedanju republiške skupščine velika debata. Kolikor bi se tedaj predvidevali tolikšni dohodki, kot se pričakujejo sedaj, bi gotovo ne bile sprejete veljavne prispevne stopnje.

V glavnem ostaja skupščina zaenkrat na priporočilih, naroča pa izvršnemu svetu, naj spremlja razvoj dogodkov in ima vse pripravljeno, da bi lahko še pravočasno predložil ukrepe, na podlagi katerih bi z zakoni zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike tudi med letom, ne pa samo konec leta, ko se sprejemajo prispevne stopnje.

Na podlagi vseh navedenih ugotovitev odbora predlagata, da zbor sprejme oba dokumenta, kot sta bila predložena. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Tovariš Ivan Kreft ima besedo.

Ivan Kreft: Tovarišice in tovariši poslanci! Kljub gospodarskemu vzponu, ki smo mu priče v vsej državi, se lahko že v bližnji bodočnosti zgodi, da bo postal ta vzpon žrtev lastnih ambicij, zato je nujno, da svetujemo preudarne ukrepe, preden bo prepozno. Čeprav smo tako rekoč prisegli na reformska načela, jih v praksi vsi ne izvajamo dosledno. Inflacija, nelikvidnost in nestabilnost so vsekakor pojavi, ki močno ogrožajo reformska prizadevanja. Komaj dosežene uspehe pa nam lahko ogrozi tudi pretirano zapiranje trga in močnejše uveljavanje monopolističnih teženj. Posebno vprašanje pa so zvezne investicije. Ko so v času prve reforme zopet začele močno naraščati zvezne investicije, je to pomenilo konec takratne reforme. Toda to nas ni izučilo. Danes se postavljajo vse bolj glasne zahteve po realizaciji vseh investicij, predvidenih v srednjeročnem planu ne glede na gospodarsko dinamiko, za katero vemo, da v letih 1965 do 1967 ni bila dosežena po planu. V izogib inflacijskim posledicam so politični in predstavniški organi federacije in republik že lani začeli razčiščevati vprašanje obveznosti federacije do investicij, ki so predvidene v srednjeročnem planu. Takrat je bilo sprejeto stališče, ki ga vsebujejo srednjeročni plan v poglavju »Dalja funkcija federacije u kreditiranju odnosno finansiranju investicija«, ki se glasi:

»Obaveze federacije koje su utvrdjene ovim srednjeročnim planom i odgovarajućim zakonima u periodu 1966 do 1970. godine, pokrivaće se iz utvrdjenih izvora time da se posebni doprinos za pokriće obaveza federacije u investicijama neće utvrdjivati posle 1966. godine.«

V primeru pomanjkanja sredstev je torej treba zmanjšati obseg investicij, ne pa narobe. Še jasneje je izražena ta zahteva v drugem določilu istega poglavja srednjeročnega plana, ki se glasi:

»U periodu do 1970. godine a za razdoblje posle te godine, sredstva federacije mogu se za prelazne potrebe i kontinuitet angažovati u skladu sa razpoloživim sredstvima.«

Torej, če sredstva niso pritekla po planu, je treba zmanjšati obseg investicij. Toliko glede na 152 milijard starih dinarjev deficita v bilanci zveznih investicij, kot so ga ugotovili v lanskem letu za obdobje do leta 1970. Danes napovedujejo še večji deficit v bilanci sredstev federacije do leta 1970. Samo za lansko leto naj bi znašal deficit 113 milijard S din. Največji deficit je nastal pri kreditiranju izvozne opreme in pri izvajanju del v tujini. Stojimo pred vprašanjem, kdo so tisti, ki investicijsko in drugo potrošnjo federacije ne usklajujejo z določili plana in sklepi zvezne skupščine in kdo so tisti, ki spričo nastalega položaja zahtevajo, naj bi se za delno pokritje primanjkljaja v bilanci federacije zadolžili pri narodni banki za 70 milijard S dinarjev. Do takih predlogov prihajajo nekateri zaradi tega, ker so ponekod še vedno prepričani, da je stalno investiranje na široki fronti ne glede na rentabilnost edini način za reševanje poslovnosti oziroma, bolje povedano, neposlovnosti. Taka protireformska politika povzroča vedno nova nesorazmerja, dupliranje kapacitet, izigrava pa tudi načelo nagrajevanja po delu. Taki »oživitveni« ukrepi nam lahko napravijo veliko škodo, izsiljujejo pa jih predvsem tisti, ki slabo gospodarijo. Ti, da jih ne imenujem več »oživitveni« ukrepi, so skoraj povsem zausta-

vili gibanje prestrukturiranja in diferenciranja v gospodarstvu. Prizadeli pa so tudi samoupravljanje, ki ga hromi administrativno in to v glavnem centralistično vmešavanje. Posledice tega se kažejo v tem, da so si gospodarsko opomogli zlasti tisti, ki so uživali prekomerno zaščito, ali pa jim je konjunkturo omogočilo izdatno kreditiranje izvoza opreme ali pa omenjeno kreditiranje investicij.

Leta 1963 nam je podoben položaj onemogočil reformo iz leta 1961. Da se nam v četrtem letu druge reforme ne bi pripetilo nekaj podobnega, moramo sprejeti učinkovite ukrepe za stabiliziranje gospodarstva in za uravnovešenje plačilne bilance. Največja napaka pa bi bila, če bi trenutno stanje vzeli za izhodišče novega srednjeročnega plana. Če bi ravnali tako, bi imeli v naslednjih petih letih podobne težave. Skušajmo sedaj ugotoviti, kakšni so rezultati letošnjih reformskih prizadevanj v Sloveniji. O tem je tovariš Simoneti obširno govoril, jaz bi navedel samo nekaj podatkov.

Ne bomo se prenaglili, če rečemo, da so rezultati dobri, bili bi pa lahko še boljši, če bi bilo tudi drugod nekaj več discipline pri uresničevanju načel reforme. Proizvodnja je v Sloveniji tudi v juniju dala dobre uspehe. V prvem polletju je industrija v Sloveniji povečala proizvodnjo za 13,8 % do 14 %. Vse industrijske panoge, razen premogovnikov, barvaste metalurgije in papirne industrije so dosegle v juniju znatno večjo finančno realizacijo kot lani. Kljub remontom se je tudi proizvodnja v črni metalurgiji močno dvignila in je dosegla že v prvem polletju povečanje za 21 %. Pretežna večina podjetij kovinske industrije je v juniju dosegla take uspehe, da je celotna panoga v prvem polletju povečala realizacijo za 14 %. Zaradi finalizacije izdelkov je elektroindustrija imela v mesecu maju visoko proizvodnjo, zato se je v juniju nekoliko zmanjšala, po obsegu proizvodnje pa je bil rezultat prvega polletja kar za 32 % večji kot lani. Tudi kemična industrija je dosegla znaten porast proizvodnje in to za 24 %. Prav tako izkazuje v juniju porast proizvodnje lesna industrija, padec pa beleži zaradi dopustov tekstilna industrija. Usnjarsko-obutvena industrija je sprva zaostajala v proizvodnji, toda v I. polletju že izkazuje povečanje za 12 odstotkov. V večini industrijskih panog letos ni primanjkovalo reprodukcijskega materiala, ker ga je bilo več na razpolago kot lani. Zaloge finalnih izdelkov ne naraščajo, kar pomeni, da je bila prodaja uspešna.

Tako v republiški skupščini, kot v gospodarski zbornici Slovenije smo že večkrat ugotavljali, da se je v Sloveniji po reformi močno izboljšala kakovost gospodarjenja in upravljanja. To je poudaril v svojem referatu tudi predsednik gospodarske zbornice Slovenije dne 27. junija letos. Poudaril je, da je dosežene uspehe pripisati predvsem usmeritvi izvoza na tržišče s konvertibilnimi valutami, nadalje temu, da dosega slovensko gospodarstvo večjo razvojno dinamiko, kot v jugoslovanskem merilu, kar je seveda pripisati večji produktivnosti in boljšemu izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti.

Čeprav dela naš delavec z zastareli stroji, ustvarja več kot tisti, ki dela ponekod z najmodernejšimi. O tem sem že večkrat razpravljal, ponovno pa to potrjujejo podatki gospodarske zbornice. Stopnja odpisanosti delovnih priprav znaša v Sloveniji 56 6 %, v Jugoslaviji pa le 50 9 %. Zakaj so pri nas delovne priprave tako zastarele? Slovensko gospodarstvo kratko in malo ne zmore sredstev za modernizacijo. To je edini odgovor, ki ga lahko dam. Sredstev pa primanjkuje slovenskemu gospodarstvu v precejšnji meri zaradi tega, ker podjetja — največ jih je iz drugih republik — slabo izpolnjujejo svoje finančne obveznosti, nadalje zaradi odliva dinarskega dohodka zaradi deviznega in carinskega sistema, pa tudi zato, ker banke niso dovolj močne, da bi finan-

cirale infrastrukturne in druge dolgoročne razvojne naložbe. Leto prej pa je bil med glavnimi vzroki za prenizko investicijsko sposobnost slovenskega gospodarstva previsok delež, ki ga Slovenija kljub proklamirani decentralizaciji še vedno daje za pokrivanje splošne porabe v jugoslovanskem merilu.

Nekaj se pa le zmanjšuje, toda spet v škodo Slovenije, to je njen delež v zveznih sredstvih za investicije. Vse bolj smo decentralizirali dolžnosti in materialne obveznosti, ne pa tudi finančnih sredstev.

Sedaj se je zataknilo pri decentralizaciji državnega kapitala, ker predstavlja zaenkrat še prevelik obseg. O tem sem tolikokrat razpravljal, da že vsi poznate ta problem. Kljub temu pa se sredstva še vedno centralizirajo po raznih kanalih, od katerih bom pokazal najbolj vidnega.

Skupni dohodki za potrebe federacije so znašali v letošnjih prvih štirih mesecih 6 670 milijonov N dinarjev, kar je za 15 % več kot v istem obdobju lani. Vendar je dejal sekretar zveznega izvršnega sveta za proračun dne 1. julija letos na seji odbora za proračun družbeno-političnega zbora, da je v javnosti ustvarjena povsem napačna predstava o nekakšnih velikih presežkih proračunov federacije. Če bi bili ti presežki le 80 do 100 milijonov N dinarjev, bi bil hrup res neupravičen. Tudi presežki v vseh republikah in občinah države ne bi bili veliki, če bi znašali vsega 300 do 400 milijonov N dinarjev po predvidevanjih zveznega sekretariata za proračun, čeprav bi bili trikrat večji od presežka proračuna federacije. Pri takih izračunih sploh ne bi bilo treba presežkov imobilizirati. Ugotavljam, da znaša delež Slovenije v proračunu federacije v letošnjih prvih štirih mesecih 1 190 milijonov N dinarjev ali 119 milijard starih, torej se je povečal od lani za 22 %. Če se bo v naslednjih mesecih ta delež zmanjšal na normalno višino, deleži iz drugih republik pa bi pritekali v dosedanji višini, bi imel zvezni proračun še vedno več presežka, kot so ga izračunali v zveznem sekretariatu za proračun.

Še en podatek ni razumljiv. Namreč, da znaša v zveznih investicijah delež Slovenije le 3,8 %. To bi bilo razumljivo, če ne bi bilo toliko slovenskih sredstev koncentriranih v federaciji, tako pa je tak način delitve neupravičen. K sreči je tudi v drugih republikah vse več ljudi, ki so za pravičnejšo delitev sredstev. Naj navedem na prvem mestu Marka Nikezića, predsednika centralnega komiteja Zveze komunistov Srbije, ki je 28. junija dejal: postaja pa zelo važno vprašanje nadaljnjega razvoja manj razvitih, vendar pa to pospeševanje ne sme zavirati nadaljnjega razvoja industrijsko razvitejših območij. Samo že razviti deli našega gospodarstva lahko ustvarijo sredstva za razvoj manj razvitih«. V tem smislu sta večkrat razpravljala tudi Mijalko Todorovič in Milentije Popović pa še drugi. V tej zvezi še to.

Ko se je indijska delegacija, ki je sredi junija obiskala Makedonijo, zanimala za reševanje problemov nerazvitih, so gostitelji delegacije razložili, da imajo v okviru republike poseben sklad za razvoj nerazvitih občin. Toda, ko so vprašali po izkušnjah, so bili Indijci presenečeni, ker so zvedeli, da bodo pomoč nerazvitim občinam zmanjšali, ker se ni najbolje obnesla. Vodilni ljudje Makedonije so namreč prepričani, da bo imela celotna republika večjo korist, če bodo razvijali tista območja kjer so za razvoj boljši pogoji, saj bo tako ustvarila trdnejši temelj za hitrejši razvoj nerazvitih občin.

Tako spoznanje je dragoceno, toda žal se še počasi uveljavlja, čeprav ima vedno več zagovornikov povsod v državi, namreč, da je tudi na nerazvitih področjih treba podpirati le tiste djavnosti, ki so rentabilne. Če torej hočemo, da ne bo trpela normalna reprodukcijska sposobnost jugoslovanskega gospo-

darstva, moramo čimprej zvezno investicijsko potrošnjo uskladiti z realnimi možnostmi. Skoraj bi si upal trditi, da to ni več le zahteva ene republike, temveč, da postaja vsebolj zahteva vseh tistih delovnih organizacij v državi, ki gradijo svojo svojo poslovnost in razvoj v skladu z reformo.

Tudi zvezna skupščina v zadnjem času obsoja odstopanja od reforme, odstopanja, ki ogrožajo to, kar smo z reformo dosegli. Doslej je bilo drugače. Reformska načela so izigravali celo tisti, ki bi jih morali najbolj upoštevati. Reforma obvezuje vse, predvsem pa najvišje samoupravne, politične in državne organe v federaciji, republikah in občinah. Če se za reformo tako zavzeto bore delovni kolektivi, vsi z velikimi žrtvami, ne smemo dopuščati, da bi jo kršila eden ali dva sekretariata ali kdorkoli drugi.

Po vsem tem lahko zaključimo takole. Nujna je opreznost pri tistih zveznih investicijah, ki prinašajo največje izgube namesto dobička. Vsaka kritika naraščanja investicij v slovenski republiki pa bi bila zaenkrat preuranjena. Sedanja investicijska potrošnja pri nas ne more biti povod za omejevanje z nekimi ostrimi restriktivnimi ukrepi, ker je še vedno relativno nizka, zlasti pa še, ker je meseca maja upadla. Investicije v Jugoslaviji so se nominalno povečale v prvih štirih mesecih letošnjega leta za 20 %, realno pa za 14 do 16 %. V Sloveniji so bile povečane naložbe v osnovna sredstva v obdobju januar-april letošnjega leta nasproti istemu obdobju preteklega leta za 15 %, v Makedoniji za 33 %, v Srbiji za 25 %. Že te številke dokazujejo, da so razlike precejšnje. Vsekakor pa bi bilo potrebno več discipline pri usklajevanju bilanc. Za štiri mesece znaša uzvoz 32, izvoz pa 15 %. Uvažali smo celo polizdelke, ki jih proizvajajo domača podjetja, samo tekstila smo uvozili za 24 milijonov dolarjev. Iz razprave v zvezni skupščini v zvezi z uvozom dragega oddajnika za RTV Skopje pa smo izvedeli, kaj še vse smo uvozili brez potrebe. Mislim, da je upravičena zahteva, da se te zadeve razčistijo, ker se doslej še niso.

Da bi dosegli likvidnost gospodarstva, bi morali urediti in pokriti izgube iz preteklih let. Podjetja, ki niso zmožna življenja, naj se nujno čimprej likvidirajo. Dovolj je bilo prizanašanja. Za urejanje medsebojnih obveznosti naj bi gospodarske organizacije obvezno uporabljale menico ali ček, ker bi na tak način najhitreje zmanjšali medsebojne zadolžitve, hitro pa bi odkrili podjetja, ki si podaljšujejo življenje na račun drugih.

Povsod, kjer je prišlo do inflacijskega kreditiranja, je treba z njim prenehati, emisijska sredstva je treba postaviti pod kontrolo, delovnim organizacijam pa zagotoviti 70 % njihovih sredstev, saj je samoupravljanje najtesneje povezano z materialno osnovo in brez sredstev delovna organizacija ne more uresničevati svojega razvojnega programa.

Kar zadeva državni kapital, naj bi naša republika podprla kreditno banko in hranilnico Ljubljana v njeni upravičeni zahtevi, da sklene za sredstva federacije, ki so naložene v Sloveniji, kreditni odnos. Predlog v tem smislu je zvezni sekretar za finance v dopisu Kreditni banki z dne 12. maja 1969 odklonil z motivizacijo, da zakon ne predvideva sklepanja parcialnih kreditnih odnosov.

Pa naj še kdo reče, da pri nas ni več centralizma in monopolizma, da pristojnost zveznih sekretariatov ni prevelika, saj imajo celo možnost, da spreminjajo materialni položaj delovnih organizacij tako, da nekaterim veliko jemljejo, da bi dajali drugim. Privilegirani uvažajo brez carine in natečajev, drugim pa krčijo retencijsko kvoto in podobno, da o narodni banki ne govorim, saj je rešila posredno že marsikoga, ki tega ni zaslužil. Mar se nismo dogovorili tudi ob začetku druge reforme, da bomo prenehali dajati socialno pomoč tistim,

ki so se do kraja zainvestirali ali pa iz drugih razlogov niso sposobni rentabilno gospodariti. Tako smo se dogovorili in čas je že, da dogovore spoštujemo in izpolnjujemo.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima Rado Pušenjak.

Rado Pušenjak: Tovarišice in tovariši! Želeti bi bilo, da današnja razprava in sprejeti sklepi ne bi bili kot mnogi v preteklosti, ko smo iznesli sicer dosti resnih kritik in sprožili številne dobre predloge, življenje pa je teklo po stari poti naprej. Toda sedaj je stanje tako kritično, da je že skrajni čas, da postanejo besede dejanja.

Jaz bi ob tej priliki najprej poudaril, da pozdravljam besede, ki jih je izrekel tovariš Simoneti v zvezi s politiko nagrajenavnja in da je to prva resnejša izjava predstavnika izvršnega sveta, ki opozarja na dalekosežne posledice v sedanji situaciji glede na divje nagrajevanje. Te besede so bile v nekaj zadnjih letih prvič s strani izvršnega sveta tako resno postavljene. Menim, da so te besede osnova, na katere lahko opiram mojo razpravo zlasti še, da moj pesimizem ne bo pretirano izzvenel.

V Jugoslaviji smo izplačali v letu 1965 čistih osebnih dohodkov in prejemkov v gospodarstvu 19 milijard N din, v letu 1968 pa že 32 milijard N dinarjev. Ob zelo majhnem dvigu proizvodnje nasproti 1965. letu smo torej izplačali v letu 1968 za 13 milijard dinarjev ali za 70 % več osebnih dohodkov kot v letu 1965. V Sloveniji so znašali izplačani čisti osebni dohodki in osebni prejemki v gospodarstvu v letu 1965, ki bi naj pomenil v našem gospodarstvu prelomnico, namreč v dobrem smislu besede okroglo 3,3 milijarde din, v letu 1968 pa že 5,4 milijarde din, to je za 2,1 milijarde din ali 65 % več kot v letu 1965. Nekriti osebni dohodki pa so imeli za posledico, da so vnosi v poslovne sklade ter sklade skupne porabe v gospodarstvu padli v merilu države od 3,1 milijarde din v letu 1965 na 6,8 milijarde din v letu 1968, torej za 1,3 milijarde din, v merilu Slovenije pa so se zvišali za malenkost in to od 1.319 milijonov din v letu 1965 na 1.340 milijonov din v letu 1968. Da drugi strani pa so se nekrite izgube gospodarskih organizacij povišale v merilu države od 221 milijonov din v letu 1965 na 1.600 milijonov din v letu 1969, oziroma okroglo za 1.379 milijonov din. V merilu Slovenije pa so se nekrite izgube v gospodarstvu povečale od 11,9 milijona din v letu 1965 na 121,5 milijona din v letu 1968.

Tako stanje prikazujejo bilance. Dejanske izgube pa so mnogo večje, ker vemo, da prikazujejo bilancisti čim ugodnejše stanje svoje gospodarske organizacije. Z zakonom je naloženo delovnim kolektivom, da obvezno razpravljajo o bilančnih rezultatih. Menim, da ni v redu, ker o rezultatih zaključnih računov ne razpravlja naša skupščina, niti zvezna skupščina. Dragocenih podatkov o rezultatih zaključnih računov delovnih organizacij, ki jih zbira SDK, se skupščina premalo poslužuje. Bilanca gospodarjenja po uvedbi reforme je po podatkih zaključnih računov za leto 1968 vsekakor porazna. Ta ugotovitev seveda ne velja za vse gospodarske organizacije. Podatki iz bilanc v merilu države pa vsekakor kažejo, da dober gospodar ne bi smel tako gospodariti. Za današnjo razpravo bi ne smeli torej primerjati le podatkov za letošnje in preteklo leto, temveč sem, da bi lahko realneje pogledali resnici v obraz, uporabil in primerjal nekaj bilančnih podatkov s tako imenovanim prelomnim letom 1965.

Eden izmed glavnih povzročiteljev sedanjega stanja je naša politika, oziroma praksa na področju nagrajevanja. Mnogi kritiki so ob priliki sprejemanja reformnih ukrepov izrazili pomisleke glede uspeha reforme, ker je naša družba dvignila roko od sredstev za osebne dohodke. V zadnjih letih je vedno manj delovnih organizacij, ki spoštujejo naša načela glede nagrajevanja. Vedno bolj prevladuje stara miselnost pri izplačevanju osebnih dohodkov ne glede na to, ali posluje delovna organizacija z dobičkom ali z izgubo. Ta valj ne bodo ustavila več nobena priporočila, temveč le energični ukrepi. Želeti bi bilo, da bi se s to resnico sprijaznili vsi naši odgovorni ljudje.

V lanskem letu je na primer gospodarstvo Slovenije izplačalo čistih osebnih dohodkov za 45 milijard S din več kot v letu 1967. V letošnjem letu pa bo gospodarstvo Slovenije izplačalo čistih osebnih dohodkov za nad 100 milijard S din več kot lani. Glede na letošnje rezultate gospodarjenja, o katerih je govoril tovariš Simoneti, bo izplačalo gospodarstvo preveč približno 50 milijard S dinarjev.

Kakšne so bile težave, poslanci prejšnjega sklica se bodo lahko spomnili, ko smo sprejemali instrumente delitve za letošnje leto, s katerimi smo, na primer, delno sanirali stare pokojnine in šolstvo. Preden so se izvršila zadevna doplačila, je inflacija te razlike že skoraj v celoti požrla. 50 milijard predstavlja več tisoč novih delovnih mest. Koliko ljudi si mora iskati sedaj kruh v inozemstvu. S 50 milijardami bi rešili v Sloveniji skoraj polovico problemov vodnega gospodarstva. Več 10 000 prebivalcev bi imelo zaradi tega dostojno življenje.

Sedaj se stalno zgovarjamo, da za vodno gospodarstvo ni sredstev. S 50 milijardami bi modernizirali ca. 1.500 km cest. S 50 milijardami bi lahko v veliki meri odpravili ogromno sedanjo deficitarnost v komunalnem gospodarstvu itd. itd. Tekma, kdo bo imel višje osebne dohodke oziroma kdo jih bo bolj uskladil s sosednimi kolektivi, povzroča ogromno zla, tako na gospodarskem, socialnem in političnem področju. To tekmo najostreje obsojajo vsi tisti, ki jim povzroča težke motnje v gospodarstvu in vsi tisti, ki jim nepokrito razreševanje osebnih dohodkov stalno ogroža življenjsko raven, zlasti pa tisti, ki jim ta tekma povzroča pravo revščino. Toda ti se ne jezijo samo na tiste, ki brez kritja zvišujejo osebne dohodke, temveč predvsem na dejavnike, ki v Jugoslaviji dopuščajo tako stanje in so odgovorni za izvajanje politike.

Nevzdržno je tudi to, da uživa sedaj mnogo ljudi, ki imajo dovolj visoke dohodke, še podporo družbe, ker ne plačujejo po realnih cenah najemnine, niti drugih komunalnih uslug, pa tudi uslug za otroške ustanove. Tisti, ki jemljejo več, kot jim pripada, pa imajo pokojnino in so za svoje delo še nagrajeni z visoko pokojnino tako, da izkoriščajo skupnost tudi še takrat, ko prenehajo biti delavci. Številke pričajo, da nas vodi sedanja pot v katastrofo, kolikor naša politika oziroma praksa ne bo izhajala s stališča, da je treba obravnavati človeka, takšnega kot je, ne pa takšnega kot bi naj bil. Velike sodobne tatvine se ne kaznujejo, pa niso v nasprotju z našo zakonodajo. Te ostre besede, niso brez osnove, bi lahko navedel še več kot je primerno, imam jih v zapiskih. Sem odločno za to, da napravimo konec napačnemu pojmovanju demokracije v določenem delu naših delovnih organizacij in kolektivih in pri vodstvih podjetij, ki si lastijo pravico, da z neopravičenim jemanjem osebnega dohodka izkoriščajo druge občane.

Potrebno je delati pospešeno na izgradnji sistema obveznega dogovarjanja. Toda, če to ne bo temeljito na strogih sankcijah, bo efekt isti, kot pred leti,

ko so nekateri naši forumi pričakovali in menili, da zadostuje za politiko nagrajevanja le nekaj lepo napisanih načel in priporočil. Nemogoče je tudi to, da marsikatera gospodarska organizacija zaide v izgubo zaradi nesorazmerno visokih dohodkov. Vsak kolektiv bi moral odgovarjati za izgubo pred zakonom.

Ni malo vodilnih delavcev v gospodarstvu, ki bogatijo na račun redno visokih potnih stroškov, pavšalne kilometrine in raznimi drugimi ugodnostmi, ki jih celo ni treba nikomur obračunavati.

V bistvu so to dodatni ali celo v nekaterih primerih glavni osebni dohodek, ki pa ni niti obdavčen. Sedanje stanje zahteva kompleksno revizijo davčnega sistema, ki bi moral zlasti glede na sedanji maloprodajni davek bolj zaščititi prebivalce z nizkimi osebnimi dohodki.

V bistvu sicer podpiram osnutek predloženih priporočil, čeprav močno dvomim, da bi imela ta kakšen večji učinek od tistih, ki smo jih sprejemali v prejšnjih letih. To velja vsaj glede tistega dela priporočil, ki so naslovljena na delovne organizacije. Zato pozdravljam predlog, da zadolžimo izvršni svet, ki naj predloži ukrepe, ki bodo pomenili konec anarhije na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov. Zato predlagam, da se dogovorimo za čimkrajši rok, do katerega naj bi izvršni svet izvršil to nalogo. Ta rok naj se, tovariš predsednik, vnese v ta dokument.

Sistem nagrajevanja, ki bo dejansko v skladu z rezultati gospodarjenja in ki bo temeljil na strogih sankcijah, bi morale sprejeti v najkrajšem času tudi vse druge skupščine. Menim, da bo to glavna in najtežja naloga. Dvomim, da imajo v republikah resen namen napraviti konec tej anarhiji. To dvomim tudi zato, ker je sedaj nekaj vodilnih funkcionarjev v zvezni vladi, ki so prej bili nosilci reforme, do danes pa so v praksi delali precej drugače. Menim, da bi bilo treba podpreti izvršni svet pri uresničevanju te politike, ki se danes tu kreira in da se brezpogojno izvrši čimprej v vsej državi, in če bi bilo potrebno, bomo pač prekinili skupščinske počitnice. Menim. da je to važnejše, kakor pa dva meseca počitnikovati.

Poleg tega predlagam še naslednje:

1. skupščini SR Slovenije naj se predloži osnutek predpisosv o odgovornosti za nastanek izgub v delovnih organizacijah. Mogoče bi pa lahko obravnaval to materijo tudi osnutek zakona, ki ga je predložil tovariš Cene Matičič;
2. o rezultatih letnih zaključnih računov delovnih organizacij naj v bodoče razpravlja naša skupščina;
3. obdela naj se problematika porabe sredstev v delovnih organizacijah za potne stroške, kilometrino, nadomestila za letni dopust, razne pavšale, reprezentanco itd. in o tem poroča naši skupščini. Hvala.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Pušenjak, glede tvojega predloga, da se določi rok izvršnemu svetu k njegovi zadolžitvi, te obveščam, da je izvršni svet dejansko predlog za izdajo zakona o družbenem usmerjanju delitve dohodka že sprejel in ga predložil skupščini, tako da ga bodo naši odbori že lahko začeli obravnavati.

Naslednji diskutant je Milo Vižintin. Prosim tovariše poslance, da po možnosti razpravljate čim krajše, ker je trenutno še 10 prijavljenih diskutantov.

Milo Vižintin: Tovariš predsednik in tovariši poslanci! Ko sem pregledoval poročila in podatke o gospodarskem gibanju v Sloveniji, sem si mislil, da prihaja čas, ko bomo res na poti uresničevanja reforme stvarni, da

ne bomo delali nobenih odmikov ne na levo ne na desno in da se bomo držali discipline. Sedaj vidimo, da ni tako. Jaz mislim razpravljati nekoliko o kmetijstvu, rad pa bi povedal še nekaj misli za uvod.

Mislim, da so samoupravljanje in samoupravne odločitve na mestu tedaj, ko gredo v korist celotne družbe, ko gredo v korist celotnega razvoja in v korist vsakega delovnega človeka. Kakor hitro pa se to samoupravljanje izrodi v interese posameznih grup ali pa delovnih organizacij, potem to ni več v korist družbe in mislim, da imamo vso pravico kot najvišji predstavniški organi tudi ukrepati, če priporočila in drugi ukrepi ne pomagajo, in sicer ukrepati pravočasno. Toliko za uvod.

V nadaljnji diskusiji se bom omejil predvsem na kmetijstvo. Mi smo od povojne dobe do sedaj poskusili z našim kmetijstvom vse. Smo ga združevali na razne načine, združevali smo zlasti zasebnega kmeta, tako da smo ga končno razdružili in da ni nikjer več povezan tako, kakor bi moral biti. Nikdar nismo prišli do tega, da bi tudi to vprašanje uredili tako, kot bi to moralo biti. Bali smo se, da naš zasebni kmet ne bo bogatel, zato smo ga vključevali v eno in v drugo organizacijo, vključevali smo ga v kooperacijo in tako dalje. Sedaj smo prišli do trenutka — tovariši poslanci — ko ne moremo več čakati kaj in kako. Če se še 25 % našega prebivalstva preživlja s kmetijstvom in ima v rokah še 82 % zemlje oziroma 88 % obdelovalne zemlje, če imamo velike težave glede socialnega varstva tega dela prebivalstva in še zdaleč ne moremo govoriti o ureditvi pokojninskega zavarovanja, potem se sprašujem ali ni to tudi naš človek ali ni tudi to državljan naše socialistične družbe? Zakaj ga pustimo, da dela in živi, kakor pač more in zna? Zakaj ga ne organiziramo na tak način, da bi bilo njegovo povprečje osebnih dohodkov vsaj tako, kakor je povprečje osebnih dohodkov naših delavcev v industriji in v drugih podjetjih? Zakaj mu ne damo varne perspektive? Mislim, da se to da rešiti. Bolj ko čakamo, večja je škoda na tem področju. Tako smo že vse poskusili, poznamo, kakšna je konfiguracija slovenskega terena in vidimo, da za družbeni sektor ne moremo več zajemati zemlje. Z zemljo v družbenem sektorju se deloma dobro gospodari, deloma pa se daje ta zemlja v najem oziroma se celo vrača prvotnim lastnikom. Večina kmetov so postali individualni trgovci, vsak trguje po svoje in vsak si pomaga kakor ve in zna. Če je enakopraven človek, bi moral o svojem delu tudi odločati, sedaj pa ne odloča. Sicer je formalno v delavskih svetih tako imenovanih zadrug, ki so zadruge samo še po imenu, dejansko pa so to gospodarske organizacije z določenimi kompleksi zemlje. Seveda gledam temne strani teh organizacij, ne tiste, ki so v redu. Na vrhu teh organizacij je dokajšnje število vodilnih ljudi, ki študirajo, kako bodo proizvod, ki ga kmet proizvaja, čim manj plačali in imeli čim več dobička. Ali je cilj teh tako imenovanih zadrug, da na tak način manipulira in izkorišča, da na tak način trguje? Mislim, da ne in da bi morali vprašanje zasebnega kmeta začeti konkretno urejati. Začnimo formirati take farme in take kmetije, ki bodo imele vsaj maksimum obdelovalne zemlje — 10 ha, morda tudi več, in urediti kreditno politiko na daljši rok, z njihovim denarjem in njihovimi vlaganji. Če bi začeli tako delati in če bi sprostili tudi nakup malih strojev doma in v inozemstvu, bi se položaj našega kmeta v marsičem spremenil. S tako politiko bi nastajale take zaokrožene farme oziroma kmetije, v katerih bi mladina videla svojo perspektivo in ki bi se lahko vključile v organizirano družbeno proizvodnjo. Mislim, da bi morali biti v predelovalno industrijo, ki po svoje računa in pobira najboljše, vključeni tudi

kmetje, da bi soodločali o proizvodnji, prodaji, cenah itd. in ustvarjali sklad za zdravstveno varstvo in za pokojninsko varstvo. Če bi v našem gospodarstvu ustvarili tako organizacijo, bi lahko v doglednem času vprašanje kmetov rešili. Rekli bi lahko, tu imamo čiste farme, čiste kmetije, ki so združene v naš družbeni socialistični sektor, ki soodločajo z njim in so neposredni proizvajalci, ki nimajo potrebe po raznih posrednikih. Na ta način bi ta del našega gospodarstva začeli pravilno upoštevati.

Kar je starejših ljudi, ki jim njihove kmetije izumirajo in ki nimajo več perspektive, bi jih morali socialno toliko podpreti, da bi lahko mirno živeli. Zato predlagam, da naj izvršni svet v okviru te politike zapira fronto tam, kjer smo jo preveč odprli, odpira pa fronto pri vprašanjih zasebnega kmetijstva, tu stori vse, da bo tudi zasebni kmet organiziran v naših vrstah, ne pa, da zahaja v slepo ulico.

Rad bi govoril še o delitvi osebnih dohodkov. Mnenja sem, da je potrebno to vprašanje rešiti, vendar moramo biti pri tem zelo pazljivi, da ne bomo prizadeli delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, temveč dejansko tiste, ki zaradi prekomernega naraščanja osebnih dohodkov rušijo celoten sistem. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Predstavnik izobraževalne skupnosti Slovenije Mirko Tušek ima besedo.

Mirko Tušek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da seznanim ta zbor s stališči, ki jih je prejela republiška izobraževalna skupnost v zvezi z omejitvijo sredstev za izobraževanje.

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije je na seji dne 8. julija 1969 razpravljal tudi o osnutku priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969. Pri tem je izvršni odbor ugotovil, da je 3. točko priporočila republiška izobraževalna skupnost že izpolnila s tem, da je skupščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije na svoji seji dne 20. junija sprejela določena stališča in sklepe o sredstvih, ki bi se eventualno natekla v sklade izobraževalne skupnosti nad načrtovanimi in o teh stališčih obvestila tudi Skupščina SR Slovenije z dopisom z dne 24. julija 1969.

Skupščina republiške izobraževalne skupnosti je sklenila, da se presežek sredstev ne sme uporabiti za osebne dohodke prosvetnih delavcev, ampak le za urejanje najbolj perečih materialnih vprašanj na področju izobraževanja. Za porabo teh sredstev bo izvršni odbor do jeseni izdelal poseben program, ki bo upošteval predvsem stroške za nove oddelke v srednjem šolstvu, najnujnejše investicijske potrebe, amortizacijo in materialne izdatke, namenjene za modernizacijo pouka. Republiška izobraževalna skupnost se zaveda pomembnosti predvidenih ukrepov za omejitev splošne potrošnje ter se zato že z odrekanjem porabe presežkov sredstev za osebne dohodke, ki še vedno niso usklajeni z drugimi področji, oziroma z najnovejšim naraščanjem dohodkov in še bolj zaostajajo za osebnimi dohodki na drugih področjih, vključuje v napore Skupščine SR Slovenije in njenega izvršnega sveta za reševanje teh vprašanj. Ne more pa pristati na predlog, da se presežek dohodkov izobraževalnih skupnosti v celoti blokira in da se ta sredstva prenesejo v leto 1970 ter upoštevajo pri načrtovanju njihovih izvirnih dohodkov v prihodnjem letu.

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije meni, da takšni ukrepi ne bi bili v skladu z uveljavljanjem sistema samoupravljanja na tem področju, niti niso v skladu z družbenimi dogovori in sprejetimi obveznostmi o sanaciji perečih materialnih vprašanj šolstva.

Zato izvršni odbor predlaga, da se v 2. točki osnutka priporočila, ki ga bo sprejela Skupščina SR Slovenije o ukrepih za omejitev splošne porabe, izvzamejo izobraževalne skupnosti, v posebnem stavku pa jim priporoči uporabo presežka sredstev za materialne izdatke, predvidene s posebnimi programi, ki so usklajeni s splošnim programom sanacije materialnega položaja šolstva.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima tovariš Cene Matičič.

Cene Matičič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Če primerjamo poročila analize, ki so nam bile dostavljene v pogledu obravnavanja gospodarskih tokov v prvih petih mesecih t. l. z analizami in obravnavami, ki smo jih obravnavali v preteklem letu, se ne morem znebiti dveh temeljnih ugotovitev.

Prvič, v preteklem letu smo bili zaskrbljeni predvsem zaradi nizke stopnje ekonomske rasti. Ob tem je kazalo, da so negativni pokazatelji: nestabilnosti, nelikvidnosti in slabe stopnje zaposlenosti manj pomembnega značaja in da bodo prej ali slej odpadli, čim se bo stopnja ekonomske aktivnosti ponovno dvignila.

Drugič, v letošnjem letu smo res dosegli dokaj visoko, celo nadpoprečno stopnjo ekonomske aktivnosti in izboljšali tudi stopnjo zaposlenosti, problemi ostalih pokazateljev pa se niso zboljšali, pač pa celo poslabšali. Pravimo torej, da je naša ekonomska rast potekala v nezdravih pogojih: nestabilnosti na tržišču, nelikvidnosti gospodarskih organizacij in bank, in povečani neuravnovešenosti plačilne bilance. In tako kot smo v preteklem letu z dokajšnjo nestrpnostjo in neučakanostjo iskali instrumente in ukrepe za poživitev in dvig ekonomske rasti, poskušamo tudi letos z dokaj večjo umirjenostjo in strpnostjo poiskati ukrepe, ki naj bi zavrli in predvsem odstranili žarišča nelikvidnosti, nestabilnosti in vseh drugih naglavnih grehov, ki nas letos tarejo.

Strinjam se z napori, ki naj bi prispevali, da se hitri voz našega sedanjega ekonomskega razvoja ponovno spravi v kolesnice ekonomske logike. Vendar pa mi dovolite, da podvomim, če so praktični predlogi in ukrepi, ki jih v sklepih in priporočilih deklamiramo, tudi resnično zadovoljivi, in se ob vsem tem ne izogibljemo tistih sprememb, ki bi jih bilo nujno v ekonomiki naše družbe spremeniti.

Dejstvo je, da inflacijski pojavi niso samo naša, pač pa svetovna bolezen. Razlika je le v tem, da smo po stopnji inflacije stalno, in tako tudi letos, dokaj nad analognimi stopnjami v razvitejših deželah. Trije do pet odstotkov inflacije od zvezne republike Nemčije do Francije pa 22 odstotkov v lanskem letu pri nas so zaskrbljujoče razlike.

Borbo proti inflaciji, pa naj jo tako imenujemo ali ne, usmerjamo kar naprej v relativno zmanjševanje in oženje splošne potrošnje.

Naj vas opozorim, spoštovane tovarišice in tovariši, da so vse sodobne družbe, in to velja tudi za našo, načelno usmerjene v doseganje tako imenovane polne zaposlenosti. Na takšno usmeritev pa vsekakor ne moremo računati niti je ni moč doseči ob neprestanih relativnih restrikcijah splošne potrošnje. Mi-

slim, da je ena temeljnih karakteristik sodobne in s tem tudi naše inflacije v dejstvu, da so prodajne cene blaga in uslug, namenjene potrošnji, dokaj nad proizvodnimi stroški. Iz te ugotovitve izhaja nenormalen, a na žalost reden, vendar le navidezen pojav, da je hitrost povpraševanja neprestano za hitrostjo ponudbe. To pa pomeni, da relacija — popraševanje naj vpliva na dinamiko ponudbe — to poznamo iz sleherne politične ekonomije, ne velja več. Da bi kakorkoli ustvarili neko vsaj delno ravnovesje, ki naj na eni strani omogoči dohitevanje povpraševanja, na drugi pa vpliva na novo dinamiko ponudbe, smo prisiljeni »vbrizgati« novo dodatno »kupno moč«. To je moč doseči v obliki tako že drugič — neupravičenega dviga osebnih dohodkov — kar ima za posledico dodatno zaploditev super-dohodkov nekaterih organizacij. Zahvaljujoč tako nastalim super-dohodkom pridejo nekatere organizacije do položaja tako imenovanega prekomernega in predimenzioniranega investiranja, ki gre na račun tistih organizacij in prevsem družbenih služb, iz katerih se ti super-dohodki, zahvaljujoč obstoječemu prikritemu mehanizmu, lahko formirajo. Skladno z zakonitostjo poprečja imamo na drugi strani prav tako opraviti z organizacijami, kjer je investiranje zelo pomanjkljivo ali pa celo popolnoma nezadostno. Ta pojav je evidenten zlasti v nekaterih vrstah infrastrukture in seveda skoro v vseh institucijah družbenih služb. Neravnovesje se zaostruje še s tem ,da smo načeloma v naši družbi zelo naklonjeni sistematičnemu favoriziranju tistih, ki so »najbolj rentabilni«, drugače povedano, tistih, ki imajo zaradi preferencialnega položaja možnosti izvabljanja nenormalnih prodajnih cen iz žepov potrošnikov.

Ta čudoviti inflacijski krog se odvija prav tako na ravni tistih organizacij, ki bi morale prve skrbeti, da ga prekinejo in likvidirajo ali pa vsaj spravijo v razumljive meje. Spričo dejstva, da je naš sistem prepojen s takimi inflacijskimi tendencami, je seveda dokaj težko govoriti o normalnem tržišču kapitala. Ta je bolj in bolj podvržen deformacijam, ki nastajajo pretežno zaradi stalnih pritiskov, naj se vse večji del kratkoročnih naložb posoja v obliki dolgoročnih kreditov. Ni treba dokumentirati elemente, ki jih je navedel tovariš Simoneti. Teh kreditov je bilo 316 milijard. To seveda pomeni, da je tudi bančni sistem zelo nagnjen k tendenci nelikvidnosti. In res, čim bolj se razvija inflacija, tembolj se čuti pomanjkanje likvidnih sredstev. Na ta ali oni način je potemtakem nujno, da pride v centralni banki do ustvarjanja novih rezerv nastalih »ex nihilo«. Ta sredstva so namreč potrebna vsem komercialnim bankam, ki »likvidnih« sredstev nikdar nimajo dovolj. Inflacijski krog je s tem zaključen ter prav tako ponovno špiralasto odprt.

Ureditev tega nereda, ki ga bojda vsi priznavamo in mu želimo pristriči preveč bujne peruti, iščemo v sklepih in priporočilih, ki jih imamo pred seboj. Tu naštevamo žarišča nelikvidnosti, ki jih je treba likvidirati in priporočila oziroma stališča, ki jih je potrebno upoštevati. Čeprav smatram, da so popolnoma v redu in prav postavljena, mi vendarle dovolite, da omenim svojo skepso glede na to, da se striktno, verjetno nehote ograjujemo od temeljnega bistvenega vzroka, ta pa je bistveno povečana denarna masa v obtoku.

Naša praksa živi v prepričanju, da je masa denarja, pod to maso razumemo razen denarja tudi vse vrste knjižnega denarja in vloge na vpogled, na trgu povsem odvisna od ekonomske aktivnosti v deželi. Z drugo besedo povedano pomeni to, da je maso denarja popolnoma prepustiti zakonitostim tržišča, ki se odraža kot odnos sprejemljive ekonomske aktivnosti. Dogodki zadnjih let so nam pokazali, da je tovrstna koncepcija nekoliko zastarela in

da ne ustreza več realnosti smotrnega in usmerjenega tržnega gospodarstva. Izgleda, da je dokaj realneje postaviti se na stališče, po katerem je spreminjanje denarne mase na trgu smatrati za temeljni faktor, ki meritorno lahko determinira tudi ekonomsko aktivnost v deželi. Z drugo besedo povedano pomeni to, da je treba najprej smotrno urejevati obseg denarne mase in s tem posredno vplivati tudi na ekonomsko rast v deželi. Naj to trditev podprem z dvema dogodkoma v svetu in pri nas.

Junija 1968. leta so v ZDA dvignili davek na dohodek za 10 %. S tem tipično fiskalnim instrumentom so hoteli vplivati na obseg ekonomske dejavnosti; trdili so namreč, da se bo zaradi tega prevelika dinamičnost ameriške ekonomije nekoliko zavrla in spravila v normalne kolesnice. Kot vemo, je pokazala praksa nekaj prav obratnega. Dinamičnost ekonomije se je kljub omenjenim fiskalnim restrikcijam povečala in dosegla v tretjem kvartalu lanskega leta rekordno povečanje družbenega produkta v višini 18 mld. dolarjev.

To pomeni, da fiskalne restrikcije na obseg sploh niso mogle vplivati, vplivale pa so na spremembe v izrednem povečanju denarne mase v prvih 7 mesecih preteklega leta. Podoben primer beležimo tudi v naši praksi.

Že s samim delimitiranjem stopnje v preteklem letu ter s kasnejšim »priporočanjem« stopnje, ki naj jo za potrebe svoje in splošne potrošnje občinske skupščine ne prekoračijo — v resnici je bila ta stopnja skoraj povsod kar krepko presežena — smo ustvarili nedvomno fiskalne pritiske, ki niso bili manjši od onih v letu 1968. Po vsej logiki torej kljub lanskoletnim spodbujevalnim ukrepom v tem letu nikakor ne bi mogli doseči tako visoke stopnje gospodarske aktivnosti, kot jo beležimo. In vendar je realnost popolnoma drugačna, kajti na tako visoko dinamiko je namreč odločilno vplivala izredna skoraj 22 % visoka rast denarne mase v drugi polovici preteklega leta.

Iz tega se da torej sklepati, da zakonitost po vsej logiki sicer deluje, vendar brez naše zavesti in brez našega vpliva. Ta je namreč v tem, da se sleherni vpliv na to novo denarno maso takoj odrazi pri vseh ekonomskih subjektih, se pravi tudi pri potrošnikih, ki poskušajo spraviti v sklad svojo potrošnjo in druge izdatke z novim nivojem denarne mase. Od smotrnega nihanja le-te torej ni odvisen samo obseg proizvodnje, pač pa tudi stopnja zaposlenosti, nivo cen in tudi obrestna mera kapitala.

Ker živimo v eri dohodkovne kategorije, smo vsekakor nagnjeni k ugotovitvi, da je »motorni faktor« celotnega ekonomskega razvoja predvsem dohodek oziroma celo samo čisti dohodek. Odraz te miselnosti vidim tudi v obstoječi naši denarni politiki, ki poskuša s fiskalnimi in drugimi instrumenti vplivati predvsem na tisti del denarne mase, ki predstavlja ekvivalent za čisti dohodek. Takšna denarna politika je potemtakem pripravljena verjeti in biti prepričana, da so kategorije kot obseg proizvodnje, stopnje zaposlenosti, nivo cen in tudi obrestna mera kapitala, predvsem odvisne le od tega dela denarne mase. Operativna misel mojega razmišljanja je torej tale:

1. Temeljne vzroke in žarišča negativnih pojavov ni iskati samo v elementih, ki jih omenjamo v sklepih in priporočilih, pač pa tudi v neustrezni denarni masi na trgu in v nerealni denarni politiki.

2. Izvršnemu svetu sugeriram, naj predlaga ustanovitev medrepubliškega komiteja za reguliranje denarne mase in vodenje oziroma kreiranje denarne politike v jugoslovanskem prostoru. Proučiti je idejo, po kateri naj bi ta politika temeljila na spreminjevalnih elementih, ki jih predlagam.

3. Čeprav je kazno, da je v sedanjem trenutku nujno potrebno sprejeti vse ukrepe, ki naj bi kar se da hitro in učinkovito zagotovili dosledno uresničevanje za leto 1969 začrtane ekonomske politike, vsekakor ne morem mimo ugotovitve, da bodo samoupravne skupnosti, ki se alimentirajo iz družbenih proračunov in skladov, to so izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega varstva, skupnosti otroškega varstva in skupnosti za zaposlovanje delavcev, ponovno utrpele:

a) relativno zmanjšanje kupne moči zaposlenih v teh sferah (ob rastočih stroških potrošnih dobrin ostajajo njihovi osebni dohodki nespremenjeni);

b) relativno zmanjšanje sredstev za kritje materialnih izdatkov.

Zato se zavzemam, da ob takojšnji imobilizaciji presežnih sredstev predvidimo kasnejše možnosti kritja neplanirano povečane stopnje materialnih izdatkov. Osebni dohodki zaposlenih v teh sferah naj ostanejo v mejah v začetku leta sprejete programirane ravni. V skladu s tem so tudi vsi amandmaji, ki jih prilagam k obema osnutkoma.

Predlagam, da se na strani 2 sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969, drugi odstavek spremeni tako, da se bo glasil: »v gospodarstvu postaja kljub prekomernemu porastu denarne mase in kljub sedanji konjunkturi ter rasti kupne moči nelikvidnost problem«, ostalo ostane isto.

Utemeljitev: v skladu z mojo diskusijo smatram, da je na prvo mesto postaviti temeljni vzrok, to pa je porast denarne mase. Prav tako predlagam, da se pojem »kreditov« črta, ker pojem denarna masa vsebuje vse vrste denarja, se pravi tudi kredite.

Na drugi strani istega akta naj se četrti odstavek spremeni tako, da se bo glasil: »Nestabilni pogoji gospodarjenja se odražajo v strukturnih neskladjih med ponudbo in povpraševanjem, v naraščanju celotne porabe in v primerjavi z letom 1968 intenzivnejšim naraščanjem cen in življenjskih stroškov.«

Utemeljitev: na prvo mesto je treba postaviti osnovni element, ki povzroča te nestabilne pojave, to je nesorazmerja in neskladnost med ponudbo in povpraševanjem. Ostala dva sta namreč v resnici le nujna posledica prvega.

K priporočilu in sklepu o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 naj se prvi odstavek na prvi strani spremeni tako, da se bo glasil: »Prekomerna masa denarja na trgu, rast gospodarske aktivnosti v nestabilnih pogojih na tržišču in porast osebnih dohodkov v letošnjem letu imajo...« — ostalo ostane isto.

Utemeljitev: izpuščen je temeljni element neizpolnjevanja nekaterih ekonomskih ciljev.

Na strani 2 istega akta naj se drugi odstavek spremeni tako, da se bo glasil: »Samoupravne skupnosti — vse ostalo, kar je v oklepaju, ostane isto — naj svoje tekoče in celoletne izdatke v letu 1969 omeje na v začetku leta programirano raven.

Presežke dohodkov, ki so nad mesečno komulativo, naj ne trošijo, pač pa sproti vlagajo na posebni, lastni rezervni sklad, naložen na posebnem računu pri SDK.«

Na strani 2 naj se tretji odstavek spremeni tako, da se bo glasil: »O uporabi in upravičenosti delitve teh sredstev na delež, s katerim bi krili v letu 1969 neplanirano povečano stopnjo materialnih izdatkov in delež, ki bi ga upoštevali pri prenosu v leto 1970, bo odločeno ob sprejemanju družbenoeko-

nomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritja potreb splošne porabe za leto 1970.« Spremembo besedila tega odstavka predlagam zaradi tega, da si zagotovimo možnost kasnejšega pokrivanja materialnih stroškov, ki bodo nujno večji od planiranih. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima tovariš Franjo Kordiš.

Franjo Kordiš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Prosim, da mi opravičite, če v svojem prispevku ne bom povedal nekaj bistveno novega. Otej materiji je bilo v različnih razpravah in na različnih nivojih povedano že toliko tehtnega, da je meni osebno, kot laiku na ekonomskem področju, težko kaj pridati. Z analizo smo ugotovili, da je naša gospodarska rast v prvih mesecih nenavadno dinamična, kar nam je po nekajletni stagnaciji še bolj nenavadno. Dolgo smo pričakovali in z dokajšnjo dozo strpnosti v preteklosti večkrat ugotavljali, da po tako dolgem premoru do dinamičnejše gospodarske rasti enkrat mora priti. In prišla je, vendar ne tako, kot smo pričakovali. Prinesla nam je nove skrbi zaradi nestabilnih gospodarskih tokov, ki se odražajo zlasti v inflacijskih težnjah. Zato se že sedaj porajajo misli in težnje, kako ta drveči voz zavreti in ga rešiti hujšega poloma.

Iz gradiva republiškega sekretariata za gospodarstvo in zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje lahko sklepamo, da je osnovni vzrok današnje nestabilne gospodarske situacije kvantitativno neprimerna kreditno monetarna politika. Ponavljajo se dejanja, ki smo jih bili normalno vajeni pred reformo, nikakor pa ne po reformi. Nisem si povsem na jasnem, kdo pri nas odloča o monetarnem volumnu, vem pa sigurno, da ne tisti, ki bi o njem moral odločati, in to je zvezna skupščina skupaj z republiškimi skupščinami. Ali se vam ne zdi, da je to eden od tako važnih stebrov stabilnega gospodarjenja, ki ga moramo okarakterizirati kot dejanje široko ekonomskega in političnega značaja, če ga pa tako okarakteriziramo, potem pa po mojem prepričanju ne more o njem odločati peščica ljudi, temveč forumi, ki so za svoja dejanja odgovorni ljudstvu. Naš današnji sklep o tem vprašanju bi po mojem mnenju moral biti, da naša skupščina odločno postavi pred zvezno skupščino, da o monetarni politiki odloča le ona in jo usmerja tako, kot to od nas zahtevajo reformni tokovi.

K temu problemu bi rad pripomnil še to, da v posredovanem gradivu pogrešam kvantificirano dokumentacijo, ki bi nam tudi analitično razkrila pretiranost kreditno-monetarne politike, ki ni bila v skladu z blagovnimi tokovi tega časa. Tako nenavaden skok v proizvodnji za 13,6 % po daljši stagnaciji bi lahko razumel tudi kot trenuten izbruh nakopičenih večletnih investicij v našem gospodarstvu, vendar ta nestabilna situacija kaže na še nekaj drugega. Investicijska potrošnja je daleč premočna in zelo prekaša naše ekonomske moči. To so z ene strani pokazali že pretirani krediti, prav tako pa tudi prekomeren porast medsebojnega zadolževanja v gospodarstvu. O vzrokih tega pojava, ki pa je vsekakor znotraj tega kompleksa nestabilnih tokov in vzročno v medsebojni zvezi, nismo do danes dosti povedali in smo zato o njem dokaj površno seznanjeni. Človek se vprašuje, kako je mogoče, da pri celo povečanem kratkoročnem kreditiranju dolgovi še vedno naraščajo. Verjetno gre tu za pojav prelivanju sredstev iz poslovnih skladov v investicije. Tako se nam sredstva, namenjena tekoči proizvodnji, prelivajo v investicije, njihov volumen pa prerašča našo ekonomsko zmogljivost. Za tak porast proizvodnje bi morali imeti neko-

liko drugačno akumulacijo kapitala, pa še pri tem lahko vsaka večja sprostitev povzroči motnje na tržišču.

Osebna potrošnja, investicije in splošna potrošnja so vsekakor tri kategorije potrošnje, ki lahko živijo v ugodnem sožitju samo v določenih proporcih, ki pa verjetno imajo zelo ozke limite svojega gibanja pri določenem nivoju življenjskega standarda. Tu vladajo stalni pritiski, ki pa se ne rekonspenzirajo v ustvarjalnosti. Tu menda ne najdemo pravih meril in meja, do kod lahko gremo.

Osebni dohodki so po mojem mnenju dosegli neupravičeno visoko rast. 18,2 % povečane rasti nasproti lanskemu letu pomeni dvojno predvideno rast in predvidevanja, na katerih sloni vsa konstrukcija financiranja splošne potrošnje, so pripeljala do pretiranega dotoka sredstev, toda na škodo gospodarstva.

Skrajni čas je, da tudi iz tega foruma nekaj ukrenemo na področju osebnih dohodkov. Ali ni v tržnem gospodarstvu cena razen od vrednosti, odvisna še od vrste drugih dejavnikov, ki niso v rokah neposrednih proizvajalcev? Ali ni prodajna cena eden od bistvenih činiteljev pri formiranju osebnih dohodkov? Kaj pa osebni dohodki negospodarskih dejavnosti in zlasti nekaterih, ki nimajo s trgom nič opraviti, skladi pa so dokaj radodarni. Mnenja sem, da nas anarhično stanje pri formiranju osebnih dohodkov in cela vrsta anomalij sili na potrebo po družbeni intervenciji na tem področju.

Anomalije, ki jih zasledimo pri posameznih skupinah, izključujejo liberalno pojmovanje formiranja osebnih dohodkov. Osebno sem prepričan, da smo tu predolgo čakali in se opravičevali, češ to je stvar produktivnosti, ki je edini kriterij za merjenje višine osebnih dohodkov. Vsaka intervencija pa lahko samo pridne tepe in vendar je produktivnost dela v dobri meri odvisna od pogojev, ki jih nudi posameznim proizvajalnim skupinam sama družba s pomočjo kreditov in drugih načinov. Ti krediti pa so sredstva kapitala, ki rezultira iz dela, toda dela ne tega kolektiva, ki jih sedaj koristi, zato bi tak kolektiv tudi moral skrbeti, zavedajoč se, da brez teh družbenih sredstev ne bi uspešno razvijal svoje produktivnosti, da rezultate te produktivnosti v dobri meri kanalizira v obratna sredstva, razširjeno reprodukcijo in tako dalje.

Zato je družba tudi poklicana, da ukrepa povsod tam, kjer so ekscesi prisotni. Teh pa na področju osebnih dohodkov ni malo in so celo nevarni, ker inficirajo okolje. Zato sem osebno mnenja, da je produktivnost kot nekak tabu, za katerim se skriva vse, kar je zvezano z osebnimi dohodki, treba ocenjevati bolj realno in z dokajšnjo dozo rezerve.

Pozdravljam predlog o sklepu naše skupščine, da zadolži izvršni svet, ki naj predloži ukrepe za aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov za oblikovanje osebnih dohodkov. Nagibam se celo k stališču, da bi bilo nujno časovno omejiti izdelavo teh ukrepov, ker neskladja vsakodnevno naraščajo in preraščajo ponekod že v politični problem. Danes smo slišali, da je to že v teku.

To je edina pot, ki bo prinesla umirjanje in uravnovešenje na tem tako občutljivem področju kot so delitveni odnosi.

Zelo zaskrbljujoče je preraščanje sredstev splošne porabe zaradi nenormalno visokega porasta osebnih dohodkov, ti pa so glavni vir oblikovanja teh sredstev. Resno dvomim, da so ta sredstva že porabljena in da so kot povečana sredstva potrošnje že vplivala na stabilnost trga. Tako oceno zasledimo vsaj v pregledu gospodarskih gibanj na 5. strani v 3. odstavku. Če bi to bilo res,

potem bi vsaka restrikcija na tem področju povzročila resne težave. Prej bi verjel, da so gotove proračunske pozicije, ki so predvidene za realizacijo v daljši dobi že realizirane, vendar pri tem proračuni ne bi bili prekoračeni v globalu.

V priloženem gradivu zasledujem zelo različna stališča glede ukrepov v zvezi s temi sredstvi. Reformi v prid bi vsekakor šla totalna imobilizacija teh sredstev. Ali bi to bilo pravično, ne vem. Moji ekonomski vidiki so preozki, da bi to dojel. Lahko samo dvomnevam, da bi pri tem protiinflacijskem zaviranju sodelovalo samo gospodarstvo, kar pa verjetno ne bi bilo prav.

Odločno nasprotujem prelivanju teh sredstev na katerokoli področje in tudi ne za sanacijo ipd. Priporočilo in sklep me zadovoljujeta, ker zagovarjam stališča, ki vračajo ta sredstva direktno gospodarstvu nazaj in to je možno edino le tako, da jih upoštevamo pri bodočem določanju deleža gospodarstva iz osebnih dohodkov v sredstvih splošne porabe.

V sklepu in priporočilu o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti SR Slovenije je po mojem mnenju nelogično le to, da republike proračunske presežke uporabljamo za intervencijo v gospodarstvu. Dokler zavzemamo do zveznega proračuna tako stališče, da presežke vrne gospodarstvu, priporočamo tudi občinskim skupščinam enako stališče.

Končno podajam svojo sodbo o celotnem gradivu, ki po mojem mnenju v dobri meri razkriva probleme, ki spremljajo rast proizvodnje, toda daje vse premalo dokazov, ki naj bi sledili iz kvantifikacijskih analiz. Zato je treba marsičemu verjeti. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima dr. Vojan Rus.

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši in tovarišice! V glavnem se bom držal priporočila o skrajšanju diskusije, vendar se mi zdi, da se je ob sedanjih gospodarskih gibanjih pokazalo — pravkar so bila ta gibanja zaostrena — da morda obstojijo neka sorazmerno pomembna, toda nerazčiščena in protislovna stališča pri vodenju našega gospodarstva. Tu ne mislim na vprašanja gospodarske reforme in tudi ne na vprašanja o potrebi zmanjševanja inflacijskih pritiskov, ne mislim na vprašanje ali naj bosta npr. naš izvršni svet in skupščina dosti aktivnejša v usmerjanju našega gospodarstva. Glede vsega tega obstojijo, mislim, enotna stališča. Razlike pa nastajajo tudi pri nekaterih precej splošnih merah, ki naj bi bile sestavni del naše reformne politike. Zdi se mi, da nekateri predloženi ukrepi in stališča, ki izhajajo iz ekspozeja predstavnika izvršnega sveta, deloma pa iz materiala, ki smo ga dobili od izvršnega sveta, iz informacije o posvetu pri izvršnem svetu, iz prvih predlogov sklepov izvršnega sveta in iz predloga ukrepov, ki smo jih dobili danes, niso v celoti med seboj usklajena. Zdi se mi, da je že sedaj prilika, bolj sedaj kot kasneje, razčistiti nekatera od teh vprašanj, ker se bomo z istimi vprašanji srečali gotovo tudi v proračunski debati in tudi v debati okrog programa razvoja dolgoročnega programa razvoja.

Ena od plošnih slabosti je še tudi v tem, da naši sicer potrebni ukrepi za intervencijo v gospodarstvu predstavljajo nekakšno koso, ki precej enakomerno in precej nereformsko kosi tako rože kot koprive. Zakaj gre? Tako v raznih analizah kot v sklepih se gospodarstvo obravnava enotno, kot da so povsod enotni problemi in enotne težave in enotni ekscesi. Prav danes pa smo

slišali v ekspozeju predstavnika izvršnega sveta tov. Simonetija, da imamo ravno v posredniški sferi, v trgovini, v bančništvu in morda še kje največji del koncentracije akumulacije, da imamo v isti sferi tudi največji, skoraj aroganten porast dohodkov in mi vsi vemo, da se nam to dogaja že desetletja. Na tem področju skoraj nimamo gospodarskih organizacij, ki bi delale z izgubo. To pomeni, da so v našem gospodarskem sistemu stvari toliko neurejene, da je proizvodnja nediferencirana od vseh teh gospodarskih organizacij. Mislim, da je ena od slabosti predloženih sklepov, govorim o sklepih o politiki proračunske potrošnje, v tem, da na strani 2 pri priporočanju govori nasploh o zmanjšanju obremenitev gospodarstva. Ali moramo linearno zmanjšati tudi obremenitve, ki jih imajo banke, ki jih ima trgovina ali pa je potrebno te obremenitve diferencirano zmanjševati?

Zdi se mi tudi, da prihaja do določenih nejasnosti tudi v pogledu tretiranja kmetijstva. Kljub temu, da se strinjam z mnogimi stališči tovariša Simonetija in morda danes nisem dobro slišal, ker je bil to direktno govorjen referat, vendar se mi je zdelo, da je bila ocena glede kmetijstva — mi pa vsi vemo, da imamo sedaj precejšnje težave v kmetijstvu — približno takale: v našem kmetijstvu so res večinoma reveži, toda dejstvo je, da je nezadostno produktivno, zato moramo doseči, da bo kmetijstvo v enakopravni tržni tekmi. Zdi se mi, da je to eno od zelo važnih nerazčiščenih izhodišč, ki so nas pripeljala do sedanjih napak. Zdi se mi, da je skoraj povsem jasno, tudi že v višjih razredih na ekonomski fakulteti, da imamo v kmetijstvu povsod po svetu povsem drugačno proizvodno situacijo, ker je obračanje kapitala dosti počasnejše, ker je produktivnost zaradi prirodnih pogojev v poprečju manjša kot v mnogih drugih sferah in da morajo tudi razvita tržna gospodarstva, ki imajo sicer razvito kmetijstvo, vedno to kmetijstvo na nek določen način podpirati bodisi z določenimi stalnimi cenami proizvodov, ali s krediti itd. Zdi pa se mi, da pri nas še vedno obstaja mišljenje, da je treba kmetijstvo postaviti pod enak ogenj tržnih zakonov kot vsa druga področja. To pa verjetno ne bo mogoče.

Seveda sem za to, da se tudi pri nas sprejmejo taki ukrepi v kmetijstvu, ki pospešujejo prehod od tako imenovane »svaštarske« proizvodnje, kot pravijo na jugu, v specializirano tržno proizvodnjo itd. Take ukrepe je seveda treba sprejemati.

V naših materialih je govora tudi o kreditiranju izvoza opreme in investicij. Zdi se mi, da še ni povsem razčiščeno, ali je kreditiranje izvoza opreme in prodaje opreme, morda celo na lastnem tržišču, pri nas nerešeno, ker obstoja morda še neko dogmatično stališče, da morajo imeti vsi enake pogoje. Dejstvo pa je, da imamo v svetovnem, sorazmeroma odprtem gospodarstvu določeno kreditiranje prodaje in izvoza opreme. Vprašanje je, če mi to kreditiranje opreme tretiramo kot enako inflacijsko žarišče kot nekatere druge pojave. Morda pa je treba diferencirati vprašanje izvoza opreme od drugih investicij, ki so često s tem povezane. Čisto drugo je, če se kreditira na isti način neka zemeljska dela na neki elektrarni in drugo, če se kreditira izvoz opreme. V celoti ni diferencirano področje tako imenovanih družbenih služb, čeprav tudi tukaj obstojijo zelo različni pogoji. Dovolj diferencirani pa tudi niso ukrepi glede vzdrževanja inflacije.

Vsi smo ugotovili, da so se dohodki največ dvignili v gospodarstvu, in to verjetno ne povsod z enako upravičenostjo. Predvidevamo samo neke blažilne ali pa vsaj dolgoročne ukrepe glede porasta dohodkov na tem področju, medtem ko imamo zelo čvrsto in določene roke glede zaviranja dohodkov v družbenih

službah. Mislim, da imajo prav številni govorniki, ki so danes zahtevali, da se tudi glede gospodarstva ukrepi predvidijo z določenim rokom, da se reče, da mora izvršni svet predložiti ukrepe do prvega jesenskega zasedanja ali do konca septembra. Jaz bom tak amandma tudi dal. Pri tem se ne bi zadovoljil s pojasnilom, da se pripravlja osnutek ali pa da bomo osnutek dobili. Morda je treba tak osnutek in zlasti vprašanje progresivnega davka po hitrem postopku sprejeti. Če bomo te stvari pripravljali počasi, nas bodo dogodki prehiteli in kasneje ne bomo mogli več tako učinkovito ukrepati. Lahko v nekaterih sferah celo predvidimo zamrznjenje plač. Recimo v bančništvu, trgovini ipd. Gre torej za to, da moramo o vseh ukrepih razmisliti in si določiti tudi rok, do kdaj bomo razmislili. V tem smislu seveda podpiram težnje izvršnega sveta, samo prosil bi, da se zaveže z nekimi roki, do kdaj bo to narejeno.

Moji amandmaji se nanašajo na sklepe in priporočila o politiki proračunske potrošnje. Prvi amandma se nanaša na drugo stran, točka II. priporočila: Ta točka ima točko 1. Tukaj se govori v zadnjih besedah »uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva«. Jaz bi rekel »jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev proizvodnje«, ker smatram. da ne moremo celo gospodarstvo enako obravnavati.

Drugi amandma pa je ta. Na strani 2, točka II, drugi odstavek govori: »o uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970.« Strinjam se s to točko, ki po domače povedano »zavira« trošenje presežkov, ki se pojavljajo v družbenih službah. Predlagam samo, da se črtajo besede: »za leto 1970« ter nadomeste z besedami: »bo odločeno pri sprejemanju bodočih družbenoekonomskih izhodišč.«

Bom jasno povedal, kaj mislim s tem. Ta točka nam je zagotovila, da se ne bodo presežna sredstva razsipala, vendar ne moremo, zlasti pri nekaterih družbenih službah čakati, da bomo o presežnih vrednostih odločali šele za 1970. leto, ker lahko s tem ta področja pridejo v zelo težak položaj. Imamo ocene, da za nekatera področja, celo po naših kriterijih, ni letos zadosti sredstev, na primer za srednje in visoko šolstvo. S tem amandmajem merim samo na to, da o teh sredstvih sklepamo že pred 1970. letom, če se pojavijo na teh področjih večji politični problemi.

Glede zadnjega amandmaja se povsem strinjam s predgovorniki, namreč da se na strani 2 v prvi alinei III. točke določi rok glede ukrepov, ki naj jih predloži izvršni svet. Že prej sem dal predlog, naj se ustavi rok: »na prvem rednem zasedanju republiškega zbora in gospodarskega zbora«, ali pa rok: »do konca septembra«.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima Leopold Krese.

Leopold Krese: Tovarišice in tovariši! Pred nedavnim je skupščina gospodarske zbornice Slovenije na svojem zasedanju razpravljala o gospodarskih gibanjih in o položaju slovenskega gospodarstva v reformi.

Želim sam posredovati te ugotovitve in stališča, predvsem s stališča, kako se naše gospodarstvo obnaša v reformnih procesih in na kak način se približuje izvrševanju ciljev gospodarske reforme ter katere ekonomske in regulativne silnice pospešujejo ali ovirajo doseganje teh ciljev.

Na prvem mestu moramo ugotoviti, da se je v Sloveniji po reformi opazno izboljšala kvaliteta gospodarjenja. Raven podjetniške akumulacije na delavca

se je dvignila za dobro polovico in je za več kot 27 % višja od podjetniške akumulacije v Jugoslaviji. Slovenske gospodarske organizacije posvečajo čedalje večjo skrb obnovi svojih osnovnih sredstev; lani so na primer izločile za amortizacijo skoraj 30 % več kot je bilo obvezno po predpisanih minimalnih stopnjah, medtem ko znaša jugoslovansko poprečje le 21 %. Tudi pri delitvi osebnih dohodkov je na splošno opaziti dokajšnjo treznost, saj so se po oceni povečali realni osebni dohodki na zaposlenega v primerjavi z lanskim obdobjem januar —maj le za 5,6 %, kar vsekakor ne presega stopnje povečane produktivnosti. Zato mislim, da moramo biti pri ocenjevanju gibanja osebnih dohodkov v gospodarstvu pa tudi izven gospodarstva previdni in trezni. Vsekakor se strinjamo in v zaključkih to tudi zahtevamo, da izvršni svet predloži skupščini ukrepe, s katerimi bomo lahko regulirali gibanja osebnih dohodkov v mejah produktivnosti. Ne smemo pa iz tega napraviti splošne kampanje, temveč je to dejansko le ukrepanje zoper posamezne ekscese, ki so se pojavili, ki pa jih nikakor ne smemo posploševati, ker bi to lahko destimulativno delovalo na samo produktivnost, zlasti v pogledu nagrajevanja strokovnih delavcev, izobražencev, skratka ustvarjalnih subjektov.

V slovenskem gospodarstvu lahko zadnje čase ugotovimo živahnejša integracijska prizadevanja tako v domačih okvirih, kot tudi v povezovanju s tujino. Določene pozitivne premike, čeprav še vedno prepočasne, najdemo tudi v kadrovski strukturi, saj se odstotek strokovnih kadrov med brezposelnimi stalno znižuje — v zadnjih dveh letih je padel z 8,3 na 6 %. Pri določenih vrstah strokovnih kadrov pa je občutiti že pomanjkanje. To dokazujejo često neuspeli razpisi za strokovne kadre v gospodarstvu.

Značilen pokazatelj reformske usmeritve našega gospodarstva je tudi gibanje našega izvoza. Slovenski delež v jugoslovanskem izvozu se je v letih po reformi povečal od 16,9 na 18,7 %. Delež izvoza na konvertibilna področja pa je lani dosegel že 23,8 %. V prvih petih mesecih letošnjega leta je šlo na konvertibilno tržišče skoraj 74 % slovenskega izvoza, medtem ko znaša poprečni jugoslovanski procent izvoza na konvertibilno področje le 61 %. Prav zaradi te izrazite izvozne usmerjenosti na konvertibilno področje je uvodni podatek o relativnem porastu podjetniške akumulacije v Sloveniji še toliko bolj pomemben, saj se na zahtevnih zahodnih tržiščih, kot je znano, dosega dohodek znatno težje kot na drugih tržiščih, hkrati pa je bila dosežena višja podjetniška akumulacija, še v pogojih naraščajočih družbenih dajatev, ki precej odstopajo od okvirov, začrtanih z reformo.

Ob vsem tem pa je le važna ugotovitev, da je bila v slovenskem gospodarstvu v prvih 5 mesecih letos dosežena 13 % stopnja rasti, medtem ko je jugoslovansko gospodarstvo v istem času doseglo ob istih kreditno-monetarnih pogojih le 10,8 %. Navedeni kvalitativni premiki v gospodarjenju nedvomno govore, da se je naše gospodarstvo resno spoprijelo z reformnimi procesi.

Kljub vsem tem prizadevanjem za boljše gospodarjenje in za večjo produktivnost pa moramo žal ugotoviti zaskrbljujoče dejstvo, da sposobnost slovenskega gospodarstva za razširjeno reprodukcijo zelo bčutno zaostaja za jugoslovanskim poprečjem. Posledice tega zaostajanja se najbolj plastično kažejo v koeficientu odpisanosti delovnih priprav. V naši republiki je ta koeficient najvišji, za leto 1968 znaša 56,5 %, medtem ko je poprečje za vso državo 50,9 %. Najmanjša odpisanost delovnih priprav pa beležita Črna gora 42,6 % in Makedonija 42,7 %. Ta zastarelost proizvodnih naprav v Sloveniji

je posledica nizkih investicijskih vlaganj, katerih delež v doseženem družbenem proizvodu je bil v naši republiki vedno med najnižjimi. V letu 1968 znaša 22,7 %, medtem ko je poprečje za vso državo 30 %. Od kod ta relativno nižja investicijska sposobnost slovenskega gospodarstva. Zanj vidimo predvsem tele glavne vzroke:

1. sorazmerno velik delež, katerega mora prispevati Slovenija za kritje jugoslovanske splošne porabe;
2. izredno majhen delež Slovenije v federalnih investicijah;
3. zmanjšana likvidnost zaradi neizpolnjevanja obveznosti podjetij iz drugih republik;
4. odliv dinarskega dohodka izvoza zaradi nekaterih elementov deviznega in carinskega sistema;
5. neustreznost bančnega mehanizma za financiranje infrastrukturnih investicij in dolgročnih razvojnih naložb.

Naj te trditve nekoliko osvetlim s podatki. Skupni, v zveznem merilu zbrani dohodki za potrebe federacije v letošnjih prvih štirih mesecih, so znašali 6,670 milij. dinarjev, kar predstavlja za 15 % več, kakor v istih mesecih lani Delež Slovenije v teh sredstvih pa se je v istem času povečal kar za 22 %, kar znaša 1190 milijonov dinarjev. Ta hiter porast deleža Slovenije v splošni potrošnji federacije znatno presega stopnjo naraščanja republiške splošne potrošnje, ki se je v tem času povečala za 18,2 %. Med dohodki za federacijo pa so se v Sloveniji še predvsem povečali dohodki za zvezni proračun, ki izkazuje kar 24 % porast in kar predstavlja 19,6 % vseh zbranih sredstev za zvezni proračun.

Iz navedenega sledi: čeprav sicer v Sloveniji naraščajo zbrani dohodki za splošno potrošnjo hitreje kot v zveznem merilu, pa se v njihovi strukturi stalno veča delež federacije. V lanskih prvih štirih mesecih je znašal ta delež 46,5 %, letos pa že 47,3 %.

Nič manj karakterističen ni podatek o deležu federalnih investicij v celotnih investicijah na posamezna področja. Lani je znašal delež naše republike v zveznih investicijah komaj 3,8 %. Delež federalnih investicij za področje naše republike je torej malenkosten ali skoraj ničev, medtem ko za nekatere druge republike to ne velja. Če upoštevamo, da gre vsako leto iz naše republike več kot 10 % doseženega družbenega proizvoda v zvezni proračun, potem vsekakor lahko trdimo, da slovensko gospodarstvo v znatni meri financira ne samo razvoj, ampak tudi potrošnjo ostalih predelov Jugoslavije.

Medtem ko lahko rečemo, da se je slovensko gospodarstvo zvesto načelom reforme odreklo nekaterim večjim investicijskim načrtom, hkrati pa smo odložili tudi bistvene pomembne in druge investicije, na primer promet, ceste, železnice, koprska luka ipd. se v zmanjšanem tempu gradijo v nekaterih drugih predelih države objekti, katerih s stališča splošno racionalnega gospodarstva ni mogoče šteti med najracionalnejše naložbe.

Nadaljnji element, ki občutno negativno vpliva na akumulativnost slovenskega gospodarstva, je njegova pretežna izvozna usmerjenost na konvertibilno področje. Dohodek od izvoza na konvertibilno področje je relativno vse manjši. Kvantifikacija tega, sicer očitnega dejstva, žal ni mogoča s podatki, s katerimi razpolagamo, očitno pa je, da pri tem igra odločilno vlogo dispariteta med cenami domačih surovin in cenami finalnih izdelkov, katere je mogoče doseči z izvozom na konvertibilna tržišča oziroma neustrezna carinska zaščiti domače proizvodnje surovin in reprodukcijskih materialov. To pa preprosto povedano

pomeni, da izvozniki na konvertibilno področje na račun svojega dohodka subvencionirajo drago domačo proizvodnjo surovin, reprodukcijskega materiala in delovnih sredstev. S tem se ne samo zmanjšuje dohodek gospodarskih organizacij, ki izvažajo na konvertibilno področje, marveč se tudi trajnejše poslabšuje njihova sposobnost za nadaljnjo izvozno ekspanzijo. Kaj to pomeni za slovensko gospodarstvo, ki izvaža na konvertibilno področje nad 75 % svojega izvoza, je jasno, prav tako jasno pa je tudi to, da edino z izvozom lahko rešimo kronične težave jugoslovanske plačilne bilance ter problem modernizacije naše industrije.

Pri vsem tem smo zadnji čas priča intenzivnim in vztrajnim prizadevanjem, da bi omejili že tako nizko in premalo svobodno prelivanje retencijske kvote med gospodarskimi organizacijami ter medsebojno oročanje in združevanje deviznega dela amortizacije. Smatramo, da bi bil vsak tak ukrep gospodarsko izredno škodljiv, saj bi nujno destimuliral podjetja za izvoz na konvertibilno področje ter imel še celo vrsto drugih negativnih posledic. S takim ukrepom bi se odločanje o razširjeni reprodukciji preneslo zopet na družbo, to je na federacijo in bi tudi v bodoče vsaka pomembnejša investicija bila odvisna od konkretne odločitve centralnih organov. Posledice tega so znane še zlasti za slovensko gospodarstvo, kateremu je po njegovi strukturi in objektivni izvozniški kondiciji v takem ali drugačnem deviznem sistemu že v naprej določena vloga dobavitelja deviznih sredstev tudi za modernizacijo industrije na drugih izvozno manj propulzivnih področjih.

Nadaljnji problem, ki občutno ovira finančno sposobnost slovenskega gospodarstva, je izredno velik in naraščajoč obseg medsebojne zadolženosti. Slovensko gospodarstvo se pojavlja kot razmeroma močan blagovni kreditor gospodarstva v ostalih republikah, saj znašajo neto terjatve, to je čisti negativni saldo slovenskega gospodarstva do gospodarstva v ostalih republikah in do negospodarstva v Sloveniji ob koncu leta 1967 skoraj 910 milijonov novih dinarjev, ob koncu leta 1968 pa že 1 milijardo 151 milijonov N din. Samo v industriji je znašalo tako kreditiranje ob koncu leta 1967 750 milijonov, ob koncu leta 1968 pa že 1 milijardo 75 milijonov N dinarjev. Tako velik odliv akumulacije in kredita na druga področja države in v negospodarstvo nedvomno predstavlja specifično obliko prelivanja, ki je doslej nismo upoštevali v sklopu bilanc ekonomskih odnosov med posameznimi republikami v državi. Vse dotlej, dokler ne bomo močneje zaostrili finančne politike do nesolidnih plačnikov, pa naj se ti nahajajo v gospodarstvu ali negospodarstvu in posodobili instrumentov za poravnavanje obveznosti in terjatev, se gospodarstvo ne bo znebilo tega negativnega pojava.

Med faktorji, ki močno ovirajo ekspanzivnost slovenskega gospodarstva, moramo omeniti njegovo veliko odvisnost od poslovnih bank. Ta odvisnost se kaže kot posledica družbene bremenitve, in velike zadolženosti gospodarstva tako na področju investicijskega kakor tudi kratkoročnega kreditiranja. Gospodarstvo mora zaradi pomanjkanja lastnih sredstev financirati kar 70 do 30 % svojih rednih tekočih finančnih potreb s kratkoročnimi bančnimi krediti. Takega primera ne poznamo nikjer v ekonomiji izven naše države. Ti krediti pa se samo formalno kažejo kot kratkoročni, ker jih pač poslovne banke obnavljajo vsake tri mesece. Rešitev tega problema bi nedvomno predstavljala sprememba sedanjih, navidezno kratkoročnih v dolgoročne investicijske kredite s plačilno dobo do 30 let in z normalno obrestno mero. Na tak način bi gospodarstvo prišlo do dolgoročnega vira za financiranje obratnih sredstev.

Kljub temu pa bi s tem še ne bilo rešeno eno izmed ključnih vprašanj nadaljnjega razvoja slovenskega gospodarstva, to je, kako zagotoviti potrebna sredstva za tiste infrastrukturne in druge razvojne investicije, za katere bodisi sploh ni podjetniškega poslovnega interesa ali pa tak interes sicer obstoji, vendar pa so naložbe tako velike ali pa neposredno tako malo donosne, da jih podjetniki niso sposobni sami realizirati.

Ob reformi so prevladala stališča, da bodo v razvitih republikah za take investicije poskrbele banke, vendar pa je to vprašanje ostalo v praksi docela odprto. Tako zaradi pomanjkanja teh sredstev in kreditorjev za nujne infrastrukturne objekte zaostajamo in izgubljamo mnoge možnosti v našem slovenskem gospodarstvu, samo če vzamemo npr. industrijsko cono v Kopru. Dokler je ne bomo opremili s potrebnimi infrastrukturnimi napravami, toliko časa bo ta cona nezanimiva za domača podjetja, še bolj nezanimiva pa za tuje partnerje, ki se interesirajo za to. Pomembno področje razvojnih investicij ostaja odvisno od ad hoc rešitev, kombinacij, kratkoročnih kreditov in drugih virov ali pa take investicije sploh odlagamo in tako zamujamo nekatere pomembne priložnosti na mednarodnem ekonomskem področju.

Zato se zavzemamo, da tudi o teh vprašanjih začnemo razmišljati in razpravljati trezno in brez predsodkov ter storimo vse tisto, kar narekuje sedanji položaj in nujne potrebe razvoja. Podpiramo predlog o ustanovitvi posebnega razvojnega sklada republike v ta namen. Mislimo, da je zelo ustrezna rešitev, če se pretežni del nastalih proračunskih presežkov v letošnjem letu prenese v ta sklad. Dejstvo je namreč, da je bila sedanja stopnja gospodarske rasti, iz katere izvirajo ti presežki, dosežena za ceno precej nevarnih inflatornih ukrepov. Zato gotovo ne bo ali bi vsaj ne smela biti trajna. Potemtakem tudi nastalih proračunskih presežkov nikakor ne bi smeli jemati kot signal za vsesplošno povečanje postavk splošne potrošnje, marveč nam morajo ta sredstva služiti predvsem kot nekakšna nepričakovana, a dobrodošla gospodarska rezerva. Seveda pa nikakor ne moremo že kar naprej računati, da bi preseganje dohodkov republiškega proračuna postalo trajen instrument za napajanje morebitnega pospeševalnega sklada, saj bi to pomenilo, da dejansko uvajamo novo družbeno obveznost za gospodarstvo.

S tem, da se zavzemamo za ohranitev začrtanih okvirov splošne potrošnje v republiki, pač nočemo trditi, da gospodarstvo nasprotuje izdatkom za te oblike potrošnje. Gospodarske organizacije se dobro zavedajo, da so šolstvo, kultura, zdravstvo in druge javne ustanove s stališča nacionalnega gospodarstva prav tako ekonomska kategorija, da ne rečem, da so predpogoj za razvoj gospodarstva, vendar je treba tudi na teh področjih nadvse trezno gospodariti in biti vedno realen, upoštevati je treba splošne kondicije gospodarstva in se zavzemati za obojestranske medsebojne odvisnosti obeh sfer. Prav zato zahtevamo, da se vsi držimo okvirov, če so dogovorjeni. Zaradi javnosti naj poudarim, strinjamo se sicer, da se osebni dohodki v negospodarskih dejavnostih gibljejo skladno z življenjskimi stroški in samo za to, da se sprejmejo ustrezni mehanizmi izravnavanja, nasprotujemo pa naknadnemu povečanju materialnih izdatkov v teh dejavnostih. Ostali del viškov naj se imobilizira in se bomo o njihovi usodi posebej dogovarjali, kot je tu predlagano. Prav tako se strinjamo, da je treba z določenimi družbenimi ukrepi usklajevati gibanja osebnih dohodkov skladno s produktivnostjo in v zaščito ter rast podjetniške sposobnosti slovenskega gospodarstva. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Ali želi kdo od govornikov, ki še niso razpravljali, dati amandmaje k predloženim dokumentom? (Nihče.) Potem predlagam, da prekinemo sejo oziroma, da sprejmemo samo še odlok pod 3. točko, ki se nanaša na sklic in delo enotnega zbora, ker bo enotni zbor ob 14. uri začel zasedati. Ko bi končali 3. točko, bi se dogovorili za odmor in nadaljevali po odmoru z razpravo. Trenutno je prijavljnih še pet razpravljalcev. Ali se strinjate? (Da.)

Prekinjam razpravo o tej točki dnevnega reda in prehajam na predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila skupna komisija vseh zborov za spremembe in dopolnitve poslovnika. Dr. Jože Brilej je predstavnik te komisije. Ali morda želi odlok še ustno obrazložiti? (Ne.)

Zakonodajno-pravna komisija je predlog odloka obravnavala, želi morda kdo od zakonodajno-pravne komisije razpravljati? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, potem lahko glasujemo o predlogu odloka. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije sprejet.

Koliko odmora želite? Mislim, da bi napravili opoldanski odmor. Morda eno uro? (Glasovi iz poslanskih klopi: Pol ure.) V redu, pol ure. To se pravi, da nadaljujemo ob pol enih. Odbor za finance prosim, da v tem času zaseda v sobi 217 in zavzame stališče do amandmajev. Obveščam vas, da je gospodarski zbor že sprejel prvi dokument tako kot je bil predložen.

(Seja je bila prekinjena ob 12.25 in se je nadaljevala ob 13.10.)

Predsednik Miran Goslar: Nadaljujemo z razpravo. Besedo ima tovariš Adolf Tavčar.

Adolf Tavčar: Razmere, o katerih danes razpravljamo in problemi nas silijo v razmišljanje, da bi morda pristopili k dopolnitvi našega sistema delitve med gospodarstvom in med družbeno potrošnjo. Dosedaj je način participacije omogočal takojšnjo potrošnjo vseh akumuliranih finančnih sredstev. Zdi se mi pa, da bi bila potrebna sprememba v tem smislu, da bi bila imobilizacija potrebna stalno povsod tam, kjer dohodki proračunske potrošnje presegajo planiranje. Računati je potrebno tudi še v bodoče na gospodarsko nihanje in tudi na pojave oscilacije, kot je bil to primer v letošnjem letu. To sugestijo dajem za vbodoče, ker so verjetno neprijetni taki dogovori, so pa neizbežni v današnji situaciji, da med letom imobiliziramo sredstva, ki dotekajo v proračune oziroma za namene te družbene potrošnje.

Čeprav imamo v našem gospodarstvu zelo vidne uspehe in rezultate, ki so dokaj ugodni, lahko rečemo, da imamo tudi celo vrsto pojavov, ki zaviralno vplivajo na gospodarski razvoj. Ti pojavi se kažejo zlasti v neupoštevanju smernic nadaljnjega razvoja, v pritisku lokalnih činiteljev in posameznih gospodarskih panog na carinsko politiko v svojo korist, premočne emisijske kvote,

o katerih je bilo danes govora, zlasti v drugi polovici v lanskem letu, neupravičeno in neodgovorno povečevanje negativne plačilne bilance, nelikvidnost v gospodarskih organizacijah, neusklajenost investicijske politike tako v federaciji kot pri podjetjih in delno tudi pri drugih družbeno-političnih skupnostih, zlasti pa še povečanje nepokritih izgub iz preteklih let, ter še vrsta drugih takih pojavov. Vse to nam dokazuje, da z izvajanjem reforme v praksi nismo ravno na najboljši poti, zato moramo biti pri zasledovanju vseh teh pojavov izredno pazljivi.

Poslanci, tako republiški kot zvezni, zlasti pa republiški, ki imajo največ stikov z vsakodnevnim življenjem le težko zagovarjajo takšno politiko. Človek ima vtis, čeprav podzavestno, da imamo pri nas dve sili. Ena, ki si z vso vztrajnostjo prizadeva okrepiti in normalizirati gospodarstvo, druga pa ruši vsa ta prizadevanja četudi ne namensko.

Družbeno-politični pojavi in pojmi razvoja so bili v celoti razčiščeni, kot je bilo danes že omenjeno, v sklepih IX. kongresa. Vendar pa, če gledamo rezultate v praksi, vidimo, da niso taki. Zaradi tega predlagam, da bi še v letošnjem letu, morda s popolnejšimi podatki in pokazatelji, te probleme ponovno prediskutirali tudi v zvezi s stanjem v federaciji in kot sklep skupščine izrazili nezadovoljstvo nad takimi pojavi, če se bodo seveda še vnaprej pojavljali. Mi smo dolžni storiti vse, da se reformski ukrepi in drugi dogovori na vseh nivojih spoštujejo in izvajajo. Res je, da smo že v prejšnjih letih opozarjali na takšne negativne pojave in dajali tudi konkretne predloge, izgleda pa, da to še ni dovolj in nam ne preostane drugo, kot da smo v bodoče še jasnejši, agresivnejši in da skupščina kot celota opozarja na vse te negativne pojave.

Na koncu bi poudaril še to, da se v celoti strinjam s predloženimi ugotovitvami in priporočili in podpiram sklepe in ukrepe, ki jih predlaga izvršni svet. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima Gregor Klančnik.

Gregor Klančnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Mi smo že pred tem zasedanjem dobili precej materiala in dokumentacije, danes pa smo slišali še ekspoze člana izvršnega sveta Rina Simonetija in mislim, da je tudi današnja razprava dodatno obogatila pregled sedanjega stanja na področju našega gospodarstva. Osebno sem bil prepričan, da se bomo danes v tem zboru ločili na tiste, ki smo zagovarjali predložene sklepe in priporočila, in tiste, ki se bojijo tega posega. Vendar je razprava pokazala, da smo skoraj popolnoma enotni in da so med nami le malenkostni razločki in da je stanje tako, da nas vse skupaj skrbi. Mislim, da lahko povem približno to, kar je rekel tovariš Matičič: izgledamo kot pijanci, enkrat se zaletimo na eno, drugikrat pa na drugo stran — lansko leto še stagnacija, letos izredno visoka konjunktura — pa vendar smo isti ljudje v istem sistemu in v isti gospodarski reformi.

Letošnja dogajanja so tipična po zelo visoki konjunkturi, poleg tega pa po zelo visoki splošni osebni in investicijski potrošnji in po močni inflaciji. Tovariš Matičič je rekel, da je inflacija bolezen, jaz pa mslim, da ni bolezen, ampak poživilo. Namreč, če jo vzamemo malo, potem krepi, če pa jo vzamemo preveč, nas lahko uniči. Zato inflacija ni bolezen, ampak poživitev, seveda če je doza majhna. Če smo v letošnjem letu za 9 % povečali življenjske stroške, potem je to zelo velika doza, in nas mora to vse skupaj skrbeti.

Poleg tega mislim, da je tipično tudi kopičenje sredstev v proračunih, ob sočasnem siromašenju žiro računov gospodarskih organizacij. To je čuden pojav, da ob visoki konjunkturi siromašimo naše gospodarstvo. Če bi pokazali ločeno proizvodnjo organizacije od drugih gospodarskih organizacij, bi bilo to še bolj poudarjeno. Iz dokumentov je razvidno, da smo od decembra pa do aprila oziroma maja letos v Sloveniji za 44 % zmanjšali sredstva na žiro računih gospodarskih organizacij. To je v visoki konjunkturi nenormalen pojav, zlasti še, ker nelikvidnost raste in padajo likvidna sredstva gospodarskih organizacij. To nas mora vsekakor zaskrbeti.

Dodatno nas mora skrbeti tudi to, da prepočasi dosegamo željo po izravnavi plačilne bilance, če ne tudi blagovnih bilanc zunanjetrgovinske izmenjave. Mi vemo, da smo letos izvozili sicer znatno več, kot preteklo leto, uvozili pa tudi znatno več in imamo sedaj primanjkljaj v višini 5 milijard. Mislim, da nas morata ta razlika in ta primanjkljaj zelo skrbeti in moramo iskati vse možnosti in se ne zadovoljiti samo s tem, da na Slovenskem hitreje raste izvoz in to predvsem na konvertibilna področja, ker je tudi obstoj slovenskega gospodarstva v veliki meri odvisen od tega, kako bomo to blagovno izmenjavo izravnavali.

Naslednja značilnost je vsekakor porast cen. Pri tem je zanimivo, da so se cene pri proizvajalcih povečale za 2,5 %, na drobno pa za 7,5 %. To dokazuje to, o čemer je govoril tovariš Rus, da moramo pogledati, v katerih sferah se koncentrira akumulacija in kako se ta akumulacija pravzaprav preliva. Menim, da dejstvo, da na eni strani padajo sredstva na žiro računih, na drugi strani pa, da proizvajalec od podražitve dobi znatno manj, kakor trgovec, kaže na selitev akumulacije v sfero prometa. Podatki kažejo, da 75 % v proizvodnji zaposlenih na Slovenskem zbere le 50 % akumulacije, kar dokazuje, da je vendarle treba opozoriti na ta fenomen.

Ne vem, če ga je možno rešiti natančno tako, kot je predlagal tovariš Rus, da bi namreč namesto »zmanjšanja obremenitve gospodarstva« v naslednjem letu napisali »zmanjšanje obremenitve proizvodnje«. Take diferenciacije verjetno ne bomo mogli napraviti, na vsak način pa mislim, da moramo posvetiti pozornost akumulaciji, ki nastaja in poskušati doseči možnost, da se več sredstev pušča neposrednemu proizvajalcu zaradi tega, da bi se moderniziral in seveda dodatno dosegel večje gospodarske uspehe. To mislim, da je problem, ki je zelo slabo obdelan.

Danes imamo na tapeti tudi obravnavo našega dohodkovnega sistema. Mi ga ne gledamo več tako idealistično, da bi vsaka delovna organizacija na podlagi svoje samoupravne pravice lahko delila dohodek tako kot ji prija, saj nas je to privedlo do nemogočih razlik. Že pred leti sem rekel, da ne vem, koliko časa bomo še zdržali, da ima snažilka v hidrocentrali več kot pa inženir v železarni. Dolgo časa to ne more biti vzdržno, ampak vendar naš dohodkovni sistem take fenomene dovoljuje in je zadnji čas, da v temu domu začnemo obravnavati tudi to problematiko. Mislim, da so vsi poslanci, ki so danes tu prisotni, popolnoma enotni, da je treba ta problem vendar enkrat malo drugače obravnavati, kot smo ga obravnavali do sedaj, preveč v strahu, da se ne bomo dotaknili svetinje našega sistema. Pri tem se le moramo zavedati, da je to novost, ki je svet ne pozna in da v začetku ne more biti popolnoma idealno in popolno ter jo je zato treba negovati, izpopolnjevati. Strinjam se s tistimi diskutanti, ki pravijo, da problem ni samo v potroš-

niški sferi, čeprav je ta seveda zelo pereč, zlasti če pogledamo investicijsko dejavnost.

Iz predloženih podatkov vidimo, da so investije v državi porastle za 17 %, v Sloveniji pa le za 7 %, kar dokazuje, da strukturalne spremembe v zvezi z gospodarsko reformo niso bile dosežene in da se še vedno največ vlaga v velike investicijske objekte.

Kljub temu, da se strinjam s tem, da slovenska industrija ni zadosti moderna, da ima zastarela proizvodna sredstva, menim, da bi v proizvodnji lahko dosegli znatno več.

Trdim, da je redkokatera organizacija, naj bo to v industriji ali v kmetijstvu, ki bi lahko več kot eno leto živela, če bi jo danes preselil s celotnim aparatom od direktorja pa do zadnjega stražarja v neko tržno zahtevno zahodnoevropsko deželo. Mislim, da toliko časa, dokler se delovne organizacije ne bodo sposobne tako »preseliti«, ne bomo dosegli to, kar intencije gospodarske reforme od nas zahtevajo. To velja tudi za kmetijstvo, kar dokazujem s tem, da npr. iz Raven hodijo v Pliberk iskat jajca, paradižnik, mlad krompir in maslo, in to zaradi tega, ker je tam ceneje. Pa vendar je kmetijstvo tam ekonomsko donosno, pri nas pa s poslovno izgubo.

Problem je isti v kmetijstvu kakor v industriji, zato mislim, da bo treba intenzivno delati naprej, da postanemo ekonomsko donosnejši. Prav na tem področju nismo naredili zadosti. Res je, da je vrsta delovnih organizacij, lahko tudi rečem celih industrijskih vej, ki so v teh štirih letih ogromno dosegle, da je vrsta takih, ki se lahko že popolnoma enakovredno vključujejo v svetovne tržne tokove, poprečno pa je to relativno še slabo, zato se seveda strinjam z vsemi predloženimi dokumenti, ki so nam danes dani in ki pomenijo zoževanje potrošnje ali enostavno varčevanje, kar je pravzaprav osnovna pogojenost gospodarske reforme. Na varčevanje nasploh in to tudi v proračunski potrošnji smo v precejšnji meri pozabili, zato se seveda strinjam z restrikcijskimi ukrepi.

Mislim, da je bilo v nekih dokumentih rečeno, da so se realni osebni dohodki letos v gospodarstvu povečali v petih ali šestih mesecih za 5,7 %, hkrati pa na negospodarskem področju le za 3,9 %, kar bi pravzaprav kazalo, da ne posegamo s takim priporočilom in sklepom v ta razmerja, ker bi s tem lahko prišlo do prelivanja sredstev iz ene sfere v drugo in bi bili s tem zaposleni na tem področju nekoliko prizadeti.

Menim, da bi grešili, če bi enostavno ločili osebne dohodke na tiste, ki so v gospodarstvu in tiste, ki so v negospodarstvu. Potrebna je znatno globlja analiza, da bi lahko ugotovili, kakšni fenomeni so na enem in na drugem področju, preden bi lahko oboje področij med seboj primerjali. Za delo v železarnah na primer ni velikega povpraševanja, ker so poprečni osebni dohodki tudi v primerjavi z negospodarstvom relativno nizki, zato se bodo razmerja tudi znotraj gospodarstva morala menjati.

Strinjam se z dokumenti, kot so nam bili predloženi, in sem proti sprejemanju takih sprememb, ki bi sicer pomenile, da omejujemo potrošnjo, pa vendar samo deklarativno, hkrati pa vendar odpiramo možnost, da se zbrana sredstva trošijo.

Rekel sem, da je izredno važno, da bi poskušali iskati vse možnosti in da bi razvili čut podjetniške donosnosti, ki ga praktično ni. Mi lahko še tako trdimo, kako samouprava sama po sebi v prvi vrsti skrbi za razširjeno reprodukcijo kot za osebne dohodke, mislim pa, da nam življenje jasno kaže,

da ni tako. Prav bi bilo, da najdemo nekatere možnosti, in posežemo na ta področja; pri tem pa mislim na morebitne naložbe zasebnih sredstev v naša socialistična podjetja. Če smo na eni strani ugotovili, da ni večji ali manjši greh, če privatnik vozi 6-tonski ali 5-tonski kamion, da ni razlika v eksploataciji, če ima zaposlenih 5 ali 6 ljudi, potem mislimo, da bi bilo treba tudi povedati, ali je večji greh vlagati sredstva v privatne naložbe ali pa je večji greh ta sredstva prispevati za socialistične naložbe ali v samoupravna podjetja.

Če bi člani delovne skupnosti imeli v obliki obveznic svoja sredstva v delovnih organizacijah, bi se hkrati bistveno razvil tudi čut za podjetniško donosnost v podjetjih.

Na koncu hočem reči še to, da položaj sicer ni obupen in da ne bo obupen čez dva meseca, vendar pa je tak, da nas lahko skrbi. Na vsak način pa ni tak, da bi morali kapitulirati pred intencijo gospodarske reforme. Res je, da v četrtem letu gospodarske reforme nismo dosegli tistega, kar bi želeli, mislim pa, da vrata še niso zaprta, zato moramo, po moji presoji, zaupati v hotenja gospodarske reforme in intenzivno delati, da jih dosežemo, če ne v petih, pa vsaj v desetih letih. Hvala.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima poslanec Zdenko Roter.

Zdenko Roter: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na tri stvari bi rad usmeril vašo pozornost.

Najprej obžalujem okoliščino, da današnji seji ne prisostvuje primerna skupina naše poslanske delegacije, ki dela v zboru narodov oziroma v drugih zveznih zborih. Tako bi se lahko na licu mesta in v neposrednem dialogu z nami ob presoji različnih stališč seznanila z našimi gledišči in pridobila tudi nove izkušnje. Prav tako pa bi tudi mi z njihovim neposrednim poročanjem dognali mnogokaj, kar ni moč razbrati iz časopisja, televizije ali zasebnih informacij. Dognali bi namreč tiste stvari, ki so tesno povezane z nekaterimi inciativami, ki jih je dajala naša delegacija v zadnjem času v zvezni skupščini. Vse to me navaja na zaključek, da bo treba slej ko prej tudi formalno institucionalizirati odnos, ki naj velja med našo skupščino in delegacijo v zvezni skupščini. Ni namreč mogoče zreducirati tega odnosa zgolj samo na to, da se sestaja s to delegacijo, recimo predsedstvo naše skupščine, ali da posamezni poslanci hodijo na seje odborov ali pa da se zasebno med seboj povezujemo. Glede na nov pomen te delegacije ter tudi na nove odnose med zvezo in republiko mora dobiti razmere med to delegacijo in našo skupščino novo kvaliteto. Tema, ki je danes na dnevnem redu, sama po sebi nazorno izpričuje nujnost te potrebne institucionalizacije in utemeljenost mojega obžalovanja, da naša delegacija ni navzoča.

Drugič: očitno je, da so, če smem tako reči, protireformski pojavi, o katerih danes govorimo, tesno povezani z nekaterimi dejanji institucij, posameznikov ali skupin na zvezni ravni. Mislim, da je glede tega dokument zelo miroljuben. Nimam sicer formalnega amandmaja, kolikor pa bi smatrali to za potrebno, sem ga pripravljen tudi dati v tej smeri, da v dokumentu ne bi govorili samo o tem, da naj bi se v prihodnje odločno odklonilo vsako zahtevo, ki ni v skladu s sprejetimi stališči kot to beremo na 3. strani. V tem dokumentu bi morali jasno reči, da naš zbor odločno protestira zoper vse ukrepe, ki so bili ugotovljeni kot bistveni vzroki za pojave, povezane s protireformskim gibanjem. To se pravi, da bi moral tudi v dokumentu naše skup-

ščine priti ta protest formalno do izraza. S tem v zvezi seveda nastaja vprašanje odgovornosti, o katerem smo mnogo govorili v pasivu, »se je dogodilo«, »je prišlo do izraza«, »se je pojavila neka višja naravna sila«, »se je zgodilo to in ono« in podobno. Vse to »se je zgodilo«, »se je pojavilo«, je povezano z dejanji ljudi, posameznikov ali skupin. Mislim, da se v tej zvezi pojavlja tudi vprašanje odgovornosti, ki je ugotovljivo samo, če je volja, da se ugotovi. V tem smislu se mi odpira problem in sicer, ali ne bi v ta dokument zapisali tudi to, da se zvezni skupščini priporoča, da razišče vsa vprašanja, ki so povezana z odgovornostjo glede na ukrepe, ki so bili sprejeti in ki so povzročili stanje, o katerem razpravljamo.

Tretje, kar bi želel reči, je naslednje:

Povsem podpiram 3. poglavje, ki je sicer zelo kratko, vendar nič manj pomembno. V njem vsebovani sklepi in priporočila naj s posebnim sistemom zagotovijo v prihodnje aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je v skupščini že nek tak osnutek. Mislim, da bi bilo treba s tem v zvezi reči, da tega ne bi smeli vzeti kot dopustno dejanje zaradi izjemne situacije. Kaj hočem s tem reči? Menim, da do tega pooblastila izvršnega sveta ne prihaja zaradi tega, ker se je zgodilo nekaj »strahotnega«, marveč je to povsem nekaj normalnega. Zdi se mi namreč, da določene ideološke sheme, ki smo jih dolgo časa gojili, niso doživele svoje življenjske potrditve. Mislim na tiste sheme, ki izhajajo iz prepričanja popolne samostojnosti manjših družbeno-političnih skupnosti, npr. občin, gospodarskih enot in podobno. Življenje je pokazalo, da je v prostoru, v kakršnem živimo, potrebna aktivnejša usmerjevalna vloga republike. Le-ta naj ne pride do izraza samo na področju delitvenih odnosov, čeprav je to zelo važno, marveč je tudi nujno, da pride do izraza povsod drugod, o čemer bomo imeli še priliko razpravljati tedaj, ko bomo razpravljali o prihodnjem razvoju Slovenije.

Igra formalne demokracije, ki smo ji bili v preteklosti dostikrat priče, pa naj je nastopala pod tem ali drugim imenom, ni namreč samo zelo draga, marveč tudi zelo neučinkovita. Nered, ki smo mu priča in o katerem diskutiramo danes, ima očitno tudi svoje ideološke vzroke. Na enega sem že opozoril ali ga vsaj indirektno imenoval. Menim, da bo treba o teh ideoloških vzrokih za situacijo, ki smo ji priča, v prihodnje še razpravljati in stvari imenovati s pravimi imeni in ne zavijati razprave v tak ali drugačen pajčolan. Glede na to, da bo za to še prilika, svojih misli ne bom dalje razvijal.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Roter, glede na dosedanjo diskusijo in na tvojo, bi predlagal, da eventualno formuliraš amadmaje v tem smislu kot si razpravljal. Mislim, da bi to ustrezalo želji vseh diskutantov in ne samo tvoji. Martin Košir želi besedo.

Martin Košir: Tovarišice in tovariši poslanci! Predlogi ukrepov o aktivnosti gospodarskih gibanj in za izvajanje ekonomske politike v 1969. letu, ki so nam bili predloženi s strani izvršnega sveta in v dokumentih odborov, so po mojem mnenju prišli še ob pravem času v razpravo v skupščini. Zdi se mi, da moramo sprejeti omenjene predloge z vso resnostjo in odgovornostjo in tudi kontinuirano spremljati njihovo izvajanje.

Ocene, ki so danes v materialih, so pomembne ne samo za trenutno situacijo, marveč so tudi pomembne za ustvaritev ciljev gospodarske in druž-

bene reforme. Zato menim, da ni prepozno, da s predlaganimi ukrepi zagotovimo sprejeto izvajanje ekonomske politike v letošnjem letu. Želel bi še posebej poudariti, da moramo biti odločni pri izvajanju omenjenih ukrepov ter hitro reagirati ob vseh pojavih eventualne nestabilnosti.

Računati moramo tudi z miselnostjo, češ da se odstopa od ciljev reforme, kar je največja nevarnost za uresničevanje začrtane poti. Zdi se mi celo večja kot to kažejo podatki o gospodarskih gibanjih. V prizadevanje za uresničitev predloženih ukrepov moramo nujno vključiti vse činitelje. Izkoriščanje trenutnega položaja vodi vodo na mlin silam, ki so protireformsko razpoložene. Zato se mi zdi pravilno, da je treba vsa gibanja, zlasti na področju splošne potrošnje, cen in življenjskih stroškov, spraviti v okvir začrtane politike. Če ne bomo dosledno izvajali sprejetih načel, bomo resnično zašli v težave, zlasti tisti, ki v sedanji situaciji vidijo »zeleno luč« za rešitev njihovih trenutnih problemov.

Nadalje bi se rad še dotaknil nekaterih problemov, ki vplivajo tudi na nestabilnost našega gospodarstva. To so predvsem problemi zalog obratnih sredstev ter uvoza in izvoza.

Ko smo analizirali gospodarska gibanja v naši občini, smo prišli do podobnih ugotovitev kot jih prikazujejo dani materiali. Glede na gospodarska gibanja pri nas in v primerjavi z gibanji v republiki in državi smatramo, da predstavljajo glavno žarišče nestabilnosti tudi prekomerne zaloge, posebno v tekstilni industriji, kjer so te zaloge ozko povezane z neredom pri uvozu tekstila in s politiko trgovine domačih proizvajalcev, ki zavira plasma domačega kvalitetnega tekstila na domačem trgu.

Problemi zalog kot celote se zaostrujejo že vse od leta 1966 dalje, predvsem pri nekaterih skupinah zalog, čeprav je tudi dinamika naraščanja vseh zalog skupaj presegla dinamiko rasti proizvodnje. Poprečna stopnja rasti zalog je 13,6 %, proizvodnje pa 11,7 %. Vse zaloge skupaj predstavljajo 34,3 % celotnega dohodka, zaloge izdelkov in zaloge nedokončane proizvodnje pa 15,7 %. Zaloge gotovih izdelkov pa hkrati naraščajo po stopnji 20,4 %. Največji skok je bil leta 1967, ko so porastle za 50,6 %. Prav zaradi tega ni mogoče biti indiferenten do nadaljnjega povečanja v letu 1968 in do nadaljevanja take tendence razvoja tudi v letu 1969.

Proizvodnja in obseg poslovanja torej naraščata. Problem pa je v tem, da so angažirana nesorazmerno velika obratna sredstva, kamor se usmerja velik del poslovnega sklada. V ta namen se uporabljajo tudi namenska sredstva za reprodukcijo. V letu 1968 se je uporaba lastnih sredstev povečala za 26 %, v osnovna sredstva pa je bilo investirano le 4 % več, in sicer iz lastnih sredstev podjetij in iz kreditov. Krediti za občasna obratna sredstva so bili za 72,5 % večji. Tako so obratna sredstva dosegla že 48,2 % vseh poslovnih sredstev.

Primerjava gospodarskih gibanj v naši občini z republiko in zvezo kažejo, da so gibanja ponekod bolj umirjena in usklajena kot v republiki in zvezi. Posebej je treba omeniti, da je izvoz industrije v naši občini v letu 1968 pokril 81 % uvoza surovin, čeprav je industrija odvisna predvsem od uvoznih surovin. Kot je razvidno iz dinamike izvoza za prvih pet mesecev letos, bo ta odnos v letu 1969 še boljši. Usmeritev izvoza na valutna področja je v naši občini ugodnejša kot v državi, toda manj ugodna kot v republiki. Polovica izvoza je usmerjena na konvertibilna območja, predvsem s področja tek-

stilne industrije. Npr. podjetju tekstilne industrije je zagotovoljeno le 33,5 % deviz za uvoz bombaža, v celotni bombažni industriji pa 39,5 %. Ves ostali uvoz je vezan na izvoz na konvertibilno območje.

Sistem uvoznih dajatev in izvoznih premij predstavlja za tekstilno industrijo dokaj slabši položaj. Te dajatve imajo za cilj zbiranje sredstev za proračun federacije ne glede na to, kakšne so zmogljivosti te dejavnosti. Razen tega je bila v prvih štirih mesecih letos uvoženo za 23 % več tekstila — brez konfekcije — kot v istem obdobju lani. Podatki o uvozu kažejo, da se ni spoštoval sporazum o uvozu tekstila za čas od 1. novembra 1968 do 1. decembra 1969. V prvih šestih mesecih sporazuma je bilo do 8 milijonov dolarjev več uvoza kot dovoljuje celoten 14-mesečni sporazum. S takim ravnanjem se dopuščajo super-profiti trgovini ali se celo rešujejo posamezna podjetja kot npr. »Avala film«, beograjske klavnice, tržnice itd. Izvoz na konvertibilna področja je v takih pogojih za bombažna podjetja edini izhod. Akumulacija, ki je potrebna za razvoj, se iz leta v leto zmanjšuje tako, da znaša v našem največjem tekstilnem kombinatu sedanja vrednost delovnih priprav le še 18 %. Proklamirana liberalizacija uvoza ali produkcijskega materiala ni bila z uvedbo novega deviznega režima leta 1966 docela izvedena, marveč nasprotno; uvoz reprodukcijskega materiala se vedno bolj omejuje. Takrat predvidena realizacija za uvoz reprodukcijskega materiala znaša 60,1 %. Tendenca zapiranja liberalizacije z zmanjšanjem režima RD in RDO ter z uvajanjem blagovnih kontingentov je očitna. Pri tem je treba upoštevati, da režim RK ni liberaliziran v uvoz, temveč je za reševanje potrebna zelo dolga in kompliciran a ter največkrat subjektivna ocena.

Režim dogovarjanja v okviru združenj postaja nevzdržen predvsem zaradi administrativne zaščite določene proizvodnje. V tem primeru je proizvajalec prisiljen kupovati material na domačem tržišču ne glede na ceno in kvaliteto in druge pogoje, ki mu jih nudi domača proizvodnja.

Nujno bi bilo treba zagotoviti uvoz reprodukcijskega materiala brez dinarskega pokritja ob carinjenju blaga. To pomeni, da bi morala biti dana možnost, da naše gospodarstvo koristi inozemske kratkoročne kredite za uvoz reprodukcijskega materiala. To vprašanje je toliko bolj pereče zaradi slabe likvidnosti jugoslovanskega gospodarstva. Režim dogovarjanja v grupacijah proizvajalcev sorodne dejavnosti glede kratkoročnih in srednjeročnih planov in usklajevanja problemov je zelo problematičen in včasih nerealen. Proizvajalci pri tem postavljajo svoje probleme bolj na špekulativni osnovi, saj gre največkrat za konkurenčna vprašanja, ki jih podjetja medsebojno ne morejo uskladiti. Zato predlagam, naj bi bil regulator za takšno usklajevanje resnično tržišče, na katerem se ob objektivnih pogojih uresničijo zahteve vseh zainteresiranih partnerjev. Dobro, oziroma normalno gospodarjenje je možno samo pod pogojem, če ima gospodar v rokah vse elemente, ki vplivajo na proces gospodarjenja. Pri tem je zelo važno, da so poznani tudi vsi elementi, ki omogočajo iskanje optimalnih rešitev in poti za obdobje nekaj let, saj je naš devizni režim vsako leto podvržen bistvenim spremembam, kar onemogoča normalno planiranje in gospodarjenje, zato je izhod iz te slepe ulice samo v doslednem povečevanju stabilnosti sistemov. Retencijska kvota naj bi na eni strani stimulirala gospodarstvo za čimvečji izvoz, na drugi strani pa omogočila gospodarstvu hitrejšo modernizacijo in povečevanje proizvodnje. Odstotek retencijske kvote, ki jo dobijo organizacije, je tako majhen, da ta izgublja na svoji vrednosti.

Povečati bi morali obseg retencijske kvote vsaj 3 do 5-krat, da bi le-ta lahko igrala vlogo, ki ji je bila namenjena. Retencija naj bi omogočala ne samo hitrejšo modernizacijo, marveč naj bi bila tudi vir za sodelovanje naših organizacij s tujim kapitalom. Mislim, da bi vsem organizacijam, kjer je po deviznem režimu predpisana vezava uvoza na izvoz, dali na izbiro ali uvoz reprodukcijskega materiala ali investicijske opreme.

Pomembno je tudi sodelovanje s tujimi partnerji v proizvodni kooperaciji glede izvoza. Zato bi moralo biti to sodelovanje spremljano s takimi gospodarskimi instrumenti, ki naj bi bistveno pospešili izvoz. Smatramo, da je izpit glede teh dveh oblik sodelovanja s tujimi partnerji dobro opravljen. To je najboljše priporočilo za eventualno angažiranje tega kapitala v naših proizvodnih organizacijah. V zvezi s tem bi bilo treba razmišljati, kako doseči kooperacijo pri izmenjavi gotovih proizvodov, kadar gre za delitev in specializacijo proizvodnje med jugoslovanskimi in tujimi podjetji. Pri teh dveh oblikah izvoza ima bistven pomen tudi primarna carinska politika, pri čemer je možno pospeševati tak izvoz samo z zadostno elastičnostjo te službe in z izvajanjem nadaljnjih carinskih olajšav. Ta vprašanja so bila prisotna v razpravah po občinah in tudi v materialih, ki jih imamo v skupščini. Identična so s predlogi, ki jih predlagajo izvršni svet in pristojni odbori.

Pri tem se mi postavljata tudi dve vprašanji, in sicer: ali ne bi bilo treba jasneje povedati, kje so slabosti sistema in, da ta preprečuje večjo učinkovitost gospodarske aktivnosti? In drugič: v takih primerih bi morali točno pokazati na konkretna žarišča nestabilnosti, mislim predvsem na delovne organizacije kot tudi na posamezne gospodarske grupacije. Zaradi tega predlagam, da v jeseni začnemo razpravljati o problemih tistih delovnih organizacij, ki so na robu rentabilnosti ali celo izpod te in da sprejmemo konkretne ukrepe za preusmeritev ali celo odpravo določene gospodarske dejavnosti. Nič nam ne pomaga, če samo govorimo, da je treba prispevati k preusmeritvi proizvodnje ali k likvidaciji, če nam ni jasno prezentirana ena ali druga varianta oziroma organizacija. Že dlje časa se slišijo protesti, pripombe, predlogi za ureditev položaja npr. tekstilne industrije, vendar še ne vidimo nobenega sanacijskega ali drugega programa, ki bi jasno opredeljeval odnos republike ali federacije do razvoja te panoge. V republiki imamo izdelan sanacijski program, denimo za železarne, za bodoči razvoj premogovništva in morda še za nekatere panoge. Menim, da moramo ob takih pojavih in problemih takoj reagirati, ne pa, da sanacijski programi vsebujejo bolj elemente »gašenja« kot elemente bodočega razvoja. To toliko bolj, ker se približujemo sprejemu osnovnega koncepta ekonomske politike za obdobje leta 1970—1975.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima Tone Remc.

Tone Remc: Tovarišice in tovariši poslanci! Podpiram v razpravi izražene zahteve, da izvršni svet čimprej predloži ukrepe za usmerjanje politike delitve dohodka in ukrepe za omejevanje prekomerne splošne osebne in investicijske potrošnje.

Restrikcijske ukrepe je treba uporabljati diferencirano, torej selektivno, in to po temeljiti proučitvi konkretnega položaja v posameznih družbenih sferah in gospodarskih panogah. Zato predlagam, da naložimo izvršnemu svetu nalogo, da predloži skupščini konkretne analize o tem, kako se v posameznih sferah družbenih dejavnosti in v posameznih gospodarskih panogah

uresničujejo temeljni cilji reforme, kje so konkretni nosilci inflacijskih tokov in drugih negativnih teženj, ki jih danes ugotavljamo za celotno gospodarstvo in kakšne konkretne analize položaja in gibanj v posameznih panogah bodo koristno služile pri načrtovanju ekonomske politike v bodočem letu in pri oblikovanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodka in kritja potreb splošne potrošnje v letu 1970.

Dovolite, da ponovim bistvo predloga. Izvršni svet naj v sodelovanju z gospodarsko zbornico in drugimi dejavniki predloži skupščini konkretne analize o tem, kako se v posameznih sferah družbenih dejavnosti in gospodarskih panogah uresničujejo stališča resolucije Skupščine SR Slovenije o temeljih gospodarske politike za leto 1969 in načela, vsebovana v resoluciji o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969. Ni se mi zdelo potrebno, da ta predlog dam v obliki amandmaja, ker bi s tem v določenem smislu vezali izvršni svet na določen način reševanja. Predlagam pa, da se ta pobuda poudari v sklepih razprave tega zbora.

Na kraju želim samo še poudariti, da podpiram predložene amandmaje poslanca Ceneta Matičiča- ker se mi zdijo bistveno dopolnilo priporočila v obliki kot nam je bil predložen.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Lista prijavljenih govornikov je izčrpana. Morda še kdo želi razpravljati? Vidim, da predstavnikov odbora še ni v dvorani, razen tovariša Mačka. Verjetno odbor še zaseda. To pomeni, da bi bilo najbolje, če prekinemo to točko, da ne izgubljamo časa in gremo naprej z drugimi točkami dnevnega reda.

Točka, ki je na dnevnem redu, so poslanska vprašanja. Tovariš Ludvik Zajc bo odgovoril na poslansko vprašanje Ivana Krefta. Tovariš Tušek se javlja namesto tovariša Ludvika Zajca.

Mirko Tušek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na poslansko vprašanje tovariša Ivana Krefta, v katerem vprašuje, v kakšni meri je republiška izobraževalna skupnost zagotovila sredstva za gradnjo šole v Vidmu ob Ščavnici in kako je pripravljena pomagati pri premagovanju tehničnih težav, kolikor se bodo pojavile, ker bodo pač ta sredstva za prvo etapo gradnjo osnovne šole zagotovljena že letos, odgovarjam v imenu republiške izobraževalne skupnosti naslednje:

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije je v skladu s pooblastilom, ki mu ga je dala skupščina te skupnosti na svoji seji dne 8. 7. 1969, uvrstil gradnjo prve etape osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici v prioritetno listo za leto 1970 in namenil za to 650 000 N dinarjev. Izobraževalna skupnost SR Slovenije je tudi doslej pomagala pri premagovanju raznih tehničnih težav, kolikor so se pojavljale pri gradnji osnovnih šol. S to prakso bo nadaljevala tudi v skladu z možnostmi, ki jih ima in z obsegom svojih sredstev v prihodnje.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Kreft želi postaviti dodatno vprašanje.

Ivan Kreft: Tovariši, mislim, da ne bi bilo treba postavljati nobenega dodatnega vprašanja, če ne bi nastal nov moment na seji zveznega izvršnega sveta dne 10. julija 1969. Ta je sklenil, da bo predlagal zvezni skupščini, naj

sprejme po skrajšanem postopku spremembo zakona o bankah in kreditnih poslih, kar bo omogočilo odobravanje posojil za gradnjo šolskih objekov iz dela hranilnih vlog, naloženih v banki.

Vprašujem republiški sekretariat za prosveto in kulturo, ali ima že točnejše podatke o tem, za kolikšna sredstva gre pri tem dopolnilnem viru in pod kakšnimi pogoji bodo na razpolago za gradnjo novih šol v naši republiki?

Predsednik Miran Goslar: Ali lahko kdo odgovori takoj na to poslansko vprašanje? (Ne.) Drugo, prav tako poslansko vprašanje Ivana Krefta se nanaša na materijo sekretariata za delo. Odgovoril bo Jože Božič.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš poslanec Ivan Kreft je postavil naslednji dve vprašanji:

1. zakaj upravičenci, naši delavci v Zvezni republiki Nemčiji, še niso prejeli ustreznih formularjev za prijavo zahtevkov za otroke dodatke?

2. ali so bili dosedaj sprejeti kakšni drugi ukrepi za izvajanje določb sporazuma o socialnem zavarovanju z zvezno republiko Nemčijo, ki zadevajo izplačevanje otroškega dodatka? Dajem naslednje odgovore:

Takoj, ko je bil sprejet sporazum o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v zvezni republiki Nemčiji, je republiški zavod za zaposlovanje v Ljubljani natisnil posebni obrazec: »potrdilo o družinskem stanju« v slovenskem in nemškem jeziku v 30.000 izvodih. Od 1. februarja 1969 dalje imajo ta potrdila vsi zavodi za zaposlovanje in njihove ekspoziture v Sloveniji. Od tega dne dalje vsi delavci, ki se zaposlujejo prek zavoda, prejmejo pred svojim odhodom na delo v Zvezno republiko Nemčijo ta potrdila. Na podlagi teh uveljavljajo pravico do otroških dodatkov. Potrditi jih morajo pristojni občinski upravni organi oziroma krajevni uradi. Le delavci, ki se zaposlujejo mimo zavoda za zaposlovanje, torej neorganizirano, dosedaj teh potrdil nimajo.

Republiški sekretariat za delo je s posebno okrožnico dne 21. 2. opozoril vse občinske skupščine, da bodo delavci, ki se nameravajo zaposliti v Zvezni republiki Nemčiji, predložili pristojnim občinskim upravnim organom v potrditev potrdilo o družinskem stanju, kar jim bo omogočilo uveljaviti pravico do otroških dodatkov. Za delavce, ki so odšli v Zvezno republiko Nemčijo pred 1. 2. 1969, je zvezni biro za zaposlovanje izdal posebno tiskovino: »prošnja za otroški dodatek« s tem, da so bili k tej prošnji predloženi tudi omenjeni obrazci, izdelani v Sloveniji. To je potrdilo o »družinskem stanju«. Hkrati so vse te obrazce dobile tudi nemške firme, kjer so zaposleni jugoslovanski delavci, s katerimi imajo naši zavodi organizirane stike. Prav sedaj je pri nas v Sloveniji v tisku nov, nekoliko izpopolnjen obrazec, ki upošteva najnovejši sporazum o socialnem zavarovanju, ki sta ga sklenili SFRJ in Zvezna republika Nemčija in ki je bil tudi pred 4 dnevi ratificiran v Bundestagu.

Poleg administrativno-izvršilnih so bili storjeni tudi nekateri drugi ukrepi. V maju in juniju je bilo v nekaterih naših časopisih, dalje v »Rodni grudi« in v »Radijskem dnevniku« več opozoril delavcem, ki odhajajo v Zvezno republiko Nemčijo, ali ki so že tam zaposleni, kakšna potrdila si morajo preskrbeti za uveljavitev pravice do otroških dodatkov in kje ta potrdila dobe. Ker v teh dneh pričakujemo večje število delavcev iz Zvezne republike Nemčije, ki bodo prišli na dopust v domovino, bo republiški zavod za zaposlovanje v radiu objavil poseben poziv vsem, ki do sedaj še niso uredili svoje pravice do otroških

dodatkov na podlagi veljavnih sporazumov in, s kakšnimi potrdili lahko to uredijo.

Očitno je torej, da problem ni v tem, da ustreznih obrazcev ni in da občine niso dobile navodil, pač pa v tem, da delavci niso dovolj poučeni. Dejstvo, da se je nad 60 % naših delavcev iz Slovenije v zadnjih letih zaposlilo v Zvezni republiki Nemčiji neorganizirano, onemogoča zavodom za zaposlovanje izdajanje potrebnih obrazcev, ker enostavno ne vedo, kje so ti delavci zaposleni. Poskusili bomo izkoristiti vse možnosti prek informacijskih sredstev, da obvestimo delavce o postopku. Seveda pa lahko brez njihovega interesa pride do tega, da določeno število delavcev ne bo izkoristilo pravice do otroškega dodatka na podlagi sporazuma o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo.

Predsednik Miran Goslar: Imamo še eno vprašanje poslanca Ivana Krefta. Nanj bo odgovoril Ivo Klemenčič.

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice poslanci! Na vprašanje poslanca tovariša Krefta v zvezi z nezakonitim poslovanjem zveznega sekretariata za zunanjo trgovino in konkretnim primerom, ki zadeva tovarno gospodinjske opreme Velenje zaradi uvoza pralnih strojev, dajemo naslednji odgovor:

Kolikor nam je znano, so navedeni ukrepi zveznega sekretariata za zunanjo trgovino v fazi raziskovanja. Republiški izvršni svet ni direktno pristojen, da posega na to področje, vsekakor pa se bo kot doslej, zavzemal za dosledno uveljavitev načela zakonitosti poslovanja ter osebne odgovornosti in kontrole. Kot je znano, se republiški izvršni svet stalno zavzema in se bo tudi v bodoče s konkretnimi predlogi za spremembe in dopolnitve deviznega in zunanjega trgovinskega režima v smeri njegove liberalizacije, stabilizacije in poenostavitve. Predvsem tudi v smeri objektivizacije in da se odstranijo pomanjkljivosti, ki se pojavljajo zaradi diskrecijske pravice odločanja pristojnih zveznih organov.

Glede problema uvoza pralnih strojev se tovarna gospodinjske opreme doslej ni obrnila na republiški izvršni svet.

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Marjan Dolenc bo odgovoril na poslansko vprašanje Rada Pušenjaka.

Marjan Dolenc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš Rado Pušenjak je postavil vprašanje izvršnemu svetu o povečanju izgub v gospodarstvu in o ukrepih izvršnega sveta. V Jugosloviji so bile nekrite izgube porazdeljene takole: skupaj je bilo izgub v vseh republikah za 335,2 mlrd S din. Od tega je bila udeležena Bosna in Hercegovina s 17,4 %, Črna gora z 10,1 %, Hrvatska s 23,7 %, Makedonija 8,9 %, Slovenija 5,6 % in Srbija s 34,3 %.

Vidimo, da polovica teh izgub odpade na republiko Hrvatsko in Srbijo, kar je bistveno povezano z obsegom poslovanja. Zato sem naredil še izračun v primerjavi s številom zaposlenih, ki kaže naslednje odnose:

Če vzamemo, da je odnos med poprečnim številom zaposlenih in obsegom izgub v Jugoslaviji 1, potem je bila izguba gospodarskih organizacij in organizacij v družbenih službah v Bosni in Hercegovini na nivoju 1,3, v Črni gori na nivoju 5,3, v Hrvatski 0,93, v Makedoniji 1,42, v Sloveniji 0,39 in v Srbiji 0,89.

Relativna porazdelitev kaže, da je daleč nad povprečjem izgub komulirano v nerazvitih republikah. Od nekaterih izgub v lanskem letu so posamezna področja v Sloveniji izkazala naslednje zneske:

Skupnih izgub je bilo v Sloveniji 18,5 mlrd S din, od tega je področje industrije in rudarstva prispevalo približno polovico, točno 49,5 %, kmetijstvo 27,5 %, druge gospodarske dejavnosti 11,5 %, kulturna oziroma socialna dejavnost 11,4 %.

V Jugoslaviji je bilo od skupnih izgub 2/3 koncentriranih v naslednjih dejavnostih: v kmetijstvu, v železniškem prometu, v črni metalurgiji, kovinski, lesni in tekstilni industriji. Neregulirano vprašanje izgub je prisotno v jugoslovanskem gospodarstvu že vrsto let. Kljub ugodnemu razvoju gospodarstva v zadnjem času se izgube ne manjšajo, marveč celo rastejo, ter so dosegle v lanskem letu vrednost, ki je bila v Sloveniji približno dvakrat večja, v Jugoslaviji pa petkrat večja kot leta 1964. To kaže, da gre za globlje vzroke, ki jih je treba iskati predvsem v zastareli tehnologiji ter v dejstvu, da posamezne organizacije in področja niso prilagodila proizvodnjo in poslovanja kriterijem, ki jih postavlja tržno gospodarstvo. Finančna sposobnost takšnih organizacij je šibka, kar se odraža v nerednem in nezadostnem poravnavanju obveznosti do skupnosti in do drugih delovnih organizacij. Podjetja z izgubo so običajno v težavah z likvidnimi sredstvi. Od teh se nelikvidnost prenaša tudi na organizacije in področja, ki so sposobna, rentabilna in dobro poslujejo. Prenesene izgube in neporavnani dolgovi nekaterih delovnih organizacij predstavljajo tako enega izmed osnovnih žarišč nelikvidnosti, ki otežuje finančni položaj vseh podjetij ter zavira normalni tok plačevanja. Pri obravnavanju teh vprašanj izhajajo iz načela, da je uveljavitev na domačem in tujem trgu osnovni kazalec uspešnosti gospodarske organizacije. Kupci vsakodnevno v okviru tržne ekonomije opravijo referendum, ki samoupravno in nepristransko spremlja ali zavrne, potrdi ali odreče zaupnico programom in poslovanju določenih kolektivov in vodstvenih ekip. Dosledno spoštovanje teh odločitev bi pripeljalo do uveljavitve institucije, ki jo sicer poznamo, ki je pa ne izvajamo, to je do stečaja vseh organizacij, ki izkazujejo izgubo. Ne samo to, tudi tiste organizacije, ki so nelikvidne ter niso zmožne poravnati dolgov do drugih organizacij, bi morale biti podvržene tem kriterijem. Tako bi dosegli neposredno povezavo med delom in med nagrajevanjem ter hitrejšo selekcijo in napredek sposobnih ter prizadevnih. Denar bi dobil v tržnem gospodarstvu ustrezno vlogo. S tem bi ustvarili tudi bolj jasno podobo, kdo in kako gospodari, kar je bistveni predpogoj za ugotavljanje odgovornosti.

Pri formiranju teh načel nismo prezrli, da imajo takšna dogajanja tudi svoj socialni in politični vidik. V naši družbi jih hočemo in moramo upoštevati, vendar to ne bi smelo ovirati in odlagati odločnih sanacijskih posegov, kadar so le-ti ekonomsko nujni in opravičeni. Čeprav gre v nekaterih primerih za strukturne premike, ki terjajo znatna sredstva in določen odlog, menimo, da je zmanjšanje izgub prek odpravljanja njihovih vzrokov bistven del procesa, ki se je pričel z gospodarsko reformo in ga je nujno nadaljevati. Kjer so izgube dosegle širši obseg, bi temu cilju morali dati prednost pred novimi investicijami. Takšna stališča smo zagovarjali tudi v razpravi o tekočih ekonomskih gibanjih v Jugoslaviji. Menimo namreč, da so gospodarske organizacije, ki poslujejo pod pragom rentabilnosti, stalno odvisne od državnega aparata in njegove pomoči, da se ob tem formira posebna mentaliteta in poseben tip gospodarjenja, ki

zavira razvoj ekonomskega sistema in tržnih odnosov, kar daje tudi pečat ukrepom tekoče ekonomske politike.

Izvršni svet si bo še nadalje prizadeval, da bi se ta načela uveljavila v praksi tako v Sloveniji kot tudi v federaciji. Velja pa poudariti, da so naše možnosti omejene, kar pa nas seveda ne odvezuje od nadaljnjih prizadevanj na tem področju.

To je moj odgovor na vprašanje. Naj dodam, da so ustrezna izvajanja tovariša Rina Simonetija v njegovem današnjem referatu po vsebini prav tako sestavni del odgovora.

Predsednik Miran Goslar: Na poslansko vprašanje Ceneta Matičiča bo odgovoril Bojan Lubej.

Bojan Lubej: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec tega zbora, tovariš Cene Matičič je postavil izvršnemu svetu naslednje vprašanje:

Prosim izvršni svet Slovenije, da mi nekoliko podrobneje razloži svoje mnenje o odnosih in stikih med deželno vlado Koroške in njim, zlasti še glede na položaj slovenske manjšine na Koroškem. Posebej me zanimajo tudi rezultati zadnjega obiska delegacije izvršnega sveta na Koroškem, posebno, ker sem v avstrijskem in tudi koroškem in manjšinskem tisku zasledil nekoliko nasprotujoča si poročila o razgovorih delegacije izvršnega sveta s koroško deželno vlado. Na to vprašanje dajem naslednji odgovor:

Meddržavni odnosi s sosedno Avstrijo so se v zadnjih letih razvijali vsestransko in postali lep primer vsebinskih možnosti politike dobrega sosedstva. Pomemben rezultat take usmeritve v meddržavnih odnosih z našo severno sosedo je demokratična in odprta mejna zasnova, ki ustvarja ob vsakdanjih stikih obmejnega prebivalstva in pretakanju kulturnih, materialnih in drugih dobrin novo kvaliteto v naših medsebojnih odnosih. Široko odprte meje in nenehni stiki prebivalstva in družbeno-političnih predstavništev z obeh strani meje pogojujejo v obmejnem prostoru novo politično klimo, vzdušje večjega medsebojnega razumevanja in strpnosti. Stiki in srečanja izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije s koroško deželno vlado prispevajo k nadaljnjemu utrjevanju tako zastavljene politične usmeritve. Za te stike je značilno, da so vse manj samo neka splošna manifestacija kurtuaznega pomena, temveč vse bolj delovni in konkretni pogovori o aktualnih vprašanjih v odnosih med obema deželama. Naša prizadevanja gredo v tej smeri, da z nadaljnjimi pobudami in predlogi za sproščanje in poenostavitev obmejnega osebnega in blagovnega prometa utrjujemo institucijo odprte meje; da nadalje razvijamo gospodarsko sodelovanje in še posebej v okviru predlaganih obmejnih blagovnih in obstoječih sejemskih sporazumov, da razvijamo industrijske kooperacije, turistično sodelovanje in obravnavo problematike prometnih zvez; da pospešujemo kulturno-prosvetno, znanstveno in tehnično sodelovanje in izmenjavo z našimi sosedi in ne nazadnje, da razpravljamo o položaju koroških Slovencev in odprtih vprašanjih izvajanja manjšinskih določil avstrijske državne pogodbe. Dejstvo namreč je, da je še vrsta življenjskih vprašanj slovenske manjšine na Koroškem, ki čakajo na pozitivno rešitev. Določeni koraki v tej smeri so bili že storjeni. Ostajajo pa še pomembna vprašanja, ki jih bo treba premagati, da bi zagotovili koroškim Slovencem skladen narodnostni, kulturni in gospodarski razvoj. Zato si prizadevamo, da bi tudi s svoje strani

prispevali k vsestranskemu razvoju slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Zato je v vseh stikih s predstavniki sosednje dežele vprašanje koroških Slovencev stalno prisotno odprto vprašanje. Menimo, da je 7. člen avstrijske državne pogodbe solidna podlaga za zagotovitev načela enakopravnosti Slovencev v Avstriji. Naši napori in prizadevanja so bila in bodo tudi v bodoče usmerjena k zagotovitvi doslednega in celovitega izvajanja tega člena avstrijske državne pogodbe.

Tudi ob nedavnem srečanju predstavnikov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in koroške deželne vlade v Celovcu 27. in 28. maja t. l. smo obravnavali stanje in možnosti za nadaljnje uspešno razreševanje vprašanj s področja dvostranskega sodelovanja obeh dežel. Ponovno smo lahko ugotovili pozitiven razvoj sodelovanja in poglabljanja človeških, gospodarskih in kulturnih stikov v obmejnem prostoru. Sporazumno smo se zavzeli za poglabljanje stikov med obmejnimi osnovnimi družbeno-političnimi skupnostmi in za sproščanje in poenostavitev obmejnega prometa. Glede gospodarskega sodelovanja je bilo mnenje, da obstajajo možnosti za poživitev obmejnega blagovnega prometa in industrijske kooperacije. Poudarjen je bil interes, da spodbujamo prizadevanja mešane komisije koroške in slovenske gospodarske zbornice, ki naj z iniciativno dejavnostjo pospešuje konkretne dogovore podjetij z obeh strani meje. Z naše strani smo obnovili predlog, da bi s sklenitvijo obmejnega blagovnega sporazuma med državama bistveno prispevali k poglobitvi gospodarskega sodelovanja.

Poudarjen je bil skupni interes za nadaljnje sodelovanje pri graditvi cestnih povezav med Koroško in Slovenijo, pri čemer je bil posebno poudarjen pomen predora pod Karavankami na Podkorenu. Tudi glede turističnega sodelovanja sta se obe strani zavzeli za nadaljnjo kooperacijo turističnih organizacij in skupnih prizadevanj za povečanje turističnega prometa med Koroško in Slovenijo.

Obširno in podrobno smo obravnavali tudi ob tej priložnosti vprašanje slovenske manjšine na Koroškem, položaj koroških Slovencev in njihovo mesto in vlogo v odnosih med deželama. Ko smo z zadovoljstvom konstatirali nekatere ukrepe koroške deželne vlade v korist koroških Slovencev, kot je uredba o uvajanju slovenščine v deželne urade in odločna obsodba nedavnih šovinističnih ekscesov, smo poudarili, da obstajajo še vedno odprta vprašanja, ki izvirajo iz 7. člena avstrijske državne pogodbe. Ta vprašanja bo treba še rešiti, da bi zagotovili koroškim Slovencem resnično enakopravnost in možnosti za nadaljnji razvoj. Zavzeli smo se za stalno podporo za kulturno in izobraževalno dejavnost slovenske manjšine in njenih organizacij, zavzeli smo se za uvedbo dvojezičnih krajevnih napisov na dvojezičnem območju Koroške in za razširitev možnosti uporabe slovenščine kot drugega uradnega jezika v javnih in državnih ustanovah na narodnostno mešanih območjih Koroške.

Na šolskem področju smo načeli vprašanje graditve lastnega poslopja za slovensko gimnazijo v Celovcu in se zavzeli za priznanje javnosti slovenske kmetijske šole v Podravljah. S posebnim poudarkom smo apelirali na prizadevanje, da se utrjuje vzdušje strpnosti in razumevanja, ki naj omogoči koroškim Slovencem, da se bodo lahko svobodno posluževali pravic, ki jim pripadajo in pri tem opozorili na nevarnost, ki bi lahko pomenila za mednacionalne odnose na Koroškem eventualni poskusi šovinističnih elementov ob pripravah in izvedbi proslav ob obletnici koroškega plebiscita v prihodnjem letu,

Delegacija koroške deželne vlade in še posebej gospod deželni glavar so nam zagotovili, da želi koroška deželna vlada zagotoviti enakopravnost vsem državljanom Koroške in uresničevati določilo člena 7 državne pogodbe ne le po črki, temveč tudi v duhu te pogodbe. Deželna vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, tako so izjavili, da bo zagotovila obstoj, enakopravnost in možnosti za nadaljnji razvoj slovenske manjšine na Koroškem. Nadaljevali bodo s prakso dogovarjanja in posvetovanj deželne vlade z obema organizacijama koroških Slovencev o vprašanjih, ki zadevajo narodnostno problematiko na Koroškem. Zagotovili so, da bosta toleranca in humanistični pristop osnovna značilnost karoške deželne politike v odnosu do slovenske manjšine. Obnovljena je bila ob tej priliki tudi ugotovitev, da kakršnakoli oblika tako imenovanega ugotavljanja manjšine ne more biti izhodišče za uveljavljanje manjšinske zaščite.

Ob tem bi želel ponovno poudariti, da nas pri odločnem odklanjanju kakršnekoli oblike ugotavljanja manjšine kot osnove za obseg manjšinske zaščite vodi prepričanje, da je mogoče res svobodno nacionalno opredeljevanje. Opredeljevanje o tej človekovi svobodi in pravici samo v ustreznih pogojih lahko kot take oceni in sprejme le manjšina sama, koroški Slovenci kot naš narodni del kot tudi slovenski narod kot celota. Samo v takih pogojih bi bilo nacionalno opredeljevanje vredno svojega imena. Vse drugo je lahko le pritisk in prisila, ne pa svobodna odločitev v svobodnih pogojih.

Menim, da predstavlja — gledano v celoti — nedavni obisk delegacije izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije pri koroški deželni vladi nadaljnji korak pri utrjevanju dobrih sosedskih odnosov in novo spodbudo za vsestransko razvijanje sodelovanja v obmejnem prostoru na podlagi medsebojnega razumevanja, zaupanja in narodnostne strpnosti. Gojimo upravičeno upanje, da bodo tako dopolnjevani odnosi v obmejnem prostoru in v okviru odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo ter Slovenijo in Koroško prizadevanja manjšine same in naša aktivna skrb za ta vprašanja še naprej pozitivno prispevali k hitrejši in pravični ureditvi še drugih odprtih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Predsednik Miran Goslar: Glede poslanskih vprašanj Staneta Vrhovca in Zdenka Roterja je v soglasju z njima dogovorjeno, da bo izvršni svet nanje odgovoril na naslednji seji. S tem so postavljena poslanska vprašanja izčrpana. Ima kdo poslansko vprašanje? Prosim, tovariš dr. Vojan Rus.

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši in tovarišice! Način dela naše skupščine ni samo tehnično, marveč je tudi politično vprašanje. Očitno je, da je način dela skupščine zelo pomemben za razvoj socialistične in samoupravne demokracije pri nas.

V zvezi s tem sta pereči predvsem dve stvari. Prvič, nujno je treba čimprej sprejeti program dela republiškega zbora in skupščine. Le tako bo skupščina kot celota lahko učinkovito delovala pri najvažnejših nalogah naše družbe. Brez programa nas lahko potegnejo za seboj manjše naloge, tekoče glavne naloge pa spustimo iz rok. Časa za pripravo programa, zlasti za letošnje leto, je bilo — mislim — dovolj.

Drugič, ni še dovolj razčiščeno, ali naj se spremembe v novih poslovnikih omeje samo na tisto, kar zahtevajo nedavno sprejete ustavne spremembe. Mislim, da so potrebne ne samo te, marveč tudi nekatere druge spremembe,

ki jih omogoča naš celotni družbeni razvoj. Te spremembe naj bi omogočile zlasti večjo iniciativo posameznih poslancev in skupin poslancev, še večjo odgovornost vseh skupščinskih in republiških funkcionarjev ter predstavnikov, še tesnejše sodelovanje s skupščino pomembnih družbenih skupin kot so neposredni proizvajalci, kmetje, mladina in študentje. Potrebe po takih spremembah so se pokazale že v dosedanjem delu skupščine in nekateri poslanci so že dali pismene predloge o tem.

Zato postavljam naslednja vprašanja tovarišu predsedniku republiškega zbora:

— ali bo razprava o programu dela republiškega zbora na prvem naslednjem zasedanju republiškega zbora?

— ali so naročene študije, brez katerih je nemogoče temeljito delo republiškega zbora in skupščine, zlasti študije o delitvi v Sloveniji in Jugoslaviji?

Predsednikoma komisij za poslovnik Skupščine SR Slovenije in republiškega zbora:

— ali se bodo predlogi za spremembe poslovnikov omejili samo na prilagajanje ustavnim amandmajem, ali pa bodo komisije temeljito proučile tudi potrebe po vseh drugih spremembah?

— kdaj bodo v komisijah prišle na vrsto razprave o teh drugih spremembah in kdaj bodo dani ustrezni predlogi Skupščini SR Slovenije in republiškemu zboru?

— ali bomo v predhodne razprave o teh drugih spremembah poskušali pritegniti čim širši krog poslancev in občanov?

Predsednik Miran Goslar: Hvala lepa. Še kdo želi besedo? Prosim, besedo ima Zoran Lešnik.

Zoran Lešnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Želel bi vprašati naslednje:

Vsi vemo, v kakšno situacijo je zašla slovenska in jugoslovanska živinoreja. Lanskoletne nizke odkupne cene in precejšnjo ponudbo je letos zamenjalo veliko povpraševanje in sorazmerno visoke odkupne cene, saj poznamo vik in krik predelovalne industrije po uvozu mesa in mesnih izdelkov.

Zanima me, kako v Sloveniji gledamo na zahtevo po uvozu mesa in ali nas bodo lanski in letošnji primeri kaj naučili, da bi stabilizirali razmere vsaj v slovenski živinoreji?

Drugo vprašanje: Vsi vemo, da je turistična sezona na višku. Ne bi si upal trditi, da so ceste I. in II. reda slabe, to še zlasti velja za tisti del cestišča, ki je prevlečen z asfaltom. Povsem drugačno pa je vprašanje bankin in tistega dela cest, ki sodi v oskrbo cestnih podjetij. Mislim, da je že sramota, da raste na primer ob cesti od Šentilja do Maribora plevel, da je ob cestah polno smeti, da nismo ničesar napravili, da bi vsaj ovrgli trditev, da smo Slovenci malomarni.

Zanima me, ali ne bi bilo mogoče v republiškem cestnem skladu ali pri cestnih podjetjih zbrati in najti toliko denarja, da bi te pomanjkljivosti odpravili?

Prav tako me zanima, ali je cestni sklad Slovenije zagotovil cestnim podjetjem kaj denarja za vzdrževanje cest III. reda? Ceste III. reda — ta ugotovitev velja vsaj za območje Slovenskih goric — so v takšnem stanju, da bodo v kratkem neprevozne. Mislim, da je popolnoma točna ugotovitev občanov in

vseh tistih, ki na teh območjih živimo, da še malo manjka in pokazali se bodo pravi »temelji Marije Terezije«. To sem povedal zato, ker so to dejstva in ker so temelji že zunaj. Gramoz, ki naj bi bil na cesti, je v obcestnih jarkih in na travnikih, cestarjev na cesti ni in vsi tisti, ki kakorkoli prispevamo denar za ceste, se upravičeno sprašujemo, kam ta denar gre in ali je republiški cestni sklad zajamčil kaj denarja tudi za vzdrževanje cest III. reda. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Zidar želi takoj odgovoriti.

Milovan Zidar: Tovariš predsednik! Tovarišu Lešniku bi želel odgovoriti na del vprašanja, ki zadeva izkušnje minulega leta na področju tržišča govejega mesa. Na to vprašanje bi lahko odgovoril z ugotovitvijo, da smo — žal — v republiki malo sposobni intervenirati na področjih, ki zajemajo celotno tržišče Jugoslavije. Kot vemo, je bila lanska prognoza zelo jasna, in sicer, da bo letos primanjkovalo mesa. Lani nismo bili sposobni uspešno reagirati na nenormalno visoko ponudbo govejega mesa. Medtem lahko ugotovimo, da imamo že nekatere institucije in ukrepe, ki bodo lahko ublaževali neskladje med povpraševanjem in ponudbo, ki se pojavlja na tem področju. To je predvsem sklad za razvoj oziroma pospeševanje izvoza živinorejskih proizvodov in živine. Zal ta sklad intervenira samo na področju izvoza, ne pa tudi na področju notranjega trga.

Drugo je vprašanje materialne osposobljenosti glede učinkovitejšega delovanja direkcije za državne rezerve. Kot vemo, gradi direkcija za materialne rezerve skladišča in hladilnice, vendar se še ne moremo pohvaliti, da razpolaga z dovolj veliko kapaciteto skladišč, da bi lahko ustvarili v primeru nujne potrebe dovolj velike zaloge. Te naj bi na eni strani vplivale na to, da ne padejo cene prenizko, na drugi strani pa omogočile, da z materialno intervencijo posežemo takrat, kadar primanjkuje blaga.

Važna naloga direkcije bi bila tudi v tem, da bi intervenirala s koruzo na našem tržišču takrat, kadar so cene previsoke in kadar rušijo pariteto med krmo in proizvodom. Te zahteve so ponovno postavljene zvezni direkciji in upam, da bomo na tem področju uspeli napraviti korak dalje.

Najpomembnejše tudi pri tem pa je, koliko bomo uspeli zagotoviti trajno rast kupne moči, trajno rast realnega osebnega dohodka in tako povečevati zelo nizko potrošnjo mesa na domačem trgu, zagotoviti rast turističnega priliva in tovrstne potrošnje in koliko bomo uspeli zagotoviti naše ekonomske interese na področju izvoza in povečati izvoz naših proizvodov.

Vsekakor bo nujno še v prihodnje dopolnjevati sredstva in metode, s katerimi bomo uspešneje obvladovali cikličnost tovrstne proizvodnje in ustvarili stabilnejše pogoje proizvodnje in trga. Tudi v ta namen bi bila potrebna sredstva, ki jih bi eventualno republika ustvarila za intervencije v gospodarstvu, kar obravnava posebna točka dnevnega reda današnjega zasedanja.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Miloš Polič, prosim.

Miloš Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Po naši ustavi je zastava znak nacionalnosti in državnosti, simbol socialistične družbe. Na naše praznike 1. maj in 4. julij so naša mesta v Sloveniji pokazala vse drugo, samo ne simbola državnega oziroma nacionalnega praznika. 1. maja smo lahko videli v Avstriji, ki nima socialistične družbene ureditve, na vseh

zgradbah zastave. Pri nas pa samo na zgradbah, ki so v občinski ali v družbeni lastnini. Ko so bile pred nekaj dnevi demonstracije avtoprevoznikov, smo videli, da so svoje avtomobile krasili z zastavami. Bliža se 22. julij in ker je stanje glede tega že nevzdržno, postavljam predsedstvu skupščine in izvršnemu svetu naslednje poslansko vprašanje:

Kaj misli ukreniti, da bi se spoštovali ukrepi o izobešanju zastav za nacionalne in državne praznike?

Predsednik Miran Goslar: Še kakšno vprašanje? Prosim, tovariš Cene Matičič.

Cene Matičič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Z odkritimi in javnimi napadi oziroma vprašanji »Vjesnika u srijedu« je »zadeva Grivčev« dobila na zamahu, ki je v naši skupščinski in kabinetski praksi skorajda brez presedana. Po dokaj nejasnem in tudi neprepričljivem odgovoru nekdanjega sekretarja za zunanjo trgovino in sedanjega predsednika gospodarskega zbora zvezne skupščine so bile naši javnosti tudi s strani »Gorenja« Velenje in »Iskre« prezentirane nove nepravilnosti, ki vnašajo v že znane obtožbe proti Grivčevu pomembne elemente svojevrstnosti, svojevoljnosti in absolutne odmaknjenosti od načel socialistične morale, ki mora biti pri tako visokem funkcionarju vedno in povsod prezentna. Bojim se, da spričo neurejenosti inštituta, predvsem moralne odgovornosti »zadeva Grivčev« po nekem splošnem in neprepričljivem opravičilu oziroma komentarju, ne bo zašla v pozabo. Ker so obtožbe takšnega značaja, da vnašajo upravičenost suma v korektno poslovanje te visoke zvezne ustanove in ker nosijo prav tako elemente, ki dajo slutiti na neenakopravno obravnavanje zahtevkov ekonomskih celic iz posameznih republik naše države in ker tudi občutno prizadevajo interese slovenske ekonomike, si dovoljujem postaviti izvršnemu svetu naše skupščine naslednje poslansko vprašanje:

1. Kakšna je ocena in kakšno je stališče našega izvršnega sveta do »zadeve Grivčev«?

2. Skladno z demokratično prakso našega sistema bi bilo normalno pričakovati odstop Grivčeva s funkcije predsednika gospodarskega zbora zvezne skupščine. Ali je izvršni svet naše skupščine pripravljen sprožiti tovrstni zahtevek in s tem vsaj moralno zadovoljiti upravičeno razburjenost slovenske gospodarske javnosti?

Predsednik Miran Goslar: To vprašanje ima karakter dopolnilnega vprašanja glede na to, da si na večino vprašanj, ki si jih zastavil, že dobil odgovor. Morda želi kdo od navzočih predstavnikov izvršnega sveta takoj odgovoriti? (Ne.)

Predsednik Miran Goslar: Še kakšno vprašanje? Če ni več vprašanj, bi si dovolil samo odgovor na vprašanje tovariša Vojana Rusa glede programa.

Na svoji zadnji seji je predsedstvo skupščine ponovno razpravljalo o programu skupščine kot celoti in v zvezi s tem tudi o programu republiškega zbora. Šlo je za to, da bi poleg kratkoročno usmerjenega programa, ki je bil tudi predmet razprav v odborih, sprejeli še posebno programsko osnovo, ki bi vsebovala tudi dolgoročnejše naloge. Ne morem direktno odgovoriti, ali bo ta program v razpravi že na prvem zasedanju zbora v septembru, vsekakor pa

bo na drugem zasedanju v jeseni. Vendar je odvisna vsa zadeva od predhodnih razprav v odborih, v katere so vključeni vsi poslanci. Je pa možna vsaka dodatna iniciativa k že izdelanemu programu.

Realno je, da bi program veljal za vse leto do prihodnjih počitnic, se pravi do konca julija prihodnjega leta. Program bi lahko sprejeli najkasneje v jeseni.

Isto velja tudi za drugi del vprašanja, ki se nanaša na študije. Tovariš Vojan Rus misli verjetno na to, če obstajajo kakšne študije o delitvi v Sloveniji in Jugoslaviji. Kolikor gre za določene študije, bi lahko prišle v poštev študije, ki naj jih izdelajo posamezne znanstvene in strokovne institucije. Seveda je tudi zaželena ustrezna iniciativa s strani posameznih poslancev.

Do sedaj smo prakticirali tako, da je bil del materialov, ki so prišli pred zbore, izdelan v inštitutih ali s strani posameznih znanstvenih delavcev, večji del materialov pa je bil pripravljen v upravnih organih. Mislim, da je iniciativa na mestu v tem smislu, da širimo del tistih materialov, ki bodo pripravljeni v znanstvenih institucijah in ki bodo obdelani z vseh strokovnih vidikov. V nekem smislu je to stvar dogovora, ki naj bi se začel že v razpravi v odborih, nato pa tudi na zboru. Gre namreč za to, da bo program takšen, oziroma mora biti takšen, da ne bo opredeljeval samo naloge, marveč tudi nosilca, se pravi, kdo je zadolžen za izdelavo te naloge.

Kar zadeva vprašanje, naslovljeno na predsednika komisije za poslovnik, bi nanj verjetno lahko odgovoril na naslednjem zasedanju. Oprostite, tovariš Brilej se javlja in zgleda, da bo lahko takoj odgovoril.

Dr. Jože Brilej: Ker je že tovariš poslanec Rus dobil odgovor na eno vprašanje, naj ga po možnosti danes popolnoma zadovoljimo. Zato bi želel odgovoriti še na drugo vprašanje glede poslovnika.

Kot se tovariši poslanci spominjajo, je pripravila komisija za poslovnik prejšnjega sklica skupščine odloke, ki so bili potrebni za to, da se lahko konstituirajo novo izvoljeni zbori. Za tem so bili na prvi seji sprejeti začasni odloki republiškega zbora in zborov delovnih skupnosti. Potrebni so bili zato, da zbori lahko začnejo delati.

Danes so zbori sprejeli začasne odloke glede enotnega zbora in zasedanja delegatov občin tudi zato, da lahko začnejo funkcionirati. Hkrati je komisija za poslovnik pripravila delovni osnutek poslovnika in ga že razposlala vsem poslancem s prošnjo, da dajo svoje pripombe in da prispevajo k reševanju teh vprašanj. Nastala je namreč vrsta vprašanj, ki jih ne bi smeli — po mnenju komisije — na hitro reševati. Takšno je npr. vprašanje razmejitve pristojnosti med posameznimi zbori. Potrebno je, da komisije za poslovnik zborov povedo svoje mišljenje glede pristojnosti enotnega zbora, dalje glede vprašanja o ureditvi odnosov, kadar dajejo tako imenovani nepristojni zbori svoja mišljenja in stališča kompetentnim zborom itd. Za vse te stvari sta potrebni širša konzultacija in temeljitejše razčiščevanje teh odnosov. Do začetka septembra bi prosili za vaše pripombe tako, da bi potem na prvih sejah komisija razpravljala o tistih spremembah poslovnika, ki izvirajo neposredno iz ustavnih amandmajev in ki so potrebne zaradi reorganizacije skupščine z ukinitvijo organizacijsko-političnega zbora.

Šele s tem bi bilo opravljeno osnovno pripravljalno delo za normalno funkcioniranje skupščine. S tem bi se začelo osnovno delo na generalni reviziji poslovnika. To se pravi, da bi se vnesle v poslovnik vse dosedanje izkušnje

iz dosedanjega funkcioniranja skupščine na osnovi dosedanjega poslovnika. Do jeseni bi bili ti predlogi že pripravljeni, v jeseni pa bi komisija in tudi komisije zborov začele izdelovati poslovnik.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Štrukelj se javlja k besedi. Verjetno bo to del odgovora na vprašanje tovariša Rusa.

Jožko Štrukelj: Oprostite, če prekinjam diskusijo pri tej točki dnevnega reda, vendar mislim, da je prav, da se oglasim k vprašanju tovariša Matičiča. Oglašam se predvsem zato, da ne bi kdo dobil vtis, da je slovenski izvršni svet glede tega vprašanja indiferenten. Moram reči, da delim zaskrbljenost s slovenskim narodom tako tudi s poslancem tovarišem Matičičem. Mislim, da smo že odgovorili na vsa vprašanja. Glede zadnjega vprašanja, ko sprašuješ, tovariš Matičič, kaj misli izvršni svet in ali namerava reagirati, želim reči predvsem naslednje: to je stvar, ki sodi v pristojnost zveznih upravnih organov in v pristojnost sodnih organov. Menim da bi ne bilo pravilno, da bi se izvršni svet predčasno vtikal v stvar, ki sodi v absolutno pristojnost zveznih organov in samo oni lahko odločajo glede na to, da tudi vsa jugoslovanska javnost pričakuje, kako bodo reagirali ti organi v tej zadevi.

Predvsem je tu važno poudariti, da smo v takih zadevah previdni, da ne bi komurkoli storili krivico. Mislim, da je osebna integriteta in poštenost človeka tako pomembna, da moramo glede na nekatere primere počakati, da bodo tisti organi, ki so za to pristojni, rekli svojo besedo in dokazali to, kar je bilo dejansko storjeno. Kot vemo, so za to nalogo zadolženi sekretariati za gospodarstvo, za finance in za zunanjo trgovino. Ko bodo ti organi vso zadevo raziskali in ko bomo videli, kakšni bodo ukrepi, bo moral reagirati tudi izvršni svet.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Vojan Rus, imate dodatno vprašanje?

Dr. Vojan Rus: Razumel sem tovariša predsednika komisije dr. Brileja tako, da meni, da obstajajo možnosti tudi za druge spremembe poslovnika razen teh, da so v zvezi z amandmaji. V tem smislu je njegovo pojasnilo zadostno.

Glede prejšnjega vprašanja glede delitve v Sloveniji in Jugoslaviji bi le omenil, da sem že ob prvih korakih na skupščini skušal ugotoviti, koliko takih študij obstoji. Strokovnjaki v skupščini so mi sami dejali, da je zelo malo študij glede delitve. Te bi bile zelo pomembne za naše diskusije v proračunu in podobno. Zato bi želel, da se skupščina odloči, da se izdelajo — recimo v znanstvenih institucijah — take študije.

Predsednik Miran Goslar: Še kako vprašanje? (Ne.) Zaključujem to točko dnevnega reda in prihajamo nazaj na 2. točko dnevnega reda, ki se nanaša na gospodarska gibanja. Vprašujem, kakšno je mnenje odbora o amandmajih. Tovarišica Kočarjeva, Prosim.

Magda Kočar: K aktu, sklepu in priporočilu za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 sta odbor za finance gospodarskega zbora in odbor za finance in proračun republiškega zbora obravnavala amandmaje, ki so bili dani. K sklepu in priporočilu za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 je bil dan amandma tovariša

Ceneta Matičiča. Sprejet je bil tisti del amandmaja, ki se nanaša na stran 2, drugi odstavek in sicer, da se dosedanji odstavek »v gospodarstvu postaja kljub sedanji konjunkturi in porastu kreditov ter kupne moči nelikvidnost problem, ki že zaviralno vpliva na gospodarsko rast in tudi povzroča nestabilnost gospodarskih gibanj«, spremeni tako, da se glasi:

»V gospodarstvu postaja kljub prekomernemu porastu denarne mase in kljub sedanji konjunkturi ter rasti kupne moči nelikvidnost problem, ki že zaviralno vpliva na gospodarsko rast in tudi povzroča nestabilnost gospodarskih gibanj«. Odbora sta sprejela utemeljitev, ki jo je dal tovariš Matičič na zboru.

Ni bil pa sprejet njegov drugi amandma, ki se nanaša na 4. odstavek na isti strani, kjer bi bila sprememba po njegovem besedilu »nestabilni pogoji gospodarjenja se odražajo v strukturnih neskladjih med ponudbo in povraševanjem, naraščanjem celotne porabe in primerjave z letom 1968, intenzivnejšim naraščanjem cen in življenjskim stroškom«. Odbora sta ta amandma odklonila z motivacijo, da je v dikciji akta, kakršen je bil predložen, ta zadeva dovolj jasno obrazložena in tudi smiselna.

K temu aktu je bil dan tudi amandma poslanca Zdenka Roterja, ki sta ga oba odbora osvojila. Na strani 3, pod I, se za naslovom vstavi nov odstavek:

»Odločno nasprotujemo in ugovarjamo temu, da so bili kljub jasno sprejetim stališčem o tem, kaj je vsebina gospodarske in družbene reforme in o tem, kako naj se izvaja, v drugi polovici lanskega leta in prvi polovici letošnjega leta sprejeti ukrepi, ki so vzrok protireformskim gibanjem in vsem njihovim ekonomskim, socialnim in političnim posledicam. Zato predlagamo, da zvezna skupščina v okviru svoje pristojnosti razišče odgovornost posameznikov in skupin, ki so povzročili tako stanje.«

K aktu »Sklep in priporočilo o politiki proračunske potrošnje družbenopolitičnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969« so bili dani amandmaji zakonodajno-pravne komisije, tovariša Rusa in tovariša Matičiča. Amandma zakonodajno-pravne komisije se nanaša na strani 2, drugi odstavek, kjer naj se v 4. vrsti 2. odstavka besede »programirano v začetku leta« črtajo in nadomestijo z besedami »določeno v začetku leta s finančnimi načrti«.

Sprememba je potrebna zato, ker po pojasnilu predstavnikov predlagatelja ni mišljena raven izdatkov, ki so jih samoupravne skupnosti v začetku leta programirale, marveč raven izdatkov, ki je določena s finančnimi načrti samoupravnih skupnosti. Besedica »presežkov«, ki takoj za tem sledi, naj se popravi v »presežke«, ker je to tiskovna napaka.

Amandma poslanca Ceneta Matičiča, ki se nanaša na prvo stran na prvi odstavek, sta odbora sprejela s tem, da se naj prvi odstavek, ki se začenja »Rast gospodarske aktivnosti« začne »Prekomerna masa denarja na trgu, rast gospodarske aktivnosti« in tako naprej.

Amandmaja, ki ga je predlagal tovariš Matičič na 2. strani za drugi odstavek, da naj samoupravne skupnosti, izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, otroškega varstva in skupnosti za zaposlovanje delavcev, omeje svoje tekoče potrebe v letu 1969 tako kot so bile programirane na začetku leta, odbora nista sprejela zaradi tega, ker je to že v prvotni dikciji mišljeno tako. Sprejela nista tudi njegovega nadaljnjega amandmaja, ki pravi, naj se presežki dohodkov, kolikor presegajo mesečno kumulativno dinamiko, ne trošijo in sproti vlagajo v posebni lastni rezervni sklad. Spremenjena je dosedanja dikcija tega 2. odstavka s tem, da se v 2. odstavku predzadnji stavek

glasi »pa naj ne trošijo, temveč naj jih sproti vnašajo na svoje posebne račune pri službi družbenega knjigovodstva«. Torej se črta besedilo »v poseben rezervni sklad«.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, to mi ni jasno.

Magda Kočar: Drugi odstavek se glasi v celoti tako:
»Samoupravne skupnosti (izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev) naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven, določeno s finančnimi načrti v začetku leta, presežke dohodkov, za kolikor presegajo mesečno kumulativno dinamiko, pa naj ne trošijo, temveč naj sproti vnašajo na svoje posebne račune pri SDK«.
Tako se glasi popravljen 2. odstavek z dvema amandmajema, to je amandma zakonodajno-pravne komisije in amandma Ceneta Matičiča.

Predsednik Miran Goslar: Odbor torej spreminja ta predlog, ker je prej bilo drugače napisano.

Magda Kočar: Tovariš Matičič se je s tako formulacijo strinjal.

Predsednik Miran Goslar: Vi torej spreminjate prvotni tekst. Če je tako, morate povedati, da je to sedaj sprememba prvotnega teksta in da je to tudi vaš popravek. Kako naj to torej razumemo? Tega nimamo nikjer napisano.

Magda Kočar: »... temveč naj sproti vnašajo na svoje posebne račune pri službi družbenega knjigovodstva«. To je bil kompromis odborov, amandmaja tovariša Matičiča in zakodonajno-pravne komisije.

Predsednik Miran Goslar: »Na svoje posebne rezervne račune.« To sedaj ni jasno.

Magda Kočar: »Na svoje posebne rezervne račune pri službi družbenega knjigovodstva«. Zaradi tega, ker se predvsem pri nekaterih samoupravnih institucijah lahko trošijo rezervni skladi samo po določenih obveznostih. Zaradi tega je bilo mišljenje, naj ne bi dali na svoje posebne rezervne račune, marveč samo na svoje posebne račune pri službi družbenega knjigovodstva. S tem dosežemo imobilizacijo sredstev, ne da bi rekli, kako naj se trošijo.

Predsednik Miran Goslar: Dobro, naprej.

Magda Kočar: Ni bil sprejet amandma tovariša Matičiča, ki ga je predlagal, naj se 3. odstavek na strani 2. spremeni tako, da bi se glasil: »O uporabi in upravičenosti delitve teh sredstev na delež, s katerim bi krili v letu 1969 neplanirano povečano stopnjo materialnih izdatkov in delež, ki bi ga upoštevali pri prenosu v letu 1970, bo odločeno ob sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970«, marveč sta oba odbora vztrajala, da ostane prvotna dikcija: »O

uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970.« Ostane kot je bilo, razen s tiskovnim popravkom v besedi »izhodiščih«.

Tisti amandma tovariša Vojana Rusa, ki se nanaša na sklep in priporočilo o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in pravi, da naj bi se na 2. strani v 1. odstavku v 4. vrsti besede: »obremenitev gospodarstva« zamenjale z besedami: »obremenitev proizvodnje«, ni bil sprejet.

Odbora sta to odklonila z motivacijo, da je obremenitev gospodarstva, mišljena z dodatnim prispevkom iz osebnega dohodka enotna za celotno gospodarstvo in da tega po posameznih proizvodnih panogah ni mogoče ločiti. Zaradi tega se odklanja ta amandma.

Drugi amandma tovariša Rusa na strani 2, kjer naj bi se v 3. odstavku črtale besede: »za leto 1970« in za besedo: »sprejemanju« vstavila beseda: »bodočih«, je odbor odklonil zato, ker se bo o uporabi sredstev, ki bodo v letošnjem letu presežena, odločalo ob oblikovanju dohodkov za kritje potreb splošne porabe. Odbora vztrajata pri prvotni dikciji.

Tretji amandma tovariša Rusa na strani 2, kjer predlaga v predzadnjem odstavku, da se za besedo: »predloži« vstavijo besede »na prvem naslednjem rednem zasedanju republiškega in gospodarskega zbora«, sta odbora zavrnila. Menita namreč, da ne moreta časovno vezati obravnavo te celotne materije na prvo naslednje redno zasedanje republiškega in gospodarskega zbora. Dosegli smo kompromis, da se za besedo: »predloži« vstavi besedica »čimprej«. Tako se ta odstavek sedaj glasi: »Da za uresničitev načel temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah predloži čimprej ukrepe, ki bodo zagotovili« . . .

Predsednik Miran Goslar: Hvala. Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Cene Matičič.

Cene Matičič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Najprej bi želel k mojemu 2. amandmaju k »sklepu priporočil o politiki proračunske potrošnje« dati še posebno pojasnilo.

Predlagal sem, da se stavek, ki se je glasil na drugi strani, 2. odstavek, spremeni zaradi treh elementov.

1. smatral sem, da je potrebno imeti jasnejšo dikcijo;

2. da je treba poleg tekočih izdatkov vnesti tudi celotne izdatke;

3. da je potrebno precizirati, kaj so to rezervni skladi, posebni rezervni skladi.

Zato sem predlagal tako dikcijo, da bi imeli dva odstavka. S tem bi dosegli jasnejši tekst. Zdi se mi, da odbor temu ni osporaval.

Drugič; predlagal sem, da se vnese besedilo: »samoupravne skupnosti«, to, kar je v oklepaju potem ostane, »naj svoje tekoče in celotne izdatke«. Mislim, da tu ni bilo spora med odborom in pa med predlagateljem.

Tretjič, spor je nastal zaradi tega, ker sem predlagal drugi odstavek v tejle formulaciji: »presežki dohodkov, ki so nad mesečno kumulativo, naj se ne trošijo, pač pa vlagajo na posebni lastni rezervni sklad, naložen na posebnem računu pri SDK.« Tu je prišlo do skupnega kompromisa tako, da se ta odstavek sedaj takole glasi: »Presežki dohodkov, ki so nad mesečno kumulativo, naj se ne trošijo, pač pa sproti vlagajo na svoje posebne račune pri SDK«. To je tovarišica predsednica točno povedala.

Vztrajal bi samo še pri tem, da se celotna dikcija, ki je v enem odstavku povedana v dveh odstavkih, formulira zaradi jasnosti celotnega besedila. Mislim, da je bistveni tretji amandma, ki je bil odklonjen. Z drugimi se strinjam.

Ta moj amandma se nanaša na 2. odstavek 2. točke na 2. strani, in sicer je v prvotnem tekstu, ki ga predlaga naša skupščina, takole napisano: »o uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970«. Poskušajmo to analizirati: to pomeni, da se bo o uporabi teh sredstev meritorno odločalo takrat, ko bomo sprejemali izhodišče za oblikovanje dohodkov za leto 1970. To čisto jasno pomeni, da bomo takrat, ko bomo razpravljali o tej stvari, priče pritiskov vseh sfer. Priče bomo pritiskov zaradi materialnih izdatkov in zaradi osebnih dohodkov. Logično to tako pomeni. Tukaj ni napisano, da bodo ta sredstva uporabljena za leto 1970, pač pa, da se bo o njih odločalo takrat, ko bomo sprejemali akte o oblikovanju dohodkov in za kritje splošne porabe za leto 1970. To se pravi, leto 1970 je tu samo fiktivno; to nas sedaj ničesar ne obvezuje. Ker sem smatral, da je ta formulacija dokaj preohlapna, sem predlagal preciznejšo formulacijo, ki trenutno sicer ne izgleda preveč precizna, v resnici pa je mnogo bolj zaprta in ne pušča popolnoma odprtih vrat. Kaj hočem s tem? S tem hočem zapreti vrata vsem nemogočim pritiskom, ki bi se pojavili na ta imobilizirana sredstva iz naslovov osebnih dohodkov. Pustiti je treba toliko odprta vrata, da skupščina lahko jasno pove, ali je upravičenost delitve sploh umestna ali ni. Mislim, da je ta dikcija dokaj bolj jasna.

Prisiljen sem odstopiti od tega svojega amandmaja. To sem na odboru tudi povedal. Opominjam pa, da bomo zaradi te dikcije, ki jo imamo, priče pritiskov z mnogih strani.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovarišica Kočarjeva.

Magda Kočar: Opravičujem se, da ponovno jemljem besedo, vendar menim, da nisem prej dovolj jasno obrazložila stališča obeh odborov do tega zadnjega amandmaja in da ga moram zato ponovno obrazložiti.

Člani odbora so namreč menili, da pri takšni dikciji, ki glasi: »O uporabi in upravičenosti delitve teh sredstev na delež, s katerimi bi krili v letu 1969 neplanirano povečano stopnjo materialnih izdatkov in delež, ki bi ga upoštevali pri prenosu v letu 1970 itd.«, lahko povzročimo vrsto zahtevkov še danes neplaniranih materialnih izdatkov ne samo na področju izobraževanja in otroškega varstva, marveč tudi na drugih področjih družbenih služb in samoupravnih skupnosti. Zaradi tega smo bili mnenja, naj se taka dikcija ne sprejme, temveč naj ostane v prvotnem besedilu kot je predlagana v materialih.

Predsednik Miran Goslar: Tovriš Rus ima besedo.

Dr. Vojan Rus: Tovarišice in tovariši! Že na seji odbora sem izjavil, da umikam prvi amandma. To sedaj ponovno izjavljam zaradi razlage, ki je dana v odboru. Prosim pa, da vseeno pride v zapisnik to, da se pod »obremenitvijo gospodarstva« razume ožji pojem, namreč samo obremenitev, ki jo predstavljajo davki na dohodke, ki so enotni za vse gospodarstvo. Odbor je, po mojem mnenju, sprejel stališče, da ne moremo govoriti v bodoče o nujnosti, da se vse gospodarstvo obremenjuje enako linearno, marveč, da se pod »obre-

menitvijo« razume samo to, kar sem dejal. Torej to ne izključuje predpostavke, da se v bodoče lahko obremenjujejo razni sektorji gospodarstva na različne načine. Ker mi ne gre za formalne stvari, sem amandma umaknil.

Pri drugem amandmaju bi vztrajal. To sem že pojasnil in zato vas ne bi zadrževal. Le glede zadnjega amandmaja bi omenil še tole: ker je vsebinsko pomembno, je treba nujno reči, da je že daleč v pripravi zakon, ki bo vseboval tudi vprašanje progresivne obdavčitve. Sam izvršni svet je zainteresiran, da ta čimprej pride v razpravo, ki naj bo kvalificirana in kvalitetna. Zato beseda »čimprej« že lahko vsebuje možnost tudi organiziranega družbenega pritiska, da se ta ukrep in drugi eventualni ukrepi čimprej izvajajo.

Predsednik Miran Goslar: Torej pristajete na »čimprej«? (Dr. Rus: Sem že pristal, tovariš predsednik.) V zvezi s tem lahko izjavim, da bo to na prvi seji republiškega zbora razprava na prvi fazi o družbenem usmerjanju delitve dohodka. Mislim, da je stvar že toliko zrela, vse drugo kot npr. ali bomo skrajšali postopek, ali ne, je v naših rokah. To pa je odvisno od razčiščenja pojmov in dilem.

Če dovolite, bi se oglasil kot diskutant v razpravi, ker menim, da je rešitev, kakršno predlaga sedaj odbor v 2. točki II. manj precizna kot je bila prej. To predvsem zaradi tega, ker ste izpustili besedo »rezervne račune«. Pod besedo »rezervni računi« se namreč jasno razume, da gre za imobilizacijo, pod »posebnimi računi« pa bi si marsikdo lahko predstavljal, da je to tudi ena od postavk, ki se pač trošijo lahko po nekem dodatnem programu. Pojem »rezervni račun« pa to bolj jasno opredeljuje, ne glede na to, ali je naložen pri SDK ali kje drugje. Tovariš Češnik ima besedo.

Janko Česnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dejansko gre za kompromis. Če smo že pri tem, bi želel pojasniti še to: Dejstvo je, da se ta sredstva dajejo na poseben račun pri SDK in da je v priporočilu točno navedeno, da se ta sredstva ne morejo uporabiti. Torej se bo o njih odločalo šele ob koncu leta, oziroma ob razpravi o družbenoekonomskih izhodiščih za porabo sredstev v letu 1970. Osebno sem predlagal to dikcijo, ker smo se želeli izogniti nekaterim formulacijam, ki izhajajo iz predpisov, zlasti iz temeljnega zakona o financiranju socialnega zavarovanja. Ta izrecno določa, kakšne sklade ima lahko nek zavod in določeno je tudi, da ima lahko poslovne sklade oziroma rezervne sklade. Čim uporabimo dikcijo »rezervni sklad«, obstaja nevarnost, da se ta sredstva trošijo za namen, ki je določen v zakonu, in sicer za pokritje izgub. Moje mnenje je, da beseda »rezervnih« lahko nekoliko škoduje.

Isti pomislek je imel tudi član naše komisije, tovariš Grabenšek, direktor zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani. Menil je, da mu to v določeni meri otežuje izvajanje tega priporočila. Zaradi tega smo mislili, — s tem se je odbor tudi strinjal — da bi bilo morda bolje, če to besedico izpustimo in če kratkomalo rečemo, da se ta sredstva zbirajo na posebnih računih pri SDK, s tem seveda, da je že vnaprej določeno v priporočilu, kako naj se ta sredstva uporabljajo, oziroma da se ne uporabljajo do nadaljnjega odločanja.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Predstavnik izvršnega sveta? (Ne.) Potem lahko preidemo na glasovanje. Najprej v zvezi z

amandmajem tovariša Matičiča. Nisem ti dobro sledil. Kje si vztrajal in kje odstopaš od svojih amandmajev?

Cene Matičič: Ne vztrajam pri nobenem amandmaju, ker so bili skoraj vsi sprejeti, razen zadnjega. Odstopam tudi od zadnjega, vendar ponovno opozarjam, da nas ta dikcija kot je predlagana, dejansko nič ne veže. Zato bi bilo v tem primeru bolj precizno napisati drugačno dikcijo, da se jasno zavežemo, da so ta sredstva najprej namenjena za leto 1970.

Predsednik Miran Goslar: Dobro, to je stvar okusa, jaz se s tem ne strinjam. Vendar nima smisla, da sedaj debatiramo in vlečemo stvar naprej, ker praviš, da si odstopil od amadmajev. Odstopil si od vseh, razen od tistih, ki jih je prejel odbor, če te prav razumem. Odbor je sprejel dva, enega k prvemu dokumentu in enega k drugemu dokumentu. Vse ostale je odbil in ti od teh odstopaš!

Prosim, da vzamete v roke »sklep in priporočilo za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike«. Glasujemo o amandmaju Ceneta Matičiča na strani 2, drugi odstavek. Tam je napaka »v gospodarstvu postaja kljub prekomernemu«, ne pa »pomembnemu«. To odbor sprejema. Glasujemo torej o tem amandmaju. Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandma je soglasno sprejet.

O drugem amandmaju ne glasujemo, ker je tovariš Matičič od njega odstopil. Glasujemo še o amandmaju Zdenka Roterja, ki ga je osvojil odbor. Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ta amandma je sprejet.

Glasujemo o »sklepu in priporočilu o usmerjanju in uresničevanju začrtane ekonomske politike v letu 1969« s sprejetima amandmajema v celoti. Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Sklep in priporočilo sta soglasno sprejeta.

Sedaj je še drugi dokument »sklep in priporočilo o politiki proračunske potrošnje«. Mislim, da je amandma zakonodajno-pravne komisije redakcijskega značaja, »to je določeno v začetku leta s finančnimi načrti« namesto »programirano«, sestavni del predloga, zato ni treba, da o tem posebej glasujemo. Mislim, da se s tem strinjate.

Glasujemo najprej o amadmaju tovariša Matičiča glede na 1. stran, prvi stavek 1. odstavka. Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Tudi ta amandma Ceneta Matičiča je sprejet. O drugih ne glasujemo, ker je tovariš Matičič od njih odstopil.

Drugi je amandma odbora »na svoje posebne račune pri SDK«. Smatramo, da je to sestavni del predloga. Glasujemo še o amandmajih tovariša Vojana Rusa. Od prvega amandmaja je odstopil. Vztraja pa pri svojem drugem amadmaju, se pravi, da se na strani 2 v 3. odstavku črtajo besede »za leto 1970«, za besedo »sprejemanje« v istem odstavku pa naj se vstavi beseda »bodočih«. Odbor odklanja ta amandma zaradi razlogov, ki jih je obrazložila tovarišica Kočarjeva.

Kdor je za amadma, naj, prosim, dvigne roko. (Šest poslancev.) Kdo je proti? (Večina.) Se je kdo vzdržal? (7 poslancev.) Amandma ni dobil potrebne večine.

Tretji amandma je tovariš Vojan Rus umaknil s tem, da se je v tekst vnesla v drugi vrstici pod III. besedica »čimprej«.

Glasujemo sedaj o celotnem tekstu s sprejetim amandmajem, ki smo ga izglasovali prej. Kdor je za celotni dokument o politiki proračunske potrošnje, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.) Tudi ta dokument je sprejet.

S tem je ta točka dnevnega reda zaključena.

Želite odmor ali naj sejo nadaljujemo? (Glasovi iz poslanskih klopi: Nadaljujemo!) Dobro.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na obravnavo in sklepanje o predlogu zakona o zaključnem računu in izvršitvi proračuna SR Slovenije, republiškega proračuna za leto 1968.

Izvršni svet je predlagatelj. Prosim predstavnika izvršnega sveta, da se izjavi k amandmajem zakonodajno-pravne komisije k 3. in 4. členu. (Se strinja.) Odbor za finance in proračun in zakonodajno-pravna komisija sta dali pismeni poročili in njuna predstavnika verjetno ne želita še posebej razpravljati. (Ne.) Predstavnik SDK je bil vabljen k tej točki. Kdo želi besedo? Tovariš Tavčar ima besedo.

Adolf Tavčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Imam samo eno vprašanje v zvezi s 3. členom, in sicer glede povračila obveznosti do občinskih proračunov. S tem odlokom se vrača občinam 50 % sredstev iz naslova komunalnih taks. Vztrajam pri tem vprašanju zaradi tega, ker je bilo takrat, ko smo razpravljali o proračunu, obljubljeno, da bo med letom z občinami dogovorjeno, da se ta sredstva v teku proračunskega leta kompenzirajo. Ker je prišla samo polovica teh sredstev, me zanima, kaj je z drugo polovico sredstev, kaj je z našimi obveznostmi do občinskih proračunov?

Smatram, da smo moralno dolžni, da občinam nadomestimo sredstva, ki sedaj dotekajo s komunalnim prispevkom.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Štrukelj, prosim.

Jožko Štrukelj: Tovariš predsednik, če sem prav razumel, se vprašanje glasi: »kako je s preostalimi 400 milijoni?« 800 milijonov je obveznost, 400 milijonov dajemo, 400 milijonov pa še manjka.

Po pravici moram povedati, da nisem pričakoval tega vprašanja oziroma sploh vprašanja v zvezi s to točko dnevnega reda. Pred nekaj tedni sem na seji predsednikom občinskih skupščin obrazložil, zakaj izvršni svet prihaja pred skupščino s tem predlogom. Moram reči, da predsedniki občinskih skupščin niso ugovarjali predlogu izvršnega sveta. Seveda pa to pri presoji tega vprašanja ni pomembno.

Reči moram naslednje: izvršni svet je dal predlog skupščini, da sprejema zakon o komunalnih taksah. To je zakon tako razvpit in je bilo o njem že toliko diskusije, da nima smisla o njem ponovno razpravljati. Dejstvo je, da je iz tega naslova nastala obveznost 800 milij. nasproti občinam. Po zakonu, ki ga je sprejela republika, je bila dana fakultativna možnost, da ta zakon sprejmemo

ali pa da ga ne sprejmemo. Glede na to, da je finančna situacija kot vidimo, relativno ugodnejša kot smo pričakovali, je izvršni svet pred dnevi razpravljal o tem, da dá 500 milij. dopolnilnih sredstev republiški izobraževalni skupnosti. Ta sredstva se bodo prelila predvsem na manj razvite občine. Izvršni svet je smatral, da je pravično, da plača 400 milijonov republika, 400 milijonov pa gre iz lastnih proračunov občine zato, ker so občine ta sredstva akumulirale. Ta sredstva v bilanci torej obstajajo kot aktiva. Seveda nastanejo nedvomno tehnične težave, ker so bila potrošena v letu 1968 in se vračajo v letu 1969. Mislim, da se tu da najti način in tehnika vračanja s tem, da jih vračamo do konca leta sukcesivno in da jih vračamo ne glede na to, ali državljani o njih postavijo formalne zahteve ali ne.

Ne bi se rad vračal na teoretično razpravo, ki je bila okoli vprašanja, ali je tak zakon upravičen, ali ni upravičen. O tem je ustavno sodišče že odločilo in dosledno k temu je dal izvršni svet predlog, da se ta zakon in vse njegove posledice odpravijo. To pomeni, da se odpravijo od takrat dalje, ko so nastale. Praktično ni torej nobenih posledic, kar pomeni, da mramo sredstva vračati za nazaj.

Mislim, da je ta predlog izvršnega sveta pravičen in v skladu z materialnim stanjem ter tudi v skladu s tem presežkom, ki ga ima republika in glede na to, da je bila fakultativno dana ta možnost občinam in republiki. Še posebej zato, ker nekatere občine kot Krško, Brežice in tako dalje, tega prispevka niso vpeljale, druge občine so ga vpeljale z nižjim zneskom, torej niso uvedle najvišjega prispevka. Če bi vračali vseh 800 milijonov tistim občinam, ki so ta prispevek uvedle, bi videli, da so občine, ki so ga uvedle, dobile celotno povračilo. Tiste občine pa, ki niso uvedle tega prispevka, naj ne bi ničesar prejele. Zato se nam zdi ta stvar pravična. S formalno-pravnega aspekta, ne glede na to, ali sta federacija in ustavno sodišče sprejela tako odločitev ali ne, moram reči, da obstajajo pravne dileme tudi v teoretičnem pogledu. Precej smo razpravljali o 2. in 3. členu temeljnega zakona. Veste, da je bilo takrat ne samo sistemskega značaja, marveč tudi politično zelo pomembnega značaja to, da se borimo zato, da izpade 125. člen zvezne ustave. Izvršni svet Slovenije je bil prvi, ki je takrat poslal pismo zveznemu izvršnemu svetu in skupščini, da se ta člen spremeni tako, da bo dana možnost republikam, da odločajo o virih in vrstah dohodkov. Ta naš predlog je bil kot veste, v ustavnih razpravah sprejet. Danes je situacija drugačna. Če bi se danes odločali za to, ne glede na to, da velja še vedno zvezni temeljni zakon, — ta mora biti v roku dveh let spremenjen v skladu s 16. amandmajem ustave — bi tako vrsto dohodkov lahko vpeljali.

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Maček.

Polde Maček: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Ko je naš odbor reazpravljal o tej problematiki, moram reči, da so imeli nekateri člani ločeno mnenje o tem vprašanju. Sem eden izmed tistih, ki se ne strinjajo s predhodno obrazložitvijo, da je to pravična rešitev. Prisostvoval sem vsem sestankom na izvršnem svetu, ko smo govorili, da je komunalna taksa tista, ki se vplanira v bilanco sredstev za leto 1968. Poleg tega je znano, da smo takrat dobili tudi določena sredstva skladov skupne porabe za nadomestilo znižanja prispevne stopnje iz osebnega dohodka. To se pravi, da so občinske skupščine planirale kot dohodek v letu 1968 v svojih bilancah celotno komunalno takso. Porabile so jo tudi za tiste namene, za katere je bila določena, se pravi za ceste.

V letu 1969 nismo planirali to kot izdatek vračanja občanom zaradi tega, ker je ustavno sodišče o tem razsodilo šele v maju. Menim, da to ni pravična rešitev. Že zadnjič sem apeliral na to, da bi bilo zelo moralno, če bi takse v celoti vrnili.

Mislim, da gre pri tem še za eno stvar, in sicer za politično vprašanje in odgovornost do naših občanov. Če je tako, potem je tudi odgovornost te skupščine, da sprejema take ali drugačne akte. Mislim, da je skupščina prejšnjega sklica sprejela in potrdila tak akt. Potem naj sedanja skupščina tudi odloči, če je ugotovljeno, da je predpis nezakonit, da se v celoti odpravijo vse posledice, ki so nastale s tem predpisom. Mislim, da ne bo problem zagotoviti sredstva, ki se naj vrnejo občanom in ne občinam. Predlagam, da ta sredstva zagotovi izvršni svet, če je le mogoče v letošnji bilanci ali pa iz rezerve. Mislim, da bi bil sprejemljiv ta predlog, da se sredstva vrnejo iz bilance sredstev za leto 1970.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Matičič ima besedo.

Cene Matičič: Tovariš predsednik, postavljam izvršnemu svetu neka določena vprašanja v zvezi s skladom SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov. Čeprav sem član dveh odborov, se pravi odbora za prosveto, ki o teh skladih razpravlja, in odbora za finance, ki se s finančnimi problemi ukvarja, mi stanje tega sklada ni jasno. Jasno mi ni iz naslednjega razloga: pred seboj imam zaključni račun sklada in predlog za leto 1969. V teh finančnih aktih ni ničesar omenjeno, kar zasledim tu. V poročilu SDK je namreč točno napisano, da je sklad SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov prav tako participiral pri sredstvih proračuna. Sedaj ne vem, ali imamo v Sloveniji dva sklada in ali na odboru za prosveto govorimo samo o enem, o drugem pa govori samo izvršni svet. Ali je to ta isti sklad, ki participira na dveh virih? Prosim za določen odgovor, kajti nisem si glede tega na jasnem in verjetno kdo drug tudi ni.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Riko Jerman bo pojasnil to vprašanje.

Riko Jerman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Filmski sklad je samo eden. Ta ima samostojen lasten vir dohodkov. To je določen del od vstopnic in sredstva, ki se vsako leto določijo z republiškim proračunom, in sicer v nekem odstotku od celotnih proračunskih sredstev, tako kot na primer za kulturni sklad in za vse druge sklade. Ta odstotek je seveda izveden iz količine sredstev, ki jih opredelimo za pospeševanje filmske dejavnosti. Sklad je torej samo eden.

Predsednik Miran Goslar: Ali je jasno?

Cene Matičič: Ni mi še povsem jasno, kajti po neki določeni logiki so vsi dohodki nekega sklada sestavni del njegovega računa. Po mojem ti hohodki ne morejo biti vir proračuna SR Slovenije. Po pojasnilu tovariša Jermana se ta dejavnost lahko napaja iz svojega lastnega sklada in iz proračuna. Lahko potem samo ugotovim, da se s tako logiko ne morem strinjati.

Predsednik Miran Goslar: Prosim tovariš Štrukelj.

Jožko Štrukelj: Nočem pravzaprav nič dopolnjevati. Naj le pojasnim, da izvršni svet lahko daje sredstva tudi iz lastne proračunske rezerve, če jo ima. S to rezervo povsem prosto razpolaga. Prvotno je ta rezerva znašala nekaj čez šest milijonov.

Samo to sem še hotel povedati.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Mirko Žlender ima besedo.

Mirko Žlender: V 5. členu je naveden znesek 4 milijone dinarjev, ki se vrne občinam. Po kakšnem ključu oziroma načelih bodo razdeljana ta sredstva?

Predsednik Miran Goslar: Da, to je umestno vprašanje.

Jožko Štrukelj: Delili bomo po ključu 50 % na podlagi podatkov službe družbenega knjigovodstva o pobranih taksah. 4. decembra lansko leto je bil občinam poslan dopis, da naj mislijo na to, da bodo morale vračati takse, plačane za leto 1969. V tem pogledu smo podvzeli vse ukrepe in smo bili dovolj preventivni.

Tovarišu Mačku moram še povedati, da je ustavno sodišče odločilo o tem sporu 26. decembra 1968. leta in ne meseca maja.

Na vprašanje tovariša Žlendra sem povedal, da vračamo 4 milijone občinam po omenjenem ključu zato, da vrnejo takse občanom; preostali del zneska pa vračajo občine občanom iz lastnih sredstev.

Tovariš Maček načenja vprašanje, kako je prejšnja skupščina mogla sprejeti nezakonit predpis. Pravniki med vami in tudi ostali vedo, da obstojajo o tem vprašanju različna stališča. V tem primeru je bilo ustavno sodišče pač prva in zadnja inštanca; če bi bila morda še kakšna druga inštanca, bi ta lahko tudi drugače odločila. Tako je, na primer, stališče izvršnega sveta in sekretariata za zakonodajo bistveno drugačno od stališča ustavnega sodišča v tej zadevi.

Povem vam, da je takih primerov v Jugoslaviji ogromno. Vi veste, da imamo, na primer, komunalne takse na plakate in druge predmete, kjer gre za identičen primer takse na uporabo predmeta po nemški teoriji o taksah. Zvezni zakon je bil postavljen na tej osnovi. Naj še povem, da smo v tem primeru hoteli tudi politično poudariti pravico republike, da kroji svojo usodo in ustvarja lastne dohodke. V ustavni diskusiji smo nato to pravico dosegli. Vi veste, da je bilo takrat aktualno vprašanje limitov in še mnogo drugih vprašanj, med njimi vprašanje financiranja šolstva, izobraževanja, katerih republika materialno ni mogla rešiti, in moramo reči, da smo takrat iz političnih in čisto fiskalnih razlogov dali skupščini sporni zakonski predlog. To smo tudi povedali. V izvršnem svetu, lahko povem še danes, je eden od članov izvršnega sveta menil, da moramo s tem predlogom v skupščino, pa četudi propademo, da bomo tako pred federacijo še bolj poudarili pravico republike, da odloča o svoji usodi. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Smatram, da so amandmaji zakonodajno-pravne komisije k 3. in 4. členu

sestavni del predloga in ni potrebno, da o njih posebej glasujemo. Prosim, kdor je za predloženi zakon, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968 je sprejet.

Sledi predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve — skladov iz leta 1962.

Predlagatelj je izvršni svet. Pismeni poročili sta predložila odbor za finance in proračun ter zakonodajno-pravna komisija.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je zanj, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Odlok o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 je sprejet.

Naslednja točka je predlog zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov.

V zvezi s tem vas obveščam, da je izvršni svet z včerajšnjim dopisom, ki ste ga prejeli danes, umaknil osnutek zakona o prispevku in predložil predlog zakona o prispevku. Torej predlaga, da predlog obravnavamo po hitrem postopku. Tak postopek se utemeljuje s tem, da so v predlogu upoštevana stališča, ki so bila izražena pri delu skupščinskih teles in da so v proračunu za leto 1969 že zagotovljena sredstva za to intervencijo, zato je potrebno, da sekretariat in kmetijske delovne organizacije čimprej dobijo osnovo za pripravo in sklepanje pogodb po navedenem predlogu zakona.

Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom za hitri postopek?

Besedo ima tovariš Ivan Pučnik.

Ivan Pučnik: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Uvodoma naj mi predlagatelji zakona oprostijo, ker želim izraziti določena odklonilna stališča do tega osnutka. Prepričan sem namreč, da se odločno razhaja z načeli družbene in gospodarske reforme in le enostransko upošteva lansko skupščinsko resolucijo o kmetijstvu.

Nobenega dvoma ni, da so družbena kmetijska posestva v težkem gospodarskem položaju in jim je tudi potrebna pomoč, vendar moramo pomagati vsem nosilcem kmetijske proizvodnje. To pa so poleg družbenih posestev tudi kmetje. Finančna pomoč pri odplačevanju kreditev nasprotuje prizadevanjem, da bi na trgu pravilno ovrednotili delo v kmetijski proizvodnji. Če bi bilo delo v kmetijski proizvodnji ustrezno ovrednoteno, danes ne bi bilo treba finančno podpirati družbenih posestev ter ta ne bi bila v pogledu likvidnosti na zadnjem mestu med gospodarskimi podjetji.

Pri osnutku tega zakona se javlja vprašanje, ali nameravamo reševati splošna nasprotja, ki so potisnila naše kmetijstvo v težak položaj, ali pa zapiramo oči pred ključnimi problemi in raje s finančnimi injekcijami z družbenimi sredstvi pomagamo samo družbenim posestvom, ki pa po obdelovalnih površinah še ne predstavljajo našega celotnega nacionalnega kmetijstva.

Te finančne injekcije niso smotrne, ker se ne vlagajo na osnovi strokovnih analiz in ne podpirajo dolgoročne smotrne agrarne politike. Na drugi strani

pa zaradi izjemnega podpiranja družbenih posestev spravljamo zasebnega kmeta v vedno težji položaj in tako še naprej zamrzujemo velike rezerve kmetijstvu, saj je nad 80 % površin, ki jih še vedno ekstenzivno izkoriščajo zasebni kmetovalci.

Uporaba družbenih sredstev ne bi smela večati že obstoječih nasprotij med proizvajalci; če enim dajemo boljše pogoje kot drugim, tiste, ki niso deležni ugodnosti, to so v tem primeru kmetje, naravnost uničujemo, ker vsi prodajajo na enotnem tržišču. Poleg tega nekatera družbena posestva zaradi neurejenega samoupravnega mehanizma in finančnih predpisov že sedaj v določenem obsegu izkoriščajo sredstva zasebnih kmetovalcev, ki jih pridobivajo s presežki pri prodaji reprodukcijskega materiala in pri odkupu pridelkov od kmetov ter tako pokrivajo primanjkljaje v lastni proizvodnji. Na ta način prihaja do nesmiselnega položaja, v katerem družbena posestva, ki so z vlaganji uvedla moderno proizvodnjo z vso sodobno tehnologijo, izkoriščajo ekstenzivno kmečko proizvodnjo in s tem tudi kmečke družine, da rešujejo rentabilnost svoje proizvodnje, katera pa ne bi bila nerentabilna, če bi jo v naših ekonomskih odnosih pravilno vrednotili.

Zaradi neekonomskega vrednotenja pridelkov družbenih posestev so ta posestva potrebna družbene pomoči, vendar, poudarjam še enkrat, ta pomoč ne sme mimo kmeta, ker bo sicer stopnjevalo njegovo siromašenje. Od kmetov pa prav sedaj zahtevamo, naj si s samofinanciranjem uredijo zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, odpravijo zaostalo pridelovanje in tako dalje. Postavljam vprašanje: ali je važnejše reševati načela kot pa celoten položaj kmetijstva, vštevši tudi položaj kmetov, ki smo jim deklarativno dopustili še začasno perspektivo in so še zmeraj pomemben nacionalni družbeni in gospodarski dejavnik, na katerega tudi računamo pri naši nacionalni obrambi? Ali je pravilno, da že tako omajane zakonitosti trga, na katerem kmet prodaja, s takimi ukrepi še bolj rušimo? Naš kmet je predvsem hribovski in živinorejec in ga je kriza v živinoreji prav tako prizadela.

Ko razpravljamo o tako važnem osnutku zakona, bi bilo prav, da bi nam predlagatelji posredovali naslednje podatke:

— koliko hektarov obdelovalnih površin obdeluje družbeni in koliko zasebni sektor;

— koliko pridelovalcev živi od družbenega in zasebnega sektorja kmetijstva;

— koliko tržnih viškov po posameznih pridelkih je nudil tržišču družbeni oziroma zasebni sektor kmetijstva;

— koliko družbenih sredstev je bilo v povojnem obdobju vloženih na hektar obdelovalnih površin družbenega oziroma zasebnega sektorja;

— kakšne dohodke ima kmečko prebivalstvo?

Brez teh podatkov, in še nekaterih drugih, ne bi mogli pravilno presojati, kako naj razpoložljiva družbena sredstva za kmetijstvo razdeljujemo v naslednjih štirih letih. Osnutek zakona predvideva pomoč samo družbenemu sektorju, v katerega smo že investirali in ima vpeljano sodobno proizvodnjo. Vprašujem, kako se naj vzporedno z njim postavlja na tržišču zasebni sektor s svojo zaostalo proizvodnjo? Nisem naklonjen sprejetju tega zakona po hitrem postopku, ker bi to bila nesistemska rešitev, ki bi ne odpirala perspektiv v kmetijstvu, temveč bi dala samo draga zdravila tistemu delu kmetijske politike, pri katerem ni bila dovolj upoštevana znanost, ekonomske zakonitosti in tudi relacija družba — človek — družba.

Predlagam, da bi v okviru naše skupščine imenovali komisijo strokovnjakov, ki naj bi jo poleg predstavnikov skupščine sestavljali predstavniki naše univerze, znanstvenih zavodov, družbenih posestev in, navsezadnje, tudi kmetov. Ta skupina strokovnjakov, ki bi imela v svoji sestavi agronome, ekonomiste, sociologe, pedagoge in druge, naj bi skupno z gospodarsko zbornico znanstveno proučila našo kmetijsko problematiko od proizvodnje, strokovnega izobraževanja, do trga in na osnovi znanstvenih in strokovnih analiz, upoštevajoč posebnosti našega kmetijstva, izdelala predlog za dolgoročno agrarno politiko naše republike. Smatram, da bi takšna pomoč strokovnjakov lahko bila velika opora skupščini, ko bo v bodoče načrtovala pot kmetijstvu.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo razpravljati o postopku? Besedo ima predstavnik izvršnega sveta, tovariš Zidar.

Milovan Zidar: Tovariši in tovarišice poslanci! V kratkih besedah želim povedati, kako je tekel dosedanji postopek pri proučevanju predloženega načina intervencije.

Izvršni svet je predlagal skupščini osnutek zakona, ki naj bi ga sprejela po skrajšanem postopku. Pri tem se je oprl na stališče, izrečeno v sklepih in priporočilih, sprejetih v lanskem letu in upošteval tudi dejstvo, da je že v letošnjem proračunu zagotovljenih 10 milijonov dinarjev za intervencijo na najpomembnejšem oziroma najtežjem področju v kmetijstvu. Izvršni svet prihaja kot predlagatelj pred skupščino šele sredi leta, sredstva ležijo neizkoriščena in še niso koriščena zaradi tega, ker so predlogu sledila zelo široka in dolgotrajna usklajevanja. Upoštevano je bilo mnenje in uporabljena zelo obširna analiza slovenske gospodarske zbornice, pri kateri so sodelovali vsi sektorji našega kmetijskega gospodarstva, tako tudi predstavniki zasebnih kmetov. Upoštevano je bilo mnenje sindikata kmetijskih in živilskih delavcev, sekretariata za gospodarstvo in slovenskih poslovnih združenj za kmetijstvo. Ker so bila stališča včasih različna, je bilo potrebnih več sej in več dodatnih dokumentov in argumentov, da je bilo doseženo soglasje o rešitvi, ki je nato prišla v osnutek.

Osnutek je bil obravnavan v treh odborih in v zakonodajno-pravni komisiji. Vsi odbori in tudi zakonodajno-pravna komisija so v bistvu že v prvi razpravi podprli vsebinsko plat osnutka, izraženo pa je bilo mišljenje in pa deloma očitek, da je osnutek predložen zelo pozno in bi bilo treba predpis čimprej sprejeti zaradi izredno težkega gospodarskega položaja v kmetijstvu, pa tudi zaradi načina delitve, ki je dokaj zahteven. Terja namreč aktivno vlogo podjetij, ki morajo s svojimi programi po posebnem postopku dokazati utemeljenost zahtevka.

Izvršni svet je sprejel pobudo teh skupščinskih organov in predlaga zboroma sprejem predloga po hitrem postopku.

Glede na izrečeno kritiko s strani nekaterih razpravljavcev čutim dolžnost, da ponovno opozorim na tista dejstva, ki so vodila predlagatelja zakona na to, da predlaga intervencijski poseg ravno na področju prezadolženosti kmetijskih organizacij.

Kolikor mi je poznano, je že v lanskih razpravah v skupščini ob priliki sprejema sklepov in priporočil v zvezi z nekaterimi problemi v kmetijstvu bilo veliko govora o težavah, ki nastajajo v teh delovnih organizacijah in na

osnovi tega v vsej gospodarski panogi, kot posledica prezadolženosti kmetijskih organizacij.

Razprava je ugotovila naraščajoči padec reproduktivne sposobnosti kmetijskih organizacij, ta vpliv se kaže na zmanjšano aktivnost pri organiziranju kooperacijske proizvodnje.

Ugotovljeno je bilo, da tako padec cen za najvažnejše kmetijske proizvode kot inflacija produkcijskih stroškov, vodi v ponovno širjenje disparitetnih škarij, kot posledica tega pa se javljajo znane težave: nizek dohodek, slaba odplačilna sposobnost za najete kredite v zadnjih 25 letih. Česte organizacijske spremembe, način distribuiranja investicijskih sredstev in odločitev v predreformnem obdobju so vzrok za nastanek velikih investicij, ki niso bile le rezultat somoupravnih odločitev, vsaj ne vseh kolektivov.

Prav zaradi teh težav, ki izvirajo predvsem iz defektov plasmaja, cen oziroma zmanjšanega dohodka, se kmetijske organizacije slabo vključujejo v tržišče ob poostrenih pogojih. Zaradi tega tudi slabo uresničujemo reformna prizadevanja na tem področju. Tovrstni problemi porajajo tudi politične probleme v kolektivih in na vasi.

S predlogom želimo prav zaradi te specifične problematike v tej gospodarski veji, ki direktno in indirektno prizadene 1/4 slovenskega prebivalstva, intervenirati pri odplačilu okoli 25 % anuitet za navedene štiri skupine investicij. Na ta način bodo delovne organizacije lahko sproščena sredstva uporabila za nabavo najnujnejše opreme in mehanizacije za dokončanje investicij, s katero bodo dopolnile svojo tekočo proizvodnjo, vplivale na prestruktuiranje proizvodnje v mejah možnosti glede na značaj panoge in podobno. To pa so nujni gospodarski ukrepi, da bi se družbeno kmetijstvo uspešneje vključilo v tržno gospodarstvo in reformno prizadevanje. Namen zakona je tudi, da vpliva tako na kmetijske organizacije kot na ostale dejavnike, ki so za kmetijsko proizvodnjo zainteresirani, da z ostalimi sredstvi usmerjajo izboljšanje gospodarjenja v teh organizacijah.

Iz teh razlogov je izvršni svet menil, da je pobuda za hitri postopek koristna. Izražena je bila tudi v številnih poslanskih vprašanjih po volitvah in tudi v skupini, ki je v odboru za proizvodnjo in promet ugotavljala, kaj so posamezni nosilci nalog in priporočil storili. Izvršni svet je pobudo sprejel in s tako utemeljitvijo predlaga tudi skupščini, da sprejme zakon po hitrem postopku. Na koncu naj omenim še to, da je gospodarski zbor predloženi zakon že sprejel.

Predsednik Miran Goslar: Še kdo želi besedo? Prosim, tovariš Vrviščar.

Franc Vrviščar: Ko smo v odboru za finance in proračun obravnavali osnutek zakona, nismo niti malo pomislil, da bo kdo nasprotoval predlogu, naj se zakon sprejme po hitrem postopku. Predvsem zaradi tega, ker smo imeli pred očmi položaj kmetijskih organizacij in predvsem položaj kmetijskih delavcev, ki živijo v nemogočih materialnih, pa tudi moralnih pogojih. Za tak položaj pa niso odgovorne same kmetijske delovne organizacije in samo delavci in drugi kadri, ki so zaposleni v tem kmetijstvu, ampak so tako stanje povzročile tudi druge okoliščine.

To tematiko je obravnavala že prejšnja skupščina, ki je uvidela položaj družbenega kmetijstva in je tudi s svojim aktom, sprejetim na seji republi-

škega zbora in na seji gospodarskega zbora dne 19. 11. 1968, naložila izvršnemu svetu, da pripravi v predlogu proračuna za leto 1969 predlog o formiranju posebnih sredstev za reševanje najbolj perečih problemov kmetijstva v Sloveniji. V skladu s temi nalogami je v letošnjem proračunu pod postavko sredstva za intervencije v kmetijstvu zagotovljenih 10 milijonov.

Iz tega se da razbrati, da je republiška skupščina že ugotavljala te težave, zaradi česar bi kazalo predlog izvršnega sveta podpreti in zakon sprejeti po hitrem postopku.

Odbor in tudi jaz kot poslanec menim, da še nismo rešili vseh kmetijskih vprašanj, o katerih je govoril tovariš pred menoj. Treba se je zavzeti za zasebnega kmeta in v najkrajši bodočnosti začeti resno reševati njegov položaj. Menim pa, da ne moremo še nadalje odlagati ukrepov v prid družbenega kmetijstva, ker se stanje na tem področju naglo slabša in lahko pride do hudih posledic, ki bodo terjale kasneje še obsežnejše intervencije.

Pristojna odbora republiškega in gospodarskega zbora sta podprla stališče izvršnega sveta, da se ta zakon sprejme po hitrem postopku. Ob tem pa sem prepričan, da s sprejetjem predlaganega zakona vprašanje kmetijstva v slovenskem prostoru, kakor tudi v jugoslovanskem, še ni rešeno in bo potrebna še dodatna skrb in izdatna pomoč, da bi uredili stanje v kmetijstvu. Enakega mnenja so tudi pristojni skupščinski odbori.

Če predloženega zakona ne sprejmemo po hitrem postopku, se lahko vprašamo, kaj bo prinesel jutrišnji dan in kako bodo tudi delavci kmetijskih delovnih organizacij gledali na tako odločitev skupščine. Hvala lepa.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, besedo ima Vlado Gorišek.

Vlado Gorišek: Tovariš predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši poslanci! Mislim, da je značaj kmetijske proizvodnje takšen, da ima vsak zamujen trenutek lahko usodne posledice, kajti v kmetijstvu se odvijajo biotehnični procesi, ki so pravzaprav vezani na daljši rok. V zadnjem času lahko ugotovimo, da spričo tega, ker nismo imeli formirane oziroma ker nimamo formirane določene agrarne politike, prihaja do kar težkih posledic; tako pred dvema letoma nismo mogli plasirati mesa, letos pa občutimo njegovo pomanjkanje.

Ukrepi za pomoč kmetijstvu morajo biti hitri. Predlagani finančni prispevek je kot pomoč kmetijstvu umesten. Ta družbena sredstva pa bi morali usmeriti predvsem v tiste kmetijske organizacije, ki so za kmetijsko blagovno proizvodnjo najpomembnejše. Mislim pa, da predloženi zakon ne ovira dolgoročnega reševanja problematike kmetijstva in je vsaka takšna bojazen odveč. Zavedamo se, da bomo morali tudi problematiko kmetijstva dolgoročneje reševati in je ta naloga še pred nami. Sprejem predlaganega zakona po hitrem postopku s tem ni neposredno povezan. Mislim, da je predlog izvršnega sveta, da se zakon sprejme po hitrem postopku, umesten in bom zanj tudi glasoval. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Dvoršak!

Rado Dvoršak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Opravičujem se za improvizacijo, ker nisem nameraval razpravljati, vendar me

je tovariš Gorišek spodbudil, da pojasnim nekatera stališča o posameznih vprašanjih.

Najprej bi rad poudaril, da je predlog zakona, ki se predlaga po hitrem postopku, v skladu z jesensko resolucijo oziroma s stališči, priporočili in sklepi republiške skupščine. Nadalje menim, da v ničemer ne nasprotuje ukrepom agrarne politike, ki se je začela bolj dolgoročno oblikovati. Nikakor se ne morem strinjati z menjem, da lahko tak zakon pospeši socialno diferenciacijo oziroma nadaljnje siromašenje individualnih proizvajalcev.

Mislim, da smo se v načelu sporazumeli, da je treba celotno kmetijstvo obravnavati enotno in enakopravno, se pravi, tako s stališča interesov družbene kot zasebne proizvodnje. Smatram, da ta zakon prav nič ne izključuje nadaljnjih akcij in nadaljnjih ukrepov, ki se nanašajo tudi na individualno proizvodnjo. Trenutno namreč ne moremo govoriti o subvencioniranju anuitet za investicijske kredite v zasebnem sektorju, ker vemo, da teh ni oziroma jih v naši pretekli investicijski izgradnji kmetijstva ni bilo.

Zavedamo se v polni meri, da bomo morali z ukrepi, ki jih bomo verjetno na podlagi stališč asociacij v gospodarstvu, zbornice ali združenj oziroma na podlagi ustreznih pobud upravnih organov predlagali tej skupščini, poseči tudi na področje invidivualne proizvodnje kooperantov-zadružnikov. Namen ukrepov, o katerih govorim, je tudi ta, da se pri individualnih proizvajalcih poveča interes za vlaganje denarja pri hranilno-kreditnih odsekih z regresiranjem obrestne mere pri kreditnih plasmajih iz hranilnih vlog. Uporaba hranilnih vlog namreč daje velike možnosti. O tem govorim zaradi pojmovanja, ki se je pojavilo na začetku razprave, namreč, da s predloženim zakonom podpiramo nekoga, ki te pomoči nujno ne potrebuje, zapostavljamo pa tistega, ki je nujno potreben družbene pomoči.

Po analizah bilanc za leto 1968 smo ugotovili, da je imel celotni družbeni sektor kmetijstva 3 milijarde in 800 milijonov starih dinarjev prostih sredstev podjetniške akumulacije, in sicer pri celotni podjetniški akumulaciji 10 milijard 900 milijonov S din. Če to primerjam s stanjem hranilnih vlog, pomeni to polovico manj aktivnega kapitala kot je hranilnih vlog. Hranilnih vlog smo imeli približno za 7 milijard dinarjev in se še povečujejo; ta sredstva pa je možno obračati in vlagati izključno v modernizacijo individualne proizvodnje, torej individualne posesti. To pomeni, da se pripravlja vrsta novih dodatnih ukrepov na tem področju.

Po drugi strani ni primerno, da se ob tem zakonskem predlogu razburjamo glede vprašanj primarne delitve, cen in podobno, ker so cene, regresi in premije v izključni pristojnosti federacije. Dokler se ta vprašanja ne bodo rešila v federaciji, toliko časa ne bo ugodnejše primarne delitve v kmetijski proizvodnji in toliko časa se ne bodo izboljšale razmere na družbenih posestvih, v zadrugah in na zasebnih kmetijah. Toliko časa tudi samoupravni odnosi ne bodo drugačni od sedanjih. To je menda jasno, kajti ekonomska baza je najbrž primarno gibalo hitrejšega razvoja kmetijske proizvodnje. Mislim, da bi bilo treba to vedeti. Pri tem pa je logično, da bo republika s svojo agrarno politiko morala delovati na drugem področju, se pravi, ne na področju cen, ker vprašanja cen in primarne delitve, če spoštujemo enotni jugoslovanski prostor, ne moremo različno urejati v posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah, lahko pa izvajamo določeno politiko subvencioniranja anuitet ali subvencioniranja obresti, se pravi, določeno stimulacijo pri novih investicijah in podobno, kar je v domeni republike. Prav tako lahko uredimo financiranje

pospeševalne službe. Z določeno selekcijo v davčni politiki, stimulacijo v obliki davčnih olajšav za tiste, ki opravljajo rekonstrukcije in modernizacijo, bi lahko hitreje aktivirali in rekonstruirali individualno kmetijsko proizvodnjo. V tem spletu bodočih ukrepov v agrarni politiki morajo biti udeležene tudi občinske skupščine s svojimi ukrepi. Nadalje lahko urejamo vprašanje izobraževanja in še marsikaj.

Vse to sem naštel zaradi tega, ker sem dobil občutek, da so nekateri mnenja, da dokler ne pripravimo ureditve celotnega kompleksa, nima smisla nič sprejemati. Mislim, da je takšno stališče zmotno, kajti če bomo čakali toliko časa, da bomo vse naenkrat uredili, izdelali dolgoročen program razvoja in imeli pripravljene vse ukrepe, se bomo še leto ali dve samo pogovarjali, stanje pa se med tem ne bo prav nič izboljšalo. Zato se zavzemam za postopno sprejemanje ukrepov, s katerimi bi postopno izboljševali stanje v kmetijstvu.

Vi veste, da federacija že pripravlja določene ukrepe in zdaj pravzaprav zamujamo tu, na republiški ravni. Sprejetih je bilo več pomembnih ukrepov na področju kreditne politike in sekundarne delitve dohodka, predvidenih za dobo 1969 do 1972. Sedaj je vrsta na republiki, da uresniči deklaracije, ki so bile sprejete lanskega novembra. Zato ponovno prosim, da ne odlagate s sklepanjem o ukrepih, kadar gre za vprašanje regulative v kmetijski proizvodnji. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: O vsebinskih vprašanjih bo možna še nadaljnja razprava. Prosim, da zdaj razpravljate o vprašanjih postopka, se pravi ali naj danes sklepamo o osnutku ali o predlogu zakona.

Tovariš Roter ima besedo.

Zdenko Roter: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ne podpiram predloga, da bi sprejemali zakon po skrajšanem postopku, in sicer iz teh razlogov:

Prvič, ugotavljam, da pri tistih, ki se zavzemajo za hiter postopek, doslej ni bilo take vnetosti in hitrosti, kot so bile v tem domu dane pobude, da se, sklicujoč se na znano resolucijo o kmetijstvu, predloži temu domu kompleksna analiza o izvajanju te resolucije. Te kompleksne analize še nimamo, jaz je nisem dobil — in verjetno bi lažje sklepali in odločali, če bi bila predložena.

Drugič, v obrazložitvi osnutka oziroma predloga se kmetijstvo v bistvu identificira s kmetijskimi družbenimi organizacijami. Mislim, da to ni res. Kmetijske družbene organizacije so samo del kmetijskega gospodarstva, niso pa samo one kmetijsko gospodarstvo; če bi imeli pred seboj tudi podatke o tržnih presežkih, bi bilo sklepanje najbrž bolj zanimivo.

Tretjič, predvsem me moti, ker se v besedilu zakonskega osnutka navaja možnost odplačevanja dela anuitet tudi za pridobitev in usposobitev kmetijskih zemljišč iz naslova arondacije. Ne da bi zanikal tudi pozitivne vidike arondacij, ugotavljam na podlagi primerov, ki jih dobro poznam, da je bil arondacijski postopek v nekaterih primerih in na nekaterih območjih zelo problematičen. Zato se bojim, da bi lahko iz tega naslova prav to problematično izvedeno agrarno operacijo še bolj problematizirali. Če bi bilo zagotovljeno, da iz tega naslova ne bi izhajale možnosti, da se pokrijejo nekatere zlorabe, potem bi bil manj nenaklonjen.

To so razlogi, iz katerih, kot sem dejal, ne podpiram predloga, da bi sprejeli zakon po skrajšanem postopku.

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Simončič ima besedo.

Lado Simončič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Danes nisem nameraval razpravljati, ker bodo problemi o izvajanju resolucije o kmetijstvu obravnavani v jesenskem delu zasedanja skupščine. Glede na današnjo razpravo pa imam za potrebno, da vas informiram o tem, da je odbor za proizvodnjo in promet oziroma skupina poslancev v tem odboru izvajanje resolucije obravnavala že na svojih dveh sejah, odbor pa tudi na zadnji seji.

Če je še niste prejeli, je verjetno še na pošti informacija o uresničevanju sklepov in priporočil v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva v SR Sloveniji. V tej informaciji so pravzaprav združena poročila izvrševalcev te resolucije.

Odbor oziroma skupina je na svoji seji obravnavala tudi danes predloženi osnutek zakona in je v celoti smatrala za umestno priporočiti skupščini, naj se zakon izglasuje po hitrem postopku. S tem zakonom naj bi se izboljšale možnosti kmetijskih posestev za vračanje kreditov. To pomeni omiliti prezadolženost družbenih posestev zlasti iz naslova vračanja kreditov za podružbljenje zemljišč in iz naslova snovanja živalske proizvodnje, se pravi graditev hlevov in podobno.

V imenu skupine poslancev odbora za proizvodnjo in promet priporočam, da ta zakon danes vendarle sprejmemo po hitrem postopku. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Hvala! Samo trenutek za nujno obvestilo. Na seji enotnega zbora je prišlo do prekinitve seje in predsednica odbora za finance prosi člane odbora za finance, da se takoj udeležijo seje v sobi številka 84.

Prosim, besedo ima Janez Verbič.

Janez Verbič: Podpiram predlog, naj se zakon obravnava po hitrem postopku.

Nujna je hitra intervencija, ker so družbena posestva v slabem finančnem položaju in bi vsako oklevanje imelo za posledico neracionalno gospodarjenje. Iz gradiva tudi izhaja, da ta gospodarstva razpolagajo z velikimi družbenimi sredstvi.

Menim nadalje, da so problemi družbenih gospodarstev precej drugačni kot problemi zasebnega sektorja. Medtem ko družbena gospodarstva bremenijo predvsem obveznosti za najete kredite, imamo na zasebnem sektorju probleme v neurejenem zadružništvu, visokih carinah za uvoz strojev in neurejenem kreditiranju za nabavo teh strojev, v položaju revnih kmetov, ki ne morejo plačevati prispevka za socialno zavarovanje. To so povsem drugačni problemi kot v družbenem gospodarstvu. Mislim, da zaradi tega ne bi smeli odlagati pomoči, kakršno predvideva zakon.

Trdim, da izgube, ki jih izkazujejo kmetijske organizacije, niso nastale zaradi slabega poslovanja, ampak iz objektivnih razlogov. Hitro graditev družbenih kmetijskih gospodarstev je mnogokrat spremljala nepopolna in neproučena tehnologija; hlevi so se, na primer, gradili v naglici, to pa je zahtevalo mnogo dodatnih del, adaptacij in stroškov. Na drugi strani je nastala največja izguba na družbenih kmetijskih gospodarstvih, ki so se pretežno bavila z rejo živine za izvoz, in sicer zaradi carinskih omejitev uvoznikov, katerih niso mogla predvidevati in v nastalem položaju niso mogla

z nobeno tehnologijo doseči ekonomske proizvodnje pitane živine. Ko razpravljamo o denarni pomoči kmetijskim družbenim gospodarstvom, moramo upoštevati v njihov prid dejstvo, da so ta kmetijska gospodarstva prav z izvozom pitane goveje živine v preteklih letih ustvarile ogromno konvertibilnih deviznih sredstev, od katerih je imela korist vsa družba.

Predsednik Miran Goslar: Mislim, da sedaj ni časa za vsebinsko razpravo. Govorniki naj bi v tem delu razprave pojasnili svoja stališča o predlogu za hitri postopek in jih na kratko argumentirali, ne pa razpravljali o vsebinskih vprašanjih, ki izhajajo iz zakona oziroma, ki celo daleč presegajo materijo zakona. Lepo vas prosim, da se navadite določenega parlamentarnega reda v tem smislu, da konkretno razpravljate o predmetu dnevnega reda in ne na široko in na splošno. Ne govorim to po lastni pobudi, temveč na pobudo vrste poslancev, ki mi te pripombe dajejo že nekaj sej nazaj. Prosim, da te pripombe upoštevate in vendarle poskušate omejiti razpravo na tisto, kar je najbistvenejše in kar lahko pripomore k rešitvi problema, ki je na dnevnem redu.

Dogaja se tudi, da v razpravah prihaja do nepotrebnega ponavljanja, čeprav bi bilo potrebno več neposrednega dialoga, reakcij na mnenja posameznih poslancev in podobno, skratka, potrebna nam je prava parlamentarna debata, ne pa nekakšni monologi, ki so bili vnaprej pripravljeni in ne reagirajo na konkretno debato.

Prosim vas, da se v tem smislu nekako omejimo na tisto, kar je predmet razprave. Torej, kdor želi še govoriti o postopku, za hitri ali proti hitremu postopku, naj se javi!

Besedo ima tovariš Tavčar.

Adolf Tavčar: V podporo predlogu za hitri postopek želim povedati še drug razlog, namreč ta, da bi moral biti predlog tega zakona že pred dvemi meseci na dnevnem redu, pa ni bil pravočasno predložen. Zaradi tega je odbor za proizvodnjo in promet tudi predlagal, naj se zakon obravnava po hitrem postopku. Potrebna proračunska sredstva so namreč že odobrena in je ta ukrep vključen v obstoječi program razvoja kmetijstva, zaradi tega tudi hitri postopek ne pomeni, da bodo sredstva nepremišljeno dana družbenim posestvom.

Naj še dodam, da so v teku tudi razprave o sanaciji zdravstvenega varstva kmetov in seveda tudi o vprašanju pokojninskega sklada, česar pa v zvezi s predloženim zakonom in temi sredstvi ne moremo obravnavati. Tako torej ni utemeljena trditev, da se zavzemamo samo za družbena kmetijska posestva — temveč je predloženi zakon samo eden od ukrepov za reševanje celotne kmetijske problematike, o čemer smo že v lanskem letu sprejeli resolucijo. Po našem načrtu naj bi v prihodnjih štirih letih kmetijstvo spravili na zeleno vejo oziroma na takšno gospodarsko osnovo, kakršno si dejansko želimo.

Ker smo sredi leta in morajo biti sredstva do novega leta v glavnem potrošena, zlasti pravočasno predložene analize in zahteve za sanacijo, je potrebno zakon sprejeti po hitrem postopku. Še enkrat naj poudarim, da se za predlogom za hitri postopek ne skrivajo nobeni nepošteni nameni, ampak je predloženi zakon sestavni del našega koncepta bodoče politike v kmetijstvu.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima Viktor Pislak.

Viktor Pislak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Bom zelo kratek in bom upošteval navodilo tovariša predsednika.

Podpiram hitri postopek za sprejem tega zakona, ker poznam razmere v družbenem kmetijstvu, vendar pa ne morem mimo podobnih problemov v zasebnem kmetijstvu. Tako imamo kredite za obnovo vinogradništva, ne najdemo pa nikogar, ki bi regresiral visoko obrestno mero. Če je izvršni svet našel sredstva za kritje amuitet pri družbenih posestvih, naj prav tako najde tudi sredstva za regresiranje teh kreditov in sredstva za saniranje, na primer, sklada zdravstvenega zavarovanja kmetov, ki za leto 1968 potrebuje dodatnih 8 milijonov dinarjev, za katere nima kritja. Tudi za te namene naj bi izvršni svet prispeval nekaj sredstev.

Ko smo razpravljali o pokojninskem zavarovanju kmetov, smo za njegovo uvedbo predlagali družbeno intervencijo, vendar nam ni nihče povedal, ali se bodo kje našla potrebna sredstva, čeprav vemo, da je gospodarska moč zasebnega kmetijstva danes zelo slaba.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Glasujemo o predlogu izvršnega sveta, da razpravljamo o predlogu zakona in ne o osnutku, kar pomeni prehod od druge v tretjo fazo. Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo proti? (Trije poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Štirje poslanci dvignejo roko.)

Predlog izvršnega sveta je sprejet, kar pomeni, da razpravljamo o zakonu kot o predlogu. Sedaj se nadaljuje razprava o vsebinskih vprašanjih. Želi še kdo besedo? Prav tako lahko govorijo poročevalci zakonodajno-pravne komisije ter odbora za finance in proračun. Besedo ima tovariš Branko Furlan.

Dr. Branko Furlan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! K osnutku zakona je zakonodajno-pravna komisija imela nekaj načelnih pripomb in nekaj predlogov za spremembe in dopolnitve besedila. Danes pa je naša komisija obravnavala nov predlog izvršnega sveta. Ker je ugotovila, da je v predlogu zakona izvršni svet že upošteval pripombe in predloge k osnutku, ni imela nobene pripomboee ali dopolnitve besedila zakonskega predloga.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Torej glasujemo o predlogu zakona. Kdor je zanj, naj, prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Pet poslancev dvigne roko.)

Ugotavljam, da je zakon o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov sprejet.

Naslednja točka je osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi.

Izvršni svet predlaga skrajšani postopek v tem smislu, da se predloženi zakon obravnava kot zakonski osnutek, se pravi, da prvo fazo preskočimo. Predlog se utemeljuje s tem, da je XV. amandma k ustavi SR Slovenije določil, da se lahko ob pogojih in postopku, ki ga določa zakon, postavi pod prisilno upravo tudi delovna organizacija, ki opravlja dejavnost s področja družbenih služb, če s svojim poslovanjem hudo ogroža družbene koristi. Ali

želi kdo ugovarjati predlogu, da razpravljamo o zakonu kot o osnutku? (Ne javi se nihče.) Ker ni ugovorov, smatram, da se strinjate s tem, da obravnavamo osnutek zakona. Kdo želi besedo v razpravi?

Opozarjamo vas na pripombe višjega gospodarskega sodišča, ki ste jih prejeli, potem tudi na pripombe skupščine občine Domžale, ki ste jih prejeli danes. Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko ter zakonodajno-pravna komisija sta dala zboru pismeni poročili. Morda želijo govoriti predstavniki? (Ne.) Pričenjam načelno razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.)

Pričenjam podrobno obravnavo. Videli ste, da je precej pripomb zakonodajno-pravne komisije in odbora za družbeno-politični sistem, o katerih pa danes še ne glasujemo, ker gre za osnutek. Želi kdo razpravljati o osnutku v podrobnostih? (Ne javi se nihče.) To pomeni, da lahko predlagam naslednji sklep v potrditev:

Prvič, osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi se sprejme.

Drugič, predlog zakona pripravi izvršni svet. Izvršni svet naj pri pripravi predloga zakona upošteva pripombe odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko, zakonodajno-pravne komisije, višjega gospodarskega sodišča in skupščine občine Domžale.

Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlagam, da sprejmemo glede na predlog višjega gospodarskega sodišča še sklep, da Skupščina SR Slovenije predlaga zvezni skupščini, naj čimprej odpravi temeljni zakon v zavodih in tako omogoči sprejem republiškega zakona o prisilni upravi nad zavodi. Sicer bi lahko naš, na podlagi ustavnega določila sprejeti zakon, prišel v nasprotje z zastarelim zveznim temeljnim zakonom o zavodih. Se strinjate tudi s tem predlogom? (Da.) V redu! Hvala! S tem je ta točka zaključena.

Prehajamo na predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Izvršni svet predlaga skrajšani postopek, namreč, da se zakon obravnava kot predlog, in sicer zato, ker gre le za usklajevanje zakonskih določb o organih upravljanja delavnih organizacij s XIII. ustavnim amandmajem k republiški ustavi. Predstavnik izvršnega sveta je Bojan Lubej.

Je kakšen ugovor proti predlogu, da obravnavamo zakon kot predlog? (Ne.) To pomeni, da lahko razpravljamo o sami vsebini zakona. Imamo pismeni poročili odbora za družbeno-politični sistem našega zbora in odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora, poleg tega pa tudi zakonodajno-pravne komisije.

K amandmaju zakonodajno-pravne komisije izvršni svet še ni dal izjave. (Se strinja.) V redu! Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo. Smatram, da je amandma zakonodajno-pravne komisije sestavni del predloga, ker ga izvršni svet sprejema in glasujemo o predlogu zakona v celoti. Kdor je zanj, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja delovnih organizacij je tako sprejet v republiškem zboru.

Naslednja točka je obravnava in sklepanje o predlogu za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Predlagatelj je republiški sekretariat za prosveto in kulturo. Odbor za prosveto in kulturo in zakonodajno-pravna komisija sta dala pismeni poročili. Ne vidim, da bi se kdo od poročevalcev javljal k besedi. Izvršni svet je v smislu 165. člena poslovnika podal pismeno mnenje, da se s predlogom za izdajo zakona strinja.

Pripombe je dal republiški odbor sindikata družbenih dejavnosti. Predstavnik izobraževalnih skupnosti SR Slovenije je bil vabljen k razpravi.

Kdo želi besedo? Tovariš Tavčar.

Adolf Tavčar: Tovariši poslanci! Med gradivom je tudi mnenje sindikatov. V zvezi z njim mislim, da je danes še prezgodaj govoriti o izdaji zakonov, navedenih v 9. in 10. točki dnevnega reda. Strinjam se z mnenjem sindikatov, da je treba s spremembami še počakati. Če bo praksa pokazala, da je to potrebno, potem naj se tak zakon pač izda. Ne vidim pa razloga, da bi že sedaj, ko smo komaj začeli uvajati sistem samoupravljanja v šolstvu, dali nezaupnico tem samoupravnim organizacijam. Zato predlagam, da točki 9. in 10. umaknemo z dnevnega reda oziroma odložimo za nedoločen čas.

Predsednik Miran Goslar: Dalje, še kdo želi govoriti? (Ne javi se nihče.) Dajem predlog, ki ga je dal tovariš Tavčar, namreč, da se razprava o tej točki ... Tovariš Lipužič se sedaj javlja za besedo!

Boris Lipužič: Tovarišice in tovariši poslanci! Želim pojasniti stališče republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, ki je v tej fazi predlagatelj predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Poslancem novega sklica želim le pojasniti, da je skupščina prejšnjega sklica v aprilu letos sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, v katerem je tudi določba o imenovanju ravnateljev na način, kot ga urejamo v predlogu za izdajo zakona, ki je pred vami in v predlogu za izdajo zakona o naslednji točki dnevnega reda; skratka, predlagamo enoten način oziroma enoten postopek za imenovanje ravnateljev, in sicer tak, kakršnega je naša skupščina že sprejela za ravnatelje osnovnih šol. Zato menimo, da je treba to vprašanje urediti na enoten način tudi pri ostalih vrstah in stopnjah izobraževanja, zaradi česar je predlog za izdajo zakona nujno potreben in predlagam, da ga republiški zbor obravnava in sprejme.

Predsednik Miran Goslar: Še kdo? (Ne javi se nihče.) Ali vztrajaš pri svojem predlogu? (Da.) Dajem predlog tovariša Tavčarja, da se obravnava in sklepanje o predlogu za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v duševnem in telesnem razvoju odloži, na glasovanje. Kdor je zanj, naj dvigne roko! (Trije poslanci dvignejo roko.) Predlog ni dobil potrebne večine. Menim, da glasovanje proti predlogu ni potrebno; čim so bili samo trije za predlog, je jasno, da ta ni sprejet in ne more priti do drugačnega izida glasovanja.

Prosim, da začnemo razpravo! Želi kdo govoriti o vsebini samega predloga za izdajo zakona? (Nihče.) To pomeni, da lahko sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo, ki naj pri izdelavi osnutka zakona upošteva načela predloga za izdajo zakona, pripombe odbora za prosveto in kulturo ter zakonodajno-pravne komisije.

3. Hkrati z osnutkom zakona naj republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži analizo. ki naj s sociooloških, psiholoških, političnih in formalnopravnih vidikov prikaže problematiko usposabljenosti ravnateljev šol in vprašanja, ki so prišla do izraza v dosedanjih postopkih za imenovanja ravnateljev.

4. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo naj predloži osnutek zakona in analizo do 30. 10. 1969.

Če se strinjate s takim sklepom, prosim, da dvignete roko! Hvala! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec dvigne roko.) Kdo se je vzdržal glasovanja? (Dva poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da smo sprejeli sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladoletnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Deseta oziroma naslednja točka dnevnega reda je obravnava in sklepanje o predlogu za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu.

Tudi v tem primeru je predlagatelj republiški sekretariat za prosveto in kulturo. Imamo pismena poročila odbora za prosveto in kulturo ter zakonodajno-pravne komisije. Izvršni svet se strinja s predlogom za izdajo zakona. Republiški odbor sindikata družbenih dejavnosti je dal pripombe. Pričenjam razpravo.

Tovariš Tavčar je tudi glede tega zakona predlagal, da se obravnava odloži, ali ne, tovariš Tavčar.

Adolf Tavčar: Svoj predlog umikam.

Predsednik Miran Goslar: Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Torej glasujemo o sklepu, ki naj bi bil formuliran takole:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo, pri čemer naj upošteva načela predloga za izdajo zakona, pripombe odbora za prosveto in kulturo ter zakonodajno-pravne komisije.

3. Hkrati z osnutkom zakona naj republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži analizo, ki naj s psiholoških, političnih in formalno-pravnih vidikov prikaže problematiko usposobljenosti ravnateljev šol in vprašanja, ki so prišla do izraza v dosedanjih postopkih za imenovanja ravnateljev.

4. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo naj predloži osnutek zakona in analizo do 30. 10. 1969.

Kdor je za tak sklep, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec dvigne roko.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu. (Vodstvo seje prevzame podpredsednik Lojzka Stropnik.)

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Prehajamo k naslednji točki dnevnega reda, to je k predlogu zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo.

Predlog zakona je skupščini predložil izvršni svet s predlogom, da Skupščina SR Slovenije predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Predlagana sprememba statusa komisije izvira iz dosedanjih izkušenj komisije. Delo na področju telesne kulture ne terja posebnih upravnih ukrepov, pač pa je potreben koordinacijski posvetovalni organ. V skladu s tem je predvidena ustanovitev komiteja kot posvetovalnega telesa izvršnega sveta. Predstavnik izvršnega sveta je dr. Kostja Konvalinka. Ali želi predstavnik izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo o predlogu izvršnega sveta, da se predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku. Želi kdo besedo? (Nihče.) Smatram, da se republiški zbor strinja, da se predlog izvršnega sveta obravnava po skrajšanem postopku.

Predlog zakona sta obravnavala odbor za prosveto in kulturo in zakonodajno-pravna komisija. Oba sta dala zboru pismeni poročili. Želi kdo od predstavnikov zakonodajne komisije ali odbora še besedo? (Nihče ne želi.) Na sejo je bil vabljen tudi predstavnik komisije za telesno kulturo.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Tovariš dr. Vojan Rus!

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši in tovarišicel Delal sem več let na tem področju in zato smatram, da mi je dolžnost reči nekaj besed o tem predlogu. Namreč, zdi se mi, da je nemogoče ob tej na videz formalni spremembi mimo vsebinskih pripomb.

Telesna kultura, poudarjan: kultura, je bila pomemben del slovenske kulture, na katero je bil slovenski narod lahko ponosen, pa naj se je razvijal v delavskih organizacijah ali pa v narodnih organizacijah. Menim, da smo na tem področju v zadnjih 20 letih ogromno zanemarili, da smo šli daleč nazaj, z določene kulturne ravni na nekakšno cirkuško raven — tudi jaz grem rad v cirkus, samo to je povsem druga raven! Dejstvo, da se o tem pri nas razpravlja, bo lahko imelo resne vzgojne, družbene in politične posledice ter smatram to za pomanjkljivost v vodenju tega področja.

Lahko se da kritična pripomba tudi na tisti del tega problema, ki ni viden iz gradiva. Hkrati se namreč postavlja komite za telesno kulturo pri izvršnem svetu, ki ima nekakšno politično funkcijo. V tem komitetu je več predstavnikov organizacij, ki so že po svojem položaju člani komiteja, vendar pa med njimi ni, na primer, predstavnika tiste organizacije, ki naj bi se na najbolj sistematičen način bavila s telesno vzgojo širokih slojev, namreč Partizana. Pojasnilo, da je ta organizacija vključena v Zvezo telesnih organizacij, je povsem formalne naprave, ki prav kaže, kako so nerazčiščena temeljna vprašanja in kako težke so posledice naše politike na tem področju.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdo je zanj? (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog zakona o odpravi komisije Socialistične republike Slovenije za telesno kulturo.

Prehajamo k naslednji točki dnevnega reda, in sicer na predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve.

Zakon je predložil izvršni svet s predlogom, da ga skupščina obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Izvršni svet predlaga takšen postopek zato, da bi s skrajšanim postopkom omogočil čimprejšnjo uveljavitev predlaganega zakona, ki naj bi učinkoval že od 1. 1. 1969 dalje. S tem bi delno rešili pereč problem neuklajenih pokojnih upokojenih delavcev pri organih za notranje zadeve tako s stališča njihovega gmotnega položaja kakor tudi iz političnih razlogov.

Kot svojega predstavnika je predlagatelj določil tovarišico Zoro Tomič. Ali želi tovarišica Tomičeva besedo?

Zora Tomič: Spoštovana tovarišica predsedujoča, tovarišice in tovariši poslanci? Ne bom dajala posebne obrazložitve, ker je ta priložena predlogu zakona, povedati želim samo to, da izvršni svet sprejema vse amandmaje, ki sta jih predložila zakonodajno-pravna komisija in odbor za zdravstvo in socialno zavarovanje tega zbora, Hkrati bi glede vprašanja, ki ga postavlja zakonodajno-pravna komisija v zvezi s konstrukcijo financiranja, pojasnila, da bo prispeval sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja v ta namen 540.000 dinarjev. Poleg tega naj povem, da je odbor izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja že sprejel in predlagal izvršnemu svetu odlok o natančnejših merilih za uskladitev pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve, tako da bi bila uskladitev lahko izpeljana v treh mesecih.

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Dajem predlog za skrajšani postopek na glasovanje. Kdo je zanj? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je do glasovanja vzdržal? (Nihče.)

Predlog sta obravnavala odbor za socialno politično in zdravstvo, ki je dal zboru poročilo, katerega ste prejeli, ter zakonodajno-pravna komisija, ki je tudi dala zboru pismeno poročilo. Želita poročevalca odbora ali komisije besedo? Prosim!

Adolf Tavčar: Tovariši poslanci! Odbor za socialno politiko in zdravstvo je drugič razpravljal o zakonskem predlogu šele v ponedeljek in ste zaradi tega danes dobili na klopi še dodatno poročilo odbora. Ker verjetno vsi poslanci tega poročila niste prečitali, je pa sicer kratko, mi dovolite, da vas s tem dodatnim poročilom seznanim.

Odbor je 11. julija obravnaval pripombe oziroma predloge za spremembe in dopolnitve k predlogu zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnosti pri organih za notranje zadeve, kot jih je izrazila oziroma predložila zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije na seji dne 2. julija 1969. Odbor se je strinjal z navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve kot tudi s pripombami, ki so razvidne iz poročila zakonodajno-pravne komisije.

Ker zakonodajno-pravna komisija pripomb k 2. členu ni definirala kot amandma, je odbor sprejel naslednji amandma k 2. členu:

V 2. vrsti naj se beseda »zagotovijo« nadomesti z besedo »zagotavljajo«. Sprememba je potrebna zaradi večje jasnosti besedila tega člena. Mišljeno je zagotavljanje sredstev vse dotlej, dokler ne bomo v rednem postopku valorizacije pokojnin odpravili razliko med redno in izredno uskladitvijo pokojnin. Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme navedeni amandma. Predstavnik izvršnega sveta je že izjavil, da amandma sprejema. Hvala lepa!

Podpredsednik Lojzka Stropnik: Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije za izjavo o amandmaju odbora za socialno politiko. (Se strinja.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Smatram, da so amandmaji zakonodajno-pravne komisije k 1. in k 3. členu in amandma odbora za socialno politiko in zdravstvo k 2. členu sprejeti. Potem lahko preidemo na glasovanje o predlogu zakona v celoti.

Kdo je zanj? (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se kdo glasovanja vzdrži? (2 poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve. (Vodstvo seje znova prevzame predsednik zbora.)

Predsednik Miran Goslar: Naslednja točka je predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji.

Predlog za izdajo zakona je predložil republiški sekretar za gospodarstvo. Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko ter odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora sta dala pismeni poročili; prav tako zakonodajno-pravna komisija. Izvršni svet se s predlogom za izdajo zakona strinja.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Tovariš Klemenčič, predstavnik sekretariata za gospodarstvo, oziroma predlagatelj.

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V naši republiki vprašanje tržne inšpekcije še ni urejeno s predpisi. Temeljni zakon o tržni inšpekciji namreč določa, da opravljajo zadeve tržne inšpekcije, kolikor niso v pristojnosti zveze, upravni organi za tržno inšpekcijo, ki jih določi republiški zakon. Z ureditvijo pravne podlage za delo tržne inšpekcije v republiki se bodo lahko organi tržne inšpekcije učinkoviteje vključili v aktualna gospodarska družbena gibanja. Inšpekcijske naloge namreč niso le represija zaradi nezakonitih dejanj, temveč predvsem nujne informacije o stanju v blagovnem prometu vsem drugim organom družbeno-političnih skupnosti, to je republike in občin.

Ker je tržna inšpekcija celovito urejena v zveznem zakonu, smatramo, da je potrebno v republiškem zakonu urediti le bistvena vprašanja, ki v zveznem zakonu niso urejena. Gre tedaj predvsem za organizacijo tržne inšpekcije v republiki, za naloge in medsebojna razmerja ter strokovne pogoje za tržne inšpektorje. Zakon naj izhaja iz načela, da opravljajo tržne inšpekcije v republiki republiški tržni inšpektorat in občinski organi, pristojni za tržno inšpekcijo. Republiška pristojnost tržne inšpekcije naj se določi ob upoštevanju načel učinkovitosti, ekonomičnosti in racionalnosti inšpekcijske službe, v pristojnost občinskih organov tržne inšpekcije pa naj spada skrb za nadzor nad tistimi zadevami, ki izhajajo iz originalnih pravic in dolžnosti občine. Republiški tržni inšpektorat

naj ima tudi pravico neposredne kontrole in vodstva službe tržne inšpekcije v vseh zadevah, ki so v določenem obdobju in položaju najaktualnejše in najvažnejše za republiko in občine. Republiški tržni inšpektorat naj ima nadalje funkcijo organizatorja službe, pravico dajanja obveznih inštrukcij, pravico podvzemati vse ukrepe, če jih ne podvzemajo občinski organi tržne inšpekcije.

Ob taki organizaciji tržne inšpekcije v republiki ne bi nastali premiki, ki bi zahtevali spremembe na področju financiranja sedaj delujočih organov tržne inšpekcije.

Za izdajo zakona v omenjenem obsegu in po zastavljenih načelih bi se pravno uredila tržna inšpekcija v republiki, kar bi prispevalo tudi k odpravljanju še vedno prisotnih nepravilnosti na področju blagovnega prometa. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Potem predlagam sklep:

1. predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji se sprejme;

2. osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za gospodarstvo. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva predlog za izdajo zakona, pripombe odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora, odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora in zakonodajno-pravne komisije;

3. republiški sekretariat za gospodarstvo naj predloži osnutek zakona do 30. septembra 1969.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o tržni inšpekciji.

Naslednja točka je predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva.

Tudi tega predlaga republiški sekretar za gospodarstvo. Obravnavali so ta predlog isti odbori kot sem jih omenil v prejšnji točki in imamo njihova pismena poročila. Izvršni svet se s predlogom za izdajo zakona strinja.

Odpiram razpravo. Tovariš Klemenčič ima besedo kot predstavnik predlagatelja.

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Analiza stanja inšpekcijskega nadzora na področju gradbeništva in industrije kaže, da na tem področju inšpekcija še ni pravno regulirana. Po zveznem zakonu o tehničnih ukrepih so namreč prenehali veljati zvezni predpisi o gradbeni in elektro-energetski inšpekciji. V 11. členu navedenega zakona je določeno, da ureja republika sama s svojim zakonom organizacijo, delovno področje, pravice in dolžnosti ter medsebojna razmerja organov tehničnih inšpekcij. Tako predstavlja predloženi predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah izpopolnitev vrzeli in daje materialno osnovo za ustanovitev in delovanje tehničnih inšpekcij v republiki. Smatramo, da bi urejene tehnične inšpekcije s svojim delovanjem pripomogle k zaščiti zakonitosti, potrebni zaščiti občanov in delovnih organizacij, predvsem pa tudi k nadaljnjemu razvoju samoupravnih družbenih odnosov v našem sistemu.

Zakon naj bi temeljil na načelu, da je kontrola izvajanja predpisov po inšpekcijskih organih še vedno stvarna potreba samoupravne družbe in so zato tudi zadeve tehnične inšpekcije splošnega pomena za republiko. Tehnično inšpekcijo opravljajo posebni organi državne uprave, to je inšpekcijski organi, in sicer samostojno in s polno odgovornostjo predstavniškim in izvršilnim organom. Poleg kontrolorja mora biti inšpektor tudi iniciator ukrepov v zvezi s pojavi, ki jih odkriva ter tako postaja vse bolj aktivni sodelavec organov družbeno-politične skupnosti.

Organizacija tehničnih inšpekcij naj sloni na načelu, da opravljajo nadzor v glavnem inšpekcijski organi v republiki. V zakonu naj se predvidi pristojnost republiških in občinskih inšpekcijskih organov ob upoštevanju značaja in obsega poslov oziroma objektov kontrole, potrebne strokovnosti in številčnost inšpektorjev, potrebne opreme inšpekcij in vsega tistega, kar je potrebno za učinkovito, ekonomično in racionalno opravljanje tehničnih inšpekcij. Zakon naj omogočiti tudi take odnose, v katerih bosta tako republika kot občina v stanju izraziti in ščititi splošne družbene interese.

Ostali elementi glede pravic in dolžnosti ter odgovornosti inšpektorjev naj bi bili v glavnem tile: določitev strokovnosti inšpekcijskih kadrov, določbe o pošiljanju poročil, o evidenci, o pravici avokacije in delegacije pod določenimi pogoji, o izdajanju obveznih inštrukcij, o nadzoru nad delom inšpektorjev, o pomoči pri delu in predvsem o ukrepih za odpravo nepravilnosti in škodljivosti.

Z organizacijo tehničnih inšpekcij naj bi ne prišlo do večjih sprememb v odnosih med republiko in občinami na področju proračunske potrošnje. S sprejetjem zakona, sestavljenega po navedenih načelih, bi se okrepil nadzor in kontrola predpisov o izvajanju tehničnih ukrepov, atestov, normativov in standardov ter zagotovila solidnejša gradnja in izdelava objektov in drugih naprav ter njihovo pravilnejše obratovanje.

Predsednik Miran Goslar: Odpiram razpravo. (Ne javi se nihče.) Predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za gospodarstvo, pri čemer naj upošteva predlog za izdajo zakona, pripombe odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora, odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora ter zakonodajno-pravne komisije.

3. Republiški sekretariat za gospodarstvo naj predloži osnutek zakona do 30. septembra 1969.

Kdor je za tak sklep, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva.

Naslednja točka dnevnega reda je predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji.

Izvršni svet predlaga obravnavo po skrajšanem postopku kot zakonski predlog, ker gre za formalnopravno realizacijo sklepa oziroma izida referenduma, ki je bil 15. junija 1969. Referendum je bil sklican na podlagi sklepov zborov volivcev z območja krajevne skupnosti Žiri v občini Logatec in v skladu

z odlokom o razpisu referenduma skupščine občine Logatec z dne 15. maja. Dne 15. junija je bil referendum izveden v vseh naseljih, v katerih je bil razpisan. Večina vpisanih volivcev se je izrekla za odcepitev od občine Logatec in za priključitev k občini Škofja Loka.

Predstavnik izvršnega sveta je Bojan Lubej.

Ali kdo ugovarja predlogu, da obravnavamo po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. (Nihče ne ugovarja.) Torej lahko zaključim, da se s predlogom strinjate.

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko ter zakonodajno-pravna komisija sta predlog zakona obravnavala in dala pismeni poročili. Predstavnik izvršnega sveta in poročevalec odbora naj se izjavita o amandmajih zakonodajno-pravne komisije. Tovariš Lubej se strinja, odbor prav tako.

Odpiram razpravo. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.)

Dovoljujem si v zvezi s tem opozoriti na poročilo odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko. Na seji tega odbora se je namreč odprla širša razprava o politično-teritorialni razdelitvi Slovenije. To je navedeno v poročilu; na koncu poročila pa je nekakšen sklep tega odbora, ki predlaga, da bi izvršni svet pripravil o problematiki politično-teritorialne razdelitve Slovenije posebno poročilo, s čimer naj bi, verjetno, začeli razpravo o vprašanju občinskih meja oziroma sedanje politično-teritorialne razdelitve Slovenije. To vprašanje je bilo v skupščinskih odborih in drugih skupščinskih telesih že večkrat sproženo. Mislim, da v tej zvezi ni potrebno sprejeti posebnega sklepa, kot tudi pri drugih podobnih predlogih, temveč naj obravnava tega vprašanja pride v program, o katerem bomo sklepali v jeseni. Zato prosim odbor, da ustrezno formulira to točko programa, določi izdelavo gradiva in ostalo. Se strinjaš, tovariš Košir? (Da.)

Mislim, da ni potrebno posebej glasovati o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k naslovu in 2. členu, ker so se prizadeti predlagatelji s spremembami strinjali. Dajem torej predlog zakona z amandmaji zakonodajno-pravne komisije vred na glasovanje.

Kdor je zanj, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji.

Naslednja točka je predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije.

Predlagatelj je izvršni svet. Odbor za finance in proračun ter zakonodajno-pravna komisija sta dala svoji pismeni poročili. Izobraževalna skupnost je bila še posebej vabljena k tej točki. Pričenjam razpravo. Kdo se javlja k besedi? (Ne javi se nihče.)

Glasujemo. Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor predlog odloka sprejel.

Naslednja točka je predlog odloka o prevzemu in plačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula.

Predlagatelj je izvršni svet. Odbor za finance in proračun ter zakonodajno-pravna komisija sta dala svoji pismeni poročili. Zakonodajno-pravna komisija je dala amandmaja k 1., 3. in 4. točki predloga odloka.

Kakšno je mnenje izvršnega sveta o teh amandmajih? Ugotavljam, da ni Borisa Vadnjala, ki je bil imenovan od izvršnega sveta kot njegov predstavnik v tej zadevi. Prosim, da pride v dvorano, če je kje v hiši, ali pa naj pride kakšen drug član izvršnega sveta. Želi kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Nihče ne želi besede?

Sedaj vidim, da je tovariš Vadnjal že prišel! Ali se izvršni svet strinja z amandmaji zakonodajno-pravne komisije k predlogu odloka? (Da.) Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Torej glasujemo. Kdor je zanj, na dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? Nihče.)

Ugotavljam, da je republiški zbor sprejel predlog odloka o prevzemu plačila nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula.

Sledi točka volitve in imenovanja.

Če se ne motim, je to zadnja točka, ne pa seveda tudi konec zasedanja, ker bomo verjetno še usklajevali naša stališča z enotnim zborom.

Najprej imamo predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost.

Predlagatelj je komisija za volitve in imenovanja. Tovariš Renko, želiš morda še kaj posebej obrazložiti?

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne želi.) Če ne, potem dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije za državno varnost. Kdor je zanj, naj dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Komisija je soglasno izvoljena.

Naslednji je predlog odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije.

Tudi v tem primeru je predlagatelj komisija za volitve in imenovanja. Med tem ste dobili mnenje gospodarskega zbora, ki predlaga, da se sklepanje o tem odloži, dokler se ne sprejmejo nove zakonske odločbe. Tovariš Renko želi besedo.

Ivan Renko: Po 152. členu ustave in po 8. členu odloka o dopolnitvi poslovnika je za imenovanje cestnega sklada pristojen republiški zbor, mnenje pa dasta gospodarski zbor in izvršni svet. Pred seboj imate mnenje izvršnega sveta, ki se s predlogom komisije za volitve in imenovanja strinja, medtem ko se gospodarski zbor v svojem mnenju ne strinja s predlogom in predlaga, da se ponovno proučijo zakonske določbe, ki urejajo sestavo upravnega odbora in tako dalje, kakor je napisano v njegovem dopisu.

Komisija za volitve in imenovanja je že takoj v začetku razprave o predlogu za sestavo upravnega odbora spoznala občutljivost tega vprašanja in je zato zelo dosledno izvršila svoje delo. Bile so predhodne konzultacije z vsemi, ki imajo pravico po zakonu predlagati svoje kandidate, pri čemer je prišlo tudi do nekaterih sporov in želim skupščino o tem na kratko obvestiti. K predlogu gospodarske zbornice, da se za člana upravnega odbora izvoli tovariša Gorenca, direktorja združenja cestnih podjetij, je cestno podjetje Celje vložilo pritožbo, češ da se direktor združenja cestnih podjetij ne more šteti

za predstavnika cestnih podjetij in da zato manjka en predstavnik cestnih podjetij, ker sta sicer imenovana samo dva. Zato je komisija za volitve in imenovanja zavrnila predlog gospodarske zbornice s prošnjo, da se predhodno doseže sporazum med združenjem cestnih podjetij, gospodarsko zbornico in cestnim podjetjem Celje.

Ko so to uredili, pri čemer je bila izrečena tudi določena kritika glede intervencije cestnega podjetja Celje, je gospodarska zbornica poslala enak predlog, ki smo ga na skupni seji končno sprejeli.

Hkrati je na posamezne predstavnike komisije za volitve in imenovanja prihajala vrsta intervencij od zunaj z željami, da se vključijo v upravni odbor sklada predstavniki posameznih občin, ustanov in drugih institucij, kar kaže na izreden interes za predstavništvo v tem skladu. Komisija za volitve in imenovanja ni mogla prek svojih pristojnosti, vendar ugotavlja, da tukaj ne gre le za normalne težnje po zastopstvu v nekem samoupravnem mehanizmu na republiški ravni, pač pa ta interes izhaja iz drugih razlogov, predvsem iz vloge in funkcije, ki jo ima ta sklad v naši družbi oziroma v našem gospodarskem prostoru, velikost sredstev, s katerimi razpolaga in še cele vrste drugih okoliščin.

Komisija za volitve in imenovanja je zato mnenja, da bi o teh vprašanjih ločeno razpravljali; vprašanja vloge in funkcije sklada naj bi ne povezovali z vprašanjem imenovanja upravnega odbora.

Predlog komisije za volitve in imenovanja je izdelan v skladu z zakonskimi določbami o imenovanju sklada, pri čemer smo skušali v okviru razpoložljivih možnosti — torej ob določenem številu članstva v upravnem odboru — zagotoviti v upravnem odboru prisotnost posameznih področij, dejavnosti in tako dalje. Da bi tovariši poslanci in poslanke bili informirani o celotni sestavi upravnega odbora sklada, namreč tiste polovice, ki ji mandat poteče šele čez dve leti. Tako bi dobili pregled o celotnem sestavu upravnega odbora sklada.

Skupščina SR Slovenije je 20. apila 1967. leta sprejela sklep o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora cestnega sklada. Od teh so bili takrat imenovani za štiri leta in bodo torej še dve leti člani upravnega odbora tovariši: Alojz Žokalj, dosedanji predsednik in člani: Janez Bukovec, višji predavatelj na ekonomski fakulteti Ljubljana, Alojz Briški, ki naj bi bil sedaj zamenjan z drugim predstavnikom sekretariata za notranje zadeve, kar je razvidno iz našega predloga, Tone Dobrajc, podpredsednik skupščine občine Maribor, Stane Gorjanc, direktor tovornega prometa pri Intereuropi Koper, inž. Vlado Kotnik, tehnični direktor cestnega podjetja Novo mesto, Janez Lanščak, predsednik skupščine občine Murska Sobota, Danijel Lepin, glavni republiški prometni inšpektor, Ivan Markovčič, vršilec dolžnosti direktorja cestnega podjetja Nova Gorica in Viktor Zupančič, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije — takratnega sklica. To so člani, ki jim mandat poteče čez dve leti, predlog za nove člane pa imate pred seboj.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga republiškemu zboru, da v skladu s svojimi pristojnostmi na podlagi 152. člena ustave in 8. člena odloka o dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije imenuje predlagane kandidate v upravni odbor sklada, pri čemer naj negativnega mnenja gospodarskega zbora ne upošteva. Če pa zbor meni, da je treba začeti razpravo o samem skladu in o njegovi funkciji, naj bi ta tekla posebej, da ne bi prišlo do za-

državanja pri imenovanju upravnega odbora sklada, ker je stari mandat potekel in bi bila tako funkcija oziroma delo sklada onemogočeno. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Odpiram razpravo. Tovariš Polič želi besedo.

Miloš Polič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V načelu se strinjam z ugotovitvami gospodarskega zbora in menim, da z upravnim odborom našega cestnega sklada, s funkcijo predsednika in direktorja sklada nekaj ni v redu in bo treba to urediti. Glede na obrazložitev tovariša iz komisije za volitve in imenovanja bi bilo prav, da se sedanjemu cestnemu skladu omogoči delo do takrat, ko bi bila ta vprašanja rešena.

Kljub temu imam nekaj pripomb. V 5. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o cestnem skladu je določeno, da Skupščina SR Slovenije imenuje predsednika in pet članov upravnega odbora izmed javnih delavcev in strokovnjakov s področja cest in cestnega prometa, tri člane izmed oseb, ki jih predlagajo občinske skupščine, po enega člana, ki ga predlaga Avtomoto zveza, Turistična zveza, republiški sekretariat za notranje zadeve ter 7 članov izmed oseb, ki jih predlaga gospodarska zbornica. Torej od tega naj bi polovico imenovali na novo.

Ker sem že nekajkrat opozarjal ta zbor, da v politiki cestnega sklada nekaj ni v redu in da je s strokovne plati ta politika precej primitivna, si dovoljujem izraziti svoje pomisleke, glede tistih članov, ki so bili od strani skupščine predlagani kot strokovnjaki oziroma javni delavci. Pri tem ne gre za posamezna imena, temveč za to, da v upravnem odboru cestnega sklada nimamo niti enega strokovnjaka, ki se ukvarja s problematiko projektiranja in dimenzioniranja konstrukcij vozišč. Vsi poznamo problematiko današnje cestne situacije, vendar med predlaganimi spet ni nikogar od strokovnih ljudi, ki bi lahko pravnemu odboru cestnega sklada nekaj povedali. Zdi se mi nemogoče, da ne bi od štirih članov, kolikor jih predlaga naša skupščina, ne našli nekoga, ki se ukvarja s to problematiko in ki bi lahko temu programu nekaj dal. Med predlaganimi so, če pogledate, v glavnem direktorji raznih podjetij avtobusnega prometa Maribor, cementarne Trbovlje, trgovskega podjetja Petrol Ljubljana, Vektorja in tako dalje, nimamo pa nikogar, ki bi lahko nekaj povedal o konstrukciji, o prostorskem programiranju in tako dalje. Meni se zdi, da ne smemo popolniti neko listo, zaradi imen, temveč moramo popolniti listo namensko. Cestni sklad bo moral biti usposobljen, da uresniči cestni program, ki ga potrdi ta skupščina.

Če lahko toliko predstavnikov avtobusnih in drugih podjetij sodeluje v upravnem odboru cestnega sklada, bi moralo biti v njem tudi mesto za strokovnjaka.

Smatram, da bi morali rešiti načelno vprašanje, kaj je pravzaprav naš cestni sklad, za tem, kdo naj upravlja družbena sredstva za naše ceste, in kot tretje, kdo naj bo v upravnem organu tega cestnega sklada. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Najprej! Prosim, tovariš Črne!

Vlado Črne: Tovarišice in tovariši poslanci! V celoti bom podprl predlog, ki ga je dal tovariš Polič. Ob tem pa še predlagam, da nam zakonodajno-pravna komisija, če bo predlog odloka odložen na prihodnjo sejo, pri-

pravi avtentično tolmačenje vprašanja, ali je lahko republiški poslanec predsednik upravnega odbora cestnega sklada glede na to, da cestni sklad opravlja tudi nekatere upravno-pravne zadeve?

Predsednik Miran Goslar: Še kdo? Ali je za komisijo za volitve in imenovanja sprejemljivo, da odložimo sklepanje o tej zadevi? Menim namreč, da ni sporno, da upravni odbor cestnega sklada lahko dela naprej toliko časa, dokler se ne imenujejo novi člani in rešijo stvari, ne glede na to, da je formalno rok dveh let minil.

Ivan Renko: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Mislim, da so dosedanje pripombe, ki sta jih izrekla tovariša poslanca Polič in Črne, pravzaprav pokazale na širšo problematiko tega sklada. Seveda ne vem, če bomo v tako kratkem času lahko razčistili vsa postavljena vprašanja; poleg tega pa lahko nekaterim trditvam tudi ugovarjamo. Jaz sam se strinjam tudi s pripombami glede strokovnosti dela, vendar je najbrž osnovna funkcija sklada kot družbenega organa predvsem izvajanje politike, na tem področju, medtem ko je strokovno delo pač stvar projektantskih in drugih organizacij, prav tako kot seveda tudi ustanov in posameznikov, ki jih sklad mora vključiti v programiranje kot strokovne sodelavce.

Po mnenju komisije za volitve in imenovanja najbrž v tem trenutku ni razloga za odložitev sklepanja o imenovanju upravnega odbora sklada. Če pa skupščina le odloži sklepanje, se s tem seveda podaljša mandat starim članom upravnega odbora, ki pa utegne trajati še precej časa, preden bomo ta vprašanja razčistili.

Predsednik Miran Goslar: Kako naj to sedaj razumem?

Ivan Renko: Komisija za volitve in imenovanja vztraja pri predlogu odloka in predlaga, da se o njem glasuje. Menimo namreč, da gre za dva problema. Prvi je kadrovski in ga je treba rešiti, drugi pa se nanaša na funkcijo celotnega sklada, katere obravnavo terjajo drugačni razlogi.

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Roter ima besedo.

Zdenko Roter: Bom zelo kratek! Mislim, da obrazložitev, ki jo je dal predstavnik komisije za volitve in imenovanja, ni bila prepričljiva in podpiram predlog poslanca Poliča.

Njegov predlog je bil dvojen.

Najprej kritizira predlog za nove člane upravnega odbora, ker v njem ni strokovnjakov. Iz tega izvajanja sledi zaključek, da je nujna odložitev sklepanja, komisija pa naj pripravi ustrezen predlog, ki bo upošteval strokovnost.

Drugo pa je razprava o skladu samem. To je začel poslanec Črne.

Mislim, da odložitev v ničemer ne prejudicira rešitve, omogoča pa nadaljnjo razpravo. Zato predlagam, da odbor sprejme sklep, da se razprava o predlaganem odloku odloži.

Predsednik Miran Goslar: Dajem na glasovanje predlog, da se razprava o tem odloku preloži. Kdor je zanj, naj dvigne roko! (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (3 poslanci dvignejo roko.) Se kdo vzdrži? (3 po-

slanci dvignejo roko.) Odlok je odložen z večino glasov in ga prelagamo na eno od naslednjih sej.

Predsednik socialno-zdravstvenega zbora me je z dopisom obvestil, da je socialno-zdravstveni zbor na svoji 3. seji dne 25. junija obravnaval problematiko krvodajalstva v Sloveniji. Pri tem je zbor sklenil, naj skupščina že v letošnjem letu sprejme poseben akt za izboljšanje krvodajalstva v Sloveniji. Zbor je predlagal, naj bi predlog tega akta pripravila skupna komisija republiškega in socialno-zdravstvenega zbora. Obravnava problematike krvodajalstva je namreč tudi v programu našega zbora. Socialno-zdravstveni zbor je v skupno komisijo, ki naj bi ta akt pripravila, že imenoval 4 poslance in želi, da to storimo tudi mi.

Predlagam, da republiški zbor v skupno komisijo imenuje naslednje poslance: Zoro Tomič, Draga Benčino, Majdo Benedik in Mila Vižintina. Ta predlog dajem v smislu 98. člena poslovnika našega zbora.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne javi se nihče.) Ni drugega predloga? (Ne.) Torej glasujmo! Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo izvolili Zoro Tomič, Draga Benčino, Majdo Benedik in Mila Vižintina v skupno komisijo republiškega in socialno-zdravstvenega zbora za pripravo dokumenta o izboljšanju krvodajalstva v Sloveniji.

S tem je dnevni red seje izčrpan. Vendar v enotnem zboru še ni končana razprava o gibanjih v gospodarstvu oziroma o dokumentih, ki smo jih mi že sprejeli in vas zato prosim, da počakate še toliko časa, da se tudi tam razprava zaključi, ker bo morda potrebno usklajevanje. Pri tem vas obveščam, da sta kulturno-prosvetni zbor in socialno-zdravstveni zbor vsak zase sprejela nekaj amandmajev k predloženemu dokumentu, odbora za finance pristojnih zborov pa sta te amandmaje odklonila in vztrajata pri prvotnem besedilu dokumenta, kot smo ga sprejeli mi. Sedaj gre za to, da se takšno stališče uveljavi tudi v enotnem zboru in vas prosim, da do nadaljnjega počakate na potek dogodkov v enotnem zboru.

(Seja je bila prekinjena ob 17.45 in se je nadaljevala ob 19.10.)

Predsednik Miran Goslar: Tovarišice in tovariši poslanci! Na mizi imate dvoje sporočil; verjetno so vam ju že prej razdelili; o tem, kar je sprejel socialno-zdravstveni zbor in o tem, kar je sprejel prosvetno-kulturni zbor. (Poslanci tega gradiva nimajo na mizi.) Prosim, da administracija poskrbi, da poslanci dobijo to gradivo.

V bistvu smo sedaj v položaju, ki je predviden v 313. členu poslovnika. Socialno-zdravstveni zbor je sprejel svoj amandma, ki ga boste sedaj dobili na mizo; amandma je bil izglasovan tudi v enotnem zboru. Poleg tega je prosvetno-kulturni zbor sprejel svoj amandma, ki je bil prav tako izglasovan v enotnem zboru. Ko sta bila oba amandmaja v enotnem zboru izglasovana, pa so ugotovili, da sta si protislovna, da pravzaprav izključujeta drug drugega in bi morali sedaj v enotnem zboru najti še neko tretje skupno stališče, ki bi že sprejete amandmaje uskladilo. Postopek za tako uskladitev besedila se je v enotnem zboru že začel. Ker ima vsak zbor, tudi če za sklepanje ni pristojen pravico dati amandmaje, je tudi o teh amandmajih treba odločati v pristojnih zborih, konkretno v našem. Zato bomo morali razpravljati o teh amandmajih.

Najprej naj bi zavzeli stališče do obeh amandmajev, ki sta bila posamič sprejeta v vsakem od teh dveh zborov in nato še v enotnem zboru, kljub temu, da se izključujeta, potem pa bomo dobili še usklajeno besedilo, ki bo predstavljalo novo skupno stališče enotnega zbora.

Imamo dve možnosti: po prvi se razprava nadaljuje, tej pa sledi glasovanje o amandmajih; če ne bi sprejeli amandmajev v predloženem besedilu, bi nato prišlo do usklajevanja s pomočjo posebne skupne komisije. Možna je tudi druga pot, namreč da še pred nastopom usklajevalne komisije zavzamemo določeno stališče, ki predstavlja stališče našega zbora in ga ponudimo v razpravo enotnemu zboru. Skratka, rešitev bo odvisna od razprave v zboru.

Na kratko sem vam pojasnil nastali položaj in upam, da ste me razumeli. Prosim vas, da sedaj prečitate besedili obeh amandmajev, ki vam ju prav sedaj prinašajo v klopi, nakar naj sledi razprava.

Prosim, besedo ima tovarišica Magda Kočar.

Magda Kočar: Besedilo amandmaja, ki ga predlaga socialno-zdravstveni zbor, namreč, da se v četrti vrsti drugega odstavka vstavi besedilo »programirano v začetku leta« je bila vsebovana tudi v našem prvem predlogu akta, vendar smo poslanci odbora za finance gospodarskega zbora in odbora za finance in proračun republiškega zbora menili, da tega dela besedila ne bi mogli sprejeti, in sicer zaradi tega, ker so začetni programi teh samoupravnih skupnosti lahko različni od njihovih finančnih načrtov. Tako so v šolstvu programi A in B, ki se ne skladajo s finančnimi načrti, in razni drugi programi, ki so lahko programi želja, neodvisni od letošnjih finančnih možnosti. Zaradi tega smo tako besedilo odklonili in sprejeli besedilo, po katerem mora biti potrošnja usklajena s finančnim načrtom. Ker se strinjam s tem stališčem poslancev navedenih odborov, ne morem biti za besedilo, kakršno predlaga socialno-zdravstveni zbor.

Glede drugega odstavka, po katerem bi komunalne skupnosti, ki so planirale povečanje prispevka od osebnega dohodka pod 9 odstotkov, lahko revidirale svoje finančne načrte in upoštevale povečanje števila zaposlenih v komunalnih skupnostih nad planiranim povečanjem, pa menim, da taka rešitev ni sprejemljiva, ker bi povzročila veliko dela v vsaki od posameznih komunalnih skupnosti, poleg tega pa danes še ne moremo predvideti finančnega učinka. Sicer je res, da so posamezne komunalne skupnosti v različnem položaju, vendar pa so v takem položaju tudi vse skupnosti otroškega varstva, ki so planirale tak prispevek, kakršnega je predvidevala občina; taka formulacija amandmaja bi potegnila plaz zahtev vseh ostalih samoupravnih skupnosti, ki bi želele na enak način uskladiti svoje prispevke.

Prav tako ni sprejemljiv zadnji odstavek, po katerem bi v uporabi imobiliziranih sredstev odločale samoupravne skupnosti na podlagi sprejetih družbenih ekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe. Vztrajam pri rešitvi, ki je predlagana v našem dokumentu namreč, da bo o teh sredstvih odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe; ker menim, da imajo pri taki formulaciji družbeno-politične skupnosti možnost vplivati na oblikovanje in potrošnjo teh sredstev po predlogu, ki ga daje socialno-zdravstveni zbor, je pa to izključna domena in pravica samoupravnih skupnosti samih.

Prav tako nasprotujem amandmaju prosvetno-kulturnega zbora, ki pravi, da naj imobilizirana sredstva samoupravne skupnosti po sprejetju zaključnih

računov namenijo za kritje materialnih stroškov in za nadaljnji razvoj. Prav gotovo se bo takrat, ko se bo odločalo o uporabi teh sredstev, kar navaja tretji odstavek priporočila, moralo razpravljati o sredstvih, ki bodo potrebna za kritje materialnih stroškov, morda tudi še za letošnje leto, vendar naj bi to ne bilo v aktu že izrečno navedeno.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Vrečko!

Vladimir Vrečko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Akt socialno-zdravstvenega zbora je dejansko novo gradivo, ki ga prej nismo imeli. Drugi odstavek 2. točke kaže na izredno heterogen in neenak položaj zdravstvenih ustanov širom Slovenije. Zakaj? Nekatere skupnosti socialnega zavarovanja so planirale dohodke na podlagi 12 % povečanja, nekatere skupnosti pa na podlagi 7 % povečanja. Razlike med posameznimi skupnostmi so torej do 5 %.

V predloženem aktu se sklicujemo na sprejeti finančni načrt ne glede na to, ali je bilo upoštevano priporočilo, v katerem smo predvidevali 9 % povečanje osebnih dohodkov. Če torej vztrajamo pri sprejetih finančnih načrtih in ne zagotovimo možnosti za njihovo revizijo glede na predvidene planske proporce, se pravi na predvideno povečanje za 9 %, v resnici s tem samo stimuliramo nespoštovanje naših priporočil. Tako dopuščamo, da vse samoupravne skupnosti lahko planirajo dohodke v nasprotju z intencijami republiške skupščine in določenih planskih organov; na ta način pri vseh eventualnih pretresih pridejo take skupnosti v dosti boljši položaj kot pa tiste, ki so se v začetku leta 1969 ravnale po republiškem priporočilu ali pa so planirale celo nižje dohodke od tedaj predvidenih. Zaradi tega prihaja do občutnih razlik v položaju zdravstvenh zavodov; nekateri zdravstveni zavodi imajo zadosti sredstev, medtem ko drugim sredstev primanjkuje in gredo v planske izgube, ki jih bo treba kasneje pokrivati.

Mislim, da bi bilo bolj prav, če bi izvajali restriktivne ukrepe glede tistih skupnosti, ki so že na začetku planirale previsoke dohodke; tako ne bi bile prizadete tiste skupnosti, ki so upoštevale priporočilo in sprejele finančni načrt v okviru predvidenih meril. V tem smislu je v predlogu našega akta določena nelogičnost in je pripomba socialno-zdravstvenega zbora utemeljena, ne morem pa oceniti, če je besedilo amandmaja najbolj pravilno in umestno. Menim, da problem neskladnosti obstoja in bi ga morali na ustrezen način rešiti; ali z enim stavkom ali pa z ustreznim internim sklepom. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Še kdo? Tovariš Florjančič!

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Upoštevam suvereno mnenje enotnega zbora, vendar je treba pri tem upoštevati tudi mnenje našega zbora. Ne glede na dokajšno trajanje današnjega zasedanja bom poskušal zelo na kratko in v bistvenih točkah vendarle pojasniti moje gledanje na predložene ukrepe.

Rekli smo, da pri predložitvi ukrepov o imobilizaciji presežnih sredstev izhajamo predvsem iz naslednjih izhodišč:

1. da pomenijo trenutno zmanjšanje povpraševanja na trgu in torej delujejo v smeri stabilizacije;

2. da omogočajo trošenje zbranih sredstev v najprimernejšem času in za najbolj ustrezne namene;

3. da potrjujejo našo resnično pripravljenost, da besede spremenimo v dejanja, se pravi, da vendarle v določenem smislu razbremenimo gospodarstvo, na drugi strani pa splošno porabo v določenem smislu zmanjšamo;

4. da vnašajo novo kvaliteto v našo družbeno prakso, to je da ukrepamo tedaj ko so sredstva in ne tedaj ko sredstev ni;

5. da dejansko krepijo usmeritev k stabilizaciji gospodarstva in gospodarskih družbenih gibanj in s tem potrjujejo ter krepijo nekoliko razrahljano reformno miselnost v naši družbi;

6. da ustvarjajo določene družbene rezerve, ki so po mojem mišljenju nujen in kolikor toliko stabilen element družbenoekonomskih odnosov.

Vse to je bilo v današnji razpravi že poudarjeno in sem zaradi tega prepričan, da bomo kljub različnim mnenjem skupščinskih zborov vendarle dosegli enotnost v tem smislu, da sredstva, ki presegajo predvideno raven, trenutno imobiliziramo in da ob zaključku leta oziroma ob izhodiščih za proračunsko politiko v prihodnjem letu upoštevamo spremenjeno stanje in tedaj odločamo o tem v kakšne namene bomo ta sredstva uporabili. Ker pa v določenem smislu vendarle razumem zahteve in mnenja poslancev socialnozdravstvenega in kulturno-prosvetnega zbora, namreč v toliko, da se v določenem smislu zavzemajo za izvajanje njihovih pridobljenih pravic, se mi zdi, da bi bila morda sprejemljiva kompromisna rešitev. Predlagam, da dopolnimo drugi odstavek 2. točke priporočila tako, da bi se glasil: »O uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970, upoštevaje pri tem materialne posledice nestabilnosti in povišanja cen nad predvideno ravnijo, ki so se na teh področjih odražale že v letošnjem letu«. Zdi se mi, da bi s tem vendarle sedaj dosegli imobilizacijo presežnih sredstev, odločanje o teh sredstvih pa prenesli na čas določanja izhodišč za družbenoekonomsko politiko v prihodnjem letu, pri tem pa bi bilo obema področjema zagotovljeno, da takrat upoštevamo tiste, lahko bi rekel, objektivne spremembe, ki bodo do tedaj nastale na tržišču; mislim na povečanje materialnih stroškov zaradi dviga cen.

Predlagam zboru, da razpravlja o tem predlogu, ki bo morda lahko služil kot podlaga za dosego enotnega stališča tudi v enotnem zboru. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Mislim, da je predlog, ki ga je dal tovariš Florjančič, resnično konstruktiven, zlasti glede na možnost zbližanja stališč, čeprav je, proceduralno gledano, nekoliko preuranjen zaradi tega, ker še nismo v fazi usklajevanja oziroma še nimamo drugega besedila, sprejetega od enotnega zbora. Ker pa bo seveda tudi drugo besedilo sledilo smislu prvotnih dveh amandmajev, sedanja razprava vsebinsko le ni preuranjena in v bistvu pomaga pri razreševanju problemov. Če sem prav razumel razpravi tovarišice Kočarjeve in tovariša Florjančiča — pri tem se mnenje tovariša Vrečka od njunega razlikuje — je njuno bistvo v tem, da eliminiramo iz tega dokumenta vse tisto, kar nas spodbuja k nedisciplini in iskanju parcialnih rešitev, zaradi katerih bi prihajalo do različnih tolmačenj tega dokumenta in do različnega reševanja. Stališče, ki ga zastopa socialno-zdravstveni zbor v svojem amandmaju, je po svoji vsebini in po realnosti utemeljeno, vendar je rezultat samoupravnega odločanja v tedanjih okoliščinah. Takrat je bilo popolnoma normalno, da je bilo v posameznih regionalnih skupnostih planirano različno povečanje osebnih

dohodkov, kajti povečanje osebnih dohodkov je rezultat različne strukture gospodarstev na teh območjih. Povsem normalno se mi zdi, da je, na primer, v Ljubljani predvideno povečanje osebnih dohodkov nad republiškim poprečjem, v nekaterih drugih regijah, v katerih je na primer, zelo močna tekstilna industrija z ustreznimi gibanji osebnih dohodkov, pa je predvideno povečanje znatno manjše. Zaradi tega taka logika, ki je bila pri planiranju ob začetku leta povsem pravilna in realna, ne more biti v tem položaju razlog, da se iščejo izjeme oziroma, da se ugotavlja, da je tisti, ki je premalo planiral, zdaj oškodovan. Ne bi smeli zanemariti dejstva, da so mnogi računali z majhnimi dohodki tudi zato, da bi prikazovali potrebo po čim višjih prispevnih stopnjah. Zaradi tega se taka parcialna rešitev, kot je predlagana, pravzaprav nanaša le na zelo ozek problem in bi predstavljala predvsem spodbudo za vrsto drugih, morda prav tako ali pa bolj ali manj upravičenih zahtev, ki bi se pojavile na vseh področjih. Mislim, da imajo mnoge občinske skupščine še mnogo bolj utemeljene razloge, če upoštevamo, da so nekatere spoštovale republiško priporočilo glede višine prispevka na osebni dohodek, druge pa tega niso spoštovale in imajo zdaj zaradi stopnje, ki je bila sprejeta, večje dohodke kot pa tiste, ki so spoštovale priporočilo. Takih primerov je še cela vrsta in če bi sprejeli amandma, bi sprožili vrsto nadaljnjih zahtev in s tem pravzaprav porušili osnovno idejo dokumenta, glede katerega smo se v našem zboru že opredelili.

Ali mislite, da lahko že glasujemo o predlogih, ki jih dajeta ta dva zbora, ali pa je potrebna še nadaljnja razprava? Mislite, da lahko glasujemo?

Kot rečeno, gre za postopek usklajevanja, poleg tega pa za pobudo, ki jo je dal tovariš Florjančič. Njegova pobuda se po mojem mnenju zelo približuje ideji, ki je bila prisotna v tistem prvem dokumentu, ki smo ga prejeli, da bo namreč treba upoštevati razkorak, ki zaradi dviga cen in materialnih stroškov nastaja med sfero gospodarstva in materialnim položajem nekaterih družbenih služb. Prav gotovo je to razlog, ki ga bo treba upoštevati pri debati o sredstvih splošne porabe za leto 1970. Dopolnitev, ki jo predlaga tovariš Florjančič, ta element že vnaša v dokument in je to gotovo eden izmed razlogov, zaradi katerih se lahko naša stališča zbližajo. Amandma prosvetno-kulturnega zbora je namreč v bistvu zahteval prav to. Razlika med amandmajem prosvetno-kulturnega zbora in pa med predlogom tovariša Florjančiča je samo v tem, da prosvetno-kulturni zbor že točno določa namen uporabe sredstev. Strinja se namreč z imobilizacijo sredstev v letošnjem letu, hkrati pa dodaja, da bodo prihodnje leto prihranjena sredstva uporabili za kritje materialnih stroškov in za najnujnejši razvoj. Besedilo, kakršnega predlaga tovariš Florjančič, pa je elastičnejše v tem smislu, da se nanaša na vse samoupravne skupnosti. Elemente, ki jih navaja, bo v proračunski debati vsekakor treba upoštevati, ker so realni in je zato njegov predlog sprejemljiv. Pri načrtovanju sredstev splošne porabe za leto 1970 bo treba upoštevati povečanje materialnih stroškov, gibanje cen in podobno, in na tej podlagi določiti instrumente za vse samoupravne skupnosti oziroma za celotno sfero družbenih služb. Glede na to se mi zdi, da je predlog, ki ga daje tovariš Florjančič, celo blizu temu, kar predlaga kulturno-prosvetni zbor, čeprav ne določa točno namena uporabe sredstev. Mislim, da je pri predlogu prosvetno-kulturnega zbora slabo prav to, da že jasno opredeljuje namen uporabe sredstev, namreč za materialne stroške in najnujnejši razvoj. Tudi »najnujnejši razvoj« je taka formulacija, ki je v bistvu lahko

»harmonika«, konkretna rešitev pa odvisna od debate in odločitev, ki jih bomo takrat sprejeli. Skratka, osnovni namen dokumenta je doseči za vsako ceno imobilizacijo sredstev v letošnjem letu; ker to rigorozno zahtevamo od zveze, moramo biti dosledni tudi pri sebi; na drugi strani pa seveda vse probleme, ki v tej zvezi nastajajo, odlagamo za debato o delitvi družbenega proizvoda za leto 1970.

Tako sem jaz razumel predlog tovariša Florjančiča, ki je zelo lepo obrazložil to osnovno idejo in se skušal približati stališčem oziroma vsaj duhu stališč, ki so prevladala v enotnem zboru. Če sprejmemo njegov predlog, so s tem verjetno ustvarjeni pogoji za to, da najdemo skupni jezik. Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Maček!

Polde Maček: Mislim, tovariši in tovarišice, da iščemo kompromis glede tega vprašanja. Ko smo prišli sem, smo bili vsi pri sebi prepričani, da bomo našli skupen jezik oziroma enotno stališče in da bomo vsi razumeli te ukrepe, ki so po mojem mnenju nujni in morajo veljati za vse. Iskanje kompromisa pa pomeni, da ne bodo veljali za vse in je ob tem zelo težko zahtevati spoštovanje teh ukrepov od strani občinskih skupščin, problemi pa bodo tudi v republiki in federaciji. Se pravi, našli bomo razna pota za odmike tako kot danes ta dva zbora. Šolstvo je treba sanirati oziroma odpreti nekaj vrtcev, ki jih nimamo, nekaj razredov spet odpreti in tako naprej. Toda taki problemi so prav na vseh področjih. Sprejeti amandma, ki ga predlaga tovariš poslanec, bi pomenilo, da bodo zaradi kompromisa samoupravne skupnosti razpolagale z določenimi viški, medtem ko v 1. točki priporočila povsem jasno zahtevamo od občin, da presežke vnesejo v rezervne sklade in zmanjšajo obremenitev gospodarstva, pri čemer pa vemo, da je v občinskem proračunu vsaj 50 potrošnikov. Vsi ti bodo kazali na samoupravne skupnosti, ki bodo imele možnost, da presežna sredstva uporabijo za različne investicije, morda jih bodo uspele deloma celo preliti v osebne dohodke. To se bo verjetno pojavilo tudi pri vseh tistih institucijah, ki jih financira republika iz svojega proračuna. Mislim, da je teh ogromno; vsaj tako kažejo neskončne vrste postavk v republiškem proračunu. Zaradi tega ne bi smeli kar zlahka sprejeti predlagani kompromis.

Določen kompromis bomo verjetno morali najti, ker drugače najbrž ne bomo mogli rešiti tega problema, vendar opozarjam, da so bila glede tega na zadnji seji odbora izražena zelo različna stališča. Med drugim je bilo rečeno tudi to, da imajo nekatere občine prispevno stopnjo 5,2, druge pa le 3. Jasno je, da so v tej zvezi problemi, vendar menim, da bi najbolj ustrezal ukrep, s katerim se vsi presežki imobilizirajo, te presežke naj bi ugotovili po zaključnih računih, o njihovi usodi pa naj bi potem odločali v skupščini, izvršnem svetu, temeljnih izobraževalnih skupnostih in vseh ostalih samoupravnih skupnostih.

Če sklenemo, da bomo kasneje odločali o usodi presežkov, nam vendarle ostaja še dovolj časa, da o vsem trezno premislimo in ocenimo gospodarska gibanja na podlagi storjenih ukrepov. Ne smemo pa dovoliti, da bi komu že danes zagotovili samostojno in namensko trošenje presežkov. Če bi to dopustili, ni treba sprejeti nobenega akta, temveč raje pustimo vsakemu področju, naj razpolaga s sredstvi po svoji volji — ne le samoupravnim skupnostim, temveč tudi občinskim skupščinam in drugim. Hvala!

Predsednik Miran Goslar: Tovariš Matičič ima besedo.

Cene Matičič: Tovariš predsednik, meni je predlog tovariša Florjančiča všeč in ga bom podprl predvsem iz tehle vzrokov:

Prvič, ker odgovarja na tiste moje pomisleke, ki sem jih tu že dvakrat omenil, češ da je samo besedilo preširoko. Ustreza zaradi tega, ker pravi, da bomo pri ugotavljanju potreb za leto 1970 upoštevali predvsem povečanje stroškov.

Drugič, ker pojasnjuje, da se ta sredstva načelno prenašajo v leto 1970, kar iz prvotnega besedila dokumenta ni jasno razvidno.

Tretjič, ker je kot kompromisni predlog sprejemljiv za vse zbore.

Predlagam, da se naš odbor za finance ponovno sestane, prouči ta predlog in pove o njem svoje mnenje.

Predsednik Miran Goslar: Besedo ima tovariš Renko!

Ivan Renko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zdi se mi, da je tu prišlo do določenega nesporazuma. Najprej pa bi se rad prepričal, če sem predlog tovariša Florjančiča pravilno razumel.

Predlog sem razumel tako, da bi dodali novo besedilo drugemu odstavku 2. točke. Če je tako, se predlog tovariša Florjančiča bistveno razlikuje od vsebine amandmaja socialno-zdravstvenega zbora glede vloge samoupravnih skupnosti. Menim, da je predlog tovariša Florjančiča popolnoma sprejemljiv in da ne ruši duha in ciljev, ki jih želimo doseči s sprejemom tega dokumenta. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Prosim, tovariš Florjančič.

Jože Florjančič: Oprostite, kaže, da se nismo povsem razumeli. Tovariš Maček je dejal, da moj predlog odpira široke možnosti, »harmoniko« za zahteve različnih potrošnikov v različnih skladih, proračunih in podobno. Mislim, da temu ni tako, ker se moj predlog nanaša samo na izobraževalno skupnost, skupnost socialnega zavarovanja, skupnost otroškega varstva in skupnost za zaposlovanje delavcev. Gre torej le za tiste skupnosti na ravni republike, za katere določa politiko financiranja republiška skupščina. Mislim, da se da povečanje materialnih stroškov v določenem obdobju na podlagi povečanja cen zelo hitro oziroma dovolj precizno določiti in to ne more biti ne vem kakšna ohlapna »harmonika«.

Kar zadeva izvajanje priporočila skupščine na posameznih ravneh odločanja pa menim, da smo dolžni zagotoviti spoštovanje našega priporočila na ravni, za katero oblikujemo politiko za določeno obdobje, namreč za skupnosti, ki sem jih prej imenoval in za republiški proračun in sklade, ki seveda tudi spadajo pod neposredno ingerenco republiške skupščine. Vprašanju ali bodo resnično vsi ravnali tako kot mi, vse občine, republike in federacija, se ob tem seveda ne moremo izogniti. Vendar menim, da bi bile veliko težje posledice, če ne bi nihče ničesar storil kot pa, če nekaj ukrenemo vsaj mi. Naši ukrepi nam bodo dali tudi moralno in politično moč, da bomo lahko tudi od drugih, tako od federacije, republike, kot tudi od občin zahtevali ustrezne ukrepe. Hvala lepa!

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? Prosim, tovarišica Kočarjeva!

Magda Kočar: Oprostite prosim, ker se še enkrat oglašam! Menim namreč, da predlagana dopolnitev ne daje nobenega poroštva, da se ta sredstva ne bi prelivala v osebne dohodke, kar želimo preprečiti. Če želimo doseči kompromis, bi zato morali tudi določiti, morda z dodatnim stavkom, da se ta sredstva lahko uporabijo za kritje upravičenih materialnih stroškov, ki v začetku leta niso bili zajeti v finančnem načrtu, kajti sicer bi lahko predlagano dopolnitev razumeli tudi tako, da se povečanje cen lahko upošteva tudi pri osebnih dohodkih, česar pa ne želimo.

Predsednik Miran Goslar: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo najprej o amandmaju socialno-zdravstvenega zbora, ki ga imate na mizi. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko! (En poslanec dvigne roko.) Je kdo proti? (Večina poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.)

Amandma torej ni sprejet.

Glasujemo sedaj o drugem amandmaju socialno-zdravstvenega zbora. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko! (Nihče.) Kdo je proti? (Vsi poslanci dvignejo roko.) To pomeni, da tudi ta amandma ni sprejet.

Še amandma prosvetno-kulturnega zbora. Kdor je za amandma prosvetno-kulturnega zbora, naj prosim dvigne roko. (Nihče.) Kdo je proti? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Tudi ta amandma v republiškem zboru ni sprejet.

Še enkrat bom prebral besedilo, ki ga je predlagal tovariš Florjančič. Drugi odstavek 2. točke na 2. strani naj bi se glasil takole: »O uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970, upoštevaje pri tem materialne posledice nestabilnosti in povišanja cen nad predvideno raven, ki so se na teh področjih odražale že v letošnjem letu.«

Kdor je za tako dopolnjeno besedilo, ki bi ga nato predlagali v sprejem enotnemu zboru, da dosežemo soglasje, naj prosim dvigne roko! (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog tovariša Florjančiča v republiškem zboru soglasno sprejet. Če bi ga sprejel tudi enotni zbor, bi to pomenilo bistveno olajšanje, ker nadaljnje usklajevanje ne bi bilo potrebno. Menim, da se s sedaj sprejetim besedilom v bistvu približujemo stališčem, ki so prevladovala v enotnem zboru. Seveda pa moramo kljub temu še počakati zaradi morebitnega usklajevanja med zboroma. Zato prekinjam sejo do prejema obvestila o stališču enotnega zbora.

(Seja je bila prekinjena ob 19.55 in se kasneje ni nadaljevala, ker usklajevanje ni bilo potrebno.)

GOSPODARSKI ZBOR

1. seja

(8. in 9. maja 1969)

Predsedovala: Ivan Kronovšek,
po letih najstarejši poslanec zbora in

Tone Bole,
predsednik gospodarskega zbora.

Začetek seje ob 9.05.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Tovarišice in tovariši! Dovolite mi, da kot najstarejši navzoči poslanec v smislu poslovnika Skupščine SR Slovenije in odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije pričnem 1. sejo gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 2. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije predsednik Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica, tovariš Sergej Kraigher.

Sejo zbora bom vodil do izvolitve novega predsednika gospodarskega zbora.

Obveščam vas, da so odsotnost z današnje seje opravičili naslednji tovariši: Alojz Žokalj, Ivan Atelšek in Stanislav Božič.

Za 1. sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. izvolitev verifikacije komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov;
3. slovesna izjava poslancev;
4. izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine Socialistične republike Slovenije;
5. izvolitev predsednika in podpredsednika gospodarskega zbora, in
6. obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije ter predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ali ima morda kdo od tovarišic in tovarišev kakšen predlog za spremembo dnevnega reda? (Ne.) Ugotavljam, da nima nihče in da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev verifikacijske komisije.

V smislu 3. člena odloka o sprembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije mora na začetku prve seje vsak od zborov izvoliti verifikacijsko komisijo, ki šteje 11 članov. Komisija nato izvoli izmed sebe predsednika in določi poročevalca za zbor, nato pa pregleda poročilo republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka.

Verifikacijska komisija preizkusi pravilnost volitev in sestavi poročilo za zbor. Šele na podlagi poročila verifikacijske komisije odloči zbor o verifikaciji mandatov.

V verifikacijsko komisijo predlagam kot razvidno iz pismenega predloga naslednje tovariše: namesto Staneta Božiča, ki je opravičil svojo odsotnost Staneta Pungerčarja, Jožeta Lesarja, Franca Korelca, Pavleta Koviča, Janeza Kučana, Jurija Pirša, Otmarja Sekavčnika, Toneta Škvarča, Janeza Stera, Antona Zimška in Jožeta Žagarja.

Ta predlog dajem na osnovi 101. člena poslovnika gospodarskega zbora. Dajem predlog v obravnavo.

Ali ima morda kdo kakšen spreminjevalni predlog? (Ne.)Če nima nihče drugega predloga, dajem predlog na glasovanje in prosim, kdo je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala lepa. Je kdo morda proti? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Na podlagi izida glasovanja ugotavljam, da je verifikacijska komisija izvoljena v naslednjem sestavu: Stane Pungerčar, Jože Lesar, Franc Korelc, Pavle Kovič, Janez Kučan, Jurij Pirš, Otmar Sekavčnik, Tone Škvarč, Janez Šter, Anton Zimšek in Jože Žagar.

Prosim komisijo, da se takoj sestane v sejni sobi št. 217 v II. nadstropju, da se konstituira, pregleda poročilo republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka in preizkusi pravilnost volitev. O svojem delu naj sestavi poročilo in z njim seznani gospodarski zbor.

Odrejam odmor, da omogočimo verifikacijski komisiji, da opravi svoje delo. Sejo bomo nadaljevali ob 12. uri v tej dvorani. Hvala lepa.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 12.05.)

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Tovarišice in tovariši! Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na poročilo verifikacijske komisije in verifikacijo mandatov.

Predsednik verifikacijske komisije, poslanec Stane Pungerčar, me je obvestil, da je komisija opravila svoje delo. Prosim predsednika verifikacijske komisije, poslanca tovariša Staneta Pungerčarja, da da poročilo.

Stane Pungerčar: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Verifikacijska komisija je opravila svoje delo in daje naslednje poročilo.

Verifikacijska komisija je na podlagi 4. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, na seji dne 8. maja 1969, obravnavala poročilo republiške volilne komisije z dne 5. maja 1969, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi ter volilne spise in ugotovila:

1. Volilna telesa v občinah, ki so bila sestavljena v skladu z določbami 118.–129. člena zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije, so morala v 33 volilnih enotah, določenih v 2. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije, izvoliti 75 poslancev gospodarskega zbora.

2. V navedenih 33 volilnih enotah je kandidiralo skupaj 114 kandidatov, katerih kandidature so v skladu z zakonom potrdile pristojne komisije.

3. O predlaganih poslanskih kandidatih so volilna telesa v občinah, v skladu z odlokom o razpisu splošnih volitev v Skupščino SR Slovenije, glasovala na volitvah dne 23. aprila 1969.

4. Volilna telesa v občinah so izmed 114 kandidatov izvolila 75 poslancev po naslednjih načelih:

– če je v volilni enoti kandidiralo toliko kandidatov, kot je v volilni enoti treba izvoliti poslancev, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh članov volilnega telesa;

– če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh članov volilnih teles v občinah z območja volilne enote;

– če kandidira v volilni enoti več kandidatov, kot je v volilni enoti potrebno izvoliti poslancev, je izvoljen tisti kandidat oziroma tisti kandidati, ki je dobil oziroma, ki so dobili največ glasov v volilnem telesu;

– če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili največ glasov v volilnih telesih v vseh občinah z območja volilne enote.

5. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah. Ugotovila je, da so bili postopek za določitev kandidata in volitve same opravljene v skladu z zakonitimi predpisi in da ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, ki bi lahko bistveno vplivalo na kandidature oziroma na volilne izide.

Na podlagi gornjih ugotovitev verifikacijska komisija gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije predlaga, da gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev naslednjih poslancev gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije:

Volilna enota	
Murska Sobota	KUČAN Janez
	KOLARIČ Franc
	LUTAR Karel
Lendava	IVANEC Ladislav
Gornja Radgona	SLAVIČ Jožko
	ŠKVARČ Tone
Maribor	BOŽIČ Stanislav
	MIKLUŠ Ivo
	ŽLEBNIK Mara
	DRNOVŠEK Marko
	ANTONČIČ Alojz
	KOLARIČ Janko

Ptuj	RAJŠP Ciril
	DOPLIHAR Cvetko
	KRAJNIK Milan
Slovenska Bistrica	PERC Drago
	PODRIČNIK Štefan
Ravne na Koroškem	ŽIGON Žarko
	ZUPAN Ivan
	SEKAVČNIK Otmar
Velenje	ATELŠEK Ivan
	BOLE Tone
Žalec	ROZMAN Jožko
	KRONOVŠEK Ivan
Celje	ZIMŠEK Anton
	DIVJAK Stane
	PETAUER Franc
Šmarje pri Jelšah	GOBEC Martin
Krško	BOŽIČ Vinko
	VIDMAR Martin
Brežice	ŽOKALJ Alojz
Trbovlje	MLINAR Martin
Ljubljana-Moste-Polje	PUNGERČAR Stane
	MIKLAVC Janez
	PUTERLE Franc
Ljubljana-Bežigrad	PIRŠ Jurij
	VAVPOTIČ Rudi
Ljubljana-Center	LUBEJ-ROGELJ Sonja
	TRIBUŠON Tone
	LAMUT Franc
	ŽAGAR Jože
Ljubljana-Šiška	GABRIJEL Miloš
	RODE Bernard
	VIDMAR Janez
Ljubljana-Vič-Rudnik	BERNOT Natan
	JUSTIN Drago
Logatec	LESAR Jože
Novo mesto	GOLE Ivan
	KNEZ Jože
	VUJČIČ Peter
Grosuplje	KORELC Franc
	JAVORNIK Jože
Kamnik	SIMŠIČ Stanislav
	CERKVENIK Danilo
Domžale	POGAČNIK Jože
	SONC Ivan
Jesenice	GROŠELJ Anton
	NEMEC Štefan
Radovljica	CUZNAR Franc
	KAPUS Jože

Kranj	SIMONETI Rino
	BERAVS Janez
	ERŽEN Janez
Škofja Loka	POLAJNAR Tone
	ŠTER Janez
Nova Gorica	ERŽEN Jože
	FURLAN Dimitrij
Tolmin	PAPIČ Ferdo
	VRBANČIČ Jože
Ajdovščina	MAKOVEC Stojan
Postojna	KURET Albin
	JAZBEC David
Koper	KORENČAN Viktor
	PRINČIČ Egon
	KOVIČ Pavle

Verifikacijska komisija predlaga, da gospodarski zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejme to poročilo in tako verificira mandate vseh navedenih poslancev gospodarskega zbora.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Tovarišu predsedniku verifikacijske komisije se lepo zahvaljujem za njegovo poročilo in odpiram razpravo o poročilu. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče besede, preidemo na glasovanje o poročilu. Glasovali bomo v celoti, ker ni primera, da bi bil mandat katerega-koli poslanca izpodbijan.

Prosim vas, tovariši poslanci in poslanke, kdor je za to poročilo, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je morda kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo verifikacijske komisije soglasno sprejeto in da so s tem verificirani mandati vseh 75 poslancev gospodarskega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev.

Glede na to, da so bili poslanski mandati verificirani, prosim novoizvoljene poslance, da vstanejo in poslušajo besedilo slovesne izjave:

»Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov in občanov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.« Hvala lepa.

Tovarišice, tovariši! Ker mora vsak poslanec besedilo slovesne izjave podpisati, prosim, da besedilo slovesne izjave, ki vam je bila že poslana, oziroma ste jo prejeli danes pred pričetkom seje podpišete in jo oddate sekretarju zbora.

Tovariši poslanci, prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja šteje 13 članov, in sicer voli v komisijo vsak zbor delovnih skupnosti po 2 člana, 4 člane republiški zbor, 3 člane pa delegira republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Skupina 10 poslancev, ki jo sestavljajo tovariši Janez Vidmar, Mara Žlebnik, Martin Mlinar, Franc Lamut, Franc Puterle, Stane Simšič, Franc Cuznar, Ferdo Papič, Tone Tribušon in Martin Gobec, mi je predložila naslednji predlog za dva predstavnika oziroma člana našega zbora v komisiji in to: tovariša Janeza Beravsa in tovariša Karla Lutarja.

Dajem ta predlog v obravnavo. Ali ima kdo kakšen predlog za dopolnitev oziroma spremembo? (Ne.) Če nima nihče, dajem ta predlog na glasovanje in prosim, kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je gospodarski zbor soglasno izvolil izmed poslancev gospodarskega zbora poslanca Janeza Beravsa in Karla Lutarja v komisijo za volitve in imenovanja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

S tem prekinjam sejo gospodarskega zbora, ker je to potrebno, da komisiji za volitve in imenovanja omogočimo, da pripravi potrebne predloge za jutrišnje nadaljevanje seje.

Sejo gospodarskega zbora bomo nadaljevali jutri ob 11.30 v tej sejni dvorani. Hkrati obveščam, da bo jutri ob 9. uri prva skupna seja vseh zborov Skupščine SR Slovenije, na kateri bomo izvolili predsednika in podpredsednika Skupščine SR Slovenije in poslance v zbor narodov Zvezne skupščine. Hvala lepa.

(Seja je bila prekinjena ob 12.20 in se je nadaljevala 9. maja 1969 ob 11.05.)

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Nadaljujemo sejo gospodarskega zbora in prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev predsednika in podpredsednika gospodarskega zbora.

Pismeni predlog komisije za volitve in imenovanja ste prejeli danes pred sejo. Poročevalec komisije za volitve in imenovanja je tovariš Janez Beravs. Ali želi morda poročevalec komisije predlog še ustno obrazložiti.

Janez Beravs: Mnenja sem, da ustna obrazložitev ni potrebna, ker so vsi podatki zajeti v poročilu.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Hvala lepa! Slišali ste mnenje poročevalca komisije in glede na to, dajem oba predloga komisije za volitve in imenovanja v razpravo. Želi morda kdo besedo? (Ne.) Ker se nihče ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in dajem predloga komisije za volitve in imenovanja na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednika gospodarskega zbora. Kdor je za to, da se za predsednika gospodarskega zbora izvoli tovariš Tone Bole, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je morda kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet in da je za predsednika gospodarskega zbora izvoljen tovariš Tone Bole, ki ga prosim, da prevzame vodstvo seje. (Ploskanje.)

Predsednik Tone Bole: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da se zahvalim za izkazano zaupanje in da izkoristim to priliko, da se zahvalim tovarišu Kronovšku za dosedanje vodenje seje.

Želim vas prepričati, da bom vložil vse svoje sile in vse svoje zmožnosti za prosperiteto slovenskega gospodarstva, vas pa prosim in pozivam k čim tesnejšemu sodelovanju, da bi v našem mandatnem obdobju uspešno izpolnili ta cilj.

Dovolite, da nadaljujemo sejo.

Dajem na glasovanje predlog, da se za podpredsednika gospodarskega zbora izvoli tovariš Franc Lamut. Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednika gospodarskega zbora soglasno izvoljen tovariš Fran Lamut in ga prosim, da prevzame svoje mesto. (Ploskanje.)

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariši poslanci! Zahvaljujem se za zaupanje in obljubljam, da bom po svojih sposobnostih in močeh storil vse v prid slovenskega gospodarstva. Pričakujem pa, prav tako kot tovariš predsednik, vašo pomoč. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, in sicer najprej na obravnavo predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja nam je pred pričetkom seje predložila predlog, da se tovariša Staneta Kavčiča določi kot kandidata za predsednika izvršnega sveta. Želi predstavnik komisije za volitve in imenovanja še ustno dopolniti svoj predlog. (Ne.)

Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje k predlogu za kandidata za predsednika izvršnega sveta, dajem ta predlog v razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Če se nihče ne oglasi k besedi, predlagam, da zbor sprejme naslednje mnenje:

»Mnenje k predlogu komisije za volitve in imenovanja za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta.

Gospodarski zbor je na podlagi 10. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije, na seji dne 9. maja 1969 razpravljal o predlogu komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije, po katerem naj bi republiški zbor določil kot kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dosedanjega predsednika izvršnega sveta Staneta Kavčiča.

Gospodarski zbor se s predlaganim kandidatom za predsednika izvršnega sveta strinja.«

Kdor je za tak predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagano mnenje in ga bom posredoval predsedniku republiškega zbora.

Takoj, ko bomo prejeli obvestilo o odločitvi republiškega zbora glede določitve kandidata za predsednika izvršnega sveta, bomo nadaljevali z obravnavo drugega dela te točke dnevnega reda, to je z obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta.

Poslance obveščam, da so vabljeni približno ob 13.15 na sejo republiškega zbora, na kateri bo dal tovariš Stane Kavčič, potem, ko bo izvoljen za kan-

didata za predsednika izvršnega sveta, obrazložitev liste izvršnega sveta, ki jo bo predložil. Seja republiškega zbora bo v veliki dvorani.

Odrejam odmor. Sejo našega zbora bomo nadaljevali ob 14.30 v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 11.15 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednik Tone Bole: Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predsednik republiškega zbora mi je poslal v mnenje listo kandidata za predsednika izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča z imeni predsednika in članov izvršnega sveta.

Ali želi predstavnik komisije za volitve in imenovanja tovariš Beravs sporočiti zboru mnenje komisije k predloženi listi. (Ne.)

Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje tudi k predlagani listi z imeni predsednika in članov izvršnega sveta, dajem ta predlog v razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če se nihče ne oglasi k besedi, predlagam, da zbor sprejme naslednje mnenje:

»Mnenje k predlogu za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Gospodarski zbor je na podlagi 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. maja 1969 razpravljal o prelogu za sestavo izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil kandidat za predsednika izvršnega sveta Stane Kavčič.

Gospodarski zbor se s predlogom o sestavi izvršnega sveta v celoti strinja.«

Kdor je za tak predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je gospodarski zbor soglasno sprejel predlagano mnenje, ki ga bom takoj posredoval predsedniku republiškega zbora.

Obveščam vas, da je s tem dnevni red prve seje gospodarskega zbora izčrpan. Zahvaljujem se za sodelovanje in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 14.35.)

GOSPODARSKI ZBOR

2. seja

(28. maja 1969)

Predsedoval: Franc Lamut,
podpredsednik gospodarskega zbora

Začetek seje ob 11. uri.

Podpredsednik Franc Lamut: Pričenjam 2. sejo gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili naslednji poslanci: Rino Simoneti, Ivo Sonc, Janko Kolarič, Tone Bole, Danilo Cerkvenik, Cvetko Doplihar, Bernard Rode, Janez Kučan in Jože Kapus.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Prosim, da sleherni poslanec, ki se iz kakršnihkoli razlogov seje ne bo mogel udeležiti, predhodno opraviči svojo odsotnost.

Pred prehodom na dnevni red prosim, da bi zbor izvolil enega izmed poslancev, ki bi mi pomagal pri vodenju seje glede na to, da je predsednik zbora tovariš Tone Bole odsoten. Ima morda kdo kakšen predlog? Predlog je za tovariša Lesarja. Se zbor strinja s tem? (Poslanci se strinjajo.)

Za današnjo sejo predlagam naslednji razširjeni dnevni red:

1. odobritev zapisnika 1. seje gospodarskega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije;
4. predlog odloka o izvolitvi poslancev gospodarskega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije;
5. predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora;
6. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije;
7. predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika in podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije;
8. predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije;
9. predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Da.) Ugotavljam torej, da je dnevni red sprejet.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 1. seje gospodarskega zbora.

Osnutek zapisnika ste prejeli skupaj z gradivom za današnjo sejo. Ali ima kdo kakšne pripombe k zapisniku? (Ne javi se nihče.) Če ne, potem smatram, da je zapisnik 1. seje gospodarskega zbora soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

V času med obema sejama nisem prejel nobenih pismenih poslanskih vprašanj. Obveščam poslance, da je uveljavljanje pravice za postavljanje poslanskega vprašanja urejeno z določbami v 23. do 34. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki ste ga prejeli. Poslanec lahko postavlja vprašanja v pismeni ali ustni obliki in prav tako zahteva odgovor na postavljena vprašanja v ustni ali pismeni obliki. Pismeni odgovor mora biti dan v osmih dneh od dneva, ko je poslanec postavil vprašanje. Na ustno vprašanje lahko odgovori član izvršnega sveta oziroma funkcionar, ki vodi republiški upravni organ, še na isti seji, na kateri je bilo postavljeno poslansko vprašanje. Če ne more odgovoriti takoj, je to dolžan storiti na naslednji seji zbora. Ko dobi poslanec odgovor na svoje vprašanje, lahko postavi na seji zbora še dopolnilno vprašanje. Ostale podrobnosti so urejene v prej omenjenih členih poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo postaviti poslansko vprašanje? Besedo ima poslanec Jože Slavič.

Jože Slavič: Tovariš predsednik! Postaviti želim naslednje poslansko vprašanje izvršnemu svetu:

Lani in tudi že letos je naša skupščina razpravljala o elektrogospodarstvu in sprejela konkretne zaključke. Zanima me, kako daleč so dogovori o elektrogospodarstvu Slovenije? Zanima me tudi stanje na področju organizacije oziroma integracije elektrogospodarstva v jugoslovanskem merilu, o katerem je bilo v zadnjem času v naši javnosti precej govora in različnih mnenj.

Drugo vprašanje je vprašanje sekretariatu za gospodarstvo, ki se glasi: kdaj in koga je sekretariat za gospodarstvo zadolžil, da realizira resolucijo o stanju in problemih v kmetijstvu in zakaj še ni pripravljeno to zadevno poročilo.

Podpredsednik Franc Lamut: Ali lahko predstavnik izvršnega sveta odgovori na prvo vprašanje? Prosim, besedo ima tovariš Ivan Zupan.

Ivan Zupan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na postavljeno poslansko vprašanje tovariša Slaviča odgovarjam naslednje:

Takoj po marčni razpravi v tem domu o vprašanju elektrogospodarstva Slovenije, ko smo razpravljali o situaciji in nakazali misli bodočega reševanja, so se dravske elektrarne Maribor obvezale, da bodo predložile s svoje strani predlog za nadaljnji postopek integracije v slovenskem elektrogospodarstvu. Znano vam je, da je bil s strani poslovnega združenja energetike izdelan tudi predlog o integraciji elektrogospodarstva, vendar se vse te gospogarske organizacije niso zedinile s tem predlogom. Ob prevzemu te obveznosti je bil do-

ločen razmeroma kratek rok. Med tem časom so dravske elektrarne v Mariboru že dvakrat obljubile ustrezni material, vendar ga do danes še nismo prejeli. Vem pa, da moramo do 1. 7. o tem vprašanju spregovoriti nekoliko več.

Na drugo vprašanje odgovarjam tole: o naših stališčih do integracije v jugoslovanskem elektrogospodarstvu smo zelo obširno in jasno ter dokumentirano spregovorili v marčni razpravi v tem domu. Lahko izjavim, da so sprejeli naša stališča v jugoslovanskem merilu v mnogih krogih zelo argumentirano, na drugi strani pa so ta naša stališča naletela tudi na negativno oceno.

Za druge kroge je bilo razmeroma težko sprejemljivo to, zakaj Slovenija na tako jasen in nedvoumen način iznaša neke svoje poglede glede organizacije elektrogospodarstva, pri čemer izhaja s stališča, da je treba elektrogospodarstvo vključiti v splošno gospodarstvo, kar je eden osnovnih elementov, ki odpira splošnemu slovenskemu gospodarstvu eksistenco in tudi njeno širino. V Sloveniji nimamo primarnih virov električne energije in še mnogo manj kapitala, da bi lahko postali izvozniki električne energije, marveč obratno. Kot organizirana družbena skupnost smatramo, da smo dolžni oskrbeti gospodarstvo s kvalitetno, ceneno in zanesljivo dobavo električne energije zato, da bi le-to lahko delovalo na najširšem teritoriju.

Razprave v mnogih jugoslovanskih časopisih so nam zamerjale prav ta naša odkrita stališča na eni strani, na drugi strani pa je tudi »ekonomska politika« priznala, da so njihovi tovrstni plani padli v vodo. Toda s tem se stvar ni zaključila. Nadaljujejo se razprave na vseh nivojih. Bistvo teh razprav je naslednje:

1. skoraj noben jugoslovanski komentator ni v celoti posredoval naših stališč do tega vprašanja, marveč so samo parcialno iztrgali posamezne teze in stališča. Te teze in stališča so prikazovali kot nesprejemljiva, hkrati pa nam ob istočasni situaciji ponujajo jugoslovansko integracijo kot čudežno rešitev, ki bo sama po sebi rešila tako pomemben problem. Ko spremljamo te razprave, ne moremo mimo ugotovitve, da je to poskus, da bi se dejanska problematika v elektrogospodarstvu, se pravi problematika racionalizacije v gospodarjenju in v proizvodnji res začela reševati, marveč so to več ali manj poskusi, kako to odriniti in z neko čudežno magično formulo rešiti vprašanje integracije.

V Sloveniji z realizacijo programa razvoja energetike, ki je bil predmet razprave v posameznih odborih tega doma, nadaljujemo. Prišli smo že do novih spoznanj in programov. Konkretno delamo na tem, kako v bodoče preskrbeti slovensko elektrogospodarstvo s potrebnimi viri električne energije. Tu želimo biti odprti za vso našo širšo jugoslovansko stvarnost in postavljamo stališča, da želimo biti preskrbljeni z električno energijo, bodisi iz lastnih virov, bodisi iz dobav z drugih območij, če so seveda za nas ugodna in sprejemljiva. Torej naš namen je priti do cenene električne energije; skratka; vso to diskusijo želimo zreducirati za ceno, ki jo lahko nudi neko področje gospodarstva. Ne čutimo torej nobene potrebe, da se naši predstavniki družbenopolitičnih organizacij ali gospodarstva vtikujejo v sosednja območja in vodijo diskusije o rentabilnosti gradnje elektrarn na Drini ali nekje drugje. Želimo vse to zreducirati za konkretno ponudbo, ki jo v gospodarskem življenju poznate in ki na konkretno ponudbo, ki jo v gospodarskem življenju poznate in ki se odraža v tem, da nekdo nudi količino, kvaliteto in ceno ter jamči za enakomerno preskrbo tako kot bo to dogovorjeno v pogodbi. To so naša stališča. Z njimi seznanjamo jugoslovansko javnost in ji skušamo dopovedati,

da nismo pripravljeni odstopiti s takimi ali drugačnimi debatami ali poskusi od teh naših stališč. Pri tem želimo poudariti, da v osnovi zagovarjamo tehnično in tehnološko celovitost tako, da je v vsakem trenutku mogoč prenos energije z vseh mogočih območij; o skupnih stvareh glede preskrbe pa se bomo dogovarjali, vendar ne prek nekega centralno urejenega organa, ki bo v odnosu nasproti gospodarstvu monopolen in proti notranji organizaciji centralist.

Še preden smo formirali naša stališča, smo bili za to, da vso strokovno razpravo vodimo odprto in jasno, da strokovnim krogom dajemo vsak hip na razpolago vse tehnične podatke, vse kriterije in merila, da se tako lahko vsak po svoji strokovni sposobnosti in možnostih vključi v to debato. Na podlagi tako obdelanih materialov lahko pridemo do dejansko optimalnega izbora bodisi gradnje energetskih objektov, bodisi preskrbe iz drugih virov, ne pa da bi tudi še vnaprej sprejemali tehnično neutemeljene in nerealne rešitve, ki bi imele še vedno značaj političnih investicij. Tako je naše stališče do jugoslovanskega elektrogospodarstva; tu smo odprti in se želimo povezovati. Toda od osnovnih elementarnih stališč ne mislimo odstopiti.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariš Slavič, ali si z odgovorom zadovoljen? (Da.) Ali želiš pismen odgovor? (Ne.)

Imamo še vprašanje glede kmetijstva. Ali je od članov izvršnega sveta kdo navzoč, ki bi lahko takoj odgovoril? (Ne.) Če ga ni, potem prosim tovariša Slaviča, da posreduje vprašanje v pismeni obliki izvršnemu svetu. Odgovor boš prejel na naslednji seji zbora. V informacijo naj povem, da bo vprašanje kmetijstva na dnevnem redu že v tej prvi fazi dela našega zbora. Tovariš Karel Lutar ima besedo.

Karel Lutar: Postavljam dve poslanski vprašanji:

1. Skupščina SR Slovenije je v mesecu novembru 1968 sprejela sklepe in priporočila v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva v Sloveniji. Gospodarska zbornica SR Slovenije je v aprilu pripravila analizo poslovanja kmetijskih organizacij za leto 1968. Iz analize izhaja, da je z izgubo v letu 1968 ali prej, poslovalo 17 kmetijskih zadrug, 14 kmetijskih kombinatov in 1 kmetijsko posestvo in da se je ponovno poslabšal ekonomski položaj in reproduktivna sposobnost kmetijskih organizacij. Republiški odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije je pripravil poročilo o izvajanju sklepov resolucije Skupščine SR Slovenije o nekaterih problemih kmetijstva v Sloveniji, iz katerih izhaja, da se ti sklepi in priporočila zelo počasi ali sploh ne izvajajo. Znano je, da je Skupščina SR Slovenije imela v svojem programu, da že v mesecu marcu letošnjega leta razpravljajo o izvajanju sprejetih sklepov in priporočil. Glede na vedno težji položaj kmetijstva in da se izognemo nepopravljivim posledicam, ki bi lahko nastale, če se nekateri ukrepi ne bodo hitreje izvajali, postavljam tole vprašanje: Kdaj je predvidena razprava o izvajanju sklepov in priporočil Skupščini SR Slovenije. Predlagam, da predsedstvo skupščine ukrene vse potrebno, da se pripravijo čimprej ustrezne analize o stanju v kmetijstvu in da pride čimprej ta razprava na dnevni red Skupščine SR Slovenije.

Drugo vprašanje: Skupščina SR Slovenije je v proračunu za leto 1969 predvidela znesek 10 milijonov N dinarjev za reševanje najbolj perečih problemov v kmetijski proizvodnji. Ker smo že na koncu meseca maja in ker

skupščini še ni bil predložen ustrezen predpis, na osnovi kakšnih kriterijev bodo dana ta sredstva kmetijstvu, ki mora izpolnjevati vse svoje tekoče družbene obveznosti, vprašujem: kdaj bo skupščini predložen ustrezni predpis in v kakšnem roku bo lahko kmetijstvo začelo koristiti ta sredstva?

Znano mi je,, da je komite za kmetijstvo in gozdarstvo o osnutku ustreznega zakona že razpravljal in sprejel stališče, naj bi se v proračunu predvidena sredstva dodelila kmetijskim organizacijam v določenem odstotku na anuitete od zemlje proizvodnih objektov za živinorejo, za vlaganje v sadjarstvo in vinogradništvo ter v hmeljarstvo. Mnenja sem, da to ne bi bila najustreznejša rešitev, ker bi se tudi ta vprašanja morala v smislu resolucije oziroma sprejetih sklepov reševati na drug način. Če se danes že postavlja vprašanje kmetijske proizvodnje, posebno živinorejske, saj je več kot 60 % zgrajenih stojišč praznih na tržišču, se že tudi postavlja problem pomanjkanja mesa. Predvsem ni mogoče zadostiti izvoznim obveznostim in verjetno bi bila adekvatna rešitev, če bi se ta sredstva namenila za stimulacijo proizvodnje.

S tem bi verjetno reševali tudi pravi cilj usmeritve teh proračunskih sredstev, saj bi imeli ob polnem koriščenju kapacitet iste fiksne stroške kmetijske proizvodnje in tudi laže bi izpolnjevali kreditne obveznosti ter hkrati poživili proizvodnjo in s tem stabilizirali tržišče.

Predlagam, da se s predložitvijo ustreznega predpisa ponovno prouči najsmotrnejša uporaba teh sredstev tako v interesu kmetijskih organizacij kot tudi vsega slovenskega gospodarstva.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariš Lutar, nisem zasledil, predvsem ne za drugo vprašanje, na kateri organ ga naslavljate. Ali izvršni svet ali na sekretariat za gospodarstvo?

Karel Lutar: Na izvršni svet.

Podpredsednik Franc Lamut: Ali še kdo želi postaviti poslansko vprašanje? Če nihče, zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil v obravnavo vsem zborom skupščine podpredsednik skupščine Slovenije, tovariš Marjan Orožen.

Predlog odloka z obrazložitvijo ste prejeli kot gradivo k tej točki dnevnega reda. Istočasno vam sporočam, da me je predsednik republiškega zbora obvestil, da je republiški zbor sprejel naslednje spremembe in dopolnitve k temu odloku. Mislim, da ste te spremembe prejeli tudi v pismeni obliki. Spremembe so: v prvem členu odloka se druga alinea spremeni tako, da šteje komisija za družbeno nadzorstvo 11 članov, namesto v predlogu odloka predvidenih 9. V tretjem členu pa se na koncu besedila tega člena doda še besedilo »in dva člana, izvoljena izmed občanov«.

To so spremembe, ki jih je na svoji seji sprejel republiški zbor. Dajem tako dopolnjeni predlog odloka v obravnavo. Ali se kdo javlja k besedi? (Ne.) Če nihče ne želi besede, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka z dopolnitvijo na glasovanje. Prosim, kdor je za ta predlog, naj dvigne roko (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 poslanec.)

Ugotavljam, da je predlog odloka, dopolnjen s predlagano spremembo v sestavi komisij in drugih teles Skupščine Socialistične republike Slovenije, sprejel zbor z večino glasov.

Prehajam na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o izvolitvi poslancev gospodarskega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Ali želi predstavnik komisije, tovariš Janez Beravs, še ustno obrazložiti predlog odloka? (Da.) Prosim.

Janez Beravs: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da vam poleg pismenih materialov, ki ste jih prejeli, dam še naslednjo obrazložitev.

Na današnji seji obravnavajo zbori Skupščine SR Slovenije predloge komisije za volitve in imenovanja za izvolitev članov skupščinskih komisij, stalnih odborov posameznih zborov ter njihovih mandatno-imunitetnih komisij in predlog za skupno komisijo vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine ter predloge za ustrezne komisije zborov.

Pri pripravljanju predlogov je komisija izhajala zlasti iz naslednjega: spremembe v sestavi skupščine in njenih zborov, zmanjšanje števila poslancev posameznih zborov, razen gospodarskega zbora in tudi izkušnje dosedanjega dela so narekovala, da je že skupščina prejšnjega sklica ustanovila skupno komisijo vseh zborov skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine. Ta komisija je, poleg odlokov o spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, s katerim se je omogočilo konstituiranje skupščine in začetek njenega dela, pripravila tudi nekatera gradiva, ki jih bodo uporabila ustrezna telesa skupščine in njenih zborov pri svojih obravnavah o bodoči organizaciji in notranjem delu skupščine. V skladu s temi predlogi naj bi zaenkrat ostale komisije in druga telesa skupščine še nadalje z istimi pristojnostmi, vendar v nekoliko zmanjšanem številčnem sestavu. Morebitne spremembe glede teh komisij in ostalih teles naj bi se izvedle šele ob sprejemanju novega poslovnika skupščine. Bolj konkretni so bili predlogi glede bodočih stalnih odborov posameznih zborov. Predsedniki teh zborov so po obširnih posvetovanjih in konzultacijah za današnjo sejo svojih zborov že predložili predloge odlokov o številu in pristojnosti odborov posameznih zborov.

Komisija za volitve in imenovanja je na seji 16. maja 1969 obravnavala kandidate, ki bi prišli v poštev za predsednike, podpredsednike in člane komisij in drugih teles skupščine kot tudi kandidate za predsednike, podpredsednike in člane stalnih teles zborov. Razpravi na tej seji so prisostvovali vsi člani komisije. V pripravah predlogov so sodelovali tudi člani predsedstva skupščine, zlasti predsedniki zborov.

Pri predlaganju poslancev v komisije skupščine ter v stalna telesa zborov je komisija za volitve in imenovanja predvsem upoštevala lastne želje poslancev, kontinuiteto dela kot tudi načelo, da naj bodo po možnosti v posameznih skupščinskih organih poslanci vseh struktur in z vseh območij republike. Konkretna izvedba teh načel je bila včasih otežkočena zaradi raznih objektivnih razlogov, zlasti, ker se individualne želje poslancev niso vedno pokrivale s potrebami skupščine oziroma njenih zborov. V predlogu za komisije in odbore se nekatera imena pojavljajo večkrat, ker je komisija upoštevala obremenjenost poslancev na njihovem delovnem mestu. Zato je tudi na lastno željo

poslancev iz čisto praktičnih in ne nekih drugih razlogov, v manjši meri predlagala tiste, ki so na svojem delovnem mestu bolj obremenjeni, v večji meri pa tiste poslance, ki lahko delu skupščinskih organov posvetijo več časa.

V pripravi predlogov je komisija morala tudi upoštevati, da se nekatere funkcije po naravi dela med seboj povezujejo, kar nujno terja izvolitev vsaj dela članov posameznega odbora oziroma komisije tudi v drug odbor oziroma komisijo, s čimer se zagotavlja tesnejša povezava med zbori in komisijami s posameznih sorodnih področij.

Končno je treba pri ocenjevanju predlogov za izvolitev članov komisij in odborov, ki so predloženi skupščini in njenim zborom, upoštevati, da komisija za volitve in imenovanja dela v sedanji sestavi šele kratek čas in da zato, kljub razpoložljivim podatkom, še ni bila v stanju dovolj natančno spoznati možnosti interesov in želja posameznih poslancev za delo, ki naj bi ga opravljali. Ustavni amandmaji narekujejo spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine in poslovnikov zborov. Računati je na to, da bodo spremenjeni in dopolnjeni poslovniki verjetno notranje organizacijsko strukturo zborov postavili nekoliko drugače in bo zato mogoče glede razvrstitve poslancev v posamezne komisije in odbore izvesti korekture, ki se bodo kot nujne pokazale med delom. Treba bo tudi v večji meri zadostiti željam poslancev po sodelovanju v posameznih skupščinskih telesih.

Glede stalnih odborov posameznih zborov delovnih skupnosti je treba še poudariti, da ne zajemajo vseh poslancev teh zborov. To je nujno potrebno zato, ker bo v zborih delovnih skupnosti velik del priprav gradiv in aktov slonel na delu začasnih odborov. Le-ti se bodo oblikovali z namenom, da opravijo določeno nalogo. Njihovo delo bo intenzivno in bodo v njem sodelovali tudi strokovnjaki s posameznih področij. Začasne odbore bodo zbori ustanavljali v skladu s svojim programom dela. Pričakovati je, da bo v takšnih začasnih odborih komisija v delovnih skupinah angažirala večje število poslancev, zlasti tistih, ki niso med predlaganimi za posamezne stalne odbore in komisije.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga gospodarskemu zboru, da sprejme njene predloge in izvoli v svoja stalna telesa predlagane kandidate.

Podpredsednik Franc Lamut: Dajem predlog odloka v razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi poslancev gospodarskega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije soglasno sprejet.

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora.

Predlog odloka sem kot poslanec tega zbora in njegov podpredsednik predložil zato, ker ni možno že sedaj prilagoditi poslovniku gospodarskega zbora, ki sicer določa delovna področja stalnih teles zbora, novim razmeram, ki so nastale z ustavnimi spremembami. S predlogom odloka se sedaj spreminjajo predvsem tiste določbe našega zbora, ki so bistvene za opredelitev področja dela odborov in to tako, da bodo ta telesa zbora čim prej pričela z rednim delom za potrebe zbora. Opozoriti moram pri tem še na dosedanje izkušnje pri

delu odborov, ki narekujejo zmanjšanje števila odborov in s tem povezano zaokrožitev področij dela posameznih odborov. Hkrati vas obveščam, da se s predloženim odlokom urejajo področja dela za čas, dokler ne bodo sprejete spremembe poslovnika gospodarskega zbora, ki ga bo pripravila posebna komisija, ki jo bomo danes izvolili v okviru 8. točke dnevnega reda.

Na kratko bi k temu predlogu še povedal, zakaj sem dal tak predlog. Dajem ta predlog v razpravo. Prosim, tovariš Jože Vrbančič ima besedo.

Jože Vrbančič: Tovariš predsednik, tovariši poslanci. Imam spreminjevalni predlog k predlogu odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora. Predlagam, da se odlok o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora od predlaganih treh odborov razširi na 4 odbore s tem, da se ustanovi ločeno odbor za proizvodnjo in ločeno dbor za turizem in blagovni promet.

Po tem predlogu naj bi odbor za proizvodnjo spremljal, obravnaval in proučeval zadeve s področja razvojnih možnosti gospodarstva primarne in sekundarne proizvodnje, organizacije in proizvodnje v industriji, rudarstvu, gradbeništvu, energetiki, kmetijstvu in gozdarstvu, o ekonomskih odnosih s tujino in zunanjetrgovinske menjave, znanstveno-raziskovalnega dela, poslovnega sodelovanja, modernizacijo proizvodnje, izkoriščanje voda in drugih naravnih sil in bogastev ter drugih vprašanj gospodarske dejavnosti s področja proizvodnje. Odbor za turizem in blagovni promet naj bi spremljal, obravnaval in proučeval zadeve s področja razvojnih možnosti terciarnih dejavnosti, trgovine; obrti, gostinstva, prometa, zvez ter posredovanja v turizmu. Obravnaval naj bi problematiko preskrbe tržišča, poslovnega sodelovanja in modernizacije blagovnega prometa, izkoriščanja in varstva narave ter druga vprašanja gospodarske dejavnosti turizma.

Smatram, da je predlagatelj predloga odloka z zaokroževanjem delovanja, pristojnosti in območij dosegel predvsem nasproten učinek kot si ga želi prikazati. S tem se nikakor ne razbremeni delo poslanca in tudi področje dela predlaganega odbora je tako kompleksno, da pri obravnavi posamezne problematike ni dana garancija kvalitetne obravnave in optimalnih rešitev za posamezne gospodarske dejavnosti.

Na koncu mislim, da moramo, ko sprejemamo take odloke, imeti razčiščena nekatera načelna stališča. V smislu ciljev reforme o strukturnih spremembah na področju gospodarstva je treba poudariti sekundarno in terciarno dejavnost, predvsem dejavnosti s področja turizma. V tej sestavi in s takim obsegom dela predlaganih odborov vsaj za mene ni garancije, da ne obstaja možnost utapljanja teh osnovnih smotrov reforme v vsakdanjo moro problemov s področja primarne proizvodnje, se pravi železarstva, rudarstva, energetike, kmetijstva itd. Ne vem, zakaj zapiramo oči pred dejstvi in nočemo priznati, da je perspektiva, spričo geografskega položaja Slovenije v trgovanju, uslugah, turizmu itd. zelo ugodna. Zato dajmo tem dejavnostim tudi v našem zboru in organih, to je odboru za turizem in blagovni promet, za katerega ponovno predlagam, da ga ustanovimo, tisto mesto, ki so si ga v življenju že pridobile.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariš Vrbančič, imam samo eno vprašanje. Nas in mene je pri predlaganju tega odloka vodilo predvsem načelo, da bi določena preciznejša vprašanja razčistili s poslovnikom. Tako bi bilo več časa za pripravo in ne bi na hitro nekaj sprejemali brez določenih konceptnih

vprašanj. Pred nas se je tudi postavljalo ne samo vprašanje odbora za turizem in blagovni promet, marveč tudi vprašanje odbora za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo. Da ne bi pozneje zašli v situacijo, ko bi morali ugotavljati, da spet nekaj spreminjamo, menim, da bi bilo najbolje, da bi najprej ustanovili te tri odbore. Poslovnik našega zbora bo itak v najkrajšem času pripravljen in bo uredil vsa ta vprašanja. Če želite, da sedaj o tem že danes definitivno sklepamo, potem moramo to točko dnevnega reda prekiniti, da lahko vaš predlog pismeno razmnožimo in da potem o njem razpravljamo. Prosim, da se o tem izjavite.

Jože Vrbančič (iz klopi): Po starem poslovniku ti odbori že obstajajo. Moj predlog je več ali manj »status quo«.

Podpredsednik Franc Lamut: Reči vam moram, da nas je pri tem vodila ekonomizacija celotnega poslovanja in na drugi strani tó, kar je dejal tudi tovariš Beravs, in sicer o možnostih ustanavljanja nekaterih občasnih ali stalnih komisij. Jaz in še nekateri drugi poslanci smo menili, da bi imeli do spremembe poslovnika te tri odbore. Menim namreč, da praksa prejšnjega sklica ni bila najboljša rešitev.

Prosim vas, če menite, da naj o tem razpravljamo, da daste definitivni predlog. Če se pa strinjate s tem, da to vzamemo samo na znanje kot napotek komisiji za sestavo poslovnika, potem vaš definitivni predlog ni potreben.

Prosim torej za vašo odločitev.

Jože Vrbančič: Ne vztrajam, da že danes obravnavamo ta predlog. Želim le, da se obravnavajo ta vprašanja tedaj, ko se bo pripravljal poslovnik.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala lepa. Smatram, da sprejmemo to sugestijo, ki naj služi komisiji, ki bo pripravljala poslovnik gospodarskega zbora. Ta naj vsa ta vprašanja temeljito razmisli in prouči. Prosim vas, da bi vaš predlog pismeno predložili tej komisiji. Želi še kdo razpravljati o tem predlogu? Prosim, Franc Petauer.

Franc Petauer: Tovariš predsednik, tovariši poslanci, oprostite, da se vračam nazaj na pravkar zaključeno razpravo o delitvi odbora za proizvodnjo in blagovni promet. Ne morem se sprijazniti s tem, da že uvodoma izbiramo določene odbore, ki bodo reševali oziroma pomagali reševati določena pomembna gospodarska vprašanja. Ker že danes volimo določene odbore, bodo ti prav gotovo zaživeli tako, kakršna napotila bodo danes dobili za svoje delo. Sem somišljenik predgovornika, in sicer, da je neobhodno potrebno, da se odbor za proizvodnjo in blagovni promet delita na dva dela. Ne bi ponavljal besed mojega predgovornika, samo želel bi nekaj priklicati v spomin.

Ob uvajanju gospodarske reforme in od načrtovanja dolgoročnega razvoja gospodarstva Slovenije imajo trgovina, turizem, gostinstvo in druga terciarna dejavnost zelo pomembno mesto. No, če je temu tako, potem mislim, da je pravilno, da to tudi upošteva gospodarski zbor in izvoli dva ločena odbora, ki bosta nedvomno uspešneje reševala naloge, ki bodo dane tako s strani primarnega kot tudi terciarnega gospodarstva. Predlagam, da morda o tem še razpravljamo.

Mislim, da ne bi bilo odveč, če tudi moramo sejo prekiniti zaradi tega, da bi se predlog, ki ga je dal tovariš pred menoj, obrazložil oziroma napisal.

Mislim, da tudi ne bi zahtevalo preveč dela, če bo treba s posameznimi poslanci doseči soglasje za sodelovanje v enem ali drugem odboru. Vendar menim, glede na pomembnost teh dveh odborov, da bi bilo to potrebno kljub določenim težavam, saj vemo, da so kondidati za posamezne odbore že pripravljeni in so že dali svoja soglasja.

Podpredsednik Franc Lamut: Prosim, kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Potem predlagam, da se odločimo o teh dveh amandmajih in če že danes definitivno o tem sklepamo, se pravi, ustanovimo že danes odbor za proizvodnjo in ločeno odbor za turizem ali blagovni promet, oziroma, da pustimo vse tako kot sem predlagal prej. Če se torej odločimo za prvo, moramo dati pismene predloge. Verjetno se bo morala sestati tudi komisija za volitve in imenovanja, da bo predlagala, kateri poslanci naj sodelujejo v tem odboru. Dajem najprej na glasovanje amandma o tem, ali naj danes sklepamo o ustanovitvi še enega odbora in da potem opravimo tudi vse ostale potrebne formalnosti. In drugo, da sprejmemo odlok takšen kot je in da se v poslovniku gospodarskega zbora upoštevajo dane sugestije.

Ferdo Papič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Pridružujem se prvima dvema predgovornikoma glede na to, ker me ni ničesar prepričalo, da zmanjšamo odbore od štiri na tri. Sodeloval sem v odboru za proizvodnjo in promet republiškega zbora v pretekli mandatni dobi. To je tako obširno področje dela, da bodo, kolikor v ta odbor vključimo še blagovni promet, turizem in komunalno dejavnost, poslanci tega odbora preobremenjeni. To sta povsem drugi dejavnosti in zaradi tega menim, da bi sejo prekinili. Imamo namreč danes dovolj časa, da se konzultiramo s temi ljudmi, ki naj bi delali v tem odboru. Če pa danes ne bi izvolili člane dokončno, pa spremenimo vsaj odlok in poudarimo nujnost četrtega odbora.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala lepa! Želi še kdo razpravljati o tem vprašanju? Tovariš Beravs, imam samo še informativno vprašanje, in sicer, kdaj bi lahko komisija za volitve in imenovanja o tem sklepala in dala predlog?

Janez Beravs: Danes sploh ne. Komisija stoji na stališču, da govori z vsakim poslancem in da dobi od njega soglasje. Danes to torej ni mogoče.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala! Tovariš Slavič, prosim.

Jože Slavič: Rad bi vprašal naslednje: Kakšno sestavo imajo ustrezne komisije v republiškem zboru? Namreč iz parlamentarne prakse sledi, da so večkrat skupne seje našega zbora z republiškim zborom. Sedaj bo to, če bomo imeli različne komisije, zaradi dnevnega reda nekoliko nerodno. Ni to seveda načelno vprašanje, marveč praktično, saj bo potem moral nekdo zaradi ene točke dnevnega reda, ki bo tudi na dnevnem redu republiškega zbora, hoditi sem. Smatram, da je danes čas, da začnejo zbori delati, te stvari pa lahko pozneje uskladimo tako kot želimo, saj dokončni poslovnik še ni sprejet.

Podpredsednik Franc Lamut: Besedo ima Franc Cuznar.

Franc Cuznar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Strinjam se z vsemi poslanci, ki predlagajo, da se odbor za proizvodnjo in blagovni promet deli tako, da bi bila to dva odbora. Glede vprašanja dela me nič ne moti. Odlok o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora naj sprejmemo danes z delitvijo tega odbora na dva. Samo glede sestave teh odborov bodo nastale spremembe, četudi je že komisija za volitve in imenovanja verjetno že pripravila kadrovski sestav. Verjetno bomo morali na naslednji seji kljub temu storiti določene olajšave. Menim, da ne bi bilo nobenega zadržka, danes itak tako ne bomo imenovali odbora poimensko, da tega predloga ne bi sprejeli v odloku.

Podpredsednik Franc Lamut: Besedo ima Janez Šter.

Janez Šter: Smatram za potrebno, da spregovorim nekaj besed o razpravi predsednika našega zbora. Zdi se mi, da to ni tako enostavna zadeva. Že v dosedanjem skupščinskem delu se je pokazalo, da pride v primeru, če sta dva odbora povsem ločena, neštetokrat do povsem diametralno nasprotnih stališč. Prav tako kot na eni strani govori mnogo dejstev za to, da bi bilo spričo obilice dela, ki ga ima tak odbor, bolje, če bi bil odbor za proizvodnjo ločen od odbora za blagovni promet. Toda tovariši, če pa izhajam iz dejstva, da je celoten blagovni promet le vezan na proizvodnjo, potem je jasno, da je mnogo takšnih spornih problemov, ki se ne dajo reševati ločeno. Sedaj po reformi smo priča, da so težnje po povečanju dohodka v trgovini zelo velike in če bo šlo tako naprej, bo trgovina vse močnejše področje, kamor se bo stekalo vse več dohodka. Zato menim, da je to vprašanje precej delikatno. Pridružujem se mnenju predsednika, naj se ta debata nadaljuje in ko bomo dokončno sprejeli poslovnik našega zbora, naj bi takrat odločali o tem vprašanju in ne danes »ad hoc«.

Podpredsednik Franc Lamut: Besedo ima tovariš Franc Petauer.

Franc Petauer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Oprostite, da sem ponovno na tem mestu, vendar me je dosedanja razprava spodbudila za to. Razprava je pokazala, kako na splošno gledamo na trgovino in že iz tega razloga je potrebno, da zagotovimo delo trgovine in vseh ostalih dejavnosti, ki spadajo v to terciaro, da so neodvisne. Morda je zaželeno, da pride do diametralno nasprotnih gledišč, saj takrat se bomo »kresali« med seboj in razčiščevali mišljenje. Morda bomo prav s takšnimi gledanji ukazali pravilno pot trgovini. Res je, da nam mnogi očitajo, da je šla trgovina po reformi na pot ustvarjanja »ekstra profita« itd., da si želi ustvariti večje dohodke kot je upravičena. Mislim, da je sama gospodarska reforma nakazala pot trgovini in ji tudi povedala, da je dolžna razvijati se sama brez tuje pomoči. Če je temu tako, potem moramo trgovini zagotoviti, da ustvarja tako sredstva za navadno kot tudi za razširjeno reprodukcijo. Menim, da to vprašanje ni tako enostavno kot meni tovariš poslanec, ki je govoril pred menoj. Mislim, da ne bo težko, niti ne vezano s stroški, če se danes, ko sprejemamo ta odlok, odločimo za to, da delimo ta dva odbora. Zanima me, koliko naj bi bilo v tem predlaganem odboru tovarišev poslancev, ki delajo na področju blagovnega prometa. Morda je treba te tovariše, ki delajo na tem področju, izločiti. Danes bomo

lahko hitro našli dva tovariša, ki naj bi sodelovala v odboru za proizvodnjo. Tovariše v odbor za blagovni promet pa se naj kasneje predlaga in potrdi.

Podpredsednik Franc Lamut: Prosim, tovariš Jože Javornik.

Jože Javornik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zdi se mi, da se že predolgo vrtimo okrog formalnih vprašanj in da s tem izgubljamo čas, čeprav še nismo začeli delati. Iz parlamentarnih izkušenj, ki jih imam iz minule mandatne dobe, menim, da je predlog komisije za volitve in imenovanja v redu in da je prav, da se sestavljajo »ad hoc« komisije za posamezne probleme iz poslancev in strokovnjakov iz ustanov, zavodov, univerze in podobno. Lahko se, menim, ob razdvojitvi tega odbora pojavi še poslanec, ki bo zahteval odbor za kmetijstvo, drugi za gozdarstvo, tretji za turizem in tako naprej. Zavzemam se za predlog komisije za volitve in imenovanja. Naše delo in spremljanje našega gospodarstva naj nam bo v spodbudo za pravilne odločitve pri formiranju odborov našega zbora.

Podpredsednik Franc Lamut: Prosim, tovariš Egon Prinčič.

Egon Prinčič: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši! Tudi jaz podpiram predlog poslanca oziroma podpredsednika in predlog komisije za volitve in imenovanja. Želim poudariti, da nisem niti iz proizvodnje niti iz trgovine, vendar ne smatram, da predlog, ki predvideva samo en odbor, podcenjuje trgovino kot eno zelo pomembnih gospodarskih vej, temveč skuša zajeti kompleks gospodarskih vprašanj, ki naj bi se potem kasneje obravnavala v gospodarskem zboru. Smatram, da v tem predlogu niso zapostavljene niti promet niti kmetijstvo niti gozdarstvo, ki v naslovu tega odbora niso posebej imenovani. Zato predlagam zboru, da obravnava predlog tak kot je in da sprejme odlok in zavrne amandma.

Podpredsednik Franc Lamut: Prosim, tovariš Janez Šter.

Janez Šter: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Oprostite mi, da se drugič javljam k besedi. Samo prosil bi oziroma predlagam, da bi naša komisija, — ki bo delala na poslovniku, hkrati obravnavala problem, ali naj ima blagovni promet svoj odbor in da hkrati istočasno obravnava tudi predlog, da naj ima tudi področje kmetijstva svoj odbor. Smatram, da je najmanj toliko potrebno, da ima blagovni promet svoj odbor, upoštevati, da ima tudi področje kmetijstva svoj odbor. Tovariši, kdor pozna probleme našega kmetijstva z gozdarstvom vred, potem se bo zagotovo strinjal, da je ta odbor nujno potreben.

Naša skupščina je že obravnavala problematiko kmetijstva. Danes smo slišali glede te tudi poslansko vprašanje. Vsi vemo, v kakšnem položaju je danes naše kmetijstvo, bodisi družbeno ali zasebno. Zato bi prosil, da se adekvatno z isto težo obravnava tudi ta predlog.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariši, ne bi rad, da bi se zapletli sedaj na formalnih vprašanjih. Prosim poslance, ki ste diskutirali o spremembi tega amandmaja, da se deli odbor za proizvodnjo in blagovni promet in če smatrajo, da naj to rešimo danes, da predložijo v smislu poslovnika pismeni

amandma. Če se izjavite sedaj, da boste ta amandma predložili, potem bom odredil odmor, če ne, lahko nadaljujemo s sejo. Ne bi rad, da bi imel kdorkoli občutek, da komisija, ali tudi jaz osebno branimo ta predlog. Branim samo racionalizacijo dela v gospodarskem zboru. Branim celovitost in povezanost določenih vej slovenskega gospodarstva, ki naj se smotrno in celoviteje obravnavajo in konfrontirajo. Odbori ne sprejemajo nobenih odločitev, marveč so samo delovno telo gospodarskega zbora. Pripravljajo predloge in stališča za sejo zbora. Ne mislim vplivati zaradi tega, ker je tu slučajno moje ime kot predlagatelja, toda pri konstituiranju imam samo eno željo, in sicer, da bi še nekaj storili pred skupščinskimi počitnicami. Torej ne izgubljajmo časa s formalnostmi. Poudarjam pa, da večina poslancev meni, da bi v prvi fazi najbolj ustrezalo ustanoviti tri odbore, ki jih v predlogu odloka predlagamo. Podrobno naj bi vsa sporna vprašanja proučila komisija za sestavo poslovnika gospodarskega zbora. Sem proti vsakršnim takšnim sklepom, ki bi jih sprejeli na hitro in čez nekaj mesecev ugotavljali, da ni posebnega učinka. Prosim, tovariš Polajnar ima besedo.

Tone Polajnar: Ker se strinjam z obrazložitvijo tovariša poslanca, ki se zavzema za štiri odbore, se oglašam v razpravi.

V minulih dvek letih sem bil član odbora za storitvene in komunalne dejavnosti. Iz dela tega odbora vidim, da je bilo njegovo delo koristno, da je marsikaj prispeval k sprejetim stališčem in sklepom tega zbora in skupščine. Odbor je v svoji pristojnosti razpravljal o problemih obrti, trgovine, gostinstva in turizma. Po mojem mnenju so to vsekakor široka področja. Odbor za promet in za proizvodnjo ter za blagovni promet pa je razpravljal predvsem o problemih s področja industrije, rudarstva, kmetijstva, gospodarstva in prometa. Z obrazložitvijo, ki smo jo pismeno prejeli, se posebno z njenim uvodom, ne morem strinjati. Ne morem se strinjati s tem, da v začetku leta sprejete ustavne spremembe spreminjajo sestavo skupščine in njenih zborov ter zato zahtevajo določene spremembe, način dela in tako dalje. Sprejete ustavne spremembe so sicer povzročile določene spremembe v sestavi njenih zborov, po mojem mnenju pa te ustavne spremembe ne zahtevajo spremembe dela skupščinskih oziroma zborovih teles. Zato predlagam, da mi strokovna služba našega zbora izdela naslednji amandma: predlagam, da se 1. člen odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora spremeni tako, da se glasi: »odbor za družbenoekonomske odnose«, druga alinea »odbor za finance«, tretja alinea »odbor za proizvodnjo in promet« ter četrta alinea »odbor za storitvene in komunalne dejavnosti«.

Mislim, da bo delo komisije, ki bo pripravljala predlog spremembe poslovnika gospodarskega zbora, vsekakor bolj zahtevno in da bo komisija s tem imela več dela kot komisija za volitve in imenovanja. Le-ta lahko za naslednjo sejo gospodarskega zbora pripravi kadrovski predlog za sestavo članov tega odbora, v odloku pa odbor lahko sprejmemo že danes.

Podpredsednik Franc Lamut: Ta predlog je, praktično isti, kar je imel gospodarski zbor že v prejšnjem sklicu.

Tone Polajnar: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ne bi hotel zavlačevati te zadeve. Menim pa, čeprav sem pristaš štirih odborov gospodarskega zbora, da ne bomo nič zamudili, če danes to zadevo potrdimo

tako kot je in se strinjamo s tovarišem iz Tolmina, ko je dejal, da se naj te zadeve uredijo v bodočem poslovniku našega zbora. Zato predlagam, da glasujemo o tem predlogu in da zadolžimo komisijo, ki bo pripravljala poslovnik našega zbora, da upošteva dane pripombe.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala lepa! Se s tako formulacijo strinjamo? Ali ima še kdo kakšne pomisleke? (Ne.) Potem dajem predlog odloka, če ne želi nihče več razpravljati, na glasovanje. Kdor je za ta odlok, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Dva poslanca.) Se je kdo vzdržal? (Dva poslanca.) Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Ali želiš tovariš Beravs še kaj pojasniti? Mislim pa, da si že prej v glavnem povedal vse. Kot je razvidno iz predložene obrazložitve, sem pri določitvi poslancev gospodarskega zbora sodeloval kot podpredsednik zbra in pri tem upošteval poleg načela enakomerne udeležbe poslancev pri delu odborov tudi to, da so v posameznih odborih zastopane vsaj glavne veje gospodarstva. Kolikor je bilo možno, smo upoštevali tudi želje posameznih poslancev glede njihovega sodelovanja v določenih odborih.

Že prej je tovariš Beravs pojasnil stališča komisije glede dela nekaterih občasnih komisij ali skupin in podobno. In prav pred minuto ali dvema smo že razpravljali o eventualni razširitvi števila odborov. Zaradi tega smatram, da verjetno ne bo nihče prizadet že zdaj, če ni bil predlagan v kakršenkoli odbor. Predlog ste prejeli in ga dajem v razpravo. Prosim tovariš Slavič ima besedo.

Jože Slavič: Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice poslanci! Odlok o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora ne omejuje števila članov. Zato predlagam, da se v odbor, ki je bil ravno zdaj predmet diskusije, to je odbor za proizvodnjo in blagovni promet, imenuje kot dodatni član tovariš Alojz Žokalj. Prav je namreč, da bi imeli tudi s tega področja, to je gradnja cest, predstavnika v tem odboru. Mislim, da mi ni treba predloga pismeno predložiti.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala! Kakšno je mnenje predstavnika komisije za volitve in imenovanja? Se lahko izjasniš, tovariš Beravs?

Janez Beravs (iz klopi): Ali je to le dodatni predlog? Ali se tovariš Žokalj, ki je izvoljen že v tri odbore in komisije, strinja s to novo funkcijo?

Podpredsednik Franc Lamut: Kolikor sem govoril s tovarišem Žokaljem, se on s tem strinja in želi, da bi delal v tem odboru. Imam še en predlog. Dokler komisija za sestavo poslovnika gospodarskega zbora ne bo predložila novega predloga, predlagam, da bi v odbor za proizvodnjo in blagovni promet imenovali še enega poslanca s področja trgovine. Imam konkretni predlog, in sicer tovariša Petauerja.

Franc Petauer (s klopi): Zaenkrat bi to odklonil. Upam, da bo vseeno prišlo do pravilne zasedbe, če ne že sedaj, pa morda kasneje.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala! Prosim, tovarišica Mara Žlebnik.

Mara Žlebnik (iz klopi): Namesto tovariša Petauerja predlagam tovariša Alojza Antončiča iz Maribora.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala! Ker bi to bila le začasna rešitev in, da ne bo neparnega števila, podpiram predlog tovarišice Žlebnikove. Ali želi kdo razpravljati?

Dajem ta predlog v razpravo. (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi razpravljati, dajem tako spremenjeni predlog na glasovanje. In sicer bomo glasovali o vsakem odboru posebej.

Kdor se strinja s tako predlagano zasedbo odbora za družbenoekonomske odnose, in sicer, da se v odbor izvolijo za predsednika tovariš Štefan Nemec, za podpredsednika Janez Vidmar, za člane Marko Drnovšek, Janko Kolarič, Franc Korelc, Janez Kučan, Jože Lesar, Ivo Mikluš, Jožko Rozman, Tone Tribušon in Anton Zimšek, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je ta odlok soglasno sprejet. Dalje: v odbor za finance se izvolijo za predsednika Mara Žlebnik, za podpredsednika Stane Pungerčar, za člane Vinko Božič, Franc Cuznar, Miloš Gabrijel, Albin Kuret, Karel Lutar, Štefan Podričnik, Jože Pogačnik Oto Sekavčnik, Janez Šter.

Se strinjate s tem predlogom? (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.)

V odloku odbora za proizvodnjo in blagovni promet moramo spremeniti in sicer to, da ima predsednika, podpredsednika in 13 članov. V odbor se izvolijo za predsednika Jože Eržen, za podpredsednika Rudi Vavpotič, za člane pa Ivan Atelšek, Natan Bernot, Stane Divjak, Jože Javornik, Jože Knez, Viktor Korenčan, Ivan Kronovšek, Ferdo Papič, Egon Prinčič, Franc Puterle, Jože Slavič, Lojze Žokalj in Alojz Antončič.

Kdor se s predlogom strinja, naj prosim, dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (4 poslanci.)

Ugotavljam, da je tudi ta del odloka o imenovanju tega odbora sprejet z večino glasov.

V mandatno imunitetno komisijo se izvolijo za predsednika Jože Lesar, za podpredsednika Franc Kolarič, za člane pa Sonja Lubej-Rogelj, Martin Mlinar, Franc Petauer, Tone Polajnar in Žarko Žigon.

Kdor se s tem predlogom strinja, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je ta del odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je obravnavo predloga odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika in podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Vprašam predstavnika komisije tovariša Beravsa, če želi še ustno dopolniti ali obrazložiti predlog? (Ne želi.) Dajem predlog v razpravo. Kdo želi

besedo? (Nihče.) Že sami ste opazili, da sta v tej skupni komisiji zastopana dva poslanca našega zbora, in sicer tovariš Stane Pungerčar in tovariš Janez Vidmar. Če nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije gospodarski zbor soglasno sprejel.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog sklepa je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Ali želi njen predstavnik, tovariš Beravs, še kaj ustno obrazložiti? (Ne želi.) Dajem ta predlog sklepa v obravnavo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Opozoril bi na napako, in sicer v 2. členu: »Komisijo sestavljajo predsednik, podpredsednik in trije člani« — tu je napisano pet članov — ki se izvolijo izmed poslancev gospodarskega zbora. Novi 2. člen se potem glasi: »Komisijo sestavljajo predsednik, podpredsednik in trije člani, ki se izvolijo izmed poslancev gospodarskega zbora.«

Dajem tak predlog s popravkom v razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Ponovil bi sam predlog: Ustanovi se komisija za spremembo in dopolnitev poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije kot občasno telo z nalogo, da prouči vprašanja v zvezi s potrebnimi spremembami in dopolnitvami poslovnika gospodarskega zbora in da pripravi predlog sprememb in dopolnitev poslovnika.

Drugič: komisijo sestavljajo predsednik, podpredsednik in trije člani, ki se izvolijo izmed poslancev gospodarskega zbora.

Tretjič: v komisijo se izvolijo: za predsednika Stane Pungerčar, za podpredsednika Janez Vidmar, za člane Ivo Pogačar, Stanislav Simšič in Rudi Vavpotič.

Pismeno obrazložitev je dala komisija za volitve in imenovanja. Če nihče ne želi besedo, potem zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog sklepa o izvolitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije soglasno sprejel.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Obveščam poslance, da je gospodarski zbor v skladu z določbo 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije dolžan obravnavati na svoji seji predloge za imenovanje oziroma razrešitev republiških funkcionarjev iz pristojnosti našega zbora in dati mnenje republiškemu zboru, še preden prične le-ta obravnavati predloge za imenovanja oziroma razrešitev republiških funkcionarjev. Glede na to daje gospodarski zbor svoje mnenje k razrešitvi tovariša Svetka Kobala dolžnosti republiškega sekretarja za gospodarstvo in k imenovanju tovariša Andreja Levičnika za republiškega sekretarja za gospodarstvo.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Ali želi predstavnik komisije, tovariš Beravs še ustno obrazložiti predlog odloka? (Da.)

Omenim naj še, preden bo poročal tovariš Beravs, da sem dobil mnenje predsednika izvršnega sveta Staneta Kavčiča, iz katerega je razvidno, da se tudi izvršni svet s tem predlogom strinja. Prosim, tovariš Beravs ima besedo.

Janez Beravs: Odlok o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev je bil poslancem poslan kasneje kot druga gradiva za to sejo. Zato želim dati k temu predlogu odloka nekatera uvodna pojasnila.

Glede na to, da je dosedanjim članom komisije za volitve in imenovanja potekel mandat skoraj istočasno kot nekaterim republiškim sekretarjem, novi člani komisije za volitve in imenovanja pa so začeli z delom šele po konstituiranju skupščine, ni mogla komisija za volitve in imenovanja pravočasno pripraviti predloge za nekatere republiške sekretarje. Izvršni svet in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja republiške konference Socialistične zveze sta o kandidatih za ta mesta že razpravljala. O njih je razpravljala tudi novo izvoljena komisija za volitve in imenovanja in sklenila, da danes predloži predlog odloka v obravnavo.

Po ustavnem amandmaju VII k republiški ustavi in po spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, ki so ga sprejeli zbori skupščine na zadnji seji prejšnjega sklica, obravnavajo zbori delovnih skupnosti na svojih sejah tudi predloge za imenovanja oziroma razrešitve republiških funkcionarjev iz pristojnosti njihovega zbora. Ti dajo k takim predlogom svoje mnenje še preden o imenovanjih ali razrešivah teh funkcionarjev odloča republiški zbor. Na podlagi teh določb je danes predložen gospodarskemu zboru predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev, konkretno gre za razrešitev republiškega sekretarja za gospodarstvo Sveta Kobala in za imenovanje novega sekretarja.

Svetu Kobalu je kot republiškemu sekretarju po ustavnih določilih prenehala mandatna doba. Dne 9. maja 1969 je bil izvoljen za poslanca zbora narodov zvezne skupščine.

Pri izbiri republiškega sekretarja za gospodarstvo so organi, ki so pripravili ta predlog, izhajali iz dejstva, da obsežnost in zahtevnost nalog republiškega sekretarja za gospodarstvo terja čimprejšnjo imenovanje novega republiškega sekretarja. Delovno področje republiškega sekretarja za gospodarstvo je zahtevno in obsežno ter ga lahko obvlada le sposoben strokovnjak s potrebnim poznavanjem celotnega družbenoekonomskega sistema in s potrebno družbenopolitično afirmacijo. Navedenim stališčem in zahtevam ustreza predlagani kandidat Andrej Levičnik, diplomirani ekonomist. Od 1. avgusta 1963 dalje je direktor tovarne »Pletenina« v Ljubljani. V času njegovega nastopa na to delovno mesto je bilo podjetje v dokaj težkem položaju. Pod njegovim vodstvom je kolektivu uspelo v razmeroma kratkem času povečati produktivnost dela, najti zunanji in notranji trg ter izboljšati stanje podjetja. Poleg dolžnosti direktorja je bil od 1. 1. 1967 do aprila 1969 tudi neprofesionalni predsednik skupščine občine Ljubljana-Center. V tem času si je pridobil izkušenj na širšem ekonomskem in družbeno-političnem področju.

Komisija za volitve in imenovanja smatra, da je predlog utemeljen zlasti zato, ker kandidat izhaja neposredno iz delovne organizacije. Zato predlagam gospodarskemu zboru, da da k predlogu svoje soglasje.

Podpredsednik Franc Lamut: Dajem predlog odloka v razpravo. Ali želi kdo razpravljati? (Ne.) Gospodarski zbor mora sporočiti svoje mnenje k predlagani razrešitvi oziroma imenovanju republiškega sekretarja za gospodarstvo. Predlagam, da zbor sprejme naslednje mnenje k predlogu komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije o razrešitvi in imenovanju republiškega sekretarja za gospodarstvo:

»Gospodarski zbor je na podlagi 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 28. maja 1969 razpravljal o predlogu komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije, na podlagi katerega naj republiški zbor razreši tovariša Svetka Kobala dolžnosti republiškega sekretarja za gospodarstvo in imenuje tovariša Andreja Levičnika za republiškega sekretarja za gospodarstvo. Gospodarski zbor se s predlagano razrešitvijo in imenovanjem republiškega sekretarja za gospodarstvo strinja.«

Kdor se strinja s predlaganim mnenjem, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je gospodarski zbor soglasno sprejel predlagano mnenje k razrešitvi oziroma imenovanju republiškega sekretarja za gospodarstvo. Mnenje našega zbora bom posredoval predsedniku republiškega zbora.

S tem ugotavljam, da je dnevni red 2. seje gospodarskega zbora izčrpan. Preden bi zaključil sejo, bi dal samo dve informaciji. Prosim predsednike in podpredsednike stalnih odborov, ki smo jih danes izvolili, da se zberejo po končani seji v sobi 83 v pritljičju, kjer se bomo pogovorili o programu dela zbora. Nadalje obveščam poslance gospodarskega zbora, ki smo jih izvolili v stalne komisije Skupščine SR Slovenije, da bodo prve seje teh komisij, na kateri se bodo komisije konstituirale, danes ob 13.30. Tako se sestane zakonodajno-pravna komisija v sobi 209/II, komisija za družbeno nadzorstvo v sobi 84 pritličje, komisija za vprašanja borcev NOV v sobi 212/II, komisija za vloge in pritožbe v sejni sobi 306/III, administrativna komisija v sobi 110/I in komisija za vprašanja mednarodnih odnosov v sobi 217/II.

S tem ugotavljam, da je dnevni red 2. seje gospodarskega zbora izčrpan in zaključujem sejo.

(Seja je bila zaključena ob 12.35.)

GOSPODARSKI ZBOR

3. seja

(26. junija 1969)

Predsedoval: T o n e B o l e , predsednik gospodarskega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik T o n e B o l e : Pričenjam 3. sejo gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili naslednji poslanci: Miloš Gabrijel, Pavle Kovič, Franc Lamut, Karel Lutar, Ferdo Papič, Egon Prinčič, Jože Pogačnik, Franc Cuznar, Ivan Atelšek, Janez Beravs, Cvetko Doplihar in Ciril Rajšp.

Kot ste bili že obveščeni, predlagam razširitev dnevnega reda, ki je bil napovedan v sklicu, in sicer:

1. odobritev zapisnika 2. seje gospodadrskega zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. osnutek zakona o rudarstvu;
4. osnutek zakona o radijskem prometu;
5. predlog zakona o investicijskem prispevku;
6. osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo;
7. predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše;
8. usklajevanje besedila zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij z besedilom zakona, v katerem ga je sprejel republiški zbor;
9. predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb in
10. predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Pred sejo sem dobil pismo izvršnega sveta SR Slovenije naslednje vsebine: »Z dopisom 34-58/68 z dne 7. 4. 1969 smo vam poslali v obravnavo osnutek zakona o radijskem prometu. V razpravi o tem osnutku so zakonodajno-pravna komisija in odbori republiškega zbora sprejeli osnutek s pripombami, dočim je odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora na svoji seji dne 16. 6. 1969 sklenil predlagati gospodarskemu zboru, da odloži sklepanje o sprejemu osnutka tega zakona s tem, da predlagatelj ponovno prouči vsa

vprašanja, na katera opozarja odbor. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je zato na 4. seji dne 24. 6. 1969 sklenil predlagati Skupščini SR Slovenije, da razpravo in sklepanje o navedenem osnutku zakona odloži za eno prihodnjih sej pristojnih zborov Skupščine SR Slovenije — predsednik Stane Kavčič.«

Iz vsebine tega pisma, ki sem ga pravkar prečital, sledi, da predlagatelj umika osnutek zakona o radijskem prometu z današnje seje in prosim, da to upoštevate pri predlogu dnevnega reda, s tem da se 4. točka po predlogu izvršnega sveta odloži za razpravo na eno od prihodnjih sej.

Ali se zbor strinja s tako spremenjenim predlogom dnevnega reda. (Poslanci se strinjajo.) Če nima nihče pripomb, ugotavljam, da je predlog sprejet.

Obveščam vas, da sem na današnjo sejo povabil poleg predstavnika izvršnega sveta še predstavnike gospodarske zbornice in pristojne upravne organe. Ker je tovariš Franc Lamut, kot podpredsednik zbora, odsoten, prosim zbor, da v skladu s poslovnikom našega zbora določimo poslanca, ki bo pomagal pri vodenju seje. Dovolite, da predlagam tovariša Jožka Rozmana. (Poslanci se strinjajo.) Ker vidim, da se strinjate s predlogom, prosim tovariša Rozmana, da zavzame svoje mesto za predsedniško mizo.

Preden pričnemo z dnevnim redom, vas bo poslanec Stane Pungerčar, kot predsednik komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora v skladu s sklepom zadnje seje zbora, seznanil z dosedanjim delom in ugotovitvami omenjene komisije, zlasti glede sestave teles zbora. Prosim tovariša Staneta Pungerčarja, da vzame besedo.

Stane Pungerčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V imenu komisije dajem naslednje poročilo.

Gospodarski zbor je na 2. seji 28. 5. po sprejemu odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora sprejel tudi sklep, da naj komisija za spremembe in dopolnitve poslovnika našega zbora ponovno prouči vprašanje o številu in delovnem področju odborov in hkrati s predlogi za spremembe in dopolnitve poslovnika zbora predlaga ustrezne rešitve.

Komisija je na 1. seji 19. 6. t. l. proučila tehtnost predlogov, ki so jih dali v razpravi na 2. seji zbora poslanci Jože Vrbančič, Franc Petauer, Ferdo Papič, Jože Slavič, Jože Javornik, Egon Prinčič, Janez Šter, Franc Cuznar in Tone Polajnar. Nadalje, da izvede potrebne konzultacije tudi z drugimi poslanci in predstavniki komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije, da uskladi predloge in stališča z načeli, sprejetimi z ustavnimi amandmaji in stališči, ki jih je sprejela kot delovno osnovo skupna komisija vseh zborov za pripravo predloga sprememb poslovika republiške skupščine.

Komisija je razpravljala o novi organizacijski strukturi skupščinskih teles, ki je bila sprejeta z ustavnimi amandmaji, pri čemr je še posebej upoštevala, da so za ustanovitev enotnega zbora delovnih skupnosti in konference delegatov občin dane osnove za kompleksnejše in enakopravnejše obravnave na vseh področjih gospoddarske in družbene aktivnosti, ki sodijo v obravnavo in pristojnost posameznih zborov.

Komisija se je opredelila tudi za stališče, da je treba pri ustanavljanju posameznih odborov težiti za tem, da se določijo naloge tako, da bodo čimbolj kompleksno zajeta področja, ki terjajo vsestransko in dolgoročnejše proučevanje in spremljanje.

Na ta način se bomo izognili ustanavljanju številnih stalnih delovnih teles za določena vprašanja, pa tudi paraleliziranju njihove aktivnosti, ki se navadno pojavi po opravljeni določeni nalogi.

S posebno pozornostjo je komisija obravnavala določbe 8. ustavnega amandmaja, ki omogoča ustanavljanje občasnih delovnih teles, skupin poslancev, občasnih odborov, komisij ter drugih podobnih oblik za izvedbo konkretnejših nalog. S tem so dane možnosti vključitve v delo večjega števila poslancev in za olajšanje dela pri neprofesionalnem opravljanju poslanskih funkcij. Take oblike bi tudi prispevale k racionalizaciji dela zbora.

Komisija je tudi proučila organizacijo in pristojnost stalnih odborov republiškega zbora in jo primerjala z organizacijo in pristojnostjo stalnih odborov gospodarskega zbora. Ugotovila je, da se delovna področja odborov pokrivajo, razen v zadevah s področja urbanizma, stanovanjskega in komunalnega gospodarstva, za katero je pri republiškem zboru ustanovljen poseben odbor. Te zadeve so pri gospodarskem zboru dane v pristojnost odbora za družbenoekonomske odnose in odbori za proizvodnjo in blagovni promet. Tudi to okoliščino je upoštevala komisija kot kriterij pri oblikovanju predlogov, ki jih daje poslancem gospodarskega zbora.

V komisiji je prevladovalo mnenje, da funkcija odborov ni v strokovnih pripravah gradiva za seje zborov, ker je to naloga izvršnega sveta in upravnih ter drugih republiških organov. Funkcija odborov je predvsem družbenopolitična, ki se izraža v tem, da pred razpravo v zborih prouči in sprejme stališča in mnenja in da ugotovi, če se v posameznih primerih izvaja politika, ki jo je sprejela skupščina z družbenimi načrti in z drugimi akti. Tudi to je eden od razlogov za opredelitve, ki jih je sprejela komisija.

Po načelni razpravi je komisija prešla na konkretna vprašanja, v kateri so se oblikovala naslednja stališča:

Komisija je mnenja, da ni mogoče pri formiranju odborov upoštevati tendenc zastopanja lokalnih oziroma regionalnih interesov, temveč je treba predvsem doseči, da so delovna področja odborov glede njihovih nalog in pristojnosti kompleksnejša. Zato komisija meni, da je sedanje delovno področje odbora za proizvodnjo in blagovni promet kompleksna in nedeljiva celota, kjer so vsa vprašanja v vseh fazah proizvodnega procesa medseboj povezana. Samo v taki povezavi vprašanj lahko odbor uspešno kontinuirano obravnava vse interese proizvodnje in blagovnega prometa.

Komisija je tudi mnenja, da ne bi bilo koristno razširjati števila članov odbora in da je v interesu kvalitete dela najracionalnejši 10- do 11-članski odbor. Zato predlaga, da se sedanje število članov odbora za proizvodnjo in blagovni promet ne povečuje.

Prevladalo je mnenje, da naj ima gospodarski zbor tri odbore, ki jih je ustanovil na 2. seji zbora, in sicer: odbor za družbenoekonomske odnose, odbor za finance ter odbor za proizvodnjo in blagovni promet. Število stalnih odborov in drugih teles zbora pa bo mogoče spremeniti ali povečati, ko bomo imeli pri delu že nekaj izkušenj in bomo lahko ugotovili, da terjajo pristojnosti in delo gospodarskega zbora drugačno organizacijo.

Komisija je tudi mnenja, da je njeno delo v določeni odvisnosti tudi od dela komisije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki določa temeljno organizacijo in delovanje skupščine kot celote. Zato je računati, da bo delo komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora trajalo dlje časa.

Prav tako želi komisija opozoriti, da je njena najbolj odgovorna naloga, da prouči delovno področje in pristojnosti gospodarskega zbora, glede na VII. ustavni amandma, iz katerega izhaja, da ima naš zbor več pristojnosti, kot jih je imel na podlagi dosedanjega poslovnika skupščine.

Pri pripravi svojega predloga za zbor bo morala komisija upoštevati tudi XI. ustavni amandma, ki določa, da se vsako četrto leto volijo vsi poslanci skupščine, medtem, ko smo doslej volili polovico poslancev vsaki dve leti.

Komisija je tudi razpravljala o funkciji in pristojnosti enotnega zbora delovnih skupnosti in položaja gospodarskega zbora v odnosu do tega zbora. S poslovnikom bo treba urediti tudi vprašanje dajanja mnenj enotnemu zboru, kako bomo obravnavali mnenja pristojnih zborov in druga vprašanja, ki so zelo pomembna za delo skupščine kot celote.

Komisija predlaga, da sprejmete obstoječo organizacijo delovnih teles zbora in izhodišča, ki jih predlagamo za nadaljnje delo komisije.

Na naslednji seji bo komisija obravnavala naloge in pristojnosti gospodarskega zbora kot celote in pri tem uporabila naslednje gradivo: predloge za spremembe poslovnika Skupščine SR Slovenije v zvezi z ustavnimi amandmaji, določbe 7. in 8. ustavnega amandmaja, predlog odloka o začasni ureditvi sklicanja in dela zasedanja delegatov občin v republiški skupščini, predlog začasnega poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti skupščine.

Zaradi odgovorne naloge, ki jo ima komisija in potrebe, da bi bili predlogi realna podlaga za sprejem poslovnika, prosimo vse poslance za sodelovanje in pomoč, da svoje eventualne predloge pošiljate komisiji za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora.

To poročilo ima namen, da informira zbor o konceptu zastavljenega dela in da zbor sprejme ali dopolni predlagano koncepcijo. Podrobne razprave o predlogih komisije za spremembo in dopolnitev statuta gospodarskega zbora pa bi opravili takrat, ko bo komisija zaključila s svojim delom in predložila zboru osnutek poslovnika v razpravo in sprejem.

Predsednik Tone Bole: Slišali smo informacijo, ki jo je dal poslanec Stane Pungerčar kot predsednik komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora. O teh vprašanjih danes ne bi razpravljali, temveč na eni izmed prihodnjih seji, ko bo komisija svoje delo zaključila. Ugotavljam, da se strinjate s poročilom oziroma z informacijo, ki jo je dal poslanec Pungerčar.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje gospodarskega zbora. Osnutek zapisnika ste prejeli skupno z gradivom za to sejo zbora. Ali ima kdo kakšne pripombe k osnutku zapisnika? (Ne.) Če ni pripomb, smatram, da je zapisnik sprejet.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na zadnji seji gospodarskega zbora je poslanec Jože Slavič postavil poslansko vprašanje republiškemu sekretarju za gospodarstvo. Na poslančevo vprašanje bo odgovoril tovariš Lojze Komel, pomočnik republiškega sekretarja za gospodarstvo in prosim tovariša Komela, da odgovori na vprašanje.

Lojze Komel: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Tovariš inž. Zidar sodeluje na seji republiškega zbora, zato me je naprosil oziroma pooblastil, da odgovorim tudi na vprašanje, ki ga je postavil poslanec Karel Lutar. Ker se vprašanje in odgovor nanaša na isto področje in iste probleme, mi dovolite, da na obe vprašanji odgovorim hkrati.

Poslanec gospodadrskega zbora Jožko Slavič je vprašal, kaj je republiški sekretariat za gospodarstvo podvzel za dosledno izvajanje priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije v zvezi z nekaterimi vprašanji kmetijstva v Sloveniji in kdaj bo predloženo Skupščini SR Slovenije poročilo o izvajanju njenih sklepov in priporočil za področje kmetijstva.

Poslanec gospodarskega zbora tovariš Karel Lutar pa poleg tega vprašuje, kdaj bo skupščini predložen predpis, kako se bodo porabila sredstva, ki so predvidena v proračunu za leto 1969 v višini 10 milijonov dinarjev in kdaj bodo ta sredstva na razpolago.

Na vprašanje odgovarjam takole:

Republiškemu sekretariatu za gospodarstvo je skladno z obveznostjo, ki jo vsebuje skupščinski dokument, bilo naloženo, da v roku poroča Skupščini SR Slovenije o izvajanju nalog, ki so mu bile naložene. Kot nam je znano, pripravlja odbor za proizvodnjo in promet republiškega zbora skupno poročilo, ki bo na prihodnji seji zborov posredovano vsem poslancem. Ne glede na to pa lahko poročamo, da so bili do sedaj sprejeti v federaciji in republiki naslednji ukrepi: Urejena so vprašanja v zvezi z regresi na umetna gnojila, premije za mleko; sprejeti so novi standardi za živino, v teh pa je vključena tudi nova kategorija baby-beef, ki ga je predlagala naša republika, pripravlja pa se izpopolnitev sedanjega sistema varstvenih cen za živino, prašiče ter nekatere druge kmetijske pridelke.

Urejena so vprašanja v zunanjetrgovinskem režimu z izpopolnjenim sistemom varstva domače kmetijske proizvodnje pred nevarnimi posledicami uvoza, z uvedbo posebnih uvoznih davščin pri uvozu določenih kmetijskih pridelkov, s formiranjem fonda za pospeševanje izvoza živine in živinorejskih proizvodov. Za izboljšanje pogojev gospodarjenja v kmetijskih delovnih organizacijah je federacija povečala beneficirano obrestno mero od dosedanje 4 % na 5 % in to za kratkoročne kredite v kmetijski proizvodnji. Za dolgoročne kredite pa so olajšave na obresti razširjene tudi na živinorejske objekte. Ta benefikacija znaša 3 %. Federacija je za sredstva, ki jih je namenila za kmetijstvo, znižala obrestno mero za 2 % in to do leta 1970. Sprejet je bil predpis o odpravi obveznosti odplačevanja obresti na poslovni sklad za kmetijstvo in ribištvo, z veljavnostjo od leta 1968 dalje; prav tako pa so delovne organizacije oproščene plačevanja dela prispevka za obnovo in graditev Skopja.

Glede izboljšanja družbenega položaja individualnega kmetijskega proizvajalca je bilo v zakonu o vojaški obveznosti sprejeto določilo o denarnem nadomestilu za osebe rezervnega sestava.

V republiškem proračunu za leto 1969 je zagotovljeno za reševanje najbolj perečih problemov v kmetijstvu 10 000 000 dinarjev, za kar je pripravljen poseben zakon. Republiški sekretariat za finance je pripravil zakon, s katerim se bo znižala obrestna mera za kredite iz republiških usmerjenih sredstev. Na predlog izvršnega sveta je Skupščina SR Slovenije novelirala tudi zakon o prispevkih in davkih občanov, v katerem so tudi določila o prispevnih olajšavah in o prostitvah za kmete. Kot vam je znano, bo danes skupščina razpravljala o zakonu o kreditno-hranilni službi, ki zagotavlja subsidiarno jam-

stvo republike. Za leto 1969 je izvršni svet zagotovil 1 200 000 din za pospeševanje kmetijstva za naloge splošnega pomena in 7 000 000 din za premiranje odkupa mleka. Izvršni svet se je zavzemal za poživitev izvoza kmetijskih in zlasti živinorejskih proizvodov v okviru mejnih in sejemskih sporazumov. V zvezi s tem gospodarska zbornica SR Slovenije pripravlja predlog za leto 1969, v katerem bo poudarek na izvozu kmetijskih pridelkov. Ker je začela revizija zvezne zakonodaje, v kateri sodelujejo tudi naši organi, bo republiški sekretariat za gospodarstvo pripravil osnutke posameznih zakonov in jih bo predložil v obravnavo, ko bo končana revizija zveznih zakonov.

Na drugo vprašanje dajem naslednji odgovor:

Republiški sekretariat za gospodarstvo je pripravil osnutek predpisov za uporabo sredstev, ki so bila zagotovljena v republiškem proračunu za leto 1969, o katerem je izvršni svet na zadnji seji že o tem razpravljal in sprejel sklep, da enoletna enkratna pomoč ne bi učinkovito pripomogla k razreševanju težav kmetijskim delovnim organizacijam, zato bo predlagal skupščini osnutek zakona, s katerim naj se zagotovi pomoč kmetijskim organizacijam za dobo 4 let. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Ker sta poslanca, ki sta postavila vprašanje, in sicer tovariš Slavič in tovariš Lutar odsotna, bi prosil predstavnika republiškega sekretariata za gospodarstvo, če bi oba odgovora poslal v pismeni obliki obema poslancema.

Ali želi kdo izmed poslancev postaviti novo poslansko vprašanje na današnji seji zbora? Prosim, besedo ima tovariš Puterle.

Franc Puterle: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Splošno je znano, da sta kruh in pecivo v strukturi potrošnje še izredno pomembna, saj še vedno ugotavljamo, da se v Sloveniji dnevno porabi 250 do 400 kg kruha oziroma peciva na prebivalca, odvisno seveda od razvitosti porabe v posameznih regijah. Po sedaj znanih podatkih bosta tudi v bodoče kruh in peciva v strukturi prehrane zelo pomembna. Za razvoj pekarstva je družba do danes bore malo storila. Do leta 1960 so bile pekarne, več ali manj, prepuščene lastni usodi. Teritorialne skupnosti pa problemov pekarstva niso mogle reševati. Šele žitni kombinati so začeli z rekonstrukcijo te izredne zaostale in tehnično zastarele proizvodnje, danes pa imamo v obratu tri vrste pekarn: industrijske pekarne, obrtno-industrijske pekarne in obrtne pekarne. Industrijske pekarne predstavljajo izrazit napredek v tehnično-tehnološkem smislu, ki v majnih in zastarelih pekarnah ni bil mogoč. Sodobne tehnologije v proizvodnji kruha, primernih delovnih pogojev, zvišanja produktivnosti dela in tako dalje ni mogoče doseči brez ustrezne koncentracije v velikih obratih. Kombinati so to težavno in nehvaležno nalogo prevzeli na lastna ramena in jo rešujejo po najboljših močeh. V sedanjih, v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi, neenakih pogojih gospodarjenja, sodobno pekarstvo ni rentabilna proizvodnja. Glede glavnih surovin, kot tudi končnih izdelkov so pod strogo družbeno kontrolo, stroški v peki pa zelo nizko odmerjeni. Oskrba posameznih koncentracij prebivalstva Ljubljana, Kranj, Jesenice, Radovljica, Novo mesto, Maribor, Celje, Koper in tako dalje, je za kombinate velika odgovornost, ki se je v celoti zavedajo in tudi primerno izpolnjujejo.

Občinske skupščine so v politiki razvoja pekarstva silno neenotne. Vse bolj je razširjen pojav privatnih pekarn in to celo v tistih območjih, kjer

je oskrba tržišča docela zadovoljiva. Proizvajalci družbenega sektorja dostavljajo kruh tudi do 50 km in več daleč, da bi zadovoljili potrebe in izpolnili nalogo, ki jim jo je družba določila. Privatnik prodaja kruh prek pulta v centru, kjer je družbena pekarna, proizvaja v sanitarno-tehnično neprimernih obratih pod nemogočimi higienskimi pogoji.

Kaj naj se ukrene? Mislim, da je koncept nadaljnjega razvoja te proizvodnje nerazčiščen, posebno v občinskih skupščinah ne. Če se bodo privatne pekarne še naprej tako širile, se resno sprašujem, zakaj potem rešujemo zastarelost, tehnično neopremljenost, slabo oskrbo, nepopolnost v asortimentu in tako dalje. Občinske skupščine pa neodvisno od tega odobravajo privatnikom to dejavnost.

Glede na tako orientacijo, pa četudi so sedaj še neznane količine, bo družbeni sektor prisiljen omejiti, oziroma preusmeriti to proizvodnjo v druge bolj rentabilne proizvode, občinskim skupščinam pa bo postopoma prepuščeno reševanje teh problemov. To je ena stran tega problema.

Proizvajalci družbenega sektorja plačujejo družbeni skupnosti vse obveznosti, ki niso majhne in tako kot vsa ostala industrija, privatni proizvajalci pa so v veliko bolj ugodnem položaju. V takih pogojih poslovanja kujejo ekstra dobiček, ki ni plod dela, temveč neenake obremenitve. Imajo isto prodajno ceno, vendar nobenih transportnih stroškov, ne dajejo popuste trgovinam, plačujejo davek v pavšalnem znesku ipd., kot že omenjeno zasebniki proizvajajo v sanitarno in tehnično neprimernih obratih. Popolnoma je jasno, da ob takem neenakem startu, v možnosti poslovanja raste želja pod tovrstno proizvodnjo pri privatnikih, ki se lahko v senci velikih pekarn odlično razvijajo.

Menim, da so na tem področju gospodarske dejavnosti nerešeni osnovni problemi in se resno sprašujem, kam pelje taka politika do razvoja pekarstva.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prosim, da mi odgovori na naslednja vprašanja:

1. Kakšno je načelno stališče do razvoja pekarstvu, tako družbenega kot privatnega in kakšna naj bo bodoča naloga kombinata pri nadaljnjem razvoju pekarstva in izboljšanja pogojev dela pekov?

2. Kdo bo v bodoče odgovoren za oskrbo trga in vseh potrošnikov, saj družbeni sektor oskrbuje danes do 90 % tržne porabe kruha?

3. Kakšna naj bo bodoča politika cen in reševanje nujne rekonstrukcije te zastarele panoge s stališča občinskih skupščin?

4. Kdo bo v bodoče odgovoren za izboljšanje pogojev dela v pekarstvu, kot tudi za uvedbo modernih tehnično-tehnoloških dosežkov?

5. Kako preprečujemo neupravičeno bogatenje zasebnikov na račun neustreznih davčnih obremenitev. Kaj je bilo storjeno glede izenačenja pogojev poslovanja med družbenim in privatnim sektorjem nasploh, zlasti še, ker naj bi se že v preteklem letu začeli izvajati ustrezni ukrepi, ki pa niso dali še nobenih rezultatov. Verjetno bi lahko dobil odgovor na eni od prihodnjih sej.

Predsednik Tone Bole: Ali želi predstavnik izvršnega sveta na vprašanje, ki ga je postavil tovariš Puterle, odgovoriti na današnji seji, oziroma se strinja s predlogom, ki ga je dal tovariš poslanec, da odgovori na vprašanje na eni od prihodnjih sej. (Da.) Hvala.

Prosim ima še kdo kakšno poslansko vprašanje? Prosim, besedo ima tovariš Ivan Kronovšek.

Ivan Kronovšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Rad bi postavil vprašanje glede problema, ki je na nekaterih območjih Slovenije precej pereč in sicer glede novega režima v avtobusnem prometu.

Vemo, da so po sprejetju novih predpisov nastale nove razmere, da se lahko ljudje prevažajo bolj kulturno, zlasti še, ker dobro poznamo prejšnje razmere, ko so se ljudje prevažali kot živina. Z novim načinom osebnega avtoprevoza smo sicer napravili korak naprej in je človeku zagotovljeno, da lahko vsaj na daljših relacijah udobno sedi, vendar imamo po drugi strani še velike neprijetnosti zlasti tam, kjer se križajo krajše ali pa daljše relacije v prometu.

Rad bi navedel nekaj primerov. V lokalnem prometu so dovoljena stojišča, medtem ko na daljših relacijah to ni dovoljeno. Toda ljudje ne potujejo samo na kratkih relacijah, kjer lahko v vsakem primeru stopijo v še tako napolnjen avtobus, toda ponekod je bilo mnogim ljudem zadnje čase onemogočeno, da bi redno prihajali v šolo, na svoje delovno mesto itd. So pa tudi takšni primeri, ko so ljudje glede svojih opravil nujno vezani na določen čas. Recimo na sodno obravnavo, ki se prične ob določeni uri. Človek računa z voznim redom in gre pravočasno na avtobusno postajo, v dobri veri, da bo pravočasno prispel, kamor je namenjen. Ker pa so avtobusni sedeži zasedeni in ne sprejme nobenega potnika, se zgodi, da lahko zaradi takega primera oziroma zamude pri sodišču tudi izgubi tožbo.

Drug primer. Skupina sorodnikov gre na primer na pogreb. Za enega je prostor, za tri pa ne. Ali naj gre le eden na pogreb, ostali trije pa ostanejo, ali naj ne gre nobeden. Na naslednji postaji pa lahko izstopi več ljudi, kot jih je recimo na prejšnji postaji čakalo na ta avtobus. Na kratko sem opisal te težave glede na številne pritožbe naših delovnih ljudi. Zato bi postavil naslednje vprašanje:

Kaj mislijo odgovorni dejavniki storiti, da bi se proučila in uredila ta vprašanja in da bi s tem tudi nam poslancem omogočili, da lahko pravočasno prihajamo na seje.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Kronovšek, če sem iz vsebine tvojega vprašanja pravilno povzel, postavljaš vprašanje republiškemu sekretariatu za gospodarstvo, ki je po vsebini te problematike pristojen za odgovor. Prosim predstavnika sekretariata za gospodarstvo, če želi na vprašanje, ki ga je postavil tovariš poslanec Kronovšek, odgovoriti na današnji seji. (Na prihodnji seji.) Ali želi še kdo postaviti poslansko vprašanje? Prosim, tovariš Stane Pungerčar ima besedo.

Stane Pungerčar: Glede na aktualno temo, o kateri je razpravljala naša skupščina prejšnjega sklica o modernizaciji cestnega križa v Sloveniji bi postavil kratko vprašanje: V kakšni fazi so dela na modernizaciji cestnega križa? Pri tem mislim na projekte.

In drugo vzporedno vprašanje: kakšna je finančna konstrukcija tega projekta in kako je z angažiranjem tujega kapitala.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Pungečar, prosil bi za majhno pomoč. Na koga naslavljaš to vprašanje?

Stane Pungerčar: Kolikor je mogoče, naj odgovori pristojni upravni organ, oziroma če je to v pristojnosti in da bo lahko podan bolj konkreten odgovor, potem prosim za odgovor izvršni svet.

Predsednik Tone Bole: Prosim, ali lahko na vprašanji, ki ju je postavil Stane Pungerčar, odgovori predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo na današnji seji, ali bo odgovoril na eni od prihodnjih sej? (Na eni od prihodnjih sej.) Kdo še želi postaviti poslansko vprašanje? Tovariš Knez ima besedo.

Jože Knez: Jaz bi k vsebini prejšnjega vprašanja postavil dopolnilno vprašanje, in sicer: Informiran sem, da sta se SR Hrvaška in Srbija dogovorili za izgradnjo dvopasovne ceste Beograd–Zagreb, v določenih terminih. Postavljam vprašanje: Kakšna situacija bo nastala na trasi ceste Ljubljana–Zagreb in ali misli naša republika glede na ta dogovor pristopiti k sporazumu in uskladiti rok izgradnje ceste Ljubljana–Zagreb s terminom, ki je predviden za dokončanje ceste Beograd–Zagreb. Prosim, če bi republiški sekretariat za gospodarstvo odgovoril tudi na to vprašanje, ko bo odgovoril na prejšnje poslansko vprašanje.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Knez, ti predlagaš, da republiški sekretariat za gospodarstvo odgovori na to vprašanje na eni od prihodnjih sej. Ali se predstavnik sekretariata strinja s predlogom, ki ga je dal tovariš Knez? (Da.) Ima še kdo kakšno vprašanje? (Ne.) Če se nihče ne javlja k besedi, zaključujem poslanska vprašanja.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o rudarstvu, ki ga je pripravil republiški sekretariat za gospodarstvo.

Osnutek zakona je pripravljen na podlagi sklepa, ki ga je sprejel gospodarski zbor prejšnjega sklica na svoji 56. seji dne 19. novembra 1968, ko je obravnaval predlog za izdajo zakona o rudarstvu. Ali želi predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo tovariš Jože Tepina še ustno obrazložiti osnutek zakona? (Ne želi.) Osnutek zakona sta obravnavala odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta predložila pismeni poročili. Ali želi poročevalec odbora tovariš Alojz Žokalj še ustno obrazložiti stališče odbora ali ne? (Ne.) Osnutek zakona je obravnaval tudi izvršni svet ter nas s posebnim dopisom, ki ste ga prejeli k tej točki dnevnega reda, obvestil, da se z osnutkom zakona strinja. Pričenjam razpravo. Kdo želi sodelovati v razpravi? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javlja k razpravi zaključujem načelno razpravo in prehajamo k obravnavi osnutka zakona po posameznih členih.

K prvemu členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije. Ali so še kake pripombe k prvemu členu in k pripombi zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Če ne, prehajamo na 2. člen. Tu je ravno tako pripomba zakonodajno-pravne komisije. Ali je kaka pripomba k 2. členu oziroma k pripombi zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Prehajamo na 3. člen. Tu je pripomba zakonodajno-pravne komisije in pripomba odbora za proizvodnjo in blagovni promet. Ali je kaka pripomba k samemu členu oziroma k pripombam zakonodajno-pravne komisije in odbora za proizvodnjo in blagovni promet? (Ne.)

Prehajamo na 4. člen in na 5. člen. Pri 6. členu so k 1. odstavku pripombe odbora, k 2. odstavku so pripombe zakonodajno-pravne komisije. K 7. členu ni pripomb.

K 8. členu je pripomba odbora za blagovni promet in proizvodnjo.

K 9. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije in pripomba odbora s tem, da ena in druga pripomba povzemata isti smisel.

Tovariš sekretar me je opozoril, da so pripombe razvidne iz poročila. K 10. členu je pripomba odbora za proizvodnjo in blagovni promet. Ima kdo pripombo k členu oziroma k pripombi odbora? (Ne.)

K 11. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije, ki je vezana na pripombo k 1. členu. Ima kdo pripombo k členu oziroma k pripombi komisije? (Ne.)

K 12. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije. Ima kdo pripombo k členu oziroma k pripombi komisije? (Ne.)

K 13. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije.

K 14. členu ni pripomb.

K 15. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije.

K 16. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije.

K 17. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije.

K 18., 19., 20. in 21. členu ni pripomb.

K 22. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije. K 23. členu ni pripomb.

K 24. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije in pripomba odbora. K 25. členu ni pripomb.

K 26. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije. K 27. členu ni pripomb.

K 28. členu je pripomba zakonodajno-pravne komisije.

K 29. členu je pripomba odbora in k 30. členu ni pripomb.

Glede na to, da je zbor v načelu sprejel zakonski osnutek in glede na razpravo v podrobnostih predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep o sprejemu osnutka zakona o rudarstvu:

1. Osnutek zakona o rudarstvu se sprejme in

2. predlog zakona pripravi pristojni odbor republiškega zbora v sodelovanju z republiškim sekretariatom za gospodarstvo. Pri pripravi predloga zakona naj se upoštevajo pripombe, ki sta jih dala v svojem poročilu odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora in zakonodajno-pravna komisija.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep o sprejemu osnutka zakona o rudarstvu.

Glede na to, da je izvršni svet umaknil osnutek zakona o radijskem prometu, prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o investicijskem prispevku, ki ga je skupščini predložil izvršni svet s predlogom, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog.

Ali želi predstavnik izvršnega sveta tovariš Ivan Zupan predlog zakona in predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku še ustno obrazložiti?

Ivan Zupan (iz klopi): Ne, hvala.

Predsednik Tone Bole: Osnutek zakona sta obravnavala odbor za finance in zakonodajno-pravna komisija ter predložila pismeni poročili. Glede na predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, se mora zbor najprej izjaviti o tem predlogu. Prosim, kdor je za predlog, da obravnavamo zakon po skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Trije poslanci.) Je kdo proti? (Eden.)

Ugotavljam, da se zbor strinja z obravnavo zakona po skrajšanem postopku.

Iz poročila zakonodajno-pravne komisije je razvidno, da ta predlaga spremembe k naslovu zakona in k besedilu prvega člena zakona. Želi predstavnik izvršnega sveta zavzeti stališče do predlaganih sprememb? Prosim, tovariš Zupan ima besedo.

Ivan Zupan (iz klopi): Nimam predloga.

Predsednik Tone Bole: Se odbor za finance strinja s predlaganimi spremembami? Prosim, tovarišica Žlebnikova.

Mara Žlebnik: V pismenem poročilu smo navedli, da se odbor v celoti strinja s predlaganimi spremembami zakonodajno-pravne komisije.

Predsednik Tone Bole: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi k razpravi, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje amandmaja zakonodajno-pravne komisije. Glede na vsebino amandmajev predlagam, da glasujemo o obeh amandmajih hkrati.

Kdor je za predlagane amandmaje, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala. Je kdo proti predlaganim amandmajem? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (En poslanec.) Ugotavljam, da sta amandmaja zakonodajno-pravne komisije sprejeta z večino glasov.

Prehajam na glasovanje o zakonskem predlogu v celoti. Kdor je za to, da se sprejme zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Kdo se je vzdržal glasovanja? (En poslanec.) Ugotavljam, da je zakon o investicijskem prispevku sprejet z večino glasov.

Prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, ki ga je pripravil republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

Ali želi republiški sekretar za pravosodje in občo upravo tovariš dr. Damjan obrazložiti osnutek zakona. (Da.) Prosim.

Dr. Viktor Damjan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Potrebe po pridobivanju prostorov za stanovanjsko in komunalno izgradnjo so že pred 10 leti narekovale sprejem zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Ko je ta zakon uredil vprašanje prehoda potencialnih zemljišč za omenjene namene iz državljanske v družbeno lastnino, je v svojem 40. členu uredil tudi tako imenovano prednostno pravico na nacionaliziranem nezazidanem zemljišču. Omenjene potrebe po pridobivanju kompleksov zemljišč za stanovanjsko in komunalno izgradnjo so glede na hiter razvoj urbanizacije in porast gradenj še bolj prisotne danes, kar se je odrazilo tudi v zakonih, ki so bili sprejeti v zadnjem času, zlasti v zakonu o določanju stavbnih zemljišč v mestih in naseljih mestnega značaja in v zadnjem zakonu o razlastitvi. Tudi oba omenjena zakona predvidevata tako imenovani inštitut prednostne pravice, s katerim zagotavljata občanu ob določenih pogojih izjemno pravico, da si pridobi potrebno zemljišče za gradnjo take stavbe, ki jo v lasti lahko ima, oziroma, ki jo v last lahko pridobi.

V SR Sloveniji se zaradi specifičnih pogojev zakon o določanju stavbnih zemljišč v mestih in naseljih mestnega značaja ne uporablja, ker že zakon o razlastitvi zadovoljivo rešuje potrebe po pridobivanju zemljišč za gradnjo. Pri tem pa zakon o razlastitvi postavlja za pridobitev te prednostne pravice, ki je, kakor sem že poudaril izjemna, določene pogoje. Ti pogoji so naslednji:

1. Prednostni upravičenec mora biti prej lastnik parcele.

2. Površina parcele, ki mu je bila razlaščena, mora biti najmanj tolikšna kot znaša površina novo nastale urbanistične parcele, ki pa mora ležati na stari parceli prejšnjega lastnika.

3. Prednostni upravičenec svojo pravico lahko uveljavi le v skladu z določili zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, zakona o prometu z zemljišči in stavbami ter zakona o stanovanjskih razmerjih.

4. Prednostna pravica se lahko uveljavlja le pod pogojem, da veljavno sprejeti zazidalni načrt gradnjo ustrezne stavbe sploh dopušča.

Zvezni zakon o razlastitvi, ki urejuje inštitut prednostne pravice gradnje na razlaščenem zemljišču pa dodatno določa, da republiški zakon predpiše še pogoje in način uveljavljanja prednostne pravice, kar je vsebina predloženega zakonskega osnutka.

Ko je predlagatelj pripravil predlog za izdajo omenjenega zakona, je predvsem reševal vprašanje, kako v okviru zveznega zakona o razlastitvi kar najbolj pravično zagotoviti prednostno pravico gradnje občanom upravičencem.

Ozka interpretacija zveznega zakona dopušča uveljavitev prednostne pravice le v primeru, da nova urbanistična parcela v celoti najmanj pokriva staro parcelo. Ker pa gre pri kompleksni razlastitvi za komasacijo zemljišč, bi bili taki primeri zelo redki in bi se lahko zgodilo, da bi občan kljub temu, da mu je bil razlaščen večji kompleks zemljišča, svoje prednostne pravice ne mogel uveljaviti samo iz razloga, ker se urbanistična parcela ne ujema z njegovo staro parcelo.

S tem pa ne bi bil izpolnjen namen zakona, zato osnutek tega zakonskega predloga omejuje ta pogoj s tem, da urbanistična parcela leži na stari parceli vsaj z dvema tretjinama svoje površine. Takoj pa je treba pripomniti, da bi sleherno drugo sorazmerje, na primer polovica itd. ne bilo v skladu z vsebino kompleksne razlastitve, ki je v končni konsekvenci v tem, da se vsem občanom, ne le tistim, ki že imajo gradbeno zemljišče, zagotovi potrebno gradbeno parcelo.

Odločilno vlogo ima pri tem zvezni zakon, ki izrecno predpisuje, da je zazidalni načrt tisti faktor, ki odloča o možnosti in namembnosti gradnje na določeni parceli.

Tako že zvezni zakon omejuje inštitut prednostne pravice v tistih primerih, kjer se na določeni površini predvideva blokovska gradnja in ne gradnja družinskih hiš. V takih primerih bo občan moral, kolikor bo zainteresiran za gradnjo, gradbeno parcelo pridobiti pod splošnimi pogoji pridobivanja zemljišč, to je z natečajem. Tega načela pa se ne da kršiti s tem, da bi razlaščen občan v takih primerih, ko ne more graditi, pridobil parcelo na drugem razlaščenem zemljišču, pač pa bo za razlaščeno zemljišče pravično odškodovan. Taka rešitev je tudi pravno utemeljena po zakonu o razlastitvi, da mora občan razlaščeno mu zemljišče po odločitvi pristojnega občinskega organa izročiti ustreznemu upravičencu.

Iz 60. in 61. člena zakona o razlastitvi izhaja, da je občan opravičen do prednostne pravice le na eni sami parceli. Zato tudi ni bilo mogoče sprejeti

solucije, da bi prejšen lastnik s svojim zemljiščem disponiral v krogu svojih družinskih članov.

Inštitut prednostne pravice je doslej urejal tudi zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Glede na novo sprejeti zakon o določanju stavbnih zemljišč v mestih in naseljih mestnega značaja pa določilo ustreznega zakona iz leta 1958 seveda ne velja več. Zato predloženi zakonski osnutek urejuje tudi prednostno pravico na nacionaliziranih zemljiščih, pri čemer omogoča realizacijo te pravice vsem tistim občanom, ki je doslej še niso uveljavili glede na objektivne momente, ko uveljavitev te prednostne pravice ni dopuščal zazidalni načrt, ali ni bil dokončno sprejet. V tej zvezi je glede na novo sprejeto prakso vrhovnega sodišča Jugoslavije predlagatelj izdelal spreminjevalni predlog člena 5. osnutka zakona, ki vam je predložen v gradivu.

V praksi pri izvajanju zakona ne bo težav, saj se omenjeni inštitut uporablja že nekaj let, zato tudi njegovo izvajanje ne bo terjalo morebitnih finančnih obremenitev skupščinskih proračunov. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Osnutek zakona sta obravnavala odbor za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravna komisija ter predložila pismeni poročili. Ali želi poročevalec odbora, tovariš Štefan Nemec, še ustno dopolniti pismeno poročilo? (Ne.) Ali želi predstavnik izvršnega sveta seznaniti zbor s stališči izvršnega sveta do obravnavanega osnutka zakona? (Ne.)

Pričenjam razpravo. O pripombah odbora in zakonodajno-pravne komisije k posameznim členom bomo razpravljali, ko bomo osnutek zakona obravnavali v podrobnostih. Kdo želi sodelovati v načelni razpravi? (Ne javi se nihče.) Ker se k načelni razpravi nihče ne javlja, prehajam k obravnavi osnutka zakona v podrobnosti oziroma po posameznih členih.

Glede na dosedanje razprave in da so bile dane pripombe k posameznim členom osnutka, predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

Osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice o uporabi zemljišča, razlaščenega za gradnjo se sprejme.

Predlog zakona pripravi pristojni odbor republiškega zbora v sodelovanju z republiškim sekretariatom za pravosodje in občo upravo. Pri pripravi predloga zakona naj se upoštevajo pripombe k zakonskemu osnutku, ki jih je dal v svojem poročilu odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora in zakonodajno-pravna komisija.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep o sprejemu osnutka zakona.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Predlog je dal skupščini v obravnavo republiški sekretariat za urbanizem. Ali želi predstavnik republiškega sekretariata za urbanizem, tovariš Marjan Gaspari, ustno obrazložiti predlog za izdajo zakona? (Da.) Prosim.

Marjan Gaspari: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V začetku bi želel opozoriti, da se predlog za izdajo zakona o tem, kakšno sta-

novanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše, se nanaša samo na tiste počitniške objekte — weekende, katere posedujejo naši občani, ki že imajo svoj stanovanjski maksimum, določen z zveznim zakonom. Toliko v začetno pojasnilo, — ker predlog ne rešuje kompleksno problematike počitniških objektov.

4. člen zveznega zakona o stanovanjskih razmerjih, objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 11/66, določa, da smejo imeti občani v lasti posamezna stanovanja in družinske stanovanjske hiše le do mej, ki jih postavlja zakon o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Po 2. členu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč lahko občan pridobiva in ima v zasebni lasti ali družinsko stanovanjsko hišo, to je stavbo z dvema stanovanjema ali tremi manjšimi stanovanji ali največ dvoje stanovanj kot poseben del stavbe, ali dve družinski stanovanjski hiši z največ dvema stanovanjema in tretjim manjšim stanovanjem, ali enodružinsko stanovanjsko hišo in eno stanovanje kot poseben del stavbe. To je torej maksimum, katerega ima lahko vsak naš občan v svoji osebni lasti.

Pri tem je 16. člen tega zakona izrecno določal, da ni predmet nacionalizacije in da se ne všteva v število zgradb in posebnih delov stavbe tista stavba, ki po svoji velikosti in namembnosti služi lastniku samo za oddih in počitek in jo on ali njegovi družinski člani sezonsko ali občasno koristijo za ta namen, ne glede na to, ali se takšna stavba nahaja v mestu, kjer ima lastnik stalno prebivališče ali v kakšnem drugem kraju. Občinski ljudski odbor je bil pooblaščen, da z odlokom določi, katere stavbe se glede na velikost in namembnost štejejo, da služijo za oddih in za počitek. Opisana pravna ureditev je omogočila neupravičeno bogatenje nekaterih občanov in špekulacijo s stanovanjskimi prostori ter stanovanjskimi prostori, ki se sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih.

Iz teh razlogov je zvezna skupščina sprejela v avgustu 1968 zakon o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih, objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 32/68. S tem zakonom se je spremenil omenjeni 4. člen zakona o stanovanjskih razmerjih tako, da se za stanovanje oziroma stanovanjsko družinsko hišo štejeta tudi stanovanje oziroma stavba, ki jo lastnik in njegovi družinski člani sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih, če ima po gradbenih lastnostih in možnostih uporabe lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Zakon je tudi pooblastil republike, da lahko v svojem zakonu natančneje določijo, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Hkrati s to novelo je zakon odpravil tudi 16. člen zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Glede na to je zakon tudi uredil vprašanje prehoda presežka stanovanjskih zgradb nad zakonski maksimum v družbeno lastnino, in sicer na način kot je to opisano v predlogu za izdajo republiškega zakona, ki je predmet današnje obravnave.

Ob proučevanju novega zakona je bilo s strani pristojnih republiških upravnih organov in vrhovnega sodišča SR Slovenije soglasno ugotovljena potreba, da uporabimo pooblastilo zveznega zakona in z republiškim zakonom enotno uredimo vprašanje, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, ni po gradbenih lastnostih stanovanje, oziroma stanovanjska hiša oziroma nima po možnosti uporabe lastnosti rednega stanovanja, stanovanjske hiše. Gre torej za lastnosti stanovanj oziroma

stavb, od katerih je odvisna lastninska opredelitev glede na predpisani zakonski maksimum.

Glede gradbenih lastnosti oziroma možnosti uporabe stanovanjskih objektov, ki se uporabljajo sezonsko ali občasno za počitek in oddih, so podani kriteriji v predlogu za izdajo zakona. Osnovno stališče pri izbiri teh kriterijev je bilo, da mora stavba za počitek in oddih omogočiti lastniku normalno uporabo za redno bivanje in življenje v taki stavbi. Pri tem opozorim, da mora stavba za počitek in oddih izpolnjevati vse pogoje iz prvega člena, da se lahko razglasi za redno stanovanje oziroma stanovanjsko hišo, torej mora izpolnjevati vse kriterije.

Kakšni bodo pravni nasledki predlaganega zakona? Stanovanjski prostori in stavbe, ki jih uporabljajo lastniki sezonsko ali občasno za počitek in oddih, ki izpolnjujejo po predlogu zakona vse kriterije in jim zakon prizna lastnost rednega stanovanja oziroma stanovanjske hiše, se bodo vštevali v zakonski maksimum, ki ga lahko ima občan po zakonu o nacionalizaciji. Občani, ki presegajo zakonski maksimum, bodo morali oddati presežek v družbeno lastnino proti pravični odškodnini, ki jo jim bo morala plačati občina. Drugim občanom, lastnikom takih enakih stavb, bodo ostale stavbe v lasti ves čas, dokler ne bi presegli zakonskega maksimuma.

Glede obdavčenja in stanovanjskih odnosov se s sprejetjem predlaganega zakona v ničemer ne spreminja sedanja pravna ureditev, to je, vsak lastnik stanovanjskega prostora oziroma stavbe, ki jo uporablja sezonsko ali občasno za počitek ali oddih bodisi sam, bodisi njegovi družinski člani, mora plačati davek od dohodka od stavb, in sicer ne glede na to, ali je tako stanovanje oziroma stavba v premoženjskem smislu šteti za redno stanovanje oziroma družinsko hišo ali ne. Omenjene stavbe in stanovanja po zakonu o stanovanjskih razmerjih še vnaprej ni šteti za stanovanja in zato se stanovanjska razmerja v taki stavbi ne urejajo po zakonu o stanovanjskih razmerjih. Zakon bo koristil tudi občinskim skupščinam in zavodom za urbanizem pri izdelavi zazidalnih načrtov in pri izdajanju lokacijskih dovoljenj za tovrstne objekte, ker vsebuje določene normative, ki se v poprečju v praksi uporabljajo.

Tovarišice in tovariši poslanci, ker se z zakonom o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih stabilizirajo ustavna načela o lastnini občanov, s predlaganim zakonom pa za celotno republiko določajo enotna merila, kar zagotavlja enotno obravnavanje občanov, prosim, da sprejmete predlog za izdajo tega zakona.

Predsednik Tone Bole: Predlog za izdajo zakona sta obravnavala tudi odbor za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravna komisija ter sta predložila svoja pismena poročila. Prosim predstavnika odbora in predstavnika komisije, če želita še ustno dopolniti poslano pismeno poročilo. Tovariš Štefan Nemec, predsednik odbora za družbenoekonomske odnose, ima besedo.

Štefan Nemec: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Poleg tega, kar je navedeno v poročilu, mislim pripomniti samo še naslednje.

V odboru je bilo v razpravi zavzeto stališče, da ni nobenega namena zavirati izgradnjo vikendov, nasprotno, ugotovljeno je bilo, da ta izgradnja v precejšnji meri vpliva poleg drugega tudi na dvig kulturne ravni naših vasi, pomaga pri reševanju raznih komunalnih vprašanj, kot na primer graditev cest itd. S tem zakonom se urejajo enotno za vso Slovenijo določeni kriteriji, o tem,

kaj je šteti za občasno uporabljanje stavbe za oddih ali vikend oziroma stanovanjsko hišo. Kot je v poročilu navedeno, je odbor osvojil stališče, da se upošteva kot vikend tudi objekt tistih lastnikov, ki ne izpolnjujejo 50 m^2 oziroma drugih pogojev kot je navedeno v zakonu. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Ali želi predstavnik zakonodajno-pravne komisije dati še ustno poročilo. (Da.)
Besedo ima tovariš Stanislav Simšič.

Stanislav Simšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Zakonodajno-pravna komisija je obravnavala zadevni predlog za izdajo zakona in ni imela bistvenih pripomb. Kasneje pa je sprejela poročilo odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora in imamo pripombo na zadnji odstavek na prvi strani poročila. Iz besedila tega odstavka izhaja, da naj bi se z republiškim zakonom določilo število vikendov, ki jih ima lahko posamezen državljan. Ker pa zvezni — popolni — zakon ne daje takega pooblastila republiki, tega določila ni mogoče vključiti v naš republiški zakon. Zaradi tega komisija meni, da predlagatelj oziroma sestavljalec zakonskega osnutka ne more take pripombe upoštevati.

Predsednik Tone Bole: Slišali smo ustno poročilo predstavnikov odbora in komisije in pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče se javlja k besedi, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:
Predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavbo, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek ali oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše, se sprejme.
Osnutek zakona naj pripravi republiški sekretariat za urbanizem, ki naj temelji na načelih, ki jih navaja predlagatelj v predlogu za izdajo zakona z dopolnitvami, kot jih je v svojem poročilu predlagal odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora in zakondajno-pravna komisija, vključno s pripombami današnje razprave. Tovariš sekretar me je namreč opozoril, da obstojajo nasprotujoča si mnenja oziroma stališča med zakonodajno-pravno komisijo in med odborom za družbenoekonomske odnose. Besedo ima Boris Sajina, sekretar zbora.

Boris Sajina: Če odbor ne vztraja pri dani pripombi, kar bi bilo pričakovati iz dosedanje razprave, verjetno to pomeni, da bi najbrž morali sprejeti sklep, da naj temelji osnutek samo na načelih, ki jih vsebuje predlog za izdajo zakona, brez kakršnihkoli dopolnitev.

Predsednik Tone Bole: Če prav razumem, je potem vsa zakonodajna iniciativa sedaj naložena samo predlagatelju, torej brez stališč in mnenj, ki sta jih zavzela naš odbor in zakonodajno-pravna komisija v dosedanjih razpravah.

Boris Sajina: Če dovolite, iz razprave sledi, da se odbor v celoti strinja z načeli, ki jih vsebuje predlog za izdajo zakona. Odbor je dal samo eno pripombo, ki jo navaja v svojem poročilu na prvi strani v zadnjem odstavku, v kateri je rečeno, da se naj omeji število stavb, ki se štejejo kot vikendi oziroma, da se zmanjša kriterij glede površin za stavbe, ki nimajo lastnosti stanovanja oziroma ne stanovanjske hiše. Zakonodajno-pravna komisija nas je sedaj obvestila, da ta zahteva odbora ni uresničljiva, ker ni v skladu z določili

zveznega zakona. Zato bi bilo nesmotrno nalagati pripravljalcu zakonskega osnutka, da naj upošteva to, kar ni izvedljivo. Skratka, odbor predlaga nekaj, kar ne bi mogel sestavljalec zakonskega osnutka upoštevati. Gre za to, da naj zbor ugotovi, če je trditev, ki jo navaja zakonodajno-pravna komisija točna, ker potem nima smisla, da nalagamo pripravljalcu osnutka, da upošteva pripombo odbora.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Simšič, prosil bi za dodatno pojasnilo. Ali vaš predlog opozarja na nezakonitost postopka in vas prosim za jasen odgovor.

Stanislav Simšič (iz klopi): Ker to ni v skladu z zveznim zakonom je tak predlog v nasprotju z zakonom.

Predsednik Tone Bole: To pomeni, da se moramo omejiti samo na zaključek, da smo na začetku obravnave. Besedo ima tovariš Zimšek.

Anton Zimšek: Verjetno je zakonodajno-pravna komisija najbolj kvalificirana, da oceni zakonitost oziroma nezakonitost in če je dala tako oceno, potem sigurno naš odbor ne more trmasto vztrajati pri svojem predlogu. Pri tem pa moram kot član odbora povedati, da je v tem primeru treba absolutno sprejeti načelo omejitve števila kvadratnih metrov. Na seji našega odbora smo izrazili mnenje, da ni naš namen omejevati izgradnjo vikendov in da je tudi ta izgradnja pozitivna, vendar smo hkrati poudarili, da izhaja celotna problematika tudi iz nekih družbeno-političnih problemov, ki nastajajo v tej zvezi. Zato predlagam, kot član našega odbora, da kriterij 50 m^2 omejimo na 30 m^2. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Besedo ima tovariš Marjan Gaspari.

Marjan Gaspari: Dovolite samo kratko pojasnilo v zvezi z novim predlogom. Z omejitvijo prostora ne dosežemo tistega cilja, ki smo ga hoteli. Pri tem ostane število vikendov še vedno neomejeno, čeprav samo do 30 m^2 površine. Razprava v odborih je podčrtala namen, da naj občani imajo, če že imajo stanovanjski maksimum, le en tak objekt, da ne pridejo pod udar zakona.

Mnenje, ki ga je pojasnil član zakonodajno-pravne komisije, da je predlog odbora protizakonit, je točno. Verjetno pa bi bilo treba opozoriti zvezno skupščino, da spremeni svoj zakon tako, da nam bo potem omogočeno sprejeti dopolnilo, ki ga je dal odbor za družbenoekonomske odnose.

Predsednik Tone Bole: Besedo ima tovariš Franc Gorenc.

Franc Gorenc: Rad bi opozoril na eno vprašanje. Zaradi racionalnosti dela v odboru mislim, da je prav, da pristojna strokovna služba opozarja člane odborov o zakonitosti oziroma protizakonitih predlogih in stališčih. Mi smo ravno o obravnavanem problemu razpravljali v odboru več kot eno uro in smo praktično ves ta čas, ki je nam vsem dragocen, nekoristno zapravili. Mislim, da mora strokovni organ zagotoviti, da bo lahko odbor tudi kvalificirano razpravljal v okviru veljavne zakonodaje. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Kdo še želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Jože Knez.

Jože Knez: Smatram, da je problem weekendov kot je rekel eden predgovornikov, osnovno družbeno-politično vprašanje in ne toliko vprašanje izgradnje in da je s te plati taka premisa, ki jo je predlagal odbor, da se število vikendov posameznega občana omeji, bila prav gotovo na liniji nekih zahtev in sugestij širše družbene sredine. Ob tem pa se mi postavlja vprašanje, če bi taka določba izpadla ali pa bi bila oportuna, da potem urejujemo samo tisti del vprašanja, ki jo daje republiki zvezni zakon. S tem se izpostavljamo pred našo javnost očitku, da smo to vprašanje polovično uredili. S te plati mislim, da je tehnična omejitev brez sočasne maksimilizacije števila vikendov brezploden odgovor na tiste politične razprave, ki so se vodile v zvezi z vikendi. Čeprav priznam, da bi tak sklep bil in taka odločitev nezakonita, vseeno mislim, da bi bilo potem bolj pametno, da problem vikendov s te plati odložimo in da na to vprašanje opozorimo zvezne organe.

Predsednik Tone Bole: Se še kdo javlja k besedi? Tovariš Ivan Kronovšek, prosim.

Ivan Kronovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Razpravljamo o vprašanju, ki zadeva marsikaterega našega delovnega človeka o tako imenovanih vikendih, ki pomenijo danes pojem za dopust, za rekreacijo in podobno. Jaz osebno pri tem nisem prizadet, ker imam vikend doma -- in še ta mi je prevelik. Skušam pa razumeti našega delovnega človeka, ki ves teden ždi v pisarni, tovarni, skladišču in na drugih delovnih mestih, da si zaželi oddiha, vsaj za tiste dni, ki so mu za dopust določeni. Tovarišice in tovariši, vi ste verjetno bolj zainteresirani na vikendih kot sem jaz, vendar zastopam mnenje, da je treba dati človeku vsaj toliko prostora za njegov dopust ali oddih, da se lahko vsaj dvakrat po svoji zemlji »prekobicne«, ker če se bo »prekobicaval« po drugi zemlji, bodo nastali spori. Na nekaterih predelih je zemljišče zelo drago in je našemu človeku težko dosegljivo. Nekatera zemljišča, ki so tudi tako imenovani rekreacijski prostor, pa so bolj poceni. Zato menim, da bi kazalo prostor, ki je zelo utesnjen in je drag, da se tak prostor bolj omeji. Na drugih zemljiščih, ki so cenejša in kjer imamo več življenskega prostora, pa naj se omogoči interesentom uporabo vsaj do 100 m^2, ker je 30 m^2 za družino vsekakor pretesno.

Predsednik Tone Bole: Besedo ima tovariš Štefan Nemec.

Stefan Nemec: Oprostite, da se še enkrat javljam v razpravi. Poudariti moram, da razprava v odboru res ni bila usmerejna proti vikendom. Odbor je imel pripombo samo glede števila vikendov, ki jih lahko nekdo ima, pa četudi ne izpolnjuje tistih 50 m^2 površine v posameznem objektu in se mu ne šteje v ta maksimum. Nekdo pa ima eno stanovanje, ki nima niti polnih 50 m^2, se mu pa šteje v maksimum. V tem je bistvo vprašanja, ki smo ga hoteli s tem predlogom urediti. Najmanj pa je odbor omejeval oziroma bil proti temu, da bi ljudje ne zidali vikendov. Kot sem že prej poudaril, odbor celo podpira tako izgradnjo, vendar se zavzema pri tem za določeno enakost in da se ta maksimum upošteva za vse ljudi enako.

Predsednik Tone Bole: Prosil bi tovariše poslance, da upoštevajo to, da danes razpravljamo o predlogu za izdajo zakona, to je o prvi stopnji postopka za izdajo zakona. To pomeni, da bodo vsa vsebinska vprašanja predmet

detajlnih razprav v nadaljnjem postopku, tako stališča, ki jih je zavzel odbor za družbenoekonomske odnose, kot tudi stališča zakonodajno-pravne komisije in jih je tovariš Simčič danes tudi ustno obrazložil.

Zato bi ob dosedanji razpravi predlagal naslednji sklep glede sprejema predloga za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše:

1. Predlog za izdajo zakona se sprejme.

2. Osnutek zakona naj pripravi republiški sekretariat za urabnizem, ki naj temelji na načelih, ki jih navaja predlagatelj v predlogu za izdajo zakona ter upošteva mnenja, ki so bila dana v dosedanji razpravi. Republiški sekretariat za urbanizem naj predloži osnutek zakona gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije do 30. septembra 1969. leta.

Dajem predlog sklepa, kot sem ga sedaj oblikoval, na glasovanje. Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Hvala. Kdo je proti predlogu? (En poslanec.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Trije poslanci.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo obravnavanega zakona, z večino glasov.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je usklajevanje besedila zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij z besedilom zakona, v katerem ga je sprejel republiški zbor.

Gospodarski zbor prejšnjega sklica je namreč na 48. seji dne 12. marca 1969 sprejel omenjeni predlog zakona. Republiški zbor prejšnjega sklica pa je na 77. seji dne 10. 4. 1969 obravnaval ta predlog zakona in sprejel nekatere določbe tega zakona v drugačnem besedilu, kot gospodarski zbor. Glede na to, da zakon ni bil sprejet v obeh zborih v enakem besedilu, je potrebno uskladiti sporne določbe zakona.

Odbor za finance gospodarskega zbora je obravnaval te sporne določbe in predložil pismeno poročilo, iz katerega je razvidno, v čem se razlikujeta besedili, sprejeti v obeh zborih.

Prosim, ali želi poročevalec odbora poslanec Šter še ustno obrazložiti stališča odbora do uskladitve spornega besedila tega zakona.

Janez Šter: Ne. Hvala!

Predsednik Tone Bole: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odbora na glasovanje.

1. »Da se črta besedilo 2. odstavka 11. člena; da se črta zadnji odstavek 12. člena; da se črta 2. odstavek 15. člena.« To so določbe, ki uvajajo dopolnilno jamstvo poslovnih bank za hrannilne vloge, ki se zbirajo pri hranilno-kreditnih službah.

Kdor je za to, da se črta besedilo v prej omenjenih členih, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.)

Dajem na glasovanje predlog odbora, da zbor sprejme v enakem besedilu kot republiški zbor naslednje določbe zakona:

1. v drugem odstavku 2. člena in v 1. odstavku 15. člena. Kdor je za takšen predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij v enakem besedilu, kot republiški zbor.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda in sicer na obravnavo predloga za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb, ki ga je skupščini predložil republiški sekretariat za delo.

Ali želi republiški sekretar za delo tovariš Jože Božič obrazložiti predlog za izdajo tega zakona? (Da.) Prosim.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ne bi dopolnjeval obrazložitve predloga, temveč bi želel podati dopolnilo k razpravi v zvezi z zakonom, ki je bil v pristojnih odborih republiškega, gospodarskega in socialno-zdravstvenega zbora.

Kot predlagatelj zakona sprejemam izražena stališča odborov in tudi sugestije zakonodajno-pravne komisije v zvezi z obravnavanim predlogom za izdajo zakona. Pripombe se nanašajo predvsem 1. na opredelitev pooblastila republiškemu sekretariatu za delo glede priprave dodatnih predpisov, ki bi jih predložil republiški skupščini skupaj z osnutkom zakona. 2. kot je bilo izraženo večinsko mnenje v odborih, da se s tem zakonom ne uvaja nobena materialna stimulacija za delovne organizacije, ki bi se naj uvedla šele v kompleksnem pristopu oziroma v celoviti pravni ureditvi problematike zaposlovanja invalidnih oseb nasploh; in 3. na stališče zakonnodajno-pravne komisije, ki meni, da 20. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih, na katerem smo skušali graditi ta zakon, ne more biti njegova pravilna podlaga. V načelu temu ni mogoče oporekati, vendar gre pri tem upoštevati, da so slepi invalidi po opravljeni rehabilitaciji sposobni za delo, za katero so se osposobili. Menimo, da vid ni edini pogoj za delo na delovnih mestih telefonistov, kot tolmači zakonodajno-pravna komisija, temveč menimo, da rehabilitiranec v enakem obsegu pa čestokrat še bolj izpolnjuje pogoje za opravljanje določenega dela, kot na primer delo pri določenih telefonskih centralah.

Praviloma se namreč slepi po posebnem postopku poklicno usposabljajo za takšna dela telefonistov, kakršna so mišljena v tem zakonskem predlogu. Videči se običajno samo priučijo, slepi pa se poklicno usposabljajo. Zato smo se prav v predlogu prav zaradi tega sklicevali na 20. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Iz poročila zakonodajno-pravne komisije je v zadnjem odstavku razvidno mnenje komisije, da so podane pravne možnosti za tako izjemno zakonsko ureditev in določitev prednosti zaposlovanja slepih pri sprejemanju na določena delovna mesta, ki bi se je morale pridrževati delovne organizacije, kadar je izpraznjeno oziroma nezasedeno tako delovno mesto. V skladu z določbo 4. odstavka 119. člena zvezne ustave lahko republike same urejajo stvari, ki niso s temeljno zakonodajo urejene, smatram, da smo vendarle v celoti prišli do skupnih izhodišč, zato sprejemamo sugestijo zakonodajno-pravne komisije in bomo na tej osnovi poskusili izoblikovati osnutek zakona. V ostalih tezah kot sem omenil, smo v celoti dobili podporo, čeprav se lotevamo samo delne, ne pa celotne problematike zaposlovanja številnih brezposelnih

invalidov, raznih kategorij. Sprejeli smo obvezo, da bomo do konca leta predložili republiški skupščini zakonske predloge za spremembo temeljne in rerpubliške zakonodaje, predvsem pa, s kakšnimi izhodišči bi v naši republiški zakonodaji poskusili rešiti negotovo pravno stanje invalidov in izoblikovali našo lastno politiko zaposlovanja v Sloveniji pri reševanju vprašanja brezposelnih in novih invalidov. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor za družbenoekonomske odnose in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta poslala zboru pismeni poročili, v katerih predlagata nekatere spremembe načel, na katerih naj temelji zakon. Izvršni svet je poslal zboru pismeno poročilo, s katerim sporoča, da se s tem predlogom za izdajo strinja. Ali želi poročevalec odbora tovariš Tone Tribušon dati k poročilu še ustrezno obrazložitev?

Tone Tribušon (iz klopi): Smatram, da ni potrebno, ker smo v poročilu navedli in obrazložili vsa stališča odbora.

Predsednik Tone Bole: Socialno-zdravstveni zbor je obravnaval predlog za izdajo zakona in predložil našemu zboru pismeno mnenje, ki ste ga prejeli danes pred pričetkom seje. Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb in sicer:

1. predlog za izdajo zakona se sprejme,
2. osnutek zakona naj pripravi republiški sekretariat za delo ter naj temelji na načelih, ki jih navaja predlagatelj v predlogu za izdajo zakona z dopolnitvami kot jih v svojih poročilih predlaga zbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora in zakonodajno-pravna komisija in
3. osnutek zakona naj predloži republiški sekretariat za delo gospodarskemu zboru skupščine do 30. septembra 1969. leta.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Predlog odloka je pripravila in predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Dajem predlog odloka v razpravo. (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi sodelovati v razpravi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka zbor soglasno sprejel.

Glede na to, da je dnevni red 3. seje gospodarskega zbora izčrpan, zaključujem sejo in se zahvaljujem za udeležbo.

(Seja je bila zaključena ob 10.50.)

GOSPODARSKI ZBOR

4. seja

(16. julija 1969)

Predsednik: Tone Bole,
predsednik gospodarskega zbora, in

Franc Lamut,
podpredsednik gospodarskega zbora.

Začetek seje ob 10. uri.

Predsednik Tone Bole: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 4. sejo gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili tovariši poslanci: Alojz Antončič, Jože Eržen, Jože Javornik, Drago Justin, Štefan Podričnik, Anton Zimšek, in Alojz Žokalj. Poleg teh so odsotni še Pavle Kovič, Jožko Rozman in Ivan Zupan.

Predlagam nekaj sprememb predloga dnevnega reda, ki ste ga sprejeli s sklicem in sicer nekatere vsebinske spremembe vrstnega reda obravnave posameznih točk ter razširitev dnevnega reda na obravnavo predloga odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije. Poleg tega nas je izvršni svet s posebnim pismom, ki ste ga prejeli pred sejo, obvestil, da umika osnutek zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov in hkrati predlaga, da zbor obravnava ta zakon po hitrem postopku kot predlog zakona. Novo besedilo predloga zakona, ki ga je predložil izvršni svet, ste prav tako sprejeli pred pričetkom seje.

Hkrati obveščam, da bo aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 obravnaval tudi enotni zbor delovnih skupnosti in bomo zato odgovore na poslanska vprašanja poslušali kot zadnjo točko današnjega dnevnega reda.

Glede na te spremembe predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 3. seje gospodarskega zbora;
2. aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969;

3. predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije;

4. predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962;

5. predlog zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov;

6. osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah;

7. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov;

8. predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji;

9. predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva;

10. volitve in imenovanja in

11. poslanska vprašanja.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Obveščam vas, da sem na današnjo sejo povabil poleg predstavnikov izvršnega sveta in pristojnih upravnih organov tudi predstavnika gospodarske zbornice. Predstavnike vabim, da sodelujejo v razpravi.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. seje gospodarskega zbora.

Osnutek zapisnika ste prejeli z gradivom za to sejo. Ima morda še kdo kakšno pripombo k osnutku zapisnika? (Ne javi se nihče.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik 3. seje gospodarskega zbora odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli:

— pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, ki sta ga izdelala republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za planiranje;

— informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji;

— predlog sklepov izvršnega sveta o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal v obravnavo izvršni svet.

Uvodni ekspoze člana izvršnega sveta k tej problematiki smo poslušali z ostalimi zbori. To problematiko je kot pristojen odbor obravnaval odbor za finance, ki je predložil pismeno poročilo, v katerem je upošteval ugotovitve in stališča odbora za proizvodnjo in blagovni promet, ki je tudi obravnaval ta vprašanja.

Odbor za finance gospodarskega zbora in odbor za finance in proračun republiškega zbora sta skupščini predložila predloge naslednjih aktov:

— predlog sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969, za katerega sprejem sta pristojna gospodarski in republiški zbor;

— predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbenopolitičnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969, za katerega sprejem sta pristojna republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti.

Predloga obeh aktov ste prejeli danes pred sejo, medtem ko ste osnutke obeh aktov prejeli že prej.

Prosim poslanca tovariša Staneta Pungerčarja, da kot predstavnik obeh odborov, ki sta predlagatelja teh aktov, da k njima uvodno obrazložitev.

Stane Pungerčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Kot predstavnik in poročevalec odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije bom podal poročilo k sklepu in priporočilu za usmerjanje in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 in k sklepu in priporočilu o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Pristojna odbora republiškega in gospodarskega zbora sta na skupni seji 8. julija 1969 obravnavala aktualna gospodarska gibanja in izvajanje ekonomske politike v letu 1969 na osnovi gradiv, ki so jih Skupščini SR Slovenije predložili izvršni svet, republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za planiranje. O vseh gradivih so razpravljali tudi pristojni odbori vseh zborov. Na seji je bilo sklenjeno, da pristojna odbora ustanovita medodborsko komisijo odborov republškega, gospodarskega, socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega zbora, ki bi pripravila osnutke aktov o usmerjanju in uresničevanju ekonomske politike, o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969. Medodborska komisija se je sestala dne 10. 7. 1969 in je pripravila osnutka obeh aktov ter ju predložila v obravnavo pristojnim odborom zborov Skupščine SR Slovenije. Člani medodborske komisije so z večinskim mnenjem odobrili osnutek obeh skupščinskih aktov.

Predstavnik pristojnega odbora socialno-zdravstvenega zbora pa je izrazil mnenje, da se z aktom sprejemajo le ukrepi za omejitev splošne potrošnje, premalo pa se zaostruje odnos na področju gospodarstva. Po njegovem mnenju je treba ekscese na tem področju iskati predvsem v nespoštovanju finančne discipline in v delitvi osebnih dohodkov, ki naraščajo hitreje od produktivnosti dela. Prav tako je izrazil pomislek glede tega ali naj se presežki občinskih proračunov uporabljajo v letu 1970 le za intervencije v gospodarstvu.

Prestavnik kulturno-prosvetnega zbora v medodborski komisiji je predlagal, da naj bi izobraževalne skupnosti morebitne presežke dohodkov med predvidevanji finančnega načrta uporabile po zaključnem računu namensko za kritje neurejenih materialnih potreb, določenih s predpisi in družbenim planom. Osebni dohodki na tem področju pa naj ostanejo v okvirih, določenih s sanacijskim programom. Večina članov medodborske komisije se s tem predlogom ni strinjala. Menila je namreč, da bi, če se sprejme predlog predstavnika prosvetno-kulturnega zbora, vsa področja lahko našla razloge, s katerimi bi utemeljevala odstopanja od osnovnega principa imobilizacije presežkov. To pa ne bi pomenilo omejitve, temveč širjenje splošne potrošnje na vseh področjih družbenih služb in ne bi bilo v skladu z napori skupščine in izvršnega sveta za stabilizacijo v gospodarstvu, ki je osnoven pogoj za nadaljnjo normalno rast in razvoj na vseh področjih družbenega življenja. Komisija je bila mnenja, da se za leto 1969 predvideni del sanacij na področju izobraževanja že izvaja in zato ne bi smeli na področju izobraževanja uvajati drugačnega sistema, kakor pri drugih samoupravnih skupnostih.

Predstavnik kulturno-prosvetnega zbora ni pojasnil svojega stališča k večinskemu mnenju o tem vprašanju. Po mnenju odborov predlogi, ki bi parcialno reševali probleme na posameznih področjih splošne porabe, niso sprejemljivi. Poslanci so bili mnenja, da ne bi bilo oportuno določati za posamezna področja splošne porabe druga načela kakor bi veljala za ostale. Tak način obravnavanja bi pomenil odstopanje od predlaganih stališč in njihovo negiranje. V razpravi so nekateri poslanci izrazili mnenje, da predlagana akta precizno določata ukrepe na področju splošne porabe, da pa sta manj precizna pri odrejanju ukrepov na področju gospodarstva.

Bistvena v obeh aktih so stališča do posameznih vprašanj, ki naj bi jih sprejela zvezna skupščina, da bi zagotovila enotno gospodarsko politiko in odstranila vsa žarišča nelikvidnosti, ki nastajajo zaradi nepokritih investicijskih obveznosti, ter zaustavila naraščanje nepokritih izgub gospodarskih organizacij in naraščanje dolgov družbeno-političnih ter samoupravnih skupnosti do gospodarstva. Ravno ta vprašanja so bila poudarjena v vseh razpravah z namenom, da bi se zagotovilo sprejetje ustreznih ukrepov, tako na področju gospodarstva, kakor tudi na področju splošne porabe. Odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodtrskega zbora sta na skupni seji 15. julija obravnavala oba osnutka aktov, ki ju je izdelala medodborska komisija. Na seji obeh odborov je predstavnik izvršnega sveta seznanil odbora s spreminjevalnimi predlogi in dopolnitvami ter dopolnilnimi predlogi izvršnega sveta, ki so bili sprejeti na seji izvršnega sveta 14. julija 1969.

Da bi se poslanci pravočasno lahko seznanili z osnutkom dokumentov in pripravili na sejo, je bilo sklenjeno, da se oba osnutka pošljeta vsem poslancem še pred razpravo na izvršnem svetu in v obeh pristojnih odborih v taki obliki, kakor ju je pripravila medodborska komisija.

Pristojna odbora sta sprejela spreminjevalne predloge izvršnega sveta, poleg tega pa so bile opravljene še nekatere druge spremembe. Ker ste prav gotovo oba osnutku, ki ste ju prejeli, že proučili, bom navedel tiste spremembe, ki so v končnem osnutku, ki ste ga dobili danes na mizo.

1. Spremembe v osnutku sklepa in priporočila o usmerjanju in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969.

Stran 4: — v četrti vrstici poglavja I. se besedi »politično-teritorialnih« zamenja z besedami »družbeno-političnih«;

— za drugim odstavkom v poglavju I. se vnese nova alinea z naslednjim besedilom: »— da se odločno odkloni vsaka zahteva, ki ni v skladu s sprejetimi stališči resolucije o gospodarski politiki in o ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega plana za razvoj Jugoslavije od leta 1969 do leta 1970;«

— zadnja alinea poglavja I. se spremeni tako, da se glasi: »— da se bodo presežki dohodkov zveznega proračuna izločili iz proračunske potrošnje v letošnjem letu in se porabili za znižanje obremenitev v gospodarstvu v letu 1970.«

2. Spremembe v osnutku priporočil in sklepov o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnih skladov samoupravnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji v letu 1969.

— Naslov se spremeni tako, da se glasi: »sklep in priporočilo«...

— pred prvotno besedilo: »I. priporočila« se vnese: »I. zavzema naslednje stališče: določbo 3. člena zakona o proračunu Socialistične republike Slovenije za leto 1969, da se vsi dohodki, ki bi presegli v proračunu predvidene zneske, uporabijo v letu 1970 za intervencijo v gospodarstvu po posebnem programu,

ki ga potrdi Skupščina SR Slovenije, je treba dosledno izvršiti, Republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, se morajo zato držati v proračunu predvidenih dohodkov in izdatkov in ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi večjega dotoka sredstev;

— dosedanje poglavje: »I. priporočila«, se spremeni tako, da se glasi: »II. priporočila;«

— točka 1 poglavja II. se spremeni tako, da se glasi: »občinske skupščine naj vse dohodke nad predvideno ravnijo, ki je bila določena v proračunih, imobilizirajo, vnesejo v svoje rezervne sklade in jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva;«

— sedanji naslov: »II. naloga:« se spremeni tako, da se glasi: »III. naloga.«

Pristojna odbora utemeljujeta potrebnost sprejetja obeh aktov ter njune cilje z naslednjim. Sredi leta 1968 so se začeli kazati vidnejši znaki ponovne konjunkture. Pozitivne tendence gospodarske rasti so se progresivno nadaljevale vse do konca leta. Kljub temu so bile ocene gospodarske aktivnosti v letu 1969 dokaj previdne, saj je bil predviden na primer na področju osebnih dohodkov porast le za 8—9 %. Tendence pospešenega razvoja se v letu 1969 intenzivno nadaljujejo, tako da moremo na osnovi dosedanjega porasta pričakovati dokajšnje povečanje proizvodnje. Ukrepom, ki so bili za poživitev gospodarstva sprejeti leta 1968, se je pridružila še visoka konjunktura na mednarodnih tržiščih, tako da smo dosegli tempo rasti, ki skoraj ni več normalen. Zato moramo paziti in tudi pravočasno ukrepati, če nočemo, da bi paralizirali vse, kar smo dosegli z reformo. Dosežena je višja stopnja izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, porasel je izvoz, gospodarske organizacije tudi pričakujejo izboljšanje poslovnih rezultatov, čeprav so se glede na preteklo leto povečale obremenitve, zlasti pa vse vrste stroškov.

Intenzivno gospodarsko rast je že začela spreminjati vrsta negativnih pojavov, ki lahko postanejo nevarni za bodoči gospodarski razvoj, predvsem še, če ne bomo pravočasno sprejeli vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bi odstranili negativne pojave ali jih vsaj omejili in zadržali, da se ne bi razvili do take meje, ko bi bilo za učinkovito ukrepanje prepozno. Ob negativnih pojavih, ki jih moramo omejiti, je vsa družba odgovorna za to, da se občanom zagotovi življenje v normalnih pogojih, da se življenjski stroški ne povečujejo prekomerno ter da cene ne bi začele vrtoglavo naraščati. Pogoji za vzpostavitev stabilnega gospodarstva so: zaupanje občanov in s tem povezano nadaljnje naraščanje varčevanja in prilagoditev poslovne politike gospodarskih organizacij dolgoročnim in ne le kratkoročnim ciljem.

Naša ekonomska politika je bila pravilno zastavljena, saj je bila zasnovana na načelu dinamične gospodarske rasti ob stabilnih pogojih na tržišču in uravnovešeni plačilni bilanci. Vendar operativna praksa vedno bolj odstopa od tega načela. Zato je treba z učinkovitimi ukrepi, predvsem pa z visoko stopnjo zavesti, ki je pogojena s samoupravljanjem, odpraviti ali pa vsaj omejiti žarišča negativnih pojavov. V to je treba vključiti vse, od federacije kot najvišje samoupravne skupnosti do občinskih skupščin in vseh gospodarskih organizacij. Solidarnostno akcijo prav gotovo ne bo težko doseči. Potrebna pa bodo predvsem dejanja, ne samo besede.

K ustvarjanju stabilnih pogojev lahko veliko prispeva federacija, ki bi morala dosledno izvajati stališča, podana v resoluciji o gospodarski politiki in ukrepih nadaljnjega uresničevanja družbenega plana razvoja Jugoslavije v

letih 1969–1970. Zato apeliramo na federacijo, da spoštuje resolucijo, ki jo je sprejela zvezna skupščina. Prekiniti bi morali s prakso sprejemanja obveznosti federacije brez zagotovljenega kritja iz rednih virov ter jo, kot tudi ostale družbeno-politične skupnosti zadolžiti, da ne sme povečevati svojih izdatkov.

Seveda pa ne stojijo naloge samo pred federacijo, ampak tudi pred nami v republiki, pred občinskimi skupščinami, samoupravnimi skupnostmi in samoupravnimi organizacijami. Naša naloga je predvsem, da rešimo stvari, ki so v naši pristojnosti in da priporočimo, ker drugih možnosti skoraj nimamo, samoupravnim skupnostim, gospodarskim organizacijam in občinskim skupščinam, da vsaka po svojih možnostih prispeva k stabilizaciji gospodarstva. Le ob solidarni akciji moremo pričakovati uspeh. Če te ne bo, se kasneje ne bomo smeli čuditi, če bodo potrebni energični ukrepi, ki bodo prizadeli nas vse. Po ocenah je še čas, da vsak v mejah svojih pristojnosti in možnosti ureja stvari tako kot sodimo, da je pravilno v tej situaciji. Če bomo čakali do jeseni, torej do konca skupščinskih počitnic, bo vse skupaj prav gotovo prepozno, če že ne absolutno prepozno.

Zato, da bi se gospodarstvo še naprej stabilno razvijalo, sta bila pripravljena in predlagana oba skupščinska akta. Niti eden niti drugi nima zakonske oblike, ampak le ugotavljata, priporočata in naročata, vendar pričakujemo, da bosta dovolj avtoritativna za odstranitev oziroma vsaj za omejitev nevarnosti, ki se že kažejo.

Prvi dokument se nanaša na uresničevanje zastavljene ekonomske politike. V njem se izraža naše stališče predvsem glede stvari, ki so v pristojnosti federacije. Porast proizvodnje ter dohodka in pričakovanje ugodnejših poslovnih rezultatov je v vrsti gospodarskih organizacij povzročilo nenormalen porast osebnih dohodkov. Prispevki od osebnega dohodka pa so najpomembnejši vir dohodkov samoupravnih skupnosti. S porastom osebnih dohodkov v gospodarstvu ustrezno naraščajo tudi prispevki in zato moremo pričakovati, da bo iz tega naslova odvedeno v sfero negospodarstva precej več sredstev kot je bilo predvideno.

Nestabilnost, ki se je začela pojavljati, izredno močno vpliva na poslovno politiko gospodarskih organizacij v smeri doseganja kratkoročnih ciljev. V pogojih inflacije je to s stališča posamezne delovne organizacije sicer koristno, perspektivno pa vsekakor ni. Posledica kratkoročne politike pa je zmanjšanje zainteresiranosti za investicije in velik pritisk na povečanje osebnih dohodkov, ki se utemeljuje z naraščanjem cen in naraščanjem družinskih stroškov. Zato skupščina priporoča gospodarskim organizacijam, naj pri odločanju o osebnih dohodkih upoštevajo, da pretirano naraščanje osebnih dohodkov, ki presega predvidena razmerja, v končni meri negativno vpliva na pogoje gospodarjenja v naslednjem obdobju. Menim, da soglašate s tem, da bi bilo treba doseči na področju osebnih dohodkov več koordiniranosti, saj so med panogami že take razlike, da jih skoraj ni več mogoče zagovarjati. Morali bi začeti resno delati ter izoblikovati normalnejša medsebojna razmerja, kakor so danes. Zato je v predlaganem dokumentu tudi naročeno izvršnemu svetu, naj pripravi ukrepe, ki bodo zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanju osebnih dohodkov.

Drugi dokument se nanaša na urejanje problematike splošne porabe. Poudarjeno je, da se morajo republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki so financirani iz republiškega proračuna, držati v proračunu predvidenih do-

hodkov in izdatkov in naj se računajo na rebalans proračuna zaradi eventualnega večjega dotoka sredstev. V predlaganem aktu naša skupščina priporoča, da tako storijo tudi vse občinske skupščine. Presežek dohodkov republiškega proračuna nad predvidenimi bo odveden v sklad za intervencije v gospodarstvu, medtem ko naj bi se presežek dohodkov občinskih proračunov nad predvidenimi uporabil za to, da bi se v letu 1970 zmanjšale obremenitve gospodarstva.

Samoupravnim skupnostim priporočamo, naj do konca meseca septembra sprejmejo sklepe, na podlagi katerih bi izdatke leta 1969, presežke dohodkov pa mesečno odvajale v poseben rezervni sklad. Republiška skupščina sicer obravnava prispevne stopnje od osebnih dohodkov, na podlagi katerih se oblikujejo dohodki teh samoupravnih skupnosti. Ob tej priliki naj poudarim, da so bile stopnje v letu 1969 določene na podlagi potreb in programov izraženih v dinarjih. O tem se je na lanskem decembrskem zasedanju skupščine veliko razpravljalo in če bi tedaj predvidevali takšen porast dohodkov kot se pričakuje sedaj, prav gotovo ne bi bile izglasovane take prispevne stopnje. Skupščina torej zaenkrat vztraja pri priporočilih, naroča pa izvršnemu svetu, naj spremlja razvoj dogodkov in ima vse pripravljeno, da bi lahko še pravočasno predložil ukrepe, na podlagi katerih bi z zakoni zagotovil aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike tudi med letom, ne pa samo ob koncu leta, ko se sprejemajo prispevne stopnje. Na podlagi vseh navedenih utemeljitev predlagata odbora, da zbor sprejme oba akta kot sta predložena. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Predlog obeh aktov je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija in prosim njenega predstavnika tovariša Šimšiča, da dá poročilo.

Stane Simšič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Danes zjutraj je zakonodajno-pravna komisija obravnavala oba akta, ki sta predložena v razpravo. K predlogu sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 nima pripomb. K predlogu sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 pa predlaga naslednji amandma:

V prvem odstavku 2. točke priporočil naj se besede: »programirano v začetku leta« nadomestijo z besedami: »določeno v začetku leta s finančnimi načrti«. Drugih pripomb naša komisija nima.

Predsednik Tone Bole: Zakonodajno-pravna komisija torej predlaga amadma. Osnutka oziroma predloga obeh skupščinskih aktov je obravnaval tudi izvršni svet in določil za svojega predstavnika tovariša Marjana Dolenca. Prosim predstavnika izvršnega sveta, da obrazloži stališča do obeh aktov, če želi. (Ne.)

Prehajamo na razpravo o gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 ter s tem v zvezi tudi na razpravo o obeh predlogih skupščinskih aktov, ki so nam bili predloženi.

Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Lesar.

Jože Lesar: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Pred nami je ocena gospodarskih gibanj v letu 1969. Uvodoma lahko rečem, da je gradivo

kvalitetno pripravljeno in da globlje, analitično obravnava določene probleme. Kljub temu, da je tovariš Simoneti v zaključni besedi predlagal konkretna stališča in misli izvršnega sveta, menim, da bosta imela akta, kot je v naši proceduri praksa, obliko resolucije. V celoti podpiram splošna stališča izvršnega sveta in njegove koncepte tako glede ocene gospodarskih gibanj, kot tudi glede ukrepov, ki so potrebni za razvoj našega gospodarstva. Moramo pa se zavedati, da smo mi, kakor tudi izvršni svet utesnjeni v jugoslovanski kompleks, kjer pa so skupščinska stališča in ocene stanja v gospodarstvu precej drugačna. Zdi se mi, da ocenjujemo, da smo prišli v gospodarskem razvoju do kritične prelomnice, za izhodišča razprav pa iščemo probleme, ki so aktualni, vendar po mojem mnenju obrobnega značaja.

Sploh se mi zdi, da smo glede politike, ki je bila proklamirana v začetku reforme, zašli v položaj, ko bi bilo potrebno najprej ugotoviti, kakšen je naš sedanji koncept ekonomske politike. Mislim, da tega nimamo. Samo sklicevati se na načela reforme, ki smo jo začeli pred 4 leti, je za realno in odgovorno ocenjevanje položaja premalo.

Prav tako se mi zdi, da so bile resolucije, tako zvezne kot republiške, lahko uspešne v obdobju administrativnega gospodarstva, ko je bila družba odgovorna za ekonomske rezultate. Danes pa so za to odgovorni delovni kolektivi in menim, da ni dovolj le apelirati na njihovo zavest, ko je vendarle popolnoma jasno, da se delovni ljudje v kolektivih obnašajo tako, kakor jim dopušča zakonodaja.

Menim, da sedanjih problemov ne bomo mogli rešiti le z resolucijo in vam bom skušal to tudi dokazati s pomočjo nekaterih primerov iz lanskoletne resolucije. Tu smo med drugim tudi priporočili, naj se stimulira predvsem izvoz na konvertibilna področja. To govorimo že nekaj let, toda tisti, ki izvažajo na ta področja, so kljub temu vsak dan v težjem položaju. Tudi v sedanjih razpravah ta problem ni bil dovolj poudarjen. Prav tako ni bilo ukrepov, s katerimi bi se realiziralo načelo, da se naša politika opira na podjetja, ki uspešno poslujejo. Kapital, ki ga ustvarjajo uspešna podjetja, se na razne načine še vedno preliva v nerentabilna podjetja, pa tudi regije. Tako se ustvarja neko socialno-politično, ne pa ekonomsko ravnotežje.

Ukrepi torej, s pomočjo katerih bi prišlo do selekcije med gospodarskimi organizacijami oziroma panogami, in ki so zakonitost tržnega gospodarstva, niso bili storjeni.

Poleg tega imamo precej administrativnih ukrepov, ki omejujejo tako povečanje izvoza kot bi ga lahko dosegli. Tu je predvsem vprašanje reprodukcijskega materiala, ki ga podjetja, ki so v izvozni ekspanziji, vedno težje dobe, vprašanje moderne tehnike, ki bi jo veliki izvozniki želeli, pa je skoraj ne morejo dobiti, ker naša strojna industrija trdi, da pri nas proizvajamo vse.

Kot primer navajam tudi poslovnost bank. Vemo, da tu slepimo pravzaprav sami sebe. Nekatera organizacijsko-sistemska vprašanja se jemljejo kot opravičilo glede odločitev kreditnih odborov bank. V kreditnih odborih so uslužbenci bank, ki ščitijo svoj interes, to je za banko čim ugodnejši aranžma kapitala, ne glede na to, ali so njihove odločitve v skladu z našimi resolucijami ali ne.

Vse to so bistveni problemi tudi v sedanji situaciji, ko govorimo, da imamo slabo devizno bilanco, da je nelikvidnost zavzela take dimenzije, da ovira razvoj itd. Ko razpravljamo o gibanju gospodarstva, se mi zdi, da skušamo usmerjati ekonomiko spet le s pomočjo upravno-političnih sil. Gra-

divo bi moralo vsebovati znanstveno strokovno oceno sedanjega položaja, ki bi avtoritativno lahko služila za usmerjanje in za koncept naše ekonomike, posebno v času, ko prehajamo na pozicije tržnega gospodarstva in jih skušamo utrditi. Pri nas zelo težko prihajamo do spoznanja, da se morajo tudi kreatorji ekonomske politike podrediti zakonitostim, ki so osnovna vsebina tržnega gospodarstva. Vendar, če smo se idejno-politično odločili za tako gospodarstvo, moramo temu podrediti tudi naše konkretne akcije.

Pri nas imamo na primer vrsto problemov, ki so izrazito strokovni, da ne rečem bilančni. Za njihovo reševanje se dostikrat, po mojem mnenju, povsem oportunistično, angažira samoupravljanje. Na primer dogovarjanje med potrošniškimi panogami v primeru globalne devizne kvote. Globalna devizna kvota se razdeli na ves jugoslovanski gospodarski prostor po panogah kabinetsko. Posamezni deli pa se dajo panogam, ki naj bi jih s pomočjo dogovarjanja razdelile posameznim delovnim organizacijam. Tisti, ki se dogovarjajo, se mnogokrat ne morejo sporazumeti že zaradi načina delitve globalne devizne kvote, ki bolj stimulira tiste, ki manj izvažajo in ki se ne ozira na preusmeritve ali spremembe v volumnu proizvodnje v gospodarskih organizacijah. Tako tiste delovne organizacije, ki veliko povečajo proizvodnjo, ne morejo izkoristiti ekspanzije zaradi pomanjkanja deviznih sredstev.

Kakšne so reakcije na terenu, vam bom pokazal s temle primerom. Podjetje z mojega področja, ki že več let izvaža, je v zadnjih letih zelo povečalo proizvodnjo in izvoz. Leta 1968 je izvozilo 49,9 % celotne proizvodnje. Veste, da obstoja predpis, ki določa, da kdor izvaža 51 % od svoje proizvodnje, lahko koristi vso maso deviznega priliva. To podjetje je zahtevalo v zvezi in v republiki 25 % devizne mase od izvoza za reprodukcijski material. Ker izvaža za okoli 4 milijone dolarjev na konvertibilno področje, je šlo torej za 1 milijon dolarjev. Ker deviz nikakor ni dobilo, se je delavski svet podjetja odločil, da enega od obratov v sklopu podjetja formalno odcepi. Na ta način je izvoz porasel na 55 % od celotne proizvodnje in tako daje družba temu podjetju sedaj 4 milijone dolarjev, prej pa mu ni dalo niti enega. Je to kakšen sistem? In ali lahko takemu kolektivu sedaj svetujemo, naj se odloča glede na resolucijo, ko vendar vemo, da delovne organizacije pač izkoristijo obstoječo zakonodajo.

Vprašanji, na kateri v gradivu ni odgovora, sta tudi, kaj je na današnji stopnji razvoja stabilnost ter kaj je s konvertibilnostjo dinarja. Ob reformi smo dosegli odnos med dolarjem in dinarjem 1:12,50. Že takrat se je govorilo, da to ni realen odnos, pa do sedaj noben inštitut niti upravni organ ni pojasnil, kaj se dogaja na relaciji dinar — dolar. Menim, da to ni prav. V štirih letih razvoja po reformi se je pariteta spremenila. Če proces razvrednotenja dinarja, ki ga skušamo neučinkovito omiliti s premijami, napreduje, potem ne moremo kar tiho mimo njega, saj pomeni eno izmed osnov, iz katerih naj bi izhajala ekonomska politika. Mi pa o spremembah paritete ne vemo nič in tudi nič ne ukrepamo, čeprav bi to lahko rešili s tem, da bi skušali dobiti večji mednarodni kredit ali pa prilagoditi pariteto realni vrednosti.

Če tega ne bomo uredili, torej ne bomo ustvarili pogojev za realizacijo načela, sprejetega v resoluciji, da je treba povečati izvoz na konvertibilna področja.

Ekonomski zakoni nas silijo k temu, da postajamo vsak dan večji realisti, naše resolucije pa imajo ob tem premalo moči.

Osebno ne vem, kdo je pri nas odgovoren za ekonomsko politiko in kam naj naslavljamo pobude. Zato predlagam, da podpremo izvršni svet v prizadevanju, da se ob izvajanju resolucij reši tudi vprašanje odgovornosti, tako za kreiranje kakor tudi izvajanje ekonomske politike.

Ko v zadnjem času razmišljam o sedanji situaciji v našem gospodarstvu, imam občutek brezteţnosti, tako da ne vem, kje bomo pristali. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Knez.

Jože Knez: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Že ves čas, odkar razpravljamo o gibanju v gospodarstvu, iščem odgovor na dvoje vprašanj, in sicer:

1. kaj se sploh dogaja v našem gospodarstvu, in
2. kako je mogoče, da so ocene o teh pojavih tako različne.

Čeprav iz izkušenj verjamem bolj ocenam izvršnega sveta SR Slovenije kot zveznega, vendar menim, da je potrebno dati tehtnejše odgovore zaradi dilem, ki nastajajo in ki so pomembne. Stabilnost gospodarstva smo razglašali dosedaj kot najpomembnejši dosežek in tudi kot orodje za izvedbo reforme. Če te stabilnosti ni več, se postavlja vprašanje, kaj je potem od reforme še ostalo.

Ocene gospodarskih gibanj so zelo različne, čeprav gre v tem primeru za razlago eksaktnih zakonitosti blagovnega gospodarstva. Zato se strinjam z mislijo, ki jo je povedal tovariš Lesar, da bi bilo treba situacijo analizirati bolj strokovno, in celo znanstveno. In končno, v naši preteklosti je veliko primerov, ko v Sloveniji nismo bili zadovoljni s poslovanjem zveze, nismo pa znali formulirati svoje ocene in svojih zahtev. Ob današnjem vprašanju in zato, ker se naša ocena le precej razlikuje od zvezne, predlagam, da napravimo še nadaljnji korak, in sicer, da naše mnenje in oceno tudi dokažemo s prej omenjeno strokovno, znanstveno analizo.

V podjetjih opazujemo dogajanja in probleme v gospodarstvu enostransko, to je s svojega zornega kota in zato nam ostanejo številna vprašanja neodgovorjena. Med taka neodgovorjena vprašanja spada tudi tole: zakaj se sploh razburjamo ob tej situaciji, če pa nam ugajajo sedanje stopnje rasti in današnja splošna konjunktura. Gospodarstvo se ne razvija togo in premočrtno, temveč dinamično in obdobjem pospešene rasti sledijo obdobja relativne stagnacije. Zato sodobna ekonomska znanosti in na njej sloneče usmerjanje gospodarstva ne izhaja iz iluzije, da je v celoti odpravilo neenakomerno dinamiko rasti, temveč si prizadeva, da ostanejo pozitivna in negativna odstopanja znotraj meja, tako da ne ogroze globalnega raznotežja v gospodarstvu.

Prav tu pa se pričenja naša dilema, ki bi jo lahko opredelil z vprašanjem: ali vemo, kdaj in na kateri stopnji v naši družbeni stvarnosti nastopa nestabilnost, oziroma kdaj se tudi pozitivna dinamika spreminja v nevarnost.

Verjetno nam manjka za hitro orientacijo tisti enostaven in občutljiv pokazatelj, ki ga imajo konvertibilne države, in sicer vrednost domače valute. Nestabilnost se na konvertibilnem področju kaže v hitrem zmanjševanju deviznih rezerv, ki se pa pri nas ne morejo zmanjšati zato, ker jih ni. Vendar ta izraz nestabilnosti takoj sproži povsod v svetu proticiklični mehanizem. Vrednost našega denarja pa je praktično prikrita z administrativnim tečajem in danes ugibamo, ali je odstotek povečanja cen na drobno velik ali majhen, ali je 15 % povečanje osebnih dohodkov zaslužek, ali je to nekaj, kar je prisvo-

jeno in končno ali je 20 % povečanje izdatkov za investicije in splošne potrebe krito ali ne. Ob vsem tem ugibanju pa lahko tudi kolebamo in odlagamo reševanju na poznejši čas, ko bodo posledice še bolj vidne, ne glede na to, da bodo pogoji za urejanje takih vprašanj kasneje verjetno še težji. Take razmere res ne moremo označiti kot dobre.

Ob takem razmišljanju se pojavijo trije osnovni problemi:

1. stalna zadolženost gospodarstva;
2. socialno-politične konsekvence nestabilnih gibanj;
3. posledice, ki iz tega izvirajo za naš izvoz in za naše vključevanje v mednarodno delitev dela, beseda, ki tako lepo zveni.

Nelikvidnost je stalna spremljevalka našega gospodarstva že dobro desetletje, tako da je postala kar družbena institucija. Zaradi specifičnih vzrokov nastajanja je nelikvidnost ne samo posledice, temveč tudi vzrok inflacijskih tendenc v našem gospodarstvu. V normalnem blagovnem in denarnem gospodarstvu že dolgo ne prihaja več do takih medsebojnih zadolženosti, kot jih lahko opazujemo pri nas. Nelikvidna podjetja tamkaj zelo rigorozno in sproti izločuje pravni in poslovni mehanizem, ki sloni na instituciji stečaja. Kolikor pa bi prišlo do akumulacije zadolženosti, bi se razrešila na katastrofalen način. Zaradi propadanja podjetij se bi verjetno radikalno zmanjšalo povpraševanje in nato proizvodnja. Proces medsebojnega prilagojevanja bi trajal toliko časa, da bi se ustvarilo novo ravnotežje, seveda na nižji osnovi.

Do sprotnega izločanja nelikvidnih subjektov pri nas ne prihaja. V preteklosti tudi nismo doživeli splošne in katastrofalne razbremenitve, iz česar pa ne moremo zaključiti, da je naše gospodarstvo odpornejše proti krizam, ker bi tak zaključek sodil le v kakšen humoristično časopis. Pri nas prihaja do razbremenitev na specifični način. Model naše izravnave in ustvarjanja ravnotežja je takle: ob pojavu nelikvidnosti se trošijo sredstva, ki jih ni. V gospodarstvu temu pravimo, da so izgube, v splošni potrošnji je to prekoračevanje predračunov. Te izgube so pri nas postale stalne in trajne zato, ker institucija stečaja obstoja le teoretično. Vzrok temu, da se v gospodarstvu nesposobnih objektov ne izloča avtomatično, so nekateri politični in gospodarski motivi. Pri nas se prepletajo družbeni interesi z individualnimi tako, da nam enkrat intervencija družbe ugaja, drugič pa ne. Glede družbenih sredstev zahtevamo, da se ne smejo zmanjševati, in jih ščitimo tudi na tistih mestih, kjer so nerentabilno naložena. Poleg tega smo ustvarili nek poseben položaj bank, ki zaradi svoje vloge upravljalca določenih sredstev lahko ščitijo svoje naložbe pri slabih podjetjih, seveda v breme dobrih podjetij. Ta povezava bank in slabih gospodarskih organizacij je spremenila individualno nelikvidnost v državno nelikvidnost. V tej prepletenosti ne prihaja do izločanja individualnih nosilcev nelikvidnosti, ki jo mi ugotavljamo in odpravljamo s ponovnimi emisijami. To je osnoven problem tudi v sedanji situaciji in vprašanje je, če bomo precej veliko zadolženost razrešili na kakšen drug način.

Čudimo se, da je do nelikvidnosti prišlo ravno v času največje konjunkture. Vendar, če bi dobro poznali gospodarska gibanja, se ne bi čudili. Z oživljanjem gospodarstva so namreč oživele tudi latentne tendence k potrošnji denarja, ki ga pa na vseh nivojih ni. Take tendence imajo boljše pogoje za razvoj kot v preteklosti, ker sta se v tržen mehanizem vključila nova pomembna faktorja, in sicer svoboden in agresiven bančen ter trgovski kapital. Pojavljajo se novi centri moči, ki teže k monopolizaciji denarnih in blagovnih tokov in ki v interesu majhnih dohodkovnih skupin in ob metodah prvotne akumulacije

organizirajo zapletene in široke poslovne transakcije. Koliko od teh je utemeljenih in koliko špekulitivnih bomo videli pozneje in jih tudi plačali. V gospodarstvu namreč vedno nekdo plača in tudi v našem modelu odpravljanja nelikvidnosti imamo plačnike. Ker se ta odpravlja z inflacijo, so plačniki individualni in kolektivni. Individualni so slabo plačane socialne skupine, kot so upokojenci in drugi, kolektivni plačniki pa so predvsem tisti, ki izvažajo na konvertibilno tržišče, kjer se ta naša igra ne ponavlja in kjer imajo partnerji objektivne gospodarske obveznosti. Zdi se, da ravno te politične in socialne posledice inflacije pri nas ne poudarjamo dovolj.

Ob gradivu, ki smo ga sprejeli, me zanima tudi vprašanje, kakšen prevalorizacijski faktor bomo priznali upokojencem zaradi pozitivne in hitre rasti v našem gospodarstvu. Taka dinamika razvoja gospodarstva sicer pozitivno vpliva na drugo politično vprašanje, in sicer vprašanje zaposlovanja prebivalstva. To vprašanje bi lahko reševali tudi po kakšni drugi poti, predvsem ob skladnejši strukturi gospodarstva glede na zaposlenost, z racionalnejšim investiranjem in z usmerjanjem povečanih dohodkov v akumulacijo, ne pa v osebne dohodke, kar bi tudi vplivalo proti inflaciji.

Tovariš Lesar je govoril o problemih izvoznikov v takem gospodarskem razvoju. Z njegovo ugotovitvijo se strinjam, prav tako pa tudi z ugotovitvijo tovariša Simonetija, ki pravi, da imamo devizni sistem urejen, vendar ga je treba bolj pravilno izvajati. Mislim pa, da je osnovna značilnost našega deviznega sistema to, da nihče ne ve, zakaj nekdo devize dobi in zakaj jih drugi ne dobi.

Sistema na zunanjetrgovinskem področju praktično namreč nimamo. Slovenci se moramo odločiti in razčistiti dilemo ali priti do konvertibilnosti s pomočjo distribucije deviz, ki jo običajno spremljajo razni politični pritiski, ali s pomočjo trga deviz, kjer se kot rezultat nestabilnosti takoj pojavi devalvacija valute.

Vprašanje, ki me zanima, je tudi kaj misli zvezni izvršni svet ukreniti v bodoče. Ugibal sem ali ima namen izdelati temeljito analizo stanja in na njeni osnovi sprejeti ustrezne ukrepe ali pa dejansko verjame, da sedanja situacija ni preveč kritična in pričakuje pomiritev v gospodarstvu brez gospodarske intervencije.

Razlage, ki sem jih slišal ob zasedanju skupščine, niso pojasnile motivov niti upravičenosti takega optimizma. Razpravo v zvezni skupščini ocenjujem tako, da smo odvisni od občutkov zveznega izvršnega sveta, za katere ta meni, da so v neki situaciji pravilni. Njihovega optimizma ne moremo nekritično sprejeti, saj smo v štirih letih dvakrat nepravilno ukrepali. Večina prisotnih verjetno pozna izračun prof. Horvata, v katerem trdi, da smo z restriktivnimi ukrepi leta 1966 in 1967 neupravičeno prelomili linijo naravnega oživljanja gospodarstva in ga pognali v nepotrebno stagnacijo. Po mojem mnenju so bili tudi oživitveni ukrepi v jeseni leta 1968 nepotrebni. Gospodarstvo se je pričenjalo samo po sebi stabilizirati, ker je začelo nadomeščati odvzet kapital z reselekcijami in ker se je že začenjala svetovna konjunktura kot tudi bolj živo povpraševanje doma.

Torej, če smo dvakrat v štirih letih napravili določene napake, je težko verjeti, da je sedanja ocena, na osnovi tako skromne argumentacije pravilna, posebno, ker se ob funkcioniranju našega sistema pojavlja še vrsta izvirnih, inferiornih mer, ki še povečujejo že tako veliko labilnost gospodarskih gibanj.

Podpiram resolucijo v taki obliki, kot je bila predložena, čeprav sem v nekaterih točkah izredno skeptičen. Problem odpravljanja centralne nelikvid-

nosti, o kateri se v resoluciji govori, je za mene bistveno težji in ga s splošno deklaracijo ali pa s splošnimi ukrepi ne bomo odpravili. Obstaja vprašanje, če smo zadosti močni, da po drugačni poti kot je emisija, odpravimo tiste centre, ki povzročajo nelikvidnost, posebno, če se ob tem zavedamo, da te centre nelikvidnosti ščiti tako bančni mehanizem, kot tudi nekatere politične institucije.

Menim, da bi bilo treba pri nadaljnji izgradnji našega pravnega sistema upoštevati, da je nujna ločitev monetarne oblasti od ostalih organov, ki v gospodarstvu odločajo. Tako je povsod v svetu. Narodna banka naj kot monetarna institucija odgovarja za svoje odločitve. Seveda pa bo lahko odgovarjala za te odločitve le v primeru, če ji bomo dali tudi potrebno avtonomnost in jo zaščitili pred raznimi pritiski, ki jih vsi poznamo in ki jih tudi vsi včasih uporabljamo.

Na koncu omenjam še problem apeliranja na zavest, o katerem je govoril tudi tovariš Lesar. V današnji situaciji, ko se pojavlja nestabilnost in je gospodarski boj vedno ostrejši, je pričakovanje, da bodo ljudje v gospodarstvu družbeno zavedno ukrepali, to je drugače, kot jim narekuje trg, zelo optimistično. Ponovno trdim, da ljudje v gospodarstvu ukrepajo vedno s svojega stališča racionalno. Če so v zakonih pomanjkljivosti, jih izkoristijo, da pridobijo večji dohodek, prav tako tudi izkoristijo možnosti za povečanje dohodka, ki jim jih nudi trg. Zato samo z apeli ne bomo ničesar dosegli. Spoprijeti se bomo morali s sistemskimi problemi, ki povzročajo nestabilnost, ugraditi bomo morali v naš mehanizem tiste ukrepe, ki bodo delovali proti pojavom nestabilnosti, najprej pa iz tiste ukrepe, ki bodo delovali proti pojavom nestabilnosti, najprej pa iz sistema izločiti tiste ukrepe, ki povzročajo stalne inflacijske tendence. Enega izmed teh sem bolj opisal, to je konkretno problem zadolženosti, izgub in prekoračevanja proračunov investicij.

Predsednik Tone Bole: Hvala. K besedi se je prijavil Ferdo Papič. Prosim.

Ferdo Papič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ponovno se dogaja to, kar se je v zadnjih letih že nekajkrat, in sicer, da bomo sprejeli priporočila in sklepe, po enem letu pa ugotovili, da niso bili izvršeni. Probleme urejujemo na način, ki nam ga dovoljuje zakonodaja. Pridružujem pa se tovarišema Lesarju in Knezu, ki se vprašujeta, kdo je odgovoren za to, da bodo ti sklepi in priporočila izvršena. Idejno se z referatom tovariša Simonetija popolnoma strinjam, vendar se sprašujem, kako bomo te zadeve rešili. Problemi, s katerimi se srečujemo sedaj, so sistemski. Zato pa bi morali tudi mi sprejemati take zakone in instrumente, ki bi onemogočili, da bi v našem gospodarstvu prihajalo do takih neskladnosti.

Zdi se mi, da so osebni dohodki verjetno zopet porasli najbolj tam, kjer so že izrecno visoki in da lanski dogovori o tem, da naj se zajemajo dohodki v večji meri tam, kjer so poleg tega, da so rezultat dela, tudi rezultat določenega položaja ali časa, niso dosegli uspehov.

Poleg tega se sprašujem, kako bodo občinske skupščine na osnovi priporočil uskladile večje dohodke s tistimi, ki so jih predvidele v proračunih, saj je tovariš Simoneti jasno rekel, da se nahajajo v zelo različnem položaju. Nekatere so imele že ob sprejemanju proračunov, ki so temeljili na oceni, da bodo osebni dohodki porasli za 9 %, težave, ker na osnovi sprejetih instrumentov niso mogle zagotoviti potrebnih sredstev za izobraževanje. Vse take občine so računale, da bodo mogoče osebni dohodki porasli za nekaj nad 9 % in da

bodo tako pomanjkanje sredstev krile iz tega. Zato se nikakor ne morem strinjati s priporočilom, ki predlaga le uskladitev višjih dohodkov s predvidenimi, temveč menim, da bi jim morali priporočiti, da višje dohodke uskladijo z izdatki, predvidenimi v začetku leta.

Menim, da bi bilo potrebno analizirati osebne dohodke po panogah ne glede na absolutno osnovo, posebno, ker so se osebni dohodki v šolstvu v nekaterih občinah povečali celo za 30 %, vandar to absolutno ni veliko, ker so bili prej nizki. Taki primeri dvigujejo seveda tudi poprečje, ki je 18,8 %. Podpiram prizadevanja izvršnega sveta, vendar se sprašujem, kdo bo odgovarjal za to, da se bodo sklepi in priporočila izvajala.

Predsednik Tone Bole: K besedi se je javil tovariš Janez Miklavc. Prosim.

Janez Miklavc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Razpravo navezujem na ekspoze tovariša Simonetija o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju gospodarske politike. Podatki so zelo prepričljivo povedali, kako ugodna je rast v raznih panogah našega gospodarstva. Žal pa je potem tudi povedal, kakšno je stanje v družbenem in zasebnem kmetijstvu. Ta sektor ob tako pospešeni rasti gospodarstva še naprej zaostaja in stagnira.

Podatki, ki smo jih danes slišali, so samo nadaljevanje in potrdilo že znanih analiz o gospodarstvu, ki jih je v lanskem letu za družbeni sektor zbrala gospodarska zbornica Slovenije in ki so, če jih perspektivno gledamo, zelo zaskrbljujoči. Če izhajamo s stališča, da je kmetijstvo integralni del jugoslovanskega pa tudi slovenskega gospodarstva in če ga realno presojamo v povezavi s predelovalno industrijo, s turizmom in s trgovino, potem zaostajanje te panoge ne smemo pustiti vnemar. Poleg tega živi od kmetijstva 26 % našega prebivalstva ter je v družbenem sektorju kmetijstva zaposlenih 20.000 ljudi.

Pogosto ugotavljamo, kakšni so vzroki zaostajanja v kmetijstvu. Pogosto jih omejujemo na probleme plasmaja, konkurence, izvoza ter cen. Za rešitev problemov pa priporočamo, naj se kmetijstvo integrira z drugimi panogami kot s predelovalno industrijo, s trgovino in tako dalje. V realnosti pa je stvar drugačna, ker v kmetijstvu lahko povečujemo proizvodnjo in se največkrat lahko le horizontalno povezujemo. Za vertikalno povezovanje pa je kmetijstvo kot partner premalo zanimivo.

Reševanje problemov v kmetijstvu je težko tudi drugod, tako na Zahodu kot Vzhodu in v EGS. Teh problemov ne bomo mogli rešiti brez širše družbene akcije. Ponovno poudarjam, da bi bilo potrebno v kmetijski politiki najprej poiskati splošne sistemske rešitve, ki bi veljale za jugoslovanski prostor in te rešitve potem tudi specifično prikrojiti za slovenski prostor. Mislim, da bi morala biti sedaj glavna skrb, kako bi uredili trg, kako bi stabilizirali cene, uredili probleme presežkov izvoza in uvoza. Ko bi bilo to urejeno, bi lahko dolgoročno usmerili proizvodnjo in zanjo tudi angažirali sredstva. Vse dosedanje iniciative zborničnih in skupščinskih organov ter izvršnega sveta so delovale pozitivno, vendar pa menim, da je to le začetna pomoč panogi, ki zahteva temeljitejšo obravnavo in analize, zlasti pa sredstev, da bi se lahko dolgoročno orientirala in še bolj prilagodila tržnemu gospodarstvu.

Sedanji tehnični in tehnološki dosežki v družbenem sektorju kmetijstva so večkrat evropsko in tudi svetovno pomembni, žal pa ekonomsko v naših razmerah ne pomenijo nič ali pa premalo. To poudarjam zato, da bi ne mislili, da

so razlogi sedanjega stanja v kmetijstvu le v panogi sami, to je v slabih proizvodnih rezultatih, nizki produktivnosti ter v slabi organizaciji dela. Take stvari se pojavljajo, niso pa splošne. Kmetijstvo, zlasti pa delovne organizacije v družbenem sektorju se konstantno nahajajo v problematični ekonomski situaciji, z izjemo prvega leta pa uvajanju reforme. Proizvodnja se omejuje in ob polletnem obravnavanju rezultatov gospodarjenja najbrž prete še kakšni organizaciji ukrepi, ki so bili uveljavljeni pri kombinatu Grosuplje.

Zato, da bi probleme reševali tam, kjer je treba in da ne bi kmetijstva zopet pustili ob strani, predlagam tole:

1. da bi pristojni odbori v skupščini v povezavi z zbornico obravnavali probleme družbenega kmetijstva glede na lanskoletne in letošnje rezultate gospodarjenja in ob tem tudi predlagali učinkovite ukrepe, ki bi zagotovili obstoj in rast družbenega kmetijstva;

2. da bi pristojni odbori v skupščini in pri izvršnem svetu v povezavi z družbeno-političnimi organizacijami začeli obravnavati in oblikovati dolgoročnejšo kmetijsko politiko, kjer bi kompleks zasebnega in družbenega sektorja enotno obravnavali;

3. da bi dosedaj sprejete smernice in priporočila veliko hitreje in tudi dejansko začeli izvajati in se ne bi zadovoljevali samo z ugotovitvami. Želimo torej učinkovitejše in hitre ukrepe.

Vse to sem povedal z namenom, da bi se razmere v kmetijstvu popravile, da kmetijstvo ne bi kvarilo sicer ugodnih rezultatov gospodarstva in da bi se lahko kot ostale panoge enakovredno in polnopravno vključilo v rast in razvoj gospodarstva.

Predsednik Tone Bole: Kdo še želi besedo, prosim? Tovariš Franc Cuznar, prosim.

Franc Cuznar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ne mislim ponavljati besed poslancev, ki so razpravljali pred menoj, vendar bom še enkrat podčrtal osnovna problema, to je nelikvidnost in način, kako jo bomo reševali, ter problem stabilnosti trga. Za oba ta problema nimamo meril, niti instrumentov, s katerimi bi jih uredili. Menim, da bi se morali odločno zavzemati za izvajanje določenih stališč vsaj v monopolnih panogah in podjetjih, ki dejansko neupravičeno zvišujejo cene, s tem da izkoriščajo delovanje tržnih zakonov, ki veljajo tako za monopolne panoge in podjetja kot veljajo za vse druge, ki se srečujejo na trgu z možno konkurenco.

Menim, da so to osnovne zadeve, ki bi jih morali rešiti. Na drugi strani pa je vprašanje pospeševanja mednarodne menjave in vprašanje realne paritete dinarja. Že tovariša Knez in Lesar sta povedala, da sedanji tečaj dinarja ni več realen in da tiste gospodarske organizacije, ki izvažajo pretežno na zahodna področja k izvozu niso več stimulirane, zaradi velikih razlik v cenah, ki jih dosežejo na domačem trgu ali pa v izvozu.

Menim, da obstaja še ena stvar, o kateri se malokdaj govori. Zahtevati moramo že enkrat, da naj se ustanovi fond za pospeševanje mednarodne menjave. Carina naj bo dohodek tega sklada, ne pa dohodek proračuna. V gradivu je pokazano, da so carine porasle za 56 % in vprašanje je, za kaj se bodo porabile. Stimulacija za izvoz se ne povečuje, pač pa se zvišujejo cene nekaterih stvari in zato nastajajo določeni disproporci. O teh stvareh smo že veliko razpravljali in menim, da zaradi njih ne bi bilo potrebno spreminjati

priporočil in sklepov, ki jih danes sprejemamo. Ta priporočila so taka, kot so, zaradi tega, ker menimo, da mora federacija in ne republika, ukrepati glede nekaterih problemov. Republika ima malo kompetenc in tisto, kar lahko ukrene naš izvršni svet, menim, da bi ukrenil, saj je taka tudi izjava predstavnika izvršnega sveta, ki se nanaša na 2. točko priporočil. Sicer pa se s predlogom sklepov in priporočil strinjam. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Kdo še želi besedo, prosim? Predstavnik izvršnega sveta, tovariš Marjan Dolenc, prosim.

Marjan Dolenc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Najprej bi se rad zahvalil za zaupanje in za ocene, ki so bile dane na današnji razpravi o naših predlogih in o referatu, ki ga je imel tovariš Simoneti. Dovolite mi, da vam posredujem nekaj razmišljanj izvršnega sveta in da vam odgovorim na nekatera vprašanja.

Eno od teh vprašanj je bilo, kakšna je naša ekonomska politika. V našem sistemu se ekonomija, za katero smo priznali, da veljajo zanjo tržni zakoni, srečuje s posegi in intervencijami, s katerimi se skuša doseči optimalno gospodarsko gibanje, v katero naj bi bili v čim večji meri vključeni vsi produkcijski tvorci in s katerimi se ohranja stabilnost na notranjem trgu ter skuša obdržati ravnovesje v menjavi navzven. Mislim, da mora biti odnos med obema področjema na vsak način tak, da ekonomija avtonomno rešuje svoje probleme in da je intervencija le dopolnilo. Strinjam se s tistimi razpravljalci, ki so rekli — če sem jih prav razumel — da gospodarstvo v vsakem primeru ukrepa in postopa pravilno, ker v skladu s sistemom skuša maksimizirati dohodek in praviloma išče čimvečje možnosti, ki jih ponuja trg. Mislim, da je ekonomska politika takšna, da podpira take težnje, obenem pa išče in skuša v čim večji meri zagotavljati optimalne odnose v skladu s kriteriji, ki sem jih omenil. Gospodarski razvoj v zadnjih 10 letih dobiva v vedno večji meri ciklični značaj, imamo vzpone in padce, ki se sicer ne pojavljajo v obliki krize v klasičnem smislu, pač pa vidimo, da se nam stopnje rasti večajo ali pa nižajo. Torej nimamo negativnih stopenj. Še vedno se recimo obseg industrijske proizvodnje iz leta v leto povečuje, pač pa vidimo, da se enkrat povečuje po stopnji 10 ali 12, drugič pa samo za 2 ali nekaj podobnega. Cikličnost je torej komponenta, ki jo moramo sprejeti in strinjam se s tistimi, ki so rekli, da je neustrezno, da se borimo proti njej nasploh. Najbrž pa se moramo boriti proti njej na ta način, da jo priznamo in da skušamo cikle v čimvečji meri omiliti in nihanja zmanjševati, tako da bi imeli čim bolj stabilne stopnje rasti.

Mislim, da leto 1965 in orientacija, ki je znana kot družbenoekonomska reforma, vsebuje bistveno komponento in ta je, da morajo biti gibanja v bodoče stabilna. Pri tem seveda celoten program reforme ni jasno definiran, jasna pa so nekatera stališča in zaključek, da stabilnost predstavlja bistven element in predpogoj uspeha in napredka gospodarske reforme. Na tem področju smo prva leta dosegli uspehe. Tu mislim predvsem na nihanja cen, kot enega osnovnih elementov razvoja, saj smo imeli lansko leto že porast 3 %, v predhodnem letu 7 %, in v prejšnjem letu 12 %. Lansko leto smo že dosegli na področju cen relativno stabilnost. Seveda je stabilnost širši pojem, ki obsega tudi druge elemente. Vendar pa se mi zdi, da lahko definiramo kot bistven element stabilnosti ravno tržišče in gibanje maloprodajnih ter grosističnih cen in cen življenjskih potrebščin. Kot vam je znano, je lansko leto prišlo do gibanja,

ki je bilo v veliki meri pogojeno z močnimi pritiski. Prišli smo do tega, da se je začelo naše jugoslovansko tržišče zapirati navzven, da smo sprejeli vrsto kreditno monetarnih ukrepov za oživitev gospodarstva in da je zaradi tega v gospodarstvu potem dokaj naglo prišlo do ekspanzije. Če v sedanjem času razpravljamo o ekonomski situaciji, mislim, da so nekatere stvari tako nedvoumne, da se interpretacije ne morejo dosti razlikovati. Tu mislim na statistične podatke o gibanju cen, na odnose v plačilni bilanci, na gibanje osebnih dohodkov, na gibanje življenjskih stroškov itd. Tako se mi zdi, da so sedanji ukrepi, ki jih sprejemamo, pravzaprav v skladu s tistim imanentnim področjem, ki ga mora imeti vsaka ekonomska politika, in to je vprašanje zagotavljanja stabilnih pogojev gospodarjenja. S takimi ukrepi prav gotovo najbolj lahko podpremo družbenoekonomsko reformo. Današnja razprava je pokazala po mojem mnenju tudi povsem upravičeno skepso glede predlogov, ki jih dajemo. Tu mislim predvsem na razpravljalce, ki so opozarjali na slabe izkušnje, ki jih imamo s priporočili zaradi slabo razvite družbene zavesti in ki sploh kritizirajo tak pristop, ki je osnovan — samo na priporočilu. Mislim, da je v tem domu prav gotovo jasno, da smo ukrenili vse, kar je v tem času in na tem prostoru možno, glede na pravni in na ekonomski sistem.

Še enkrat sem prečital tisto priporočilo, ki ga sprejema ta zbor in res je to priporočilo gospodarskim organizacijam, ki samostojno, v skladu s svojimi odnosi, delijo osebne dohodke in dohodek nasploh. Mi smo tu morali apelirati na zavest, s tem seveda, da smo apelirali tudi na ekonomsko racionalnost upravljalcev. Po mojem mnenju je realno pričakovanje, ki bazira na naših instrumentih in na preteklih izkušnjah, da bomo morali izvesti ob razpravi o bilanci za naslednje leto prerazdelitev zaradi visokega nominalnega porasta osebnih dohodkov in pravzprav takrat plačati na nek način odločitve, ki jih sprejemamo tekom sedanjega leta.

Mislim, da je jasno in pošteno povedano, da bomo morali ob razpravi o bilanci za naslednje leto iskati dodatna sredstva, seveda tam, kjer so, to je v gospodarstvu. Tu mislim tako na upokojence kot tudi na odnose z drugimi področji splošne porabe. Osebni dohodki se gibljejo različno. Indeks 18 velja za maso, v kateri je tudi povečanje zaposlenosti. Povečanje po panogah je seveda različno in ponovno ugotavljamo, da tisti, ki so že imeli visoke dohodke glede na kvalifikacijo še napredujejo, bolj kot ostali.

Ob tem pa bi opozoril tudi na to, da na področju šolstva pravzaprav osebni dohodki napredujejo v programiranem okviru. Namen programa je bil, da se odnos med šolstvom in ostalim gospodarstvom spremeni, zaradi avtonomnega gibanja, na drugih področjih pa se ni spremenil. Zato se bo najbrž ob razpravah o novi bilanci to vprašanje ponovno pojavilo na dnevnem redu.

Dovolite mi, da na koncu rečem še besedo o odnosu republika—federacija. Na področju ekonomskega sistema in na področju globalne ekonomske politike je pristojnost federacije prav gotovo še mnogo večja, kot je pristojnost republike. Vendar se mi zdi, da je na sedanji stopnji, kakorkoli se že ti odnosti tekoče spreminjajo, odgovorna za ukrepe prav tako republika sama, ki naj poskusi vplivati na federacijo, da bodo tudi tam sprejeti potrebni ukrepi. Slovenija ima glede na svojo ekonomsko razvitost prav gotovo ekonomski interes, da se bori za čim stabilnejša ekonomska gibanja. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Hvala. Za besedo prosi tovariš Franc Lamut. Prosim!

Franc Lamut: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ocena tovariša Dolenca me je spodbudila k razpravi. Menim, da nas ne sme zavesti ugodna ocena gibanja gospodarstva in produktivnosti, ker stopnja rasti sama po sebi še nič ne pove. Pazljivo moramo proučiti tudi pojave, kot so poslabšanje plačilne bilance, nelikvidnost in razliko v razvoju posameznih panog, kajti le tako bomo imeli dovolj solidno osnovo za zaključke. Prav tako ne smemo pozabiti, da je danes v Jugoslaviji 500 delovnih organizacij, kjer delavci dobivajo minimalne osebne dohodke. Moramo se tudi vprašati, ali so naši ukrepi usklajeni s cilji reforme. Seveda nam v Sloveniji ni vseeno, kako se ti problemi obravnavajo v federaciji. Mnenja sem, da se pristojnosti od federacije prepočasi prenašajo na republike. Pohvalno pa je, da se naša skupščina in izvršni svet tako aktivno angažirata pri reševanju akutnih problemov tudi v federaciji.

Mislim, da je v Sloveniji slabo tudi to, da še nimamo koncepta dolgoročnega razvoja. Tega sicer pripravljajo in o tem smo že razpravljali. Dobro pa bi bilo, da bi pospešili izdelavo tega koncepta, ker se bodo ob sprejemanju tega koncepta tudi razjasnile nekatere stvari.

Na koncu naj omenim še problem monetarnega ravnotežja ter probleme, da banke sicer nimajo dolgoročnih, kvalitetnih sredstev, imajo pa samo še one in nekatera večja zunanjetrgovinska podjetja določeno količino denarja. V gospodarstvu pa primanjkuje sredstev za modernizacijo in razširjeno reprodukcijo. Če se hočemo vključiti v konvertibilno tržišče, bomo morali rešiti tudi to nasprotje.

Predsednik Tone Bole: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa in priporočil za usmerjanje in uresničitev ekonomske politike v letu 1969. Kdor je za predlog besedila, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (1.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je akt sprejet z večino glasov.

Glede na to, da bo o predlogu priporočil in sklepov o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 razpravljal in sklepal enotni zbor delovnih skupnosti enakopravno z republiškim zborom, predlagam, da z glasovanjem ugotovimo stališča gospodarskega zbora do tega skupščinskega akta. Preden bomo glasovali, prosim tovariša Šimšiča, da pove, če lahko glasujemo o amandmaju zakonodajno-pravne komisije, ki akta vsebinsko ne spreminja, popoldne, ker se popoldne ponovi ves postopek glasovanja okoli tega akta na enotnem zboru delovnih skupnosti. (Poslanec Simšič se strinja.)

Predlagam, da zavzamemo stališče do akta v formulaciji, kakršno je predlagal odbor, na popoldanski skupni seji pa glasujemo o amandmaju, ki ga je predložila zakonodajno-pravna komisija.

Dajem na glasovanje stališče gospodarskega zbora do tega skupščinskega akta. Kdor je za takšen akt, kot je predložen, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je akt soglasno sprejet. Glede na to, da bo o sprejemu tega skupščinskega akta odločal enotni zbor delovnih skupnosti, predlagam, da določimo predstavnika našega zbora, ki bo na zasedanju enotnega zbora delovnih skupnosti obvestil poslance o stališču gospodarskega zbora do tega skupščinskega akta. Predlagam, da določimo za predstavnika gospodarskega

zbora podpredsednika zbora tovariša Lamuta. Se zbor strinja s tem predlogom. (Da.)

Zaključujem 2. točko dnevnega reda in prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila skupna komisija vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika. Ali želi predstavnik te komisije še ustno dopolniti obrazložitev k predlogu? Tovariš Pungerčar, prosim!

Stane Pungerčar: Če je poslancem dovolj znana ta dokumentacija, potem obrazložitve ne bi dopolnjeval.

Predsednik Tone Bole: Želi kdo od tovarišev poslancev še ustno obrazložitev ali ne. (Ne.)

Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da poda poročilo o predlogu te komisije. (Komisija nima pripomb.)

Prehajam na razpravo o odloku o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Če nihče ne želi razpravljati, zaključujem razpravo in prehajam na glasovanja o predlogu odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok soglasno sprejet.

Prosil bi za odgovor o nadaljnjem poteku našega dela. Ob 14. uri je napovedana skupna seja vseh zborov. Predlagam, da delamo do 13. ure, ker bomo v tem času verjetno končali. Od 13. do 14. ure pa bi imeli dopoldanski odmor. Ali se zbor s takšnim programom strinja? (Poslanci se strinjajo.)

Prehajamo na obravnavo 4. točke dnevnega reda, to je na predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Predlog odloka je predložil izvršni svet in določil za svojega predstavnika tovariša Marjana Dolenca. Ali želi predstavnik izvršnega sveta še ustno dopolniti predlog odloka? (Ne.)

Predlog odloka sta obravnavala odbor za finance in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in zakonodajno-pravna komisija sta predložila pismeni poročili. Ali želita njuna poročevalca še ustno dopolniti svoja poročila? (Ne.)

Pričenjam razpravo o predlogu odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962. Prosim, kdo želi besedo? Prosim, tovariš Kronovšek.

Ivan Kronovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Pred nami je razprava o zakonu, po katerem se bodo kreditirala družbeno-kmetijska gospodarstva. Morda mnogi ne veste, da so nekateri od teh gospodarstev zašla v velike finančne težave.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Kronovšek, verjetno vaša razprava ne bo za to točko, ker sedaj obravnavamo predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962.

Ivan Kronovšek: Oprostite mi.

Predsednik Tone Bole: Prosim, še kdo želi besedo? Ker se nihče ne javi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predloženi odlok, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o sprostivi sredstev posebne obvezne rezerve skladov in leta 1962 sprejet soglasno.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam, pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov.

Zakon je predložil izvršni svet, na podlagi sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva, ki sta ga sprejela republiški in gospodarski zbor, dne 19. novembra 1963. Izvršni svet je najprej predlagal, da skupščina obravnava zakon po skrajšanem postopku, kot osnutek zakona. Izvršni svet je nato osnutek zakona umaknil in hkrati predložil besedilo zakonskega predloga ter je hkrati predložil, da se zakon obravnava po hitrem postopku, kot zakonski predlog.

Ustrezen predlog izvršnega sveta ste sprejeli danes pred pričetkom seje skupaj z besedilom predloga zakona. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovariša Milovana Zidarja. Ali želi predstavnik izvršnega sveta še ustno obrazložiti predlog zakona in predloženi postopek? Prosim. Besedo ima predstavnik izvršnega sveta tovariš Milovan Zidar.

Milovan Zidar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da uvodoma pojasnim, zakaj je izvršni svet sklenil, da predlaga sprejemanje zakona oziroma obravnavo po hitrem postopku. Izvršni svet je kot predlagatelj predložil skupščini osnutek zakona o intervenciji na področju odplačevanja dela kreditov kmetijskih organizacij z obrazložitvijo. Osnutek je bil obravnavan v zakonodajno-pravni komisiji, odboru za promet in proizvodnjo republiškega zbora, na skupni seji odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora. Osnutek zakona je bil obravnavan v vseh teh 4 odborih in v komisiji. Dodana je bila vrsta predlogov in pripomb. Vsi odbori so predlagali, da se zakon sprejme čimprej, da bi namenjena sredstva prišla prej do uporabnikov. Izvršni svet je sprejel to pobudo, upošteva pa tudi ostale iniciative, zlasti tiste, izražene v poslanskih vprašanjih in pa v skupini, ki je obravnavala izvajanje sklepov in priporočil sprejetih v lanskem letu. Zato je izvršni svet spremenil in dopolnil osnutek zakona in vam ga predložil kot predlog. Odbori so predlagali več pripomb in sprememb, ki so bile razen dveh sprejete. Prva pripomba se nanaša na datum. Zakonodajno-pravna komisija je predlagala naj se 31. oktober spremeni na kasnejši datum. Ta pripomba ni več umestna, ker se predlaga hitri postopek. Ravno tako ni bil sprejet predlog, da se vnese v zakon banka kot sopodpisnik z obveznostjo, da ukrepa podobno. Ta predlog ni bil sprejet zaradi tega, ker menimo, da bi se s tem otežilo izvajanje tega zakona. Težko je prisiliti tretjo organizacijo, da ukrepa v dobrem interesu prve. Sicer se predpostavlja z drugo točko 3. člena pod drugimi sporazumi to, da bo najbrž nujno, da bodo banke sodelovale pri tem v tem smislu. Hvala!

Predsednik Tone Bole: Osnutek in kasneje predloženi predlog zakona je obravnaval odbor za finance in predložil pismeno poročilo. Ali želi poročevalec še ustno obrazložiti stališče odbora zakona in predlaganega načina obravnave? (Hvala, ne želi.) Osnutek zakona je obravnavala tudi zakonodajno-pravna komisija in predložila pismeno poročilo. Glede na to, da je izvršni svet naknadno predložil besedilo predloga zakona hkrati s predlogom, da se obravnava po hitrem postopku, prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije, da obvesti zbor o mnenju komisije k postopku za obravnavo tega zakona. Prosim, tovariš Simčič.

Stane Simčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ko je zakonodajno-pravna komisija obravnavala danes predlog zakona, je ugotovila, da so bile prvotne pripombe, ki jih je zakonodajno-pravna komisija dala v celoti, upoštevane, razen predlog o roku, kar pa je predstavnik izvršnega sveta že obrazložil. Kolikor bo zbor sprejel predlog, da se zakon sprejme po skrajšanem postopku, naša pripomba o roku avtomatično odpade in glede tega nimamo pripomb.

Predsednik Tone Bole: To pomeni, da ni pripomb? (Ni pripomb.) V skladu s poslovnikom moramo najprej kot zbor odločiti, ali bomo obravnavali zakon kot zakonski predlog in po hitrem postopku.

Kdor je za to, da se zakon obravnava po hitrem postopku kot zakonski predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog izvršnega sveta, da se zakon obravnava po hitrem postopku kot zakonski predlog.

Prehajamo na razpravo. Kdo želi besedo, prosim? Prosim, tovariš Kronovšek.

Ivan Kronovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Nadaljeval bom o tem, kar sem prej končal. Rekel sem, da se naše kmetijstvo, zlasti v družbenem sektorju, ponekod nahaja v veliki stiski. Tisti, ki kmetijstva ne poznate toliko, se boste morda čudili, da so se hlevi spraznili, da se ponekod, kjer je odpadla živinoreja, čuje o sanaciji posameznih kombinatov ali zadrug in celo o njihovi likvidaciji. To pomeni, da je naše kmetijstvo v težkem položaju in zaradi tega bomo sprejeli ta odlok o prispevku, ki naj pomaga najbolj ogroženim kmetijskim gospodarstvom v družbenem sektorju.

Povedal bom nekaj načelnih stvari glede na to, ker moramo kmetijstvo v današnjem razvoju obravnavati v celoti. Zaradi tega bi se rad dotaknil privatnega sektorja v kmetijstvu, ki mu s tem prispevkom ne bo pomagano, razen tam, kjer so kooperantski odnosi in kjer bo verjetno na te odnose vplival ta prispevek. Ko govorimo o vprašanju celotnega kmetijstva, moramo z isto pozornostjo, z isto skrbjo, obravnavati tudi zasebni sektor v kmetijstvu. Kmetijska panoga je sestavni del našega gospodarstva. Če trenutno ne pomeni toliko, kot nekateri mislimo, lahko pogledamo malo naprej, ali pa nazaj, ko je kmetijstvo mnogo več pomenilo kot pa je pomenila industrija. Vzemimo dobo okupacije.

V Sloveniji oziroma v Jugoslaviji je Socialistična zveza delovnega ljudstva prispevala k akciji, da se vprašanje kmetijstva in naše vasi temeljito rešuje. Tudi pri nas v Sloveniji je bilo nešteto konferenc in sestankov, na katerih so

se obravnavala vsa ta vprašanja, ki jih je treba rešiti. Zvezna konferenca Socialistične zveze je sklicala v ponedeljek, 14. t. m. sejo, na kateri je bila glavna točka dnevnega reda, problem kmetijstva in vasi. Na tej seji sem sodeloval tudi jaz, sodelovali pa so tudi številni drugi razpravljalci iz cele države. Seja je dala določene rezultate, saj so se razčistila nekatera vprašanja, tako da ni mogel nihče dvomiti o tem, da je bila pomoč nujna. Zastopal sem stališča, ki so se izoblikovala v Sloveniji. Ta stališča so se izoblikovala v štirih točkah:

Našemu kmetijstvu je potreben dolgoročni koncept razvoja. Kljub temu, da ne vemo, kaj bo prinesel jutrišnji dan, kaj bo prineslo drugo leto, moramo ustvariti ta dolgoročni koncept razvoja, saj ne vemo, kako bi prišli iz slepe ulice, v kateri sedaj tiči naše kmetijstvo.

Poleg tega pa menimo oziroma je to naš slovenski predlog, da se izoblikuje tudi kratkoročni plan, to je tisti plan, ki bo zajel najvažnejša vprašanja, ki jih je treba takoj reševati, tako kot rešujemo druge stvari po hitrem postopku. Na seji sem poudaril to, da moramo končno razmejiti odgovornost za izvršitev teh nalog. Do zdaj smo to odgovornost prenašali iz federacije na republiko, iz republike na občino in obratno. Nihče ni hotel biti nikdar za nobeno stvar odgovoren. Te stvari moramo enkrat za vselej definirati in reči, ta je nosilec akcije, ta odgovarja in njega lahko kličemo na odgovornost. To se pravi, ne samo kolektivna odgovornost, ampak moramo priti tudi do osebne odgovornosti. Poglavitna stvar v tem kratkoročnem planu so spremembe zakona o zadrugah. Ta zakon je neprikladen za naše zadružništvo, ki je bilo pred desetletjem živo in močno, sedaj pa napol životari. Brez spremembe zakona ne moremo doseči oživitve novega zadružništva. Zato se postavlja torej slovenska zahteva, da se sprejme okvirni zakon v federaciji, vendar naj vsaka republika sprejme tudi lastni zakon o zadrugah tako, kakor ji narekujejo pogoji. V Sloveniji na tem vztrajamo in upamo, da bomo to tudi dosegli.

Naslednja zahteva je sprememba davčne politike. Davčna politika zavira marsikaj v našem kmetijstvu, ker je tako toga. Ravna se samo po hektarjih, ne pa po zmogljivosti, po pogojih in po ljudeh. Vemo, da imamo v Sloveniji med proizvajalci eno tretjino starih ljudi nad 70 in 80 let. Nemogoče je, da bi take ljudi, ki bi jim šla pokojnina, obremenjevali z davčnimi obveznostmi kot ostale, ki so dela zmožni in sposobni.

Tretja stvar je vprašanje carinskih stopenj na uvožene kmetijske stroje, kjer tudi vlada togost. Zato je slovenska zahteva, da te carine ali popolnoma odpravimo, ali pa jih vsaj znižamo na minimum. Če ima človek v delovnem razmerju 40 % dajatev, jih ima naš kmet 70 % in mu komaj 30 % ostane za tako imenovano akumulacijo, za obnovo poslopij, za nakup, za reprodukcijo. Zato ni zmožen, da bi se opremil s stroji. Razvoj pa zahteva, da se tudi naš kmet mehanizira. Dobro vemo, če se bo naš kmet mehaniziral, ne bo zato postal kapitilist, ampak nasprotno, samo nadoknadil bo tisto manjkajočo delovno silo, ki jo na vasi ni. Zato si moramo prizadevati za odpravo ali znižanje carin za uvožene kmetijske stroje.

Ko govorimo o teh glavnih zahtevah, imenujemo to tudi skrb za gospodarstvo in družbeno reformo, ki kmetijstvu ni dala tega, kar je kmetijstvo od nje pričakovalo. Industrija, sicer ne vsa, se s kmetijstvom ne da primerjati. Vemo, da smo prvo leto po reformi lahko zabeležili kakih 6 % zvišanja bruto narodnega dohodka. Od takrat smo padli, sedaj pa stagniramo in bomo šli rakovo pot, če ne bomo uredili teh nujnih stvari v kmetijstvu. Mislim, da je treba od deklaracij in resolucij preiti k dejanjem, da se moramo zavedati,

da so ljudje tega naveličani, da ne verjamejo radi več, da se bo nekaj napravilo, zato je naša velika naloga, da se izkopljemo iz stanja deklaracij in resolucij k dejanjem. Mislim, da bo naš gospodarski zbor to podpiral, to pa pričakujemo tudi od republiškega zbora. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Kdo še želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče ne želi besede zaključujem obravnavo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona v celoti, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah.

Osnutek zakona je predložil izvršni svet na podlagi priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji, ki sta jih sprejela republiški in gospodarski zbor 8. in 17. julija 1968. leta. Izvršni svet je določil za svojega predstavnika tovariša Milovana Zidarja. Ali želi predstavnik izvršnega sveta še ustno dopolniti poročili? (Ne, hvala.) Osnutek zakona sta obravnavala odbor za proizvodnjo in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta predložila pismeni poročili. Ali želita poročevalca še ustno dopolniti svoja poročila? (Ne.) Hvala.

Pričenjam načelno obravnavo o osnutku zakona. O pripombah k posameznim členom bomo razpravljali kasneje, ko bomo osnutek zakona obravnavali v podrobnostih. Želi kdo besedo v načelni razpravi? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k razpravi, zaključujem načelno razpravo in prehajam k obravnavi osnutka zakona v podrobnostih po posameznih členih. Kdo želi razpravljati o posameznih členih? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep

o sprejemu osnutka o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah:

1. Osnutek zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi izvršni svet. Pri pripravi predloga zakona naj se upoštevajo pripombe, ki sta jih k zakonskemu osnutku dala v svojih poročilih odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora in zakonodajno-pravna komisija.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov.

Osnutek zakona je predložil izvršni svet na podlagi priporočil in sklepov Skupčšine SR Slovenije za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji, ki sta jih sprejela republiški in gospodarski zbor na seji dne 8. in 17. julija 1968. leta. Izvršni svet je določil za predstavnika tovariša Zidarja. Prosim ali želi predstavnik izvršnega sveta dodatno obrazložiti svoj predlog? (Ne.) Osnutek zakona

sta obravnavala odbor za proizvodnjo in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta predložila pismeni poročili. Ali želita poročevalca še posebej obrazložiti oziroma dopolniti stališča odborov oziroma komisije? (Ne.)

Pričenjamo načelno razpravo osnutka zakona. O pripombah k posameznim členom bomo razpravljali kasneje, ko bomo osnutek zakona obravnavali v podrobnostih. Prosim, kdo želi besedo v načelni obravnavi zakona? Prosim. Besedo ima tovariš Franc Kolarič.

Franc Kolarič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Predlagatelj osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov predlaga posredno, ne da bi to posebej poudarjal in opozarjal, tudi razširitev obsega obrtnih dejavnosti. V obrazložitvi je sicer rečeno, da predlagane spremembe in dopolnitve 24. člena zakona terjajo spremembo, oziroma izdajo nove odredbe o gospodarskih dejavnostih, ki se štejejo za obrti. Vendar prepušča razpravljanje in odločanje za kasnejši in nedoločeni rok. Dejansko bomo s predlagano spremembo zakona, kolikor bo osnutek sprejet v predloženi obliki, prejudicirali kasnejšo spremembo oziroma razširitev obsega obrtnih dejavnosti, ki jih predvideva navedena odredba. Podobno stališče zastopa tudi predlog odbora za proizvodnjo in blagovni promet našega zbora. Predlagani novi tretji odstavek 24. člena, to je 1. člen sedaj predlaganega zakona, namreč med gospodarske dejavnosti, ki se štejejo za obrti in za katere mora imeti tisti, ki jih opravlja ustrezno strokovno izobrazbo, na novo vključujejo tudi naslednje dejavnosti: tiskanje prospektov, tiskovin, cenikov, reklam, etiket, embalaže in vizitk ter tiskanje napisov na predmetih papirne galanterije in konfekcije, kar praktično zajema ves tisk, razen knjig, brošur in časopisov. Družbenoekonomske in socialno-politične utemeljitve za uvedbo zasebnega tiskarstva niso podane. Predlagatelj namreč o teh razlogih v pismeni obrazložitvi k predlogu zakona ne govori. Naši javnosti in nam vsem pa je dobro znano stanje grafičnih in grafično-predelovalnih dejavnosti v Jugoslaviji in posebej v Sloveniji. Ta dejavnost se je v zadnjem obdobju opremljala in se še opremlja z najmodernejšo opremo in zelo povečuje svoje proizvodne kapacitete, za kar vlaga družba sorazmerno velika finančna sredstva. Prav tako se hkrati s tem procesom čuti tudi vedno večje pomanjkanje kadrov grafičnih delavcev. Zaradi relativne nerazvitosti ostale industrije, potrošnikov grafičnih storitev pri nas, zaradi nekontroliranega uvoza teh storitev in proizvodov in zaradi velikih kapacitet se grafična industrija bori za naročila, vendar njene sedanje kapacitete niso izkoriščene. Razumljivo je tudi, da tiskarska dejavnost krije predvsem potrebe družbenega sektorja. Zato torej ne predstavlja dejavnosti, od katere bi bil odvisen v tej ali drugi obliki standard naših delovnih ljudi. Tako odpade tudi ta razlog za utemeljitev uvedbe zasebnega tiskarstva. Vsi se še prav gotovo spominjamo pozornosti in razprav, ki jih je pred nekaj časa vzbudil v naši javnosti problem zasebnega tiskarstva. Postavljala so se vprašanja, ali je taka dejavnost sploh zakonita in dopustna, ali je v skladu z zakonom o tisku, na kakšni zakonski osnovi so izdana obrtna dovoljenja za to dejavnost in kako je s kontrolo te dejavnosti itd. Nekateri podatki govorijo, da je kljub tako nerazčiščeni pravni in družbeno-politični situaciji na območju ljubljanskih občin nad 100 tiskarskih zasebnih obrtnikov. Ali gre torej s predlagano spremembo zakona za poskus legalizacije obstoječega stanja, ki ni usklajen z veljavnimi predpisi predvsem z zakonom o tisku? Predlagatelj nadalje predlaga skrajšani postopek za sprejem osnutka zakona,

sklicujoč se na priporočila in sklepe Skupščine SR Slovenije za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji, ki sta jih sprejela republiški in gospodarski zbor na seji dne 8. in 17. junija preteklega leta. Vprašujem se, ali je možno te sklepe in priporočila šteti tudi kot predlog za uvedbo in legalizacijo zasebnega tiskarstva? Verjetno ne! Gre za specifično dejavnost, ki zahteva obširnejšo in temeljitejšo presojo in razpravljanje. Zato tudi glede na te okoliščine predloženi skrajšani postopek ni utemeljen in je celo škodljiv. Glede razširitve zasebnih obrtnih dejavnosti, tudi na tiskarstvo, bi bilo predhodno nujno potrebno slišati in dobiti mnenje različnih gospodarskih in družbenih dejavnikov. Tu mislim tako na Socialistično zvezo, ki se je tukaj že v preteklosti angažirala, predvsem pa na grafična in grafično-predelovalna podjetja ter na svet za grafično in grafično-predelovalno industrijo gospodarske zbornice SR Slovenije.

Zato predlagam, da navedenega zakona ne obravnavamo po skrajšanem postopku, temveč ga obravnavamo po rednem postopku, ali pa da črtamo dejavnost zasebnega tiskarstva oziroma alineo v prvem členu osnutka zakona, ki se glasi: »tiskanje prospektov, tiskovin, reklam, etiket, embalaže in vizitk ter tiskanje napisov na predmetih papirne galanterije in konfekcije«. To je tudi v skladu s stališčem oziroma z mnenjem zakonodajno-pravne komisije, ki pravilno ugotavlja, da ta dejavnost ne predstavlja neke povečane nevarnosti za življenje in varnost občanov, oziroma premoženja, s čimer se vsebinsko opravičuje zaostritev pogojev popolne usposobljenosti oziroma predlagana sprememba in dopolnitev zakona.

Predsednik Tone Bole: Želi še kdo sodelovati v načelni razpravi? Tovariš Kolarič, prosim, če bi nam zdaj uradno oblikoval vaš predlog. Ali je to amandma?

Franc Kolarič (iz klopi): To je amandma.

Predsednik Tone Bole: To se pravi, da bi črtali alineo v 1. členu na strani 2, ki se glasi: »tiskanje prospektov, tiskovin, cenikov, reklam, etiket, embalaže in vizitk ter tiskanje na predmetih papirne galanterije in konfekcije.«

Prosim, se še kdo javlja k načelni razpravi, sicer končujem načelno razpravo. Prosim, da odbor za proizvodnjo pove mnenje, ki ga ima do amandmaja tovariša Kolariča. Prosim, tovariš Slavič.

Jože Slavič (iz klopi): Če bi hoteli dati mnenje, potem bi se morala komisija sestati.

Predsednik Tone Bole: Prosim za mnenje predstavnika zakonodajno-pravne komisije.

Stane Simšič (iz klopi): To je odločitev zbora, zakonodajno-pravna komisija bo obravnavala to v nadaljnji fazi postopka.

Predsednik Tone Bole: Prosim za mnenje predstavnika predlagatelja.

Milovan Zidar: Tovariš predsednik. Glede na to, da je osnutek izdelan na podlagi resolucije, ki je bila sprejeta v tej skupščini o nadaljnjem razvoju obrti, menim, da lahko ostanemo pri skrajšanem postopku. Prva faza je

lahko opravljena s tem, da se mišljenja in predlogi, ki so sporni, upoštevajo pri izdelavi predloga zakona in je za usklajevanje mnenj še dovolj časa do jeseni.

Predsednik Tone Bole: Hvala! Slišali ste predlog predstavnika izvršnega sveta. On meni, da je za usklajevanje še čas, ker smo sedaj v tako imenovani drugi fazi zakonskega postopka in je do tretje faze kot zadnje faze pri sprejemu zakona še dovolj možnosti za usklajevanje stališč in mnenj glede spornega predloga, ki ga je dal tovariš Kolarič. Ali vi vztrajate pri amandmaju ali pa se strinjate s predlogom? Tovariš Kolarič, prosim.

Franc Kolarič (iz klopi): Sprejemam predlog.

Predsednik Tone Bole: To se pravi, da sprejemate predlog predstavnika izvršnega sveta tovariša Zidarja, da se sprememba izvrši med drugo in tretjo fazo zakonskega postopka. Hvala.

Želi še kdo sodelovati v načelni razpravi? (Ne.) Če ne, prehajamo k obravnavi osnutka zakona v podrobnostih in po posameznih členih. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep o sprejemu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov:

1. Osnutek zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi izvršni svet. Pri pripravi predloga naj se upoštevajo pripombe, ki sta jih k zakonskemu osnutku v svojih poročilih dala odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora in zakonodajno-pravna komisija ter pripombe, ki so bile dane v razpravi na seji zbora glede zaostritve in omejitve razvoja grafične dejavnosti samostojnih obrtnikov.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep o sprejemu osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga za izdajo zakona o tržni inšpekciji.

Predlog za izdajo zakona je predložil republiški sekretar za gospodarstvo. Ali želi predstavnik predlagatelja še ustno obrazložiti dani predlog? Prosim, tovariš Ivo Klemenčič, kot predstavnik sekretariata za gospodarstvo, ima besedo.

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. V naši republiki s predpisi še ni urejeno vprašanje tržne inšpekcije. Temeljni zakon o tržni inšpekciji namreč določa, da opravljajo zadeve tržne inšpekcije, kolikor niso v pristojnosti zveze, upravni organi za tržno inšpekcijo, ki jo določi republiški zakon. S sprejemom republiškega zakona o tržni inšpekciji se bodo lahko organi tržne inšpekcije učinkoviteje vključili v aktualna gospodarska in družbena gibanja.

Inšpekcijske naloge niso namreč le v ukrepih proti nezakonitim dejanjem, temveč predvsem priprava nujnih informacij v stanju v blagovnem prometu

vsem drugim organom družbeno-političnih skupnosti, to je za republike in občine.

Glede na to, da je tržna inšpekcija v zvezi enotno urejena z zveznim zakonom, menimo, da je potrebno v republiškem zakonu urejati le bistvena vprašanja, ki v zveznem zakonu niso urejena. Gre tedaj predvsem za organizacijo tržne inšpekcije v republiki, za naloge in medsebojna razmerja ter strokovne pogoje za tržne inšpektorje. Zakon izhaja iz načela, da opravljajo tržne inšpekcije v republiki republiški tržni inšpektorat in občinski organi pristojni za tržno inšpekcijo. Republiška pristojnost tržne inšpekcije naj se določi ob upoštevanju načela učinkovitosti, ekonomičnosti in racionalnosti inšpekcijske službe, v pristojnost občinskih organov tržne inšpekcije pa naj spada skrb za nadzor nad tistimi zadevami, ki izhajajo iz originalnih pravic in dolžnosti občine. Republiški tržni inšpektorat naj ima tudi pravico neposredne kontrole in vodstva službe tržne inšpekcije v vseh zadevah, ki so v določenem obdobju in situacijah najaktualnejše in najvažnejše za republiko in občine.

Republiški tržni inšpektorat naj ima tudi funkcijo organizatorja in koordinatorja službe, pravico dajanja obveznih instrukcij, pravico ukrepati, če ne ukrepajo občinski organi tržne inšpekcije.

Ob taki organizaciji tržne inšpekcije v republiki tudi ne bi nastali premiki, ki bi zahtevali spremembe glede financiranja sedaj delujočih organov tržne inšpekcije. Z izdajo zakona v omenjenem obsegu in na podlagi zastavljenih načel bi se v republiki pravno uredila služba tržne inšpekcije. S tem se bo prispevalo k odpravljanju še nekaterih nepravilnosti na področju blagovnega prometa. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala pismeni poročili, v katerih navajata nekatere pripombe k načelom, na katerih naj temelji predlog za izdajo zakona. Ali želita poročevalca še dopolniti svoja poročila? (Ne.) Hvala!

Izvršni svet je pismeno obvestil zbor, da se strinja s predlogom za izdajo zakona. Začenjam razpravo o predlogu za izdajo zakona o tržni inšpekciji. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o tržni inšpekciji:

1. Predlog za izdajo zakona se sprejme.

2. Osnutek zakona naj pripravi republiški sekretariat za gospodarstvo. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva načela, ki jih navaja predlagatelj v predlogu za izdajo zakona in mnenja ter stališča, dana v poročilih odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora ter zakonodajno-pravne komisije.

3. Osnutek zakona naj predloži republiški sekretariat za gospodarstvo gospodarskemu zboru do 30. septembra 1969.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva.

Predlog za izdajo zakona je predložil republiški sekretar za gospodarstvo. Ali želi predstavnik predlagatelja še ustno dopolniti obrazložitev? Prosim. Besedo ima tovariš Ivo Klemenčič.

Ivo Klemenčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Analiza stanja inšpekcijske kontrôle na področju gradbeništva in industrije kaže, da na tem področju inšpekcija še ni pravno regulirana. Po zveznem zakonu o tehničnih ukrepih so namreč prenehali veljati zvezni predpisi o gradbeni in elektroenergetski inšpekciji. V 11. členu navedenega zakona je določeno, da ureja republika sama s svojim zakonom organizacijo, delovno področje, pravice in dolžnosti ter medsebojna razmerja organov tehničnih inšpekcij. Tako predstavlja predloženi predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah, izpopolnitev vrzeli in daje materialno osnovo za ustanovitev in delovanje tehničnih inšpekcij v republiki. Menimo, da bi urejene tehnične inšpekcije s svojim delovanjem pripomogle k zaščiti zakonitosti, potrebni zaščiti občanov in delovnih organizacij, predvsem pa k nadaljnjemu razvoju samoupravnih družbenih odnosov. Zakon naj bi temeljil na načelu, da je kontrola izvajanja predpisov po inšpekcijskih organih še vedno stvarna potreba samoupravne službe in so zadeve tehnične inšpekcije zato splošnega pomena za republiko. Tehnično inšpekcijo opravljajo posebni organi državne uprave, to je inšpekcijski organi in to samostojno, vendar za svoje delo odgovarjajo predstavniškim in izvršilnim organom. Poleg kontrolorja mora biti inšpektor tudi iniciator in organizator odpravljanja negativnih pojavov, ki jih odkriva. S tem postaja vse bolj aktiven sodelavec organov družbeno-političnih služb. Organizacija tehničnih inšpekcij naj sloni na principu, da opravljajo kontrolo v glavnem inšpekcijski organi v republiki. V zakonu naj se predvidi pristojnost republiških in občinskih inšpekcijskih organov ob upoštevanju pomena in obsega poslov, oziroma objektov kontrole, potrebne strokovnosti in številčnosti inšpektorjev, sredstva opreme inšpekcij in vsega tistega, kar je potrebno za učinkovito, ekonomično in racionalno opravljanje tehničnih inšpekcij. V zakonu naj se omogoči tudi take odnose, da bodo lahko tako republika, kot občina mogle ščititi splošne družbene interese.

Ostali elementi, o pravicah in dolžnostih in odgovornostih inšpektorjev, naj bi bili v glavnem sledeči: določitev strokovnosti inšpekcijskih kadrov, pošiljanje poročil, o evidenci, pravica avokacije in delegacije pod določenimi pogoji, izdajanje obveznih navodil o nadzoru nad delom inšpektorjev, pomoč pri delu in predvsem ukrepi za odpravo nepravilnosti in škodljivosti. Z organizacijo tehničnih inšpekcij pa naj se ne posega v večje spremembe na področju proračunske potrošnje med republiko in občino. S sprejetjem zakona, sestavljenega na navedenih načelih, bi se okrepil nadzor in kontrola predpisov o izvajanju tehničnih ukrepov, atestov, normativov in standardov. S tem bi se zagotavljalo solidnejšo gradnjo in izdelavo objektov in drugih naprav ter njihovo pravilnejše obratovanje. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor za proizvodnjo in blagovni promet in zakonodajno-pravna komisija. Odbor in komisija sta dala pismeni poročili, v katerih navajata nekatere pripombe k načelom, na katerih naj temelji predlog za izdajo zakona. Ali želita poročevalca odbora oziroma komisije dopolniti svoj predlog? (Ne.) Izvršni svet je pismeno obvestil zbor, da se strinja s predlogom za izdajo zakona. Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Prosim. Ker nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva:

1. Predlog za izdajo zakona se sprejme.

2. Osnutek zakona naj pripravi republiški sekretariat za gospodarstvo. Pri pripravi osnutka zakona naj upošteva načela, ki jih navaja predlagatelj predlogu za izdajo zakona in mnenja ter stališča, dana v poročilih odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora ter zakonodajno-pravne komisije.

3. Osnutek zakona naj predloži republiški sekretariat za gospodarstvo do 30. septembra 1969. leta.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za takšen sklep, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva.

Prehajamo na obravnavo 10. točke dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

V okviru te točke dnevnega reda prehajam najprej na obravnavo predloga odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja. Iz predložene obrazložitve so razvidne tudi naloge te komisije.

Dajem predlog odloka v razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je gospodarski zbor predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost sprejel soglasno.

Dajem v obravnavo predlog odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja. Predlog odloka sprejema republiški zbor in gospodarski zbor daje k njemu samo mnenje. Kdo želi besedo, prosim? Besedo ima Stane Divjak.

Stane Divjak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da navedem samo nekaj ugotovitev k imenovanju članov upravnega odbora cestnega sklada. Spominjam se osnutka predloga zakona o cestnem skladu in tudi razprav, ki so bile v tistem času. To je organ, ki ima zelo široko področje dela, saj predstavlja več desettisoč uporabnikov cest, financarjev itd. Menim, da se komisija ni dosledno držala teh principov. V tem predlogu se pojavlja šest tovarišev, in sicer trije, ki so bili v vsej mandatni dobi do sedaj člani upravnega odbora cestnega sklada in trije, pri katerih so se položaji spremenili. Prej je bil pomočnik direktorja, sedaj je direktor, prejšnji direktor je sedanji generalni direktor itd. Menim, da je to isto področje, in tako komisija ni v celoti izpolnila tiste obljube iz leta 1963 oziroma iz leta 1967, ko se je sprejemal ta odlok. Tedaj je bilo zagotovljeno, da se bodo upoštevala vsa slovenska področja izmenično. Kot vidimo, se sedaj v odloku pojavljajo zopet iste občine, iste gospodarske organizacije in tudi iste osebe. Zato se s tem ne morem strinjati. Kolikor bo v jeseni, ko se bo sprejemal nov zakon o javnih cestah, vezan na ta zakon tudi zakon o cestnem skladu, naj se takrat te spremembe v sedaj predloženem sestavu upravnega

odbora cestnega sklada SR Slovenije dosledno upoštevajo, oziroma naj se uveljavi princip, da se v upravni odbor vključi izmenično čimveč uporabnikov. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Divjak, prosim, če bi mi malo pomagali v proceduri. Kakšen postopek predlagate? Ali ste ta problem le opisali in nakazali, da bi se reševal v jeseni?

Stane Divjak: Kolikor se bo ta problem reševal v jeseni, potem odstopam, drugače pa mislim, da bi se moral ta odlok popraviti.

Predsednik Tone Bole: Ali želite to mnenje, ki ste ga dali oziroma kritično oceno sestave predloga odloka verificirati prek mnenja gospodarskega zbora, ali pa je to samo naše mnenje?

Stane Divjak: Kolikor se bo gospodarski zbor strinjal, bi dal moje mnenje seveda prek gospodarskega zbora.

Predsednik Tone Bole: To pomeni, da dajete predlog gospodarskemu zboru, da se vaše mnenje doda mnenju gospodarskega zbora, ko ga bo ta poslal republiškemu zboru, ki o tem definitivno odloča.

Kdor je za takšen predlog tovariša Divjaka, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Ali je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prosim sedaj tovariša Divjaka, da svoje mnenje opredeli, tako da ga gospodarski zbor pošlje kot svoje mnenje zboru, ki je pristojen za to odločanje. Ali se kdo javlja za razpravo? Tovariš Papič, prosim.

Ferdo Papič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tudi jaz menim, da je upravni odbor cestnega sklada republike izredno pomemben in moram reči, da se je v tem zboru o njem precej razpravljalo. Zdi se mi, da bi bilo prav, da se odlok ponovno prouči, kaj je v njem prav in kaj ni. Mislim namreč, da bi morala Skupščina SR Slovenije biti zastopana tudi v tem upravnem odboru. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Prosim, da bi tovariš Papič malo pomagal. Kakšen je vaš predlog? Ali opisujete problem ali predlagate spremembo?

Ferdo Papič: Predlagal bi republiškemu zboru, da ponovno prouči predlog odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada in da predloži nov predlog odloka. Kdo je zastopan v upravnem odboru, je tudi vprašanje, in meni ni znano točno, kako je zdaj ta zastopniški sistem, koliko je članov, iz katerega cestnega podjetja. Mislim, glede na izredno važnost upravnega odbora, da je prav, da komisija za imenovanje odlok ponovno prouči in predloži nov predlog republiškemu zboru.

Predsednik Tone Bole: Če prav razumem predlog, ki ga ima tovariš Papič, lahko ta preraste v mnenje gospodarskega zbora, ki ga predloži zboru, ki je za to pristojen.

Ferdo Papič: Ponovno bi rekel predstavniku komisije za volitve in imenovanja, da je že odlok tak, da določa, kdo naj bo zastopan v današnji

situaciji v upravnem odboru cestnega sklada SR Slovenije. Zato sem predlagal, da se odlok ponovno pretrese in prouči, kdo naj bo v upravnem odboru sklada zastopan. Na primer, v odloku nikjer ni nobenega predstavnika republiške skupščine. Mislim, da gre tu za največja sredstva, s katerimi republika razpolaga in da je to izredno kočljiva zadeva.

Predsednik Tone Bole: Zdaj so mi odpovedale moje proceduralne zmožnosti in bi prosil pomoč.

Boris Šajina: Pred nami je odlok o razširitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije. Ta odlok nam je predložen in k temu odloku lahko dodamo svoje pripombe in mnenja republiškemu zboru. Mislim, da pripomba tovariša Papiča presega naša pooblastila za to točko dnevnega reda. On daje generalno pripombo k 5. členu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o cestnem skladu, kjer je določeno, kako se pravzaprav sestavlja ta upravni odbor.

Predsednik Tone Bole: To pomeni, da ob tem sklepu posredujemo republiškemu zboru mnenji, ki sta bili dani v razpravi, in sicer tovariša Divjaka in tovariša Papiča. To je ta pristojnost, ki jo ima naš zbor. Vse ostalo je izven naših pristojnosti in bi prosil tovariša Papiča oziroma zbor, da se tu ustavimo. Ostale intervencije ali posegi, ki so potrebni, se morajo potem opraviti na drugih mestih. Prosil bi, tovariš Papič, če se s tem strinjate, da to kot mnenje točno definirate.

Ferdo Papič (iz klopi): Se strinjam, vendar ponovno trdim, da je danes, ko je prišla na dnevni red razrešitev nekaterih članov in izvolitev novih članov upravnega odbora sklada, prilika, da to izredno kočljivo zadevo rešimo. Na več zasedanjih zbora je prišlo do nasprotij med upravnim odborom in določenimi zahtevami poslancev.

Predsednik Tone Bole: Če nisem prav razumel, bi prosil, da me popravite. Mnenje gospodarskega zbora k temu aktu, bo mnenje, ki ga je definiral tovariš Divjak in ga je zbor verificiral in mnenje tovariša Papiča, ne glede na to, v kakšno področje posega. Menim. da zbor ima to pravico. Seveda ne vemo, ali je to sedaj osebno mnenje tovariša Papiča ali pa je to mnenje zbora. Prosim, da se zbor izreče glede potrditve mnenja, ki ga je tovariš Papič tu šele opisal, ki pa ga bo definiral. Ali se zbor s tem strinja, da se takšno mnenje naslovi na republiški zbor? Ali se še kdo javlja k razpravi o tej točki? Prosil bi, da se zdaj mnenja, ki so bila tu podana, napišejo tako, da se lahko pošljejo republiškemu zboru. Potem tudi tak sklep, ki je bil tu prvotno skiciran, odpade.

Boris Šajina: Situacija je takšna, da je tovariš Divjak pravzaprav formuliral alternativen predlog. V prvem delu je samo ugotovil, da po sedaj predlagani spremembi imenovanja polovice članov niso enakomerno zastopana posamezna področja, v drugem delu svojega predloga pa je dejansko predlagal, da bi tako stanje pri naslednjem imenovanju komisija za volitve in imenovanja dosledno popravila. To je samo glavna pripomba. Če ga pra-

vilno interpretiram, naj komisija za volitve in imenovanja v bodoče zagotovi enakomernejše zastopanje posameznih področij v upravnem odboru.

Stane Divjak (iz klopi): Kolikor se bo v jeseni sprejemal zakon o javnih cestah, se bo sprejemal tudi zakon o cestnem skladu, ki je vezan na zakon o javnih cestah. Tedaj naj bi se upoštevala sestava novega upravnega odbora po teh principih. Kolikor pa se v jeseni ta zakon ne bo sprejemal, pa sem menil, da bi bilo treba popraviti predlog odloka o imenovanju članov upravnega odbora.

Predsednik Tone Bole: Prosim, ne spravljajte me v tako situacijo, da ne morem ničesar reči. Vi morate sedaj povedati svoje stališče, kajti čim sprejmem vašo idejo, sprejemam le obveznost, da bo to šele v jeseni sprejeto. Tega pa ne morem sprejeti.

Stane Divjak: Republiški zbor naj upošteva naše mnenje, kolikor bo lahko popravil sestav članov upravnega odbora.

Predsednik Tone Bole: Toda s tem mi niste nič pomagali. Imeli ste čisto situacijo, sedaj jo pa ponovno odpirate. Prosim, tovariš Lesar.

Jože Lesar: Mislim, da je položaj jasen. Prvič, zame ni važno, ali dajemo mnenja, ali pa dokončno sklepamo. V okviru sklepanja o določenem zakonskem aktu, ali pa pri mnenju, je proceduralno odprt isti prostor. Drugič, mi smo verificirali pripombo dveh tovarišev poslancev, da struktura upravnega odbora cestnega sklada ne ustreza. Potem nimamo kaj več sklepati o soglasju za imenovanje, ker je to predpogoj za ono drugo. Če pa to mnenje omejimo samo na mnenje dveh poslancev, potem naj se naš zbor izreče o osebah, ki so predlagane ali niso. Hvala.

Predsednik Tone Bole: Pripomba je, da struktura in kriterij za predlagani odbor ne ustrezata. Predlagam, da gremo na naslednjo točko dnevnega reda, medtem pa bi ta predlog dokončno formulirali, da se o njem izreče gospodarski zbor. Vsebina predloga naj bi bila naslednja: gospodarski zbor se s strukturo in kriteriji ne strinja, ker ne zagotavljajo enakopravne udeležbe vseh zainteresiranih činiteljev. Tako je potem zajeto mnenje, ki sta ga podala tovariša Divjak in Papič. Kolikor bi takšno mnenje gospodarski zbor potrdil, potem bi morali določiti predstavnika zbora, ki bi to mnenje branil na republiškem zboru. Predlagam, da bi to bila ali tovariš Papič ali pa tovariš Divjak. Tovariš Kolarič, prosim.

Janko Kolarič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Povedati moram, da bi se sedaj zelo težko odločil za tak način glasovanja. Končno nimamo kompleksne analize, kakšna je struktura tega odbora. Kako naj sedaj glasujem o tem, da je struktura neustrezna, če nimamo te analize o strukturi upravnega odbora. Najmanj, kar bi bilo potrebno, če bi hoteli takšen sklep sprejeti, je to, da bi morali imeti pregled članov starega dela upravnega odbora cestnega sklada in novega, predloženega dela upravnega odbora tega sklada. Šele potem bi se dalo sklepati o tem ali je struktura v redu ali ne. Na sedaj predloženi način pa to ni mogoče. Zato menim, da ne

bi mogel glasovati, da struktura ne ustreza, ker ne vem, kakšna je. Lahko bi predlagal, da glasujemo o tem, da se predlog odloka zavrne in da se na naslednji seji da kompleksna analiza strukture članov cestnega sklada. Mislim, da bi bilo potem lažje odločati. V tej situaciji res pri najboljši volji ne moremo glasovati za to, da je struktura ne vem kakšna.

Predsednik Tone Bole: Tovariš Kolarič, če sem vas prav razumel, vi predlagate, da se sprejem odloka odloži.

Janko Kolarič: Predlagam, da se razprava odloži in da se zahteva od komisije za volitve in imenovanja, da dá kompleksno analizo sestave članov upravnega odbora cestnega sklada, to se pravi starih in novih članov. Le tako potem lahko ugotovimo, kakšna je struktura.

Predsednik Tone Bole: Sedaj sta pred zborom dva predloga. Prvi predlog je, da gospodarski zbor že danes verificira svoje mnenje, ki se je glasilo tako, kot ga je prečital tovariš Šajina. Drugi pa je predlog tovariša Kolariča, da se razprava o tej točki odloži do ene od prihodnjih sej. Do tedaj naj bi komisija za imenovanja utemeljila svoj predlog ne samo za polovico članov upravnega odbora, kot je tu predlagano, temveč za celotno koncepcijo odbora glede na kritike, ki so bile izrečene na današnji razpravi. Ali lahko sprejmemo takšen sklep? Kakšna je normalna čisto redna procedura?

Boris Šajina: Dejansko gospodarski zbor daje mnenje k nekemu odloku o imenovanju, ki ga sicer sprejema republiški zbor. Dosedaj je v vseh prejšnjih sklicih republiški zbor samostojno sprejemal odlok o imenovanju ustreznih članov. V 9. členu odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije pa je določeno, da pristojni zbori dajo svoja mnenja republiškemu zboru. Mislim, da najbrž lahko združimo obe mnenji, torej na eni strani postavimo trditev, da ta struktura in kriterij za sestavo upravnega odbora cestnega sklada ne ustreza, ker ne zagotavlja primerne udeležbe vseh zainteresiranih činiteljev, na drugi strani pa postavimo zahtevo, da se predloži zboru na vpogled celoten sestav upravnega odbora. Tako upoštevamo tudi predlog, ki ga je dal tovariš Kolarič, da se celoten sestav predloži v ponovno oceno in mnenje gospodarskemu zboru.

Predsednik Tone Bole: Prosim, tovariš Papič ima besedo.

Ferdo Papič: Tovariš predsednik, želel bi samo nekoliko pomagati pri tej proceduri. Mislim, da verjetno od nas poslancev ne more nihče reči, da ta ali oni član odbora cestnega sklada ni v redu. Ponovno trdim, da je glede na izredno važnost sredstev, s katerimi bo odbor posloval, važno, da se odlok ponovno prouči, in predloži, kdo naj bo zastopan v tem skladu in kakšni naj bodo v njem odnosi. Osnovno je to, da mi zavračamo odlok, ker menimo, da so to zelo pomembna sredstva. Ne moremo pa določati, kdo pa naj bo tisti, ki naj prouči, kakšna naj bo najbolj pravilna struktura. To bo verjetno, ali komisija za volitve in imenovanja ali pa odbor za proizvodnjo in promet.

Predsednik Tone Bole: Če lahko še enkrat povzamem celotno razpravo. Predlog je, da se razprava o tem odloku odloži, da se glede na pomemb-

nost tega sklada in glede na strukturo organov tega sklada do prihodnje seje prouči njegov sestav in o tem poda poročilo na zboru. Ali bi se gospodarski zbor strinjal s takim predlogom? Glavno je, da se to odloži in da se predlog odloka kompleksno obdela. Na osnovi pripomb in mnenj, podanih v razpravi, predlagam, da gospodarski zbor posreduje republiškemu zboru glede predloga odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije naslednje mnenje:

Gospodarski zbor meni, da predlagani sestav novo imenovanih članov upravnega odbora cestnega sklada ne zagotavlja v celoti enakomernega pokrivanja področij in dejavnosti ter da bi bilo zato potrebno spremeniti oziroma dopolniti določbe 5. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o cestnem skladu. Določbe tega člena zakona sedaj določajo, da šteje upravni odbor sklada predsednika in 19 članov, tak sestav pa ne omogoča, da bi bila vsa področja in dejavnosti vedno enakomerno zastopana.

Gospodarski zbor zato meni, da bi bilo treba imenovanjem polovice članov upravnega odbora cestnega sklada potrebno ponovno proučiti zakonske določbe, ki urejajo sestav upravnega odbora tega sklada.

Ker je zbor po tej točki že zavzel svoje stališče, mislim, da ni potrebno, da preidemo na glasovanje o predloženem mnenju.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na zadnji seji gospodarskega zbora je poslanec Franc Puterle postavil izvršnemu svetu poslansko vprašanje. Na vprašanje bo odgovoril predstavnik izvršnega sveta tovariš Andrej Levičnik.

Andrej Levičnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na vprašanje, ki ga je postavil tovariš Puterle, dajemo naslednji odgovor. Pekarstvo, kot nekdaj izrazita obrtna dejavnost, je sedaj že v veliki meri prešlo na industrijsko proizvodnjo. To je zlasti značilno za množične standardne izdelke, pri katerih se tudi uveljavlja sodobna visoko produktivna tehnologija. V tej smeri se predvideva, da bo šel razvoj tudi v bodoče. V takih okolnostih pekarstvo kot zasebna obrtna dejavnost lahko uspeva le za oskrbo področnih naselij z razmeroma šibko potrošnjo, zaradi elastičnosti pokrivanja konic potrošnje, za opravljanje storitev peke ali izdelave po naročilu, kot tudi za bogatitev kvalitete in asortimenta pekarskih izdelkov. Sedanji obseg zasebne obrtne dejavnosti, ki temelji na teh okolnostih, verjetno ne more bistveno vplivati na uspešen razvoj industrijskega pekarstva. Zasebnih pekov je po podatkih gospodarske zbornice SR Slovenije in republiškega sekretariata za gospodarstvo na primer v 14 večjih občinah v Sloveniji skupaj samo še 17. To je praktično nepomembna proizvodnja, ker je poleg lastnika pekarne zaposlen kvečjemu le še po en pomočnik. Medtem ko se na drugih področjih obrti število zasebnih obrtnikov stalno povečuje, je na področju pekarstva stagnacija in nazadovanje. V letu 1968 sta bili izdani v teh večjih občinah samo dve obrtni dovoljenji za zasebni pekarni, v letu 1966 samo eno dovoljenje, v letu 1965 pa dve dovoljenji. Vsa ostala dovoljenja so izdana pred vojno.

V zadnjem času tudi ni novih prijav. Mnogo pekov pa bo kmalu izpolnjevalo tudi pogoje za upokojitev in računamo, da bo z njihovim odhodom v pokoj prenehala tudi njihova obrt. Do katere mere bo industrijsko pekarstvo oziroma veliki kombinati lahko zamenjali obrtno proizvodnjo v celoti, bo seveda

odvisno tudi od njihove uspešnosti uveljavljanja po tržnih zakonitostih, kot to velja tudi za uvajanje modernih tehničnih dosežkov na vseh drugih področjih. Na podlagi zakona bo oblikovana tudi družbena kontrola cen. Občinske skupščine so tiste, ki so pooblaščene, da ukrepajo pri določanju cen kruha. Ta politika bo veljala tudi v bodoče. Iz teh predpisov moramo izhajati tudi pri rekonstrukciji pekarstva.

Uveljanjanje načela obdavčevanja zavezancev po dejansko doseženem dohodku se izvršuje tudi v pekarski obrti. Upoštevati je treba, da morajo vsi obrtniki, ki presegajo 1,5 milijona S din letnega prometa, voditi knjige, da je določena cena osnovni surovini moki, in da tudi na cene kruha lahko vsak čas vplivajo občinske skupščine. Zasebni obrtnik je zavezan plačevati prispevek iz osebnega dohodka, davek na tujo delovno silo in progresivni prispevek na ugotovljeni dohodek. Zato je vprašanje neupravičenega bogatenja seveda potrebno reševati z nadaljnjim usposabljanjem davčne službe. Republiški sekretariat za finance si prizadeva zbrati podatke, ki naj bi omogočili primerjavo pogojev poslovanja med družbenim in zasebnim sektorjem. Raznih drugih problemov, ki se še pojavljajo v pekarstvu pa seveda ni mogoče reševati izven okvira smernic in načel naše celotne gospodarske politike. Hvala lepa.

Predsednik Tone Bole: Hvala lepa. Tovariš Puterle, ali ste z odgovorom zadovoljni?

Franc Puterle (iz klopi): Prosil bi za pismeni odgovor, da na naslednji seji lahko postavim še dodatno vprašanje.

Predsednik Tone Bole: Torej želite pismeni odgovor in potem lahko na naslednji seji postavite nadaljnje vprašanje. Hvala lepa.

Na zadnji seji zbora je postavil vprašanje tudi poslanec tovariš Kronovšek. Na vprašanje bo odgovoril tovariš Peter Gluhar. Prosim.

Peter Gluhar: Poslanec Ivan Kronovšek je postavil republiškemu sekretarju za gospodarstvo naslednje vprašanje:

Ker je pri prevozu na daljše relacije dovoljeno sprejemati v avtobus samo toliko potnikov, kolikor je razpoložljivih sedežev, nastaja glede na premajhne kapacitete razpoložljivega voznega parka vrsta problemov, ki onemogočajo potnikom, da lahko zanesljivo in pravočasno opravijo nameravana in včasih tudi časovno vezana in nujna službena in privatna potovanja. Kaj nameravajo odgovorni dejavniki v republiki storiti, da se ti problemi čimprej rešijo in da se zagotovi zanesljiv prevoz potnikov na avtobusnih zvezah?

Izvršni svet je na seji 3. 7. 1969 sklenil, da na vprašanje tovariša poslanca Ivana Kronovška odgovori republiški sekretariat za notranje zadeve. Naš odgovor je naslednji.

Po 22. členu temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa, se sme voziti z motornimi priklopnimi vozili namenjenimi za prevoz potnikov le toliko oseb, kolikor ima vozilo posebno vgrajenih sedežev. Izjeme od tega načelnega določila lahko predpiše za avtobuse in trolejbuse ter njihove priklopnike v javnem prometu le republiški zakon. Osnutek republiškega zakona o varnosti cestnega prometa predvideva v tretjem odstavku 7. člena izjemo, le za avtobuse in trolejbuse ter njihove priklopnike v javnem mestnem prometu. Izjema je v tem, da se sme stoje voziti največ toliko potnikov, kot je navedeno v pro-

metnem dovoljenju. Izjema za prevoz z avtobusi v medkrajevnem prometu ni predvidena. Pri tem je treba povedati, da je zvezni sekretar za notranje zadeve izdal odredbo o splošni omejitvi hitrosti za nekatere kategorije motornih vozil. Ta odredba določa, da vozila s predvidenimi oziroma registriranimi stojišči ne smejo voziti z večjo hitrostjo od 50 km na uro.

Republiški sekretariat za notranje zadeve kot predlagatelj republiškega zakona o varnosti cestnega prometa namerava vztrajati v interesu varnosti cestnega prometa, da se predpis dosledno izvaja. Omejitve pri prevozu ljudi z avtobusi v rednem cestnem prometu in v prostem cestnem prometu, so narekovali razlogi varnosti cestnega prometa zlasti varnosti potnikov, kot tudi številne prometne nesreče, v katerih so bili udeleženi avtobusi. Po veljavnih pozitivnih predpisih organi za notranje zadeve le nadzorujejo izvajanje predpisov in ukrepov, ki se nanašajo na varnost cestnega prometa. Skrb za udoben in pravočasen prevoz potnikov z avtobusi in trolejbusi, ki mora biti usklajen z zakonskimi predpisi o varnosti cestnega prometa, pa je zakonita dolžnost drugih ustreznih organov, v danem primeru občinskih skupščin, kot na primer nadzor nad voznimi redi in tako dalje, dalje gospodarske zbornice, transportnih in drugih delovnih organizacij.

To je odgovor republiškega sekretariata za notranje zadeve. Kolikor bi želel tovariš poslanec dodatno pojasnilo glede na ekonomski vidik njegovega vprašanja, bi prosil, da bi tovariš Bernard, kot predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo, dal ustrezno pojasnilo.

Podpredsednik Franc Lamut: Mislim, da je potrebno, da tovariš Bernard odgovori na vprašanje tovariša Kronovška, katerega vprašanje sem razumel tako, da je premalo vozil na teh relacijah. Prosim, ali je sekretariat za gospodarstvo v tej zvezi po konzultaciji s transportnimi podjetji prišel do takega zaključka? Verjetno bo tovariš Kronovšek to svojim volivcem moral pojasniti.

Ivo Bernard: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na zastavljeno vprašanje tovariša Kronovška je nekoliko težko odgovoriti. Republiški upravni organ namreč nima prav nobenih pristojnosti, da bi lahko predpisoval ali zavezoval delovno organizacijo, da opravlja določene prevoze ali da jih ne opravlja. To vprašanje je stvar odločitve podjetja. Po temeljnem zakonu o organizaciji prevoza z motornimi vozili pa so prevozniki dolžni, da morajo ob sestavljanju voznih redov upoštevati tudi mišljenja in sugestije pristojnih političnih teritorialnih skupnosti, to je zlasti občinskih skupščin. Gre torej za to, da bo potrebno obseg in število voženj ter število prometnih linij prilagoditi stvarnim potrebam, vendar pa v okviru jasne ekonomske računice podjetij, ki opravljajo te javne prevoze. Za Slovenijo je značilno, da ima znatno število avtobusnih linij in izredno gostoto avtobusnega prometa, ki je često dokaj neenakomerno obremenjen. Tako imamo na posameznih linijah na vožnji dokaj prazne avtobuse, ali pa so avtobusi v določenih konicah prenapolnjeni. Dosedanje dopuščanje prevoza stoječih potnikov, je vsekakor posegalo že na področja varnosti, saj so ti avtobusi prenapolnjeni. Tak »kulturni« standard prevažanje potnikov je že resno opozarjal na nevarnost posameznih večjih prometnih nesreč, katerih v Sloveniji, k sreči še nismo imeli, zato so pa že bile v drugih republikah. Tako stanje vsekakor ni bilo mogoče dopuščati in je zato bilo nujno, da se odredbe temeljnega zakona o varnosti javnega pro-

meta spoštujejo in uveljavijo. Razumljivo je, da se pri tem ponuja vrsta rešitev, ki so predvsem odvisne od gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo s potniškim prometom in od vpliva občinskih skupščin, ki jih imajo na te gospodarske organizacije. Ob konicah, ko se pojavlja pomanjkanje sedežev na obstoječih potniških linijah, bo vsekakor potrebno razmisliti in bodo podjetja morala uvesti dodatne vožnje, z vključevanjem novih avtobusov na tista področja, kjer v konicah nastane višek potnikov, ki jih ni mogoče prepeljati v rednem prevozu.

Drugo je vprašanje, ali smo sposobni zadovoljiti vse zahteve in želje občanov po prevozu. Postavlja se vprašanje, ali je avtoprevoznik dolžan vsakega nameravanega potnika pripeljati na njegovo mesto? Po temeljnem zakonu taka obveznost ne obstoji in kolikor posamezni potnik v določenem času ne more prispeti, si mora pač poiskati drugo prevozno sredstvo, vključno tudi avto-taxi, glede na nujnost prevoza. Neke popolno 100 % zadovoljitve ne bomo mogli nikoli doseči, vendar pa je potrebno, da avtoprevozniške delovne organizacije skupno z občinskimi skupščinami proučijo in najdejo terenskim razmeram najustreznejše rešitve. Hvala.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariš Kronovšek, ali ste zadovoljni z odgovorom?

Ivan Kronovšek: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Z odgovorom, ki sta mi ga dala oba tovariša poročevalca, ne morem biti zadovoljen. Ne zaradi mene osebno, ampak zaradi dejanskega stanja. V vprašanju sem točno ugotovil, kaj se dogaja in sem dal nekaj drastičnih primerov. Ljudje niso vezani le na delo in na šolo, morajo se tudi udeležiti pogreba, iti na sodišča itd., kar sem navedel tudi pri vprašanju. Nismo bili zadovoljni s prejšnjim prevozom, ko se je natrpalo v avtobuse potnikov, kolikor se je le dalo, sedaj pa zopet ne moremo biti zadovoljni, ker človek nima nikoli nobenega zagotovila, da bo pravočasno prišel, kamor se je namenil. Tudi za nas poslance je enako. Čakam po uro ali dve uri na postaji. Sedaj ko je toplo že gre, toda kaj bo pozimi.

Naj vam na primer povem še tole. Naši ljudje, sem iz Savinjske doline, gredo zaradi gotovosti z lokalnim avtobusom v Celje, da tam dobijo avtobus, za daljšo pot v Ljubljano. Nekaj se da narediti in izboljšati stanje. Podjetja naj dajo dodatni avtobus, ki bo potnike pobral. To ni moj osebni interes ali le našega področja. Tako stanje je povsod po Sloveniji. V splošnem interesu moramo biti pozorni zaradi takega položaja v medmestnem avtobusnem prometu. Zato bi želel, da bi na prihodnji seji dobil še dodatni odgovor.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala lepa. Predlagam, da dobite pismeni odgovor in na podlagi tega lahko oblikujete dodatno vprašanje.

Zdaj imamo še dva poslanska vprašanja, in sicer poslansko vprašanje tovariša Staneta Pungerčarja in poslanca tovariša Jožeta Kneza. Na obe vprašanji bo odgovoril tovariš Bernard. Prosim. Prvo odgovor na vprašanje tovariša Pungerčarja.

Ivo Bernard: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da odgovore na vprašanja obeh poslancev, ki zavzemajo isto pod-

ročje združim v enoten odgovor. Odgovarjal bom posamično na vprašanja po vrstnem redu, kakor so bila postavljena.

Poslanec tovariš Stane Pungerčar je postavil naslednji vprašanji:

1. v kakšni fazi je, oziroma se pripravlja projekt za modernizacijo cestnega križa in

2. kakšna je situacija v zvezi z zagotovitvijo domačih in tujih sredstev za modernizacijo predvidenih komunikacij?

Tovariš poslanec Knez pa je postavil tretje vprašanje: »Ali in kdaj se namerava SR Slovenija priključiti dogovoru, ki sta ga sklenili SR Hrvatska in SR Srbija za izgradnjo dvopasovne ceste Beograd—Zagreb, katere podaljšek predstavlja odsek Ljubljana—Zagreb?«

Na postavljena vprašanja dajemo naslednje odgovore:

Kot je znano je Skupščina SR Slovenije sprejela dne 10. 3. 1969 potrebne pravne akte za modernizacijo, kakor tudi za financiranje, projektiranje komunikacij tako imenovanega slovenskega cestnega križa. S pripravami je prišlo najdlje pri odseku Vrhnika—Postojna, kjer je že opravljena predkvalifikacija prijavljenih podjetih, in se pričakuje pritrditev mednarodne banke za obnovo in razvoj, da se bodo dela dala lahko na licitacijo. V pripravi je tudi ekonomska dokumentacija za oddajo del Hoče—Levec, ker pričakujemo, da jo bo preverila posebna komisija mednarodne banke za obnovo in razvoj v septembru tega leta. Studije in tehnične dokumentacije za hitre ceste so deloma že izdelane, ali pa oddane v izdelavo, vendar pa je postala ozko grlo zmogljivost projektantskih organizacij v SR Sloveniji tako, da se vseh projektov po odloku o finančnem programu za projektiranje navedenih cestnih odsekov v SR Sloveniji, ni moglo oddati v izdelavo. Kolikor projektantske organizacije Slovenije ne bodo mogle prevzeti izdelave vseh teh projektov, bo potrebno iskati zmogljivosti izven Slvenije.

Odgovor na drugo vprašanje: Financiranje modernizacije hitrih cest bo izviralo iz dohodkov uporabnikov cest, prispevkov družbene skupnosti, začasnim kritjem z mednarodnim posojilom, s premostitvenimi krediti ter z lastnimi dohodki iz cestnine.

Odgovor na tretje vprašanje: O dogovoru s SR Hrvatsko in SR Srbijo izgradnjo dvopasovne ceste Beograd—Zagreb nam ni znanega ničesar. Vsekakor pa se bo izgradnja ceste Ljubljana—Zagreb lahko vključila v to šele takrat, ko bodo prometno-ekonomski razlogi to zahtevali. Dosedanji obseg prometa še ne narekuje takšne spremembe te ceste, pač pa samo določene izboljšave in popravila. Hvala.

Podpredsednik Franc Lamut: Tovariš Pungerčar, ali imate kakšno dodatno vprašanje? (Ne.) Prosim, da se obema poslancema pošlje pismeni odgovor. S tem smo odgovore na poslanska vprašanja izčrpali. Ali želi kdo izmed poslancev postaviti novo poslansko vprašanje? Prosim, tovariš Stojan Makovec.

Stojan Makovec: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Glede na to, da je v skupščini na jesen predvidena obravnava o problemih kmetijstva, bi hotel zastaviti samo nekaj vprašanj izvršnemu svetu: Ali namerava izvršni svet podvzeti ukrepe glede na to, da je naše kmetijstvo v nekaterih krajih razdrobljeno in razparcelirano, kar preprečuje moderno kmetovanje?

Kakšne ukrepe za komasacijo in arondacijo kmetijskih zemljišč lahko podvzame oziroma bo podvzel izvršni svet, da bo omogočena uporaba metod modernega kmetovanja?

Drugo vprašanje sem tudi naslovil na izvršni svet. Ali izvršni svet razmišlja o tem, kako glede na kritično stanje v kmetijstvu, ustanoviti posebno komisijo za kmetijstvo, ki bi samostojno proučevala problematiko s tega področja, ali pa to področje prepustiti še nadalje v okviru kakšnega drugega odbora? Konkretno, hoteli bi imeti v skupščini organ, ki bi vsa ta vprašanja obdeloval. Hvala.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala. Tovariš Dolenc, lahko odgovoriš na vprašanje?

Marjan Dolenc: Dal bi le pojasnilo, da v okviru izvršnega sveta obstoja komite za kmetijstvo, njegov predsednik je inž. Milovan Zidar. Ta se ukvarja s programom in s tekočimi zadevami. Na ostali del vprašanja bi prosil, če se lahko odgovori na eni izmed prihodnjih sej.

Podpredsednik Franc Lamut: Se tovariš poslanec strinja, da bo dobil odgovor na prihodnji seji? (Se strinja.) Hvala lepa.

Ali želi še kdo od poslancev postaviti poslansko vprašanje? Tovariš Lutar.

Karel Lutar: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Postavljam poslansko vprašanje sekretariatu za finance, da čimprej preskrbi avtentično pojasnilo do stališč službe družbenega knjigovodstva. Le-ta vztraja na tem, da koruznjaki, žitni silosi, mehanične delavnice in mešalnice krme, ki so v sklopu kmetijskih delovnih organizacij, niso kmetijska dejavnost in da je od teh osnovnih sredstev potrebno obračunavati obresti na poslovni sklad po stopnji 3,5 % ter da se ta sredstva mora odvajati v zvezni proračun. Kmetijstvo je namreč bilo oproščeno plačevanja obresti na poslovni sklad. To vprašanje postavljam zato, da se dokončno razčisti, kaj je v smislu finančnih in računovodskih predpisov kmetijska dejavnost. Prosim za pismeni odgovor.

Podpredsednik Franc Lamut: Hvala lepa. Tovariš Prinčič, prosim.

Egon Prinčič: Imam dve poslanski vprašanji. Mislim, da je januarja letošnjega leta republiška skupščina na sejah republiškega in gospodarskega zbora sprejela poseben sklep o predlogih zvezni skupščini za dopolnitve in spremembe predpisov o poslovnem sodelovanju s tujino pri skupnih naložbah in izkoriščanju skupnih objektov in o prostorih carinskih conah. Kot mi je znano, so na predlog luk in pristanišč posredovale skoraj istovetne predloge tudi republiške skupščine Hrvaške, Srbije in Črne gore. Predlagane spremembe predpisov so nujno potrebne, ker dosedanji predpisi zavirajo aktivnejše sodelovanje med domačimi in tujimi firmami, zavirajo še hitrejše vključevanje našega gospodarstva na mednarodnih tržiščih, zavirajo proces modernizacije, intenzifikacije in podobno. Zastareli in togi predpisi o prostih carinskih conah pa zavirajo hitrejšo rast mednarodnega tranzitnega prometa in ustvarjanje pomembnejših mednarodnih punktov in terminalov v naših lukah in pristaniščih.

Glede na takšno pomembnost citiranih predpisov in ker zvezni organi zavlačujejo s pripravo zahtevnih sprememb in dopolnitev, ter z liberalizacijo sistema prostih carinskih con in poslovnega sodelovanja s tujino, menim, da bi bilo potrebno začeti novo akcijo pri zveznih organih, da pričnо obravnavati predloge naše republiške skupščine in skupščin ostalih socialističnih republik.

V zvezi s tem naslavljam na izvršni svet naslednje vprašanje: ali je izvršnemu svetu znano, v kakšni fazi se nahajajo predlogi Skupščine SR Slovenije glede sprememb in dopolnitev predpisov o prostih carinskih conah in poslovnem sodelovanju s tujimi firmamii in kaj je izvršni svet že podvzel za realizacijo teh predlogov, ki so bili poslani zvezni skupščini?

Kolikor izvršni svet zadeve še ni obravnaval z zveznimi organi, sprašujem, kakšne ukrepe namerava podvzeti, da pride v najkrajšem času do obravnave predlogov v zvezni skupščini.

Drugo vprašanje naslavljam na predsednika gospodarskega zbora. Na eni od zadnjih sej gospodarskega zbora prejšnjega sklica sem postavil vprašanje o problemih zunanje trgovine. Glede na vse bolj neurejena vprašanja zunanje trgovine in samovoljne ukrepe zvezne administracije ter vse aktivnejše prodiranje protireformskih stališč ter prakse na tem področju sem v skladu s poslovnikom skupščine predlagal zboru, da materijo mojega poslanskega vprašanja vzamemo kot posebno točko dnevnega reda na eno od naslednjih sej zbora. Zbor se je z mojim predlogom strinjal. V zvezi s tem postavljam predsedniku zbora naslednje vprašanje: ali se material, potreben za razpravo v zboru, pripravlja in kdaj je predvidena razprava na seji gospodarskega zbora o tej gospodarski panogi? Hvala.

Predsednik Tone Bole: Hvala lepa. Želi še kdo postaviti kakšno poslansko vprašanje? Medtem sem sprejel tudi pismeno vprašanje poslanca inž. Žarka Žigona, ki ga naslavlja na izvršni svet in se nanaša predvsem na to, ali je izvršni svet dal avstrijskim oblastem obljubo o tem, da se bo cesta Radlje —Radeljski prelaz, modernizirala v najkrajšem času in ali izvršni svet meni, da je rekonstrukcija cest, ki vodijo do obmejnih prehodov, le stvar občinskih skupščin in podobno? To vprašanje bom posredoval izvršnemu svetu, ki bo dal nanj svoj odgovor.

Glede na predzadnje vprašanje, ki ga je postavil tovariš Prinčič, odgovorim lahko samo toliko, kolikor mi je stvar poznana. Predlogi federaciji glede zunanjetrgovinskega režima kot celote se že obravnavajo in je bilo o tem že razpravljano v posameznih grupah, ki so bile formirane. Predsedstvo skupščine bo zdaj verjetno te grupe še izpopolnilo z novimi člani. Ta elaborat in konkretni predlogi bodo predloženi potem v razpravo tudi našemu zboru. Zdaj je delo na tem nekoliko zavrlo dejstvo, da se izteka mandatna doba nekaterim poslancem. Nekateri poslanci so menili, da niso več obvezni delati kot člani v teh strokovnih grupah in komisijah. Obvestil bi zbor samo o tem, da mislim, da bo tovariš Prinčič imel še možnost, da se o teh stvareh še posvetujemo in pogovorimo. V interesu vseh je, da to pride čimprej na dnevni red.

Obvestil bi vas, da se ob 14. uri v tej isti dvorani pričenja zasedanje enotnega zbora delovnih skupnosti. Hkrati naj vas obvestim, da republiški zbor še ni zaključil razprave o gospodarskih gibanjih in lahko pride še do različnih amandmajev. Enega, od poslanca Ceneta Matičiča, smo že dobili. Vprašanje je, kakšno stališče bo republiški zbor zavzel do tega amandmaja. Zato se lahko

zgodi, da se bomo morali po skupni seji še enkrat sestati. O tem vas bomo pravočasno obvestili.

(Seja je bila prekinjena ob 13 40 in se je nadaljevala ob 20. uri.)

Predsednik Tone Bole: Nadaljujemo s sejo gospodarskega zbora. Predsednik republiškega zbora me je s pismom, ki ste ga že prejeli, obvestil, da je republiški zbor sprejel sklep in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969. Nekatere spremembe in dopolnitve so navedene v pismu, ki ste ga že dobili. Prosim predstavnika predlagatelja, tovarišico Maro Žlebnik, da obvesti zbor o stališčih, ki jih je predlagatelj zavzel do sprememb oziroma dopolnitev, ki jih je sprejel republiški zbor k temu skupščinskemu aktu.

Mara Žlebnik: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Odbora za finance republiškega in gospodarskega zbora sta na današnji skupni seji obravnavala predlagane spremembe in predlagata, da se priporočilo za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 spremeni.

Na strani 2, se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »V gospodarstvu postaja kljub prekomernemu porastu denarne mase in kljub sedanji konjunkturi ter rasti kupne moči nelikvidnost problem, ki že zaviralno vpliva na gospodarsko rast in tudi povzroča nestabilnost gospodarskih gibanj.«

Na strani 3, se za točko I doda nov odstavek, ki se glasi: »Odločno nasprotujemo in ugovarjamo temu, da so bili kljub jasno sprejetim stališčem o tem, kaj je vsebina gospodarske in družbene reforme in o tem, kako naj se izvaja v drugi polovici lanskega leta in v prvi polovici letošnjega leta sprejeti ukrepi, ki so vzrok protireformskim gibanjem, in s tem njegovim ekonomskim, socialnim in političnim posledicam. Zato predlagamo, da zvezna skupščina v okviru svoje pristojnosti razišče odgovornost posameznikov in skupin, ki so povzročili tako stanje.«

Odbora predlagata, da gospodarski zbor spremeni predlagani akt v smislu tega predloga.

Predsednik Tone Bole: Dajem ta predlog v razpravo. Kdo želi besedo, prosim? (Ne javi se nihče.) Kolikor se nihče ne javlja k besedi, dajem na glasovanje besedilo, kot ga je prečitala tovarišica Žlebnikova. Ali se zbor strinja, da glasujemo o obeh dopolnitvah hkrati? (Da.) Zbor je torej sklenil, da glasujemo o obeh dopolnitvah hkrati.

Kdor je za to, da se sprejmeta predlagani spremembi in dopolnitvi k temu skupščinskemu aktu, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel besedilo sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 v enakem besedilu kot republiški zbor.

Zaključujem 4. sejo gospodarskega zbora. Hvala!

(Seja je bila zaključena ob 20.05.)

PROSVETNO - KULTURNI ZBOR

1. seja

(8. in 9. maja 1969)

Predsedovala: Anka Pernuš, po letih najstarejša poslanka zbora in

Miloš Poljanšek, predsednik prosvetno-kulturnega zbora.

Začetek seje ob 10. uri.

Predsedujoča Anka Pernuš: Tovarišice in tovariši! Po določilih poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije in odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije začenjam kot najstarejša navzoča poslanka 1. sejo prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki jo je na podlagi 2. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije sklical predsednih Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher.

Sejo zbora bom vodila do izvolitve novega predsednika prosvetno-kulturnega zbora.

Za prvo sejo predlagam tale vrstni red:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije in verifikacijskih mandatov;
3. slovesna izjava poslancev;
4. izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev predsednika in podpredsednika prosvetno-kulturnega zbora;
6. obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Ima kdo od poslancev k predlaganemu dnevnemu redu kako pripombo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev verifikacijske komisije.

Po 3. členu odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije mora v začetku prve seje vsak od zborov izvoliti verifikacijsko komisijo, ki šteje 11 članov. Komisija nato izvoli izmed sebe predsednika, določi poročevalca za zbor, nato pa pregleda poročilo republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka. Verifikacijska komisija preizkusi tudi pravilno volitev in sestavi poročilo za zbor. Šele na podlagi poročila komisije odloča zbor o verifikaciji mandatov.

Za verifikacijsko komisijo predlagam na podlagi 101. člena poslovnika prosvetno-kulturnega zbora naslednje tovarišice in tovariše: Vinka Habjana, Milana Batista, Franca Bizjaka, Ludvika Činča, Desana Justina, Dušana Lavriča, Janeza Pešca, Majdo Poljanšek, Janeza Švajncerja, Albina Vatovca in Rudija Žnidaršiča.

Dajem predlog v obravnavo. Ima kdo kake pripombe? (Ne javi se nihče.) Če nihče, dajem predlog na glasovanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sprejet in da je verifikacijska komisija prosvetno-kulturnega zbora izvoljena v naslednji sestavi: Vinko Habjan, Milan Batista, Franc Bizjak, Ludvig Činč, mgr. Desan Justin, Dušan Lavrič, Janez Pešec, Majda Poljanšek, Janez Švajncer, Albin Vatovec in Rudi Žnidaršič.

Prosim komisijo, da se takoj sestane v sobi 209, v drugem nadstropju, da se konstituira, pregleda poročila republiške dnevne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka, in preizkusi pravilnost volitev. O svojem delu naj komisija sestavi poročilo in z njim seznani prosvetno-kulturni zbor.

Dokler komisija tega ne opravi, odrejam odmor in sicer do 13. ure, ko se bo seja nadaljevala v tej dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 10.05 in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsedujoča Anka Pernuš: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poročilo verifikacijske komisije in verifikacijo mandatov.

Predsednik verifikacijske komisije poslanec Vinko Habjan me je obvestil, da je komisija opravila svoje delo. Prosim ga, da kot poročevalec komisije prebere poročilo.

Vinko Habjan: Verifikacijska komisija je na podlagi 4. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije na seji dne 8. maja 1969 obravnavala poročilo republiške volilne komisije z dne 5. maja t. l., pregledala poslanska potrdila o izvolitvi ter volilne spise in ugotovila:

1. Volilna telesa v občinah, ki so bila sestavljena v skladu z določbami od 118. do 120. člena zakona o volitvah poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije, so v sredo dne 23. aprila 1969 volila poslance prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije v volilnih enotah, določenih v 3. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine Socialistične republike Slovenije (Ur. l. SRS, št. 5/23-69). V 33 volilnih enotah je bilo treba izvoliti 60 poslancev prosvetno-kulturnega zbora.

2. V navedenih 33 volilnih enotah je kandidiralo skupaj 105 kandidatov, katerih kandidature so v skladu z zakonom potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Volilna telesa v občinah so izmed teh kandidatov izvolila 60 poslancev po naslednjih načelih: Če je v volilni enoti kandidiralo toliko poslancev, kot je v volilni enoti treba izvoliti poslancev, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh članov volilnega telesa. Če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh tistih članov volilnih teles v občinah z območja volilne enote. Če kandidira v volilni enoti več kandidatov, kot je v volilni enoti potrebno izvoliti poslancev, je izvoljen tisti kandidat oziroma tisti kandidati, ki je dobil oziroma, ki so dobili največ glasov v volilnem telesu. Če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili največ glasov v volilnih telesih v vseh občinah z območja volilne enote.

4. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah in ugotovila, da so bili postopek za določitev kandidata in volitve same v skladu z zakonitimi predpisi in da ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, ki bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na volilne izide.

Na podlagi navedenih ugotovitev verifikacijska komisija prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije predlaga, da prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev poslancev prosvetno-kulturnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, in sicer:

Volilna enota	
Murska Sobota	JUTERŠNIK Dragica
	VILD Jože
Lendava	MERNIK Branko
Gornja Radgona	KERČMAR Janez
Maribor	BRAČIČ dr. Vladimir
	ŠVAJNCER Janez
	ŠLAJMER-JAPELJ Majda
	ŠTEFANIČ Lojze
Ptuj	ČINČ Ludvik
	PRAPROTNIK Adolf
Slovenska Bistrica	ŽNIDARIČ Rudi
Ravne na Koroškem	FELDIN Boris
	DOLAR Jože
Velenje	KRAMER Tone
	MELANŠEK Jože
Žalec	MEGLIČ Janez
Celje	GOSTENČNIK-ŽMAVC Lojzka
	ROJC Emil
Šmarje pri Jelšah	BIZJAK Franc
	POLJŠAK Jože
Krško	PEŠEC Janez
	PLUT Ciril

Brežice	POLJANŠEK Miloš
Trbovlje	KRAMAR Vinko
Ljubljana-Moste-Polje	GROŠELJ Jože
	KUHAR dr. Boris
Ljubljana-Bežigrad	BENKO dr. Vlado
	TURNŠEK Viktor
	MUŠIČ Vladimir
Ljubljana-Center	KRALJ Niko
	POLJANŠEK Majda
	BRODAR dr. Demetrij
	PERNUŠ Anka
	ŠEGA Drago
	MERČUN Milan
Ljubljana-Šiška	FLORJANČIČ Jože
	HABJAN Vinko
Ljubljana-Vič-Rudnik	KORNHAUSER dr. Aleksandra
	JUSTIN mgr. Desan
	ZUPAN France
	FURLAN dr. Jože
Logatec	URBAS Draga
Novo mesto	SUHADOLNIK Jože
	TROHA Anton
Grosuplje	LAVRIČ Dušan
Kamnik	DOBNIKAR Vincenc
Domžale	LENIČ Jernej
Jesenice	GAZVODA Jože
Radovljica	BOHINC Jože
Kranj	PETRIČ dr. Ernest
	BATISTA Milan
Škofja Loka	FINŽGAR Peter
Nova Gorica	ŠINIGOJ Dušan
	TAVČAR Marjan
Tolmin	URŠIČ Vlado
Ajdovščina	NOVAK Mira
Postojna	JEZERŠEK Miha
	VATOVEC Albin
Koper	FUSILLI Leo
	HASL Miran

Verifikacijska komisija predlaga, da prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme poročilo in tako verificira mandate vseh navedenih poslancev prosvetno-kulturnega zbora.

Presedujoča Anka Pernuš: Zahvaljujem se za poročilo in ga dajem v razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, prehajamo na glasovanje o poročilu v celoti, ker komisija ni oporekala nobenemu mandatu. Kdor je za to, da se sprejme poročilo verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je poročilo soglasno sprejeto in da so verificirani mandati vseh 60 poslancev prosvetno-kulturnega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev.

Glede na to, da so bili vsi poslanski mandati verificirani, prosim novoizvoljene poslance, da vstanejo in poslušajo besedilo slovesne izjave, ki ga bom prebrala:

»Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine Socialistične republike Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov in občanov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Vsak poslanec mora izjavo podpisati in jo podpisano oddati sekretarju zbora.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja šteje 13 članov; vsak zbor delovnih skupnosti voli v komisijo po dva člana, republiški zbor štiri člane, tri člane pa delegira republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Skupina 11 poslancev, ki jo sestavljajo: dr. Vladimir Benko, dr. Vladimir Bračič, Jože Dolar, Jože Gazvoda, Lojzka Gostenčnik-Žmavc, Dragica Juteršnik, dr. Aleksandra Kornhauser, Miloš Poljanšek, Dušan Šinigoj, Lojze Štefanič in Anton Troha, je predložila naslednji predlog za dva predstavnika našega zbora v komisiji za volitve in imenovanja.

Ta predstavnika sta: dr. Boris Kuhar in Emil Rojc. Dajem predlog v razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Prosim vse tiste poslance, ki so za predlog, da dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet in da sta izmed poslancev prosvetno-kulturnega zbora izvoljena v komisijo za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije poslanca dr. Boris Kuhar in Emil Rojc.

Da bi komisija za volitve in imenovanja lahko pripravila potrebne predloge za jutrišnje zasedanje zborov, je treba današnjo sejo prosvetno-kulturnega zbora prekiniti. Sejo bomo nadaljevali jutri ob 12. uri v tej dvorani.

Pred tem pa dovolite, da vas spomnim, da je ob 9. uri skupna seja vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije, na kateri bomo izvolili predsednika in podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije in poslance v zbor narodov zvezne skupščine.

In še obvestilo za izvoljena poslanca Emila Rojca in dr. Borisa Kuharja: prva seja komisije za volitve in imenovanja bo danes ob 13.30 v sobi 217, drugo nadstropje.

Poleg tega obveščam vse poslance, da bodo lahko, če to želijo, že danes dobili predloge kandidatov, ki jih bo pripravila komisija za volitve in imenovanja Skupščine Socialistične republike Slovenije, za jutrišnjo skupno sejo vseh zborov in za nadaljevanje posameznih zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predlogi komisije bodo na razpolago v recepciji Skupščine Socialistične republike Slovenije, že danes dne 8. maja od 18. do 21. ure. Sicer pa jih bodo vsi poslanci dobili na mize pred jutrišnjimi sejami.

S tem prekinjam sejo.

(Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala 9. maja ob 11. uri.)

Predsedujoča Anka Pernuš: Nadaljujemo sejo prosvetno-kulturnega zbora in prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika prosvetno-kulturnega zbora.

Predloga komisije za volitve in imenovanja ste sprejeli pismeno. Poročevalec komisije za volitve in imenovanja je poslanec Emil Rojc. Želi poročevalec še ustno obrazložiti oba predloga?

Emil Rojc: Kot poročevalec komisije za volitve in imenovanja posredujem zboru mnenje komisije. Za predlaganje predsednika in podpredsednika prosvetno-kulturnega zbora ni potrebna širša ustna obrazložitev, ker so poslanci prejeli oba predloga z obrazložitvijo že v pismeni obliki. Bolj od samih generalij, ki bi jih sicer lahko še razširili, je za kandidaturo predsednika zbora pomembno to, da si je kandidat tovariš Miloš Poljanšek kot predsednik zbora v pretekli mandatni dobi z veliko osebno zavzetostjo, vztrajnostjo in uspešnostjo prizadeval za reševanje najbolj perečih problemov prosvetno-kulturnega področja. Menim, da sta on in dosedanja podpredsednica zbora tovarišica dr. Aleksandra Kornhauserjeva z dosedanjim uspešnim vodenjem zbora dobro poroštvo, da bomo s skupnimi napori lahko uspešno nadaljevali začeto pot političnega usmerjanja in razreševanja živih in perečih problemov sodobne vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture.

Kolikor pa bi kdo od poslancev želel, sem kot poročevalec komisije za volitve in imenovanja pripravljen dati še širšo obrazložitev obeh predlogov.

Predsedujoča Anka Pernuš: Dajem oba predloga v razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, preidemo na glasovanje. O vsakem predlogu moramo glasovati posebej. Kdor je za to, da se izvoli za predsednika prosvetno-kulturnega zbora poslanec Miloš Poljanšek, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika prosvetno-kulturnega zbora soglasno izvoljen tovariš Miloš Poljanšek. Prosim tovariša Poljanška, da prevzame vodstvo seje.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala. Mislim, da je zaupanje nemajhno, kajti nalog je precej; prepričan sem, da jih bomo lahko opravili le s skupnimi napori nas vseh.

Prosvetna, kulturna in znanstvena javnost pričakuje, da bomo v prihodnjih letih opravili nekaj resnih premikov, predvsem sistemske narave, kakor tudi na področju materialnih pogojev kulture in znanstveno-raziskovalnega dela. Vsebinska plat našega šolstva je vse bolj aktualna; začenši pri obveznem pa vse do univerze. Če govorimo o temeljnem, to je obveznem šolstvu, moram povedati, da se osebno odločno zavzemam za enake, vsaj minimalne pogoje za vso mlado generacijo. Danes je namreč v našem družbeno-političnem življenju na Slovenskem ta dilema ostro prisotna. Mislim, da ni mogoče v kratkem času izenačiti vseh materialnih in kadrovskih pogojev. Prav pa je, da pri mladih ljudeh že v začetku šolanja ne delamo razlik, ki se v končni konsekvenci kažejo na univerzi v strukturi, kakršno beležimo prav sedaj.

Čeprav je bilo danes že rečeno, naj bi predsedniki dali svoje programe, vam v tem trenutku več ne nameravam pojasnjevati. Več izjav o posameznih

problemih sem že dal, nekaj jih dajem prav te dni v časopisju, tako da bodo tisti, ki želite vedeti, kaj mislim in za kaj se bom zavzemal v prihodnje, imeli priliko seznaniti se z mojimi stališči.

Apeliram na vse vas, na ves nov sklic prosvetno-kulturnega zbora, da bi čimbolje sodelovali, da bi ne bili samo delovno zavzeti, marveč da bi kot v zadnjih dveh letih, razvili tudi kritično zavzetost do naše problematike in bili neizprosni v vseh naših naporih, da pridemo do tistih rešitev, ki jih objektivno možno lahko v naši slovenski skupnosti tudi postavimo in realiziramo. Hvala lepa.

Ker moram imeti ob sebi tudi podpredsednika oziroma predlog je za podpredsednico — seznanjeni pa ste bili, kdo kandidira — dajem predlog, da se za podpredsednico prosvetno-kulturnega zbora izvoli tovarišica dr. Aleksandra Kornhauserjeva, na glasovanje. Kdor je za to, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Prosim dr. Kornhauserjevo, da zavzame svoje delovno mesto.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, in sicer najprej na obravnavo predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog komisije za volitve in imenovanja ste danes prejeli na klopeh. Želi predstavnik komisije poslanec Emil Rojc še ustno obrazložiti stališče? (Ne.)

Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje k predlogu za kandidata za predsednika izvršnega sveta, dajem ta predlog v razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Kaže da ne.

Zato predlagam, da sprejme zbor naslednje mnenje:

»Prosvetno-kulturni zbor je na podlagi 10. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. maja 1969 razpravljal o predlogu komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije, po katerem naj republiški zbor Skupščine SR Slovenije določi kot kandidata za predsednika izvršnega sveta dosedanjega predsednika izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča.

Prosvetno-kulturni zbor se s predlaganim kandidatom za predsednika izvršnega sveta strinja.«

Kdor je za takšno mnenje, naj, prosim. dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo mnenje soglasno sprejeli in ga bom posredoval predsedniku republiškega zbora.

Takoj ko bomo prejeli obvestilo o odločitvi republiškega zbora glede določitve kandidata za predsednika izvršnega sveta, bomo nadaljevali z obravnavo drugega dela te točke dnevnega reda, to je z obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta. Preden odredim odmor, vas želim obvestiti, da ste približno ob 15.15 vabljeni na sejo republiškega zbora, na kateri bo dal tovariš Stane Kavčič, potem ko bo izvoljen za kandidata za predsednika izvršnega sveta, obrazložitev liste izvršnega sveta, ki jo bo predložil. Seja republiškega zbora bo v tej dvorani.

Z našo sejo bomo nadaljevali ob pol tretji uri popoldne.

(Seja je bila prekinjena ob 11.15 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednik Miloš Poljanšek: Nadaljujemo s sejo, in sicer s šesto točko dnevnega reda, to je z obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predsednik republiškega zbora me je obvestil, da je republiški zbor v skladu z našim mnenjem določil tovariša Staneta Kavčiča za kandidata za predsednika izvršnega sveta. Predsednik republiškega zbora nam je poslal v mnenje listo kandidata za predsednika izvršnega sveta z imeni predsednika in članov izvršnega sveta, ki jo imate pred seboj na poslanskih mizah.

Želi morda član komisije za volitve in imenovanja poslanec Emil Rojc ustno obrazložiti mnenje komisije? (Ne želi.)

Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje tudi k predlagani listi z imeni predsednika in članov izvršnega sveta, dajem predlog, ki je pred vami, v razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne, predlagam, da sprejme zbor naslednje mnenje:

»Prosvetno-kulturni zbor je na podlagi 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. maja 1969 razpravljal o predlogu za sestavo izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil kandidat za predsednika izvršnega sveta tovariš Stane Kavčič.

Prosvetno-kulturni zbor se s predlogom za sestavo izvršnega sveta v celoti strinja.«

Kdor je za predlagano mnenje, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagano mnenje o sestavi izvršnega sveta; mnenje bom takoj posredoval predsedniku republiškega sveta.

Ker je s tem dnevni red izčrpan, zaključujem 1. sejo prosvetno-kulturnega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 14.35.)

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

2. seja

Predsedoval: Miloš Poljanšek,
predsednik prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 9,05

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovariši poslanci! Začenjam 2. sejo prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili poslanci Lojzka Gostenčnik-Žmavc, Leo Fusilli, Majda Šlajmer-Japelj, Franc Bizjak in Vincenc Dobnikar.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Preden preidemo na sklepanje o dnevnem redu današnje seje, vas želim opozoriti, da sestavljajo dnevni red vse tiste točke, ki so nujno potrebne za to, da lahko začnemo normalno delovati kot skupščinski zbor. Zaradi tega smo dolžni sestaviti vsa tista telesa, mislim komisije in odbore, na podlagi katerih lahko zbor normalno funkcionira. Prav temu je posvečeno današnje zasedanje.

Prav tako naj vas obvestim, da strokovna služba našega zbora že pripravlja osnutek delovnega načrta za delo zbora in njegovih odborov; takoj, ko se bodo naša telesa zbora konstituirala, boste dobili te osnutke in lahko začeli tudi sami delovati kot soodgovorni člani zbora za oblikovanje našega delovnega programa za prihodnje obdobje.

Z dopisom z dne 23. t. m. sem vas obvestil, da bomo predloženi dnevni red današnje seje razširili z novo točko, in sicer bomo obravnavali predlog odloka o razširitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev; pri tem gre tudi za nas najbolj pomemben republiški sekretariat za prosveto in kulturo.

Tako se predlog dnevnega reda za današnjo sejo glasi:

1. odobritev zapisnika 1. seje;
2. poslanska vprašanja;
3. predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije;
4. predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.
5. predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije;

6. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije;

7. predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije;

8. predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije;

9. obravnava predloga odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Imo kdo od navzočih poslancev kako pripombo oziroma spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne javi se nihče.) Če nima, ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 1. seje prosvetno-kulturnega zbora.

Ima kdo k zapisniku prve seje kako pripombo? (Ne javi se nihče.) Če ne, ugotavljam, da je zapisnik 1. seje zbora soglasno odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Doslej ni nihče pismeno zastavil vprašanja; pa sprašujem, če želi morda kdo ustno zastaviti vprašanje? (Ne javi se nihče.)

Če ne, lahko preidemo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

Prejeli ste gradivo, iz katerega je razvidno, da predlagamo šest skupščinskih komisij: zakonodajno-pravno, komisijo za družbeno nadzorstvo, komisijo za vprašanja borcev NOV, komisijo za vloge in pritožbe, administrativno komisijo in komisijo za vprašanja mednarodnih odnosov.

Predlog odloka je predložil podpredsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Marjan Orožen. Začenjam razpravo o predlogu. Želi kdo razpravljati o predlogu? (Ne javi se nihče.)

Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi komisije in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi poslancev prosvetno-kulturnega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Želi njen poročevalec poslanec Emil Rojc morda še ustno obrazložiti predlog komisije? (Želi.) Prosim, tovariš Emil Rojc.

Emil Rojc: Na današnji seji obravnavajo zbori Skupščine SR Slovenije predloge komisije za volitve in imenovanja za izvolitev članov skupščinskih komisij, stalnih odborov, posameznih zborov ter njihovih mandatno-imunitetnih komisij ter predlog za skupno komisijo vseh zborov Skupščine SR

Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine in predloge za ustrezne komisije zborov. Pri sestavljanju predloga je komisija izhajala zlasti iz naslednjega:

Spremembe v sestavi skupščine in njenih zborov, zmanjšanje števila poslancev posameznih zborov, razen gospodarskega zbora, pa tudi izkušnje iz dosedanjega dela so narekovale, da je že skupščina prejšnjega sklica ustanovila skupno komisijo vseh zborov skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine. Ta komisija je poleg odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, s katerim se je omogočilo konstituiranje skupščine in začetek njenega dela, pripravila tudi nekatera gradiva, ki jih bodo uporabila ustrezna telesa skupščine in njenih zborov pri svojih obravnavah v bodoči organizaciji in notranjem delu skupščine.

V skladu s temi predlogi naj bi zaenkrat ostale komisije in druga telesa skupščine še nadalje z istimi pristojnostmi, vendar v nekoliko zmajšanem številčnem sestavu. Morebitne spremembe glede teh komisij in ostalih teles naj bi se izvedle šele ob sprejemanju novega poslovnika skupščine. Bolj konkretni pa so bili predlogi glede bodočih stalnih odborov posameznih zborov. Predsedniki teh zborov so po obširnih posvetovanjih in konzultacijah za današnje seje svojih zborov že predložili predloge odlokov o številu in pristojnosti odborov posameznih zborov.

Komisija za volitve in imenovanja je na seji dne 16. maja 1969 obravnavala kandidate, ki bi prišli v poštev za predsednike, podpredsednike in člane komisij in drugih teles skupščine, kot tudi kandidate za predsednike, podpredsednike in člane stalnih teles zborov. V razpravi na tej seji, ki so ji prisostvovali vsi člani komisije, kot tudi v pripravah predlogov so sodelovali tudi člani predsedstva skupščine, zlasti predsedniki zborov.

Pri predlaganju poslancev v komisije skupščine ter v ostala telesa zborov je komisija za volitve in imenovanja predvsem upoštevala lastne želje poslancev, kontinueteto dela kot tudi načelo, naj bodo po možnosti v posameznih skupščinskih organih poslanci vseh struktur in vseh območij Slovenije. Konkretna izvedba teh načel pa je bila včasih otežkočena iz raznih objektivnih razlogov, zlasti ker se individualne želje poslancev niso vedno pokrivale s potrebami dela skupščine oziroma njenih zborov.

V predlogih za komisije in odbore se nekatera imena pojavljajo večkrat, ker je komisija upoštevala obremenjenost poslancev na njihovem delovnem mestu; zato je tudi na željo, iz čisto praktičnih in ne nekih drugih razlogov, v manjši meri predlagala tiste poslance, ki so na svojem delovnem mestu že bolj obremenjeni, v večji meri pa tiste, ki lahko delu v skupščinskih organih posvetijo več časa.

V pripravi predloga je komisija morala upoštevati tudi, da se nekatere funkcije po naravi dela med seboj povezujejo, kar nujno terja izvolitev vsaj dela članov posameznega odbora oziroma komisije tudi v drug odbor oziroma drugo komisijo; s tem se zagotavlja tesnejša povezava med odbori in komisijami oziroma med posameznimi sorodnimi področji.

Končno je treba pri ocenjevanju predlogov za izvolitev članov komisij in odborov, ki so predloženi skupščini in njenim zborom, upoštevati, da komisija za volitve in imenovanja dela v sedanji sestavi šele kratek čas in da zato kljub razpoložljivim podatkom še ni mogla dovolj natančno spoznati možnosti, interese in želje posameznih poslancev za delo, ki naj bi ga opravljali.

Ustavni amandmaji narekujejo potrebo po spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine in poslovnikov zborov. Računati je zato, da bodo spremenjeni in dopolnjeni poslovniki verjetno notranjo organizacijsko strukturo zborov postavili nekoliko drugače in bo zato glede razvrstitve poslancev v posamezne komisije in odbore mogoče izvesti korekture, ki se bodo kot nujne postavljale med delom, v večji meri pa tudi zadostiti željam poslancev po sodelovanju v posameznih skupščinskih telesih.

Glede stalnih odborov posameznih zborov delovnih skupnosti je treba še poudariti, da ne zajemajo vseh poslancev teh zborov. To je nujno potrebno zato, ker bo v zborih delovnih skupnosti velik del pripravljanja gradiv in aktov slonel na delu začasnih odborov. Le-ti se bodo oblikovali z namenom, da opravijo določeno nalogo; njihovo delo bo intenzivno in bodo v njem sodelovali tudi strokovnjaki s posameznih področij. Začasne odbore bodo zbori ustanavljali v skladu s svojim programom dela. Pričakovati je, da bo v takšnih začesnih odborih, komisijah in delovnih skupinah angažirano večje število poslancev, zlasti tistih, ki niso med predlaganimi za posamezne stalne odbore in komisije.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga zboru, da sprejme njene predloge in izvoli v svoja stalna delovna telesa predlagane kandidate.

Predsednik Miloš Poljanšek: Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi poslancev prosvetno-kulturnega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije in da so izmed poslancev našega zbora izvoljeni:

v zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije Jože Suhadolnik;

v komisija Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo Vincenc Dobnikar in Vinko Kramar;

v komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV Dušan Lavrič;

v komisijo Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe Dragica Juteršnik in Janez Pešec;

v administrativno komisijo Skupščine SR Slovenije Majda Šlajmer-Japelj in Jože Vild, in končno

v komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja mednarodnih odnosov dr. Vlado Benko.

Izvoljene člane vseh navedenih komisij obveščam, da se bodo danes ob 13. uri sestale vse komisije, in sicer: zakonodajno-pravna komisija v sobi 209/II, komisija za družbeno nadzorstvo v sobi 84 pritličje, komisija za vprašanja borcev NOV v sobi 212/II, komisija za vloge in pritožbe v sobi 306/III, administrativna komisija v sobi 110/I in komisija za vprašanja mednarodnih odnosov v sobi 217/II.

Vse poslance, ki so bili izvoljeni v imenovane komisije, prosim, da se sej na navedenih mestih udeleže.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Iz predloga odloka izhaja, da v številu stalnih odborov našega zbora ni nobenih sprepemb; dosedanji štirje odbori naj bi delovali tudi v prihodnje. Spremenilo naj bi se le delovno področje dosedanjega odbora za šolstvo in odbora za znanstveno-raziskovalno delo in visoko šolstvo, in sicer tako, da bi iz drugega odbora prešlo področje visokega šolstva in študentskih vprašanj, s čimer bi ustvarili dokončno vertikalo od predšolskih do visokošolskih ustanov. Hkrati s tem tudi predlagamo, da bi se odbor za šolstvo preimenoval v odbor za vzgojo in izobraževanje, kar tudi odraža njegovo razširjeno funkcijo, medtem ko se odbor za znanstveno raziskovalno delo in visoko šolstvo ustrezno preimenuje v odbor za znanstveno raziskovalno delo. Ostala dva odbora, odbor za kulturne dejavnosti in odbor za telesno kulturo, ostaneta tako po naslovu kot po obsegu dela nespremenjena.

Prav tako naj vas obvestim, da bo zaradi obsežnejšega dela na področju vzgoje in izobraževanja v okviru enega samega odbora potrebno povečati število članov v odboru za vzgojo in izobraževanje.

Dajem predlog v razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Torej se strinjamo s tem, da v prihodnje delamo v štirih stalnih odborih. Predstavnik komisije za volitve in imenovanja pa je itak omenil, da bomo ob razpravljanju o spremembah poslovnika ponovno razmišljali, ali je ta način najustreznejši; kolikor bomo prišli do spoznanja, da so potrebne nekatere spremembe, bomo to lahko tedaj tudi opravili.

Dajem prelog na glasovanje; kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel odlok o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora.

Prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Ustno obrazložitev komisije k temu odloku ste že slišali. Tako dajem predlog v razpravo. Kdo želi razpravljati? Prosim, poslanec Lojze Štefanič.

Lojze Stefanič: Tovariš pregsednik, tovarišice in tovariši poslanci! K III. točki tega odloka imam spreminjevalni predlog, in sicer, da se število članov odbora za kulturne dejavnosit poveča za dva člana. Poslanci, ki naj bi delovali v tem odboru, ne bodo mogli zastopati vseh teritorialnih enot in področij. Predvsem pa se mi dozdeva, da sta mariborsko in celjsko področje glede kulturne dejavnosti toliko močni in hkrati toliko problematični, da bi zaslužili svoje zastopnike, na seznamu pa vidimo, da nimata nobenega zastopnika. Odbor bo zato težje dajal čim konkretnejše in popolnejše predloge.

Zato bi bilo prav, da se v odboru poveča število od 7 na 9 članov.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima tovariš dr. Ernest Petrič, član izvršnega sveta.

Dr. Ernest Petrič: Glede na podani predlog, ki ga v principu lahko tudi sprejmem in zanj glasujem — govorim kot poslanec tega zbora in ne kot član izvršnega sveta — moram reči, da me po svoje vendarle preseneča. Regio-

nalno strukturo začenjamo namreč uvajati dosledno že pri sestavi naših odborov in komisij. Če ravnamo principialno pri tem predlogu, potem so potrebne korekture tudi pri drugih odborih, kjer regionalna struktura tudi ni primerna. Moram reči, da mi je osebno že na samem začetku tak pristop k obravnavanju vseh teh vprašanj nesimpatičen.

Predsednik Miloš Poljanšek: Želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Slišali ste dopolnilni predlog poslanca Štefaniča in mislim, da je prav, da se o njem opredelimo. Kdor je za predlog tovariša Štefaniča, naj prosim dvigne roko. (18 poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (23 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (14 poslancev dvigne roko.)

Predlog poslanca Štefaniča torej ni sprejet.

Želi še kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje najprej predlog za odbor za vzgojo in izobraževanje.

Za predsednika je predlagan Dušan Šinigoj, za podpredsednika Emil Rojc, za člane pa: Boris Feldin, Jože Florjančič, dr. Jože Furlan, Leo Fusilli, Lojzka Gostenčnik-Žmavc, Jernej Lenič, Anka Pernuš, Majda Poljanšek, Jože Suhadolnik, Janez Švajncer in Vlado Uršič.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 poslanec).

Ugotavljam, da je predlagani sestav odbora za vzgojo in izobraževanje z večino glasov sprejet.

Dalje dajem na glasovanje predlog za odbor za znanstveno-raziskovalno delo.

Za predsednika je predlagan Vladimir Mušič, za podpredsednika dr. Vlado Benko, za člane pa: dr. Demetrij Brodar, dr. Jože Furlan, Desan Justin, Niko Kralj in Viktor Turnšek.

Kdor je za predlagani sestav odbora za znanstveno-raziskovalno delo, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je z večino glasov predlagani sestav odbora za znanstveno-raziskovalno delo sprejet.

Dajem na glasovanje predlog, da se v odbor za kulturne dejavnosti izvolijo za predsednika dr. Boris Kuhar, za podpredsednika Marjan Tavčar, za člane pa: Milan Batista, Miran Hasl, Niko Kralj, Milan Merčun, Drago Šega, Jože Vild in France Zupan.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec.) Se je kdo vzdržal? (Dva poslanca.)

Ugotavljam, da je z večino glasov sprejet predlagani sestav odbora za kulturne dejavnosti.

Na glasovanje dajem predlog, da se v odbor za telesno kulturo izvolijo za predsednika France Zupan, za podpredsednika Vinko Kramar, za člane pa: Franc Bizjak, Jože Bohinc, Jože Gazvoda, Vinko Habjan in Janez Meglič.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sestav odbora za telesno kulturo soglasno sprejet.

Končno dajem na glasovanje še predlog za mandatno-imunitetno komisijo, v katero so predlagani: za predsednika Dušan Lavrič, za podpredsednika Majda Poljanšek, za člane pa: Vincenc Dobnikar, Peter Finžgar, Miha Jezeršek, Dragica Juteršnik in Ciril Plut.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je soglasno sprejet predlagani sestav mandatno-imunitetne komisije.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Ustno obrazložitev komisije k temu odloku ste že slišali, tako da lahko preidemo na razpravo o predlogu odloka. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, sekretarja in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Predlog sklepa je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Ustno obrazložitev smo že slišali, tako da lahko preidemo na razpravo o predlogu sklepa. Kdo želi, prosim, razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če nihče, zaključujem razpravo in dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel sklep o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije. Komisijo sestavljajo: predsednik Jože Suhadolnik, podpredsednik Jernej Lenič, člani Jože Dolar, Tone Kramer, Mira Novak, Drago Urbas in Vlado Uršič.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev.

Že uvodoma sem pojasnil, da je naš zbor dolžan v skladu z 9. členom odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije obravnavati na svoji seji predloge za imenovanje oziroma razrešitve republiških funkcionarjev iz pristojnosti našega zbora in o tem dati svoje mnenje republiškemu zboru, preden le-ta odloča o razrešitvah oziroma imenovanjih. Glede na povedano dajem zboru v razpravo mnenje k predlogu za razrešitev Toma Martelanca dosedanjega republiškoga sekretarja za prosveto in kulturo in k predlogu

za imenovanje Slavka Bohanca za novega republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja. Ali želi predstavnik komisije tovariš Emil Rojc še predlog ustno obrazložiti? (Želi.) Prosim, besedo ima poslanec Emil Rojc.

Emil Rojc: Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev je bil poslancem poslan kasneje kot ostalo gradivo za to sejo. Zato želim podati k tem predlogu nekatera uvodna pojasnila.

Glede na to, da je dosedanjim članom komisije za volitve in imenovanja potekel mandat skoraj istočasno kot nekaterim republiškim sekretarjem, novi člani komisije za volitve in imenovanja pa so začeli z delom šele po konstituiranju skupščine, komisija za volitve in imenovanja ni mogla pravočasno pripraviti predlogov za nekatere republiške sekretarje. O teh predlogih je razpravljal tudi republiški svet in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri republiški konferenci SZDL. Obravnavala jih je tudi novoizvoljena komisija za volitve in imenovanja in ugotovila, da kandidati ustrezajo. Zato se je odločila, da današnji predlog odloka predloži zborom v obravnavo.

Po ustavnem amandmaju VII in po spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, ki so ga sprejeli zbori skupščine na zadnji seji prejšnjega sklica, obravnavajo zbori delovnih skupnosti na svojih sejah tudi predloge za imenovanja oziroma za razrešitve republiških funkcionarjev iz pristojnosti njihovega zbora in dajo k takim predlogom svoje mnenje, preden o njih odloča republiški zbor. Na podlagi teh določb je danes predložen prosvetno-kulturnemu zboru predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev, kjer gre med drugim za razrešitev republiškega sekretarja za prosveto in kulturo tovariša Toma Martelanca in za imenovanje novega republiškega sekretarja s tega področja. Pri izbiri republiškega sekretarja za prosveto in kulturo so organi, ki so pripravljali ta predlog, izhajali iz dejstva, da je delo republiškega sekretarja za prosveto in kulturo obsežno in zahtevno.

Za opravljanje navadne dolžnosti se predlaga Slavka Bohanca, predsednika republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Delal je na raznih delovnih mestih na področju šolstva, prosvete in kulture; od leta 1963 do leta 1967 je bil predsednik komisije za kulturo, prosveto in tisk pri republiškem svetu sindikatov Slovenije. Vsa leta po vojni je aktivno sodeloval v raznih organih in organizacijah na področju šolstva in kulture v okviru občine, okraja ali republike.

Zato komisija za volitve in imenovanja predlaga, da prosvetno-kulturni zbor da republiškemu zboru pozitivno stališče glede predlaganega kandidata.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Začenjam razpravo o predlogu. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Kaže, da ne. Preden preidemo na glasovanje o mnenju, naj vas obvestim, da se izvršni svet Skupščine SR Slovenije strinja s predlogom odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških rekretarjev, ki ga je sprejel dne 23. 5. v mnenju na podlagi II. amandmaja k ustavi SR Slovenije.

Prosvetno-kulturnemu zboru predlagam, da sprejme k predlagani razrešitvi in imenovanju republiškega sekretarja za prosvetno in kulturno naslednje mnenje:

»Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije je na podlagi 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 28. maja 1969 obravnaval predlog Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja, po katerem naj republiški zbor razreši tovariša Toma Martelanca dolžnosti republiškega sekretarja za prosveto in kulturo in imenuje tovariša Slavka Bohanca za republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

Prosvetno-kulturni zbor se s predlagano razrešitvijo in imenovanjem republiškega sekretarja za prosveto in kulturo strinja.«

Dajem predlog mnenja na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlagano mnenje o razrešitvi oziroma imenovanju republiškega sekretarja za prosveto in kulturo.

S tem je današnji dnevni red seje izčrpan in lahko zaključim 2. sejo prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

(Seja je bila zaključena ob 9.50.)

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

3. seja

(25. junija 1969)

Predsedoval: Miloš Poljanšek,
predsednik prosvetno-kulturnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovarišice in tovariši poslanci! Začenjam 3. sejo našega zbora.

Svojo odsotnost so opravičili poslanci Janez Kerčmar, Vinko Dobnikar, Anton Troha, Vladimir Mušič, Janez Pešec, Niko Kralj in Majda Šlajmer-Japelj. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 2. seje;
2. poslanska vprašanja;
3. predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih;
4. zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968;
5. finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969;
6. zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov;
7. zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva;
8. zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 sklada Borisa Kidriča;
9. predlog odloka o sestavi komisije in drugih teles Skupščine SR Slovenije;
10. volitve in imenovanja.

Ima kdo od poslancev k predlaganemu dnevnemu redu kakšno pripombo ali dodatni predlog? Če nima, ugotavljam, da smo predlagani dnevni red sprejeli.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje zbora. Ima kdo k predloženemu zapisniku kakšno pripombo

ali dopolnitev? (Ne javi se nihče.) Če nima, ugotavljam, da je zapisnik 2. seje soglasno odobren, brez sprememb in dopolnitev.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je, na poslanska vprašanja.

Skupina poslancev je zastavila vprašanje izvršnemu svetu, in sicer: na kakšen način namerava zajeziti inflatorne pojave oziroma kakšne ukrepe pripravlja v tej zvezi, koga oziroma katere panoge naj bi restriktivne mere najprej in najbolj zadele, ter končno, kakšen bo ob vseh navedenih gibanjih in protiukrepih rezultat sanacijskega programa v šolstvu, če se osebni dohodki v tej sferi povečujejo v poprečju za 13 %, medtem ko znaša odstotek povečanja osebnih dohodkov v gospodarstvu 18 %?

Izvršni svet nas je obvestil, da bo na vprašanje, ki sem ga pravkar citiral, odgovoril Riko Jerman, republiški sekretar za finance. Prosim, tovariš Jerman.

Riko Jerman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Na pravkar citirano vprašanje skupine poslancev vašega zbora želim takole odgovoriti:

Izvršni svet Slovenije ni pristojen za uvajanje ukrepov, ki bi naj zavrli inflacijske pojave, saj gre za nekatere predimenzionirane ukrepe oživljanja gospodarske dejavnosti, ki so v pristojnosti zveznih predstavniških organov. Zvezni izvršni svet se je v teh dneh odločil, da bo določene ukrepe, kolikor niso v njegovi pristojnosti, posredoval zvezni skupščini. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo v naslednjih dneh predložil naši skupščini širšo analizo gospodarskih razmer v SR Sloveniji z ustreznimi predlogi za ukrepanje. Seveda pa še tako precizno odmerjeni in izvedeni ukrepi v SR Sloveniji ne morejo odločilno vplivati na stabilizacijo, če ne bodo ustrezno izvajani na celotnem območju države.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ne bo predlagal ukrepov samo za nekatere panoge, pač pa ukrepe, ki naj bi vplivali na zmernejše in produktivnosti dela ustrezno gibanje osebnih dohodkov v gospodarstvu, ter ukrepe, ki naj zagotove, da se bo obseg splošne porabe realiziral v obsegu, kakor ga je skupščina za leto 1969 že opredelila.

Analizo rezultatov letošnjih sprememb v materialnem položaju izobraževanja in primerjavo z nivojem na drugih področjih, predvsem na področju gospodarstva, bo možno opraviti šele proti koncu leta. Pretežno delo teh analiz bosta opravila republiška izobraževalna skupnost in zavod za plan.

Izvršni svet torej ne more dajati nobenih prognoz, domneva pa, da bo relativen rezultat njegovih prizadevanj manjši od pričakovanega spričo nepričakovanih gibanj osebnih dohodkov na drugih področjih. Pri tem želim pripomniti, da je v vprašanju neustrezno interpretirano gibanje osebnih dohodkov v gospodarstvu. Konec maja je bila namreč masa vseh izplačanih osebnih dohodkov v SR Sloveniji v primerjavi z enakim obdobjem lani za 18 % večja. Gre torej za maso osebnih dohodkov, ta pa je večja zaradi povečanega števila zaposlenih na vseh področjih, ne samo v gospodarstvu. Na večjo maso vplivajo tudi spremembe, izvedene v tekočem letu na področju splošne porabe, ki se je v globalu povečala za približno 23 %. Pri tem seveda ne gre samo za osebne dohodke, ampak tudi za druge oblike porabe; vendar pa je znaten del splošne porabe namenjen osebnim dohodkom. Ne gre torej za 18-odstotno povečanje osebnih dohodkov.

V vprašanju izražena bojazen, da gre za odpiranje škarij, je sicer upravičena, vendar smo to želeli reducirati na realna razmerja. Podatki o gibanju poprečnih osebnih dohodkov po kvalifikacijah v gospodarstvu bodo znani v polletni analizi, tako da bodo ob obravnavi bilance sredstev za prihodnje leto na razpolago dovolj realni podatki o tem, kakšno raven materialne oskrbljenosti in kaj je potrebno za izobraževanje še zagotoviti, da bi se uresničila načela, vsebovana v sklepih naše skupščine.

Predsednik Miloš Poljanšek: Ker sem eden od podpisnikov vprašanja, moram povedati, da vendarle z odgovorom nisem v celoti zadovoljen. Predvsem ni predstavnik izvršnega sveta povedal, ali izvršni svet vztraja pri sanacijskem programu šolstva in ali bo tudi v novo nastalem položaju ta program v celoti uresničil.

Te izjave, žal, tovariš republiški sekretar za finance ni dal, mislim pa, da bi v tem trenutku bila na zastavljeno vprašanje nujna; le tako bi lahko bili, vsaj kar se mene osebno tiče, z odgovorom zadovoljni.

Riko Jerman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Glede na mnenje tovariša predsednika zbora moram izjaviti, da v izvršnem svetu v razpravah, pri katerih sem imel priložnost biti navzoč, ni bila nikoli izražena kakršnakoli domneva o tem, da bi se sklepi oziroma stališča glede materialnega položaja izobraževanja kakorkoli spreminjala zaradi nastalega položaja. Nasprotno, izvršni svet je prav pri proučevanju tekočih razmer na področju gospodarstva ugotovil, da ga čakajo v naslednjem letu sorazmerno večji napori zato, da bi zagotovil raven, kakršna je z znanimi stališči skupščine že opredeljena, prav zaradi tega, ker se osebni dohodki na drugih področjih gibljejo nesorazmerno s pričakovanji.

To sem, mogoče ne dovolj jasno, izrazil s tem, da sem v odgovoru povedal, da izvršni svet pripravlja širšo analizo, v kateri bo vse pojasnil, in s tem, da izvršni svet ve, da ne bo dosegel z letošnjo bilanco pričakovanih rezultatov prav zaradi tega, ker se na drugih področjih osebni dohodki nesorazmerno gibljejo. S tem sem hotel poudariti, da se izvršni svet zaveda povečanih škarij, ki obstajajo med sfero celotnega negospodarstva in gospodarstva, kar zadeva osebne dohodke.

Predsednik Miloš Poljanšek: Sprašujem, ali so sopodpisniki z odgovorom in dodatkom zadovoljni? Jaz namreč sem. Ni pripomb, torej lahko nadaljujemo.

Poslanec Janez Kerčmar je zastavil več vprašanj; ker pa se je poslanec opravičil in ker med nami ni tovariša Ludvika Zajca, ki naj bi na vprašanje odgovoril, prelagamo tako vprašanje kot odgovor na prihodnjo sejo zbora.

Želi morda kdo od poslancev ustno zastaviti vprašanje? Prosim, tovariš Boris Feldin.

Boris Feldin: Tovariš predsednik in tovariši poslanci! Nekaj kratkih vprašanj: Kako meni republiška izobraževalna skupnost tako imenovani višek nad planiranimi sredstvi v letu 1969 razporediti? Ali meni najprej pokriti temeljnim izobraževalnim skupnostim tista sredstva, ki jih ni dala, ali pa bo višek usmerila v obratna sredstva? Slišali smo, da so osebni dohodki v republiki v povprečju povečani za 18 %. Mene bi zanimalo, če bi se dalo v

doglednem času vsaj za prvih 6 mesecev dobiti pregled, kako se ta realizacija osebnih dohodkov giblje po posameznih področjih in morda tudi po posameznih občinah. Namreč, ni povsod tako briljantno, kot je v republiki. Pri nas na Koroškem so dogodki še vedno pod planiranimi, pa čeprav so bili predvideni samo za 9 % večji. Na drugi strani pa menim, da so v republiki povišani dohodki iz prispevkov od osebnih dohodkov tudi zato, ker so se povišali prispevki iz osebnih dohodkov v občinah.

Sekretariatu za prosveto in kulturo moram izreči priznanje, da so pohiteli s serijo pravilnikov in odlokov za izvajanje raznih zakonov. Kljub temu pa me zanima tole: Doslej v osnovnih šolah ni bilo popravnih izpitov. V pravilniku o dopolnilnem pouku pa je navedeno, da sedaj so. Ali sekretariat meni kmalu izdati podrobnejše določbe o tem, kako naj se ti popravni izpiti opravljajo? Osnovne šole namreč o tem doslej nimajo nobenih navodil; zato bi bilo potrebno vsaj pojasnilo.

Glede pravilnika o dokumentaciji bi me zanimalo, ali je res bilo potrebno tako dolgo čakati, da smo dobili tisto dokumentacijo, ki jo že deset let poznamo. Šole so namreč pričakovale novo dokumentacijo od 1. do 8. razreda. Z novim pravilnikom pa je ta ponovno deljena na dva dela: na razredni in na predmetni pouk. Zato me ob tem zanima, ali je bilo treba tako dolgo čakati in, ali se res ne bi dalo predpisati boljše dokumentacije v skladu s posvetovanji, ki so bila že pred leti in na katerih je bilo skupaj s šolniki ugotovljeno, kakšna naj bi dokumentacija bila.

Predsednik Miloš Poljanšek: Prosim, tovariš Miran Hasl.

Miran Hasl: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Nekaj v zvezi s pomorskim muzejem v Piranu. Do 1964. leta je pomorski muzej v Piranu zaman zaprošal za finančna sredstva. Takratni poslanec tovariš Fusilli iz Kopra je v zvezi s tem postavil tudi poslansko vprašanje. Ugotovljeno je bilo, da je dejavnost muzeja mogoče financirati, vendar iz sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Kljub vsakoletnim prošnjam pa so ostale le obljube.

2. 7. 1964. leta je bil na posebnem sestanku, na katerem so bili prisotni takratni sekretar za kulturo in prosveto tovariš Poljanšek, naš sedanji predsednik, predsednik sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti tovariš Orel, predsednik piranske skupščine tovariš Pajk in predsednik občinskega sveta za kulturo in prosveto tovariš Vrhovnik, sprejet sklep, da bo republika glede na dejavnost z večjimi vsotami pomagala pomorskemu muzeju, in sicer za tako imenovane nakupe. Rezultat tega dogovora je bil, da je bilo iz sklada nakazanih leta 1964 500 000, leta 1965 2 000 000, od leta 1966 do lanskega leta pa po 1 000 000 starih dinarjev. 50 % participacijo je vedno prispevala piranska skupščina.

V letu 1969, torej letos, v te namene doslej ni bilo odobrenih nobenih sredstev, čeprav je občina kot svoj delež, se pravi, za participacijo že namenila 2 000 000 starih dinarjev. Muzej je sicer dobil od sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti 600 000 S din za določene raziskave v Simonovem zalivu pri Izoli, vendar je to druga dejavnost tega muzeja.

V preteklih letih so bila dana tudi zagotovila, da bo republika sčasoma izdatneje podprla edini slovenski pomorski muzej, ki ima prav zaradi tega, ker je edini, širše, specifične in v nekem smislu tudi zahtevnejše in dražje naloge. Po nazivu, po nalogah in po dejavnostih je pomorski muzej republi-

škega pomena, po finančnih sredstvih pa je izrazito občinska ustanova. Postavljam zato naslednji vprašanji:

1. Zakaj je letos izostala podpora za tako imenovane nakupe? Ali lahko sklad navede razloge za to, da ni odobril sredstev in zakaj o tem ni obvestil muzeja?

2. Ali ne bi kazalo edinemu slovenskemu pomorskemu muzeju, če ga želimo imeti, glede na pomen, dejavnost in vlogo ob izrednem vzponu in razvoju slovenskega pomorstva oziroma pomorskega gospodarstva dati status republiške ustanove, pomembne za slovensko nacionalno kulturo? Njegova dejavnost v vsakem primeru presega občinske meje.

Predsednik Miloš Poljanšek: Poslanec Lojze Štefanič želi zastaviti ustno vprašanje. Prosim.

Lojze Štefanič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Naj mi bo oproščeno, ker sem dobil pobudo za vprašanje oziroma zahtevo, ki jo mislim postaviti pred zbor, šele pozno sinoči. Gre za sledeče: v tedniku Tovariš št. 25 z dne 24. junija je bila slovenska javnost obveščena, kaj je narobe z dvojezično šolo v Lendavi, o morebitnem nesmislu oziroma jezikovni zmedi v lendavski osnovni šoli, oziroma v obeh osnovnih šolah.

Ker je vsebina tega članka zelo očitajoča, ker je pomembne narave in ker daje slutiti, da je krivda za tako stanje tudi in predvsem v republiških forumih, prosim, da naš zbor tole odloči: 1. imenuje naj se občasna skupščinska komisija, ki bo proučila stanje na vseh dvojezičnih šolah v Prekmurju, predvsem v tistih vaseh, kjer žive čisti Slovenci, in bo predlagala eventualne ukrepe; 2. strokovne službe oziroma sekretariat za prosveto in kulturo naj poda na naslednji seji strokovno politično utemeljitev za sedaj veljaven sistem, ki ni bil niti želja Slovencev niti Madžarov, živečih na tem področju; 3. strokovna služba naj utemelji, kako učinkoviti so bili vsi ukrepi ki jih je izvajala. Članek namreč očita, da so dobili ljudje v Prekmurju ter okoli Lendave in Prosenjakov le idejo in nekaj denarja.

Za vse tiste poslance, ki jim stvar še ni popolnoma znana, samo nekaj citatov iz intervjujev:

Družina Horvat izjavlja: »Križi in težave so,« pravi žena. »Hčerka hodi v tretji razred, lepo bere v madžarščini in lepo piše. Toda ne razume ničesar; ne ve, kaj piše, ne ve, kaj bere. Doma pa ji nihče ne zna pomagati. Sedaj se skupaj z njo učim madžarščine, pa je vseeno premalo. Hudo mi je, ko vidim, da Tatjana pri slovenskem pouku lepo sodeluje, odgovarja in zna, pri madžarskem pa je potrta, ker ne razume vprašanj. Kadar je pouk v madžarščini, nam tovarišica reče, da ne sme nihče spregovoriti slovensko. Tovarišica naprej in naprej ponavlja «ne razumem», kadar pa je pouk v slovenščini, lahko vsakdo vpraša in odgovori v madžarščini, če mu je tako lažje.«

Naslednji citat: »Govoril bom odkrito, pa naj bo karkoli: Mislim, da ima od vsega tega koristi samo določena skupina ljudi. Najbrž ste že slišali, da mnogi učitelji dobivajo precej velike dodatke na račun dvojezičnih šol. Drugi dobivajo odlikovanja; otroci pa trpijo. Toda dolgo tako ne bo šlo več; in takrat bodo nekateri klicani na odgovornost zato, ker so vse to dopuščali.

Naši otroci bi se morali naučiti čim več slovenščine, zato da bodo lahko šli potem naprej v šolo.« To govori Slovenec. Madžar Bencik, krojač, ki ga osebno poznam, pa pravi: »Dan za dnem imava probleme z njo. Hči pogosto pride

domov vsa zmedena. Opazujeva jo, skušava ji pomagati, toda kaj hočeva, ko pa so si nekateri izmislili tako šolanje. Poglejte, midva sva Madžara; tega nama nihče nikoli ne bo vzel. Doma govorimo samo madžarsko. Dokler otrok ni šel v vrtec, ni znal besede slovensko. Toda svojemu otroku želiva dobro, želiva, da bi nekoč v življenju uspel. Ker je edina perspektiva za otroka v slovenskih šolah, želiva, da se najin otrok nauči slovensko. Saj madžarsko zna . . .« In tako naprej.

No, in zaključek: člankar ga sam ugotavlja: Namesto zaključka bi rada povedala še en primer: Madžarski otrok je prišel na sprejemni izpit za višjo šolo. Snov je znal, ni pa znal odgovoriti na vprašanje v slovenščini. Jokal je in prosil, če lahko odgovarja v madžarščini, ker so ga v šoli premalo naučili slovenščine. Toda izpit je delal na slovenski šoli, kjer nihče ni znal madžarsko.

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovariš Štefanič, vprašanje je širše postavljeno, predvsem pa zelo široko obrazloženo; zato moram ob tem povedati, da imamo v letošnjem letu že na programu problematiko dvojezičnega šolstva. Ker pa vprašanje terja pospešeno obravnavo, v odgovoru na poslansko vprašanje pa bi bilo vso problematiko težko obdelati, predlagam, da naš odbor za šolstvo obravnava pravkar zastavljeno vprašanje, hkrati pa zaprosi strokovno službo sekretariata za prosveto in kulturo, da pripravi ustrezno informacijo o tej situaciji; o tem naj odbor čimprej seznani zbor. Je to zadovoljivo? (Da.) Še kdo želi postaviti ustno vprašanje? (Ne.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo. Želi morda predlagatelj še ustno obrazložiti svoj predlog za izdajo zakona. (Da.) Besedo ima republiški sekretar za prosveto in kulturo tovariš Slavko Bohanec.

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Prvič se oglašam v tem skupščinskem zboru v novi funkciji republiškega sekretarja za prosveto in kulturo, zato mi dovolite, da izkoristim to priložnost in se zahvalim za zaupanje, ki ste ga izrekli ob izvolitvi. Ker bo naše delo odgovorno in težko, vsekakor pa tesno povezano, želim celotnemu zboru in vsakemu poslancu posebej mnogo uspehov pri delu, predvsem pa, da bi bilo naše sodelovanje tvorno in kar najbolj učinkovito. Sam bom skušal storiti vse, kar bo seveda v moji moči.

Prehajam na mojo prvo dolžnost v tem zboru: želel bi namreč ob predlogu za izdajo zakona poudariti le nekatere okolnosti, ki so tako ali drugače že znane, a so vendarle tesno povezane s predlogom. Očitno je namreč, da je pospešeni družbeni razvoj tudi pri nas navrgel problematiko izobraževanja odraslih kot družbenoekonomsko nujnost prve vrste. Tako v svetu, kot tudi pri nas, gre sicer za mlad pojav, vendar tako pomemben, da ga moramo učinkovito in hitro reševati, in to ne le v sklopu izobraževalnega sistema samega, ampak družbenih snovanj in gibanj v celoti.

Tudi naše prepričanje o tem, da je znanje eden izmed osnovnih razvojnih dejavnikov in da investicije v človeka celo presegajo investicije v osnovna sredstva, postaja vse zrelejše. Danes je že dokazano, da gre za bistveno odvis-

nost produktivnosti od izobrazbe ravni delovnega človeka. Spoznano je tudi, da znanje v sedanjem razvojnem ritmu hitro zastareva. Klasični koncept izobraževanja doživlja kritiko in korekture, ker ne gre dovolj hitro v korak z razvojem tehnike in znanosti. To je prav gotovo naša resničnost, ki je na pragu razrešitve. Obenem pa je vse bolj očitna zahteva, da ustvarimo resnične možnosti vsakemu delovnemu človeku, da se po redni šoli hkrati ob delu tudi splošno, družbeno in strokovno izpopolnjuje. Da se torej uči pretežni del svoje delovne dobe. To je pa naslednja resnica našega trenutka. Prepričan sem, da je izobraževanje za družbeno delo in izobraževanje ob delu ena osrednjih in najnujnejših vprašanj naše družbe, njenega humanističnega smotra in ekonomskih potreb kot uresničitev tega smotra. To vprašanje resno povezuje s smotri gospodarske reforme in z vsem tistim problemskim in problematičnim, ki se nanaša ali na nizko izobrazbeno strukturo zaposlenih, ali na vrsto drugih vrzeli v naši dosedanji izobraževalni praksi in politiki.

Tokrat s predlogom za izdajo zakona posegamo na to pomembno področje. Ni odveč opozoriti na dejstvo, da z njim želimo spodbuditi in urediti tisti del našega vzgojno-izobraževalnega sistema, ki med drugimi problemi predstavlja eno svetlih točk našega prizadevanja, da bi bila vzgoja in izobraževanje odraz in funkcija našega prostora in časa. Čiste ledine ne orjemo, ker nam je dosedanji desetletni razvoj ali desetletna praksa na srečo vendarle navrgla neke rešitve. Dosegli smo že določen obseg izobraževanja odraslih oziroma zaposlenih. Imamo tudi ustanove, ki so postale glavni nosilci tega izobraževanja in tako dalje. Sedaj je dozorel čas, da težimo k sintezi, smiselni organizaciji, sistemu in kar je najpomembnejše k kvaliteti tega izobraževanja. Točneje in bolj konkretno moramo opredeliti mesto in naloge izobraževanja odraslih, pogovoriti in dogovoriti se moramo o vlogi delovnih organizacij kot o osnovnih subjektiv tega izobraževanja, o položaju in dolžnostih že obstoječih institucij, ki organizirajo to izobraževanje, o pogojih, ki jih morajo te izpolnjevati, da bo njihovo delo na ravni, ki ustreza današnjim in jutrišnjim potrebam in tako dalje.

Razumljivo je, da bomo pri tem naleteli na različne probleme; tudi na različne poglede in poti razrešitve. To je lahko stvari samo v korist, če seveda obenem ne pomeni capljanje na mestu. Tudi ob predlogu za izdajo zakona predlagateljem in sodelavcem še ni bilo vse jasno. Na to je pokazala tudi kvalificirana razprava v skupščinskih odborih. Pri snovanju osnutka bo treba voditi dalje široko razpravo, da bi se lahko dokopali do najboljših rešitev. Že doslej je bilo danih nekaj sugestij, ki bi se dale s pridom uporabiti. Tokrat bi želel opozoriti samo na dejstvo, da naša zakonodaja del izobraževanja odraslih že ureja, npr. v zakonih o osnovnem in srednjem šolstvu in tako dalje. Predlagatelj je zategadelj izhajal iz izhodišča, da ne urejamo celotnega področja izobraževanja odraslih, ampak le tisti del, ki še ni urejen oziroma tiste izobraževalne ustanove in druge oblike, ki še nimajo urejenega statusa v vzgojno-izobraževalnem sistemu. Tako bi izobraževalno tematiko v celoti vzeto pravno nekako zaokrožili v celoto.

Glede naslova zakona je treba omeniti, da gre v predlogu za delovni naslov. Najbrž pa bomo morali poiskati tak naslov, ki bo dovolj širok, da bo dopuščal takšno vsebino zakona, ki zajame vse, kar je potrebno odrediti na tem področju. Nasploh pa bomo morali sprejeti tak zakon, ki določene stvari ureja, a ne utesnjuje in ovira razvoja in funkcionalnosti tega izobraževanja.

Za zaključek še dve ugotovitvi: 1. prepričan sem, da intenzivnejši poseg na izobraževanje zaposlenih ob delu in za delo ne koristi samo družbi kot celoti, ampak zlasti tudi posameznim delovnim organizacijam. Gre za široko odpiranje možnosti tudi na tem področju, da se uspešneje vključujemo v mednarodno delitev dela; tudi večja koordiniranost, urejenost in racionalizirana mreža izobraževalnih ustanov, tudi teh, ki se jih tokrat lotevamo, je prispevek v tej smeri.

2. Mnenja sem, da predlagana zakonska ureditev ne bi samo približala izobraževalne ustanove uporabnikom, ampak bi spodbudila resnične integracijske procese, odprla možnosti za nastajanje močnih vzgojno-izobraževalnih institucij, izboljšala kvaliteto in s tem tudi racionalizirala izobraževalne procese; skratka, pospešili bi proces intenzifikacije dela tudi na tem področju.

Tovarišice in tovariši poslanci! Če ta predlog resnično in pravilno sledi tem smotrom, potem vas prosim in predlagam, da ga dopolnite, če je to potrebno, in sprejmete. Vsi sklepi in predlogi, ki bodo oblikovani danes in v prihodnje, bodo samo v korist sestavljalcem osnutka. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala tovarišu sekretarju za uvodno besedo. Predlog za izdajo zakona sta obravnavala tudi odbor našega zbora za vzgojo in izobraževanje in zakonodajno-pravna komisija. Želi predstavnik odbora še ustno obrazložiti stališče? (Ne želi.) Predstavnik zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Če ne, lahko odprem razpravo o predlogu za izdajo zakona. Kdo želi, prosim, besedo? Prosim, tovarišica Poljanškova.

Majda Poljanšek: Že na seji odbora smo govorili o spornosti naslova; ko sem o tem razmišljala še kasneje, sem ugotovila, da bi morali bolj precizirano že v samem naslovu povedati, da gre za urejanje izobraževanja v centrih za izobraževanje delavcev, v delavskih univerzah in v tistih organizacijah, ki jim je izobraževanje odraslih osnovna dejavnost. Le tako, se mi zdi, bomo opredelili status tistih institucij, ki ga danes še nimajo.

Imam še eno pripombo, in sicer na strani 2, kjer je našteto, kaj naj bi predlog predvsem vseboval. Zdi se mi, da bi morali v posebni alinei nakazati tudi vprašanje kadrov. V zakonu naj bi bilo točno odrejeno, kakšne kadre predvidevamo za te institucije; sicer nam zakon ne bo omogočil, da bi se kvaliteta bistveno spremenila.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo želi poseči v razpravo? (Ne.) Če ne, zapiram razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, se sprejme.

2. Osnutek zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo.

3. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo mora pri izdelavi osnutka zakona upoštevati načela predloga za izdajo zakona, pripombe odbora za vzgojo in izobraževanje, ter zakonodajno-pravne komisije, kakor tudi pripombe, sprejete na seji zbora.

4. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo mora predložiti osnutek zakona do konca septembra letošnjega leta.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo sklep sprejeli soglasno.

Prehajam na 4. točko dnevnega reda, to je na zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968.

Zaključni račun s poročilom o delu sklada je predložil skupščini v potrditev upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti.

Želi predstavnik upravnega odbora še ustno obrazložiti predloženi zaključni račun? (Ne želi.)

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli tudi predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki ga je predložil odbor republiškega zbora za prosveto in kulturo. Želi morda predstavnik tega odbora predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne želi.)

Zaključni račun s poročilom in predlog odloka sta obravnavala odbor našega zbora za kulturne dejavnosti in zakonodajno-pravna komisija, ki sta o svojih stališčih predložila pismeni poročili. Želita predstavnika odbora oziroma zakonodajno-pravne komisije besedo? (Ne želita.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, poslanec Boris Feldin.

Boris Feldin: Tovariš predsednik in tovariši poslanci! Rad bi dobil pojasnilo v zvezi s poročilom o zaključnem računu za leto 1968, kjer piše, da so povsem problem sredstva za gostovanje naših ansamblov v tujini in tujih pri nas. Ta gostovanja zahtevajo velika sredstva, večkrat so določena z državnimi konvencijami, prispevki federacije pa so, razen nekaterih izjem, povsem odpadli, tako da je vse finančno breme padlo na republiški sklad. Mene bi zanimalo, koliko mora naša republika izvesti takih gostovanj, naših ali tujih, ki so posledica izpolnjevanja meddržavnih konvencij. In drugič, koliko je že bilo storjeno, da ob tem, ko federacija sprejema konvencije, konzultira tudi republiške forume v Sloveniji glede financiranja.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima poslanec Jože Bohinc.

Jože Bohinc: Spoštovani tovariš predsednik, tovariši in tovarišice poslanci. V svoji razpravi bi želel izreči nekaj misli in predlogov o gospodarjenju s tistim delom sredstev, ki jih je sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti razdelil vsako leto na podlagi razpisa. Večino teh sredstev je upravni odbor dodelil na podlagi utemeljenih zahtevkov prireditelјem in organizatorjem kulturnih akcij ter manifestacij, in to za področja gledališča, glasbe, likovne umetnosti, literarne ter knjižničarstva. Kot je razvidno iz priložene dokumentacije k 4. in tudi deloma k 5. točki dnevnega reda, razdeljuje ta sredstva upravni odbor po načelu soudeležbe prosilcev.

Iz dejavnosti kulturnih organizacij po Sloveniji lahko ugotavljamo, da le-te iščejo bogatejših oblik kulturnega življenja z vedno večjim angažiranjem poklicnih kulturnih ustanov in zavodov v svoje programe. To je vsekakor spodbudna ugotovitev in, kot izkazujejo vloge pri skladu za leto 1968, je le-ta prejel za kulturne akcije po občinah zahtevek za 1 milijardo in 282 milijonov dinarjev. To je dokaz, kako široke so potrebe na tem področju in kako kulturne organizacije že načrtno vključujejo v svoje koncepte tudi gostovanja

poklicnih kulturnih institucij. Pri tem moramo vedeti, da so prosilci oziroma organizatorji kulturnih prireditev zagotovili za svoje programe ponekod več, drugod manj, poprečno pa do 50 % lastnih sredstev. Za leto 1968 izkazuje podatek, da je bilo na področju občin in v republiki zbranih 805 milijonov starih dinarjev dodatnih sredstev za kulturne akcije po Sloveniji.

Žal so denarne zaloge pri skladu omejene, to razumemo, in ne morejo sproščati še večjih dodatnih virov. Taka politika sklada je nedvomno spodbudna za številne kulturne organizacije, ki z uvajanjem teh novih, bogatejših oblik kulturnega življenja bogatijo in pestrijo kulturno dogajanje v določenem kraju. Republiška subvencija jim ni samo materialna pomoč, marveč jim je tudi moralna opora, da njihovi koncepti pri oblikovanju kulturne politike v občinah lažje prodro in se uveljavijo, zlasti pa tam, kjer se nekateri krogi upirajo novim oblikam gostovanj, češ da so predraga in da bi bilo bolje potrošiti denar zgolj za amaterske programe.

Gostovanja poklicnih kulturnih institucij v občinah in pri provincionalnih središčih so obogatila kulturno dogajanje v določenem okolju, zlasti pa so mnogo pomenila v krajih, kjer samo amaterska dejavnost ne more zadovoljiti rastočih kulturnih potreb prebivalstva. To so zlasti večji, bolj razviti kraji. Poleg tega pa se tudi bogati in plemeniti kulturni amaterizem, ki je v večini podeželskih krajev še vedno najpomembnejši dejavnik kulturnega življenja in celotnega kulturnega dogajanja.

Razveseljivo je tudi dejstvo, da so večja družbena sredstva sprostila nove prispevke tudi iz delovnih organizacij s področja gospodarstva, ki v zadnjih dveh letih namenja znatnejša sredstva tudi za kulturo. Viri te vrste so nedvomno zelo pomembni, saj lahko pomenijo začetek nove, dodatne oblike financiranja kulturnih dejavnosti. Tudi delež individualnih potrošnikov kulturnih prireditev se je povečal.

S takšno politiko bo treba nadaljevati oziroma še povečevati sredstva za kulturne akcije po Sloveniji. Predvsem pa menim, da bi bilo pri tem potrebno upoštevati naslednje stvari:

1. Sklad naj bi bolj stimuliral zlasti tiste akcije, ki imajo trajnejšo vrednost s tem, da se vraščajo v osnovni koncept dela teritorialnih in tudi republiških kulturnih organizacij, in tisti del programov, ki imajo večji estetsko vzgojni učinek in zajemajo kar najširši krog obiskovalcev. To so zlasti nekatere stalne oblike abonmajskega značaja, ki so že prodrle in se uveljavile tako na področju gledališča in glasbe, pa tudi na drugih področjih.

Omenil bi samo nekatere takšne trajnejše in pomembnejše akcije, ki se že nekaj let vrstijo v raznih krajih Slovenije: to so, na primer, akcije glasbene mladine Slovenije, glasbene mladine Maribor, redne abonmajske gledališke predstave v Radovljici in na Bledu, festival komorne glasbe v Radencih, likovne akcije v Slovenjem Gradcu in Kostanjevici, mladinski pevski festival Celje, republiško srečanje mladinskih zborov v Zagorju, vsakoletno republiško dramsko srečanje, pobude na področju glasbe v Novem mestu, folklorni festival v Kopru, in cela vrsta drugih akcij, ki jih je sklad do neke mere podprl. Kot lahko vidimo iz obrazložitve, je dal takšnim akcijam tudi prioriteto; vendar menim, da bi moral v prihodnje še bolj upoštevati, da bi te akcije, ki imajo že trajnejšo, širšo vrednost za estetsko izobraževalno področje, lahko še nadalje nemoteno delovale in uspevale.

2. Spodbuditi bi bilo potrebno zlasti obmejne občine in njihove kulturne institucije za navezovanje prijateljskih stikov in za organizacijo medsebojnih

gostovanj kulturnih skupin s slovensko manjšino na Koroškem in Primorskem ter tudi s sosednjo republiko Hrvatsko in z drugimi republikami. Take oblike sicer že obstajajo, vendar jih nismo dovolj podprli. Upravni odbor sklada naj bi v večji meri financiral takšna medsebojna gostovanja, pa četudi gre za amaterske kulturne organizacije. Prednost pri subvencioniranju naj bi spet imele trajnejše in ustaljene medsebojne oblike sodelovanja in izmenjave kulturnih skupin s sosednjimi republikami ali z zamejstvom. Takšno programsko usmerjenost podpirajo tudi temeljne programske smernice zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije.

3. Večje kulturne akcije s sodelovanjem kvalitetnejših zborov v času turističnih prireditev so pomemben prispevek v povezovanju naše kulture in kulturnih spomenikov s turistično ponudbo. To velja za razvite in zelo zanimive turistične kraje. Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti bi pri tem lahko opravil zelo pomembno nalogo: seveda pa bi svoja sredstva morala v večji meri prispevati tudi gostinska podjetja in turistične organizacije.

In končno, porabo subvencioniranih sredstev bi bilo potrebno vsekakor vsako leto preverjati v tem smislu, kako so bila le-ta smotrno naložena in kakšen je bil njihov dejanski učinek pri realizaciji programov. Posebno bi bilo pri tem potrebno ugotavljati, koliko ljudi je bilo udeleženih kot potrošnikov pri teh kulturnih akcijah ter kolikšen je bil njihov estetsko vzgojni učinek glede na kvaliteto. Po dejanskem rezultatu določene akcije, ki jo subvencionira sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti, naj bi se dodeljevalo denar tudi za naslednje leto.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima poslanec Miran Hasl.

Miran Hasl: Jaz bi samo vprašal, ali za republiške sklade ne velja poseben rok, v katerem morajo predložiti zaključne račune in finančne načrte. Zdi se mi namreč, da je sprejemanje zaključnih računov in finančnih načrtov skladov močno pozno in da to vendarle zavira njihovo redno delo. V nasprotnem primeru pa je naše soglasje bolj ali manj formalistična zadeva, ki na delo skladov ne vpliva.

Predsednik Miloš Poljanšek: Mislim, da bo lahko predstavnik sklada odgovoril na to vprašanje. Bojim se pa, da tudi tam, kjer so svoje finančne načrte oziroma programe že sprejeli, vendarle še nimajo podpisanih pogodb. To velja celo za velik del šolstva, tako da je te vrste zadrega marsikje.

Še kdo želi besedo? Če ne, bi naprosil predsednika upravnega odbora tovariša Iva Tavčarja, da odgovori na vprašanja in pove svoje mnenje o tem, kar ste v razpravi povedali.

Ivo Tavčar: Najprej bi prosil, da se lahko zadržim nekoliko pri poročilu odbora, ki je obravnaval zaključni račun; imam nekatere pripombe, pa bi rad izkoristil to priložnost in še dodatno pojasnil nekatera stališča in mnenja upravnega odbora v zvezi s stališči in mnenji, ki so povedana v poročilu. Glede ugotovitve, da so bila sredstva nakazovana uporabnikom v dogovorjenih rokih, razen v prvih petih mesecih, bi moral pripomniti, da so bila sredstva redno dodeljevana vsak mesec, le da so bila dodeljevana v novi vsoti od takrat, ko je upravni odbor novo vsoto odobril; do tedaj pa so bila redno v dogovorjenih rokih dodeljevana sredstva v prejšnjih vsotah.

Nadalje bi poudaril, da je temeljna naloga sklada nekoliko drugače opredeljena v zakonu o skladu, kot je tu zapisano, zaradi česar so večkrat tudi nesporazumi. Zato bi bilo treba posebej povedati, da se sredstva sklada, kot piše v zakonu, uporabljajo za financiranje nalog Socialistične republike Slovenije na področju kulture, ki izhajajo bodisi iz njenih nalog kot ustanovitelja zavodov s tega področja, bodisi da izražajo njeno vlogo pri povezovanju, usmerjanju in pospeševanju kulturnih dejavnosti. Vloga, ki je v poročilu označena kot edina, je v zakonu zapisana kot druga po vrstnem redu. Nadalje bi opozoril, da sem že na seji odbora povedal, da lani sredstva za akcije niso bila manjša za 15 %, ampak da so bila celo večja, kot je bil povečan dotok sredstev v sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti.

Glede gostovanj bi moral glede na ugotovitve v poročilu, kot tudi glede na zastavljena vprašanja, nekoliko več povedati. Namreč osebno menim, pa tudi stališče upravnega odbora je, da gostovanja v tujini nimajo predvsem reprezentativni namen, ampak so sestavni del kulturnega razvoja bodisi posamezne kulturne ustanove bodisi posamezne kulturne dejavnosti. Primerjava z dosežki drugih kulturnih sredin je nujna tudi zaradi izoblikovanja ustreznih kakovostnih meril v lastni sredini. Razen tega imajo gostovanja v tujini tudi pomen za izmenjavo izkušenj in obogatitev s tujimi izkušnjami, ki prispevajo k lastnemu kulturnemu razvoju. Potemtakem sodim, da imajo gostovanja seveda bistven pomen za razvoj slovenske kulture in jih ne gre izenačevati z neko reprezentanco, ki nima značilno kulturnega pomena in veljave.

Moram reči, da vsa gostovanja, ki jih je sklad lani odobril, niti niso bila uresničena. Tako, recimo, ni bilo uresničeno gostovanje Drame na Češkoslovaškem in na Poljskem zaradi izjemnih razmer, ki so nastale. Naposled tudi število gostovanj ni sedaj nesorazmerno večje, kot je bilo v preteklosti, res pa je, da so bremena republike pri tem nekoliko večja, kot so bila, ker so se zvezna sredstva za kulturna gostovanja v tujini zmanjšala. To je ustrezno z zmanjševanjem vloge federacije na področju kulture, kar je značilno tudi na drugih področjih, najbolj pa seveda na kulturnem področju, saj je resnično stvar vsake republike posebej, da vodi politiko na tem področju.

Glede obveznosti, ki jih zveza sprejema v okviru mednarodnih sporazumov in dogovorov, moram reči, da ti sporazumi in dogovori nastajajo na temelju razgovorov in dogovorov z republikami, da republike dajejo svoje predloge za posamezne mednarodne sporazume. Torej te pogodbe niso nekaj zunaj politike republike. Res pa je, da v republiki ni poenotena politika načrtovanja kulturnih gostovanj in da je večkrat sklad v položaju, da mora nekaj financirati, ne da bi bil pri tem že v začetku prisoten, ko so gostovanje načrtovali. Kajti, kot veste, so te naloge porazdeljene na več nosilcev. Eden izmed njih je komisija za kulturne stike s tujino, ki obstaja pri izvršnem svetu, drugi pa je republiški sekretariat za prosveto in kulturo, ki sodeluje pri teh načrtovanjih. V dogovoru smo, da bi se skladnost med načrtovanjem in financiranjem vse bolj vzpostavila; zato naj bi septembra prišel republiški sekretariat oziroma komisija za kulturne stike z dvoletnim načrtom gostovanj pred sklad, da bi se ta potem načeloma zavezal, da takšna ali drugačna gostovanja sprejema in se zanje zavezuje, ali pa da bi odklonil, da jih bo financiral.

Na gostovanja bi navezal še vprašanje kulturnega življenja Slovencev v zamejstvu. To življenje financiramo tudi po več poteh. Tako sodeluje pri tem sklad, poleg njega pa še komisija za kulturne stike in posebej še Socialistična zveza z lastnimi sredstvi. Ker tudi tu ni dovolj medsebojne usklajenosti,

je dosežen načelen sporazum, da bo prišlo do medsebojnega dogovora, ki naj določi, kaj kdo na tem področju financira in kaj kdo želi še vnaprej pospeševati in razvijati.

Glede vprašanja tovariša Hasla o pomorskem muzeju moram reči, da je bil pomorski muzej v prejšnjem mesecu obveščen o odločitvi sklada, da pa, vsaj doslej, upravni odbor ni sprejel nikakršnega ugovora zoper njegovo odločitev. Obveščen sem, da je komisija sklada letos odobrila sredstva pomorskemu muzeju za raziskave, ne pa za nakupe, ker tega ni odobrila tudi nobenemu drugemu muzeju. Skratka, letos je komisija menila, da ne bi odobravala sredstev za nakupe. Seveda pa obstaja tudi druga možnost, ker ni zoper načela sklada ali zoper predpise o skladu, da ta ne bi mogel prispevati sredstva tudi za nakupe. Tak predlog je dal vaš odbor, namreč, da bi v prihodnjem letu namenili več sredstev za odkup spomeniško-varstvenega gradiva, kar naposled pomeni nakup v muzejih. Mislim, da bi bilo to priporočilo načeloma povsem sprejemljivo, čeprav je seveda pri tem treba vedeti, da ima za sedaj sklad to politiko, da ne financira redne dejavnosti ustanov, katerih ustanovitelj ni republika, ampak le izredno dejavnost. Seveda pa je nakup lahko pojmovati kot redno ali pa kot izredno dejavnost.

Vsekakor je še vedno odprto vprašanje, ki se zastavlja ne samo pri pomorskem muzeju, ampak tudi pri mnogih drugih kulturnih ustanovah, namreč vloga republike in njena udeležba pri vzdrževanju in razvoju posameznih kulturnih dejavnosti. Nekatera vprašanja je sklad na lastno odgovornost že začel urejati, vendar je to vprašanje, o katerem bi bilo treba, da se izreče in o njem opredeli izvršni svet in skupščina, se pravi, med drugimi tudi vaš zbor. S tem bi olajšal upravnemu odboru, da oblikuje lastno politiko. Seveda pa bi moral dobiti sklad v zvezi z razširjeno ali spremenjeno vlogo republike tudi večja sredstva, saj spričo omejenih sredstev sklad ne more razširjati svoje vloge. K nasvetom tovariša poslanca Bohinca nimam nikakršnih pripomb, mislim, da je upravni odbor sklada v glavnem tako politiko tudi doslej že vodil; potrudil se bo, da jo bo še bolj izpopolnil. Glede rokov in pravnih vprašanj pa mislim, da je stvar skupščine, da jih opredeli in določi. V zakonu za zdaj takih rokov ni. Mi smo pač vezani na določen časovni razmik, ki ga terja delo samo. Prvi predlog našega finančnega načrta je bil že pred dvema mesecema sprejet in bi bil lahko že takrat obravnavan v skupščini, če ne bi prav takrat prišlo do sprememb v skupščinski sestavi.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima poslanec Emil Rojc.

Emil Rojc: Tovarišice in tovariši poslanci! Že iz prve strani pismene obrazložitve upravnega odbora sklada je razvidno, da je imel sklad določene težave pri delitvi razpoložljivih sredstev; zakon o skladu je bil namreč sprejet leta 1967, že tedanji, pa tudi kasnejši razvoj kulturnih dejavnosti v Sloveniji pa sta prinašala pred sklad nove naloge, zlasti tudi zelo močan pritisk regionalnih kulturnih institucij. Zato bi ob tej priliki, ko je tovariš predsednik sklada ponovno pozval poslance, da iz naših vrst pride iniciativa za spremembo oziroma za dopolnitev tega zakona, menil, da je to zelo prav in primerno, posebej še, ker smatram, da bi moral sklad v bodoče v večji meri pomagati tudi pri financiranju rednih dejavnosti kulturnih institucij regionalnega pomena. Tukaj mislim predvsem na precej nezavidljiv položaj slovenskega ljudskega gledališča v Celju. Vsem nam je verjetno razumljivo in se

zavedamo tega, da tudi te institucije, ki so locirane v regionalnih centrih, opravljajo tako pomembno kulturno poslanstvo, da jim lahko damo dimenzije splošnega nacionalnega interesa. iBlo bi prav, da bi jim upravni odbor sklada oziroma sklad v bodoče tudi pomagal; da bi pa to bilo možno, predlagam že uvodoma omenjeno spremembo oziroma dopolnitev zakona o skladu, ki naj razširi obveznosti sklada tudi na financiranja tistih ustanov, katerih ustanovitelj ni republika.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima poslanec Milan Merčun.

Milan Merčun: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Rad bi opravil nekoliko neprijetno dolžnost: v poročilu odbora za kulturne dejavnosti so namreč napake, na katere je tovariš Tavčar opozoril, in jih sprejemam. Opozoril pa bi rad, da tega ne morem sprejeti glede gostovanj v inozemstvu. Če poročilo odbora pravilno beremo, lahko ugotovimo, da je odbor opozoril pri gostovanjih na potrebo po večji načrtnosti in koordinaciji o tej dejavnosti, o tem problemu je razpravljal širše in posebej opozoril še na neke elemente, predvsem na programiranje gostovanj v inozemstvu, na recipročnost gostovanj v inozemstvu in še posebej na kvaliteto programov, s katerim odhajamo v inozemstvo, in ki prihajajo k nam.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo želi besedo? Kot kaže, ne; zato zaključujem razpravo. Želel bi pa samo kratko pojasniti naslednje: v zadnji točki dnevnega reda bomo izvolili tri predstavnike v skupno komisijo republiškega in prosvetno-kulturnega zbora, ki naj čim hitreje pripravi osnutek zakona o tako imenovanih kulturnih skupnostih. To je po naši oceni kvaliteten skok, na podlagi katerega naj bi bolj ustrezno kot dosedaj financirali kulturne dejavnosti na Slovenskem, pri čemer bi morali na novo opredeliti funkcijo republike. To je namreč neposreden odgovor tovarišu Rojcu, ki se zavzema za to, da spremenimo zakon. V resnici sta praksa in funkcioniranje dosedanjega sklada že nekoliko presežena in porajata nešteto težav, da ne rečem kontradiktornosti in nedoslednosti, seveda nehote zaradi tega, ker se iniciative povečujejo, ker so potrebe vedno večje. Prav zaradi vsega tega je republiški sekretariat pripravil predlog za izdajo zakona o kulturnih skupnostih.

Dajem na glasovanje predlog odloka, ki ste ga vsi prejeli v gradivu, o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije az pospeševanje kulturnih dejavnosti za 1968. leto. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968. Odrejam poluren odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.25 in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednik Miloš Poljanšek: Nadaljujemo sejo in prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969.

Finančni načrt z obrazložitvijo je predložil skupščini v soglasje upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Želi morda

predstavnik sklada še ustno kaj dodati. (Ne.) Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli tudi predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki ga je predložil odbor republiškega zbora za prosveto in kulturo. Želi morda predstavnik odbora besedo? (Ne želi.) Finančni načrt in predlog odloka sta obravnavala odbor našega zbora za kulturne dejavnosti in zakonodajno-pravna komisija. Želita morda predstavnika odbora oziroma komisije še ustno kaj dodati? (Ne želita.) Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, poslanec Ciril Plut.

Ciril Plut: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ni mi znano po kakšnih merilih deli sklad sredstva občinam za raznovrstno kulturno dejavnost, to je gledališko, glasbeno, likovno, literarno in spomeniško. Občina Sevnica v tem proračunskem letu ni predvidena niti z eno dotacijo. Zaradi tega priporočam, da bi upravni odbor sklada proučil, ali jo je morda pomotoma izpustil, ali pa morda niso bile dane zahteve od občinske skupščine Sevnica za zahtevo po dotaciji 3000 novih dinarjev za občinsko knjižnico. Za gledališka gostovanja bi bilo treba vsaj 3-krat po 2300 dinarjev, posebno podporo pa bi bilo treba dati za ureditev Lutrove kleti in zaščito fresk v njej. Tekoča rezerva sklada je predvidena v znesku 116 934 dinarjev, zato upam, da bo upravni odbor sklada to lahko upošteval.

Predsednik Miloš Poljanšek: Želi še kdo besedo? Če ne, menim, da bi morda ne bilo narobe, če bi predstavnik upravnega odbora sklada informiral naš zbor o situaciji, kakršna je nastala pri financiranju nekaterih republiških kulturnih ustanov. V mislih imam slovensko narodno gledališče in slovensko filharmonijo. Obe instituciji namreč financirata republika in mestni svet. Republika je precej povečala maso sredstev za letošnje leto, medtem ko jo je mestni svet povečal samo za 8 %. Seveda je zaradi tega nastala občutna razlika, ki spravlja tako SNG, kot tudi slovensko filharmonijo v dokajšnje materialne in finančne težave.

Mislim, da bi bilo prav, da bi bil tudi naš zbor o tem informiran, saj je o tem poročalo tudi dnevno časopisje. Prosim tovariša Tavčarja, da posreduje poslancem zaprošeno pojasnilo.

Ivo Tavčar: Letos je sklad odobril Slovenskemu narodnemu gledališču 27 % sredstev več kot lani, Slovenski filhamoniji pa 9 % več kot lani. Razlika v odstotkih je zaradi različnega stanja v posameznih hišah, čeprav kot posledica enotnega pristopa k odmeri dohodka v obeh ustanovah. Enotni pristop je mogoče razbrati iz poročila.

Drugi financer, to je mesto Ljubljana, je prispeval obema ustanovama le 8 % več sredstev kot lani. Po pogodbi, ki je, kot veste, bila podpisana leta 1965 ob prenosu ustanoviteljskih pravic in ob ukinitvi okrajev, naj bi mesto in republika vsak pol prispevala k vzdrževanju in razvoju teh dveh kulturnih ustanov. To se je zgodilo edino leta 1965 ob podpisu pogodbe, medtem ko je v poznejših letih redno nastajala razlika med prispevkom mesta in med prispevkom republike. Tako je nastala v letu 1966 razlika 26 milijonov pri Slovenskem narodnem gledališču in 7 milijonov pri filharmoniji, leta 1967 600.000 pri SNG in 7 milijonov pri filharmoniji, leta 1968 7 milijonov pri SNG in približno tudi 7 milijonov pri filharmoniji. Letos pa naj bi se ta razlika povzpela na približno

30 milijonov S din pri SNG in na nekaj čez 8 milijonov pri Slovenski filharmoniji.

To je že tolikšna razlika, da resno ogroža razvoj ustanove, kakršna je SNG. Pri SNG predvidevajo, da bodo zaradi tega imeli konec leta še večjo izgubo, kot so jo izkazovali že doslej; konec leta so imeli dejansko izgubo, čeprav ne formalno razvidne, okrog 78 milijonov. Ta izguba sestoji iz dolgov zavoda, iz neplačanih honorarjev in dodatnih prispevkov za socialno zavarovanje in za Skopje. Predvidevajo, da se bo konec leta ta izguba povzpela na 102 milijona. S 1. julijem so namreč sklenili povečati osebne dohodke za 18,3 %, ker so ti sorazmerno nizki. S tem so dosegli poprečne dohodke 140.000 din mesečno, kar je, kot sami zatrjujejo, še vedno 10 % za predvidenimi merili kataloga sindikatov. Kot je znano, smo mi pri odmeri dohodka upoštevali merila kataloga, znižana za 5 %. Se pravi, da niso mogli zagotoviti niti takšnega merila, kakršnega smo mi predvidevali pri naši delitvi dohodka tej ustanovi, to pa zaradi primanjkljaja v lanskem letu in zaradi primanjkljaja v dohodku s strani mestnega sveta. Takšen je sedanji položaj.

Naš sklad je skupaj z republiškim sekretariatom za prosveto in kulturo in s sindikatom za družbene dejavnosti imenoval posebno skupino, ki zdaj proučuje finančne razmere v obeh hišah, ugotavlja notranja razmerja, dobro ali slabo gospodarjenje in pripravlja temeljitejše poročilo, tako za sklad, kot za republiko in za Ljubljano. Na temelju tega bi seveda bilo treba storiti nadaljnje ukrepe, tako s strani republike kot s strani mestne skupščine. Predsednik mestne skupščine je vsaj načeloma izjavil, da bo pripravljen na temelju takega poročila storiti vse, kar je v njegovi moči, da bi se po ustrezni obravnavi v mestni skupščini dodelila še dodatna sredstva.

Glede zastavljenega vprašanja poslanca Cirila Pluta moram reči, da so merila, ki jih uporablja sklad pri dodelitvi sredstev, posameznim prosilcem vendarle razvidna iz uvoda k obrazložitvi, Praviloma financira sklad prireditelje tako gledaliških kot glasbenih gostovanj, ne financira pa ustanove.

V primeru občine Sevnica, ki je vložila ugovor, je upravni odbor pozneje na posebni seji ponovno obravnaval njeno prošnjo in ji dodelil 400.000 S din za tamkajšno krajevno prireditev. Dodatno ji je odobril še določena sredstva za izseljenski muzej v Brestanici, glede Lutrove kleti pa, če se prav spominjam, letos verjetno res ni bilo danih sredstev za to, mislim pa, da je ta sredstva dobila občina Sevnica lani.

Predsednik Miloš Poljanšek: Želi še kdo kakšno pojasnilo v zvezi s finančnim načrtom? Kaže, da ne. Zato zaključujem razpravo in dajem na glasovanje odlok o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969. Kdor je za sprejetje odloka, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (2 poslanca.) Se je kdo vzdržal? (1 poslanec.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor z večino glasov sprejel predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo zaključnega računa za leto 1968 in finančnega načrta za leto 1969 sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov.

Gradivo za to točko dnevnega reda je predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov. Ker se je predsednik sklada opravičil, ni nikogar, da bi v imenu sklada obrazložil gradivo.

Predloženo gradivo je obravnaval odbor našega zbora za kulturne dejavnosti in o tem predložil pismeno poročilo. Želi morda poročevalec še ustno kaj dodati? (Da.) Prosim, poslanec Marjan Tavčar.

Marjan Tavčar: Čeprav na našem odboru za kulturne dejavnosti nismo razvili neke širše razprave o slovenski filmski proizvodnji, bi vseeno podčrtal dvoje ali troje misli, ki so bile izrečene. Naš odbor je podprl razdelitev sredstev sklada za leto 1968 kot tudi predvideno porabo sredstev za letošnje leto in pri tem ni imel nekih bistvenih pripomb. Podprli smo usmeritev sklada, da v letošnjem letu da večjo podporo filmski vzgoji, da bo nekoliko izrazitejše podpore deležna tudi slovenska filmska publicistika, kot tudi, da se ustrezno pozornost posveti tudi boljši tehnični opremi in kinematografom sploh. Torej, da dobi predvajanje filmov boljšo in kulturnejšo podobo.

Sodili smo, da sredstva, ki jih namenjamo za filmsko proizvodnjo v višini pol milijarde starih dinarjev, niso majhna, čeprav na videz zagotavljajo skromno filmsko proizvodnjo. Sredstva namreč zadoščajo, ob soparticipaciji drugih virov, proizvodnjo 4 do 6 celovečernih filmov in morda 10 kratkih filmov. Odbor je bil pri tem soglasen v stališču, da je treba zavrniti težnje producentskih hiš, naj sklad financira slovenske celovečerne filme v celoti. Postavili smo se na stališče, da morajo producentske hiše prevzeti del tega financiranja in hkrati s finančno udeležbo prevzeti tudi del soodgovornosti in materialnega rizika pri filmski proizvodnji v Sloveniji.

Sodili smo tudi, da bi moral imeti upravni odbor močnejšo upravno službo, ker je, skupaj s komisijami pred odgovorno nalogo, da 5 milijonov novih dinarjev čimbolj pravilno in ustrezno razporedi, kar nikakor ni enostavna naloga spričo velikega števila scenarijev, ki prihajajo pred upravni odbor.

Predsednik Miloš Poljanšek: Besedo ima poslanec Drago Šega.

Drago Šega: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tudi jaz bi imel nekaj dopolnil, in to k temu, kar je predhodnik že govoril in tudi k poročilu odbora za kulturne dejavnosti, v katerem sam sodelujem. V načelnem stališču, ki ga je izrazil predsednik filmskega sklada tovariš Janhuba, smo se s skladom popolnoma strinjali v tem, da bi bilo nesmiselno, da bi ta sklad postal to, kar je pravzaprav deloma že bil, namreč, nekakšen vrhovni producent celotne slovenske filmske proizvodnje. Prav zaradi tega smo podprli stališče sklada, naj producentske hiše vsaka zase sprejemajo določen del finančne soodgovornosti pri realizaciji umetniških filmov. To se nam je zdelo potrebno zaradi tega, ker verjetno le na ta način lahko zvišamo kvaliteto naše filmske proizvodnje in ker se je vendarle treba zavedati, da je zlasti zadnja leta naša filmska proizvodnja v jugoslovanskem merilu vsaj po mojem mnenju močno zaostala, zlasti če jo primerjamo z uspehi, ki jih je dosegla, recimo, srbska kinematografija v zadnjih letih. Za to gotovo obstajajo določeni razlogi, o katerih bo seveda potrebno še veliko razmišljati in ki jih bo treba odstraniti, da bi lahko proizvodnja ne samo nemoteno stekla — kar, mislim, da sedanja srednja sredstva nekako jamčijo — ampak da bo tudi lahko dvignila svoj nivo. To pa je seveda veliko težje in ne samo finančno vprašanje.

Mislim, da bi pobuda, da se riziko prenese deloma tudi na proizvodne hiše, stimulirala razvoj njihovih strokovnih služb. Strinjam se s tem, da mora sicer tudi filmski sklad biti strokovno usposobljen, da vodi in meritorno odloča o delitvi sredstev po posameznih filmskih scenarijih, jasno pa je, da tistega podrobnega, soustvarjalnega dramaturškega dela, ki ga je pri scenarijih izredno veliko, ne more opraviti noben sklad. To je stvar profesionalcev, ljudi, ki se specialno s tem ukvarjajo. Zato bi morala podjetja oziroma producenti razvijati strokovne službe. S tem, da se finančna odgovornost prenese na proizvodno podjetje, se stimulira in krepi strokovna služba v samih podjetjih, tako da bodo podjetja vedela, kakšne scenarije predlagajo, in da bodo vedela, kakšni scenariji lahko uspešno konkurirajo na filmskem trgu. Ne pa, da filmi po nekaj dneh, ko so na programu, ostajajo pri praznih dvoranah.

Mislim, da gre še za en moment, ki ga morda filmski sklad ni zadosti proučeval in se mu posvetil; to je vprašanje vzgoje filmskih kadrov. Prav v tej fazi, ko so finančna sredstva za približno tolikšno proizvodnjo filmov, kolikršna je v skladu z našim kulturnim potencialom, vsaj relativno zajamčena, bi bilo treba poskrbeti za to, da se čimbolj izobrazijo in strokovno izvežbajo filmski kadri. Kajti brez kadrov ne bomo imeli filmov in brez sistematične skrbi za kadre je nemogoče govoriti v kvalitetnem dvigu filmske proizvodnje.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo želi besedo? Prosim, poslanec Vinko Kramar.

Vinko Kramar: Tovariš predsednik, tovariši poslanci in poslanke! Glede na gradivo, ki smo ga prejeli, bi rad predstavnikom sklada postavil nekaj vprašanj. Moti me to, da sem dobil več podatkov o problematiki, ki je danes na dnevnem redu, iz dnevnega tiska, kot pa iz predloženega gradiva.

Postavil bi vprašanje, zakaj revija »Ekran« ne obravnava več začrtanega filmsko vzgojnega programa? Kaj je sklad v zvezi s to ugotovitvo ukrenil in kakšno je njegovo stališče do financiranja revije, ko se ta odmika od osnovne naloge, to je, da naj bo revija za filmsko vzgojo gledalcev, torej ne samo cineastov.

V zvezi s finančnim načrtom sprašujem sklad, da bo moč realizirati predloženi finančni načrt, ko vemo, da v juniju še niso sklenjene pogodbe za izbrane projekte oziroma še ni podpisana pogodba niti za projekt, za katerega imamo del sredstev nakazanih v zaključnem računu in je prenesen v letošnji finančni načrt.

Iz vsega tega sledi, da je precej nejasnosti na področju filmske proizvodnje tako glede realizacije projektov, kot glede načina financiranja. Mislim, da se je odbor postavil na popolnoma pravilno stališče, namreč, da sklad ne more v celoti financirati vsakega projekta, ki ga odobri, ker bi bilo to 100 % ali celo več kot 100 % subvencija.

Menim, da bi bilo treba enkrat za vselej sprejeti stališče, ali naj bo film oziroma filmska proizvodnja čista kulturna kategorija, ali pa naj ima določene elemente ekonomike. Če se bomo o tem opredelili, verjetno ne bo več sporov med vodstvom sklada in posameznimi producentskimi hišami ter posameznimi režiserji. V celoti je potrebno rešiti vprašanje, kaj je film in kaj hočemo v okviru slovenske kulture s filmom.

Glede sredstev, ki so v načrtu, ugotavljam, da so letos nekoliko nižja, ker izgleda, da je bil plan v lanskem letu nekoliko prenapet. Zato menim, da je

letošnji plan realen in bo lahko solidna osnova za financiranje filmske proizvodnje, seveda, če bomo rešili naštete osnovne probleme.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo želi besedo? Kaže, da ne. Zaključujem razpravo in ugotavljam, da se razpravljalci in z njimi tudi ostali strinjamo s stališči odbora, ki so izražena v poročilu. Podpiramo mnenje, da ne kaže 100 % subvencionirati slovenski film, marveč naj del stroškov, del rizika prevzame tudi sam proizvajalec filma. To je namreč bistvenega pomena za politiko sklada v prihodnje.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo zaključnega računa za leto 1968 in finančnega načrta za leto 1969 sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva.

Gradivo k tej točki dnevnega reda je predložil upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva. Med nami je predsednik sklada tovariš Franc Pirkovič. Želi morda predsednik upravnega odbora sklada še obrazložiti gradivo upravnega odbora? (Ne želi.)

Predloženo gradivo je obravnaval odbor našega zbora za kulturne dejavnosti in o tem predložil pismeno poročilo. Želi morda poročevalec poslanec Šega še ustno podati stališča odbora? (Ne.) Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Janez Švajncer.

Janez Švajncer: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Razprava bo povsem konkretna, verjetno bi se moral kdo drug prej oglasiti, ampak priložnost je priložnost. Ker sem študent, bi se dotaknil tistih točk v tem finančnem načrtu, ki govore o študentih. V tem primeru je to 25. stran, ki govori o odobreni subvenciji za Katedro mariborskih študentov, in pa za Tribuno. Ne me napačno razumeti, nočem govoriti o kvaliteti ali podobnem Tribune in Katedre, žal pa moram uporabiti ti dve številke o subvenciji za primerjavo.

Preden preidem na utemeljevanje, bi opozoril na to, da je 10.000 dinarjev sredstev, ki jih ta sklad daje za financiranje enega študentskega lista, vsekakor premalo. Res je, da dobiva Katedra denar iz raznih virov, samo povsod izredno malo; po domače povedano, Katedra je v stalnih dolgovih in brez denarja noben list ne more izhajati. Zakaj to? Poglejte, sklad je odobril subvencijo Katedri v višini 10.000 dinarjev, Tribuni pa 100.000 dinarjev. Tu so še nekateri nesporazumi, ki so jih verjetno kriva uredništva obeh časnikov; kajti naziv časnika ni Katedra mariborskih študentov, temveč samo katedra in založnik je v obeh primerih napačno naveden. V prvem primeru je to izvršni odbor študentske skupnosti mariborskih visokošolskih zavodov, v drugem pri Tribuni, pa že po reorganizaciji študentske zveze od novembra lani izvršni odbor študentske skupnosti ljubljanske univerze. S tem hočem opozoriti na mogoče nehoteni videz, da je Tribuna kot glasilo politične organizacije pomembnejša v širem merilu, medtem je Katedra samo lokalni list mariborskih študentov. Mislim, da je merilo za financiranje lahko samo kvaliteta enega ali drugega lista, pri čemer velja upoštevati, da je visokošolski sistem vprašanja celotne republike in v nobenem primeru samo enega ali drugega visokošolskega centra v Sloveniji, ki sta si včasih resnično v nasprotjih. Študentsko glasilo Tribuna je res bolj znano. Morda zaradi tega, ker je večkrat seznanjalo slovensko javnost z raznimi manifesti in pesmicami, ki so vzbudile velik odmev. To pa ne pomeni, da je

Katedra dosti manj revolucionarna; le v take vode se ni spuščala. V zadnjem času je Katedra prevzela v Mariboru izredno pomembno vlogo. Ne samo mariborski študentje, temveč širša mariborska javnost se je namreč pričela intenzivno ukvarjati z vprašanji slovenstva, to je predvsem z navezovanjem stikov z našimi zamejskimi Slovenci. Katedra je eden izmed nosilcev sodelovanja s klubom slovenskih študentov na Dunaju, s koroškimi Slovenci in slovenskimi študenti, ki študirajo v Gradcu. Brez denarja tako sodelovanje, vsaj kot ga predvidevamo v jeseni, odpade. Zelo mi je žal, da finančnih argumentov zaradi nekaterih študijskih in drugih obremenitev nisem pripravil. Dosti več itak ne bi povedale, kot sem sam povedal. Kot član izvršnega odbora mariborske študentske skupnosti, ki je financer našega lista, želim, da še kdo prispeva kaj denarja, ker ga mi sami nimamo.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala! Naprej, prosim. Tovariš Feldin.

Boris Feldin: Tovariš predsednik in tovariši poslanci! Pravzaprav se bo tikalo obeh, to se pravi zaključnega računa in finančnega načrta tega sklada. Posegel bom na področje učbenikov in mladinske literature in govoril o sredstvih sklada v ta namen. Že na tretji strani zaključnega računa za leto 1968 ugotavlja sklad, da so sredstva odobrena predvsem za učbenike za prizadeto mladino, manj pa za ostale učbenike za obvezno šolanje, ki imajo zelo velike naklade, in zato subvencija, ki jo sklad lahko odobri, skoraj nič ne vpliva na prodajno ceno. Zato je upravni odbor sodil, naj problematiko učbenikov rešuje, če je to potrebno, izobraževalna skupnost. Kratko in lepo povedano, to naj delajo drugi; hkrati pa je iz podatkov pozneje razvidno, da se sredstva za subvencioniranje za izdajo učbenikov iz leta v leto manjšajo, pri čemer sploh niso upoštevani vsi povišani stroški. Sklad se je pri obravnavanju učbenikov za redne šole zavzel za podporne knjižnice. Mislim, da bi moral sklad najprej, če je ugotavljal, da za subvencijo učbenikov ne bo zmogel dovolj sredstev, poiskati skupni jezik z republiško izobraževalno skupnostjo in morda svoj delež sredstev nameniti tistim izobraževalnim skupnostim, kjer bodo menili, da je potrebno nabaviti učbenike tistim učencem, ki tega stroška ne zmorejo. Nisem prepričan, da imajo zaradi velike naklade vsi učenci tako lepo možnost nabaviti vse učbenike. To še zdaleč ni res, saj to tudi sam sklad ugotavlja. Mislim, da bi morala biti rešitev drugačna.

V finančnem načrtu za letošnje leto upravni odbor enako ugotavlja glede prioritete učbenkov. Isto stališče ima dalje glede domače mladinske literature revialnega mladinskega tiska. Res je, da je naklada Pionirskega lista velika, samo mislim, da to le še ni opravičilo za nobeno subvencijo; in navsezadnje je Pionirski list za učenca kljub temu izredno drag in število rednih naročnikov, ki na našem področju pada, je treba vsak dan bolj umetno vzdrževati s ponujanjem. Naklada je visoka, toda zanjo še vedno ni zagotovljenega tržišča, ker je cena v sorazmerju z drugimi časopisi vendarle še visoka. Zato se ne bi strinjal s stališčem sklada, da mladinskemu časopisu, ki lahko mnogo koristi, odvzemamo subvencijo, pa jo dajemo morda komu drugemu, da ne bom konkreten. Isto velja za revijo, ki jo izdaja Društvo prijateljev mladine Slovenije; ta organizacija se ukvarja predvsem s svobodnimi aktivnostmi v šolah in prek svojega glasila vsaj nekoliko povezuje pionirsko dejavnost v Sloveniji; kljub temu je prošnja enostavno, kot je tam obrazloženo, odklonjena.

Razlog je premalo sredstev. Zakaj jih pa ravno za to ni? V oči mi je padlo, da je ravno tam zmanjkalo sredstev, ko je šlo za mladinski tisk. Zmanjkalo jih je malo pri učbenikih, malo pri mladinski literaturi, malo pri mladinskih časopisih. Morali pa bi postaviti obratni red tako, da bi začeli sofinancirati te vrste literaturo, končati pa pri tisti, ki je sedaj na vrhu. Potem bi pa včasih tudi še kdo drug izpadel.

Podatki o mladinski literaturi na 16. in 17. strani so zelo natančni, vsaj za moje pojme, ker se ne spoznam toliko na to področje; razvidno je, kdo je dobil subvencijo in v kakšen namen, tako da se zares lahko ugotovi, kaj se na tem področju dogaja. To ne pomeni, da pri drugih stvareh ni kaj prav, manjka pa mu pri mladinski literaturi podatek o tem, ali je še kdo drug vložil prošnjo za subvencijo in zakaj mu je bila odklonjena. Po teh podatkih tu sklepam, da so vsi vse dobili in potem bi moral biti tiho. Ne vem, saj lahko da je tako res. Če je res, potem je mladinska slovenska literatura nekoliko v zastoju. Če pa temu ni tako, potem pa bi bilo treba povedati, po kakšnih kriterijih so bila ravno ta dela financirana, ne pa kakšna druga. Toliko. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Prosim, naprej. Prosim, Marjan Tavčar.

Marjan Tavčar: Najprej bi podprl poslanca iz Maribora, ko je omenil pomembnost študentskih časopisov. Imamo dva časopisa te vrste, to sta Katedra in Tribuna in čeprav sem človek z nasprotnega konca Slovenije in kot nekdanji študent, ki je sodeloval pri Tribuni, sodim, da je to razmerje v subvencijah, izraženo 1:10, v korist Tribune oziroma v škodo Katedre, le preveliko. Kot bralec obeh časopisov sodim, da je treba Katedri vendarle dati večjo podporo.

Zdi se mi, da je pravilna generalna usmeritev sklada za pospeševanje založniške dejavnosti, da daje že nekaj let sem vse večji poudarek publicistiki. Torej kaže, da je sklad spoznal, da je publicistika v sedanjem svetu tista dejavnost, prek katere je najhitreje in najbolj v stiku z ljudmi uveljavlja strokovna, zlasti pa humanistična misel. Zato je torej podpora, ki so jo deležne naše revije, primerna. Upam, da bo imel sklad razumevanje tudi za realne pobude te vrste, ki nastajajo izven Ljubljane. Kolikor vemo, se v zadnjem času v posameznih slovenskih regijah pojavljajo tudi druge revije, od katerih omenjam samo Srečanja na Goriškem, ki sicer dobivajo podporo, kar je povsem pravilno. Torej sklad naj bi spremljal te pobude tudi zanaj Ljubljane, saj je ta lokalni tisk, ki ima značaj publicistično literarnega koncepta, zelo posrečena oblika razvijanja primarne publicistične kulture pri publiki, rekel bi, na nekem podeželju. Te revije so prvi prostor, kjer se vzgajajo naši publicisti. Slovenci se ne moremo pohvaliti z bogato družino publicistov. Poleg tega je tak revialni tisk posrečeno, zelo učinkovito kulturno sredstvo integracije ljudi na določenem območju. V tej zvezi bi samo še vprašal, kakšno pozornost je sklad posvetil oziroma jo posvečamo zamejskemu revialnemu tisku? Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Naprej, prosim. Je morda pripravljen predsednik upravnega odbora sklada odgovoriti na vprašanje oziroma dati pojasnila? Prosim, tovariš Franc Pirkovič.

Franc Pirkovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite mi, da bi s kratkimi pripombami pojasnil nekatere stvari, ki so bile v razpravi postavljene. Kar po vrsti, kot so tovariši poslanci razpravljali, bi poskusil odgovoriti.

Na vprašanje tovariša poslanca Švajncerja iz Maribora glede revije Katedre in Tribune bi povedal, da sta se upravni odbor sklada oziroma tudi komisija, ki je razpravljala o teh stvareh, držala v glavnem še starega načela, naj bi sklad financiral centralne publikacije, ki so pomembne za vso Slovenijo. V prejšnjih letih, se mi zdi, da Katedra ni bila upoštevana in je najbrž letos prvič prišla z 10 000 dinarji v proračun sklada, in sicer prav zaradi pomembne zveze s koroškimi oziroma slovenskimi študenti slovenske narodnosti, ki študirajo v Gradcu ali na Dunaju. To je bil torej vzrok, da je Katedra dobila sredstva.

Upravni odbor in komisija sta precej razpravljala o Katedri in o Tribuni in sploh o študentskem tisku in menila, naj bi študenti poskusili združiti svoje sile v eno glasilo, saj je vendar naš slovenski prostor toliko majhen, da verjetno ne bi bilo težko z enim glasilom zajeti vseh študentov visokih in višjih šol v Sloveniji. Seveda se v zvezi s tem pojavljajo druga vprašanja, na katerih rešitev pa najbrž sklad s svojo politiko ne more veliko vplivati.

Na vprašanje o financiranju učbenikov in mladinske literature odgovarjam naslednje:

Pred dokončno delitvijo sredstev potrošnikom je upravni odbor stopil v stik z republiško izobraževalno skupnostjo in predlagal, da bi skupno financiral izdajanje učbenikov za osnovno šolo. Sklad je bil pripravljen dati sredstva, ki jih je vsako leto namenil za učbenike, novemu skladu, ki naj bi se formiral pri izobraževalni skupnosti SR Slovenije ali pa mogoče tudi pri tem skladu. Tako bi deloma rešili to vprašanje, vendar je izobraževalna skupnost SR Slovenije odgovorila z dopisom, da letos tega ne more narediti. Tako smo prisiljeni reševati to vprašanje sami.

Zdaj vprašanje, zakaj sklad ni več teh sredstev dodelil osnovnošolskim učbenikom. Za ilustracijo bi povedal, da je v lanskem letu sklad prejel zahteve v višini za okoli 12 milijonov dinarjev, razpolagal pa je s približno 6 milijoni dinarjev. V letošnjem letu je bilo teh zahtev nad 20 milijonov dinarjev, sredstva pa se niso bistveno zvišala, komaj za nekaj odstotkov; nekoliko so višja samo zaradi tega, ker je letos dobil sklad vrnjene nekatere anuitete, ki jih je prejšnja leta, ko ni bil tak pritisk na sklad, dal nekaterim gospodarskim organizacijam s področja dejavnosti tiska in jih je letos prisiljen vrniti. Tako je sklad s približno 8 milijoni dinarjev lahko pokril komaj tretjino zahtev. Seveda je bilo odklonjenih veliko zahtev prav zaradi prenizkih sredstev; podrobnejši pregled nad tem bi lahko dobili, če bi na to kdo prej opozoril. O sofinanciranju učbenikov so tovariši, ki delajo na skladu in tudi jaz sam, že dostikrat govorili. Leta 1970 bo namreč morala družba dati učencu osnovne šole v celoti brezplačen pouk. To se pravi, da bo treba zagotoviti sredstva ne samo za učbenike, ampak tudi za druge stvari. Ne vemo še, kje bomo dobili ta sredstva. Računal sem, koliko sredstev bi bilo približno potrebnih v ta namen za začetek; da bi zadovoljili te potrebe v enem letu, bi rabili skoraj 10 milijonov dinarjev samo za učbenike. To se pravi, da vsa sedanja sredstva sklada ne bi zadostovala. Zato smo predlagali izvršnemu svetu, naj bi v prihodnje financiranje učbenikov za osnovnošolsko izobraževanje rešili na drug način. Verjetno je nujno potrebno ustanoviti sklad s samostojnimi viri; le tako

bomo lahko uresničili zahtevo, ki jo zakon predvideva. Pregledali smo druge republike, vprašali v Srbiji, kjer imajo poseben sklad za učbenike in menda dobro deluje. Verjetno bo treba tudi pri nas spremeniti nekatere stvari.

Letos se je sklad odločil financirati tiste učbenike, ki so dražji, veljajo več let in za katerih sestavo so potrebni večji znanstveni napori. S tem smo vendar olajšali tisk in nakup. Ceno čitanke za osnovno šolo v nakladi do 30 tisoč primerkov pocenimo, recimo, od 20 do 15 dinarjev, pri čemer teh 5 din v razliki znese v končni številki zelo veliko vsoto v proračunu sklada, pri prodajni ceni pa je to razmeroma majhen učinek. Tako se je sklad znašel pred problematiko, katere sam ni mogel rešiti, ni pa mogel zadostiti le tem potrebam, vse drugo pa pustiti.

Isti problem je pri tisku z veliko naklado. In mladinski tiski so po nakladi najmočnejši. Tako so za Pionirski list, ki je postal pravzaprav že učni pripomoček in se v veliki nakladi tudi prodaja, potrebna dokaj velika skladova sredstva, učinek pa je v resnici majhen.

Nadalje je v poročilu upravnega odbora sklada opozorjeno še na drugo vprašanje, ki je za slovenski kulturni prostor silno važno, sklad pa ga ne more rešiti. Smo menda eden od redkih evropskih narodov, ki nimamo svojih lastnih enciklopedičnih del. Poslužujemo se hrvaških izdaj za nekatera dela, svojih nacionalnih enciklopedij pa nimamo. Ta problem se vleče že dolgo vrsto let. Gradiva so pripravljena na akademiji znanosti in umetnosti, nimamo pa sredstev, da bi jih izdali, čeprav se vsako leto poudarja, da moramo to narediti.

V zadnjem času se pojavlja novo vprašanje, tovariši poslanci. V zadnjih dveh letih se je menda zaposlilo v tujini okrog 60 000 slovenskih delavcev. In to v neposredni bližini, v Avstriji in Nemčiji. Vsi ti ljudje so ostali brez informacij o dogajanjih doma, ker jim tega ne moremo nuditi in se tako boriti proti sovražni propagandi, ki se razvija med našimi ljudmi. Sklad je razpravljal o možnostih, da bi te ljudi vsaj minimalno informirali, da bi vedeli, kaj se dogaja doma, kakšne pravice in tudi kakšne dolžnosti imajo tam zunaj kot pripadniki jugoslovanskih narodov ali slovenske socialistične republike. Nekaj tega rešuje mariborski Večer in je zato dobil kot edini časopis subvencijo v višini 70 000 dinarjev, čeprav je to premalo. Našim ljudem bi morali dati v roke vsak mesec publikacijo, ki bi jih z vsemi stvarmi tekoče seznanjala; publikacija bi morala seveda biti zelo poceni ali pa mogoče celo brezplačna. Neinformiranost tako velike armade ljudi zunaj se nam lahko maščuje.

No, in potem je bilo še vprašanje, koliko skrbi danes posvečamo zamejskemu tisku. Tovariši, upravni odbor našega sklada je tudi o teh stvareh razpravljal, ampak na žalost tu ne more ničesar narediti, ker so za zamejski tisk potrebna devizna sredstva in drugačen finančni mehanizem. Dali smo le majhno simbolično subvencijo v dinarjih v letošnjem letu za izdajo pesmi domačega slovenskega pesnika na Koroškem. Sicer pa do sedaj te organizacije niso prosile subvencije od našega sklada.

Predsednik Miloš Poljanšek: Želi še kdo zastaviti kakšno vprašanje v zvezi z odgovori, ki smo jih pravkar slišali? Prosim, tovariš Švajncer, kar bližje, da slišimo vaše mnenje.

Janez Švajncer: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Upam, da s tem bojem za konkretni dinar ne bom znižal nivoja

dela našega zbora, vendar mi drugega ne preostane. Dva argumenta sta proti temu, da bi Katedra dobila več denarja in to mnenje, da je potreben centralni študentski list, Katedra pa je bolj lokalnega značaja in je zato potrebna združitev obeh listov, če sem pravilno razumel. Glede centralnega lista lahko rečem, da se bomo jeseni pri obravnavi visokošolskih vprašanj še enkrat srečali s tem, kaj je centralno in kaj ne. Takrat bo potrebno razčistiti tudi nekatera vprašanja o teh centrih, univerzi, visokošolskem združenju; vendar bi sedaj rekel samo to, da je univerza slučajno v Ljubljani in s tem ni rečeno, da je univerza potem kaj več, ne me napačno razumeti, kot združenje. Če bi bilo kot drugje po svetu, da bi bila, recimo, naša univerza v Postojni, mariborsko združenje pa v Ptuju, potem bi se že težje odločili, katera od obeh institucij je republiška. S tega stališča mislim, da ljubljanska Tribuna ni centralni študentski list. Glede naklade in števila bralcev je približno pred dvema letoma Katedra celo prekašala ljubljansko Tribuno. V zadnjem času Tribuna z uspešno propagandno akcijo, z neposredno prodajo in z vsem drugim uspešneje prihaja med ljudi; vendar med ljudmi, zelo mi je žal, Tribuna ni neverjetno brana, ker je to izrazito intelektualističen list in vsak študent — nočem podcenjevati — ni kos temu visokemu nivoju; zato bi bilo težko imeti centralen list s takšno vsebino. Drugič pa sama zgodovina kaže, da je združitev teh dveh listov nemogoča. Nekoč je v Mariboru že bila Katedra, potem so ugotovili, da je potrebno oba lista združiti in je bila Katedra v Ljubljani pri Tribuni, Tribuna je imela nekaj strani, ki naj bi bili namenjeni Mariboru, vendar mariborski študenti za to Tribuno niso vedeli, v bistvu je izhajala v Ljubljani, le redki izvodi so prišli med nas, pa še ti so bili za nas tuji, zato je pred tremi ali štirimi leti, — komaj dve leti sem študent in se točne ne spomnim, — Katedra spet začela izhajati v Mariboru in danes nima samo mariborske vloge; verjetno je kdo, ki jo pozna, tudi iz ostalih krajev republike. Nek tovariš, ki je prej začel to vprašanje, ve, da je Katedra v slovenskem merilu pridobila precejšen ugled. Zato res predlagam, da bi prosvetno-kulturni zbor, če je možno, predlagal skladu za pospeševanje založništva, da bi, če se le da, vsaj še kakih 10 000 dinarjev našel za Katedro. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovariš Švajncer, to žal ni mogoče, ker bi se sicer prav hitro znašli v položaju, da bi pred nami na mizi bilo naloženih še in še prošenj s podobno ali takšno zahtevo, naj naš zbor vpliva ali kakorkoli že zagotovi sredstva za prav tako resne in podobne akcije, kakršna je, recimo, Katedra v Mariboru. Samo še vprašujem, če želi morda še kdo besedo? Prosim, tovariš Šega.

Drago Šega: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Morda še na kratko o vprašanju, ki ga je načel moj predgovornik. Zdi se mi, da je treba problem nekoliko razširiti. Ne gre samo za Tribuno in Katedro, ampak gre za pojav generacijskih mladinskih listov, ki imajo že določeno domovinsko pravico v našem kulturnem življenju. Ravno na taka glasila, ki so vezana na določena leta starosti tistih, ki vanje pišejo, in ki se mladi ljudje zbirajo okoli njih kot okrog svojega ognjišča, bi bilo treba gledati z drugimi očmi in nekoliko drugače, kot pa, recimo, na strokovne revije in tako naprej. Vprašanja kulturnih revij se v tej zvezi niti ne bi dotikal. Zato se mi zdi, da je ne samo škoda, da Katedra ni dobila večjih sredstev od sklada, ampak je škoda tudi, da je bila zavrnjena npr. prošnja Objav, to je majhnega lističa, ki ga je skupina mladih

pisateljev začela izdajati na šapirografu, kolikor vem, in je bil prav simpatičen pojav. Mislim, da bomo morali na nekakšen način, kakor sem govoril že v razpravi na našem odboru za kulturne dejavnosti, najti določen prostor za te majhne občasne revije, ki se redoma pojavljajo hkrati z nastopom nove generacije, kajti vsaka nova generacija bo imela kaj povedati, ali dobrega ali slabega, ali prijetnega ali neprijetnega; to pobudo je na nekakšen način treba postaviti na pravo mesto. V naši kulturni preteklosti smo imeli vrsto takih revij (spomnimo se npr. samo Kosovelove Mladine), ki so tudi izhajale morda samo eno, dve leti ali pa so doživele samo eno ali tri številke, pa so vendarle prinesle v našo kulturno zgodovino določeno vrednost ali pa vsaj sprožile določene probleme, in mislim, da je taka pretirana težnja po integraciji vseh revij, zlasti pa mladinskih, v marsičem škodljiva, ker spontano iniciativo, ki obstaja na terenu, zlasti med mladimi ljudmi, v nekem smislu duši. Mislim, da bi se za take manjše pobude lahko našla manjša sredstva in možnosti, da se take stvari podpro. Čudim se, da na Goriškem, recimo, podpira sklad samo Srečanja. Poznam revijo Kaplje, ki izhaja v Idriji, in je zelo dobra in zelo zanimiva revija; čeprav ima majhen obseg, se lahko po svoji vsebini kosa z našimi centralnimi revijami. Zdi se mi škoda, da tudi taka revija ne dobi pri nas določenega prostora in priznanja, tudi gmotnega. Kar se tiče mladinskih generacijskih revij, pa mislim, da je zanje sploh treba najti in izvesti poseben način dotiranja. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Še kdo? (Ne javi se nihče.) Če ne, zaključujem razpravo z naslednjo ugotovitvijo: razprava je v marsičem podprla politiko sklada, v marsičem pa odprla vprašanja, za katera sem prepričan, da jih bo upravni odbor sklada hkrati s predsednikom z vso resnostjo obravnaval; pri tem mislim na dodatne sugestije, v zvezi s Katedro, ali generacijskimi revijami po naših šolah. Mislim pa, da je upravičeno treba opozoriti tudi na soodgovornost za takšne pedagoške, vzgojne iniciative ne samo republiški sklad za pospeševanje založništva, ampak tudi republiško izobraževalno skupnost in temeljne izobraževalne skupnosti, ki so, po mojem mnenju, dolžne takšne iniciative najprej podpreti, ker gre v bistvu predvsem za to vzgojno mentorsko vlogo, ki jo prav gotovo te revije in osnovni akterji takšnih revij opravljajo.

Naša strokovna služba bo posredovala najtehtnejše misli iz razprave o posameznih skladih, ki smo jih danes obravnavali, upravnim odborom s prošnjo, da o sugestijah, stališčih, mnenjih in kritičnih pripombah razpravljajo.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo zaključnega računa za lansko leto in finančnega načrta za letošnje leto sklada Borisa Kidriča.

Gradivo za to točko dnevnega reda je predložil našemu zboru upravni odbor sklada. Med nami je predstavnik sklada tovariš Marinšek. Želi morda še ustno obrazložiti samo gradivo, ki ga je upravni odbor predložil? Ne, pojasnil bo le vprašanja, ki bodo sprožena v razpravi.

Predloženo gradivo je obravnaval odbor našega zbora za znanstveno raziskovalno delo in predložil pismeno poročilo. Predstavnika tovariša Turnška ni, da bi morda še ustno dopolnil poročilo odbora.

Začenjam razpravo. Kdo se javlja k razpravi? Menite, da lahko zaključimo, ne da bi razpravljali o delu tako pomembnega sklada? Jaz sam, če do-

volite, imam samo naslednje vprašanje: listal sem namreč nekoliko po gradivih lanskoletnega dela zbora in ugotovil, da smo med drugim postavili vprašanje, kako to, da upravni odbor sklada v večji meri ne podpira publiciranja zaključkov raziskovalnega dela in smo menili, da bi to moralo postati sestavni del pogodbe s Kidričevim skladom. To bi bilo zagotovilo, da se sleherni zaključek, sleherno spoznanje oziroma sleherni rezultat tudi javno publicira, bodisi da je izražen na kakršnemkoli znanstvenem sestanku, simpoziju, bodisi da je to objavljeno v strokovni reviji. Če se ne motim, odgovor je bil takšen, da bo v prihodnje to sklad zagotovil. V poročilu samem pa je vendarle govora, da je, kar je zanimivo, prav v raziskavah na področju tehničnih ved precejšen odstotek neobjavljenih spoznanj oziroma rezultatov, kar me čudi, saj vemo, da končno raziskujemo zato, da bi naši gospodarski in industrijski potenciali imeli čim več rezultatov oziroma spoznanj, da bi bolj sodobno, bolj moderno in z večjimi rezultati proizvajali. To bi bilo moje vprašanje predstavniku sklada. Sem morda s temi svojimi mislimi še koga spodbudil k razpravi, da ne bi na vsako vprašanje predstavnik sklada posebej odgovarjal? Prosim, tovariš Marinšek.

Dušan Marinšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Odgovoril bi na vprašanje tovariša predsednika. Sugestijo vašega zbora iz lanskega leta je upravni odbor upošteval in je v vse pogodbe vnesel klavzulo, da se morajo rezultati raziskav objaviti v domači ali inozemski strokovni periodiki. To sedaj dosledno kontroliramo. Na podlagi te vaše sugestije je upravni odbor tudi sklenil, da bo podprl publiciranje pomembnih raziskovalnih del, ki sicer ne morejo dobiti nikjer založnika, da bi takšna dela bila vsaj v skromni obliki objavljena, morda razmnožena na ciklostil ali na kseroks v 150, 200, morda največ 300 izvodih.

Predsednik Miloš Poljanšek: Če sem prav razumel, se pravi, da sklad Borisa Kidriča zagotavlja javno prezentiranje slehernega rezultata raziskovalnega dela, ki ga je sklad financiral?

Dušan Marinšek: Absolutno. To je objavljeno tudi v poročilu, morda je napaka uprave sklada, da to ni bilo dostavljeno tudi vsem poslancem vašega zbora ,pa bomo to napako popravili. Tukaj so v izvlečkih objavljena vsa dela in tudi konkretno tista, katera se tekoče financirajo.

Predsednik Miloš Poljanšek: Če ni nikogar več, ki se priglaša k besedi, zaključujem razpravo tako o zaključnem računu za leto 1968 kot o finančnem načrtu za leto 1969 sklada Borisa Kidriča.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo in sklepanje o predlogu odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

Pri tej točki dnevnega reda gre za uskladitev besedila, v katerem je bil predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije sprejet v našem zboru, z besedilom, v katerem je bil predlog odloka sprejet v republiškem, gospodarskem in socialno-zdravstvenem zboru. Ti trije zbori so namreč sprejeli predlog odloka z dvema dopolnitvama, po katerih šteje komisija za družbeno nadzorstvo 11 članov, tako da je poleg treh poslancev republiškega

zbora in po dva poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti sestavljata še dva člana izvoljena iz vrst občanov. Obe dopolnitvi sta razvidni iz dopisa predsednika republiškega zbora, ki ste ga prejeli kot gradivo k tej točki dnevnega reda. Da bi bil predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije sprejet v enakem besedilu v vseh zborih Skupščine SR Slovenije, je potrebno, da tudi naš zbor na današnji seji sprejme dopolnitev k prvemu in tretjemu členu predloga odloka, in sicer druga alinea 1. člena se spremeni tako, da se glasi: »Komisija za družbeno nadzorstvo ima 11 članov.« Dalje besedilo 3. člena se spremeni tako, da se glasi: »Komisijo za družbeno nadzorstvo sestavljajo trije poslanci republiškega zbora, po dva poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti in dva člana, izvoljena izmed občanov.«

Dajem predlog v razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu? Kaže, da ne. Dajem predlog na glasovanje. Kdor je za takšno dopolnitev oziroma spremembo 1. in 3. člena odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel dopolnitvi k 1. in 3. členu predloga odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije tako kot republiški, gospodarski in socialno-zdravstveni zbor ter da je s tem citirani odlok sprejet v enakem besedilu v vseh zborih Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

V okviru te točke dnevnega reda bomo glasovali o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja. Izvolili bomo iz vrst našega zbora tri poslance v začasno komisijo republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti ter sprejeli mnenje k odloku o imenovanju predsednika ter članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča. Glede na nov sestav Skupščine SR Slovenije je treba na novo izvoliti predsednika, podpredsednika in člane skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja. Komisija bo namreč morala nadaljevati z delom na proučevanju tistih vprašanj družbeno-političnega sistema in družbenoekonomskih odnosov, ki še niso bila oziroma niso mogla biti v dotedanji fazi razprav v celoti ali zadovoljivo rešena, ter predlagati skupščini potrebne ukrepe in sklepe.

Predlog odloka o izvolitvi te komisije je predložila komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Želi morda predstavnik te komisije predlog odloka še ustno obrazložiti? Želi. Besedo ima tovariš Rojc, član komisije za volitve in imenovanja.

Emil Rojc: Tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da glede na pomembnost komisije, ki jo volimo, dam kot predstavnik komisije za volitve in imenovanja še kratko ustno obrazložitev. Na skupni seji republiškega, gospodarskega in organizacijsko-političnega zbora dne 12. februarja 1968 je bil sprejet odlok o ustanovitvi skupne komisije vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije za ustavna vprašanja, ki sta ga sprejela tudi prosvetno-kulturni zbor in socialno-zdravstveni zbor dne 27. marca 1968. Ustavni amandmaji, ki jih je pripravila komisija za ustavna vprašanja naše republiške skup-

ščine prejšnjega sklica, in ki jih je razglasil republiški zbor konec januarja letos, pomenijo nadaljnjo stopnjo v izgrajevanju odnosov med federacijo in republiko in dosledneje uveljavljajo spremenjeni položaj delovnega človeka v naši samoupravni družbi. Vendar je bilo ob tem ponovno poudarjeno, da komisija za ustavna vprašanja svojega dela ni končala. Sodobni družbeni procesi narekujejo nadaljnje prilagajanje družbenega in političnega sistema zahtevam samoupravljanja in terjajo nadaljnje poglabljanje demokratičnih socialističnih odnosov oziroma popolnejše in doslednejše uveljavljanje ustavnih načel v družbenoekonomskih in družbeno-političnih odnosih.

Že ob pričetku dela delovnih skupin ob začetku lanskega leta je postalo očitno, da je zlasti na področju družbenoekonomskih odnosov in komunalnega sistema vrsta vprašanj, ki jih je treba podrobno proučiti, kar bo zahtevalo potreben čas. V razpravi na zborih naše republiške skupščine ob sprejemanju ustavnih amandmajev pa je bila ponovno izražena tudi zahteva, naj komisija za ustavna vprašanja nadaljuje s proučevanjem skupščinskega in volilnega sistema ter najustreznejših rešitev glede sestave skupščine.

Sedaj sprejete strukture skupščine ni mogoče imeti za trajno in gledati dosedanjo obliko združenega dela v skupščini kot nekaj dokončnega. Skupščina mora postopno preraščati v najširši samoupravni organ in instrument družbenega dela in človeka pri tem delu. Zato bo treba čim neposredneje povezovati skupščino s celotnim mehanizmom samoupravljanja v delovnih organizacijah in občinskih skupnostih. Upoštevajoč vse to in na podlagi odloka o ustanovitvi komisije za ustavna vprašanja in podlagi sklepa 2. seje republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije dne 18. maja 1969 je komisija za volitve in imenovanja sestavila predlog za predsednika, podpredsednika in člane nove komisije za ustavna vprašanja. Komisija je pri sestavljanju predloga zlasti upoštevala izkušnje dosedanjega dela komisije za ustavna vprašanja, obenem pa je želela zagotoviti ustrezno zastopstvo vseh zborov republiške skupščine, izvršnega sveta, predstavnikov družbeno-političnih organizacij, kulturnih, znanstvenih in drugih institucij, ob ustreznem številu strokovnjakov s področja dela komisije. Prav tako si je komisija še vselej prizadevala, da v svojem predlogu zagotovi ustrezno zastopstvo s terena, delovnih organizacij in dejavnosti. Značaj dela komisije za ustavna vprašanja pa, po mnenju komisije za volitve in imenovanja, še posebej zahteva, da zagotovimo pri njenem delu kontinuiteto. Zato tudi ponovno predlaga v komisijo ustrezno število dosedanjih članov. Zaradi teh razlogov se je komisija za volitve in imenovanja odločila, da ne zmanjšuje števila članov komisije za ustavna vprašanja. Ugotovila je, da številčnost komisije ni bila ovira pri njenem delu, nasprotno, to je omogočilo notranjo ureditev dela in pripomogla k poglobljenemu obravnavanju posameznih vprašanj. Obsežne in zahtevne naloge, ki jih bo morala komisija proučiti, terjajo takšno sestavo komisije, ki bo zagotovila njihovo uspešno reševanje. Komisija za volitve in imenovanja meni, da predlog sestave komisije ustreza tem zahtevam in zato predlaga zborom skupščine, da sprejmejo predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za ustavna vprašanja.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala. Dajem predlog odloka v razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? Ne želi.

Dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel odlok o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Republiški in prosvetno-kulturni zbor sta na sejah dne 10. aprila 1969 sprejela sklep, da se predlog za izdajo zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter financiranju kulturnih dejavnosti sprejme in da osnutek zakona pripravi posebna začasna komisija obeh zborov. V to komisijo imenujeta oba zbora po tri svoje poslance, predstavnike pa delegirajo še izvršni svet, republiški sekretariat za prosveto in kulturo, vsi republiški kulturni skladi, Zveza kulturno-prosvetnih organizacij, koordinacijski odbor umetniških društev in republiška vodstva Zveze sindikatov in Socialistične zveze. Vse imenovane institucije so že predlagale svoje predstavnike, njihova imena so razvidna iz predloga odloka. Naš zbor pa naj bi v to začasno komisijo imenoval tri poslance, in sicer Milana Batisto, dr. Borisa Kuharja in Draga Šego.

Dajem ta predlog oziroma predlog odloka v celoti v razpravo. Želi kdo razpravljati? Ne želi nihče?

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov začasne komisije republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti in o financiranju kulturnih dejavnosti. Z našo odločitvijo bom seznanil predsednika republiškega zbora.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste dobili tudi predlog odloka o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča. Po 9. členu odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije obravnava naš zbor poleg drugega tudi predloge za izvolitev članov v organe samoupravljanja v delovnih in drugih samoupravnih organizacijah s svojega delovnega področja, preden o tem odloča republiški zbor.

Glede na to mora naš zbor danes posredovati republiškemu zboru mnenje o predvidenem imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča. Sam predlog ste dobili v pismeni obliki, zato ga lahko dam v razpravo. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? Kaže, da nihče.

Predlagam, da zbor sprejme naslednje mnenje:

1. Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije je na seji dne 25. junija 1969 razpravljal o predlogu odloka o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča in

2. prosvetno-kulturni zbor se s predlaganim odlokom strinja.

Kdor je prosim za takšno mnenje, naj glasuje. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel mnenje, s katerim se strinja s predlagano sestavo upravnega odbora sklada Borisa Kidriča. Tudi to mnenje bom posredoval predsedniku republiškega zbora.

Preden formalno zaključim našo sejo, pa prosim, da bi tovariš Feldin seznanil poslance našega zbora o organiziranju kluba poslancev za naš zbor.

(Seja je bila zaključena ob 12.35.)

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

4. seja

(16. julija 1969)

Predsedoval: Miloš Poljanšek,
predsednik prosvetno-kulturnega zbora.

Začetek seje ob 11. uri.

Predsednik Miloš Poljanšek: Pričenjam 4. sejo prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost so opravičili naslednji poslanci: Majda Šlajmer-Japelj, Jože Florjančič, Drago Šega, Mira Novak, Miha Jezeršek, dr. Jože Furlan, Ludvik Činč, Peter Finžgar, Boris Feldin in Janez Švajncer mlajši.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Predloženi dnevni red današnje seje zbora, ki ste ga prejeli s sklicem, je potrebno razširiti z razpravo in sklepanjem o predlogu o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin Skupščine SR Slovenije. Kot ceste, bo danes prva seja enotnega zbora delovnih skupnosti in je zato potrebno z omejenim odlokom urediti nekatera proceduralna vprašanja za sklic in delo tega zbora.

Glede na to naj bi bil dnevni red današnje seje zbora naslednji:

1. odobritev zapisnika 3. seje;
2. aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letošnjem letu;
3. predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije;
4. predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo;
5. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu;
6. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladine z motnjami v telesnem in duševnem razvoju;
7. predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije;
8. predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost in
9. poslanska vprašanja.

Ima kdo od navzočih poslancev k tako dopolnjenemu predlogu dnevnega reda kakšno pripombo, dopolnitev ali spremembo? (Ne javi se nihče.) Kaže, da ne, zato ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Pred prehodom na dnevni red vas želim obvestiti, da sem na današnjo sejo glede na vsebino dnevnega reda povabil predstavnike izvršnega sveta, republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, republiškega sekretariata za finance, zavoda SR Slovenije za planiranje, republiške izobraževalne skupnosti, zavoda za šolstvo SR Slovenije ter predstavnike republiških vodstev Socialistične zveze, Zveze sindikatov, sindikata delavcev družbenih dejavnosti in Zveze mladine. Vse navzoče, kolikor so se našemu vabilu odzvali, vabim k sodelovanju in k razpravi.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. seje zbora. Ima kdo k zapisniku kakšno dopolnilo ali spreminjevalni predlog? (Nima.)

Ugotavljam, da je zapisnik prejšnje, tretje seje, soglasno sprejet, brez pripomb in dopolnitev.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na razpravo o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969.

Ekspoze k tej točki smo pravkar slišali na skupni seji vseh zborov.

Gradivo k tej točki dnevnega reda, to je pregled gospodarskih gibanj v letošnjem letu, sklepe o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanje ekonomske politike v letu 1969 ter informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji je obravnavala skupina poslancev našega zbora, ki so jo sestavljali podpredsednica našega zbora ter predsedniki in podpredsedniki odborov; o razpravi je posredovala pismeno poročilo.

Ta skupina se je sestala tudi danes zjutraj pred skupno sejo vseh zborov in obravnavala predloga obeh aktov, ki ste jih dobili na klopeh. Prosim poročevalca skupine poslancev, da posreduje stališče oziroma predloge, ki jih je skupina sprejela ob obravnavi predloga priporočila za usmerjanje in uresničevanje ekonomske politike v letošnjem letu in predloga priporočila in predloga sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti SR Slovenije v letu 1969.

Pri tem naj še pojasnim, da predlog prvega akta sprejemata republiški in gospodarski zbor in ga mi le obravnavamo, predlog drugega akta pa republiški in enotni zbor delovnih skupnosti, torej tudi naš zbor. Prosim poročevalca, tovarišico dr. Kornhauserjevo, da nas seznani z mnenjem oziroma s stališči skupine poslancev.

Dr. Aleksandra Kornhauser: Spoštovane tovarišice in tovariši! Poročilo o obravnavi problematike v zvezi z gospodarskimi gibanji, ki jo je obravnavala skupina poslancev — pravkar je njen sestav citiral tovariš predsednik — ste prejeli in ga imate pred seboj. To poročilo se nanaša na dokumente, ki so bili dostopni do sestanka te skupine, to je do 7. julija. V primerjavi z današnjim dokumentom so seveda nastopile določene razlike. Takrat smo obravnavali dokumente, ki so citirani v poročilu in delovno zasnovo priporočil in sklepov, datirano s 3. julijem 1969. leta.

V takratni situaciji, ki pa ni bistveno drugačna od današnje, je bilo v skupini poslancev ugotovljeno, da so ugotovitve glede določenih inflacijskih

teženj točne, da so potrebni določeni sanacijski ukrepi, pri čemer je bilo prav poudarjeno, da se uredijo zadeve na kreditno-monetarnem področju in da se da vsa podpora izvršnemu svetu v njegovi energični zahtevi za ureditev relacij med republiko in federacijo, predvsem tistih na ravni federacije, ki pogojujejo takšna inflacijska gibanja.

Obenem je skupina poslancev opozorila, da od predlaganih ukrepov, ki vzgoje, prosvete in kulture, za katera je najvišji predstavnik prav prosvetno-kulturni zbor, pričakujemo preveč pri sanaciji celotnega sistema in pri obvladovanju inflacijskih teženj. Preveč zato, ker vsa ta področja sodelujejo z zelo majhnim deležem v celotnem sklopu sredstev. Pri tem se je skupina poslancev odločno zavzela za to, da morajo področja izobraževanja in vzgoje, kulture in znanosti sodelovati pri vseh sanacijskih ukrepih, in sicer v tem smislu, da je šolstvo pripravljeno omejiti osebne dohodke na s sanacijskim programom dogovorjeno raven, kar pri poviševanju cen v Sloveniji, ki je v državi najvišje, dejansko pomeni nižanje osebnih dohodkov. Obenem pa je skupina poslancev menila, da je to tudi maksimalni prispevek, ki ga ta področja morajo dati, kajti vsako nadaljnje zniževanje ali okrnjevanje sredstev bi pomenilo takšno osiromašenje, da bi škodovalo ne samo področjem izobraževanja, vzgoje, kulture in znanosti, ampak tudi celotnemu slovenskemu gospodarstvu.

Zaradi tega je skupina predlagala, naj bi sredstva, ki bi se morebiti stekla v sklade izobraževalnih skupnosti nad s finančnim načrtom predvideno ravnijo, blokirali in namenili za reševanje najbolj perečih materialnih vprašanj na tem področju, predvsem za nove oddelke pri srednjih šolah, za amortizacijo šolskih zgradb za uresničevanje najnujnejših investicij na tistih območjih, kjer se šole skoraj že podirajo.

Torej skupina je želela in tudi tako predlagala, da se sredstva, ki bi se natekla nad predvidenimi finančnimi načrti, določijo namensko za reševanje najnujnejših materialnih potreb, da pa področje izobraževanja da svoj obol stabilizaciji s tem, da omeji osebne dohodke na tisto raven, kot je dogovorjena s sanacijskim načrtom. Opozorila bi vas, da je analogen sklep sprejela tudi izobraževalna skupnost SR Slovenije. To je bistvo predloga, ki ste ga prejeli kot poročilo skupine naštetih poslancev k obravnavi problematike v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969.

Med tem časom pa smo dobili nove predloge: predlog datiran s 15. 7. 1969 se v majhni meri razlikuje od delovne zasnove, ki jo je obravnavala skupina poslancev. Poleg tega smo danes poslušali tudi ekspoze člana izvršnega sveta tovariša Rina Simonetija, kar je dodatno prispevalo k razjasnjevanju situacije. Delovna skupina poslancev, ki se je danes v istem sestavu sestala, je sklenila predlagati prosvetno-kulturnemu zboru, naj bi obravnaval vso to problematiko in sprejel svoja mnenja in stališča. Skupina poslancev, ki jo sestavljajo predsedniki in podpredsedniki odborov, je pripravljena v odmoru po razpravi, če se zbor s tem strinja, pripraviti osnutek stališča zbora, ki bi ga po odmoru potem zbor obravnaval in o njem sklepal. Prosim, da bi zbor te dokumente, ki jih je dobil, obravnaval, obenem ocenil tudi mnenja oziroma stališče skupine poslancev, in dal, če se strinja skupini poslancev smernice za oblikovanje enotnih stališč zbora med odmorom. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Če prav razumem, bi takoj pristopili k razpravi, na kar bi, kolikor se zbor strinja, po zaključni razpravi sejo prekinili, skupina poslancev bi obravnavala stališča, izražena v razpravi in pri-

pravila predlog stališč prosvetno-kulturnega zbora; s tem predlogom bi seznanila navzoče poslance, ki bi o njem odločali ter dali še kakšne eventualne pripombe. Se s takšnim postopkom strinjate? (Polanci se strinjajo.)

Tako lahko pristopimo k sami razpravi. Prosil bi vas rad za naslednje: vsi, ki se javljate k razpravi, se prijavite pismeno. Žal vas nekatere še ne poznamo ali pa še ne poznamo priimka, tako da ne bi prišlo v samem spremljanju do težav, ker kot veste, razpravo zabeležujemo. Nadalje bi vas prosil, da ne bi po nepotrebnem vlekli razprave, da ste kratki in jasni v svojih pripombah, stališčih in predlogih, da se ne ponavljate. Današnji dan je, kot veste po dnevnem redu, naporen in če hočemo delo uspešno končati, bo res koristno, če se tako discipliniramo. Upam, da nimate nič proti tako organizirani razpravi.

Odpiram razpravo. Prosim, kdo se javlja k besedi. Je molk zatišje pred živahno razpravo ali dokaz, da ni treba razprave? Tovariš Uršič, prosim.

Vlado Uršič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! O gospodarskih problemih naše republike smo v našem zboru večkrat bolj tiho; morda zato, ker določenih problemov ne poznamo. Vendar bi se k tej razpravi vseeno rad oglasil, ker me nekatere stvari zanimajo, pa bi želel dati nekaj kritičnih pripomb, glede katerih pa bi želel tudi konkretne odgovore.

Večkrat se zgodi, da pri nas naenkrat odkrijemo neke pojave in jih začnemo na mah na široko in dolgo obravnavati ter jim dajemo včasih preširoke dimenzije. Ker tudi sedanji pojavi niso muhe enodnevnice, ampak imajo svoj daljši čas, vprašujem, zakaj obravnavamo te probleme šele danes, ko so se že zelo zaostrili na vseh področjih, kot smo danes slišali v ekspozeju in tudi prebrali v gradivu. Če so bile težave prisotne že od januarja sem in če sta ta parlament in naša vlada zadolženi, da jih rešujeta, potem bi morali imeti več posluha, da bi te zadeve reševali pravočasno, to je takrat, ko se še ne razbohotijo in ne razrastejo v take dimenzije, kot smo slišali, da so se sedaj. Ob tem se postavlja vprašanje odgovornosti.

Vendar verjetno ta vprašanja presegajo naš parlament in so splošno jugoslovanske zadeve. Zato bi želel, da bi mi nekdo pojasnil, ko že govorimo o mednarodni delitvi dela, ali se da najprej v okviru Jugoslavije urediti medrepubliško delitev dela. Po mojem mnenju je vzrok za inflacijske pojave tudi neurejena delitev med republikami. Če bi imeli te stvari urejene, potem prav gotovo do takih pojavov ne bi prišlo.

Drugo, govorimo o povečanem volumnu denarnih sredstev. Predlagam, da se za zaostrovanje kreditno-monetarne politike ustanovi, kolikor že ni, medrepubliška komisija, ki naj bi dala pristanek vsakokrat, kadarkoli bi prišlo do potrebe po novi denarni emisiji. Če bi takšno komisijo imeli, bi lahko zahtevali odgovor od tistih, ki vedno pod pritiskom nekaterih ljudi v federaciji pristanejo na nove emisije.

Danes smo tudi slišali o nezavidljivem položaju na področju trgovine, zlasti uvoza; uvoz je večji kot produktivnost, zaostaja pa tudi izvoz. Verjetno bi v Sloveniji sanirali te zadeve tudi z decentralizacijo carinske službe, o čemer bi morali sprožiti vprašanje pri zveznih organih. Carinska služba naj bi bila gibčnejša in preprečevala naj bi določene diskriminacije pri izvozu naših izdelkov v dežele zahodne Evrope. Posledica centralizirane carine so restriktivni ukrepi, ki se pojavijo takrat, ko je burja že mimo.

Druga stvar, ki bi jo verjetno kazalo v naši republiki, ki ima izjemen položaj, urediti, so prelevmani, ki obremenjujejo izvoz naših, zlasti kmetijskih

pridelkov. Če bi se prelevmanom lahko izognili, bi izkoristili okna, ki jih ima Slovenija na razpolago pri maloobmejnem prometu in lahko razširil blagovne liste tako z Italijo kot z Avstrijo. Verjetno bi bilo to ugodno tudi za lokalne vlade Koroške, Furlanije in Julijske krajine.

Nadalje me zanima in prosim predstavnika izvršnega sveta, da mi pojasni, ali se da tudi z deželami klirinškega področja preiti na konvertibilno trgovino. Sedaj namreč Jugoslavija vse te države praktično kreditira in med njimi so zelo bogate dežele, kot je Sovjetska zveza, s katero imamo tudi aktivo, vsaj kot kažejo podatki.

Nazadnje pa vprašujem, kam gredo tista priporočila, ki jih sprejemata naša in tudi zvezna skupščina, ali ostanejo sploh brez odmeva in če je to tako, ali je res vselej potrebno in dobro, da se toliko sklicujemo na samoupravo, ko pa se včasih za samoupravljanjem marsikaj skriva, o čemer parlament tudi danes razpravlja in pa tudi izvršni svet je to obravnaval.

Želel bi torej, da mi pojasnite:

1. ali je medrepubliški odbor za denarno emisijo že ustanovljen;
2. ali se da razširiti blagovna lista s sosednjima deželama, se pravi z Julijsko Benečijo in Furlanijo in s Koroško in
3. ali je možno v zunanji trgovini preiti na konvertibilno valuto tudi z deželami klirinškega področja? Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Komu je naslovljeno to vprašanje? Izvršnemu svetu?

Vlado Uršič (iz klopi): Da.

Predsednik Miloš Poljanšek: Dalje, prosim. Izvoli, tovariš Suhadolnik.

Jože Suhadolnik: Zadržal bi se, spoštovari predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši poslanci, na vprašanjih, ki so danes na dnevnem redu, konkretno pri sklepih in priporočilih. Ne morem razumeti, kako ima lahko izvršni svet, ki predlaga priporočila, različne kriterije do gospodarskih organizacij in različne do samoupravnih skupnosti.

To ugotavljam iz naslednjega: V sklepih in priporočilih za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 imamo pod poglavjem II., v zadnjem stavku dobesedno navedeno: »Pri delitvi dohodka naj gospodarske organizacije zato upoštevajo načela gospodarnosti in povečani dohodek namenijo predvsem za izboljšanje likvidnosti poslovanja in nadaljnji razvoj.« Medtem ko je v sklepih in priporočilih o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti pod II. točka 2 rečeno: »Samoupravnim skupnostim je priporočeno naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven programirano v začetku leta.«

V zvezi s tem se mi poraja naslednje: Pri gospodarskih organizacijah stremimo za izboljšanjem, s tem da sicer zadržijo nivo osebnih dohodkov, povečana sredstva pa namenijo za nadaljnji razvoj. Zakaj ne priznamo, da je tudi na področju vzgoje in izobraževanja pa tudi na področju zdravstva potrebno napraviti korak naprej in sanirati stanje, ki smo ga ugotovili v preteklem letu, o njem razpravljati letos ter se zavzeli, da ga postopoma izboljšamo? Menim, da je republiška izobraževalna skupnost bila prva samoupravna skupnost, ki

je pred sklepi, ki jih imamo danes pred sabo, že zavzela stališča, da sredstev, ki bi bila večja od predvidenih, ne bo namenila za osebne dohodke, pač pa za najnujnejše materialne izdatke, skratka, za izboljšanje kritičnega položaja materialnega stanja v našem šolstvu.

Menim, da stališče izvršnega sveta ni sprejemljivo, da bodo naše šole s tem prizadete. Nam vsem je namreč znano, da šolstvo ni dobilo toliko, kolikor mu je bilo v začetku leta obljubljeno. Osebno sem bil prepričan, da je v drugi točki stališč pod besedilom »na raven programirano v začetku leta«, mišljena omejitev nad programom, o katerem smo govorili v začetku leta v republiški izobraževalni skupnosti, v izvršnem svetu in v skupščini, ko smo določali sredstva, potrebna za področje vzgoje in izobraževanja. Izobraževalna skupnost SR Slovenije in temeljne izobraževalne skupnosti pa toliko sredstev nimajo zagotovljenih s svojimi finančnimi načrti. Menil sem, da gre za ta program, o katerem smo govorili v začetku leta, ne pa za finančni načrt. Danes pa je bilo na zakonodajno-pravni komisiji pojasnjeno, da gre tu dejansko za obveznovsti, določenimi s finančnimi načrti. Finančni načrt pa je republiška izobraževalna skupnost sprejemala v maju mesecu in ne v začetku leta. To je bistvena razlika. V začetku leta smo se vsi strinjali v tem, koliko je potrebno sredstev za dopolnjevanje temeljnih izobraževalnih skupnosti, pozneje pa smo to vsoto znižali za 3 %. Za dopolnilo dejavnosti oziroma za nove oddelke v šolskem letu 1969/70 nismo zagotovili niti dinarja sredstev, za materialne izdatke pa ravno toliko kot lani. Veliko smo govorili tudi, koliko sredstev bo zagotovljenih za investicije v osnovne pa tudi v srednje šolstvo, pa smo potem v ta namen zelo malo namenili. Zato je, še enkrat poudarjam, predlagani sklep nevzdržen in menim, da je potrebno danes na enotnem zboru zagovarjati stališče, da sredstva ostanejo šolstvu in se ne smejo porabiti za osebne dohodke, pač pa za reševanje materialnih problemov na področju vzgoje in izobraževanja. Najlepša hvala!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Prosim, tovariš Plut.

Ciril Plut: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!! Zelo težko je obravnavati ta problem sedaj, ko je poteklo že pol leta od sprejemanja finančnega načrta republike in občinskih proračunov. Mi, poslanci prosvetno-kulturnega zbora, se vprašamo, kdo je kriv za takšno stanje. Mi prav gotovo ne, niti ostala potrošnja, ki je vezana na raznovrstne proračune; torej je krivo gospodarstvo. Če je gospodarstvo zakrivilo inflacijo, naj gospodarstvo inflacijo tudi trpi. Zakaj bi jo mi, če te situacije nismo krivi? Predvideno je bilo, da se osebni dohodki, kar je bistveno vse te inflacije, dvignejo v letošnjem letu v povprečju za 9 %. Do sedaj so se dvignili za 18 % in verjetno lahko pričakujemo, da se bodo do konca leta še bolj, če bomo le govorili, ne pa v gospodarstvu ukrepali, to je tam, kjer so vzroki inflacije.

Kaj pa sedaj šolstvo? In ne samo šolstvo, tudi socialno varstvo in zdravstvo? V sanaciji vzgoje in izobraževanja je bilo predvideno, da se bodo osebni dohodki v šolstvu dvignili za določen odstotek in se odpravila nesorazmerja v primerjavi z gospodarstvom. Ker osebnih dohodkov nismo dvignili na dogovorjeno višino in kot je predvideno, bomo ostali tudi v letošnjem letu na istem kot do sedaj, bo, če imobiliziramo vsa ta sredstva, razkorak med gospodarstvom in šolstvom še večji, se pravi, da sanacija v šolstvu ne bo izvršena tako, kot je bila predvidena.

Zato je potrebno sprejeti ukrepe najprej v gospodarstvu, šele nato pri ostalih. Zakon o financiranju vzgoje in izobraževanja smo sprejeli, da bi se materialni položaj šolstva dvigal hkrati z rastjo gospodarstva. Današnje prve besede govornika na skupni seji zborov in končni sklepi so, po mojem v nasprotju. Ugotavljam, da je gospodarstvo v tem prvem polletju doseglo dobre rezultate in ti dobri rezultati se morajo verjetno poznati tudi na ostali potrošnji, to je tudi v šolstvu. Če sprejmemo nek zakon, se ga tudi držimo. Malokdaj smo razpravljali, ko je nekoliko več sredstev, s katerimi bi morda vsaj uskladili ta nesorazmerja, veliko, veliko govorimo.

Zaradi tega podpiram predlog republiške izobraževalne skupnosti in skupine poslancev zbora in vsa ostala mnenja, da se v letošnjem letu, ko je situacija v gospodarstvu boljša, izvrši sanacija tako, kot je bila predvidena in da se da v šolstvu sredstva najprej za tisto, za kar so bila obljubljena, niso pa bila dana, to so amortizacija, investicije v osnovno šolstvo, 8 % izpad sredstev republiške izobraževalne skupnosti za dopolnjevanje temeljnih izobraževalnih skupnosti in drugo.

Na drugi strani pa se zopet sprašujemo, kaj bomo naredili z občinskimi proračuni. V nekaterih občinah nimamo vseh sredstev, ki so bila predvidena v sanacijskem programu šolstva, pa tudi denarja za financiranje B programa manjka. Zato bodo tudi tukaj v glavnem prizadeti protrošniki proračuna, gospodarstvo pa ne; če bomo ta denar vrnili, potem se osebni dohodki prav gotovo ne bodo dvignili samo za 18 %, ampak še v tem polletju za nadaljnje 3 %. Pri tem pa vemo, da v mnogih občinah ne govorimo o nikakršnem povečanju sredstev nad predvidevanji. Občinski proračuni, posebno v tistih 39 občinah, ki so dopolnjevane, so v zelo kritičnem stanju, saj je njihova proračunska potrošnja ostala na nivoju leta 1968. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala! Prosim, naprej. Prosim, tovariš Praprotnik.

Adi Praprotnik: Kar uvodoma želim povedati, da se popolnoma strinjam s prvotnim mnenjem skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora. Razlogi, ki me pri tem vodijo pa so tile:

Komaj letos se je stanje v šolstvu nekoliko popravilo, pri tem imam v mislih predvsem tiste občine, ki same ne zmorejo bremen za šolstvo. Finančni načrti tistih občin, ki so dotirane, niso sestavljeni po potrebah, ampak zopet, kot vsa prejšnja leta, po razpoložljivih sredstvih. Že dotacija republiške izobraževalne skupnosti ni bila tolikšna, kot bi po dejanskem stanju in opravljenem delu na šolah morala biti. Sporočilo smo dobili, da je zaradi manjkajočih sredstev republiška izobraževalna skupnost primorana vsem linearno znižati ta sredstva.

Hkrati pa, ko smo sestavljali v izobraževalnih skupnostih finančne načrte, ni bilo sredstev, ki bi jih lahko namenili za najnujnejša in potrebna vzdrževalna dela v šolah. Sem iz takšne občine, kjer so manjše investicije za popravilo šolskih zgradb tako nujne, da si je to včasih težko zamišljati. Zaradi tega sodim, naj bi se vsa sredstva, ki bi se letos morebiti natekla tudi v teh občinah nad planiranimi zneski, morala porabiti za nujne intervencije pri popravilu šolskih zgradb, skratka, v materialno bazo šolstva. Po drugi strani pa tudi menim, da najbrž ne bi kazalo s sklepom vezati občinskih skupščin, da smejo tako zbrana in imobilizirana sredstva potrošiti samo za intervencije v gospodarstvu. Mar-

sikje so prav na področju šolstva velike potrebe in bi le bilo treba pustiti občinam proste roke, da smejo tudi sem vlagati svoja tako zbrana sredstva. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Tovariš Slavko Grčar, predstavnik republiškega sindikata delavcev družbenih dejavnosti, prosim.

Slavko Grčar: Tovarišice poslanke, tovariši poslanci! Rad bi vas seznanil z nekaterimi stališči sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije v zvezi z vprašanji, o katerih pravkar v tem zboru teče razprava. Predsedstvo tega sindikata je namreč na svoji seji 25. junija obravnavalo gospodarska gibanja v SR Sloveniji in položaj, ki v zvezi s tem nastaja na področju vzgoje, izobraževanja, kulture in drugih družbenih dejavnosti. Popolnoma je seveda, tako kot vsi, soglašalo s potrebo po ukrepih za stabilizacijo, ker le v stabilnih razmerah tudi naš sindikat vidi realne izglede za uresničitev planirane sanacije na teh področjih in seveda za njihov nadaljnji razvoj.

Ko je razmišljalo o predvidenih stabilizacijskih ukrepih, je vendarle moralo pritrditi mnenju, da, kolikor to zadeva družbene dejavnosti, posebno še šolstvo in kulturo, vendarle, rekel bi, povzroč.amo prevelik hrup za relativno zelo majhne denarje, da rabim ta izraz. Gotovo je treba upoštevati, da smo pri planiranju sredstev za področje šolstva v začetku leta marsikje lahko opazili elemente fiktivnosti. Razen tega tudi celotna gibanja poprečnih osebnih dohodkov kažejo, tako izjavljajo strokovnjaki, da do konca leta vendarle celoten učinek ne bo tolikšen, kot se je nakazoval v začetku leta in nekateri računajo z 12 do 13 % povišanja. To je približno 4 % več, kot je bilo predvideno z družbenim planom ob začetku leta in to je hudo majhen odstotek, če ga potem preračunamo v maso, ki bi naj jo dobilo šolstvo.

Ni mogoče računati s tem, da bi kakršenkoli ukrep na področju vzgoje in izobraževanja lahko povzročil bistveno olajšanje za splošno gospodarsko situacijo ali drugače povedano, da bi katerikoli ukrep na tem področju lahko bistveno prispeval k stabilizaciji razmer v gospodarstvu naše republike.

Ti ukrepi na področju vzgoje in izobraževanja, naj bi bili še tako radikalni, ne morejo pomeniti mnogo, ker je udeležba sredstev, ki se obračajo na področju vzgoje in izobraževanja in kulture v primerjavi s celotnimi slovenskimi sredstvi izredno majhna. Zato so popolnoma pravilna današnja opozorila poslancev, pa tudi drugih v naši slovenski sredini, da je treba ukrepe sprejemati prvenstveno tam, kjer so osnovni izvori nestabilnosti. O tem je bilo že veliko govora in zato tega ne bi ponavljal.

Predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije pa ob teh ukrepih vendarle zaskrbljuje v določeni meri prisotna neenaka obravnava teh dejavnosti v primerjavi z drugimi dejavnostmi. Ugotavljamo namreč, če to za 18 % povečano maso osebnih dohodkov preračunamo na poprečne mesečne osebne dohodke, upoštevajoč tudi, da se je število zaposlenih v tem času povečalo za skoraj 4 %, potem poprečni porast osebnih dohodkov znaša okrog 15 %. V teh ukrepih pa nihče ni konkretiziral, recimo obnašanja v elektrogospodarstvu, ki je v tem času povečalo osebne dohodke za okrog 27 % ali morda celo več. Nihče ni predvidel ukrepov za imobilizacijo v tem smislu, da bi tisti, ki je povzročil to nadplansko povečanje, tudi nosil neke konkretne posledice za takšno obnašanje, razen seveda napovedanega zakona o progresivnem obdavčevanju osebnih dohodkov, ki pa je sedaj komaj v osnutku pred

nami in je vprašanje, kdaj in kako bo lahko uveljavljen. Med tem pa je za šolstvo in kulturo itd. v istem trenutku, ko nastajajo izgledi za nekoliko več sredstev, treba podvzeti ukrepe in ta sredstva v celoti imobilizirati, kot pravimo. Kdorkoli od nas bo v tem prav gotovo lahko našel elemente za razmišljanje o neenakopravnem obravnavanju.

Nadaljnji tak element, ki ga vidimo v predlaganih ukrepih in ki nas tudi po svoje lahko vznemirja, je to, da lahko še vedno gledamo na šolstvo pa tudi na kulturo in zdravstvo kot na potrošnjo. Menim, da je zadnji čas, da to besedovanje obrnemo, namreč, gospodarstvo je največji potrošnik šolstva, kulture, zdravstva in tako naprej, in je verjetno iz tega vidika tudi treba obravnavati ta področja. Poleg tega je treba zelo jasno ponovno poudariti, da je šolstvo, ne samo pri nas, ampak povsod v svetu, izredno ustvarjalen oziroma soustvarjalen del celotnega družbenega dela, celotnega dohodka, da to ni sfera, ki bi neproduktivno trošila, ampak s svojo dejavnostjo bistveno prispeva k ustvarjanju družbenih vrednosti. Tako, da nam tudi takšno izrazoslovje, kot je »splošna poraba« in podobno, zlasti pa »proračunska potrošnja« — namreč nekateri še vedno tudi izdatke in stroške, ki nastajajo z delom na področju šolstva, uvrščajo v to sfero — nikakor ne ustreza, kajti ta terminologija spominja na preživele odnose, ki jih v naši družbi, kar zadeva šolstvo, kulturo in druge družbene dejavnosti, ne moremo več priznavati za ustrezne.

Nadalje je predsedstvo razmišljalo o tem, ali so predlagani ukrepi za tako imenovano imobilizacijo sredstev morda v tem trenutku umestni in potrebni. V takšni obliki, kot je bilo to danes predloženo, s temi novimi dokumenti, namreč da bi začasno imobilizirali ta sredstva, se pravi, da jih ta trenutek ne bi trošili, prihodnje leto pa bi potem ob bilancah za pokrivanje stroškov na tem področju razmislili trezno in pametno, kam ta sredstva vložiti, bi bili ukrepi, ki bi bili za naš sindikat veliko bolj sprejemljivi, kot tista prva varianta, oziroma še prejšnje, ki so govorile celo o zniževanju prispevnih stopenj, kar pa smo seveda ocenili kot popolnoma nesprejemljivo, ker bi nam povzročil veliko več težav kot pa koristi.

Ob tem, ko razmišljamo o ukrepih, odločno vztrajamo na sanaciji, ki je bila sprejeta za področje šolstva. To sanacijo si za prihodnje leto seveda predstavljamo ne samo tako, da bi v celoti izravnavali osebne dohodke z osebnimi dohodki delavcev na ustreznem delu v gospodarstvu, ampak tudi tako, da s primerno udeležbo materialnih stroškov zagotovimo normalno kakovost dela na tem področju. Prav tako pa tudi tako, da v celoti zagotovimo amortizacijska sredstva v višini, ki je že predvidena z republiškim zakonom, tako da se v celotne stroške vključijo tudi potrebni zneski za tako imenovano skupno porabo, pri čemer mislimo na stroške za strokovno izobraževanje, na stroške za dopuste oziroma prispevek za dopuste in druge skupne potrebe delovnih kolektivov.

Nadalje tako. da, kot sem že rekel, tudi osebne dohodke prosvetnih delavcev v celoti izravnamo, kar z drugimi besedami pomeni, da bi morali za to področje računati z realno ceno izobraževanja in če nam to potem, v takem obsegu, kot ga imamo, znese 5 ali 6 ne vem koliko odstokov narodnega dohodka, je pri tem seveda vseeno, kajti gotovo je res, da se bomo morali v bodoče pogovarjati o stroških za izobraževanje, kulturo itd. ne na stari proračunski način, ki je tak: toliko sredstev imamo sedaj odmerjenih, ti družbena dejavnost, izobraževanje in kultura pa sedaj opravljaj vse, kar si opravljala do sedaj oziroma še vse, kar sodi zraven, in si seveda na ta način iz leta v leto razvrednoti svojo

ceno in s tem poslabšuj svoj materialni položaj. Gotovo na tak način v prihodnje ne bo več mogoče, ampak bomo morali zelo jasno povedati, da je za toliko denarja samo toliko muzike, za manj denarja manj, za več denarja več in bo ta slovenska družba morala potem na takšni osnovi izračunati svoj, da tako rečem, globalni finančni odnos do področij vzgoje, izobraževanja, kulture in drugih.

Prav tako, da ne zadržujem naprej, spoštovane tovarišice in tovariši poslanci, kaže spomniti vendarle, da bomo o sanaciji šolstva v letu 1970 nehali govoriti, kar ne pomeni, da bomo nehali razpravljati o problematiki materialnega položaja šolstva in kulture v letu 1971. Povsem jasno je, da slovenski narod potrebuje več šolstva in boljše šolstvo kot ga ima sedaj, več otroškega varstva in še boljše otroško varstvo, kot ga ima sedaj, več zdravstva in še boljše zdravstvo, kot ga ima sedaj in da bo zato treba razmišljati o nadaljnjem razvoju vseh teh področij in seveda tudi o nadaljnjih dodatnih sredstvih, ki jih ne terja splošna potrošnja, ampak interesi slovenskega gospodarstva in slovenskega naroda v celoti. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala. Naprej, kdo še želi? Prosim, tovariš Hočevar, podpredsednik izvršnega sveta.

Dr. Franc Hočevar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Vidim, da razprava o teh problemih ponehuje in bi tudi sam želel spregovoriti. Ne bi želel obnavljati razprave o gospodarskem gibanju, to je ponavljati stvari, ki jih je povedal že tovariš Simoneti na skupnem zasedanju vseh zborov.

Imel sem vtis, da nekateri tovariši vendarle niso pri poslušanju ekspozeja razumeli vseh stvari. Seveda je težko na podlagi poslušanja samega ekspozeja dobiti takoj določen vtis o tem, kakšna ocena se pravzaprav daje o letošnjem gospodarskem gibanju. Moram reči, da je izvršni svet sam posvetil tej problematiki tri svoje plenarne seje, ne glede nato, da je bilo organizirano posebno posvetovanje slovenskih ekonomistov strokovnjakov, da so o tem razpravljali ekonomski svet izvršnega sveta, da je neštetokrat razpravljal gospodarski odbor izvršnega sveta, komisija za gospodarstvo pri predsedstvu Zveze komunistov Jugoslavije, zvezni izvršni svet in tako naprej.

Povedati moram, da so bile v začetku zelo različne ocene o tem, kaj vse ta gospodarska gibanja pomenijo in kaj vsebujejo, kaj iz sedanjega gibanja lahko zaključujemo, pozneje pa so se sodbe zelo uravnotežile in uskladile. Uskladile v precejšnji meri na relaciji republika—federacija, kar mislim, da je izredno dobro. Če bi hotel v kratkem stavku povzeti to oceno, potem bi moral reči, da položaj nikakor ni dramatičen, kakor so nekateri tovariši razumeli. Nasprotno! Z nekaterimi ukrepi smo gospodarstvo, kakršno smo imeli pred dvemi leti, ko smo govorili pravzaprav o stagnaciji, če ne že o recesiji v našem gospodarstvu, o gospodarstvu brez rasti v proizvodnji in v produktnvnosti oživili in dosegli dinamično gibanje, ki obeta ob koncu letošnjega leta 7 do 8-odstotni porast proizvodnje, rast produktivnosti, zaposlenosti itd.

Mislim, da je ta rezultat, za katerim smo stremeli, zaradi katerega smo podvzemali vse ukrepe, dober, pozitiven in zato vsi tudi pozdravljamo to oživitev gospodarstva. Na kaj pri tem opozarjamo? Opozarjamo na to, da so nekateri ukrepi za oživljanje gospodarstva bili morda predimenzionirani, ali pa so bili v prvem trenutku potrebni zaradi tega, da gospodarstvo oživi; sedaj pa

že pretirano delujejo in je zato treba nekatere posege umirjati, predvsem na monetarno-kreditnem področju, da bi obdržali dinamično gibanje gospodarstva in obenem vgradili stabilizacijske momente. Se pravi, da bi obdržali neko dinamiko gospodarstva ob zmernem inflacijskem gibanju. Trenutno imamo dobro rast gospodarstva, samo ob pretiranem inflacijskem gibanju, ki nam sproti požira rezultate, ki jih ustvarjamo.

Vprašanja, kdo je temu kriv in kdo ni, zakaj prej nismo ukrepali, mislim, da niso umestna in izvirajo iz nepoznavanja položaja, ker še niste povsem upoštevali vseh momentov, na katere je bilo v ekspozeju vendarle opozorjeno in prisluhnili dani oceni, ki je, po mojem mnenju, solidna, ki ni nastala znotraj nekega političnega foruma, ampak je usklajena na vseh relacijah v državi in ob sodelovanju strokovnjakov, politikov in vseh, ki se s temi problemi bavijo.

Da bi dosegli stabilizacijo in odpravili pretirano inflacijo, je potrebno predvsem podvzeti ukrepe na področju gospodarstva in popolnoma se strinjam s poslanci,, ki so v tem smislu razpravljali. Vendar so ukrepi na področju monetarno-kreditnega sistema v rokah federacije in ne v rokah republik. Ves čas se trudimo, da na te ukrepe vplivamo, saj smo za celo vrsto ukrepov, ki so bili predvideni, povedali, da po našem mnenju niso koristni in smo obratno vplivali na uveljavitev nekaterih ukrepov, ki so po našem mnenju koristni. Še vedno vztrajamo na tem, da se še nekateri ukrepi prelože, ker še s temi nismo zadovoljni.

Tudi iz tiska lahko razberete, kako je dozorevala in se dopolnjevala politika zveznega izvršnega sveta, kako so se obnašali posamezni zbori v Zvezni skupščini. Lahko vas obvestim tudi o tem, da smo prav včeraj poslali zelo obširen teleks zveznemu izvršnemu svetu o tem, kaj mislimo o ukrepih, ki naj bi jih podvzela federacija. Neprestano pritiskamo na zvezni izvršni svet, da se sprejmejo taki ukrepi, prek katerih bi se pomirila inflacija in dosegla stabilizacija v gospodarstvu. To nam narekujejo že posebni interesi naše republike. Naša republika je po svoji, rekel bi, gospodarski in družbeni konstrukciji, kot najrazvitejši predel Jugoslavije, posebno zainteresirana za stabilna gospodarska gibanja, inflacija pa je najbolj na roko nerazvitim predelom. Ne glede na to smatramo, da stabilno gibanje vsem koristi, nestabilnosti, pretirana inflacija, kot sem že rekel, pa sproti požirata rezultate tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu.

Toliko o tem. Prosil bi vas, da še enkrat dobro proučite ekspoze in verjetno si boste pojasnili nekatere stvari, katere, kot sem razvidel iz vaših razprav, niso bile do konca pojasnjene in so vam vzbujale nekatere dvome.

Nas pa seveda najbolj zanima odnos med gospodarstvom in negospodarstvom oziroma odnos med gospodarstvom in izobraževanjem ter kulturo. V kakšen položaj prihajajo negospodarska področja ob takem pretiranem inflacijskem gibanju gospodarstva? Mislim, da je to tisto osrednje vprašanje.

Inflacijska gibanja v gospodarstvu se najnegativneje odražajo na negospodarskih področjih in prav tam povzročajo največje težave. Vemo, da se gospodarstvo lahko toliko sproti prilagaja takšnim gibanjem. Zato imamo tu tudi opravka s pretiranimi osebnimi dohodki. Te pretirane osebne dohodke povzročajo inflacijska gibanja, ko se pretirano dvigajo življenjski stroški, cene reprodukcijskega materiala itd. Gospodarstvo se temu sproti prilagaja, ostale družbene sfere pa se ne morejo in zaradi tega, da se po domače izrazim, vedno potegnejo »ta kratko«, kadar imamo opravka s pretirano inflacijo. Se pravi, če je kdo še posebno zainteresiran, da se inflacija umiri in da dose-

žemo neko dinamično rast, pa vendarle stabilnost, potem so to prav področja kulture, izobraževanja in zdravstva.

Končno, tovariši, tudi če bi vsa ta sredstva in vse te presežke razdelili, ne bi s tem prav ničesar doprinesli k stabilnosti gospodarstva. To je čista iluzija. Presežki bi se, recimo, v izobraževalne skupnosti začeli natekati enkrat novembra ali decembra letos, če se bo seveda ta dinamika nadaljevala. Medtem pa bomo pomirjevalno delovali na to dinamiko in verjetno konec leta ta slika ne bo več taka, kot je trenutno. Če bi se sedanja dinamika nadaljevala do konca leta, potem bi se izobraževanju nateklo 15 milijonov dinarjev. Sedaj pa vzemite v roko svinčnik in izračunajte, koliko se bodo med tem povečali življenjski stroški in materialni izdatki in primerjajte to s sredstvi, ki bi se natekla, pa boste videli, da bo izobraževanje na izgubi, tudi če takoj potrošimo te presežke.

Z zaseganjem teh presežkov na omenjenih področjih ne moremo dohitevati tako inflacijsko rast v gospodarstvu, pač pa izvajamo samo pritisk na gospodarstvo, da bi umirili inflacijo, ne pa da bi se okoriščali z inflacijskimi sredstvi. To bi bila popolnoma zgrešena in slepa politika. Ti presežki so inflacijska sredstva, ki nam ne bodo prinesla na teh področjih prav nobene koristi. To so drobtine, katerih se samo sproti polakomnimo, pa ne računamo na to, kaj pravzaprav s tem izzivamo in izzvovemo.

Mislim, da se morajo ta področja prav obratno postaviti, da je njihov prioritetni interes, da se začne stabilizacija gospodarstva in se odstrani pretirana inflacija. Te dejavnosti bi morale pritiskati na gospodarstvo in na družbo, da v tem smislu podvzemata ukrepe.

Končno mislim, da se moramo vsi strinjati in da je naše skupno stališče, da se ta področja ne morejo prilagojati kratkoročnim gibanjem v gospodarstvu. Vsa ta področja morajo biti stabilno in dolgoročno financirana. Imeti morajo stabilna sredstva na razpolago, ne glede na to, kako teko gospodarska gibanja. V šolstvu na primer, od osnovnega do visokega šolstva, oblikujemo kadre na 15 let, to je dolgoročna politika, ki daje dolgoročne rezultate v gospodarstvu. Danes je lahko gospodarstvo v recesiji, kadre, ki jih mi v šolstvu izobražujemo, pa bo dobilo šele čez leta, ko bo morda v vzponu. Šolstva ne moremo prilagajati tako, da kadar ima gospodarstvo viške, bomo delili višje, kadar pa bo gospodarstvo v recesiji in bo manj sredstev, bomo znižali osebne dohodke v šolstvu in začeli zapirati oddelke. Mislim, da je to nesmiselna politika, in da tako absolutno ne moremo razumeti odnosa med gospodarstvom in izobraževanjem. To je nesprejemljivo stališče za vsa ta področja, posebno pa za izobraževanje in tudi za kulturo. Drugače je zopet pri znanosti, ki je tesneje povezana z gospodarstvom, saj morala bi biti. Pri izobraževanju pa moramo računati na dolgoročno in stabilno financiranje, ne glede na to, ali gre gospodarstvu dobro ali ne, ali doživlja inflacijo ali pa recesijo. Stopnjo šolstva, do katere smo prišli, moramo financirati, da lahko racionaliziramo, prestrukturiramo, ne moremo pa zapirati šol, ne zmanjševati osebnih dohodkov, ampak stalno težiti k rasti šolstva glede na družbene potrebe.

Tovariši, upam, da se strinjamo, da mora biti to naše osnovno izhodišče. Če pa je tako, potem je zelo kratkoročna naša politika, da bi se polastili teh presežkov, ki bodo morebiti letos nastali. Kajti, če se bomo letos polastili presežkov, potem, tovariši, bomo nosili tudi primanjkljaj, ko bo gospodarstvo v upadanju. Odnosa med gospodarstvom in izobraževanjem ne razumem tako in moram reči, da je stališče izvršnega sveta drugačno. Ne pristajamo na imo-

bilizacijo morebitnih presežkov in vztrajamo na tem, da se izpolnijo obveznosti, ki so bile dane šolstvu. Če bo drugo leto gospodarstvu šlo slabše, bomo prav tako vztrajali, da se vse potrebe v šolstvu pokrijejo. Prav tako ne bomo mogli nositi posledic primanjkljajev v gospodarstvu in ne zapirati oddelkov ali zmanjševati osebnih dohodkov v šolstvu.

Mislim, da gre pravzaprav za to, da se mi, ki delamo na teh področjih, odločimo,. kako naj se obnašamo v tem položaju, ker končno presežkov sedaj še ni. Rekel sem že, da če bodo, se bodo pojavili novembra ali decembra; kakšni bodo, tudi ne vemo. Samo eden od ukrepov, ki naj prispevajo k stabilizaciji gospodarskega gibanja, je tudi imobilizacija teh sredstev, ki so inflacijska, in to zato, da njihova potrošnja ne poveča inflacije. Smatram, da moramo interes na tem področju razumeti tako, da na to imobilizacijo pristanemo. Se pravi, da v tem trenutku ne razpravljamo o presežkih, ampak o našem obnašanju do njih in o tem, kako razumemo interes in povezavo, med področjem izobraževanja in gibanji v gospodarstvu. Če so glede teh stvari naši pojmi razčiščeni, potem mislim, da se ni težko opredeliti glede tega vprašanja, ali presežke imobilizirati ali ne. Sam sem absolutno za imobilizacijo iz razlogov, o katerih sem govoril.

Drugo je vprašanje, kaj s temi morebitnimi presežki. Še vedno razpravljamo o oslovi senci. Moram odkrito povedati, da je razprava o tem, kaj s temi sredstvi, prešla več faz. Predlagano je bilo, da je treba sorazmerno znižati prispevno stopnjo, da je treba to vrniti gospodarstvu in tako naprej; vse to so bile ideje predvsem tovarišev, ki delajo na področju gospodarstva. Na koncu smo ta stališča uskladili v smislu predloga, ki ga imate sedaj. Ni govora o tem, da bi se presežki prenašali nazaj v gospodarstvo ali v druga področja, ampak se bodo uporabili v šolstvu.

Zakaj se bodo uporabili? Vi terjate, da se to takoj zapiše, naše stališče pa je, da bomo o tem sklepali v zvezi z oblikovanjem proračunov za naslednje leto. Med nami ne vidim nobene bistvene razlike, stališča popolnoma sovpadajo in nima smisla še naprej natezati stvari.

Za nas, ki delamo na tem področju v izvršnem svetu, je veliko važnejše, da dosežemo, da se pri izvajanju sanacijskega programa na področju vzgoje in izobraževanja v letu 1970 upošteva situacija, ki bo nastala s takim gibanjem v gospodarstvu v letu 1969. To je torej za nas veliko važnejši problem, kakor pa vprašanje teh presežkov, ki bi v najboljšem primeru, če bi bila gospodarska gibanje takšna, kot so bila do sedaj, znašal 15 milijonov dinarjev. Sanacija, tovariši, v letu 1970, čeprav je težko reči točno, pa bo znašala najmanj enkrat toliko. Mi se sedaj z gospodarstvom dajemo okoli nekega problema, ki je stranskega pomena in ki ga napačno postavljamo, ker, o tem sem trdno prepričan, ekonomsko nismo doumeli njegovega delovanja na tem področju, namesto da bi se borili za to, da sanacijski program za leto 1970 upošteva gospodarska gibanja v letu 1969. Povečanje osebnih dohodkov v gospodarstvu v letu 1969 bo moralo biti upoštevano v sanaciji materialnega položaja izobraževanja za leto 1970, poleg drugih stvari, o katerih so tovariši že govorili, ker smo lansko leto zavestno odložili saniranje materialnih in funkcionalnih izdatkov za leto 1970. Seveda ni majhna naloga, če bomo namesto, da bi povečali osebne dohodke za 15 % za dve leti, na osnovi iz leta 1967, kot zahteva sanacijski program, povečali osebne dohodke za 22 %.

To bo velik napor, zato na izvršnem svetu ves čas opozarjamo gospodarsko sfero, da bo to treba izvršiti in to ne samo na področju izobraževanja, ampak

prav tako v kulturi in znanosti. S tem povratno izvajamo pritisk na gospodarstvo, ki naj se zaveda, da s tem, ko samo sebi kroji osebni dohodek, kroji ta dohodek tudi vsem družbenim dejavnostim in si s tem natovarja ogromna nova bremena. Ta bremena, ki jih izzivajo na drugih družbenih področjih inflacijske težnje na področju gospodarstva, so rešljiva samo s stabilizacijo v gospodarstvu. Nemogoče je, da si gospodarstvo v dobi inflacije nalaga toliko dodatnih bremen z drugih področij. Trdno smo lahko prepričani, da bi to gospodarstvo zadušilo, ali pa bi nastala zopet stara nesorazmerja, da sanacijski program na področju izobraževanja ne bi ničesar pomenil, kar pa ni naš interes. Doseči moramo, da ta program pokaže svojo realno vrednost, ne pa nominalno vrednost, ki jo sproti požre inflacija.

Tovariši so postavili vprašanje, zakaj drugače obravnavamo gospodarstvo kot negospodarstvo. Ne obravnavamo ga drugače v smislu vrednotenja posameznih področij, samo gospodarstvo ustvarja sredstva, katera potem uporabljamo tudi za šolstvo. Gospodarstvo moramo spodbujati k nenehnemu ustvarjanju in ga obenem uravnoteževati, to pa je potem druga sfera, ki jo je treba drugače urejati.

Za mene je torej osnovni problem sanacijski program za leto 1970 in s tem v zvezi upoštevanje rezultatov, ki jih bodo dala gospodarska gibanja. Prosil bi vas, da o teh stvareh dobro razmislite, lahko pa o tem še razpravljamo, samo trdno sem prepričan, da so stališča, ki sem jih navedel, absolutno pravilna in povsem v korist tega področja. Neupoštevanje takih stališč bi dalo slabe rezultate; napačno bi ravnali, če bi se borili za presežke in porivali gospodarstvo v inflacijo, namesto da se borimo za stabilizacijo gospodarstva, čeprav brez presežkov in za stabilno financiranje izobraževanja in drugih gospodarskih področij ter za uresničitev sanacije, kot je bila napovedana za leto 1970. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Dalje, prosim.

Polde Maček: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Pojasnil bi samo, če dovolite, stališče odbora za proračun in finance republiškega in gospodarskega zbora, ki sta na svojih treh sejah obravnavala ukrepe, ki jih je predložil izvršni svet, in tudi nekatere ukrepe ter dopolnila.

Mislim, ko razpravljamo o tem problemu, da je vendarle treba videti vse ukrepe, vsa stališča in priporočila, ki se ne nanašajo samo na splošno potrošnjo, ampak gre za vrsto ukrepov, ki se nanašajo na federacijo, na republiko, na občinske skupščine in jasno tudi na to področje, za katerega se vi zavzemate, da bi imelo neko izjemno mesto v okviru teh ukrepov.

Oba odbora sta razpravljala z vsemi potrošniki, če sedaj govorim o splošni potrošnji. Moram reči, da so se taka stališča, kot jih vi sedaj predlagate za svoje področje, pokazala tudi takrat, ko smo se pogovarjali s predstavniki občinskih skupščin. Poudariti moram, da bi bil tudi sam zainteresiran, da bi presežke prepustili občinam, da bi le-te sanirale določena področja; mislim, da teh ni malo; zavzemali smo se za amortizacijo šolskih poslopij, za otroško varstvo ali za vse tisto, kar lahko pospešuje tudi razvoj gospodarstva. Kljub temu smo se zedinili za stališče, da se zavzemamo za enotne ukrepe, da v tem primeru ne more biti nekih odstopanj, ali nekih različnih obravnavanj vseh teh področij.

Opozoril bi vas samo, da smo v teh širših sklepih zahtevali, da te stvari uredi tudi federacija in vse presežke nameni za zmanjšanje obremenitev gospodarstva. Veste pa, da so tudi drugačni predlogi, na primer hrvaškega izvršnega sveta in še nekaterih, ki se zavzemajo, da se ti presežki potrošijo za sanacijo železnic in vse mogoče druge zadeve. Če želimo enotno politiko federacije do tega vprašanja, potem se moramo tudi mi boriti za tako politiko pri nas in podpirati stališča, ki jih je sprejel izvršni svet. Če pa se bomo začeli pogovarjati o kakršnihkoli odstopanjih, potem se mi zdi, da niti od federacije niti od republike niti verjetno od občin ne bomo mogli zahtevati, da se zavzemajo za to, kar sprejemamo in o čemer sklepamo.

Mislim, da dajejo sama priporočila in sklepi predvsem pod drugo točko možnosti v zvezi s sanacijskim programom v šolstvu in sicer v tem smislu, da se na koncu leta pogovorimo ne samo o teh presežkih, ampak, kot je bilo že rečeno, o dolgoročni ureditvi položaja šolstva in verjetno še nekaterih drugih področij v republiki. Zelo bi bilo slabo, če bi sedaj izkoriščali presežke, ker se mi zdi, da ne bi sanirali niti tega področja in še marsikaterega drugega ne. Trezneje je treba pri sredstvih, za katere se bomo na koncu leta pri bilanci sredstev oziroma programa za leto 1970 dogovorili, te presežke upoštevati, saj ti verjetno ne rešujejo položaja niti pri vas niti v občinskih skupščinah.

Iz samih številk lahko ugotovite, da verjetno občinski proračuni ne bodo preseženi za več kot 2 do 3 %, v nekaterih občinah pa verjetno niti toliko ne. Po najbolj optimističnih prognozah naj bi v občinskih proračunih dobili okrog 15 do 20 milijonov dinarjev več. Vendar je to še vprašanje, ker so še vedno vsi občinski proračuni pod predvideno ravnijo.

Verjetno teh presežkov tudi še ni pri temeljnih izobraževalnih skupnosti. Če se bodo pojavili, bodo minimalni, za znatnejše presežke pa gre v republiki oziroma še dosti večje v federaciji. Zelo slabo bi bilo, če bi popustili zaradi takega, rekli smo, celo neprincipialnega stališča, da bi sedaj kršili ta naš družbeni dogovor, ki naj bi veljal tako za to področje kot za občine, federacijo in republiko. Takšno je bilo stališče obeh odborov in nista ga spremenila kljub velikemu razumevanju za potrebe v šolstvu, ki bi ta sredstva uporabilo za amortizacijo, za popravilo zgradb ali pa za kaj podobnega.

Apeliram v imenu obeh odborov, da ne bi v tem položaju, kot je bilo rečeno, pri nas neodgovorno sprejemali kakšnih sklepov. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Tovarišica dr. A. Kornhauser, prosim.

Dr. Aleksandra Kornhauser: V svojem kratkem prispevku se ne bom dotaknila dobre rasti v gospodarstvu, o kateri smo slišali v uvodnih besedah tovariša Simonetija in na kar nas je posebej opozoril tudi dr. Hočevar. Ne zato, ker mi tega napredka ne bi bili veseli, prav gotovo ga pozdravljamo, žal pa moram ugotoviti, da, kot kaže zgodovina, navadno napredek v gospodarstvu le malo prizadene področja, ki jih zastopa naš zbor, da pa jih prizadevajo redno vsi deficiti. Zato se bom dotaknila predvsem potrebe po uresničitvi predlaganih sanacijskih ukrepov. Sanacijski ukrepi so prav gotovo nujni in naš prosvetno-kulturni zbor verjetno sploh ne dvomi o tem, saj prav področje, ki ga zastopa, najbolj prizadene vsaka nestabilnost in je vedno znova in znova žrtev inflacijskih teženj. Dokaz za to imamo tudi tokrat. Zato

se z razpravljalci pred menoj, to je s tovarišem dr. Hočevarjem in s tovarišem Mačkom ne morem v celoti strinjati, ker sta oba posebej poudarjala, naj obravnavamo sanacijske ukrepe, ki prizadenejo naše področje, z vso benevolentnostjo, z vso družbeno in politično zavestjo. Mislim, da imamo pravico in dolžnost, da poleg tega z enako zavestjo in enako kritičnostjo obravnavamo tudi ukrepe, ki so potrebni na vseh ostalih področjih, bolje rečeno, ki so primarni, kjer je masa sredstev tam in ne na naših področjih.

Naj se zato najprej dotaknem relacije Slovenija-federacija. Na razpolago smo dobili gradivo republiškega sekretariata za gospodarstvo. Tam je zapisano, da je, če vas ne bom preveč dolgočasila z nekaj številkami, indeks porasta industrijske proizvodnje, če primerjamo leti 1968 in 1969 v obdobju prvih petih mesecev, v celotni Jugoslaviji 111,2, v Sloveniji 113,6, torej smo očitno bolj pridni. Indeks izvoza je v federaciji 113, medtem ko je v Sloveniji 126, torej očitno večji uspeh.

Sedaj pa poglejmo drugo plat. Investicije v Sloveniji kažejo indeks 107,4, v federaciji pa kar 117, torej gredo v obratno smer. Realni osebni dohodki, za katere bi upravičeno glede na gospodarsko rast v Sloveniji pričakovali, da bodo višji od federacije, kažejo indeks za federacijo 105,9, za Slovenijo 105,6. Torej gre tudi tu že na omejitve. Kaj pa cene? Porast v federaciji kaže indeks 106, v Sloveniji pa 108,7 oziroma po najnovejših podatkih 108,8. Torej nujno iz tega lahko vsak laik ugotovi, da viri inflacije niso v Sloveniji ali vsaj ne prvenstveno v Sloveniji. Dejansko pa so ukrepi, ki jih predvideva Slovenija, zopet najbolj restriktivni.

V ugovoru tovariša Simonetija smo slišali, da je akumulacija v Sloveniji za 50 % večja kot v federaciji, da so indeksi na denarno maso v Sloveniji 120, v federaciji 134. Slišali smo tudi, da je deficit pri gospodarskih organizacijah v Jugoslaviji 3 milijarde 870 milijonov dinarjev. Rada bi vedela, kakšen je pri tem delež Slovenije, kolikšen je deficit slovenskega gospodarstva. Ali ne plačuje Slovenija davek za neracionalno gospodarjenje v drugih republikah? Zato dajem polno podporo republiškemu izvršnemu svetu v njegovih težnjah, da bi se končno enkrat razčistilo, kje je vir deficitov in kje so žarišča inflacije. Naj se končno z jasnimi primeri in številkami udari po tistih, ki predstavljajo žarišča inflacije, ker nas brez tega vsi sanacijski ukrepi kot tudi ta spor okrog teh borih 15 milijonov dinarjev ne bodo privedli nikamor, ker, žal, nimamo slovenski, ampak jugoslovanski dinar.

Če si ogledam ukrepe v Sloveniji, koga direktno prizadanejo? To so področja izobraževanja in vzgoje, otroškega varstva, socialnega zavarovanja, zdravstva — torej revščine. Tista področja, za katere so morali sprejeti celo serijo družbenih resolucij, od Socialistične zveze prek Zveze komunistov, da ne govorim o nam dobro znanih sklepih in stališčih skupščine in njenega izvršnega sveta, ki so edino nekaj veljala. Torej, ali so tukaj viri inflacije? Poglejmo še to! Po vseh sanacijskih programih so se povečali osebni dohodki v šolstvu za 14,5 %, ob velikem, naj mi ne bo zamerjeno, hrupu, ko smo bili veseli tega in je prosveta krepko sodelovala pri veselju, da se končno to uredi. Hkrati pa so brez vsakega hrupa in kravala porasli osebni dohodki v gospodarstvu za 15 %. To se pravi, da je kljub vsemu sanacijskemu programu rast osebnega dohodka na področju vzgoje in izobraževanja enaka ali celo za 0,5 % nižja, kakor je v gospodarstvu in da škarje ostajajo. Razlike bi se prej povečale, kot zmanjšale.

Tovariš Rino Simoneti je prav tako v svojem ekspozeju ugotovil, da osebni dohodki na področju znanosti, visokega šolstva, kot tudi najvišjih strokovnjakov

določenih področij še zdaleč niso na prvem mestu; se pravi, da ne moremo trditi, da so področja izobraževanja, vzgoje, kulture in znanosti vir inflacije. Zato nujno vprašujem, kje so ukrepi, ne priporočila, ampak direktni ukrepi za tiste, ki jih je tovariš Simoneti citiral kot posebej krive za inflacijo, to so trgovina, posredništvo, banke. Direktni ukrepi so namenjeni samo izobraževanju, vzgoji, socialnemu zavarovanju, zdravstvu, otroškemu varstvu, tam pa direktnih ukrepov pogrešamo, kako se spoštujejo priporočila, pa vemo glede odmere sredstev izobraževalnim skupnostim, vemo, da so osebni dohodki po sanacijskem programu še daleč za gospodarstvom, saj je bila vzeta za sanacijski program osnova osebnih dohodkov v letu 1967 in vemo, kakšen velik skok so naredili osebni dohodki iz leta 1967 do danes na drugih področjih. Cene so porasle za 8,8 %. Točno za toliko znaša tudi znižanje realnega osebnega dohodka na področju vzgoje in izobraževanja. Materialni izdatki za leto 1969 so bili odmerjeni na stanje leta 1968, povišani za 6 %; v Uradnem listu, če ste ga brali, je lepo povedano in v vseh drugih dokumentih tudi, da je tistih 6 % namenjenih za podražitev. Podražitev pa je višja za 8,8 %, se pravi, da je že tam 2,8 % deficita.

Kako je z investicijami? Če seštejemo vsa sredstva, namenjena v republiki in občinskih skupščinah, in pogledamo vsa posojila, angažirana s pomočjo teh sredstev, potem pridemo v optimalnem primeru na vsoto okrog 50 milijonov dinarjev. Naj povem, da je v Sloveniji samo osnovnih šol precej nad 1000. Če vsa sredstva namenimo osnovnim šolam, pride na eno komaj 40 000 dinarjev. Potem je jasno, kaj se s tako maso sredstev da investirati v šolstvu. Kje pa so srednje šole, za katere sploh nimamo nikogar, ki bi kril potrebe v investicijah? Dalje je vprašanje novih oddelkov za vključevanje mladine v srednje šole. Tu bi citirala besede tovariša Zajca: »Ali bo družba morala dati denar šolstvu ali pa policiji.« Dalje vprašanje amortizacije, ki jo vestno računamo, za katero pa ni nobenega dinarja kritja. Vprašanje kvalifikacijske strukture kadra v prosveti, ki je po zakonu predpisana in za katero smo povsem pozabili rezervirati sredstva. Še bi lahko naštevala izredno pereče težave področja izobraževanja in vzgoje, za katero smo že sprejeli družbena izhodišča, stališča in sklepe ali celo zakone, kritja zanje pa ni in ukrepamo sedaj zopet v nasprotju z vsemi stališči in sklepi. Tovariš Simoneti je v svojem ekspozeju tudi dejal, da moramo vlagati v znanost, raziskovalno delo, organizacijo dela, torej v šolstvo, hkrati pa omejujemo ta sredstva.

Kljub vsemu se zavzemam, da bi prosvetno-kulturni zbor energično podprl izvršni svet pri zahtevi, da se razčistijo relacije med federacijo in republiko, da pa odločno postavi zahtevo, naj osebni dohodki na področju izobraževanja in vzgoje ostanejo v tistih mejah, v katerih so bili določeni s sanacijskim programom. Obenem menim, da je to maksimalni prispevek, ki ga lahko damo na tem področju, saj to pomeni, da pristajajo delavci področja izobrževanja in in vzgoje dejansko na 8,8-odstotno realno znižanje osebnega dohodka. Sredstva pa, ki bi se morebiti natekla, morajo ostati za sanacijo tistih najbolj kričečih potreb, ki sem jih pravkar naštevala.

Povedala bi še, da so hude besede, ki smo jih slišali iz ust tovariša dr. Hočevarja in tudi tovariša Mačka; to ni nobeno prilaščanje sredstev in tudi nobeno izkoriščanje, ker so to sredstva področja izobraževanja in vzgoje. Čemu imamo sicer zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju izobraže-

vanja in vzgoje in skupaj z dr. Kuharjem, bi vprašala, čemu je potem potrebno pripravljati sistemski zakon za kulturo, kajti vsi ti ukrepi so vračanje na proračun. Pri vsakih presežkih posegamo po teh sredstvih in pozabljamo na samoupravne pravice, ob morebitnih deficitih pa bi mi prav gotovo imeli svojo samoupravo.

Končno še tole: 3 milijarde 870 milijonov dinarjev je deficita v gospodarstvu Jugoslavije. Ta podatek smo slišali iz ust tovariša Simonetija. Iz ust dr. Hočevarja pa smo tudi slišali, da bi se lahko steklo za področje izobraževanja in vzgoje prek predvidevanj finančnega načrta največ 15 milijonov dinarjev. To znaša 4 promile deficita v Jugoslaviji. Pripravljena sem pozabiti vse, kar sem govorila, tudi vse argumente in glasovati za vse predloge, če mi kdo pove, kdo bo kril ostalih 969 promil deficita. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Dalje prosim, tovarišica Gostenčnik.

Lojzka Gostenčnik-Žmavc: Spoštovani tovariši in tovarišice! Dovolite, da mojo razpravo oblikujem v obliki nekaj vprašanj, na katera bi želela odgovor, če ne danes, pa kdaj na prihodnjih zasedanjih.

Prvo vprašanje je bilo tole: Če bi imeli uzakonjen sanacijski program za šolstvo — o tej uzakonitvi smo namreč v prejšnjem sklicu že veliko govorili — potem verjetno ne bi moglo biti razprave o presežkih. Uzakonjen sanacijski program bi moral spregovoriti besedo tudi o presežkih in glede tega verjetno ne bi mogla biti polemika. Dejstvo namreč je, da je prvotni sanacijski program za šolstvo, ki ga je predlagal izvršni svet, sedaj v realizaciji močno okrnjen. Vprašujem, ali je realno pričakovati, da bi uzakonili sanacijski program za šolstvo, ki bi se lahko imenoval tudi verifikacija šol, tako kot je enkrat že predlagal tovariš predsednik.

Če je realno pričakovati to uzakonitev, menim, da bi bilo lahko to res realno izhodišče za stabilizacijo šolstva. To je prvo vprašanje .

Drugo vprašanje: Izredno je interesantna misel, ki jo je dal tovariš podpredsednik izvršnega sveta, kako se bomo obnašali mi v šolstvu, lahko rečem pa tudi skupščina in njen prosvetno-kulturni zbor ali pa izvršni svet ob morebitni stagnaciji v gospodarstvu. Vprašujem, ali je pri nas možno misliti na rezerve, ki bi se hranile za namensko porabo sredstev za šolstvo? To postavljam samo kot vprašanje, ker glede skladov in rezerv za šolstvo do sedaj nimamo še nobene prakse in izkušenj, ker jih ni bilo.

Tretje vprašanje se nanaša na ukrepe v zvezi z inflacijo v gospodarstvu. Vprašanje bo verjetno morda nekoliko čudno, pa ga bom vendarle povedala. Vtis imam, čeprav je tovariš predsednik opozoril, da situacija ni alarmantna in tako dalje, da pa se vendarle, kadar se v gospodarstvu karkoli zatakne, rešuje bolj ali manj fragmentarno. Tega ne mislim izraziti kot obsodbo, seveda rešuje se, kar se more in postavlja se določena preventiva. Taka preventiva pa bi lahko enkrat vključila tudi uzakonitev spremembe celotne kadrovske sktrukture v gospodarstvu. Če bi imeli uzakonjeno postopno spremembo kadrovske strukture, bi morali ugotoviti, da viri inflacije niso v izobraževanju. To bi namreč ugotovilo gospodarstvo zelo preprosto; hkrati pa bi lahko rešili še druge probleme, pri tem mislim na zaposlovanje naše kvalificirane delovne sile v tujini.

Četrto vprašanje me osebno močno vznemirja. Vprašujem, kakšna je vloga sindikata delavcev v gospodarstvu. Predstavniki sindikata delavcev družbenih služb se pojavljajo tukaj med nami, podpirajo težnje teh področij, v neki situaciji pa so izrazili absolutno solidarnost z našo širšo politiko, namreč s sanacijskim programom za šolstvo. Sindikat delavcev družbenih služb je po tej plati aktiven, mislim glede na gibanje osebnih dohodkov in tako dalje. Vprašujem se, kakšna je vloga sindikata delavcev v gospodarstvu? Meni se zdi, da je po drugih deželah, kjer se čvrsto domenijo za take ali drugačne gospodarske reforme, nad vse aktiven sindikat, kajti res je, da je področje osebnih dohodkov zelo izpostavljeno in ga je treba aktivno in s subjektivnimi silami ne samo z ukrepi obvladovati. Hvala lepa!

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa! Tovariš Plut, prosim.

Ciril Plut: Po dosedanji razpravi lahko ugotovimo, da morda sploh inflacije v Sloveniji ni. Morda je inflacije več v drugih republikah in zaradi tega ne vem, kakšen smisel ima prizadeti ravno tiste službe, ki so bile revne do sedaj. Pri tem še ne vemo, kakšen bo sploh dotok sredstev do konca tega leta. Sedaj lahko ugotovimo, da je izpad v republiški izobraževalni skupnosti dosegel 9 %. Za primerjavo z občinskimi proračuni bom povedal, da ima gospodarsko močna občina Krško v prvem polletju izpad v višini 6,5 %. Pri tem pa so osebni dohodki v šolstvu prekoračeni prav v tej občini za 2,5 %. Izpad je v kmetijstvu. To pomeni, da bo potrebno izpad kriti ravno s presežki osebnih dohodkov v šolstvu. Zato bi bilo po moje prav, da bi o teh presežkih sredstev, ki bodo znani v novembru ali decembru, razpravljali takrat in ne sedaj. Zakaj bi mi že vnaprej prizadeli nekatera področja in si s tem pridobili možnost, da bomo lahko pritisnili na gospodarstvo? Po mojem smo toliko močni v Sloveniji in v zvezi, da ni potrebno iskati teh revežev, ki naj bi pripomogli k stabilizaciji gospodarstva. Prav gotovo imamo nekatere druge ukrepe v zveznem in nekoliko manj v republiškem merilu, s katerimi bi omejili inflacijske težnje. Ker točnih podatkov o položaju v gospodarstvu nimamo, sprašujem, kolikšen odstotek je ta inflacija dosegla in pa kolikšen odstotek je gospodarstvo v prvem polletju letošnjega leta res napredovalo? In če je gospodarstvo res napredovalo za nek odstotek, potem je po vseh zakonitih predpisih in po vseh dogovorih, ki smo jih sprejemali ob proračunih, prav, da so sadov tega dobrega gospodarjenja deležni tudi šolstvo in vsa ostala potrošnja v Sloveniji. Če pa hočemo že sedaj preprečiti, da bi ta proračunska potrošnja dobila nekoliko več sredstev v letošnjem letu, potem je to vse proti tistemu, o čemer smo do sedaj sklepali in govorili. Šolstvo in ostale službe morajo dobiti vsa ta sredstva, ki bi se natekla prav zaradi višjih osebnih dohodkov v gospodarstvu. Čeprav nismo strokovnjaki, lahko ugotovimo, da je življenjski standard padel prav pri šolstvu in pri drugih potrošnikih proračuna, v gospodarstvu pa se je bruto masa sredstev iz osebnega dohodka povečala ne za predvidenih 9 %, ampak za 18 %. Dvig cen je zopet prizadel šolstvo, ne pa tiste, ki so krivi za inflacijo; le-ti so si povečali osebne dohodke, pri nas pa so se realno znižali, kar še povečuje razkorak v osebnih dohodkih gospodarstva in družbenih dejavnosti.

O presežkih sredstev, ki se bodo morda natekala v izobraževalne skupnosti in s katerimi ne bomo zavrnili inflacije, bi razpolagali, ko bomo dobili točne podatke. Menim, da bi to obravnavali morda na seji vseh zborov.

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovariš Merčun želi besedo.

Milan Merčun: Tovarišica podpredsednica je citirala besede tovariša Zajca: »ali denar šolstvu ali pa policiji«. Jaz bi improviziral podoben rek: »ali sprejeti ukrepe za sanacijo«, to je imobilizacijo sredstev in druge realne gospodarske ukrepe, »ali pa zanemariti reformo«. Mislim, da je ta krilatica precej podobna prvi, ali denar šolstvu ali pa policiji.

Zelo odločno podpiram stališča izvršnega sveta. Predvsem zaradi tega, ker se mi zdi, da je prevelika potrošnja osnovni vzrok inflacije. Vsakdo, ki se je nekoliko ukvarjal z gospodarstvom, dobro ve, da poznamo predvsem dve vrsti inflacije. Prva je tista, ki v določenem trenutku — seveda, če je pametno dozirana, — pripomore k razvoju, druga pa neke vrste doping, po katerem se sicer zaletiš, vendar pa se kmalu utrudiš. Sedanja situacija kaže, da nismo sprejemali normalnih poživil, namreč dopinge. Mislim, da je to bistveni problem, ki ga je treba realno oceniti. Menim celo, da je sedanja nerealno visoka rast gospodarstva bolj politična kot pa ekonomska poteza. Prav to je povzročilo inflacijo. Če iščemo krivca, potem najbrž ni mogoče reči, da je krivec gospodarstvo, še manj seveda, da je krivec področje, ki ga zastopa naš samoupravni organ. Gre za določene premalo premišljene akcije, ukrepe in morda tudi za prepočasno reagiranje na določene pojave, ki se dogajajo v naši družbi, predvsem na področju gospodarstva.

Zaradi tega menim, da so sklepi in priporočila predložena pravočasno. Bilo bi nesmiselno čakati do konca leta. Potem bi mogli napraviti samo še korak nazaj in bi res bili pred dilemo ali imobilizacija ali izvajanje gospodarske reforme. To pa seveda ne bi škodovalo samo gospodarstvu, marveč tudi vsej splošni porabi. Kdor pozna tendence v jugoslovanskem gospodarskem prostoru in predloge posameznih republik, mu je popolnoma jasno, da bi poraba navideznih presežkov pomenila samo nadaljnje povečanje inflacije in še nadaljnje zaostrovanje krize. Zaradi tega se mi dozdeva, da je predlog izvršnega sveta umesten. Se ne strinjam s stališčem skupine poslancev in z vrsto predgovornikov. Zato bom verjetno ostal osamljen. Vseeno pa predlagam spremembo predloga, ki so ga dali izobraževalna skupnost in nekateri poslanci. Moj predlog se glasi: Če bodo presežki ugotovljeni, potem naj se z njimi prvenstveno pokrijejo nepokrite obveznosti.

Ob tem pa postavljam še nekoliko polemično vprašanje. Zopet sprejemamo priporočila, čeprav vemo, da so naša priporočila, če smo iskreni, v veliki meri »blažev žegen«. Vprašanje je, kako zagotoviti večjo usmerjevalno vlogo republiškega izvršnega sveta in republiških samoupravnih organov. Spomnimo se samo na blokirane plače v gospodarstvu. Ko smo plače sprostili, so organizacije izplačale razliko za nazaj. Ob tej priložnosti se bo to ponovilo. Se pravi, igramo se in sami sebe varamo o marsikateri zadevi. Če ob tem upoštevamo, da imamo panogo, ki ima monopolen položaj in se upira priporočilom o integraciji, potem se postavlja vprašanje, za koga sprejemamo priporočila v tem najvišjem organu samoupravljanja. Zase, da sebe tolažimo, ali zato, da bi kaj storili. Meni je jasno, da danes manjka marsikateri instrument, ki bi omogočil poleg zakonskega ukrepa še neposredno ukrepanje, da se odpravijo določene anomalije. Že 4 leta razpravljamo o železarnah. Vemo pa, da določeni direktorji zavirajo njihovo integracijo. In če puščamo stanje vnemar zaradi strahu pred etatizmom, potem moram reči, da sem odločno za tiste vrste etatizma, ki omogoča republiki realno usmerjevalno vlogo. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Dalje prosim. Besedo ima tovariš Ernest Petrič, član izvršnega sveta.

Dr. Ernest Petrič: Tovarišice in tovariši poslanci, tovariš predsednik. Ne kot član izvršnega sveta, marveč kot poslanec tega zbora želim v tej razpravi vendarle opozoriti na nekatere politične vidike, ki so po mojem mnenju zelo pomembni.

Mislim, da ni potrebno, da ponavljam splošne ocene. Čeprav delam od vsega začetka na področjih kulture, znanosti in izobraževanja, sem imel priložnost spremljati formuliranje predloženih ukrepov in tudi diskusije v zvezi z njimi. Te diskusije niso bile preproste, vendarle pa lahko rečem, da sem se z lahkoto strinjal z ukrepi, ki jih danes predlaga izvršni svet. To pa predvsem zaradi argumentov in okoliščin, na katere bi hotel posebej opozoriti. Danes so bila postavljena različna vprašanja, o vzrokih inflacije itd. Jasno je, da ti niso v šolstvu, v kulturi ali v znanosti. Izgleda, da so to posledice naše objektivne ekonomske situacije, nekaterih nepremišljenih ukrepov, neustrezne strukture našega gospodarstva in vsega tistega, kar smo hoteli z gospodarsko reformo popraviti. Lahko bi dejal, da danes pravzaprav razpravljamo o majhni zadevi, o milijardi in pol, in o vlogi, ki naj bi jo šolstvo, znanost in kultura imeli pri poskusih za sanacijo gospodarstva. In naša vloga je res majhna; tovarišica dr. Kornhauser je govorila o premikih. Kvantitativno je to res tako in se v tem pogledu z njo strinjam. Vendar se mi zdi, da gre po drugi plati za velike reči. Gre dejansko za to, da je danes Jugoslavija na robu inflacije, pri tisti točki, ko se kontrolirana inflacija lahko vsak hip začne sprevračati v nekontrolirano inflacijo, in s tem, naj se trdo izrazim, v ekonomsko razsulo, kar bi seveda imelo negativne posledice tudi na mednarodnem političnem področju. Skratka, z drugimi besedami povedano, to bi povzročilo poraz reforme. Lahko rečem, in vi ste vsi s tem seznanjeni, morda nekateri celo bolj kot jaz, da so v Jugoslaviji sile, ki se včasih le z besedami bijejo za gospodarsko reformo, s svojimi konkretnimi predlogi in zlasti s konkretnimi pritiski pa se bijejo za druge konkretne kratkoročne cilje. Zoper te morata prav slovensko gospodarstvo in slovenska skupnost odločno reagirati. Tako je tudi v tej situaciji. Na eni strani so resne težnje, da se ob zagotovljeni dinamičnosti našega gospodarstva ekonomski položaj vendarle stabilizira, na drugi strani vsak dan srečujemo težnje, ki želijo izrabiti nezdravo inflacijo v našem gospodarstvu. To pa pomeni z drugimi besedami ohranitev vseh tistih žarišč naše ekonomske nesolidnosti, ohranitev vseh tistih neustreznih ekonomskih struktur, ki ogrožajo uresničitev gospodarske reforme. Ocenjujem, da je ta bitka v letošnjem letu odločilna bitka. Osebno tako ocenjujem! Če v letošnjem letu ne dobimo bitke za stabilizacijo, se mi zdi, da je od reforme razen besed ostalo malo. Sedaj je vprašanje, kakšen je naš prispevek. Slovenija, kot vam je znano, njen izvršni svet ter skupščina in drugi njeni družbeno-politični forumi trdno vztrajajo na pozicijah reforme. Predlagajo vrsto ukrepov, zahtevajo od federacije ukrepe, za katere je pristojna. Pripravljeni smo na svoja pleča prevzeti tudi tista bremena, ki so sicer zelo majhna, so pa načelna in zato velikega pomena. V tem smislu so tu ti naši konkretni ukrepi. Tako kot se je federacija, smo se tudi mi odločili za imobilizacijo itd. Popolnoma se strinjam s tem, kar je govoril tovariš Maček. Potrebe so na vseh področjih. Prepričan pa sem, če se umaknemo pri eni točki, da bomo s tem sprožili proces, ko bo od vseh teh naših majhnih ukrepov, ki so zelo pomembni zlasti za našo pozicijo v federaciji, na koncu ostalo zelo malo.

O tem, kdo ima realne koristi od nestabilnega jugoslovanskega gospodarstva, od neustrezne strukture, od pretirane inflacije itd., o tem je bilo danes že dovolj govorjeno: prav gotovo ne slovensko gospodarstvo in zato tudi ne slovenska nadgradnja in tiste dejavnosti, o katerih v tem zboru govorimo.

S tem v zvezi bi hotel opozoriti še na en pomemben vidik, ki ga morda ocenjujem pretirano. Mislim, da bi bilo zelo koristno, da se v tej bitki v bistvu na nivoju federacije Slovenija pojavila enotna. Mislim, da je tudi ta vidik potrebno imeti pred očmi, ker bi razvoj situacije pri nas, ki bi kazal na to, da niti v Sloveniji ni resnih teženj po stabilizaciji, verjetno oslabil našo že tako relativno šibko pozicijo.

Nekaj besed bi hotel reči o konkretni problematiki, o kateri danes govorimo. Samo na kratko. Zdi se mi izredno pomembno, da ne govorimo o nekakšnem odvzemanju sredstev tem družbenim dejavnostim, marveč o formiranju rezerve. Imobilizacija sredstev je nekaj povsem drugega kot odvzem sredstev. Eden od členov v verigi, ki povzročajo inflacijsko spiralo, je pretirana potrošnja na vseh področjih, osebna potrošnja in v gospodarstvu investicije. Zato more biti vedno katerikoli ukrep, ki naj inflacijo ustavi, le zmanjševanje povpraševanja in potrošnje. Daleč od tega, da bi mislil, da je potrošnja samo tisto, o čemer v tem zboru govorimo. Potrebni so še ustrezni ukrepi na področju kreditne in monetarne politike, ustrezni ukrepi v gospodarstvu samem. Kot rečeno, so ti že pripravljeni. To bo zelo težka naloga, zlasti kar zadeva zakonske ukrepe za kontrolo osebnih dohodkov v gospodarstvu. V sklop teh ukrepov spada seveda tudi imobilizacija potrošnje na področju, o katerih tu govorimo.

Skratka, želel bi poudariti samo še to: kakor je na eni strani prijetno razmišljati o nekih sredstvih za področje šolstva, kulture in znanosti, ki bi se v tem trenutku realizirala, pa se mi na drugi strani z gledišča celotne slovenske pozicije, pozicije slovenskega gospodarstva in naše politične orientacije dozdeva, da bi bila takšna kratkoročna orientacija prej »bumerang« kot pa nekakšna realna pridobitev. V tem smislu bom tudi z lahkoto podprl sanacijske ukrepe, ki jih predlaga izvršni svet.

Predsednik Miloš Poljanšek: Prosil bi tovarišico podpredsednico, da za ta trenutek vodi sejo, ker bi se rad udeležil obravnave. Tovarišice in tovariši poslanci, po vsem tem, kar smo slišali, menim, da gre pri predlaganih ukrepih predvsem za praktičen odnos. Za odnos, ki naj po eni strani izraža našo solidarnost do vseh ukrepov, ki jih predlaga izvršni svet slovenski skupščini, na drugi strani pa odnos, ki sproža zelo resno načelno razpravo o položaju vseh sfer, ki jih naš zbor predstavlja v imenu slovenske skupnosti. Če gre za praktičen odnos, potem mi je razumljivo, da se je vredno gibati v okviru možnosti našega vplivanja. V tem trenutku ne kaže posegati tja, kamor ne moremo vplivati. Pri tem pa, ocenjujoč današnjo razpravo, menim, da še nismo slišali odgovorov na izredna tehtna vprašanja, ki so jih naši poslanci postavili. Niti gradivo niti ekspoze tovariša Rina Simonetija nista bila toliko prepričljiva, da bi lahko verjel v učinkovitost ukrepov za odpravo današnje inflatorne situacije. Verjamem v resnost in odgovornost izvršnega sveta in skupščine same. Vendar kolikor sem imel priložnost spremljati predloge in sprejete ukrepe v jugoslovanskem merilu, moram reči, da nisem povsem prepričan, da gre povsod za adekvatne, za enako čvrste in ustrezne odločitve za odpravo inflatornih pojavov. To moram namreč ugotoviti, da bodo vsi tisti, ki upravi-

čeno branijo predlagane ukrepe, razumeli pomisleke, ki jih prosvetno-kulturni zbor ob tako resni razpravi izraža.

Drugo vprašanje je vprašanje položaja kulture, vzgoje in izobraževanja ter znanosti. Sem zoper kakršnokoli platonično simpatiziranje s temi sferami, sem za realno izražanje simpatij. Že večkrat sem slišal tovariša Simonetija, ki je zelo laskavo govoril o znanstveno-raziskovalnem delu. Jaz pa bi rad imel kvantifikacijo, rad bi imel konkreten izraz takšnih simpatij. Sedaj namreč ne vidim nobene vidnejše spremembe v perspektivi. To velja tako za znanstveno-raziskovalno delo kot za šolstvo, kateremu bi rad namenil dva ali tri stavke. Do leta 1965 smo zmanjševali udeležbo šolstva v nacionalnem dohodku. Od leta 1965 jo le skromno povečujemo, čeprav je v družbenem planu jasno zapisano in za kar se zavzema tudi Socialistična zveza, naj bi dosegla 5,2 %. Trenutno znaša 4,5 %. Ta izredna razlika se manifestira v vseh težavah, ki smo jih priča v sferi šolstva. Težave so v srednjem šolstvu, neupravičene so razlike v obveznem osnovnem šolstvu, manjše možnosti za delo pa imajo tudi naši visokošolski zavodi. Mislim, da bomo šele tedaj, ko bomo ta razmerja spremenili, v resnici realizirali realne potrebe tega področja. Naj sedaj povrnem k misli, ki jo je izrazil tovariš podpredsednik Franc Hočevar. Možnost vpliva, ki naj bi ga imeli šolstvo, kultura in znanost, je minimalna. In to zaradi tega, ker moremo nanj vplivati samo s priporočili. Kakšna pa je njihova usoda, pa smo že slišali. Sedaj želimo postaviti bolj čvrste okvire. Ali bomo z njimi uspeli, o tem bomo morda imeli priložnost govoriti kdaj kasneje. Posledice inflacije prizadenejo sedaj naša področja. Te posledice so tragične dvakrat. Ugotavljamo, da je porast odstotka v nacionalnem dohodku zelo skromen. Precej smo zamudili in sedaj želimo s sanacijskim programom odpraviti razlike. No komaj pa smo zaslutili političen in stvarni rezultat sanacijskega programa, že smo se iz strahu, da ne bi bili sami sokrivci inflatornih pojavov, dolžni solidarizirati z manjšim dotokom sredstev, ki jih ob optimičnih ocenah gibanja gospodarstva pričakujemo v letošnjem letu. Tudi na to smo pripravljeni pristati, vendar po mojem mnenju pod naslednjimi čvrstimi pogoji. Sem zoper kakršnokoli realno zmanjšanje sredstev, predvidenih s sanacijskim programom, finančnim načrtom in resolucijo o ekonomskih gibanjih v letošnjem letu. To se pravi, če bodo življenjski stroški narasli nad planirano ravnijo, vztrajam osebno na pokrivanju te razlike. V osebnih dohodkih, ker nisem prepričan, — če bo ta razlika prevelika — da bomo zmožni v letu 1970 realizirati sanacijski program. Zaradi tega menim, da je prav, da smo v letošnjem letu odločni glede realizacije sanacijskega programa. Tu je še vrsta drugih pojavov. Nekaj naj jih naštejem. Niso rešeni materialni izdatki šol in kljub zakonskim predpisom nismo v letošnjem letu dali dinarja za strokovno izpopolnjevanje učiteljev. S tem smo zacementirali neustrezno izobrazbeno strukturo učiteljev in zanemarili kadrovanje talentirane mladine. Zavedamo se, kako resnemu faktorju v našem šolstvu se zavestno odrekamo s takšno politiko. Torej se zavzemam za dve reči: za realno uresničitev sanacijskega programa v letošnjem letu, ki se da zelo jasno kvantificirati in za takšno angažiranje prosvetno-kulturnega zbora in vseh nas v skupščini, da bomo sanacijski program, kot je bil zasnovan, v letu 1970 dokončno realizirali. In v tem smislu menim, da je koristen današnji dialog o položaju in nadaljnjih možnostih razvoja šolstva, kulture in znanosti. Hvala.

Še kdo želi poseči v razpravo? Če ne, dovolite, da sejo prekinem. Besedo želi še tovariš France Hočevar.

Dr. France Hočevar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Oprostite, da še enkrat posegam v razpravo. Mislim, da sem bil prej dovolj temeljit in da je bilo iz moje razprave razvidno, da me ni vodil prakticističen odnos do tega področja.

Govoril sem o principialnem odnosu, ki ga naj zavzamejo te sfere do sedanjih gibanj v gospodarstvu sedaj in tudi do bodočih. Govoril sem tudi o tem, da je edino pravilno izhodišče za urejanje teh sfer stabilno dolgoročno financiranje, ki je prilagojeno stabilnim gospodarskim gibanjem. Vse drugo so bile pravzaprav posledica teh stališč. Zato nikakor ne bi mogel sprejeti izvajanje tovariša Poljanška, da gre samo za vprašanje praktičnega odnosa. Ne vem, na kaj je mislil v svoji diskusiji, ko je govoril, da poslanci na posamezna vprašanja niso dobili odgovora. V svojih odgovorih nisem imenoval poslancev in tudi ne citiral njihovih vprašanj, ker ni bil moj namen, da bi s komerkoli polemiziral. Pojasnil sem stališča izvršnega sveta in mislim, da sem zaobsegel vse pomisleke, pa tudi vse predloge, ki so jih posamezni tovariši postavili. Nisem odgovoril ne na vprašanja tovarišice Lojzke, ker tudi ni vztrajala, da dobi nanje odgovore že danes. Kdor misli, da na vprašanja ni prejel odgovora, naj povem, da jih nisem namenoma spregledal. Prosim, da poslanci taka vprašanja znova formulirajo. Odgovorjeno jim bo na tej ali pa na drugi seji. Na vprašanja, ki jih je postavila tovarišica Gostenčnikova, bo dal izvršni svet odgovore na prihodnji seji, ker so vendarle sistemske narave. Sedaj tovarišu predsedniku pripada sodba o tem, ali je bil ekspoze tovariša Simonetija dober ali slab, ali se je laskavo izražal o teh sferah itd. Hotel bi opozoriti samo na to, da to ni bil osebni ekspoze tovariša Simonetija, marveč ekspoze izvršnega sveta, za katerim stojimo vsi člani izvršnega sveta. Zato mislim, da ni potrebna osebna ocena ekspozeja. Mislim, da je treba vedeti, da je to nastop izvršnega sveta pred skupščino, v katerem je dal zadosti dokazov, saj tako sam smatram, da se ne samo laskavo izraža o teh sferah, marveč, da tudi vodi konkretno politiko v korist šolstva, kulture in znanosti.

Mislim, da se ne moremo strinjati z oceno, da predloženi ukrepi na teh področjih ne bodo imeli nobenega vpliva na gospodarstvo. Brez dvoma ga bodo imeli! Vpliv bo dvojen, tako praktičen kot principialen. Imobilizacije sredstev ni treba omalovaževati, ker je ta predvidena v sklopu drugih ukrepov, ki jih je treba še sprejeti. Nihče ne misli, da bi bila ta edini ukrep. Drugič, povedal sem, da ne more biti načelno izhodišče vse splošne porabe, da bi se okoriščala z rezultati inflacije, ampak da se inflaciji zoperstavijo. Mislim, da je interes vse splošne porabe stabilno gospodarstvo. To je tisto osnovno izhodišče, ki bi ga moral sprejeti tudi ta zbor. Morda predložena imobilizacija vzbuja neupravičen sum, da bi bila ta področja povzročitelji inflacijskih tendenc. Imobilizacija pomeni le zavarovanje dolgoročnih interesov teh področij. Ni jih pa možno zavarovati na ta način, da potrošijo sredstva, ki izvirajo iz inflacije. Od družbe zahtevajmo, kot sem že velikokrat rekel, pravilno financiranje. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Tovariš Uršič želi besedo.

Vlado Uršič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da se še enkrat oglasim. Vendar ne bi želel biti abderit in se prepirati za oslovsko senco! Občutek imam prvič, da se drug drugega prepričujemo, drugič, da marsikdaj dobimo kakšno lokacijo, in tretjič, da nam kdo bere levite.

Postavil sem tri konkretna vprašanja. Ker morda nisem razumel odgovorov, tako je bilo tudi rečeno, postavljam znova vprašanje, glede emisije kliringa in razširitve blagovne liste. To so tri konkretna vprašanja. Če izvršni svet danes nanje ne more konkretno odgovoriti, naj to stori prihodnjič.

Ne morem se zadovoljiti z odgovorom, da sodijo te zadeve v pristojnost federacije, ker vemo, da je federacija skupek vseh republiških parlamentov. Zato morata imeti tudi slovenska vlada in slovenski parlament določena stališča. Ta stališča bi želel poznati, če jih nimamo, potem jih moramo oblikovati. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo. Prosim, tovariš Gazvoda.

Jože Gazvoda: Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice! Ker smo ne samo poslanci kulturno-prosvetnega zbora, temveč tudi družbeni delavci, imamo verjetno v tem trenutku vsi malce grenke občutke. To pa zato, ker ne smemo odstopiti od tega, kar je že napisano, ker bi s tem sprožili plaz zahtev tudi na drugih področjih. S tem v zvezi naj povem naslednje.

Močno se bojim, če ne bomo našega stališča predložili skupnemu zboru, da se bomo osmešili. Spomnil sem se primera, ko so nas pred leti prepričali, da za prevoze učencev ni mogoče zagotoviti več kot 20 % regresa. Takšen predlog smo sprejeli, ker smo bili družbeni delavci. Republiški zbor pa se je odločil za 30 % regres in smo tako dobili temeljit tuš. Zato sem mnenja, da bi bilo prav, da bi naša komisija izdelala svoja stališča na podlagi podatkov, ki nam jih je posredovala tovarišica Kornhuserjeva. Gre za razmeroma neznatna sredstva. Danes smo slišali informacijo, da dotirane občine ne dobivajo dovolj sredstev, to pa velja tudi za nekatere nedotirane. Sem z Jesenic in vem, da temeljna izobraževalna skupnost daje sredstva z 10 % omejitvijo, ker ne realiziramo predvidenih dohodkov.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Prosim tovariš Novinšek.

Jože Novinšek: Tovariši poslanci in poslanke! Poskušal bom odgovoriti na vprašanje glede emisije, ki bo v nadaljnjem razvoju prav gotovo zahtevala še razčiščevanje, preden bomo prišli do ustrezne rešitve. O emisiji so vam poznane določene pripombe naših poslancev v zvezni skupščini. Prišlo je do pretirane emisije, ki je posledica določenih ukrepov oziroma predpisov, ki jih je zvezna skupščina sprejela za poživitev gospodarstva. Danes je že bilo omenjeno, da gre pravzaprav za dimenzionirane emisije .Emisijo so v večji meri koristile le določene gospodarske strukture. Tu je po mojem mišljenju osnovni vzrok inflacijskih procesov. Vzemimo na primer kreditiranje izvoza, zlasti tistega izvoza, od katerega ni takojšnjega deviznega priliva ali izvoz na klirinška področja. V našem razvoju bodo potrebni še precej časa določeni kompromisi in določeno odstopanje predvsem pri tistem delu gospodarstva, ki še ne more v celoti osvojiti zahtevnejših tržišč. Seveda pa ta odstopanja ne morejo biti trajna praksa.

Emisijska politika sodi v kompetenco zvezne skupščine in njenih organov, vendar pa lahko nanjo vplivajo tudi drugi faktorji, kar bo omogočeno s konkretnimi ukrepi, ki so sedaj na vidiku. Ocenjujemo, da tudi nekateri drugi negativni elementi v razvoju lahko povzročajo večjo emisijo. Mislim, da je osnovna naloga sanacija žarišč nelikvidnosti in izgub v gospodarstvu. Vidimo pa, da se izgube povečujejo in da verjetno prav organizacije z izgubami

kljub temu investirajo in izplačujejo osebne dohodke na višjem nivoju kot bi bili upravičeni. Ob tem pa upniki ostajajo praznih rok. Danes poznavanje ekonomskih procesov omogoča obvladovanje razvoja bolj kot v preteklih obdobjih. Seveda pa to ni dovolj, potrebna je tudi volja za odpravljanje nezdravih teženj tistega dela gospodarstva, ki se prepočasi ali pa s težavo adaptira reformi. Določene gospodarske strukture še zmeraj želijo reševati svoje probleme z inflacijo in še vedno zahtevajo klirinški način menjave, ki je pri nas vse preveč razvit. Z vrsto dežel smo se že dogovorili za konvertibilen način obračunavanja in mislim, da je takšna menjava s čim več državami eden izmed ciljev naše ekonomske politike.

Glede blagovne liste ne morem reči nič konkretnega. Znano nam je samo to, da so napori, da se blagovne liste razširijo in da so določeni uspehi že doseženi. Za konkreten odgovor na to vprašanje je potrebno več podatkov.

V Jugoslaviji se giba udeležba splošne porabe v narodnem dohodku nad 30 %. To je velik odstotek. Vključevanje Slovenije v napore za znižanje tako visoke porabe je sedaj izredno pomembno. Potrebna je določena politika v zveznem merilu in doma, da bi onemogočili nekatere težnje za hitrim linearnim povečanjem, prav tako pa za preveč rigoroznim omejevanjem potrošnje, kar ne bi ustrezalo naši politiki in našim pogojem.

Če se bo gospodarstvo ob nekoliko stabilnejših pogojih še naprej tako razvijalo, daje to perspektivo za realizacijo sanacijskega programa tudi na prosvetno-kulturnem področju. Ob zdravi rasti gospodarstva ne bo problem preusmeriti določena sredstva na mnoga področja, ki še zahtevajo vlaganja in za ureditev osebnih dohodkov. Seveda se pa strinjam z vsemi predgovorniki, da bi nadaljnja inflacija povzročala vedno težjo situacijo in bi splošna poraba težko dohajala gospodarstvo. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Še kdo prosim? Tovariš Suhadolnik.

Jože Suhadolnik: Bom zelo kratek in konkreten. Predlagam, da naš zbor sprejme amandma k 2. točki pod II., in secer iz razloga, ker menim, da je potrebno samoupravne skupnosti obravnavati enako kot gospodarske organizacije. Zato se naj ta točka glasi »Samoupravne skupnosti lahko porabijo presežek dohodkov le za potrebe nadaljnjega razvoja«, konkretno za materialne izdatke. Tako piše v priporočilu za gospodarske delovne organizacije, skratka za nadaljnji razvoj. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Prosim tovariš Plut, ali imaš konkreten predlog?

Ciril Plut: Konkreten predlog spada k 2. točki in obsega: izpod 8 % dopolnilnih sredstev, dodatna sredstva za materialne izdatke, ker so se cene zvišale, in za investicije, ker so bila ta sredstva zmanjšana za 15 milijonov dinarjev. S presežki občinskih proračunov pa naj se financira »B« program izobraževanja.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala. Še kdo želi besedo? Prekinjam razpravo, prosim podpredsednike in predsednike odborov, da se zberemo na kratek sestanek.

(Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala ob 13.40.)

Predsednik Miloš Poljanšek: Nadaljujemo sejo z 2. točko in prosim poročevalca skupine poslancev, da nas seznani z njenimi stališči. Prosim, tovarišica podpredsednik Kornhauser ima besedo.

Dr. Aleksandra Kornhauser: Spoštovane tovarišice in tovariši! Skupina poslancev sestavljena iz podpredsednikov in predsednikov odborov, na čelu s predsednikom našega zbora, je pravkar na svojem kratkem sestanku ugotovila naslednje: splošni orientaciji in pa tudi našim stališčem in potrebam še najbolj ustreza predlog tovariša Suhadolnika. Zato je v smislu njegovega predloga sestavila ustrezen amandma. Pri tem je upoštevala sklep in priporočilo, ki ga bosta sprejemala republiški in gospodarski zbor. V tem aktu je na 4. strani v prvem odstavku druge točke povedano, naj gospodarske organizacije pri delitvi dohodka upoštevajo načelo gospodarnosti in povečani dohodek namenijo predvsem za izboljšanje likvidnosti poslovanja in za nadaljnji razvoj. Ta dikcija ustreza tudi priporočilu in sklepu, ki ga sprejme skupni zbor delovnih skupnosti. Torej zaradi enakopravnega tretiranja vseh področij predlagamo našemu zboru, naj bi v svoje priporočilo in sklep, ki obsega dve strani, vnesel spremembo, ki se glasi: »Presežek sredstev naj samoupravne skupnosti namenijo po sprejetih zaključnih računih za kritje materialnih stroškov in za najnujnejši razvoj.« Prvi odstavek druge točke pa naj bi ostal nespremenjen. S tem amandmajem bi dalo področje izobraževanja svoj prispevek k sanaciji dvakrat. Prvič s tem, da sredstva blokiramo do potrjenih zaključnih računov in drugič, da blokiramo osebne dohodke v višini, ki je določena s sanacijskim programom izvršnega sveta. Obenem pa se s takim stavkom področja samoupravnih skupnosti, torej tudi izobraževalnih skupnosti, obravnavamo enako kot gospodarske organizacije, kar je bil doslej cilj vseh družbenih dogovorov. To je vse in prosim prosvetno-kulturni zbor, da o amandmaju, ki se glasi: »Presežek sredstev naj samoupravne skupnosti namenijo po sprejetih zaključnih računih za kritje materialnih stroškov in najnujnejši razvoj« razpravlja, ga eventualno dopolni in o njem določi. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Slišali ste predlog skupine poslancev, ki ga je pravkar prečitala tovarišica Kornhauserjeva. Želi kdo razpravljati o amandmaju? (Nihče.) Če ne, dajem amandma na glasovanje. To je amandma k predlogu priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti SR Slovenije za leto 1969, ki ga je predlagala skupina poslancev. Kdor je za amandma, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Eden.)

Ugotavljam, da je amandma z enim vzdržanim glasom sprejet.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila v obravnavo skupna komisija vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije. Želi njen predstavnik, poslanec Jernej Lenič, predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne želi.) Začenjam razpravo: še prej pa vprašam predstavnika zakonodajno-pravne komisije tovariša Suhadolnika, če ima komisija pripombe k predlogu odloka. Prosim, besedo ima tovariš Suhadolnik.

Jože Suhadolnik: Nimam pripombe, ker je to začasni odlok o ureditvi sklica. Pozivam pa vse poslance, da daste morebitne pripombe k delovni osnovi odloka, s katerim se bo dokončno uredilo vprašanje delovnih področij zborov, vprašanja, h katerim morajo dati mnenja delegati občin, kakor tudi razmerja med zbori.

Prosim vas, da daste pripombe pravočasno in jih ne pošiljate samo komisiji vseh zborov skupščine za spremembo in dopolnitev poslovnika, pač pa tudi našemu zboru, da bi lahko tudi komisija za poslovnik našega zbora obravnavala te pripombe. Hvala.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Dalje, še kdo želi razpravljati? Če ne, dajem predlog na glasovanje. Kdor je zanj, naj prosim glasuje. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin Skupščine SR Slovenije.

S tem prekinjam sejo. Pozivam vas, da se vsi udeležite seje skupnega zbora. Prav tako vas prosim, da ne odidete po seji skupnega zbora, ker moramo danes izčrpati ves dnevni red. Delo bomo nadaljevali v zgradbi skupščine.

(Seja je bila prekinjena ob 13.50 in se je nadaljevala ob 20.45.)

Predsednik Miloš Poljanšek: Oprostite, da se je vsa zadeva toliko zavlekla; če bomo hitri in jasni pri odločitvah, obljubljam, da bomo lahko hitro končali sejo.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo izvršni svet, ki je hkrati predlagal, da skupščina obravnava predloženi zakon po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Želi predstavnik izvršnega sveta, tovariš dr. Vladimir Bračič predlog zakona ustno obrazložiti? (Ne želi.) Predlog zakona sta obravnavala odbor našega zbora za telesno kulturo, ki se je s predlogom za skrajšanje postopka strinjal, in zakonodajno-pravna komisija. Oba sta o obravnavi predložila pismeni poročili. Želita poročevalca odbora oziroma komisije še ustno obrazložiti stališče odbora oziroma komisije? (Ne želita.) Začenjam razpravo, in sicer najprej o predlogu, da se predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Tako lahko dam predlog za skrajšani postopek na glasovanje. Kdor je za, naj glasuje. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sklenil obravnavati zakon o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Odpiram razpravo. Kdo se javlja k besedi? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo. Želi morda predlagatelj še ustno obrazložiti predlog? (Ne želi.) Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor našega zbora za vzgojo in izobraževanje in zakonodajno-pravna komisija, ki sta o tem predložila pismeni poročili. Želita poročevalca odbora oziroma zakonodajno-pravne komisija še ustno obrazložiti njena stališča? (Ne želita.)

Predlog za izdajo zakona je obravnaval tudi izvršni svet Skupščine SR Slovenije in se s predlogom strinja. Želi morda besedo predstavnik izvršnega sveta? (Ne želi.) Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli tudi stališča republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Želi morda predstavnik tega odbora besedo? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Kaže, da nihče ne želi razpravljati. Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep:

1. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu se sprejme;

2. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo;

3. hkrati z osnutkom zakona naj republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži tudi analizo, ki naj s sociooloških, psiholoških, političnih, formalno-pravnih in drugih vidikov prikaže problematiko usposobljenosti ravnateljev šol in vprašanja, ki so prišla do izraza v dosedanjih postopkih in imenovanjih ravnateljev;

4. republiški sekretariat za prosveto in kulturo mora pri izdelavi osnutka upoštevati načela predloga za izdajo zakona, pripombe odbora za vzgojo in izobraževanje ter zakonodajno-pravne komisije;

5. republiški sekretariat za prosveto in kulturo mora pedložiti osnutek zakona do 31. oktobra letošnjega leta.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo. Želi morda predlagatelj besedo? (Ne želi.) Predlog za izdajo zakona sta obravnavala odbor našega zbora za vzgojo in izobraževanje in zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca ustno pojasniti stališče odbora oziroma komisije? (Ne želita.) Predlog za izdajo zakona je obravnaval tudi izvršni svet Skupščine SR Slovenije in se je z njim strinjal. Želi besedo predstavnik izvršnega sveta? (Ne želi.)

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli tudi stališča republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Želi besedo predstavnik tega odbora? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo poseči v razpravo? (Ne želi.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep:

1. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju se sprejme;

2. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju pripravi republiški sekretariat za prosveto in kulturo;

3. hkrati z osnutkom zakona naj republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži tudi analizo, ki naj s socialoške, psihološke, politične, formalnopravne in druge plati prikaže problematiko usposabljenosti ravnateljev šol, in vprašanja, ki so prišla do izraza v dosedanjih postopkih in imenovanih ravnateljev;

4. republiški sekretariat za prosveto in kulturo mora pri izdelavi osnutka zakona upoštevati načela predloga za izdajo zakona, pripombe odbora za vzgojo in izobraževanje ter zakonodajno-pravne komisije;

5. republiški sekretariat za prosveto in kulturo predloži osnutek zakona do 31. oktobra 1969.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije.

Predlog odloka je predložil skupščini v obravnavo izvršni svet. Njegov predstavnik je dr. Vladimir Bračič. Želi morda ustno pojasniti predlog? (Ne želi.) Predlog odloka sta obravnavala odbor našega zbora za vzgojo in izobraževanje in zakonodajno-pravna komisija. Ali želita besedo poročevalca? (Ne želita.) Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdo je za, naj glasuje z dvigom roke. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z izplačili posojil iz sredstev SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost.

Predlog odloka je predložila v obravnavo komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja. Želi predstavnik te komisije predlog odloka še ustno obrazložiti? Kaže, da člana te komisije Emila Rojca, ni več med nami. Dajem predlog odloka v razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je prosvetno-kulturni zbor soglasno sprejel predlog o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost. V komisijo za državno varnost se izvolijo:

za predsednika: Marjan Orožen,

za člane: Adolf Arigler, Vlado Janežič, Martin Košir, Vinko Kramar, Franc Puterle in Jožko Strukelj.

Smo pri zadnji točki dnevnega reda, to je pri poslanskih vprašanjih.

Je tovariš Janez Kerčmar še navzoč? Želi slišati odgovor? (Da.) Že na zadnji seji našega zbora bi moral poslanec Janez Kerčmar dobiti odgovor na svoje vprašanje. Ker pa sta opravičila odsotnost tako naš poslanec kot tudi tovariš Ludvik Zajc, ki naj bi na vprašanje odgovoril, uvrščam to vprašanje danes na dnevni red. Poslanec Janez Kerčmar je pravzaprav zastavil več vprašanj, in sicer v zvezi z odpiranjem novih oddelkov in z namestitvami novih učiteljev v jeseni, dalje v zvezi z zanesljivostjo dogovorov med republiško izobraževalno skupnostjo in občinskimi skupščinami glede sredstev za financiranje izobraževalnih programov, amortizacijo šolskih zgradb in v zvezi s financiranjem B programa vzgoje in izobraževanja.

Izvršni svet je sporočil, da bo na ta vprašanja odgovoril Ludvik Zajc.

Ugotavljam, da predsednika izvršnega odbora izobraževalne skupnosti ni med nami, pač pa je tajnik izobraževalne skupnosti tovariš Mirko Tušek. Kot kaže, bo odgovoril na vprašanje. Prosim, tovariš Tušek.

Mirko Tušek: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Na vprašanje poslanca tovariša Janeza Kerčmarja dajem naslednje odgovore:

Zaradi osvežitve bom vprašanja ponovil. Prvo vprašanje: »Letošnji izračun sredstev za šolstvo je republiška izobraževalna skupnost naslonila na lanska organizacijska poročila. Centri so ob tem na boljšem, ker so imeli že prej izpopolnjeno kadrovsko zasedbo, odročni kraji pa te še nimajo, imajo večinoma mlad kader, ki je od takrat že opravil strokovne izpite, ali pa so šole sedaj ob prvem razpisu dobile potreben kader. Letos republiška izobraževalna skupnost niti temeljne izobraževalne skupnosti ne predvidevajo sredstev za nove namestitve prepotrebnega kadra, niti sredstev za nujne nove oddelke v jeseni. Takšno stanje je za razvoj šolstva in za boljšo strokovno delo nevzdržno. Za razširjeno dejavnost naj bi zagotovile sredstva občinske skupščine, vendar te ne morejo več prispevati. Zato vprašujem, kako bomo jeseni financirali nove oddelke, namestitve novega strokovnega kadra in kakšna je perspektiva za reševanje te problematike. Ali bo v jeseni za šole to korak nazaj?«

Vprašanje poslanca v bistvu že vsebuje tudi odgovor, saj pravi tovariš poslanec, da morajo sredstva za razširitev obvezne dejavnosti preskrbeti občinske skupščine. Zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju izobraževanja v členu 6 povsem jasno določa pristojnosti temeljnih izobraževalnih skupnosti in občinskih skupščin pri financiranju osnovne dejavnosti osnovnih šol. Republiška izobraževalna skupnost se vključuje v financiranje te dejavnosti šele potem, ko občinske skupščine ne morejo zagotoviti potrebnih sredstev. Z višino dodeljenih dopolnilnih sredstev v letošnjem letu pa je zagotovljena sanacija materialnega položaja osnovnih šol v skladu s stališči, kakršne je sprejela Skupščina SR Slovenije.

Drugo vprašanje je naslednje: »Republiška izobraževalna skupnost se je letos temeljito dogovarjala z občinskimi skupščiniami o potrebnih sredstvih za financiranje »A« programa izobraževanja. Dogovor je bil obojestransko obvezen. Večina občinskih skupščin se je dogovora držala in je s finančnimi načrti izločila potrebna sredstva za izobraževanje. Ko so bili finančni načrti občin sprejeti in dogovorjena sredstva izločena, je republiška izobraževalna skupnost opravila z vsemi predstavniki temeljnih izobraževalnih skupnosti realni

izračun potrebnih sredstev. Po tem izračunu, ki je bil obojestransko soglasen, je republiška izobraževalna skupnost pred dostavitvijo pogodb temeljnim izobraževalnim skupnostim, te obvestila, da ponovno niža dogovorjena sredstva z utemeljitvijo, ker v republiki ni zadosti sredstev. Tako so dogovor občinske skupščine izpolnile, republiška izobraževalna skupnost pa ne.

Menim, da sta sklenjeni dogovor dolžni spoštovati obe stranki. Sprašujem, kakšno bo v bodočnosti kontaktiranje med občinskimi skupščinami in republiško izobraževalno skupnostjo, da se bodo občinske skupščine na dogovore lahko zanesle.«

Na to drugo vprašanje dajemo naslednje pojasnilo:

Višina dopolnilnih sredstev, ki naj bi jih občinske skupščine zagotovile za osnovne šole, je določena s sklepom o merilih in pogojih za zagotavljanje posebnih dopolnilnih sredstev temeljnim izobraževalnim skupnostim v letu 1969, ki ga je sprejela skupščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije. Soglasje k temu sklepu pa je dala Skupščina SR Slovenije.

Višina sredstev za osnovno šolstvo je bila ugotovljena s kontrolnimi izračuni, ki jih je izdelala strokovna služba republiške izobraževalne skupnosti, na podlagi organizacijskih poročil vseh osnovnih šol. Ti izračuni so bili usklajeni na sestankih s predsedniki temeljnih izobraževalnih skupnosti. Republiška izobraževalna skupnost je pred tem izdelala le orientacijske izračune na podlagi zahtev temeljnih izobraževalnih skupnosti. Izpolnitev teh zahtev pa republiška izobraževalna skupnost ni nikoli obljubila, temveč je nasprotno, vedno izrecno poudarjala, da bodo definitivna sredstva določena na podlagi kontrolnih izračunov.

Tretje vprašanje, ki ga postavlja tovariš poslanec Kerčmar, zadeva amortizacijo šolskih zgradb. Sprašuje, ali bomo v bližnji bodočnosti začeli urejati amortizacijo šolskih zgradb in če ne, od kod bodo zagotovljena sredstva za manjše investicije in popravila, da zgradbe ne bi propadle. V zvezi s tem vprašanjem lahko opozorim samo na to, da vprašanje amortizacije urejajo naslednji zakonski predpisi: zakon o revalorizaciji, koeficientih in osnovi za revalorizacijo sredstev delovnih organizacij določenih področij, zakon o stopnji amortizacije osnovnih sredstev delovnih organizacij določenih področij in zakon o spremembi zakona o uporabi amortizacijskih sredstev delovnih organizacij določenih področij. Vsi ti zakoni so bili objavljeni v Uradnem listu SR Slovenije, številka 11, ki je izšla 3. aprila 1969. Vprašanje sredstev je osnovnih problem, ki ga bo morala reševati v prihodnjem letu republiška skupščina.

Zadnje vprašanje zadeva financiranje »B« programa, to je dopolnilne dejavnosti, ki jih opravljajo šole. Tovariš poslanec meni, da je letos financiranje tega programa izredno pereče. Izobraževalne skupnosti še junija niso uredile financiranje tega programa, ker manjkajo potrebna sredstva občinskih skupščin. Te dokazujejo, da nimajo sredstev, na drugi strani pa je program uzakonjen, npr. otroško varstvo.

Letos so mnoge temeljne izobraževalne skupnosti, ki zbirajo sredstva za investicije za otroško varstvo, porabile ta sredstva za financiranje »B programa«. Tak način financiranja ni perspektiven, položaj učiteljev in vzgojiteljev je nestalen in trpi delo. Sprašujem, ali se v bližnji prihodnosti predvideva kakšen stabilnejši način financiranja te dejavnosti, ki bi dajal garancijo sistematskega razvoja tega področja.

Na to vprašanje odgovarjam tole: Občinske skupščine financirajo izobraževanje na podlagi programov, ki jih sprejmejo vsako leto, lahko pa seveda

tudi za daljše razdobje. V teh programih bi moralo biti zajeto tudi otroško varstvo, poleg tega pa še druge dejavnosti, ki sodijo v »B program«. To so dejavnosti glasbenih šol, delavskih univerz in tako dalje.

To pomeni, da ni potreben nov, stabilnejši način financiranja te dejavnosti, ker gre dejansko za uresničevanje sprejetih programov v okviru možnosti, ki so jih morale občinske skupščine presojati, ko so sprejemale te programe.

Temeljne izobraževalne skupnosti imajo vso pravico in možnost, da potem, ko so ti programi že sprejeti, z arbitražo izterjajo ustrezna sredstva.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Ima poslanec Kerčmar še morda kako dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Poslanec Jože Melanšek je navzoč. Pismeno je postavil vprašanje v zvezi s sestavkom Draga Hama v 10. številki »Prosvetnega delavca«. Izvršni svet je sporočil, da bo na poslančevo vprašanje odgovoril republiški sekretar za prosveto in kulturo tovariš Slavko Bohanec. Besedo ima tovariš Bohanec.

Slavko Bohanec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Poslanec tega zbora, tovariš Jože Melanšek vprašuje naslednje:

1. Ali je bil res postopek priprav sprejemanja osnutka in predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli in pedagoški službi »ignorantski« do mnenj in predlogov posameznikov, sindikata in pedagoških ustanov?

2. Ali je res, da niso pristojne pedagoške institucije dale utemeljena in argumentirana mnenja. In dalje, če je tako bilo, kdo je kriv in kdo odgovoren za tako stanje in ali so bili morda poslanci zavedeni, da so tako razpravljali, predlagali in sklepali in zakaj imata sindikat in skupščina vsak svojo politiko?

Na obe vprašanji odgovarjam hkrati:

Na željo tovariša poslanca, da dobi odgovor na postavljeni vprašanji v obliki informacije, posredujemo po kronološkem redu nekaj sestavin postopka obravnave omenjenih dveh zakonov. K temu dodajamo nekaj mnenj, ki so povezana z obravnavo, ali so iz nje logično izpeljana.

Najprej o zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli. Osnutek tega zakona je predložil na iniciativo izvršnega sveta republiški sekretariat za prosveto in kulturo. O njem je razpravljal odbor izvršnega sveta za znanost, kulturo in prosveto na dveh sejah: 22. 10. 1968 in 19. 2. 1969.

Izvršni svet skupščine je sprejel predlog zakona z dne 13. 3. 1969. Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora skupščine je obravnaval predlog zakona na seji 31. 3. 1969. leta. Glede omenjenega napredovanja učencev z negativno oceno iz tujega jezika je odbor po obravnavi osnutka zaprosil za strokovno mnenje zavod za šolstvo SR Slovenije, pedagoški inštitut Ljubljana in oddelek za pedagogiko pri filozofski fakulteti. Za te strokovne službe je bila sprejemljiva le kompromisna rešitev, po kateri lahko učenec 8. razreda z negativno oceno iz tujega jezika uspešno konča šolo s pogoji, da je imel dopolnilni pouk, da je opravljal popravni izpit in da se ne bo vpisal v srednjo šolo, v kateri se poučujejo tuji jeziki.

To kompromisno rešitev, s katero se je strinjal tudi odbor, je izvršni svet upošteval v 6. členu predloga zakona. Odbor je predlagal republiškemu zboru, da sprejme predlog zakona z amandmaji odbora. O predlogu tega zakona je razpravljal na seji dne 2. aprila 1969 tudi odbor za šolstvo prosvetno-kultur-

nega zbora. Odbor je predlagal republiškemu zboru, da predlog zakona sprejme vključno z amandmaji odbora.

V predlogu tega zakona je pododbor za šolstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti poslal dne 4. aprila 1969. leta izvršnemu svetu in Skupščini SR Slovenije svoje mnenje. Ugotoviti je treba, da je bilo to mnenje posredovano šest dni pred sprejetjem zakona, kakor tudi, da je bilo posredovano po obravnavi v pristojnih skupščinskih odborih. Oba pristojna zbora sta sprejela predlog zakona soglasno.

In še o zakonu o prosvetno-pedagoški službi. Iniciativa za ta zakon je izšla iz skupne seje odbora prosvetno-kulturnega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov in odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora, ki je bila dne 10. aprila 1968, ko sta obravnavala stanje prosvetno-pedagoške službe v Sloveniji in predloge za njeno vsebinsko in organizacijsko izpopolnitev.

Ustrezno gradivo je izdelal in predložil zavod za šolstvo SR Slovenije. Odbora sta priporočila zavodu za šolstvo, naj stališča in predloge, ki so bili dani v razpravi, upošteva pri razpravi nove informacije in pripravi predloge za spremembe vseh predpisov, ki onemogočajo ali ovirajo delo prosvetno-pedagoške službe vključno s sedanjim zakonom o prosvetno-pedagoški službi. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, a pred tem tudi odbor za znanost, prosveto in kulturo, je dne 26. maja 1968 obravnaval gradivo o prosvetno-pedagoški službi, zavzel o njem stališča in naročil republiškemu sekretariatu za prosveto in kulturo, naj izdela upoštevajoč navedena stališča, predlog za spremembo zakona o prosvetno-pedagoški službi.

O teh stališčih izvršnega sveta je na seji 28. junija in 1. julija 1968 razpravljal odbor za šolstvo prosvetno-kulturnega zbora. 10. julija 1969 pa je o prosvetno-pedagoški službi razpravljal prosvetno-kulturni zbor in sklenil, naj izvršni svet pripravi osnutek sprememb zakona o prosvetno-pedagoški službi in ga predloži prosvetno-kulturnemu zboru. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo je v sodelovanju z zavodom za šolstvo SR Slovenije pripravil osnutek zakona in ga predložil v mnenje pedagoškemu inštitutu v Ljubljani, oddelku za pedagogiko filozofske fakultete in Zvezi pedagoških društev. Na podlagi pripomb je pripravil osnutek zakona v treh variantah in ga predložil izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije. O tem je razpravljal odbor izvršnega sveta za znanost, prosveto in kulturo na dveh sejah 2. 12. 1968 in 3. 4. 1969. Z ustreznim poročilom je predložil predlog zakona na sejo izvršnega sveta dne 7. 4. 1969, ki k predlogu ni imel pripomb.

Nato je predlog zakona obravnaval odbor za šolstvo prosvetno-kulturnega zbora, ki ga je skupščini predložil v obravnavo odbor republiškega zbora za prosveto in kulturo. V načelni razpravi je ugotovil, da vsebuje predlog zakona večino spreminjevalnih in dopolnilnih predlogov, ki jih je dal odbor k zakonskemu osnutku. Odbor je k posameznim členom predloga zakona sprejel več amandmajev, ki jih je predlagatelj zakona sprejel. Odbor se je strinjal z vsemi amandmaji, ki jih je k predlogu zakona predlagala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Odbor je predlagal prosvetno-kulturnemu zboru, da sprejme predlog zakona z amadmaji odbora.

Pododbor za šolstvo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti k predlogu tega zakona ni poslal mnenja niti izvršnemu svetu niti Skupščini SR Slovenije. Na seji prosvetno-kulturnega zbora dne 11. 3. 1969

je predstavnik sindikata pojasnil stališča pododbora za šolstvo tega sindikata. Poslanci tega zbora so tako bili med drugim seznanjeni tudi z mnenjem tega sindikata.

Predlog zakona je sprejel republiški zbor soglasno, v prosvetno-kulturnem zboru pa s 44 glasovi, 6 vzdržanimi in 4 glasovi proti.

V obeh primerih je bil dovolj dolgotrajen in temeljit postopek, v katerem so bili med drugim na ustrezen način angažirani tudi poslanci, najprej kot člani ustreznih skupščinskih odborov in kasneje na zasedanjih svojih zborov. V primeru zakona o pedagoški službi izhaja pobuda prav iz skupščine, njenih odborov in prosvetno-kulturnega zbora. Prav tako so v obeh primerih sodelovale s svojimi mnenji in stališči pristojne institucije: zavod za šolstvo in pedagoški inštitut, v primeru spremembe zakona o osnovni šoli pa tudi filozofska fakulteta.

V postopek se je vključil tudi sindikat družbenih dejavnosti. V času obeh zakonodajnih postopkov je o njuni problematiki poročal tudi tisk. Dejstvo pa je, da o obeh zakonih niso bili vsi enakih misli. K temu si dovolimo samo tole pripombo:

Naravno je, da se stališča družbenih dejavnikov v posameznem primeru nasprotujejo, pristojnost in dolžnost poslancev pa je, da se odločajo po svoji vesti in svojem prepričanju. Prav tako je po našem mnenju jasno, da stališča, ki jih zagovarjajo v tisku posamezni pisci, še niso tudi uradna stališča in ocene organa in organizacije. Tako menimo, je tudi v tem primeru. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Odgovor je bil izredno obsežen in vendarle želi predstavnik sindikata družbenih dejavnosti, tovariš Grčar, upam, prav na kratko nekaj pojasniti.

Slavko Grčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci; Prav na kratko bi v zvezi s poslanskim vprašanjem pojasnil tri stvari:

1. Sindikat delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, kot je znano, se izredno trudi, da bi po svoje prispeval k razreševanju problemov na področju vsebine in organizacije dela samoupravljanja, materialnega položaja in ustreznega vrednotenja dela v šolstvu, seveda v okviru svojih pristojnosti in na način, ki ustreza samostojni družbeno-politični organizaciji. Ugotavljamo, da doslej pri vseh naših prizadevanjih nismo zasledili različnih politik, da tako rečem, v sindikatu in v prosvetno-kulturnem zboru te skupščine. Nasprotno, ugotavljali smo, da smo bili v veliki večini primerov zelo enotni v oceni situacije in v oceni ukrepov, ki so nujni. Če pa seveda tu in tam pride do posameznih razlik, mišljenj in pogledov, pa to ne štejemo za nič nenormalnega.

2. Kot je bilo v odgovoru tovariša Bohanca že rečeno, so mnenja lahko različna. Prosvetni delavec je glasilo republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, vendar si republiški odbor nikdar ni lastil pravice cenzurirati posameznih prispevkov. Zato seveda ni mogoče slehernega sestavka v tem listu šteti že za oceno ali stališče republiškega odbora. Stališča in ocene sindikata delavcev družbenih dejavnosti so vselej izrecno oblikovana v dokumentih.

3. Dosedanji stiki med kulturno-prosvetnim zborom republiške skupščine in sindikatom delavcev družbenih dejavnosti Slovenije so bili dobri. Vsi izgledi so, da se v tem mandatu še izboljšajo, razširjajo in poglobijo. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Ima morda poslanec še kakšno dodatno vprašanje? (Ne.) Koristno bi bilo, da tako vprašanje kot odgovor dobi urednik »Prosvetnega delavca« tovariš Ham in da se seznani z avtentičnim stališčem prosvetno-kulturnega zbora in odbora sindikatov družbenih dejavnosti, kar bo v korist objektivnejšemu poročanju o stališčih obeh. Tu je še vprašanje Mirana Hasla.

Slavko Bohanec: Tovariš poslanec je vprašal v drugem delu svojega vprašanja naslednje: Ali ne bi kazalo edinemu slovenskemu pomorskemu muzeju glede na njegov pomen, dejavnost in vlogo ob izrednem vzponu in razvoju pomorskega gospodarstva dati status republiške ustanove, pomembne za slovensko nacionalno kulturo?

Odgovor: Pomorski muzej »Sergej Mašera« v Piranu se je v zadnjih letih razvil iz kompleksnega mestnega muzeja v muzej z močno poudarjenim pomorskim oddelkom in je kot tak edini v Sloveniji. S tem se je seveda spremenil tudi njegov delokrog, ki ne zajema več samo ozemlja piranske občine, marveč pomorstvo vse Slovenije, točneje povedano vsega slovenskega ozemlja.

To je seveda mišljeno predvsem v strokovnem in študijsko-raziskovalnem smislu. V upravnem pogledu je sedaj muzej občinska ustanova. Spremembe tega statusa v republiško ustanovo je stvar načelne narave in odločitve. Pri tem bi ne bilo najbolje, če bi izenačili slovensko nacionalno pomembnost muzeja s statusom republiške ustanove in na tej osnovi iskali rešitve. Spričo izrednega vzpona slovenskega pomorskega gospodarstva bi bilo dobro razmisliti tudi o tem, da bi njegovo ustanoviteljstvo prevzelo naše pomorsko gospodarstvo, kot so slovenski rudniki prevzeli muzej v Velenju, železarne muzej na Jesenicah, čebelarji muzej v Radovljici itd.

Bodoče financiranje pa bi se dalo dogovorno urediti med predstavniki pomorskega gospodarstva npr. Luka Koper, splošna plovba Piran, Intereuropa, občino in republiko. Kakor je znano, pripravljamo republiški zakon v financiranju kulture, ki uvaja tudi kulturne skupnosti. Treba bo vnesti nove elemente v urejanju našega kulturnega dogajanja. Ob sprejemanju zakona, a tudi kasneje ob delu kulturnih skupnosti, bo potrebno določneje odgovoriti na vprašanje, kako urediti status tega muzeja, kakor tudi nekaterih drugih kulturnih zavodov, katerih dejavnost je podobnega značaja. Hvala lepa.

Predsednik Miloš Poljanšek: Hvala lepa. Ima tovariš Hasl kako dodatno vprašanje? (Nima.) Želi še kdo od navzočih poslancev poslansko vprašanje? To lahko stori tudi pismeno do prihodnje seje. (Ne javi se nihče.)

S tem smo izčrpali dnevni red in zaključujem današnjo sejo, pri čemer se toplo zahvalim za vašo primerno vztrajnost, kar nam je omogočilo, da smo lahko uspešno izčrpali obsežen in verjetno po vsebini zelo tehten dnevni red. Hkrati vam želim v času skupščinskega odmora čim prijetnejše počitnice, v jeseni pa na svidenje.

(Seja je bila zaključena ob 21.25.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

1. seja

(8. in 9. maja 1969)

Predsedovala: Franc Kosmač,
po letih najstarejši poslanec zbora in

dr. Srečko Koren,
predsednik socialno-zdravstvenega zbora

Začetek seje ob 10. uri.

Predsedujoči Franc Kosmač: Tovarišice in tovariši poslanci! Na podlagi odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije pričenjam kot najstarejši navzoči poslanec prvo sejo socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije, ki jo je sklical predsednik Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher.

Sejo zbora bom vodil do izvolitve novega predsednika socialno-zdravstvenega zbora.

Za sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. izvolitev verifikacijske komisije;
2. poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov;
3. slovenska izjava poslancev;
4. izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije;
5. izvolitev predsednika in podpredsednika socialno-zdravstvenega zbora;
6. obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.) Če ne, ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, in sicer izvolitev verifikacijske komisije.

Po 3. členu odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije mora na začetku prve seje vsak zbor izvoliti verifikacijsko komisijo, ki šteje 11 članov. Komisija nato izvoli izmed sebe predsednika in

določi poročevalca za zbor. Naloga komisije je, da pregleda poročila republiške volilne komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka. Verifikacijska komisija preizkusi pravilnost volitev in sestavi poročilo za zbor. Šele na podlagi poročila verifikacijske komisije odloči zbor o verifikaciji mandatov.

Na podlagi 101. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlagam v verifikacijsko komisijo naslednje poslance: Boris Filli, dr. Lidija Andoljšek-Jeras, dr. Ciril Bratuž, dr. Irena Ivančič, dr. Zdravko Javh, dr. Ivan Kopač, Stanislav Keber, dr. Mitja Mrgole, Milan Razdevšek, dr. Davorin Valenti in Ferdinand Vode.

Dajem predlog v obravnavo. Ima kdo kakšne spreminjevalne ali dopolnilne predloge? (Nihče.) Če ni novih predlogov, dajem svoj predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je verifikacijska komisija socialno-zdravstvenega zbora izvoljena v naslednji sestavi: Boris Filli, dr. Lidija Andoljšek-Jeras, dr. Ciril Bratuž, dr. Irena Ivančič, dr. Zdravko Javh, dr. Ivan Kopač, Stanislav Keber, dr. Mitja Mrgole, Milan Razdevšek, dr. Davorin Valenti in Ferdinand Vode.

Prosim člane komisije, da se sestanejo v sobi številka 84 v pritličju. Komisija naj se konstituira, pregleda poročilo republiške komisije, poslanska potrdila o izvolitvi, volilne spise ter morebitne pritožbe, ugovore in opozorila, ki se tičejo volilnega postopka in preizkusi pravilnost volitev. O svojem delu naj sestavi poročilo in naj z njim seznani socialno-zdravstveni zbor. Odrejam odmor, da omogočimo verifikacijski komisiji, da opravi svoje delo. Sejo bomo nadaljevali v tej dvorani ob 13. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 10.10 in se je nadaljevagal ob 13. uri.)

Predsedujoči Franc Kosmač: Nadaljujemo sejo socialno-zdravstvenega zbora.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, in sicer na poročilo verifikacijske komisije in verifikacijo mandatov.

Predsednik verifikacijske komisije poslanec Boris Filli me je obvestil, da je komisija opravila svoje delo. Prosim poslanca Borisa Fillija, da kot poročevalec da poročilo.

Boris Filli: Verifikacijska komisija je na podlagi 4. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na današnji seji obravnavala poročilo republiške volilne komisije z dne 5. maja 1969, pregledala poslanska potrdila o izvolitvi ter volilne spise in ugotovila:

1. Volilna telesa v občinah, ki so bila sestavljena v skladu z določbami 118. in 119. člena zakona o volitvah poslancev Skupščine SR Slovenije, so v sredo dne 23. aprila 1969 volila poslance socialno-zdravstvenega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije v volilnih enotah, določenih v 4. členu zakona o določitvi volilnih enot za volitve poslancev Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 5–23/69). V 33 volilnih enotah je bilo treba izvoliti 60 poslancev socialno-zdravstvenega zbora.

2. V navedenih 33 volilnih enotah je kandidiralo skupaj 92 kandidatov, katerih kandidature so v skladu z zakonom potrdile pristojne občinske volilne komisije.

3. Volilna telesa v občinah so izmed vseh kandidatov izvolila 60 poslancev po naslednjih načelih; če je v volilni enoti kandidiralo toliko kandidatov, kot je v volilni enoti treba izvoliti poslancev, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh članov volilnega telesa; če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni za poslance tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh članov volilnih teles v občinah z območja volilne enote. Če kandidira v volilni enoti več kandidatov, kot je v volilni enoti potrebno izvoliti poslancev, je izvoljen tisti kandidat oziroma tisti kandidati, ki so dobili največ glasov v volilnem telesu; če sestavljata volilno enoto dve ali več občin, so izvoljeni tisti kandidati, ki so dobili največ glasov v volilnih telesih v vseh občinah z območja volilne enote.

4. Republiška volilna komisija je na podlagi volilnih spisov, ki jih je po opravljenih volitvah prevzela od občinskih volilnih komisij, preizkusila zakonitost volitev v posameznih volilnih enotah in ugotovila, da so bili postopek za določitev kandidata in volitve same v skladu z zakonitimi predpisi in da ni bilo nepravilnosti takšnega značaja, ki bi lahko bistveno vplivale na kandidature oziroma na volilne izide.

5. Komisija je ugotovila, da je v poročilu, ki je bilo posredovano poslancem, napačno navedeno število glasov za kandidata Dunjo Obersnel iz volilne enote Ljubljana-Center, ki ima 25 in ne 35 glasov.

Na podlagi navedenih ugotovitev verifikacijska komisija socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije predlaga, da socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije potrdi izvolitev poslancev socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije, in sicer:

Volilna enota:

Murska Sobota	GRUŠOVNJAK dr. Štefan
	VARGA dr. Štefan
Lendava	ŠABJAN Nikolaj
Gornja Radgona	SAGAJ Franc
Maribor	DROLC dr. Adolf
	MALEŠIČ Matija
	KOREN dr. Srečko
	JURC dr. Franc
	VALENTI dr. Davorin
Ptuj	MRGOLE dr. Mitja
	KRAJNC Franc
Slovenska Bistrica	ŠLIBAR dr. Marta
Ravne na Koroškem	RAZDEVŠEK Milan
	KOSI Miroslav
Velenje	ROGELJ dr. Jože
Žalec	FON Mija
Celje	KOPAČ dr. Ivan
	KROFL-MALENŠEK dr. Marta
	POTOČNIK Alojz

Šmarje pri Jelšah	MAJHEN dr. Jožko
	PRATENGRAZER Jože
Krško	PEČAR dr. Samo
Brežice	LOVŠE Tončka
Trbovlje	IVANČIČ dr. Irena
Ljubljana-Moste-Polje	ANDOLJŠEK-JERAS dr. Lidija
	KEBER Stane
Ljubljana-Bežigrad	MIS dr. Dušan
	MAROLT dr. Jože
Ljubljana-Center	GRABENŠEK Anton
	ŠPICAR dr. Bojan
	KOŠUTA dr. Srečko
	POLJANŠEK dr. Rado
	LIKAR dr. Miha
	JAVH dr. Zdravko
	ZAVRNIK dr. Oldrih
Ljubljana-Šiška	OKRŠLAR Anica
	ŠUŠTERŠIČ dr. Boris
Ljubljana-Vič-Rudnik	HODALIČ dr. Milan
	BUNTA dr. Stjepan
Logatec	KOSMAČ Franc
Novo mesto	PADOVAN Jože
	PEČAVAR dr. Albin
Grosuplje	NERED Jože
Kamnik	VODE Ferdinand
Domžale	CELESTINA dr. Miran
Jesenice	AŽMAN Tomaž
	OSREDKAR Slavko
Radovljica	RUS dr. Borut
Kranj	FORTIČ dr. Bojan
	VETER dr. Igor
Škofja Loka	KOŠIR dr. Anton
Nova Gorica	BRATUŽ dr. Ciril
	KLAVORA dr. Vasja
Tolmin	KOVAČIČ dr. Edmond
Ajdovščina	PELICON Frančiška
Postojna	ŠUŠTAR Emil
	PROSENAK Branko
Koper	FILLI Boris
	GERBEC dr. Vida
	PERTOT dr. Vojteh

Verifikacijska komisija predlaga, da socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije sprejme to poročilo in tako verificira mandate vseh navedenih poslancev socialno-zdravstvenega zbora.

Predsedujoči Franc Kosmač: Pričenjam razpravo o poročilu verifikacijske komisije. Prosim, kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o poročilu.

O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bil mandat kateregakoli poslanca osporavan. Kkodr je za to, da se sprejme poročilo verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo verifikacijske komisije in njene predloge ter s tem potrdil oziroma verificiral mandate vseh 60 poslancev socialno-zdravstvenega zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na slovesno izjavo poslancev.

Ker so bili vsi poslanski mandati verificirani, prosim vse poslance, da vstanejo in poslušajo besedilo slovesne izjave, ki jo bom sedaj prečital: »Izjavljam, da bom dolžnost poslanca Skupščine SR Slovenije opravljal vestno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom svoje moči posvetil nadaljnjemu razvoju in uresničevanju ciljev socialistične družbe in interesom narodov in občanov Socialistične federativne republike Jugoslavije in Socialistične republike Slovenije.«

Ker mora vsak poslanec besedilo slovesne izjave podpisati, vas prosim, da besedilo slovesne izjave, ki vam je bila poslana po pošti oziroma ste jo danes prejeli pred pričetkom seje, podpišete in jo oddaste sekretarju zbora.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja šteje 13 članov, in sicer voli v komisijo štiri člane republiški zbor, po dva člana vsak zbor delovnih skupnosti, tri člane pa delegira republiška konferenca Socialistične zveze.

Skupina 10 poslancev, ki jo sestavljajo: dr. Adolf Drolc, dr. Štefan Varga, dr. Marta Šlibar, Alojz Potočnik, dr. Stjepan Bunta, Anica Okršlar, Tončka Lovše, Slavko Osredkar, Frančiška Pelicon in Emil Šuštar mi je predložila tale predlog za dva predstavnika našega zbora v komisiji za volitve in imenovanja, in sicer: Matija Malešiča in dr. Albina Pečavarja.

Dajem predlog v obravnavo. Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev? (Nihče.) Če nima, prehajamo na glasovanje. Prosim vse tiste poslance, ki so za predlog, naj dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno izvolil izmed poslancev socialno-zdravstvenega zbora v komisijo za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije poslanca Matijo Malešiča in dr. Albina Pečavarja.

Prekinjam sejo socialno-zdravstvenega zbora in vas obveščam, da bomo sejo nadaljevali jutri ob 11.30 v dvorani izvršnega sveta, Prešernova 8. Pred tem bo ob 9. uri skupna seja vseh zborov Skupščine SR Slovenije v veliki dvorani poslopja skupščine, ki se bo najbrž nekoliko zavlekla zaradi volitev poslancev v Zbor narodov zvezne skupščine. Današnja prekinitev seje je potrebna, da bi komisija za volitve in imenovanja lahko pripravila potrebne predloge za jutrišnja zasedanja. Izvoljena člana komisije, to je Matijo Malešiča in dr. Albina Pečavarja obveščam, da bo seja komisije ob 13.30 v sobi 217/II.

(Seja je bila prekinjena ob 13.15 in se je nadaljevala 9. maja 1969 ob 11.30.)

Predsedujoči Franc Kosmač: Tovarišice in tovariši poslanci! Nadaljujemo s sejo socialno-zdravstvenega zbora.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev predsednika in podpredsednika socialno-zdravstvenega zbora.

Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije je svoj predlog predložila pismeno. Poročevalec komisije za volitve in imenovanja je dr. Albin Pečavar. Želi poročevalec komisije predlog še ustno obrazložiti? Besedo ima tovariš dr. Albin Pečavar.

Dr. Albin Pečavar: Tovarišice in tovariši poslanci! Ker je predlog, ki ste ga dobili na mizo, nekoliko pomanjkljiv, dovolite, da še ustno obrazložim nekaj podatkov za bodočega predsednika in podpredsednika.

Kot ste videli iz predloga, je za predsednika predlagan dr. Srečko Koren, rojen 7. februarja 1921 v Mariboru. Strokovna izobrazba: medicinska fakulteta in specialistični izpit iz higiene. Sodeloval je v NOB, od marca 1942 je bil na prisilnem delu in v konfinaciji v Nemčiji. Član zveze komunistov je od leta 1956. Sedanja zaposlitev: zdravnik specialist, predstojnik higiensko epidemiološkega oddelka zavoda za zdravstveno varstvo Maribor in predsednik sveta regionalnega zdravstvenega centra Maribor.

Funkcije, ki jih je imel po vojni: odbornik skupščine občine Maribor ter odbornik mestnega sveta Maribor od leta 1965 do 1967; večkrat je bil član sveta za zdravstvo, predsednik upravnega odbora zavoda za zdravstveno varstvo Maribor, član upravnega odbora raznih zdravstvenih in prosvetnih ustanov, član raznih komisij ZK in SZDL, član predsedstva sindikata zdravstvenih delavcev Jugoslavije, član centralnega odbora sindikata družbenih dejavnosti Jugoslavije, član predsedstva sindikata zdravstvenih delavcev in družbenih dejavnosti Slovenije, član izvršilnega odbora občinskega sindikalnega sveta Maribor, član izvršilnega odbora Rdečega križa Slovenije in tajnik okrajnega odbora Rdečega križa Slovenije in še različne druge funkcije.

V zadnji mandatni dobi je bil zvezni poslanec socialno-zdravstvenega zbora od leta 1967 do 1969 in je opravljal funkcijo predsednika odbora za organizacijo in financiranje zdravstvene službe.

Dovolite mi, da hkrati dopolnim tudi podatke za bodočega podpredsednika.

Osredkar Slavko, rojen 21. 1. 1933 v Ljubljani; strokovna izobrazba — diploma pravne fakultete; član ZK od leta 1951; sedanja zaposlitev — vodja splošnega sektorja pri stanovanjskem podjetju Jesenice.

Funkcije, ki jih je imel po vojni: bil je predsednik sveta za zdravstvo in socialno varstvo občine, predsednik osrednjega sindikalnega sveta podjetja, član sveta zavoda »dr. France Rogelj-Berger«, član sveta zavoda »Franc Rozman«, član izvršilnega odbora občinskega odbora SZDL, podpredsednik občinskega odbora SZDL, član občinskega komiteja Zveze komunistov, organizacijski sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Slovenije, sekretar občinskega odbora Zveze mladine Slovenije.

Sedanje funkcije: predsednik sveta za zdravstvo in socialno varstvo pri občinski skupščini Jesenice, član sveta socialno-zdravstvenega zavoda »dr. France Berger«, član plenuma občinskega sindikalnega sveta.

Zaposlitve: od 1955. do 1958. leta je bil sanitarni tehnik v zdravstvenem domu Jesenice, od 1958. do 1961. leta sanitarni inšpektor pri občinskem ljudskem odboru Jesenice, od 1961. do 1963. leta upravno-pravni referent pri občin-

skem ljudskem odboru Jesenice, leta 1963 referent pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, od 1963 do 1965 organizacijski sekretar občinskega komiteja in od 1965 dalje vodja splošnega sektorja pri stanovanjskem podjetju Jesenice. Leta 1967 je bil izvoljen v socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije, kjer je bil predsednik odbora socialno-zdravstvenega zbora za socialno varstvo.

Predsedujoči Franc Kosmač: Predlog komisije za volitve in imenovanja dajem v razpravo. Kdo želi besedo. (Nihče.) Če se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednika socialno-zdravstvenega zbora. Kdor je za to, da se za predsednika socialno-zdravstvenega zbora izvoli tovariš dr. Srečko Koren, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika socialno-zdravstvenega zbora soglasno izvoljen tovariš dr. Srečko Koren, in ga prosim, da prevzame vodstvo seje. (Ploskanje.)

Dr. Srečku Korenu čestitam k izvolitvi in mu želim čim več uspehov pri delu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Spoštovane tovarišice in tovariši poslanci! Zahvaljujem se vam za izkazano zaupanje. Zavedam se odgovornosti in vseh težav, ki jih bomo imeli pri reševanju obširne problematike, ki jo bomo morali rešiti v tej mandatni dobi. Želim, da bi vsi, tako posamezniki kot zbor v celoti, sodelovali in opravičili zaupanje naših delovnih kolektivov.

Nadaljujemo s sejo. Na glasovanje dajem predlog, da se za podpredsednika socialno-zdravstvenega zbora izvoli tovariš Slavko Osredkar. Komisija za imenovanja je že dala svoje mnenje. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednika socialno-zdravstvenega zbora soglasno izvoljen Slavko Osredkar in ga prosim, da prevzame svoje mesto. (Ploskanje.)

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, in sicer najprej na obravnavo predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Komisija za volitve in imenovanja nam je pred pričetkom seje predložila predlog kandidata za predsednika izvršnega sveta. Želi morda predstavnik komisije za volitve in imenovanja pismeni predlog še ustno dopolniti? (Ne.) Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje k predlogu za kandidata za predsednika izvršnega sveta, dajem ta predlog v razpravo. Kdo želi razpravljati o predlogu? (Nihče.) Če se nihče ne javi k besedi, predlagam, da zbor sprejme naslednji predlog mnenja.

Socialno-zdravstveni zbor je na podlagi 10. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. maja 1969 razpravljal o predlogu komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije, po katerem naj republiški zbor določi kot kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dosedanjega predsednika izvršnega sveta Staneta Kavčiča.

Socialno-zdravstveni zbor se s predlaganim kandidatom za predsednika izvršnega sveta strinja.

Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlagano mnenje in ga bom posredoval predsedniku republiškega zbora. Takoj ko bomo prejeli obvestilo o odločitvi republiškega zbora glede določitve kandidata za predsednika izvršnega sveta, bomo nadaljevali z obravnavo drugega dela te točke dnevnega reda, to je z obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta. Poslance obveščam, da so vabljeni približno ob 13.15, to je ob četrt na dve, na sejo republiškega zbora, na kateri bo dal tovariš Stane Kavčič, potem ko bo izvoljen za kandidata za predsednika izvršnega sveta, obrazložitev liste izvršnega sveta, ki jo bo predložil. Seja republiškega zbora bo v veliki dvorani. Prosim poslance, da se polnoštevilno udeležijo seje republiškega zbora ob 13.15. Odrejam odmor. Sejo bomo nadaljevali ob 14.30 v teh prostorih.

(Seja je bila prekinjena ob 11.40 in se je nadaljevala ob 14.30.)

Predsednik dr. Srečko Koren: Nadaljujemo sejo socialno-zdravstvenega zbora, in sicer prehajamo na obravnavo predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predsednik republiškega zbora me je obvestil, da je republiški zbor v skladu z našim mnenjem določil tovariša Staneta Kavčiča za kandidata za predsednika izvršnega sveta. Predsednik republiškega zbora nam je poslal v mnenje listo kandidata za predsednika izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča z imeni predsednika in članov izvršnega sveta. Listo ste pred sejo prejeli. Želi predstavnik komisije za volitve in imenovanja sporočiti zboru mnenje komisije k predloženi listi? (Ne.) Ker morajo pred odločitvijo republiškega zbora dati zbori delovnih skupnosti mnenje tudi k predlagani listi z imeni predsednika in članov izvršnega sveta, dajem ta predlog v razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Boris Filli.

Boris Filli: Iz predložene liste je razvidno, da so za člane izvršnega sveta predlagani poslanci republiškega zbora, gospodarskega zbora in prosvetno-kulturnega zbora, med njimi pa ni nobenega poslanca iz socialno-zdravstvenega zbora. Menim, da bi morali biti v izvršnem svetu tudi poslanci socialno-zdravstvenega zbora. To je moja pripomba k predloženi listi.

Predsednik dr. Srečko Koren: Slišali ste pripombo poslanca Fillija. Se zbor strinja s to pripombo? Besedo ima dr. Albin Pečavar, predstavnik komisije za volitve in imenovanja.

Dr. Albin Pečavar: Tovarišice in tovariši poslanci! Ugotovitve tovariša Fillija držijo, vendar pa je bilo pri sestavi izvršnega sveta predvideno, da sodelujejo v bodočem izvršnem svetu tudi taki člani, ki so po svojem poklicu vezani na dejavnost našega zbora. To je predvsem tovarišica Zora Tomič, ki je po svojem poklicu sociolog in ima vrsto let izkušenj na sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo, poleg tega pa tudi tovariš podpredsednik Vinko

Hafner, ki se je zadnje dve leti intenzivno ukvarjal s problemi zdravstva in pozna razmere v zdravstvu. To je tudi mandatar upošteval pri sestavi liste. Na te ljudi se zanese in to je bila njegova prosta presoja. Pripombo v imenu komisije sprejemam. Ali menite, da je to samo pripomba, ali zahtevate, da komisija ponovno razpravlja o listi izvršnega sveta.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi kdo besedo? Besedo ima Boris Filli.

Boris Filli: Samo kot pripombo je smatrati mojo intervencijo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Torej gre samo za pripombo. Želi še kdo besedo?

Dr. Miha Likar: Strinjam se s pripombo tovariša Fillija in predlagam, da o njej glasujemo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Strinjam se, da glasujemo o pripombi. Povedal bi samo, da kot vidite, v bistvu ostane sedanji izvršni svet, saj sta izpadla le dva člana in ta dva so nadomestili. Kolikor je meni znano, tudi v prejšnjem izvršnem svetu ni bilo nobenega poslanca iz našega zbora, toda to ne zmanjšuje vrednosti pripombe, ki jo je dal tovariš Filli in podkrepil tovariš Likar. Želi še kdo razpravljati o pripombi tovariša Fillija, ki ne predlaga, da bi morali zdaj spreminjati listo izvršnega sveta.

Boris Filli: Vztrajam pri pripombi in predlagam, da se zbor o njej izjavi. Če bo zbor pripombo sprejel, je to pripomba zbora in menim, da mnenje zbora ni od muh.

Predsednik dr. Srečko Koren: Dajem na glasovanje pripombo. Kdo je za to, da damo z našim mnenjem tudi to pripombo? (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (Pet poslancev.) Kdo se je vzdržal? (Pet poslancev.) Ugotavljam, da je pripomba sprejeta in jo bomo upoštevali pri dajanju mnenja.

Predlagam, da sprejme zbor naslednje besedilo mnenja k predlogu za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Socialno-zdravstveni zbor je na podlagi 9. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji dne 9. maja 1969. leta razpravljal o predlogu za sestavo izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki ga je predložil kandidat za predsednika izvršnega sveta Stane Kavčič.

Socialno-zdravstveni zbor se s predlogom o sestavi izvršnega sveta strinja s pripombo poslanca Fillija, ki jo bomo kasneje formulirali. Kdor je za tak predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagano mnenje in ga bom takoj posredoval predsedniku republiškega zbora.

Obveščam vas, da je s tem dnevni red 1. seje socialno-zdravstvenega zbora izčrpan in zaključujem sejo. Prosim, da računate, da bo naslednja seja zbora najbrž okoli 20. t. m. Konstituirati moramo namreč odbore.

(Seja je bila zaključena ob 14.40.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

2. seja

(28. maja 1969)

Predsedoval: dr. Srečko Koren,
predsednik socialno-zdravstvenega zbora.

Začetek seje ob 11.05.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši poslanci!

Pričenjam 2. sejo socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost je opravičila poslanka dr. Lidija Andoljšek-Jeras.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Preden preidemo na predlog dnevnega reda, bi vas želel opozoriti, da smo za današnjo sejo zbora predvideli le tiste točke dnevnega reda, ki so potrebne za začetek dela teles zbora in teles Skupščine SR Slovenije. Čeprav smo imeli s predstavniki izvršnega sveta že razgovor o predvidenem programu dela na področju zdravstva, socialnega zavarovanja, socialnega in otroškega varstva ter varstva borcev NOV, bomo program dela našega zbora za prihodnje obdobje pripravili skupno z odbori, ki jih bomo danes ustanovili oziroma sestavili. Tako bodo nosilci programa za posamezna področja odbori našega zbora. Priprava teh programov je torej ena prvih obveznosti naših odborov. Opozorim naj še, da bodo osnutki programov posameznih zborov obravnavani na seji predsedstva, da bi se dosegla ustrezna koordinacija dela med zbori.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 1. seje zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije;
4. predlog odloka o izvolitvi poslancev socialno-zdravstvenega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije;
5. predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora;
6. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije;
7. predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije;

8. predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika socialno-zdravsvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.)

Če nima, ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 1. seje zbora.

Zapisnik 1. seje zbora ste prejeli skupaj z vabilom za to sejo. Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku. (Ne.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Doslej ni nihče pismeno postavil poslanskega vprašanja. Želi kdo ustno postaviti poslansko vprašanje? (Ne želi.)

Ker ni poslanskih vprašanj, zaključujem 2. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste skupaj s sklicem za to sejo prejeli predlog odloka, ki ga je predložil podpredsednik Skupščine tovariš Marjan Orožen.

Predsednik republiškega zbora me je pred to sejo obvestil, da je republiški zbor sprejel predlog odloka z naslednjo spremembo in dopolnitvijo:

Druga alinea 1. člena se spremeni tako, da se glasi: »— komisija za družbeno nadzorstvo 11 članov«. V sedanjem osnutku piše 9, predlaga pa se 11 članov.

Besedilo 3. člena se spremeni tako, da se glasi: »komisijo za družbeno nadzorstvo sestavljajo 3 poslanci republiškega zbora, po 2 poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti in 2 člana izvoljena izmed občanov.«

Želi kdo besedo? (Ne.) Ker se nihče ne javi k razpravi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka s predlagano spremembo in dopolnitvijo na glasovanje. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije s predlagano spremembo in dopolnitvijo.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi poslancev socialno-zdravstvenega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog odloka, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Želi morda poročevalec komisije za volitve in imenovanja še ustno dopolniti obrazložitev komisije? Besedo ima tovariš dr. Albin Pečavar.

Dr. Albin Pečavar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

V imenu komisije za volitve in imenovanja dajem še naslednjo dopolnilno obrazložitev, ki velja načelno za celotno dosedanje delo komisije in obrazlaga tudi predloge, ki jih imate sedaj pred seboj.

Na današnji seji obravnavajo zbori Skupščine SR Slovenije predloge komisije za volitve in imenovanja za izvolitev članov skupščinskih komisij, stalnih odborov posameznih zborov ter njihovih mandatno-imunitetnih komisij in predlog za skupno komisijo vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine ter predloge za ustrezne komisije zborov. Pri pripravljanju predlogov je komisija izhajala zlasti iz naslednjega: spremembe v sestavi skupščine in njenih zborov, zmanjšanje števila poslancev posameznih zborov razen gospodarskega zbora, pa tudi izkušnje iz dosedanjega dela so narekovale, da je že skupščina prejšnjega sklica ustanovila skupno komisijo vseh zborov Skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika skupščine. Ta komisija je poleg odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, s katerim se je omogočilo konstituiranje skupščine in začetek njenega dela, pripravila tudi nekatera gradiva, ki jih bodo uporabila ustrezna telesa skupščine in njenih zborov pri svojih obravnavah o bodoči organizaciji in notranjem delu v skupščini.

V skladu s temi predlogi naj bi za enkrat ostale komisije in druga telesa skupščine še nadalje z istimi pristojnostmi, vendar v nekoliko zmanjšanem številčnem sestavu. Morebitne spremembe glede teh komisij in ostalih teles naj bi se izvedle šele ob sprejemanju novega poslovnika skupščine.

Bolj konkretni so bili predlogi glede bodočih stalnih odborov posameznih zborov. Predsedniki teh zborov so po obširnih posvetovanjih in konzultacijah za današnje seje svojih zborov že predložili predloge odlokov o številu in pristojnosti o številu posameznih zborov.

Komisija za volitve in imenovanja je na seji 16. 5. obravnavala kandidate, ki bi prišli v poštev za predsednike, podpredsednike in člane komisij in drugih teles skupščine, kot tudi kandidate za predsednike, podpredsednike in člane stalnih teles zborov. V razpravi na tej seji, ki so ji prisostvovali vsi člani komisije, kot tudi v pripravah predlogov so sodelovali člani predsedstva skupščine, zlasti predstavniki zborov.

Pri predlaganju poslancev v komisije skupščine ter v stalna telesa zborov je komisija za volitve in imenovanja predvsem upoštevala lastne želje poslancev, kontinuiteto dela kot tudi načelo, naj bodo po možnosti v posameznih skupščinskih organih poslanci iz vseh struktur in vseh območij republike. Konkretna izvedba teh načel pa je bila včasih otežkočena iz raznih objektivnih razlogov, zlasti ker se individualne želje poslancev niso vedno pokrivale s potrebami dela skupščine oziroma njenih zborov.

V predlogih za komisije in odbore se nekatera imena pojavljajo večkrat, ker je komisija upoštevala preobremenjenost posameznih poslancev na njihovem delovnem mestu. Zato je — tudi na lastno željo poslancev — iz čisto praktičnih in ne nekih drugih razlogov, v manjši meri predlagala tiste, ki so na svojem delovnem mestu bolj obremenjeni, v večji meri pa tiste poslance, ki lahko delu v skupščinskih organih posvetijo več časa. V pripravi predlogov je komisija morala upoštevati tudi, da se nekatere funkcije po naravi dela med seboj povezujejo, kar nujno terja izvolitev vsaj dela članov posameznega odbora oziroma komisije tudi v drug odbor oziroma komisijo, s čimer se zagotavlja tesnejša povezava med odbori in komisijami s posameznih sorodnih področij.

Končno je treba pri ocenjevanju predlogov za izvolitev članov komisij in odborov, ki so predloženi skupščini in njenim zborom, upoštevati, da komisija za volitve in imenovanja dela v sedanji sestavi šele kratek čas in da zato kljub razpoložljivim podatkom še ni bila v stanju dovolj natančno spoznati možnosti interesov in želja posameznih poslancev za delo, ki naj bi ga opravljali.

Ustavni amandmaji narekujejo potrebo po spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine in poslovnikov zborov. Računati je na to, da bodo spremenjeni in dopolnjeni poslovniki verjetno notranje organizacijsko strukturo zborov postavili nekoliko drugače in bo zato glede razvrstitve poslancev v posamezne komisije in odbore mogoče izvesti korekture, ki se bodo kot nujne pokazale med delom, pa tudi v večji meri zadostiti željam poslancev po sodelovanju v posameznih skupščinskih telesih.

Glede stalnih odborov posameznih zborov delovnih skupnosti je treba še poudariti, da ne zajemajo vseh poslancev teh zborov. To je nujno potrebno zato, ker bo v zborih delovnih skupnosti velik del pripravljanja gradiv in aktov slonel na delu začasnih odborov. Le-ti se bodo oblikovali z namenom, da opravijo določeno nalogo. Njihovo delo bo intenzivno in bodo v njem sodelovali tudi strokovnjaki s posameznih področij. Začasne odbore bodo zbori ustanavljali v skladu s svojim programom dela. Pričakovati je, da bo v takšnih začasnih odborih, komisijah in delavnih skupinah angažirano večje število poslancev, zlasti tistih, ki niso med predlaganimi za posamezne stalne odbore in komisije.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga zboru skupščine, da sprejme njene predloge in izvoli v svoja stalna telesa predlagane kandidate.

Predsednik dr. Srečko Koren: Pričenjam razpravo o predlogu odloka o izvolitvi poslancev socialno-zdravstvenega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili izmed poslancev socialno-zdravstvenega zbora izvoljeni:

— v zakonodajno-pravno komisijo Skupščine SR Slovenije Anton Grabenšek,

— v komisijo Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo dr. Samo Pečar in Branko Prosenak,

— v komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV Stanislav Keber,

— v komisijo Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe Matija Malešič in dr. Borut Rus,

— v administrativno komisijo Skupščine SR Slovenije dr. Ivan Kopač in Jože Padovan,

— v komisijo Skupščine SR Slovenije za vprašanja mednarodnih odnosov dr. Bojan Špicar.

Izvoljene člane iz skupščinskih komisij obveščam, da se bodo danes ob 13. uri sestale vse skupščinske komisije, in sicer: zakonodajno-pravna komisija v sobi 209 v II. nadstropju, komisija za družbeno nadzorstvo v sobi 84 pritličje, komisija za vprašanja borcev NOV v sobi 212/II, komisija za vloge in

pritožbe v sobi 306/II, administrativna komisija v sobi 110/I in komisija za vprašanja mednarodnih odnosov v sobi 217/II.

Prosim poslance, ki so bili izvoljeni v skupščinske komisije, da se teh sej udeleže.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog odloka. Kot je razvidno iz pismene obrazložitve k predlogu tega odloka, se število odborov našega zbora zmanjša od 4 na 3 glede na združitev dosedanjih odborov za socialno varstvo in otroško varstvo. Menim, da je taka sprememba utemeljena, saj tudi v prihodnje ni pričakovati, da bi na področju otroškega varstva obravnavali večje število zadev. Menim, da bodo predlagani odbori približno enakomerno obremenjeni ter da bodo lahko uspešno opravljali svoje naloge.

Predlog odloka dajem v razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsii poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog odloka, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije.

Želi poročevalec komisije za volitve in imenovanja še ustno obrazložiti predlog komisije? (Ne želi.)

Na podlagi 26. člena poslovnika socialno-zdravstvenega zbora določi zbor pred volitvami predsednika, podpredsednika in članov odbora število članov odbora. Predlog odloka predvideva, da imajo odbori socialno-zdravstvenega zbora predsednika, podpredsednika in po 9 članov. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi, dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za tak številčni sestav odborov našega zbora, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sprejet predlog, po katerem imajo vsi odbori našega zbora predsednika, podpredsednika in po 9 članov.

Glede sestave posameznih odborov in mandatno-imunitetne komisije imamo pred seboj predlog komisije za volitve in imenovanja. Ali obstoja še kak drug predlog? (Ne.) Ker ni novih predlogov, ugotavljam, da obstojajo le predlogi komisije za volitve in imenovanja.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da se v odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje izvolijo:

za predsednika dr. Mitja Mrgole,

za podpredsednika dr. Dušan Mis,

za člane dr. Stjepan Bunta, dr. Adolf Drolc, dr. Štefan Gruškovnjak, dr. Vasja Klavora, dr. Ivan Kopač, Franc Kosmač, dr. Srečko Košuta, Jože Padovan in dr. Davorin Valenti.

Kdor se strinja s takim predlogom za sestav odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sestav odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje sprejet.

Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da se v odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo izvolijo:

za predsednika Jože Nered,

za podpredsednika Nikolaj Šabjan,

za člane Tomaž Ažman, dr. Franc Jurc, Stanislav Keber, Frančiška Pelicon, Alojz Potočnik, dr. Bojan Špicar, Emil Šuštar, dr. Boris Šušteršič in Ferdinand Vode.

Kdor se strinja s predlogom za sestav odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila predlagana sestava odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo sprejeta.

Komisija za volitve in imenovanja nadalje predlaga, da se v odbor za socialno in otroško varstvo izvolijo:

za predsednika Slavko Osredkar,

za podpredsednika Tončka Lovše,

za člane dr. Lidija Andoljšek-Jeras, Mija Fon, dr. Irena Ivančič, dr. Edmond Kovačič, Franc Kranjc, dr. Marta Krofel-Malenšek, Anica Okršlar, Jože Pratengrazer in dr. Štefan Varda.

Kdor se strinja s predlaganim sestavom odbora za socialno in otroško varstvo, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil predlagani sestav odbora za socialno in otroško varstvo sprejet.

Po 27. členu poslovnika socialno-zdravstvenega zbora ima mandatno-imunitetna komisija predsednika, podpredsednika in 5 članov. Komisija za volitve in imenovanja predlaga, da se v mandatno-imunitetno komisijo izvolijo:

za predsednika dr. Milan Hodalič,

za podpredsednika dr. Vojteh Pertot,

za člane pa dr. Miran Celestina, dr. Rado Poljanšek, Franc Sagaj, dr. Igor Veter in dr. Oldrih Zavrnik.

Kdor se strinja s predlagano sestavo mandatno-imunitetne komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil predlog za sestav mandatno-imunitetne komisije sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika in članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega odloka, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije.

Želi poročevalec komisije za volitve in imenovanja še ustno obrazložiti predlog odloka? (Ne želi.)

Začenja mrazpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Odlok bo sprejet, če ga bodo vsi zbori sprejeli v enakem besedilu.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog sklepa, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Želi morda poročevalec omenjene komisije dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel sklep o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Dnevni red današnje seje je s tem izčrpan. Prosim člane stalnih odborov, da se po zaključku te seje zberejo na kratek razgovor, in sicer: odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo takoj po seji zbora v sobi 209/II, odbor za socialno in otroško varstvo takoj po seji zbora v sobi 212/II, odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje pa ob 12. uri tudi v sobi 212/II, ker bo medtem odbor za socialno in otroško varstvo že končal sejo.

Zaključujem 2. sejo socialno-zdravstvenega zbora.

(Seja je bila zaključena ob 11.35.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

3. seja

(25. junija 1969)

Predsedoval: dr. Srečko Koren,
predsednik socialno-zdravstvenega zbora.

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 3. sejo socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost so opravičili poslanci: dr. Lidija Andoljšek-Jeras, Boris Filli in Slavko Osredkar.

Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Na sejo zbora so bili vabljeni: izvršni svet Skupščine SR Slovenije, republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo, republiški sekretariat za delo, republiški sekretariat za narodno obrambo, republiška skupnost otroškega varstva, republiški svet zveze sindikatov Slovenije, republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, republiški zdravstveni center, Slovensko zdravniško društvo, glavni odbor Rdečega križa Slovenije, glavni odbor Zveze združenj borcev NOV Slovenije, Zveza slepih Slovenije, gospodarska zbornica SR Slovenije in klinične bolnice v Ljubljani.

Goste pozdravljam in jih vabim, da sodelujejo v razpravi. Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 2. seje zbora;
2. poslanska vprašanja;
3. problematika krvodajalstva v SR Sloveniji;
4. akti republiške skupnosti otroškega varstva, in sicer:
   - statut;
   - zaključni račun sklada za neposredno otroško varstvo za leto 1968;
   - zaključni račun sklada otroškega dodatka za leto 1968;
   - finančni načrt sklada za neposredno otroško varstvo za leto 1969 in
   - finančni načrt sklada otroškega dodatka za leto 1969;
5. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV;
6. predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb;
7. osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija;

8. predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo;

9. predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani;

10. predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? Če nima, ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje zbora.

Zapisnik 2. seje zbora ste prejeli skupaj z vabilom za to sejo. Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na vprašanji poslanca dr. Zdravka Javha bo v imenu izvršnega sveta odgovorila tovarišica Zora Tomič, član izvršnega sveta. Besedo ima tovarišica Tomičeva.

Zora Tomič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Tovariš dr. Zdravko Javh, poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je postavil naslednji poslanski vprašanji:

1. »Kaj je republiški izvršni svet predvidel glede financiranja oskrbnih dni zdravstvenih storitev v novo zgrajenem kliničnem centru v Ljubljani? Predvideva se, da bodo oskrbni dnevi in zdravstvene storitve dražje, pa tudi število oskrbnih dni se bo glede na povečano število postelj povečalo.«

Odgovor: Izvršni svet neposredno ni ničesar ukrenil glede financiranja oskrbnih dni zdravstvenih storitev v novo zgrajeni klinični bolnici v Ljubljani. Dal je pobudo vodstvu kliničnih bolnic, da naj skrbno prouči namembnost vseh posteljnih kapacitet in jih tudi smotrno porazdeli. To pa ni naloga, ki bi jo bilo mogoče opraviti čez noč. Kolikor je izvršnemu svetu znano, se strokovni organi kliničnih bolnic ukvarjajo s temi vprašanji. Vodstvo kliničnih bolnic nam je z dopisom z dne 23. junija 1969 sporočilo, da bo dejansko povečanje postelj znašalo ca. 500 postelj, ker se bodo s pričetkom poslovanja novega objekta odpravile sedanje nestandardne postelje, katerih je v kliničnih bolnicah nad 500. Kljub takemu številu nestandardnih postelj pa je bilo v letu 1968 odklonjenih 4692 bolnikov zaradi pomanjkanja prostorov. Glede višine cen za zdravstveno varstvo v novih zgradbah danes ne moremo nič določenega reči. Ko se je sprejemal investicijski program, je bila na osnovi takratnih cen izračunana tudi aproksimativna cena oskrbnega dne v višini 14 747 S din ali 147,47 N din. Seveda pa se je od takrat na trgu marsikaj spremenilo in bodo potrebne nove kalkulacije. Pri tem velja opozoriti, da so klinične bolnice že v letošnjem letu prešle na obračun po dejanskih stroških zdravljenja in ne obračunavajo več po pavšalu. To ima za posledice bistveno različne stroške, če jih preračunamo na en oskrbni dan. Cena medicinskega oskrbnega dne v novem objektu bo odvisna predvsem od vrste opravljenega zdravstvenega varstva, pri čemer

se moramo zavedati, da bo nova bolnica po opremi sposobna izvajati najtežje in najbolj komplicirane storitve, ki bodo prav gotovo zaradi tega tudi najdražje.

Drugo vprašanje: »Mnoge nosečnice, pa tudi mnoga podjetja zanima, kaj je storjenega za takšno obliko porodniškega dopusta, da bi porodnica ostala določen čas v staležu porodnic, vendar brez krajšega delovnega časa. Mnenja so, da je takšna oblika za podjetja bolj ekonomična, pa tudi za porodnico bolj ugodna, saj pot v službo vzame nemalo časa. Tudi za varstvo otroka je takšna oblika porodniškega dopusta bolj ugodna.«

Odgovor: Tovarišu poslancu je prav gotovo znano, da so pravice delavke precej podrobno urejene z zveznimi predpisi — temeljnim zakonom o delovnih razmerjih in temeljnim zakonom o zdravstvenem zavarovanju. Zato ne bi posebej navajala določil teh zakonskih predpisov. Republika torej na tem področju nima kakih pomembnih pristojnosti. Delovne organizacije pa imajo možnost, da s svojimi akti podajšajo delavki porodniški dopust na račun lastnih sredstev. Prav tako imajo delovne organizacije možnost, da omogočijo delavki, da takoj po končanem porodniškem dopustu izkoristi še redni letni dopust, ki ga prav tako lahko podaljšajo in na tak način pomagajo zaposleni materi. Sicer pa ta problem zasluži posebno in temeljitejšo obravnavo in ga bomo proučili v zvezi z revizijo temeljnega zakona o delovnih razmerjih.

Pri odgovoru na prejšnje vprašanje sem pozabila povedati, da bo izvršni svet do konca leta ta zbor seznanil z razporeditvijo bolnišničnih kapacitet v novih kliničnih objektih.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec dr. Zdravko Javh postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.) Želi še kdo postaviti kakšno poslansko vprašanje?

Besedo ima dr. Srečko Košuta.

Dr. Srečko Košuta: Tovarišice in tovariši poslanci! Gradnja nove ljubljanske bolnice se odvija plansko. Pogovori o namembnosti vseh kapacitet in njenih oddelkov bi morali biti pri kraju. Če je tako, potem tudi plan in nabava opreme ne more biti problem, če so le zagotovljena finančna sredstva. Zanima me pa, ali je izdelan tudi plan kadrov in na kakšen način je zagotovljena njegova realizacija. To vprašujem, ker nimamo rezervnih kadrov niti za bolniško nego niti visoko kvalificiranih, šolanje zdravnika specialista pa traja dalj časa kot gradnja še tako velike nove bolnišnice.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ali lahko predstavnik izvršnega sveta takoj odgovori? (Ne.) Potem obveščam zbor, da bo odgovor na poslansko vprašanje dan na prihodnji seji zbora.

Besedo ima dr. Stjepan Bunta.

Dr. Stjepan Bunta: Iz dnevnega tiska prejšnjega tedna smo izvedeli, da je predsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Kraigher obiskal klinične bolnice v Ljubljani in bil seznanjen z nekaterimi pripravami za uvedbo treh novosti, ki so zelo pomembne za prihodnji razvoj kliničnih bolnic, kot je v članku zapisano.

Od teh treh novosti, s katerimi verjetno poslanci zbora niso podrobneje seznanjeni, zaslužita posebno pozornost dve, in sicer: 1. priprave na združitev

kliničnih bolnic — in pozneje morda drugih zavodov v Ljubljani — z medicinsko fakulteto in 2. uvedba ordinacij za samoplačnike.

Menim, da te odločitve krepko posegajo v strukturo in organizacijo zdravstvene službe v Ljubljani; na svoj način urejajo status kliničnih zavodov in fakultete, v dobri meri pa zadevajo tudi sistem zdravstvenega varstva na ožjem in širšem območju. Odločitve torej nimajo samo sanacijskega namena, ampak skrivajo v sebi tudi nekatere posege na področju zdravstvene politike nasploh. Zato prosim predstavnika izvršnega sveta, ki je ustanovitelj omenjenega zavoda, za pojasnila in odgovore na naslednja vprašanja:

1. Ali je kdaj, kdo in kje dokončno izoblikoval stališče v položaju kliničnih bolnic in drugih zavodov v Ljubljani in ali predstavljajo sedanje priprave na združitev že fazo v realizaciji tega načrta? Sedanji zakon o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji namreč tega še ne ureja!

2. Kako daleč so napredovale priprave za združitev ostalih specifičnih in hospitalnih zavodov v Ljubljani (npr. bolnišnice dr. Petra Držaja) in v kakšne namene naj bi se njihove kapacitete v prihodnosti uporabljale?

3. Ali je vsaj načelno urejeno financiranje dela v takšnem zavodu ter ločitev kliničnega od splošnega oziroma učnega dela?

4. Kako izvršni svet ocenjuje uvedbo ordinacij za samoplačnike v tem zavodu?

5. Je o vseh omenjenih pripravah konzultiran najvišji strokovni organ v republiki — republiški zdravstveni center?

Prosim predstavnika tudi za pismeni odgovor na ta vprašanja.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ali lahko predstavnik izvršnega sveta takoj odgovori? (Ne.) Obveščam poslanca dr. Bunto, da bo odgovor na to poslansko vprašanje dan na prihodnji seji zbora.

Besedo ima dr. Milan Hodalič.

Dr. Milan Hodalič: Tovariši poslanci! Svet republiškega zdravstvenega centra je na svoji seji dne 7. 11. 1968 obravnaval vprašanja zdravstvenega varstva oskrbovancev v domovih za starejše prebivalce ter sprejel stališča in priporočila o tem varstvu. Priporočilo ugotavlja, da so zmogljivosti za starejše osebe nezadostne, da zavodi za starejše prebivalce ne izpolnjujejo minimalnih strokovnih pogojev ter da se kadrovski normativi za zdravstveno oskrbo in nego oskrbovancev, ki jih je center sprejel v letih 1964 in 1967, ne upoštevajo. Sprejel je tudi načelo, kako naj se financira ta dejavnost, predlaga sodelovanje z inštitutom za gerontologijo ter delno nakazuje tudi način pridobivanja finančnih sredstev za to varstvo.

Posebna komisija republiškega zdravstvenega centra je z dopisom št. 57/1—1968 z dne 22. 5. 1969 in podpisanim od predsednika sveta centra dr. Miloša Kobala razposlala še dodatna navodila k omenjenim priporočilom. Ta navodila v kratkem vsebujejo naslednje: da so domovi za starostnike kombiniranega tipa — misleč na ležeče in gibljive paciente; da je treba pri vstopu v dom priložiti zdravniško spričevalo; da mora dom nuditi vsa osnovno zdravstveno zaščito, da je za zagotovitev programa potrebna ustrezna sistematizacija zdravstvenega kadra ter katera obolenja se lahko ustrezno obravnavajo v domovih za starejše prebivalce.

Pustimo ob strani v prvem priporočilu omenjene normative. Že ti so za današnje dejansko stanje v domovih za starostnike popolnoma nesprejemljivi.

V ilustracijo samo normativ, da je na 200 postelj treba sistemizirati enega zdravnika. Vsi pa vemo, da je danes skoraj v vseh domovih za starostnike več kot polovico, če ne precej več, v celoti nepomičnih oseb, to je težkih bolnikov. Zelo rad bi vedel, v kateri bolnici na svetu pride na 100 postelj en zdravnik. Še bolj žalostno pa je dejstvo, da tudi ti kadrovski normativi v večini domov za starostnike niso realizirani.

Toda to me ni spodbudilo k poslanskemu vprašanju. Do tega me je pripeljalo dejstvo, da priporočil glede financiranja tega varstva popolnoma deklarativnega značaja ter za delavce, ki jih vsakodnevno tare težko delo v domovih, nimata praktično nobene vrednosti.

V prvem priporočilu je sicer omenjeno, naj bo plačnik za tovrstne storitve zavod za socialno zavarovanje, toda dalj kot do tega priporočila nismo prišli. Vse finančno breme za težke nepremične bolnike je še vedno na ramah ali posameznih domov za starostnike ali v njih živečih premičnih ali nepremičnih, ki s svojim za določen odstotek zvišanim mesečnim pavšalom plačujejo oskrbovanje nepremičnih.

Človek se nehote vpraša, ali pacient oziroma starostnik, ki stopi v dom starostnikov, preneha s tem biti socialno zavarovan. Iz teh razlogov postavljam dvoje vprašanj, na katere želim odgovor na prihodnjem zboru.

1. Kdaj bomo dobili strokovno navodilo, ki bo točno opredelilo, kdo je plačnik za posamezne storitve v domovih za starejše? Pri tem mislim seveda tiste skrbovance, ki ležijo v domovih za starejše kot nepremični, težki bolniki.

2. Kdaj bomo in kdo bo v temelju revidiral nesprejemljive normative za strokovni kader v domovih za starostnike, ki imajo vsaj 50 % nepremičnih bolnikov?

Predsednik dr. Srečko Koren: Kot je poslanec že omenil, bo dobil odgovor na svoje poslansko vprašanje na prihodnji seji zbora.

Besedo ima poslanec Stane Keber.

Stane Keber: Sklicujem se na isti članek, ki je bil že omenjen. V tem članku je omenjeno, da imamo štiri politike v zdravstveni službi v Sloveniji. Če je to točno, potem postavljam vprašanje, zakaj so in kdo je za to odgovoren? Menim, da je Slovenija tako majhna, da bi lahko imeli eno politiko.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tudi ta odgovor bo dan na prihodnji seji zbora.

Besedo ima poslanec Franc Kosmač.

Franc Kosmač: Tovariši poslanci! Zanima me, kdaj se bo začelo reševati nemogoče stanje v kmetijskem zdravstvenem zavarovanju in ali se predvidevajo kakšna sredstva za saniranje starih dolgov v zavarovanju, ki se vlečenjo kot rdeča nit, že od kar je to zavarovanje uvedeno. 2. Ali se bo to vprašanje reševalo skupno s predvideno minimalno pokojnino kmetov? 3. V obeh primerih je samofinanciranje nemogoče. Kaj misli ukreniti glede tega izvršni svet? Menim, da bi morali najprej rešiti problem statusa kmeta. Ali se bo ta hkrati tudi uredil? Zakaj je v kmečkem zavarovanju tako, bi navedel samo en primer; če bi npr. dal rudarju samo karbidovko, bi v jami malo delal, ali pa bi videl jamo samo od zunaj.

Kakor ni in ne more biti socialna ustanova sklad za socialno zavaroanje delavcev, tako tudi sklad za zdravstveno zavarovanje kmetov ne more postati sklad za socialne podpore. Socialne probleme naj rešuje socialno skrbstvo. Sredstva za njihovo reševanje pa nikakor ni mogoče zbirati le pri določenih kategorijah občanov, kar je sedaj v kmečkem zavarovanju, ko mora del kmetijskih zavarovancev poravnavati račune ostalih dveh tretjin socialno šibkih zavarovancev. Zato je nujno, če občine revnim odpisujejo dajatve, da odpisujejo tudi njihove dolgove. V takih primerih gre namreč v glavnem za socialne podpore, občina bi pa dobro pretehtala vse okoliščine, preden bi se odločila za take odpise. Menim, da ni nič lažjega kot to, da se bremena enostavno odpisujejo na račun drugega. Poleg tega bi občina lahko zatajila pravice nad premoženjem tistih, ki jim odpisujejo dajatve. Če bi zanje skrbela skupnost, naj vzame najprej tisto, kar je družba takim ljudem dala, kar bi ostalo, pa si naj šele porazdelijo svojci.

Zanima me tudi, kdo bo rešil vprašanje tistih 38 000 — čeprav se je v zadnjem času to število nekoliko zmanjšalo — kmečkih zavarovancev, ki so tako rekoč ostali brez zdravstvenega varstva, ker nimajo zdravstvenih izkaznic. Vprašanje je, kdo bo zanje plačal stroške. Samoupravni organi komunalne skupnosti Gorica smo na zadnji seji stali pred težavnim problemom. Govorilo se je tudi, da bi kolektivno odstopili,, ali pa da občine na kakšen način pomagajo rešiti ta problem.

Menim, da je stanje, kot je sedaj, nevzdržno in nujno terja določene ukrepe.

Predsednik dr. Srečko Koren: Lahko predstavnik izvršnega sveta na postavljena vprašanja takoj odgovori? (Da.) Besedo ima tovarišica Zora Tomičeva.

Zora Tomič: Tovarišice in tovariši poslanci! V zvezi z vprašanji, ki jih je postavil tovariš poslanec Kosmač, bi pojasnila, da je predvideno, da bo skupščina še pred počitnicami obravnavala poročilo o poslovanju skladov zdravstvenega zavarovanja kmetov v preteklem letu. Vsi problemi, ki jih je tovariš poslanec načel, so v gradivu navedeni in so predvideni tudi ukrepi za njihovo reševanje. Pri tem bi rada poudarila, kar je prišlo do izraza na enem od odborov vašega zbora, in sicer da moramo takoj sprejeti nekatere ukrepe.

Nadalje bi poudarila, kar že veste, da imamo že izdelane prve teze za zakon o sistemu zdravstvenega zavarovanja, kjer skušamo najti odgovor glede vprašanja financiranja zdravstvenega zavarovanja kmetov in določitve statusa kmeta. Kot vam je znano, se proučuje tudi vprašanje pokojninskega zavarovanja kmečkega prebivalstva. Torej bo tovariš poslanec še pred počitnicami v okviru posebne točke dnevnega reda dobil podrobne odgovore na vsa ta vprašanja.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ali želi poslanec Kosmač postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.) Želi še kdo postaviti poslansko vprašanje?

Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda in prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na problematiko krvodajalstva v SR Sloveniji.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste hkrati s sklicem za sejo prejeli gradivo, ki ga je skupščini predložil glavni odbor RK Slovenije ter poročilo odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje.

Želi predstavnik Rdečega križa Slovenije še ustno obrazložiti predloženo gradivo? (Ne.) Želi poročevalec odbora še ustno dopolniti poročilo odbora? (Ne.)

Preden preidemo na razpravo, bi vas želel opozoriti, da predvidevamo, naj bi Skupščina SR Slovenije na seji republiškega in socialno-zdravstvenega zbora še letos sprejela sklepe in priporočila za izboljšanje krvodajalstva v SR Sloveniji. Kolikor se bo danes zbor strinjal s stališči, ki so navedena v poročilu odbora, bi bila le-ta osnova za pripravo predloga skupščinskega akta. Nosilec tega akta naj bi bila skupna komisija republiškega in socialno-zdravstvenega zbora. Naj poudarim, da bi akt, ki bi bil objavljen v uradnem listu, nedvomno imel večjo težko in vrednost, kot stališče enega samega zbora. Sprejem takega akta bi bil povsem v skladu z resolucijo o zakonodajni politiki republike. Zato prosim poslance, da še posebej posvetijo pozornost stališčem, navedenih v poročilu odbora.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanka Anica Okršlar.

Anica Okršlar: Tovarišice in tovariši poslanci!

Iz gradiva, ki smo ga prejeli za to točko dnevnega reda, ugotavljamo, da glavni odbor RK Slovenije že od leta 1966 dalje prikazuje pereče probleme krvodajalstva, predlaga stališča in sklepe ter iz leta v leto opozarja na rešitev le-teh. Vse to pa je le nekoliko pripomoglo, kot pravi odbor Rdečega križa Slovenije, da se je zadržalo krvodajalstvo na določenem nivoju. Menim pa, da je tudi to pripisati kot zaslugo organizaciji Rdečega križa. Zaključki posvetovanja o problematiki krvodajalstva in transfuzije z dne 21. 3. 1966 nakazujejo konkretne predloge za reševanje problema in kdo naj prispeva svoj delež, da se problem krvodajalstva pozitivno reši. V zaključkih so navedeni skupščina, upravni organi, zdravstvena služba, družbeno-politične organizacije itd. Res je, da se je ta problem zaostril prav v času uveljavljanja gospodarske in družbene reforme. Kljub temu pa mi je nerazumljivo in se ne morem strinjati s tem, da se v treh letih nobenega od nakazanih predlogov ni moglo realizirati. Zato prosim, da se mi odgovori, če je to mogoče, kje so vzroki za to, kaj so prizadeti organi ukrenili in kako bi bilo možno v najkrajšem času priti do pozitivnih rezultatov in ali je kakšna garancija za realizacijo sklepov oziroma stališč, ki jih bo naš zbor sprejel. Neizpodbitno dejstvo je, da je kri nenadomestljivo zdravilo in da je zbiranje tega dragocenega zdravila del zdravstvenega varstva in zato splošna družbena obveznost, kar je bilo na številnih posvetovanjih v zadnjih treh letih že večkrat poudarjeno.

Podpiram predloge odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje našega zbora. Pripombo pa imam k predlogu, da bi organizatorji težišče krvodajalskih akcij prenesli na stanovanjska naselja zaradi manjšega izpada delavcev iz proizvodnje. Bojim se namreč, da bi prav s tem število krvodajalcev še padlo. Kajti iz delovne organizacije so šli na odvzem krvi skupinsko, na terenu pa bi se še ti porazgubili. Sicer pa je to, če hočete, tudi v nasprotju z načelom, ki ga postavljamo na prvo mesto, namreč, naj bo krvodajalstvo splošna družbena obveznost, se pravi tudi delovne organizacije, pa če tudi na račun prostega dne.

Predlagam zboru, da sprejmemo predloge odbora kot sklepe, s tem, da damo konkretne zadolžitve organom in službam in da določimo roke za izpol-

nitev določenih nalog, ker bomo sicer lahko po enem ali več letih ponovno razpravljali o istih nerešenih problemih v krvodajalstvu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? Besedo ima poslanec dr. Vojteh Pertot.

Dr. Vojteh Pertot: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Z zanimanjem sem prebral poročilo Rdečega križa o problemih transfuzijske službe v Sloveniji.

Vse poročilo izzveni v glavnem v dejstvu, da naberemo premalo krvi za naraščajoče potrebe v naši republiki. Poleg tega ugotavljamo, da jo dejansko naberemo vsako leto več, da je količina krvi na prebivalca bistveno večja kot v drugih republikah in da se veča iz leta v leto. Splošna ugotovitev je torej, da se v naši republiki veča količina transfundirane krvi. Postavlja se vprašanje, ali so se indikacije za dajanje krvi spremenile, to se pravi bistveno razširile. Takoj lahko odgovorimo, da v nekaterih strokah da, v drugih pa ne in da so se v nekaterih bistveno zožile in to iz povsem strokovnih razlogov.

Ugotavljamo, da se tudi drugod po svetu srečujejo z istim problemom. Često in večjo izgubo cirkulirajoče krvi nadomestijo le delno s samo krvjo, dodajajo pa druge nadomestke, ki so na razpolago. Ugotovili so tudi, da je pojav hepatitisa, to je nalezljive zlatenice, večji, če se daje večja količina krvi in je pravzaprav v direktnem odnosu s količino transfundirane krvi. To je samo eden izmed problemov. Obstojajo pa še drugi, ki omejujejo uporabo krvi pri nekaterih bolezenskih stanjih. Zato obstoja težnja, da bi se v vsakem primeru zmanjšala količina krvi, ki jo moramo transfundirati oziroma, da se transfuziji sploh odpovemo, kjer to ni nujno potrebno. Tako je stanje v inozemstvu, kot to zasledimo v strokovnih revijah.

Kako pa je pri nas? S tem problemom se poročilo Rdečega križa razumljivo bavi dokaj bežno in skromno. Predvsem pogrešamo sezname potrošene krvi po bolnicah oziroma po posameznih oddelkih. Ti bi nam verjetno pokazali neenakost stališč pri odločitvi za transfuzijo krvi. Menim, da današnja situacija kliče po izdelavi takih enotnih stališč. Pri tem mislim na izdelavo enotne strokovne doktrine, ki naj precizira indikacije za dajanje krvi. Te naj bi se delile v širše in ožje. Te zadnje, ožje, bi nujno upoštevali predvsem tedaj, ko bi bilo krvi manj na razpolago. Tako ne bi ostali brez krvi tisti, ki jo neogibno rabijo. Tega problema se poročilo o problematiki krvodajalstva v Sloveniji le bežno dotakne, govori pa o njem vsaj načelno posebna točka resolucije kongresa slovenskih zdravnikov. Mislim, da bodo strokovni zdravstveni forumi z uveljavljanjem enotne doktrine najlepše sodelovali pri naporih Rdečega križa za zagotovitev krvi potrebnim državljanom.

Rad bi se dotaknil še nekega drugega problema. V stališčih in priporočilih sekcije zvezne konference SZDL za družbenoekonomske odnose v zdravstvu in socialni politiki beremo, da se sodobnega zdravljenja bolnikov in ranjenih ne moremo zamisliti brez uporabe krvi. Pri tem poročilo posebej poudarja, da so kri in njeni produkti nujno potrebni pri elementarnih nesrečah. V preteklih letih smo videli take krvodajalske akcije, npr. ob potresih in so bile celo med prvimi oblikami pomoči ponesrečencem. Od očividcev pa smo zvedeli, da je bila pomoč drugačne vrste mnogo bolj potrebna kot dajanje krvi, ki so jo praktično porabili v manjših količinah. Neporabljena kri pa ni bila uporabna za predelavo predvsem zato, ker ni bila pravilno uskladiščena

in tudi transport sam je onemogočil tako predelavo, kar nam je v takih situacijah lahko razumljivo. Tudi v tem primeru pogrešamo napisanih izkušenj in smernic za bodočnost. Sodim, da bi bilo povsem primerno pri metodah take vrste uporabiti kri in krvne derivate iz zalog, ki jih poročilo omenja, da obstojajo, kasneje pa bi te zaloge plansko nadoknadili. Tudi s takim ukrepom bi prav gotovo lahko zmanjšali potrebo po krvi.

Oba problema, ki sem ju navedel, kličeta po strokovnem usmerjanju. Premajhne količine krvi vsekakor opozarjajo, da z njegovim uveljavljanjem ne bomo mogli več odlašati.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? Besedo ima poslanec dr. Oldrih Zavrnik.

Dr. Oldrih Zavrnik: Tovariši poslanci! Opozoril bi le na en problem, to je izkoriščanje krvi. Dogaja se namreč, da dosti te krvi propade zaradi tega, ker nimamo steklenic z različnimi količinami krvi. Na primer, če pediatrija konkretno rabi 200 kubikov krvi, dobi pa 350, pri čemer 150 kubikov krvi propade. To so seveda tehnične težave in glede na odjemalca, vendar bi ta problem morali urediti, ker ni prav, da precejšnje količine krvi propadajo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Ugotavljam, da je zbor podprl stališča o reševanju problematike krvodajalstva, navedene v poročilu odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje. Predlagam, da v skupno komisijo republiškega in našega zbora, ki naj pripravi omenjeni predlog skupščinskega akta, imenujemo s strani našega zbora štiri poslance, in sicer: dr. Stjepana Bunto, dr. Dušana Misa, dr. Adolfa Drolca in dr. Bojana Fortiča.

Kdor je za ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na akte republiške skupnosti otroškega varstva.

Kot gradivo k tej točki dnevnega reda ste prejeli statut republiške skupnosti otroškega varstva, zaključni račun sklada za neposredno otroško varstvo za leto 1968, zaključni račun sklada otroškega dodatka za leto 1968, finančni načrt sklada za neposredno otroško varstvo za leto 1969 in finančni načrt sklada otroškega dodatka za leto 1969.

Nadalje ste prejeli poročilo o delu republiške skupnosti otroškega varstva, njen akcijski program za leto 1969 ter poslovnik. Z gradivom za sejo ste prejeli tudi poročilo odbora za socialno in otroško varstvo ter poročilo zakonodajno-pravne komisije. V zvezi s predlaganimi akti naj pojasnim, da po zakonu o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva v SR Sloveniji Skupščina SR Slovenije potrjuje statut republiške skupnosti otroškega varstva, daje soglasje k programu razvoja ter obravnava zaključni račun oziroma finančni načrt. Kot je razvidno iz poročila odbora našega zbora in poročila zakonodajno-pravne komisije, obstaja več pripomb k statutu, ki jih bo morala republiška skupnost otroškega varstva obravnavati in zavzeti do njih svoje stališče. K akcijskemu programu republiške skupnosti otroškega

varstva Skupščine SR Slovenije ne daje soglasja, ker gre v tem primeru le za kratkoročni operativni načrt dela skupnosti, ne pa za dolgoročni program razvoja otroškega varstva, kot je to predvideno z zakonom.

Želi predstavnik republiške skupnosti otroškega varstva predložene akte še ustno obrazložiti? (Da.)

Besedo ima tovarišica Ivkovičeva, predsednik izvršnega odbora skupščine skupnosti.

Marija Ivkovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Republiška skupnost otroškega varstva je bila ustanovljena na podlagi zakona o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva na ustanovni skupščini republiške skupnosti otroškega varstva. Prvo poročilo o izvajanju zakona smo podali že jeseni preteklega leta. Ker pa zaseda naš zbor v novem sklicu, mi dovolite, da vsaj bežno opišem dosedanje delo. Na ta način boste tudi lažje razumeli vsebino zaključnega računa in finančnega načrta, ki ga poleg statuta in programa potrjuje Skupščin SR Slovenije oziroma obravnava.

Iniciativni odbor za ustanovitev republiške skupnosti otroškega varstva je bil imenovan s sklepom izvršnega sveta z dne 29. 1. 1968. Po izvršenih temeljitih pripravah na terenu (bazenski posveti, seminarji in ustanavljanje temeljnih skupnosti) se je dne 27. 6. 1968 sestala ustanovna skupščina. Sklepi, ki jih je ustanovna skupščina sprejela, so navedeni v poslovnem poročilu. Izvršni odbor republiške skupnosti otroškega varstva je realiziral sklepe ustanovne skupščine, na prvi redni seji skupščine 14. 3. 1969 pa je predložil osnutek statuta, ki ga je skupščina sprejela. Statut je grajen na zakonu o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva. Vsebuje naloge, ki jih zakon določa in jih detajlira kot tudi pristojnosti in dolžnosti posameznih organov republiške skupnosti otroškega varstva in način dela teh organov, skratka vsebuje vse naloge po 27. členu omenjenega zakona. Doslej je statut obravnaval odbor za socialno in otroško varstvo vašega zbora, odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora, odbor za socialno politiko in komunalna vprašanja izvršnega sveta in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. V dosedanjih obravnavah je bilo ugotovljeno, da statut ni v nasprotju z zakonom ali intencijami zakona in da tudi nima bistvenih vsebinskih pomanjkljivosti. Vse doslej dane pripombe, ki so bolj redakcijskega značaja, bomo takoj upoštevali. Dane pripombe po našem mnenju niso takšne, da statut ne bi mogel biti potrjen. Kolikor tudi na današnji seji ne bi imeli bistvenejših pripomb, prosimo, da zbor sprejme sklep, da se statut potrdi, s tem, da sprejemamo pripombe, ki jih bo vaš zbor osvojil.

Začasni finančni načrt republiške skupnosti otroškega varstva, sprejet na ustanovni skupščini, je bil dokaj napet in kot je razvidno iz zaključnega računa posebnega računa sklada za dnevno varstvo realiziran le 91,6 %. Republiška skupnost otroškega varstva je v 1968. letu koristila le majhen delež sredstev — 9,7 %, in to predvsem po sklenjenih pogodbah, ki so v gradivu omenjene. Sredstev za graditev v letu 1968 ni bilo predvidenih, ker naša samoupravna skupnost še ni imela programa. Izločila pa je znaten delež za intervencije v posebno perečih zadevah otroškega varstva. Ta sredstva so se lahko dajala v obliki kredita na podlagi programa občine o razvoju otroškega varstva ter umestnosti in utemeljenosti gradnje in na podlagi javnega razpisa. Republiška skupnost je v novembru lanskega leta objavila prvi natečaj. Delitev po tem

natečaju pa je lahko opravila šele v letu 1969, ko je poprej dobila strokovno mnenje skupine za organizirano gradnjo otroško-varstvenih objektov in pristojnih komisij. To pomeni, da je delitev kreditov temeljila na realnosti in da republiška skupnost ni želela brezglavo hiteti le, da bi se uporabila zbrana sredstva. Ne želimo podpirati postavljanje spomenikov, ki bi bili sami sebi namen. Zakon zelo jasno opredeljuje namen porabe zbranih sredstev. Še bolj jasno je tudi povedano, naj bi bila prispevna stopnja le osnovna materialna baza za graditev novih kapacitet in hkrati element za združevanje in iskanje novih dodatnih virov.

Višina prispevne stopnje in notranja delitev sredstev je navedena v gradivu in tega ne bi ponavljala.

Republiška skupnost je za leto 1968 predvidela sredstva tudi za financiranje programov in projektov. Te študije so v glavnem končane in bodo s študijami iz letošnjega finančnega načrta in akcijskega programa služile kot podlaga za izdelavo srednjeročnega programa razvoja otroškega varstva. Lahko rečemo, da je bilo delo republiške skupnosti otroškega varstva v letu 1968 amatersko in se je za izvrševanje nalog uporabil le simboličen znesek, ki ga izkazuje zaključni račun.

Zaključni račun sklada republiške skupnosti otroškega varstva za otroški dodatek izkazuje znaten presežek dohodkov nad izdatki, četudi je finančni načrt dosežen le v višini 97,8 %. Dinamika dotoka se je bistveno povečala v drugi polovici leta, posebno v zadnjem trimesečju. Kljub temu pa ni bila dosežena obvezna višina rezerve, ki bi pokrivala enomesečne izdatke. Zaključni račun izkazuje tudi nihanje števila otrok, ki prejemajo otroški dodatek. Cenzus v glavnem ni prizadejal družin z več otroci. Na podlagi gibanj pa je Skupščina SR Slovenije za leto 1969 sprejela dokument o novi delitvi sredstev, in sicer 80 % od skupne prispevne stopnje za otroški dodatek, 16 % temeljnim skupnostim oziroma občinam in 4 % za republiško skupnost.

Vse komisije republiške skupnosti so intenzivno delale in so pripomogle k hitrejši realizaciji zakona. Na podlagi vsestranske proučitve stanja ter obiskov na terenu je izvršni odbor skupno z republiško izobraževalno skupnostjo organiziral bazenska posvetovanja v jeseni leta 1968, na katerih je predvsem želel ugotoviti, kako se zakon v praksi izvaja in kakšna pomoč bo potrebna temeljnim skupnostim pri izdelavi programov in pri drugih perečih zadevah.

Kot ste videli iz gradiva, v SR Sloveniji obstajajo štiri samostojne skupnosti otroškega varstva, v vseh ostalih občinah pa so zadeve otroškega varstva zaupali temeljnim izobraževalnim skupnostim. Kot so različne organizacijske oblike v občinah, tako so različne tudi oblike sodelovanja. Občinam oziroma temeljnim izobraževalnim skupnostim smo kot pripomoček posredovali teze za pripravo oziroma za izdelavo občinskih programov. Sedaj lahko ocenjujemo, da so v nekaj več kot polovici občin že sprejeti programi. Vzrokov za zastoj na izdelavi programov je več: slaba kadrovska zasedba, premajhen interes itd. Prav zato, ker še vse občine nimajo programov, ni bilo mogoče pristopiti k izdelavi srednjeročnega republiškega programa razvoja otroškega varstva. Zato smo ustanovili posebno komisijo za pomoč temeljnim skupnostim pri izdelavi občinskih programov in sprejeli akcijski program za leto 1969, katerega smo temu domu informativno posredovali.

Če želim obrazložiti finančni načrt republiške skupnosti otroškega varstva, ga moram nujno povezati z akcijskim programom. Osnovno izhodišče, kot ste lahko razbrali iz uvodne obrazložitve, je kompleksna skrb za otroka v SR Slo-

veniji ne glede na sredino, iz katere otrok izhaja. Republiška skupnost otroškega varstva je v letošnjem akcijskem programu želela zajeti tiste naloge, ki so skupnega pomena za SR Slovenijo, ki so preventivnega značaja in ki zajemajo kar največjo populacijo otrok.

V finančnem načrtu za leto 1969 je akumulativno predviden precej večji znesek za investicije kot v letu 1968, procentualno pa je nekoliko manjši. Ta razlika bo pokrita in presežena na ta način, da smo s sklepom skupščine namenjena sredstva za investicije oročili pri banki oziroma jih sproti še oročamo. Tako bo v letu 1970 možno iz tega naslova črpati prek 11 milijonov dinarjev za investicije. Republiška skupnost meni, da je denar treba naložiti tako, da bo kar najbolj oplemeniten in kar najbolj smotrno porabljen. Prek strokovne skupine stalno nudimo direktno strokovno pomoč temeljnim skupnostim. Sredstva, ki so namenjena za investicije v obliki kreditov, so močan spodbudnik za intenzivnejše delo v občinah. Denar, ki smo ga namenili za intervencije v posebno perečih problemih v lanskem letu, je v isti višini izkazan tudi v letošnjem finančnem načrtu. Ta denar je tudi oročen in dodeljen prosilcem z možnostjo črpanja po 20. januarju 1970. Kot ste videli iz gradiva, je znaten znesek namenjen še za intervencijo v perečih zadevah skupnega pomena. To je na podlagi akcijskega programa, ki predvideva v letošnjem letu posebno pomoč pri urejanju otroškega varstva duševno prizadetih otrok. Za te otroke doslej razen staršev in nekaterih občin tako rekoč nihče ni skrbel. Zato je skupščina republiške skupnosti otroškega varstva na 1. redni seji v celoti osvojila to nalogo v sklopu skupnega akcijskega programa.

S področja zdravstvene skrbi za mladi rod je republiška skupnost sprejela sklep, da bo sofinancirala sistematične preglede otrok v SR Sloveniji, starih 3 leta. Naslednja naloga po akcijskem programu je strokovna pomoč in nadzorstvo šolskih kuhinj, kar je bilo v zadnjem obdobju precej zanemarjeno. S tem pa bo tudi opravljena študija o prehrani otrok.

Akcijski program posveča posebno pozornost nadaljnjemu razvoju materialne baze, prostorski ureditvi in ureditvi objektov otroškega varstva. S tem v zvezi so že od prvega natečaja podvrženi strokovni presoji vsi projekti, za katere investitorji želijo dobiti kredit pri republiški skupnosti. V drugi polovici letošnjega leta bo objavljen tudi razpis za izdelavo idejnih projektov. Poudarek razpisa bo na iskanju tipskih elementov gradnje in opreme vzgojno-varstvenih zavodov z upoštevanjem pedagoških, zdravstvenih in higienskih zahtev in temu ustrezajočih ekonomskih rešitev. V akcijskem programu smo del skrbi posvetili tudi analizi stroškov za uporabo in oskrbo vzgojno-varstvenih zavodov in dokončni obdelavi normativov za gradnjo in opremo vzgojno-varstvenih zavodov.

Finančni načrt predvideva znaten znesek tudi za študije in analize. Republiška skupnost otroškega varstva namreč meni, da je treba poleg tega, da moramo dobiti študijo o funkciji otroškega dodatka, o katerem bo treba še letos spregovoriti, pristopiti k analiziranju tudi drugih problemov, kot je delovanje davčnega sistema na otroka in družino in o psihofizičnih zmogljivosti duševno prizadetih otrok itd. Prav sedaj pa se strokovno proučuje tudi ideja o poskusnem otroškem varstvu kmečkih otrok.

Tovarišice in tovariši poslanci! Obrazložitev, ki sem jo samo površno dala in v kateri nisem mogla zajeti vseh problemov in tudi dosedanjih rezultatov, smatrajte le kot pojasnilo k zaključnemu računu in finančnemu načrtu. Prejšnji sklic Skupščine SR Slovenije smo seznanili z izvajanjem zakona in o proble-

matiki tega občutljivega področja. Tudi letos bomo pripravili za Skupščino SR Slovenije podobno poročilo. Želimo pa že danes povedati pred tem zborom, da se intencij zakona o solidarnosti vseh aktivnih občanov dosledno ne izvaja. Zakon določa v 12. členu, da občinske skupščine z odloki določajo višino prispevka iz naslova kmetijstva in samostojnih poklicev za otroško varstvo. Dosedaj je le 9 občin v SR Sloveniji sprejelo take odloke, čeprav je bilo v občinah poleg sredstev, zbranih z rednimi viri, zbranih še ca. 800 starih milijonov in je prizadevnost zelo velika. Menim, da je moja dolžnost, da vas opozorim na ta problem. V 8 občinah je tudi sprejet samoprispevek za otroško varstvo, v 5 občinah izključno za otroško varstvo, v 3 občinah pa skupnost s potrebami za razvoj šolske mreže in otroškega varstva. Menim, da je dolžnost predstavnikov republiške skupnosti otroškega varstva, da vas seznanimo s tem, da je praksa v 8 mesecih pokazala, kako potreben je bil zakon o skupnostih otroškega varstva in o financiranju nekaterih oblik otroškega varstva. Ta zakon je prinesel v naša družbena prizadevanja sistem in obenem trdno materilno bazo, ki je, čeprav majhna in premajhna glede na potrebe, vendarle stalen vir, ki omogoča z zbiranjem dodatnih virov večja sredstva in koordinirano akcijo. Hvala lepa.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poročevalec odbora za socialno in otroško varstvo dr. Irena Ivančič še ustno dopolniti poročilo odbora? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Anton Grabenšek, predstavnik zakonodajno-pravne komisije.

Anton Grabenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker skupščina potrjuje statut, zakonodajno-pravna komisija meni, da bi morala skupnost predhodno sprejeti predlagane pripombe in nato predložiti skupščini statut v prečiščenem besedilu v ponovno obravnavo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje o pripombah k statutu, ki sta jih dala odbor našega zbora in zakonodajno-pravna komisija. Glasovati bi morali o vsaki pripombi posebej. Ker pa v razpravi niso bila izražena nasprotna mnenja, predlagam, da o vseh pripombah glasujemo skupno. Je kakšen ugovor zoper tak predlog? (Ne.) Ker ni ugovora, dajem na glasovanje vse pripombe, ki sta jih k statutu dala odbor našega zbora in zakonodajno-pravna komisija.

Kdor se strinja s temi pripombami, naj prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor soglasno sprejel pripombe odbora za socialno in otroško varstvo ter zakonodajno-pravne komisije. Republiška skupnost otroškega varstva naj te pripombe obravnava in skupščini predloži statut v prečiščenem besedilu v potrditev.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog zakona, ki ga je skupščini predložil izvršni svet, poročilo komisije za vprašanja borcev NOV in poročilo zakonodajno-pravne komisije.

Želi predstavnik izvršnega sveta še ustno obrazložiti predlog zakona? (Da.) Besedo ima tovarišica Tomičeva, član izvršnega sveta.

Zora Tomič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! K predlogu zakona ne bi nič posebnega dodajala, ker je v glavnem vse napisano v sami obrazložitvi. Povedala bi stališče izvršnega sveta do amandmajev, ki so bili dani.

Izvršni svet sprejema amandmaje, ki jih je k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne dala zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Ne sprejema pa amandmaja komisije za vprašanja borcev NOV, ki zahteva, da se v 2. členu doda besedica »najmanj« in bi se besedilo glasilo takole:

»Osnova za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu je republiško poprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano za najmanj toliko odstotkov, kolikor je v resoluciji ali ustreznem drugem aktu Skupščine SR Slovenije o izvajanju gospodarske politike predvideno, da se bodo v tekočem letu v SR Sloveniji poprečno povišali osebni dohodki zaposlenih.«

V celoti se izvršni svet pridružuje mnenju odbora za proračun in finance republiškega zbora, da morajo biti v zakonodaji, ki je oprta na proračun, precizna in jasna merila in da je nemogoče ustvarjati dvotirni sistem prognoz glede gibanja osebnih dohodkov v naši republiki. Beseda »najmanj«, ki se predlaga, da naj se vstavi, pa ni konkreten faktor glede na način oblikovanja osnove za borčevski dodatek. Naj še enkrat na kratko povem, kako se ta oblikuje. Poprečju osebnih dohodkov, doseženih v preteklem letu, se doda še odstotek predvidenega povečanja osebnega dohodka v tekočem letu, tako kot je predvideno v skupščinskem aktu. Tako na tej osnovi prejemajo borci dodatek že od 1. 1. tekočega leta, ne glede na realizacijo gibanja osebnega dohodka, ki bo predvidoma dosežena šele z 31. 12. tekočega leta.

V letošnjem letu je osnova za borčevski dodatek 107 700 din. Od 1. 1. do 30. 6. je borčevski dodatek odvisen od leta vstopa v NOV, ker imajo borci po letih vstopa v NOV različen odstotek borčevskega dodatka med osebnimi dohodki iz delovnega razmerja in osnovo za borčevski dodatek. Od 1. 7. 1969 naprej pa na osnovi zveznega in republiškega zakona o dodatku zaposlenim borcem ni več razlikovanja med borci glede na leto vstopa v NOV. To pomeni, da bodo vsi borci prejemali 100 % razliko med dohodki iz delovnega razmerja in osnovo za borčevki dodatek.

V imenu izvršnega sveta predlagam zboru, da sprejme zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim borcem narodnoosvobodilne vojne, kot ga je predložil izvršni svet z upoštevanjem amandmajev zakonodajno-pravne komisije.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi predstavnik komisije za vprašanja borcev NOV še ustno dopolniti poročilo komisije? (Da.) Besedo ima tovariš Vlado Črne.

Vlado Črne: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Komisija za vprašanje borcev NOV, ki je obravnavala predlog zakona, ki je s predlaganim amandmajem k predlogu zakona hotela doseči takšno stanje, kot je bilo do sedaj. Sistem borčevskega dodatka že tretjič spreminjamo. V letu

1965 je veljal predpis, po katerem se je osnova za borčevski dodatek povečala letno za 25 %. Razumljivo, da v pogojih reforme to ni bilo mogoče obdržtati, zato je bil leta 1967 ta zakon spremenjen. Po tem zakonu je osnova za borčevski dodatek republiško poprečje osebnih dohodkov, zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano najmanj za toliko odstotkov, kot je v resoluciji ali v ustreznem drugem aktu Skupščine SR Slovenije o izvajanju gospodarske politike predvideno, da se bodo v tekočem letu v SR Sloveniji poprečno zvišali osebni dohodki zaposlenih. V tem zakonu je torej tudi besedica »najmanj« in sicer prav zato, da ne odstopamo navzdol, ampak da dopuščamo možnost, če so ugodna gospodarska gibanja, če se poprečni osebni dohodki v Sloveniji zvišujejo, da ima izvršni svet možnost osnovo povečati borčevski dodatek. To možnost hočemo tudi v tem predlogu zakona zadržati, prav glede na situacijo, v kakršni se nahajamo. Ugodna gospodarska gibanja kažejo, da se bodo letos poprečni osebni dohodki dvignili za več kot pa je v skupščinskem aktu predvideno. Sedanje stanje kaže, da se osebni dohodki nasproti lanskemu letu zvišujejo že za 15 oziroma 16 %. Ne bi bilo prav, da ima zaposleni borec v primerjavi s svojim kolegom, ki je zdrav in ima vse fizične sposobnosti, da dosega normalne učinke, borec pa zaradi svoje starosti ali pa iz kakšnih drugih razlogov teh pogojev ne dosega, manjši osebni dohodek kot njegov kolega.

V poročilu odbora za finance in proračun republiškega zbora se ocenjuje, da bi kakršnokoli drugačno stališče, kot ga predlaga izvršni svet, pomenilo inflatorne tendence in prekoračevanje možnosti. Samo to najbrž ni res. Če se poprečni osebni dohodki v delovnih organizacijah, predvsem v gospodarstvu, zvišuje za 16 %, se najbrž tudi zaposlenim borcem povečujejo osebni dohodki, tako da na koncu ne bo prav nobene razlike v bilanci. S tem jasno dajem odgovor na trditev, da bi vnašanje besedice »najmanj« imelo za posledico podpiranje inflatornih tendenc.

Menim, da je prav, da vas obvestim, da v primeru, če sprejmemo stališče izvršnega sveta, bomo v prihodnjem letu prišli v povsem drugačen položaj. Osnova za borčevski dodatek se namreč določa na osnovi republiškega poprečja osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečanim za %, ki ga predvideva skupščinski akt. Če bodo letos osebni dohodki rasli še tako naprej kot do sedaj, se bodo povečali za 16 % in bo prihodnje leto osnova za borčevski dodatek znašala ne 107 + 9 %, ampak 107 + 16 %, to je 124. Tako bo borec v primerjavi s svojim kolegom v prihodnjem letu na boljšem, ker se mu bo povečal osebni dohodek za 20 %, v skupščinskem aktu pa bomo predvideli povečanje osebnega dohodka le za 9 %. Komisija želi s svojim amandmajem zadržati sedanje stanje, izvršni svet pa ima tako in tako direkcijsko pravico, da določa osnovo za borčevski dodatek. Zato od amandmaja, ki ga komisija predlaga, ne odstopam.

Predsednik dr. Srečko Koren: Preden preidemo k razpravi, mora zbor odločiti, ali sprejme predlog izvršnega sveta, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku. Razlogi za skrajšanje postopka so razvidni iz obrazložitve k zakonu.

Kdor je za predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Eden.) Ugotavljam, da je predlog o skrajšanem postopku z večino glasov sprejet.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo?

Besedo ima poslanec Stane Keber.

Stane Keber: Nadaljeval bi razpravo tam, kjer je tovariš Črne končal. Menim, da predlog izvršnega sveta ni utemeljen. Z besedico »najmanj« ne povzročamo nobenih inflatorskih tendenc. Čvrstost proračuna je lahko prav taka, kot brez besedice »najmanj«. Sicer pa pozdravljam skrb izvršnega sveta, naj bi bil proračun res trden — ker do sedaj vedno ni bil — ne samo v tem primeru, ampak tudi v drugih primerih. Vendar menim, da situacija, ki se menja tako hitro in včasih tako rekoč prek noči, terja, da ne črtamo besedice »najmanj«, sicer bomo morali že kmalu spreminjati zakon, da bi odpravili anomalije, o katerih je govoril tovariš Črne. Torej s sprejetjem besedice »najmanj« samo omogočimo večjo elastičnost tega zakona. Še enkrat bi rad poudaril, da ni bil namen amandmaja, da bi nerealno povečali borčevski dodatek, ampak, da bi dali možnost izvršnemu svetu, da ga ustrezno poveča, če bi nastala potreba in če bi finančna situacija to omogočala.

Zato podpiram predlog predsednika komisije in bom glasoval za ta amandma. Apeliram, da tudi zbor sprejme amandma.

Predsednik dr. Srečko Koren: Kdo želi še besedo? Besedo ima tovarišica Tomičeva.

Zora Tomič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Da ne bo nesporazumov, moram pojasniti, da izvršni svet nima nikakršne diskrecijske pravice. On samo po zakonu ugotovi, kakšno je bilo gibanje osebnih dohodkov v preteklem letu. To je prva konkretna postavka — poprečni osebni dohodek preteklega leta. Potem ugotovi, za koliko je v družbenem planu ali v kakšnem drugem skupščinskem dokumentu predvideno gibanje poprečnih osebnih dohodkov za tekoče leto. Na tej osnovi oblikuje osnovo za borčevski dodatek. S sprejetjem amandmaja komisije za vprašanja borcev NOV pa bi dali to diskrecijsko pravico izvršnemu svetu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Kdo želi še besedo? Besedo ima poslanec dr. Srečko Košuta.

Dr. Srečko Košuta: Samo kratko vprašanje. Ali besedica »najmanj« lahko pomeni tudi individualne razlike, ali samo odstotek, ki velja za vse borce enako. Torej ali so možni tudi kakšni individualni razponi v okviru besede »najmanj«?

Predsednik dr. Srečko Koren: To velja za vse enako. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker se nihče več ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej dajem na glasovanje amandma komisije za vprašanja borcev NOV k 3. členu predloga zakona. Po tem amandmaju naj bi se v prvem odstavku v 3. vrsti za besedo »povečano« dodala beseda »najmanj«.

Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (4 poslanci.) Se je kdo vzdržal? (5 poslancev.)

Ugotavljam, da je amandma z večino glasov sprejet.

Na glasovanje dajem amandmaje zakonodajno-pravne komisije k 3., 4. in 7. členu predloga zakona. V zvezi z amandmajem k 3. členu naj pojasnim, da predlagana sprememba zadeva samo prvi odstavek, ne pa tudi drugega odstavka, ki ostane neizpremenjen.

Kdor se strinja z amandmaji zakonodajno-pravne komisije, naj, prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (En poslanec.) Ugotavljam, da so vsi amandmaji z večino glasov sprejeti.

Ker je zbor že prej sprejel amandma komisije za vprašanja borcev NOV, se ta vključi v izboljšani tekst prvega odstavka 3. člena.

Prehajamo še na glasovanje o celotnem predlogu zakona. Kdor je za predlog zakona, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (En poslanec.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog zakona z večino glasov sprejel. Zakon bo sprejet, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi republiški zbor.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste sprejeli predlog za izdajo zakona, ki ga je skupščini predložil republiški sekretariat za delo, poročilo odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo ter poročilo zakonodajno-pravne komisije. Pripominjam, da k omenjenemu predlogu za izdajo zakona daje naš zbor le mnenje republiškemu in gospodarskemu zboru, kot pristojnima zboroma.

Želi predlagatelj predloga za izdajo zakona dati še ustno obrazložitev? (Ne.) Želi poročevalec odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo tovariš Nikolaj Šabjan še ustno obrazložiti poročilo odbora? (Ne.)

Dovolite mi, da vas posebej opozorim, da so v predloženem gradivu nakazane tri možne rešitve v pogledu zaposlovanja slepih invalidnih oseb, usposobljenih za delovna mesta telefonistov. Po predlogu republiškega sekretarja za delo, ki ga podpira odbor našega zbora, naj bi bile delovne in druge organizacije dolžne na izpraznjena oziroma novo odprta delovna mesta telefonistov zaposliti slepe invalidne osebe.

Druga rešitev, ki je razvidna iz poročila zakonodajno-pravne komisije, predvideva, da bi morale delovne organizacije pri izbiri kandidatov za delovna mesta telefonistov dati prednost slepim invalidnim osebam.

Tretja rešitev, ki jo predlaga zakonodajno-pravna komisija pa je v tem, da bi delovne organizacije le materialno stimulirali za zaposlitev slepih invalidnih oseb. Prav bi bilo, da prav tem dilemam posveti naš zbor največjo pozornost.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Matija Malešič.

Matija Malešič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ko danes razpravljamo o predlogu za izdajo zakona o zaposlovanju invalidnih oseb, se mi zdi potrebno, da ugotovimo, kako je pri nas sploh urejeno zaposlovanje invalidov. Žal moramo ugotoviti, da ta materija pravno ni zadovoljivo urejena, razen do neke mere za delovne invalide in za tiste, ki imajo priznane pravice po temeljnem zakonu o invalidskem zavarovanju. Pa še med temi uživajo popolnejšo zaščito tisti, ki so postali invalidi zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni. Le-te so namreč delovne organizacije dolžne obdržati v delovnem razmerju, če so sposobni za ustrezno delo, medtem ko so ostale invalide, pri katerih je invalidnost nastopila kot posledica poškodbe

ali bolezni izven dela, dolžne obdržati delovne organizacije le, če je na razpolago prosto delovno mesto.

V letih 1967 in 1968 so bila v delovnih organizacijah popisana delovna mesta, primerna za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidov, vendar v večini primerov le tista mesta, na katerih so že zaposleni invalidi. Zaradi tega ta ukrep ni bistveno pripomogel k hitrejšemu in ustreznejšemu zaposlovanju invalidnih oseb.

Za ostale invalide, tu mislim osebe brez priznanega statusa delovnega invalida, za vojaške vojne invalide in tudi za invalidno mladino, pa ni določena z nobenim predpisom obveza delovnih organizacij, da bi morale te osebe zaposlovati. Za vse te osebe, vključno tudi slepe invalide, ki si morajo iskati zaposlitev v konkurenci z zdravo delovno silo, ostajajo odprta vprašanja, kje in kako jih zaposliti. Ugotovimo lahko, da kažejo delovne organizacije dovolj razumevanja za tiste osebe, ki so postali delovni invalidi v njihovih organizacijah, tudi če je invalidnost posledica bolezni ali poškodbe izven dela. Skoraj nemogoče pa je zaposliti tiste invalidne osebe, ki prvič stopajo v delovno razmerje ali če dlje časa ne delajo. Posebej bi pri tem opozoril na invalidno mladino, ki ji je po uredbi o poklicni rehabilitaciji otrok zavarovancev na stroške invalidskega zavarovanja priznana pravica do poklicne rehabilitacije oziroma habilitacije, pa kljub razmeroma visokim stroškom, ki gredo tudi v milijone, ostaja večkrat brez zaposlitve.

Bežen pregled števila nezaposlenih invalidnih oseb nam pove, da smo imeli v Sloveniji leta 1966 1 693 nezaposlenih invalidnih oseb, leta 1967 2 068, leta 1968 pa 2 442. Število nezaposlenih invalidnih oseb se je torej v letu 1968 v primerjavi z letom 1966 povečalo za 44 %. Že samo ta podatek pove, da zasluži to vprašanje več pozornosti in da terja hitre in učinkovite ukrepe. Ena od možnosti rešitev je ta, da republika s svojim predpisom določi delovna mesta za invalidne osebe. Tako pooblastilo je republiki dano v 5. odstavku 218. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju. Te možnosti se je republika poslužila za slepe invalidne osebe in zato zasluži predlog za izdajo zakona posebno pozornost že zaradi tega, ker smo se te problematike začeli lotevati.

Vendar gre, kot je že v predlogu navedeno, le za manjše število — 37 slepih telefonistov, torej za neznaten del skupnega števila nezaposlenih invalidnih oseb. Menim, da bi bilo potrebno čimprej pristopiti h kompleksni obravnavi problematike zaposlovanja vseh invalidnih oseb, ne pa samo določenih skupin, usposobljenih za določene poklice. To se mi zdi pomembno posebno zaradi tega, ker naj bi te razprave tekle sočasno z razpravami o predlogu za spremembo sistema invalidskega zavarovanja. Zaposlovanje in rehabilitacija invalidnih oseb so namreč temeljna vprašanja invalidskega vprašanja. Zato menim, da že kasnimo in da s parcialno rešitvijo ne bomo dosegli želenih uspehov.

Invalidne osebe uživajo v vseh zakonodajah, tudi v naši, posebno zaščito. Zdi se mi odveč pomislek, izražen v materialu, da bi zakonsko urejevanje obveznega zaposlovanja invalidnih oseb pomenilo kršitev samoupravnih pravic delovnih organizacij. Dejstvo je, da je invalidne osebe težje zaposlovati kot zdrave delavce. To kaže tudi podatek, da je bilo konec leta 1967 3,4 % zdravih nezaposlenih v primerjavi z zdravimi zaposlenimi, da pa je ta % znašal pri nezaposlenih invalidih v primerjavi z zaposlenimi invalidi 9,7 %, to pa pomeni, da je ta odstotek skoraj trikrat večji.

Če kje, je na tem področju zakonodajna intervencija prav potrebna. Zato se zavzemam za to, da ustvarimo pravne osnove za posebno obravnavo invalidnih oseb glede zaposlovanja s tem, da po možnosti federacija izda splošen zakon o zaposlovanju invalidnih oseb, republike pa glede na specifične pogoje podrobnejša določila in merila za zaposlovanje teh oseb. Ali v obliki kvote ali z določanjem delovnih mest, na katerih delovne organizacije morajo zaposlovati invalidne osebe, to naj pokaže razprava. V okviru teh predpisov bi lahko določili tudi ustrezno stimulacijo za tiste delovne organizacije, ki zaposlujejo večje število invalidov. Menim, da lahko le z ustrezno stimulacijo dosežemo določene uspehe. Takšne primere poznamo tudi iz tujih zakonodaj. Menim pa, da bi z različnimi penali, kot nekateri predlagajo, dosegli le obratni učinek. Mnenja sem, da je glede na poseben položaj slepih invalidnih oseb zaenkrat smotrneje urediti zaposlovanje slepih invalidnih oseb telefonistov, da pa sprejetje tega zakona ne sme biti edini ukrep na tem področju, temveč je treba takoj pristopiti h kompleksni obravnavi vprašanja vseh invalidnih oseb.

Predsednik dr. Srečko Koren: Hvala. Želi še kdo besedo? Besedo ima tovariš Božič, republiški sekretar za delo.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Kot je moj predgovornik omenil, se lotevamo parcialnega zakona v naši republiki, s katerim skušamo urediti zaposlitev le za majhen krog slepih in to za tiste, ki so usposobljeni za delovna mesta telefonistov. V republiškem sekretariatu za delo smo dalj časa imeli pomislek, ali bi tak predlog zakona predložili skupščini ali ne, prav zaradi tega, ker vprašanje zaposlovanja invalidov nasploh v našem sistemu pravno ni urejeno. Menili smo, da bi se morali v čim večji meri angažirati, da bi ta problem rešili. Ker pa reševanje tega problema zahteva daljši čas in je pogojeno z določenimi spremembami v temeljni zakonodaji s področja invalidskega zavarovanja in zaposlovanja, smo vseeno poskušali v kratkem rešiti vprašanje zaposlovanja slepih invalidov — telefonistov. Kot ste lahko ugotovili iz same obrazložitve, so bila vložena ogromna sredstva za tako kvalifikacijo. Ne gre torej samo za ekonomski, temveč tudi določen socialni in humani problem te kategorije invalidov. Zato smo se odločili, da predlagamo zakon.

Podpiram stališče, da je naša naloga — na njej tudi delamo — da do konca leta skupščini predložimo osnovne teze za zakonsko rešitev problema zaposlovanja invalidnih oseb nasploh. Imamo namreč zelo visoko število nezaposlenih invalidov v strukturi naše brezposelnosti. Ta sicer ni visoka glede na aktivno prebivalstvo in število zaposlenega prebivalstva v Sloveniji, vendar pa je od 18 oziroma 19 tisoč brezposelnih nad 2000 invalidov. Gre torej za veliko število določene kategorije občanov. Zato moramo do konca leta skupščini predlagati ustrezne predpise.

O predlogu za izdajo zakona, ki ga sedaj obravnavate, so razpravljali vsi ustrezni odbori republiškega, gospodarskega in socialno-zdravstvenega zbora. Osnovna izhodišča so, razen zakonodajno-pravne komisije, približno enaka. To je, da se predlog za izdajo takega zakona sprejme ne glede na to, da ni kompleksno urejen celoten sistem zaposlovanja invalidov in da se tako briše stimulacija, ki smo jo predlagali. Sekretariat sprejema sugestijo večina odborov, da naj bo stimulacija bodoča osnova in eden izmed temeljev urejevanja in zaposlovanja invalidov. Ni pa to umestno glede te kategorije brezposelnih

slepih invalidov, ker z materialnega vidika za delovne organizacije ne predstavlja nobene pomembne funkcije. Tudi ni prezreti, da so slepi telefonisti v pogledu usposobljenosti enakovredni zdravim oziroma so še bolj specializirani za to delo. Sekretariat kot predlagatelj se prav tako strinja z mnenjen nekaterih odborov, da se sočasno z zakonom izda tudi predpis, za katerega je zadolžen sekretariat za delo skupaj z Zvezo slepih. Ta predpis bo določil, kakšna delovna mesta so pogoj za zaposlovanje take slepe invalidne osebe. Imamo namreč tehnično zelo razvit sistem telefonije in tudi določene omejene kvalifikacije in znanje teh telefonistov. Jasno je treba opredeliti delovna mesta za zaposlovanje slepih telefonistov, da ne bo prišlo do nesporazuma med delovnimi organizacijami in zakonodajalcem. Podpiramo stališče odborov, da so delovne organizacije dolžne sprejemati na izpraznjena oziroma novo odprta delovna mesta v prvi vrsti slepe invalide. Šele potem, če teh ni, lahko sprejmejo po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih na delovno mesto za nedoločen čas ostale kandidate. Drugih pripomb na odborih ni bilo, pač pa je imela zakonodajno-pravna komisija pripombo glede pravnega temelja za izdajo zakona, češ da za to kategorijo iščemo posebne pravice, poseben status v enakopravnih pravicah naših delovnih ljudi, ki so določene s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih. Mi smo se predvsem oprli na 20. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih, katerega nam pa zakonodajno-pravna komisija osporava. Stališče komisije je pravilno; omenjeni člen zakona ne more biti pravni temelj za izdajo tega zakona.

Mi smo v bistvu bolj v negativnem smislu izkoristili možnost 20. člena temeljnega zakona in sicer da ni samo vid eden od pogojev za delo na delovnih mestih telefonistov. Po mnenju zakonodajno-pravne komisije pa bi se zadevno določilo tolmačilo tako, da je slepota pogoj za delovno mesto, če pa nisi slep, pa pogoja nimaš. Mi pa smo izhajali prav iz nasprotnega stališča, da ni samo vid pogoj za delo, ampak, da rehabilitirani slepi najmanj v enakem obsegu ali pa še bolj izpolnjujejo pogoje za opravljanje dela telefonista. Namreč samo slepi se praviloma po posebnem postopku poklicno usposabljajo za telefoniste, drugi pa se v glavnem privajajo in priučujejo na teh delovnih mestih. Zato smo menili, da je to eden od pogojev na podlagi 20. člena zakona, ki smo ga iz določenih socialnih razlogov — odkrito povedano — bolj široko tolmačili. Glede na pravilno stališče zakonodajno-pravne komisije odstopamo od tega izhodišča in bomo vzeli kot izhodišče 119. člen zvezne ustave, ki pooblašča republike, da lahko v določenih pogojih uredijo z zakonom vprašanje zaposlovanja za posamezne kategorije oseb. Upoštevali bomo torej pripombe zakonodajno-pravne komisije. Ostala izhodišča, kot sem v obrazložitvi že povedal, so vsi odbori podprli in so lahko osnova za izdelavo osnutka zakona o zaposlovanju slepih telefonistov.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo?

Tovariša Božiča bi samo vprašal, ali je sedaj samo pravno izhodišče drugačno, ali menjate tudi stališče, da je delovna organizacija dolžna zaposliti slepega telefonista.

Jože Božič: Vztrajam pri stališču, ker smo tudi na odboru o tem že razpravljali. Sprejemam pa stališče zakonodajno-pravne komisije glede pravnega temelja za izdajo zakona.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ima predstvanik zakonodajno-pravne komisije tovariš Grabenšek kako pripombo? (Nima.)

Želi še kdo besedo? Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Dajem na glasovanje predlog, ki je naveden v predlogu za izdajo zakona s pojasnilom, ki ga je dal tovariš Božič, sekretar za delo in z odgovorom predstvanika zaponodajno-pravne komisije tovariša Grabenška.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli stališče in bomo z njim seznanili predsednika republiškega in gospodarskega zbora.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet s predlogom, da ga obravnava po skrajšanem postopku. Nadalje ste prejeli poročilo odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje ter poročilo zakonodajno-pravne komisije.

Želi predstavnik izvršnega sveta osnutek zakona še ustno obrazložiti? (Da.) Besedo ima dr. Kostja Konvalinka, pomočnik sekretarja sekretariata izvršnega sveta za zokonodajo.

Dr. Kostja Konvalinka: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Zakon o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je republika, ki ga v osnutku danes obravnava socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije, ureja nekatera vprašanja s področja upravljanja posameznih zavodov.

To ni prvi zakon, ki ga je obravnavala ta skupščina. Dva zakona te vrste je skupščina sprejela leta 1966 in to za znanstvene zavode in za nekatere zavode s področja kulture, katerih ustanovitelj je Slovenija. Osnutek zajema 12 zavodov in 5 zavodov z različnih drugih področij, glede katerih je treba urediti ista vprašanja in še nekatera druga vprašanja. Vsi ti zavodi, tako tisti, glede katerih so bila ta vprašanja že urejena, kot ti, ki so navedeni v osnutku, imajo troje skupnih značilnosti:

1. ustanovitelj vseh teh zavodov je republika;

2. dejavnost vseh teh zavodov je posebnega družbenega pomena;

3. ker je dejavnost vseh teh zavodov posebnega družbenega pomena, je potrebno po mnenju predlagatelja za vse te zavode predvideti ingerenco družbe pri njihovem upravljanju, ki se po ustavi lahko določi z zakonom.

V osnutku našteti zavodi so zadnji v vrsti zavodov, katerih ustanovitelj je republika, glede katerih še niso bila urejena vprašanja teh ingerenc, ki jih mora imeti družba glede na njihov družbeni pomen. Z zakonom se lahko predvidi dve vrsti ingerenc družbe pri upravljanju zavodov, katerih dejavnost je razglašena kot dejavnost posebnega družbenega pomena:

1. Po 79. členu republiške ustave se lahko predvidi, da sodelujejo pri upravljanju zavoda predstavniki družbenih skupnosti.

2. Po 3. odstavku 13. amandmaja k republiški ustavi se lahko določi poseben postopek in način imenovanja in razrešitve individualnega organa, to je direktorja zavoda.

Po mnenju predlagatelja je pri vseh v osnutku navedenih zavodih glede na njihov posebni družbeni pomen potrebno, da sodelujejo pri njihovem upravljanju predstavniki družbenih skupnostti. Zato določa osnutek, da imenujejo predstavnike družbenih skupnosti v ustrezne organe vsakega od zavodov izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter organi in organizacije, ki jih določa izvršni svet. Pri tem je izvršni svet pooblaščen, da določi, koliko predstavnikov družbene skupnosti imenuje sam in koliko predstavnikov imenujejo oziroma delegirajo posamezni organi oziroma organizacije.

Ingerenco družbe po 3. odstavku 13. amandmaja k republiški ustavi pa ni potrebno urediti glede vseh zavodov iz osnutka, ker je način postavitve individualnega organa upravljanja, to je direktorja zdravstvenih zavodov, že posebej urejen v samem zakonu o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji, za socialne zavode pa v zakonu o socialnih zavodih. Od drugih zavodov, ki so navedeni pod 3. točko 1. člena, pa bi bilo po mnenju predlagatelja potrebno, da se poseben način imenovanja direktorja določi za zavod za varstvo pri delu, za zavod RTV Ljubljana in za časopisni zavod SR Slovenije. Poseben postopek in način imenovanja naj bi bil po mnenju predlagatelja za te zavode določen tako, da imenuje direktorja teh zavodov izvršni svet.

Če tako gledamo osnutek zakona, vidimo, da ureja glede v njem naštetih zavodov dvoje vprašanj, ki sta z vidika ustave v najožji medsebojni povezavi. To sta vprašanje imenovanja predstavnikov družbenih skupnosti in vprašanje posebnega postopka in načina imenovanja direktorja, ki ga je po ustavi možno urediti prav tako le glede zavodov, katerih dejavnost je posebnega družbenega pomena. Zato ni prepričljivo mnenje zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, da vprašanje posebnega postopka imenovanja direktorja ne spada po svoji naravi v sklop drugih določb osnutka zakona. Pri tem je treba tudi pripomniti, da je vprašanje imenovanja direktorja rešeno z zakonom že glede zavodov s posameznih širših področij družbenih služb, tako npr. glede znanstvenih raziskovalnih zavodovov, visokošolskih zavodov itd. Ostali so le še nekateri posamezni zavodi, ki so glede na svoje področje dejavnosti nekaj specifičnega in zato v novejših zakonih še niso zajeti. Zato vprašanje imenovanja oziroma postavitve direktorja glede teh pravno ni bilo urejeno.

Glede na to je po mnenju predlagatelja umestno, da se omenjena vprašanja ingerence družbe pri upravljanju zavodov, ki so naštete v osnutku, uredijo hkrati. To je bistvo tega predloga. Seveda pa bi, glede na pripombo zakonodajno-pravne komisije, bilo potrebno ustrezno spremeniti naslov zakona. Ta je namreč sedaj očitno preozek, ker osnutek ne ureja samo vprašanja predstavnikov družbene skupnosti, ampak tudi ingerenco družbene skupnosti pri imenovanju direktorjev. Zakon bi se npr. lahko glasil: zakon o ureditvi nekaterih vprašanj upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija.

Seveda bi bilo treba sprejeti tudi druge pripombe zakonodajno-pravne komisije. Dalje tudi pripombe odbora socialno-zdravstvenega zbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje, ki predlaga ustreznejši vrstni red zdravstvenih zavodov, kot je naveden v 1. točki 1. člena osnutka. Ker gre za kratek in zahteven zakon, predlaga izvršni svet, da socialno-zdravstveni zbor obravnava osnutek zakona po skrajšanem postopku po 294. in 297. členu poslovnika skup-

ščine in da ga sprejmemo kot osnutek s pripombami skupščinskih organov, kot so precizirane v tem ekspozeju.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poročevalec odbora tovariš Jože Padovan še ustno dopolniti poročilo odbora. (Ne.)

Preden preidemo k razpravi, mora zbor odločiti, če se strinja s predlogom izvršnega sveta, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, to je, da se preskoči prva faza ter da zbor razpravlja in sklepa o osnutku zakona.

Kdor je za predlog izvršnega sveta o skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Šest poslancev.) Se je kdo vzdržal glasovanja (Dva poslanca.)

Ugotavljam, da je predlog z večino glasov sprejet.

Pričenjam razpravo. Predlagam, da v skladu s poslovnikom skupščine obravnavamo osnutek zakona najprej v načelu in nato v podrobnostih. Želi kdo sodelovati v načelni razpravi? (Ne.) Če ne, prehajamo na razpravo v podrobnostih. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če dovolite, bi šli kar po točkah. K prvemu členu ima pripombo odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje, in sicer naj se spremeni vrstni red naštetih zdravstvenih zavodov. Pripomba je redakcijskega značaja. Menim, da glasovanje o tej pripombi ni potrebno. Ima kdo kako drugo mnenje? (Ne.) Če ne, ugotavljam, da se strinjate s tem. K drugemu členu je dala pripombo zakonodajno-pravna komisija, ki predlaga, naj se v prvi vrsti črtata besedi »oziroma zadeve«. K 5. členu zakonodajno-pravna komisija predlaga, da se člen črta, ker je treba vprašanje imenovanja direktorjev nekaterih zavodov še podrobneje proučiti in kasneje rešiti s posebnim predpisom. Kdor se strinja s pripombami zakonodajno-pravne komisije, ki sem jih pravkar prečital, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.)

Ugotavljam, da so pripombe zakonodajno-pravne komisije z večino glasov sprejete.

Glede na tako stališče zbora predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, se sprejme:

2. predlog zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, pripravi izvršni svet na podlagi osnutka zakona, upoštevajoč stališča in pripombe odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje ter zakonodajno-pravne komisije in stališča in pripombe, izražene in sprejete na seji zbora. Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En poslanec.) Ugotavljam, da je bil sklep z večino glasov sprejet.

Odrejam polurni odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.50 in in se je nadaljevala ob 11.30.)

Predsednik dr. Srečko Koren: Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog za izdajo zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretariat za delo, poročilo odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo našega, poročilo odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora ter poročilo zakonodajno-pravne komisije, danes na mizo pa mnenje izvršnega sveta k predlogu za izdajo zakona in mnenje poslovnega združenja za energetiko.

Želi predlagatelj zakona dati še ustno obrazložitev? Besedo ima tovariš Jože Božič, republiški sekretar za delo.

Jože Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V večmesečni, skoraj enoletni pripravi predloga za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo, se je izoblikoval predlog, ki je danes v razpravi pred tem zborom.

V dosedanji razpravi odborov republiškega, gospodarskega in socialnozdravstvenega zbora je prišlo do enotnih pogledov in sklepov in sicer, da se zakon izda in da se odpravi rok v temeljnem zakonu, to je 31. 12. 1969 ter se s tem omogoči republikam, da izkoristijo tako pooblastilo kot ekonomsko-družbeni ukrep v razreševanju delovne sile v pogojih, ko rudniki prenehajo s proizvodnjo v celoti ali deloma.

Ne bi razlagal vsa izhodišča, ki so v obrazložitvi in v zakonu navedena. K razpravi sem se javil zaradi tega, ker je že odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora, ki je pretekli teden zadnji obravnaval ta predlog, obravnaval tudi stališča poslovnega združenja energetike SR Slovenije do tega predloga. Vi ste danes dobili ta stališča na mizo in bi skušal v imenu predlagatelja, sekretariata za delo, razložiti naše mnenje. Moram takoj poudariti, kar je razvidno iz predloga zakona, da smo že zavzeli načelna izhodišča do vseh teh vprašanj. V štirih točkah se razlikujemo, razlikujemo se v 3. in 6. točki in prav glede teh dveh točk smo že v predlogu zavzeli stališče. Še enkrat bi rad povedal, da je naš predlog izdelan v skladu z veljavnim sistemom pokojninskega zavarovanja in temeljnim zakonom, ki pooblašča republike, da izvedejo izjemno upokojevanje za rudarje v teh posebnih pogojih. Nismo odstopili od temeljnih principov, ki veljajo za vse upokojence in tako tudi za upokojence rudarje. Tudi nove teze republiškega sistema pokojninskega zavarovanja, prav tako pa tudi zvezne teze upoštevajo taka izhodišča, kot smo jih postavili v predlogu tega zakona.

Temeljni zakon o izjemnem upokojevanju rudarjev dopušča samo eno izjemo in sicer, da pri določeni zavarovalni dobi, kot je v predlogu omenjena — 20 let v jami ali 15 let in 10 let druge zavarovalne dobe, to je 25 let — dopušča možnost upokojitve ne glede na starost. Samo to pooblastilo glede pokojninskih normal dopušča temeljni zakon. Zato nismo mogli pristati — čeprav smo že v predlogu zakona obrazložili rezultate dolgotrajnih razprav s prestavniki rudnikov oziroma z delovnimi kolektivi na njihov predlog, da bi se določile nove normale s strani republike in da bi odstopili od našega enotnega pokojninskega sistema. Glede 3. točke namreč predlagajo, da bi bila mejna osnova za določitev najnižje pokojnine 600 novih dinarjev in da se izjemna pokojnina prizna v višini 75 do 85 % pokojninske osnove v odvisnosti od doseženega pokojninskega staža.

Seveda bi s tem porušili ta osnovna načela našega enotnega pokojninskega sistema in bi prišlo do velikih razlik in neenotnosti med samimi rudarji, ki

bi se upokojevali po tem zakonu in rednimi rudarji, ki so bili že upokojeni in ki bodo še upokojeni. Namreč po zahtevi poslovnega združenja energetike bi že rudar, ki bi šel z dvajsetimi delovnimi leti delovne dobe v pokoj, imel pokojnino v višini 75 % pokojninske osnove, prav toliko kot rudar, ki je že v pokoju ali pa bo šel jutri v pokoj in bo moral 35 let delati za tako pokojnino. Menili smo, da ne bi smeli napraviti takih novih izjem. Splošno je znano, da vsak izjemen ukrep na področju zakonodaje povzroča ali že takoj ali pa pozneje določene težje socialne in druge posledice. Dolgo časa smo se nagibali k temu, da ne bi šli s tem predlogom pred skupščino, predvsem zaradi tega, ker ga letos praktično ne bi mogli izvajati, ker je tesno povezan s kompleksnim prenehanjem dela teh rudnikov. V primeru parcialnega upokojevanja rudarjev pa bi povzročil nagel padec rentabilnosti in bi lahko povzročil likvidacijo rudnikov, čeprav bi lahko ti še nekaj let delali.

Menili smo, da bi sprejeli zakon zaradi tega, da bi v vsakem primeru omogočili izjemno upokojitev predvsem tistim rudarjem, ki nimajo res nobene možnosti, da bi se prekvalificirali. Naša koncepcija je, da bi morali do kraja razviti vse možne stimulanse, družbene, materialne, proizvodne, organizacijske in druge, ki jih imamo na področju slovenskega ekonomskega prostora, da bi se mentaliteta zgodnjega upokojevanja, zgodnjega usmerjanja naših ljudi v socialno problematiko premaknila v čim višjo starostno dobo, ker že sedaj imamo številne težke posledice na področju upokojevanja.

V Sloveniji je približno 50 000 upokojencev, ki prejemajo varstveni dodatek v višini razlike med mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov, ki znaša danes 419 din, in pripadajočo pokojnino, in to tisti, ki so dosegli polno starost in delovno dobo. Mnogo pa je takih, ki imajo nižje pokojnine in ne bi smeli v bodoče več dopuščati, da bi se potem nadalje reproducirali težji socialni problemi. Seveda se poslovno združenje tega zaveda, pa skuša s svojimi predlogi tako eliminirati socialni problem rudarjev. Njihovi predlogi pa niso v skladu z ustavo in našo obstoječo zakonodajo. Nesprejemljivi so, ker stojimo na stališčih, da ne bi smeli delati razlik v pravicah posameznih vrst upokojencev.

V predlogu za izdajo zakona predvidevamo še dva dodatna instrumenta, ki nam jih temeljni zakon omogoča, to je eventualni dokup delovne dobe s strani rudnikov ali možnost, da se za izjemno upokojene rudarje določi višji znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, kot velja za druge upokojence. Tega se je poslužila tudi republika Hrvatska v svoji zakonodaji. V Hrvatski so se poslužili dokupa let, in to seveda plačujejo iz enotnih proračunskih virov. Vendar je tudi ta zakon pri njih bolj ekonomski kot socialni ukrep in zmanjšuje interes rudarjev za tako upokojevanje ter jih sili zaradi možnosti nadaljnje zaposlitve do prekvalifikacij. Manjši del rudarjev se je odločil za tako upokojevanje, kot pa so predvidevali lansko leto, ko smo sprejeli zvezni zakon.

Tudi naš koncept je v tem, naj bo to oster ekonomsko-socialni ukrep, ki naj do skrajnosti preprečuje te nove socialne probleme v upokojevanju. Družba in delovne organizacije naj z vrsto stimulativnih instrumentov omogočijo, da se poprej poskusi z vsem drugim kot pa s predčasnim upokojevanjem. Zaradi tega smo tudi mi imeli pripombo k 6. točki tega predloga, ki določa, naj bi delovne organizacije vlagale zahtevo za svoje rudarje. To pa pomeni, da bi lahko čestokrat po liniji najmanjšega odpora skušale rešiti problem za veliko število rudarjev tako, da bi vršile pritisk na proračun. Mi pa menimo, da je to neodtujljiva pravica rudarja samega. Rudar naj se sam odloči za predčasno upokojitev, če meni, da nima drugih možnosti.

Odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora, ki ni zavzel dokončnega stališča niti do predloga zakona niti do predloga poslovnega združenja energetike SR Slovenije, je zadolžil naš sekretariat — mi se s tem strinjamo — da ponovno kvantificiramo vse posledice tega predloga in da tudi točno opredelimo pravne možnosti v republiškem zakonu. Izdelava take materialne dokumentacije terja določen čas. Zato predlogam, da ne bi zaprli diskusije glede na te predloge, čeprav smo v predlogu zakona že zavzeli stališče in nas je tudi podprl odbor za invalidsko-pokojninsko zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora. Šele ob obravnavi osnutka zakona, ki bo vseboval temeljito obrazložitev in dokumentacijo, naj bi skupščina dokončno odločila, kakšen naj bo ta republiški zakon. Hvala.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poročevalec odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo dr. Šušteršič še ustno dopolniti poročilo odbora? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ker se nihče ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje naslednji sklep.

1. Predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo, se sprejme.

2. Socialno-zdravstveni zbor predlaga zvezni skupščini, da spremeni temeljni zakon o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev v premogovnikih tako, da odpravi v 6. členu zakona določeni rok, da se lahko pravice do starostne pokojnine po tem zakonu uveljavi le na zahtevo, vložene najkasneje do 31. 12. 1969.

3. Osnutek zakona pripravi republiški sekretariat za delo. Pri pripravi osnutka zakona mora upoštevati stališča in mnenja odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo, zakonodajno-pravne komisije ter stališča in mnenja dana na seji zbora.

Prosim poslance, ki so za tak sklep, da dvignejo roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (En poslanec.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor z večino sprejel sklep o predlogu za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog odloka, ki ga je skupščini predložil izvršni svet, poročilo odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje ter poročilo zakonodajno-pravne komisije.

Želi predstavnik izvršnega sveta predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne.) Želi poročevalec odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje dr. Košuta še ustno dopolniti poročilo odbora. (Da.)

Besedo ima dr. Srečko Košuta.

Dr. Srečko Košuta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje predlaga in priporoča, da poslanci socialno-zdravstvenega zbora glasujejo za odlok o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani, ker ta omogoča ugodnejše pogoje za odplačilo kreditov, namenjenih za sanacijo kliničnih bolnic

v Ljubljani. Želel bi opozoriti tovariše poslance še na dva predloga v četrtem odstavku poročila našega odbora. S prvim predlogom priporočamo, naj se proučijo možnosti za razširitev funkcije republiškega sklada rezerv gospodarskih organizacij za kritje izgub, ki nastajajo iz objektivnih razlogov, tudi na druge delovne organizacije, ne samo na gospodarske.

Drugo priporočilo pa je, naj se obrestna mera, ki znaša 8 %, to je maksimum, ki ga dopušča omenjeni odlok o najetju kredita za sanacijo, zniža, saj od milijarde S din znesejo samo obresti 80 milijonov S din na leto. Številne gospodarske organizacije pa se sanirajo z boljšimi kreditnimi pogoji, z 2 do 5 % obrestno mero. Končno so vsi ti ukrepi, mislim na ta odlok, ki ga bomo sprejeli, kot tudi obe priporočili usmerjeni v štednjo sredstev zdravstvenega zavarovanja. Na jasnem si moramo biti, da je izguba iz leta 1967 nastala v glavnem zaradi nerealnih nizkih cen zdravstvenih storitev, ki so jih diktirala razpoložljiva sredstva sklada zdravstvenega zavarovanja. Leto 1968 so klinične bolnice zaključile prav tako z deficitom. Deficit je bil manjši, deloma zaradi premika sredstev zdravstvenega zavarovanja v korist kliničnih bolnic, deloma pa zaradi padanja nivoja bolniške nege in zniževanja življenjskega standarda delavcev v kliničnih bolnicah. Masa neto osebnih dohodkov je bila namreč v letu 1968 za 2 % manjša kot v letu 1967. Zaradi nizkih osebnih dohodkov niti ne dobimo osebja za bolniško nego. Zdravstvene administratorke bežijo v podjetja, kjer dobijo po 30 tisoč dinarjev več mesečnega dohodka. Na ta način se ne izvaja le migracija, ampak tudi selekcija kadrov v škodo zdravstvenemu zavodu. Sanacija kliničnih bolnic torej na ta način, po tej poti ne sme iti dalje. Boljše čase obeta formiranje dohodka po storitvah namesto dosedanjega pavšala za oskrbni dan, seveda če bo sklad zdravstvenega zavarovanja imel dovolj sredstev za kritje realnih stroškov zdravstvenih storitev, ki ne bodo cenejše, kot so bile. Torej likvidnost poslovanja kliničnih bolnic v letošnjem in prihodnjih letih je odvisna od možnosti sklada zdravstvenega zavarovanja. Ta sredstva so kljub naraščanju zaradi porasta osebnih dohodkov izven zdravstvenih organizacij še premajhna, da bi z njimi mogli kriti tekoče stroške in vračati dolgove. Iz teh razlogov priporočam zboru, da sprejme tako odlok kot tudi obe priporočili, ker pomenijo le olajšanje za klinične bolnice, indirektno pa razbremenitev sklada zdravstvenega zavarovanja. Hvala lepa.

Predsednik dr. Srečko Koren: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Anica Okršlar.

Anica Okršlar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker je tovariš dr. Košuta predlagal, da zbor sprejme predloga odbora kot priporočilo, bi želela na naslednji seji odgovor na vprašanje, zakaj je tako visoka obrestna mera. Vprašam se, zakaj je prav za zdravstvene ustanove tako visoka, ko pa vemo, da so bile drugod olajšave. Podpiram prvi predlog — ker je res zelo pomemben — da se prouči možnost za razširitev funkcije skupnih rezerv gospodarskih organizacij na vse delovne organizacije, torej tudi na zdravstvene.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? Ali lahko predstavnik izvršnega sveta odgovori na to vprašanje že sedaj? (Ne.) Odgovor bo dan na naslednji seji zbora. Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker se nihče več ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.) Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste dne 20. 6. letos prejeli predlog odloka, ki ga je dala komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik komisije za volitve in imenovanja dr. Albin Pečavar predlog odloka še ustno obrazložiti? (Da.)

Besedo ima tovariš dr. Albin Pečavar.

Dr. Albin Pečavar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dodatno k pismeni obrazložitvi bi dal še naslednjo ustno obrazložitev.

Na skupni seji republiškega, gospodarskega in organizacijsko-političnega zbora dne 12. februarja 1968 je bil sprejet odlok o ustanovitvi skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja, ki sta ga sprejela nato tudi prosvetno-kulturni in socialno-zdravstveni zbor dne 27. marca 1968. leta. V obrazložitvi je bilo poudarjeno, da izkušnje in konkretni rezultati preteklih petih let od sprejema ustave nedvomno kažejo občuten napredek naših prizadevanj za preobrazbo družbe na temelju socialističnih proizvodnih odnosov in socialističnega samoupravljanja. Vendar pa se ustavna načela niso vedno in v enakem obsegu uveljavila na vseh področjih družbenega življenja. Družbeni procesi in prizadevanja zavednih socialističnih sil za popolnejše in doslednejše uveljavljanje ustavnih načel v družbenoekonomskih in politično-družbenih odnosih in sistemu, posebno pa družbeni procesi, ki jih je sprožila gospodarska reforma in njeni učinki na vseh področjih družbenega življenja, narekujejo nadaljnje prilagajanje družbenega in političnega sistema zahtevam samoupravljanja in terjajo nadaljnje poglabljanje demokratskih in socialističnih odnosov, ki so se oblikovali in se oblikujejo v razvoju naše družbe.

Ustavni amandmaji, ki jih je pripravila komisija za ustavna vprašanja naše republiške skupščine prejšnjega sklica in ki jih je razglasil republiški zbor konec januarja letos, pomenijo nadaljnjo stopnjo v izgradnji odnosov med federacijo in republiko in doslednejše uveljavljajo spremenjeni položaj delovnega človeka v naši samoupravni družbi. Vendar je bilo ob tem ponovno poudarjeno, da komisija za ustavna vprašanja svojega dela ni končala. Že ob pričetku dela delovnih skupin komisije v začetku lanskega leta je postalo očitno, da je zlasti na področju družbenoekonomskih odnosov in komunalnega sistema vrsta vprašanj, ki jih je treba podrobno proučiti, kar bo zahtevalo potreben čas. O teh vprašanjih so že razpravljali v zvezni skupščini in v republiških skupščinah, kot tudi v organih družbeno-političnih in drugih organizacij in v strokovnih institucijah.

V razpravi na zborih naše republiške skupščine ob sprejemanju ustavnih amandmajev pa je bila ponovno izražena tudi zahteva, naj komisija za ustavna vprašanja nadaljuje s proučevanjem skupščinskega in volilnega sistema ter najustreznejših rešitev glede sestava skupščine. Sedaj sprejete strukture skupščine ni mogoče imeti za trajno in gledati na sedanjo obliko zastopanja združenega dela v skupščini kot na nekaj dokončnega. Skupščina mora postopoma preraščati v najširši samoupravni organ in instrument družbenega dela in

človeka pri tem delu. Zato ob treba čim neposredneje povezati skupščino s celotnim mehanizmom samoupravljanja v delovnih organizacijah in občinskih skupnostih.

Upoštevajoč vse to, na podlagi odloka o ustanovitvi komisije za ustavna vprašanja in na podlagi sklepov 2. seje republiškega zbora Skupščine SR Slovenije z dne 28. maja 1969. leta, je komisija za volitve in imenovanja sestavila predlog za predsednika, podpredsednika in člane nove komisije za ustavna vprašanja.

Komisija je pri sestavljanju predloga zlasti upoštevala izkušnje dosedanjega dela komisije za ustavna vprašanja, obenem pa je želela zagotoviti ustrezno zastopstvo vseh zborov skupščine, izvršnega sveta, predstavnikov družbeno-političnih organizacij, kulturnih, znanstvenih in drugih institucij ob ustreznem številu strokovnjakov s področja dela komisije. Prav tako si je komisija še posebej prizadevala, da v svojem predlogu zagotovi ustrezno zastopstvo s terena, z delovnih organizacij in dejavnosti.

Značaj dela komisije za ustavna vprašanja pa po mnenju komisije za volitve in imenovanja zahteva, da zagotovimo pri njenem delu kontinuiteto, zato tudi predlaga v novo komisijo ustrezno število dosedanjih članov.

Zaradi teh razlogov se je komisija za volitve in imenovanja odločila, da ne zmanjšuje števila članov komisije za ustavna vprašanja. Ugotovila je, da številčnost komisije do sedaj ni bila ovira pri njenem delu, nasprotno je to omogočilo notranjo delitev dela in pripomoglo k poglobljenemu obravnavanju posameznih vprašanj.

Obsežne in zahtevne naloge, ki jih bo morala komisija proučiti, terjajo takšno sestavo komisije, ki bo zagotovila njihovo uspešno reševanje. Komisija za volitve in imenovanja meni, da predlagana sestava komisije ustreza tem zahtevam in zato predlaga zborom skupščine, da sprejmejo predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

Predsednik dr. Srečko Koren: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo glasovanja vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Dnevni red današnje seje je s tem končan. Na koncu še obveščam, da sta svojo odsotnost poleg že omenjenih poslancev opravičila še poslanca dr. Mrgole in dr. Rogelj.

Zaključujem 3. sejo socialno-zdravstvenega zbora. Opozarjam poslance, da bo sredi meseca julija pred skupščinskimi počitnicami še ena seja zbora. Seja bo predvidoma med 14. in 18. julijem.

(Seja je bila zaključena ob 12. uri.)

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

4. seja

(16. julija 1969)

Predsedoval: dr. Srečko Koren,
predsednik socialno-zdravstvenega zbora.

Začetek seje ob 10.15.

Predsednik dr. Srečko Koren: Tovarišice in tovariši poslanci! Pričenjam 4. sejo socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost so opravičili poslanci: Mija Fon, dr. Bojan Fortič in dr. Vida Gerbec. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Na sejo so bili vabljeni: izvršni svet Skupščine SR Slovenije, republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo, republiški sekretariat za delo, zavod SR Slovenije za planiranje, republiška konferenca Socialistične zveze, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije, Slovensko zdravniško društvo, skupnost zdravstvenih zavodov Slovenije, republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev, republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov, republiški zavod za socialno zavarovanje, komisija Skupščine SR Slovenije za vprašanje borcev NOV in republiški zdravstveni center.

Goste pozdravljam in jih vabim, da sodelujejo v razpravi.

Dnevni red ste prejeli. Predlagam, da 9. točko obravnavamo kot točko 4. ostale točke dnevnega reda pa zatem.

To spremembo predlagam zato, ker moramo med 13. uro in 13.15 prekiniti to našo sejo, kolikor je ne bomo končali, ker ob 14. uri nadaljujemo sejo enotnega zbora delovnih skupnosti. Kolikor bomo do 13. ure oziroma najkasneje do 13.15 končali to našo sejo, potem se ne vračamo sem. Kolikor pa naše seje ne končamo, moramo ob 13. uri oziroma najkasneje ob 13.15 našo sejo zaključiti, dati do 14. ure odmor; ob 14. uri začenja seja enotnega zbora delovnih skupnosti in po končani seji enotnega zbora se vrnemo semkaj, da nadaljujemo to našo sejo.

Se strinjate s to spremembo? Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Za današnjo sejo zbora predlagam torej naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 3. seje zbora;
2. poslanska vprašanja;

3. nekatera vprašanja splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969;
4. predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije;
5. poslovanje skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih zavodov v letu 1968;
6. poslovanje invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968;
7. predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve;
8. usklajevanje predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne;
9. predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost.

Se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Ima kdo kakšen predlog za spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Če nima, ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. seje našega zbora. Zapisnik 3. seje zbora ste sprejeli skupaj z vabilom za sejo zbora. Ima kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Nihče.) Če ni pripomb, ugotavljam, da je zapisnik odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poslanska vprašanja.

Na vprašanje poslanca dr. Srečka Košute bo odgovorila tovarišica Zora Tomič, članica izvršnega sveta.

Zora Tomič: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš dr. Srečko Košuta, poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je dne 1. 7. 1969 postavil naslednje poslansko vprašanje:

»Ali je izdelan plan kadrov za potrebe nove ljubljanske bolnišnice in na kakšen način je zagotovljena njegova realizacija?«

Odgovarjam: Prvotni investicijski in finančni program za izgradnjo prve etape kliničnega centra v Ljubljani je bil ovrednoten na 24 milijard S din. Ob sprejemanju zakona leta 1969 so bila sredstva za pripravo strokovnih kadrov in za obratovanje izločena. Zato so z zakonom zagotovljena le investicijska sredstva v višini 19 milijard 167 milijonov S din. Ob sprejemanju zakona je bilo poudarjeno, naj bi o obratnih sredstvih in o sredstvih za pripravo kadrov razpravljali kasneje.

V zadnjih mesecih je v teku intenzivno proučevanje in tudi že oblikovanje predloga za dokončno določitev, katere diagnostične in terapevtske dejavnosti bo opravljal klinični center ter kako bodo razdeljene posteljne kapacitete. O novem predlogu o namembnosti in razporeditvi kapacitet v kliničnem centru bo moral izreči dokončno besedo republiški zdravstveni center in po potrebi tudi Skupščina SR Slovenije, dosledneje kot leta 1964 o že sprejetem investicijskem programu. Upoštevati bo treba strokovne medicinske interese bolnišnične in celotne zdravstvene službe v SR Sloveniji. Predlog bo moral temeljiti na ekonomičnejši in bolj racionalni zasnovi. Hkrati z iskanjem strokovno in ekonomsko najbolj racionalne namembnosti se je začel revidirati in pripravljati tudi nov dokončni predlog kadrovskih potreb za nov klinični center, ki

bo predložen pristojnim organom hkrati s projekcijo razporeditve posteljnih zmogljivosti in funkcionalne ureditve tega centra.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec dr. Srečko Košuta, postaviti še dopolnilno vprašanje?

Dr. Srečko Košuta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Odgovor člana izvršnega sveta tovarišice Tomičeve me ne zadovoljuje, čeprav razumem, da ne more odgovoriti kaj več in bolj konkretno oziroma bolj pozitivno. Žalostno je dejstvo, da še sedaj, ko je stavba bolnice že pod streho in v fazi napeljave instalacij, ni dokončnega dogovora o namembnosti celotnih kapacitet in posameznih oddelkov nove bolnice.

Vprašam vas, kdo od vas bi zidal hišo s svojim denarjem tako, da bi šele sredi ali na koncu gradnje premišljal, kaj bo kje? Srečo imajo tisti, ki naj bi odgovarajali za škodo, ki bo nastala zaradi takšnega postopanja, ker najbrž ne bodo več na »odgovornih mestih«, ko bo naša skupščina sprejela zakon o osebni odgovornosti v samoupravnem sistemu, ki ga je predložil poslanec republiškega zbora Cene Matičič.

Vem, da so manj pomembna trgovska in gostinska podjetja v izgradnji imela že več let pred začetkom poslovanja svoje štipendiste na šolanju in izpopolnjevanju v inozemstvu. Za republiški klinični center, ki naj bi začel poslovati leta 1971, torej čez dve leti, še ne vemo ničesar o številu zaposlenih, niti o njihovem asortimentu, niti o sredstvih za kader. Nikogar posebej ne šolamo za to, kot da bi bile res rezerve v starih kadrih kliničnih bolnic in čeprav bo vsaj 500 bolniških postelj več.

Predlagam, da socialno-zdravstveni zbor določi rok, do katerega naj se izdela plan kadrov in poroča o realizaciji izdelave plana. Predlagam rok 4 mesecev oziroma do 1. decembra 1969, da se ne bi s planom prenaglili.

Želim odgovor na vprašanje: »Kdo je oziroma bo odgovoren za eventualno škodo, ki bi nastala zaradi nezadostnega ali nesmotrnega programiranja nove ljubljanske bolnice?«

Predsednik dr. Srečko Koren: Opozoril bi poslance, da lahko stavijo pod to točko dnevnega reda samo dopolnilna vprašanja, ne morejo pa razpravljati ali dati konkretnih predlogov, ker je to potem posebna točka dnevnega reda. Institucija poslanskih vprašanj predvideva jasna vprašanja in seveda tudi krajše in jasne odgovore.

Dr. Srečko Košuta: Ne strinjam se s kritiko, da sem bil predolg. Moral sem povedati, zakaj sem nezadovoljen z odgovorom in opozoriti na situacijo, v kakršni smo se znašli. Dal sem konkreten predlog in postavil konkretno vprašanje.

Predsednik dr. Srečko Koren: Prosim tovarišico Tomičevo, ali lahko na dopolnilno vprašanje poslanca Košute takoj odgovori?

Zora Tomič: Kar zadeva rok, bo poslanec dobil odgovor, ko bom odgovarjala na vprašanja poslanca dr. Stjepana Bunte, na dopolnilno vprašanje pa na prihodnji seji zbora.

Predsednik dr. Srečko Koren: Se poslanec dr. Košuta strinja s tem, da bo tovarišica Tomičeva hkrati, ko bo na poslansko vprašanje dr. Bunte odgovorila tudi glede roka, na dopolnilno vprašanje pa na prihodnji seji.

Dr. Srečko Košuta: Se strinjam.

Predsednik dr. Srečko Koren: Da se razumemo: nisem kritiziral, da ste bili predolgi, ker resnično niste bili predolgi. Samo ne moremo sklepati na podlagi vprašanj poslancev, kot je bil predlog. To sem mislil, nič drugega. Razprava pa ni bila predolga.

Na vprašanje poslanca dr. Stjepana Bunte bo v imenu izvršnega sveta prav tako odgovorila tovarišica Tomičeva, članica izvršnega sveta.

Zora Tomič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Tovariš dr. Stjepan Bunta, poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije, je dne 1. 7. 1969 zaprosil izvršni svet, kot ustanovitelja kliničnih bolnic v Ljubljani, za odgovore in pojasnila na naslednja vprašanja:

1 »Ail je — kdaj in kje — dokončno izoblikovano stališče o položaju kliničnih bolnišnic in drugih zavodov v Ljubljani in ali predstavljajo sedanje priprave na združitev že fazo v realizaciji tega načrta?

2. Kako daleč so napredovale priprave za združitev ostalih specialističnih in hospitalnih zavodov v Ljubljani npr. bolnišnica dr. Petri Držaja in v kakšne namene naj bi se njih kapacitete v prihodnje uporabile?

3. Ali je vsaj načelno urejeno financiranje v takšnem zavodu ter ločitev kliničnega od splošnega ter učnega dela?

4. Kako ocenjuje izvršni svet uvedbo ordinacij za samoplačnike?

5. Ali je v vseh omenjenih pripravah bil konzultiran tudi najvišji strokovni organ v republiki — republiški zdravstveni center?«

Ker se 1., 2., 3. in 5. vprašanje povezujejo, bom nanje odgovorila skupaj.

Dokončno izoblikovanega stališča o položaju in mestu kliničnih bolnišnic v sklopu bolnišnične službe SR Slovenije, kot tudi zdravstvene službe v Ljubljani, nimamo. Zlasti v zadnjih dveh letih so v teku obširna proučevanja in razprave o oblikovanju enotnega strokovnega medicinskega vrha v Sloveniji, kot ga predvideva zakon o organizaciji zdravstvene službe, in o njegovem financiranju. Tovrstno razpravo še posebej spodbujajo proučevanja o izoblikovanju dokončnega predloga o namembnosti posteljnega fonda bodočega kliničnega centra, pa tudi pogodba o redni sanaciji kliničnih bolnic v Ljubljani za pokritje deficita iz leta 1967.

Kot smo informirani, je v iskanju strokovno najbolj funkcionalnih in racionalnih rešitev spontano prišlo do zahtev in predlogov za integracijo kliničnih zavodov in medicinske fakultete. V zadnjem času je bilo formiranih več komisij z nalogo, da pripravijo celovito projekcijo novega kliničnega centra. Prva strokovna komisija bo dala svoje poročilo v oktobru letos. Poročilo bo šlo svojo normalno pot skozi republiški zdravstveni center in druge organe. Računamo s tem, da bo skupščina lahko o tem razpravljala v februarju prihodnjega leta. Prav tako bo do konca leta pripravljen celotni načrt bodoče hospitalne in specialistične službe v Ljubljani in klinične dejavnosti v Sloveniji. Dokončna odločitev pa bo lahko sprejeta šele v kompleksu obravnavanja celotne bolnišnične službe v Sloveniji, to je v okviru verifikacije bolnišnic v letu 1971.

Predstavniki republiškega zdravstvenega centra in republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo neposredno spremljajo te priprave. Ker je delo torej še v pripravljalni fazi, republiški zdravstveni center ni mogel zavzeti stališča. Klinične bolnice bodo do konca tega leta predložile izvršnemu svetu dolgoročen načrt svoje organizacije in funkcionalne ureditve. Izvršni svet bo o tem zavzel stališče, ko mu bo predložena projekcija z mnenjem republiškega zdravstvenega centra.

V zvezi s 4. vprašanjem pa bi povedala naslednje: Izvršni svet pozdravlja vsa razmišljanja in pobude — tako v okviru zdravstvene službe kot tudi socialnega zavarovanja — za boljše funkcioniranje zdravstvene službe, za večje možnosti občanov, da koristijo svojo pravico do svobodne izbire zdravnika in zdravstvenega zavoda, prav tako pa tudi razmišljanja o možnostih, da bi lahko občani usmerjali del svojega osebnega dohodka še dodatno po lastnem preudarku tudi na to področje. Seveda pa kakršenkoli poseg v zdravstveno službo, v njegovo organizacijo in financiranje, kot tudi v zdravstveno zavarovanje ni mogoč brez temeljitih analiz in konfrontacij vseh argumentov v vseh družbenih strukturah. Ker izvršnemu svetu tako gradivo ni bilo predloženo, o tej problematiki še ni razpravljal in zaradi tega zaenkrat še nima svojega stališča.

Tovarišu poslancu sem prej izročila pismeni odgovor.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec dr. Bunta postaviti še dopolnilno vprašanje?

Dr. Stjepan Bunta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Oprostite, da si kljub opozorilu, ki ga je prej dal tovariš predsednik poslancem, lastim pravico, da ne postavim samo dopolnilnega vprašanja, ampak hkrati izrečem tudi mnenje, ker to je edina prilika, da se o teh stvareh tudi na ta način pogovorimo.

Poročila v časopisu, na osnovi katerih sem postavil poslanska vprašanja, so izzvenela nedvoumno, tako kot da so klinični zavodi že pristopili k realizaciji tega, kar je bilo v poslanskih vprašanjih omenjeno. To se pravi, če je odgovor, ki sem ga danes dobil, točen, da gre za nekaj, kar bi lahko označil kot anarhično početje — najvišja institucija v republiki uvaja neke spremembe, uvaja nekaj novega, ne da bi celo ustanovitelj to lahko spremljal, oziroma ne da bi za to v republiki ali kjerkoli že obstajal določen načrt.

Želel pa bi vsekakor, vsaj kar zadeva 4. vprašanje, dobiti točnejši odgovor. Ne morem namreč razumeti, da bi izvršni svet ne imel stališča do uvajanja samoplačniških ordinacij v republiki, pa naj te zadevajo bodisi institucijo, katere ustanovitelj je izvršni svet — konkretno klinične bolnišnice — bodisi katerokoli drugo institucijo v republiki, saj uvajanje samoplačniških ordinacij take ali drugačne vrste, samoplačniške prakse nasploh posega v pravice občana in tudi v politiko zdravstvenega varstva in predstavlja po svoje izrazito politično vprašanje v naši družbi. Da bi do političnega vprašanja te vrste izvršilni organ republike ne imel svojega stališča, pa ne morem razumeti. Zato bi prosil, da se mi pove konkretno stališče izvršnega sveta do tega vprašanja.

Zora Tomič: Ob priliki, ko so predstavniki ustanovitelja obiskali klinične bolnice, so naročili zavodu, da pripravi elaborat o tem problemu, ga predloži republiškemu zdravstvenemu centru, nakar bo na osnovi tega zavzel stališče tudi ustanovitelj — izvršni svet.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec dr. Bunta postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Če dovolite bi v zvezi s tem s svojo prejšno intervencijo samo prečital 30. člen poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki pravi: — tako kot sem prej rekel — poslanska vprašanja in odgovori nanje naj bodo kratki. 29. člen, zadnji odstavek pa pravi: poslanec lahko predlaga, potem ko dobi odgovor na vprašanje in morebitno dopolnilno vprašanje, da se postavi njegovo vprašanje kot posebna točka na dnevni red iste ali prihodnje seje. Ta možnost obstaja in menim, da, kadar pridemo v tako situacijo, je prav, da postopamo v smislu zadnjega odstavka 29. člena in postavimo tako zadevo kot posebno točko na dnevni red seje.

Na vprašanje poslanca dr. Milana Hodališča bo odgovorila republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo, tovarišica Gasparijeva.

Majda Gaspari: Poslanec tovariš dr. Milan Hodalič je postavil naslednji dve vprašanji:

1. kdaj bomo dobili strokovno navodilo, ki bo točno opredelilo, kdo je plačnik za posamezne storitve v domovih za starejše osebe, pri čemer mislim na tiste oskrbovance, ki ležijo v domovih za starejše osebe kot nepomični težki bolniki?

2. kdaj bomo in kdo bo v temelju revidiral nesprejemljive normative za strokovni kader v domovih za starostnike, kjer imajo vsaj 50 % nepomičnih bolnikov?

Na vprašanji dajem naslednji odgovor:

1. Načelno stališče o tem, kdo je plačnik zdravstvenih storitev za zavarovane osebe v domovih za starejše osebe, obstoji, in sicer v dokumentu republiškega zdravstvenega centra »Stališča, strokovna mnenja in priporočila« z dne 7. 11. 1968, kjer je rečeno: »Zdravstveno varstvo zavarovanih oseb v domovih naj financirajo komunalne skupnosti socialnega zavarovanja in naj se v ta namen predvidijo v splošnem sporazumu teh skupnosti z regionalnimi zdravstvenimi centri posebna namenska sredstva.« V dokumentu je tudi navedeno, kateri stroški naj se krijejo iz teh sredstev.

V dokumentu socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije »Sklepi in priporočila za izboljšanje varstva starejšega prebivalstva« (Ur. list SRS št. 32/68) pa je rečeno:

»Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja naj krijejo stroške zdravstvenega varstva zavarovancev v domovih za stare, upoštevajoč kadrovske normative, ki jih je za socialne zavode določil republiški zdravstveni center.«

Navedena stališča so bila sprejeta tudi na posvetovanju s predstavniki komunalnih skupnosti in regionalnih zdravstvenih centrov o izhodiščih za financiranje zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva v letu 1969, ki ga je dne 26. 11. 1968 sklical izvršni svet.

Republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo je preverjal izvajanje teh stališč in ugotovil:

Komunalni skupnosti socialnega zavarovanja Koper in Nova Gorica prispevata domovom na svojem območju del sredstev za zdravstveno varstvo zavarovancev v domovih — manj kot polovico, edino v Kopru je z domovi sklenjena tudi pogodba o plačevanju. Komunalni skupnosti socialnega zavarovanja Ljubljana in Ravne na Koroškem imata sklenjene pogodbe s pristojnimi zdravstvenimi domovi in le ti plačujejo domovom delo zdravnika in medicinske

sestre. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja Celje, Murska Sobota in Kranj ne prispevajo domovom za zdravstveno varstvo zavarovancev, pač pa nekateri zdravstveni domovi s teh območij vključujejo v svoj program nekajurno tedensko delo zdravnika v domovih. Iz komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja Maribor in Novo mesto nismo dobili sporočila o ureditvi tega vprašanja.

Ker se dosedanja stališča glede plačevanja zdravstvenega varstva za zavarovane osebe v domovih, čeprav so jih sprejeli pristojni strokovnjaki in politični organi, niso uresničila, menimo, da bo nujno to obveznost urediti v predpisih o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter v zakonu o socialnih zavodih. Predlog za novelizacijo slednjega je bil že predložen Skupščini SR Slovenije, prav tako pa tudi predlog na sanacijo obstoječih domov za starejše osebe.

2. Minimalne normative o kadrih, ki naj negujejo bolnike v domovih za starejše osebe, je sprejel republiški zdravstveni center, ki je za to pristojen. Ti normativi še niso doseženi, čeprav se je kadrovska zasedba v domovih v zadnjih dveh letih izboljšala. Glede števila strokovnega negovalskega kadra (srednje medicinske sestre in bolničarke) domovi že izpolnjujejo minimalni normativ, manjka pa jim še višjih medicinskih sester, zdravnikov ter nekaterih specialnih profilov zdravstvenih delavcev, kot na primer fizioterapevti.

Praksa pa seveda dokazuje, da na osnovi teh minimalnih normativov ni mogoče zagotoviti kvalitetne in ustrezne nege težkih kroničnih bolnikov v domovih za starejše osebe — teh je v domovih nekaj več kot 50 % — in bi za ta del njihove dejavnosti morali po našem mnenju veljati isti normativi, kot veljajo za nego v bolnišnicah. Zato smo predlagali republiškemu zdravstvenemu centru, da ponovno vzame v pretres minimalne kadrovske normative za domove za starejše osebe in je ta postopek že v teku.

Predsednik dr. Srečko Koren: Na vprašanje poslanca Stanislava Kebra bo odgovorila tovarišica Tomičeva, član izvršnega sveta.

Zora Tomič: Poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije tovariš Stanislav Keber je dne 1. 7. postavil naslednje vprašanje:

»Ali je res, da imamo štiri politike v zdravstveni službi Slovenije, zakaj so in kdo je odgovoren za to?«

Odgovor: Bistven vpliv na kreiranje zdravstvene politike in izvajanje zdravstvenega varstva ima tisti, ki v pretežni meri financira zdravstveno varstvo, to pa so komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Ker imamo v naši republiki 9 komunalnih samoupravnih skupnosti, imamo zato lahko ne le 4, temveč 9 pristopov k uresničevanju pravic zdravstvenega zavarovanja, ki se med seboj lahko razlikujejo. Seveda pa je taka ali drugačna zdravstvena politika pogojena tudi z ekonomsko močjo posamezne rizične skupnosti.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec Stanislav Keber postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Na vprašanje Anice Okršlar bo odgovoril tovariš Riko Jerman, republiški sekretar za finance.

Riko Jerman: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Tovarišica Anica Okršlar, poslanka vašega zbora, je v zvezi s sanacijskim kreditom, ki ga je

republika odobrila kliničnim bolnicam v Ljubljani v minulem letu, postavila naslednji dve vprašanji:

1. Zakaj so bile kliničnim bolnicam določene obresti v višini, ki jo kot maksimalno (8 %) dopušča odlok o najetju kreditov za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani in ali obstaja možnost, da bi se obrestna mera znižala, ker saniramo številne gospodarske organizacije z boljšimi pogoji?

2. Ali je v načelu sprejemljiv predlog odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora, da se razširi funkcija skupnih rezerv gospodarskih organizacij na vse delovne organizacije? Gre za probleme saniranja izgub, do katerih prihaja iz objektivnih razlogov.«

Na to želim takole odgovoriti. Ko je morala SR Slovenija po zakonu o zavodih prevzeti sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani, ni imela na razpolago kakšnih posebnih sredstev za ta namen. Zato je bilo v sanacijski pogodbi dogovorjeno, da najamejo klinične bolnice pri banki ustrezen sanacijski kredit, za katerega plačilo bi bila porok republika.

Vendar pa banka zaradi takrat še zmerom naraščajočega primanjkljaja ni hotela takega kredita odobriti neposredno kliničnim bolnicam, temveč je ob svojih običajnih kreditnih pogojih, ki jih postavlja, ko daje posojila iz svojih bančnih sredstev, zahtevala, da najame sanacijsko posojilo neposredno republika sama in ga potem ona naprej posreduje kliničnim bolnicam. To pa je bilo mogoče izpolniti le z ustreznim odlokom skupščine, ki je med drugim morala pristati tudi na pogoje banke, to je na 8 % obrestno mero. Ta obrestna mera je za kredite iz bančnih sredstev običajna.

Odlok o najetju tega kredita ni pooblastil našega sekretariata, da bi smel sanacijski kredit kliničnim bolnicam v Ljubljani posredovati pod ugodnejšimi pogoji. V odloku namreč ni bilo nikjer določeno ali pa vsebovano kakršnokoli določilo, kakšna naj bo ustrezna, ugodnejša obrestna mera in kako bo razliko plačevala republika. Zato sta bila oba kredita dana kliničnim bolnicam pod enakimi pogoji, kakor sta bila najeta pri banki.

Glede vašega drugega vprašanja vam moram odgovoriti, da je funkcija skupnih rezerv gospodarskih organizacij določena s posebnim zakonom kot nekak solidarnostni fond in da se ta funkcija ne more razširiti na vse delovne organizacije, ker je to sklad, ki se napaja izključno s prispevki iz preostanka njihovega čistega dohodka. Druge delovne organizacije takega preostanka čistega dohodka glede na svoj sistem financiranja navadno nimajo in zato tudi ne bi mogle prispevati v skupne rezerve svojega deleža. Po zakonu o zavodih mora prevzeti njihovo sanacijo družbeno-politična skupnost, ki jih financira.

Pri tem je vzrok, zakaj so nastale izgube, irelevanten glede na to, ali se izguba pokrije ali ne. Izguba se mora pokriti. Vzrok izgube pa je pomemben za analizo stanja in osnovo za bodoče sanacijske ukrepe.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanka Anica Okršlar postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Na vprašanje poslanca Franca Sagaja bo odgovorila tovarišica Tomičeva, član izvršnega sveta.

Zora Tomič: Tovariš Franc Sagaj, poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je dne 1. 7. 1969 postavil izvršnemu svetu tri vprašanja.

Prvo vprašanje: »Kje je vzrok, da se kmetje-borci narodnoosvobodilne vojne v pogledu priznavalnin oziroma drugih ugodnostih ne obravnavajo enako kot zaposleni borci NOV? Problem nastaja predvsem glede nezmožnosti plačevanja prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov. Po podatkih komunalnih zavodov za socialno zavarovanje konec aprila letos ni imelo poravnanih prispevkov za leto 1968 (ob času potrjevanja zdravstvenih izkaznic) 1309 gospodarstev kmetov-borcev NOV. Glede na to je ostalo izven zdravstvenega varstva 3840 oseb. Predlagam, da se spremeni dosedanji sistem pomoči kmetom-borcem, ker sedanji v obliki razlike med kmečkim in polnim zdravstvenim varstvom, v primeru nezmožnosti plačila prispevka, ni več učinkovit.

Odgovor: Poslansko vprašanje, kje je vzrok, da se kmetje-borci glede priznavalnin ne obravnavajo enako kot zaposleni borci NOV, ni razumljivo. Pogoje za podeljevanje priznavalnin namreč, zlasti cenzus, predpisujejo občinske skupščine s svojimi odloki. Če kmet-borec te pogoje izpolnjuje, dobi priznavalnino enako kot ostali upravičenci NOV.

Zdravstveno varstvo kmetov-borcev NOV pa je urejeno v Sloveniji z zakonom o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov. Po tem zakonu imajo kmetje-borci, ki so bili udeleženci španske državljanske vojne in tisti kmetje-borci, ki so bili udeleženci narodnoosvobodilne vojne, pa imajo čas udeležbe ali čas aktivnega in organiziranega dela v NOB priznan v dvojnem trajanju, najmanj od 1. januarja do 15. maja 1945, ter njihovi družinski člani zagotovljeno pravico do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot zaposleni delavci.

Kmetje – borci plačujejo za zdravstveno varstvo samo prispevek za osnovno zdravstveno zavarovanje kmetov. Vsi drugi stroški zdravstvenega zavarovanja kmetov – borcev in njihovih družinskih članov, to je razlika med osnovnim kmečkim zdravstvenim zavarovanjem in polnim delavskim zdravstvenim zavarovanjem ter celotni stroški za zdravstvene storitve, ki jih osnovno zdravstveno zavarovanje kmetom ne zagotavlja, se krijejo iz proračunskih sredstev SR Slovenije. Na ta način so kmetje – borci glede zdravstvenega varstva izenačeni z zaposlenimi borci NOV.

Težave nastajajo predvsem pri uveljavljanju zdravstvenega varstva kmetov – borcev. Po 27. členu zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov lahko zavarovana oseba uveljavlja pravico iz zdravstvenega zavarovanja samo pod pogojem, če ima potrjeno zdravstveno izkaznico za tekoče leto. Veljavnost teh izkaznic potrjuje pristojni komunalni zavod za socialno zavarovanje v primeru, če je zavarovanec v celoti plačal prispevke za zdravstveno zavarovanje kmetov za preteklo leto oziroma če so ti prispevki odpisani, ali če teče postopek neizterljivosti.

Zaradi nezmožnosti plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje – po podatkih republiškega zavoda za socialno zavarovanje – do 30. aprila 1969 ni imelo podaljšane veljavnosti zdravstvenih izkaznic za tekoče leto 3840 kmetov – borcev NOV in njihovih družinskih članov v 1309 kmetijskih gospodarstvih. Neplačani prispevki borcev NOV za zdravstveno zavarovanje so znašali konec aprila 1969 866.982 N din.

V zvezi z nepotrjenimi zdravstvenimi izkaznicami kmetov – borcev NOV je izvršni svet, ko je obravnaval poročilo o zdravstvenem zavarovanju kmetov, zavzel stališče, da je treba kmetom – borcem zagotoviti zdravstveno varstvo v sedaj veljavnem sistemu pod istimi pogoji, kot so veljali do leta 1968, to je, da kmetje – borci sami plačujejo v sklade le prispevek v višini, ki ustreza

takratnemu osnovnemu zdravstvenemu zavarovanju kmetov, medtem ko republika krije stroške za njihovo zdravstveno varstvo, kolikor njim zagotovljeno zdravstveno varstvo presega takratno osnovno zdravstveno zavarovanje. Da bi se to stališče izvedlo tudi v sedaj veljavnem sistemu zdravstvenega zavarovanja kmetov, ko ni več delitve na osnovno in razširjeno varstvo, naj republiški sekretariat za delo skupno z republiško zdravstveno skupnostjo zdravstvenega zavarovanja kmetov izdela način za izračun obveznosti borcev in obveznosti republike. Izračun obveznosti republike naj predloži republiškemu sekretariatu za finance zaradi plačila republiškega prispevka skladom za kmete — borce. Republiška skupnost pa zagotovi kmetom — borcem potrjene zdravsttvene izkaznice. K temu naj pripomnim še to, da bo v jeseni dano v obravnavo poročilo o izvajanju družbene skrbi za borce, kjer bodo lahko vsa ta vprašanja ponovno podrobneje obdelana in obravnavana.

Drugo vprašanje: »Ker postavke za socialno skrbstvo v proračunih občinskih skupščin vedno bolj obremenjujejo občine, vprašam, ali se ne bi dalo doseči, da bi del izrečenih kazni za prekrške republika odstopila občinam, predvsem za plačilo oskrbnih dni ter za vzdrževanje in adaptacijo domov za starostnike? Ti domovi so povečini v starih in neprimernih zgradbah.«

Odgovor: Kazni za prekrške so po 9. členu temeljnega zakona o prekrških dohodek republike. Umestnost take ureditve, da bi republika del teh sredstev odstopala občinam, bodisi za določene ali za splošne proračunske potrebe, je bila že obravnavana, vendar je bilo sprejeto stališče, da taka ureditev ne bi bila primerna, ker bi lahko vplivala na izvajanje kaznovalne politike, katere ostrina pa ne sme biti v nikakršni zvezi s finančnimi potrebami. Menimo, da je treba tako stališče do tega vprašanja zadržati tudi v prihodnje. Hkrati pripominjamo, da rešitev vprašanja pokrivanja določenih potreb ni odvisna le od načina financiranja. V veljavni ureditvi financiranja družbeno-političnih skupnosti in sistema finančne izravnave bi bila posledica odstopa dela določene vrste republiških dohodkov za pokrivanje proračunskih potreb občin ustrezno manjša udeležba občin v drugih dohodkih. Torej gre le za bilančno vprašanje. K temu še to, da so znašala plačila denarnih kazni v SR Sloveniji v letu 1968 13,5 milijona din, izdatki občin za socialno varstvo pa 76,4 milijona, od tega za vzdrževanje v socialnih domovih in pri skrbnikih 33,5 milijona. Zato bi tudi 100 % odstop republiških kazni pokrival le majhen del teh izdatkov. Tudi razmerje izrečenih kazni v primerjavi z izdatki za otroško varstvo je po občinah zelo različno in bi sprememba veljavne ureditve financiranja porušila že vzpostavljena razmerja.

Ker torej predlagani sistem financiranja potreb socialnega varstva načeloma ne daje nobene večje garancije za pokrivanje teh izdatkov, menimo, da zaenkrat veljavnega načina financiranja ne bi kazalo spreminjati, saj bi to terjalo ponovno porazdelitev sredstev med republiko in občinami.

Tretje vprašanje: »Ali je mogoče s spremembo zakona o učencih v gospodarstvu doseči širše vključevanje učencev v uk? Zlasti v Pomurju je mnogo primerov, da otrok, ki ne dovrši popolne osemletke, ni sprejet v uk za krojača, kovača itd., čeprav ima do poklica veselje. Če gre v sosedno Avstrijo, je brez nadaljnjega v uk sprejet.«

Odgovor: V dokončni izdelavi je osnutek zakona o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij, ki želi ustvariti pogoje za čim širše vključevanje mladine v poklicno izobraževanje za vse tiste vrste poklicev, za katere bo v nomenklaturi poklicev, ki je v pripravi, določeno, da zanje ni potrebno izobra-

ževanje v srednjih šolah. V tej nomenklaturi bodo tudi predvidene možnosti, da se bodo po tem zakonu lahko izobraževali za določene poklice tudi otroci, ki ne bi končali popolne osemletke.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec Franc Sagaj postaviti še dopolnilno vprašanje?

Franc Sagaj: Ne. Prosim tudi za pismeni odgovor.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo postaviti poslansko vprašanje? Besedo ima tovariš France Kosmač.

France Kosmač: Tovariši poslanci! Splošna želja velikega števila kmečke mladine je, da bi imela kmetijsko šolo in potem ostala na vasi. Kmetijske šole ne zahtevajo popolne osemletke za vstop v tako imenovano dvoletno kmetijsko šolo, ki traja dve zimi po pet mesecev.

Želim odgovor na naslednje vprašanje:

ali je mogoče absolventom omenjenih kmetijskih šol, ki nimajo popolne osemletke, priznati status osemletke?

Vprašanje utemeljujem z naslednjim:

Vse več mladine na vasi ne dokonča osemletke in ji je pot v nadaljnje šolanje oziroma v poklice zaprta ter ostaja na kmetijah. Tako postaja splošna in poklicna izobrazba našega kmeta iz leta v leto slabša. Trdno sem prepričan, da imam prav, če trdim, da nedokončanju osemletke ni vzrok pomanjkanje inteligence tega dela kmečke mladine. Zaradi pomanjkanja delovne sile na vasi otroci nimajo dovolj časa za učenje. Nobena skrivnost ni, da je velik del kmečke mladine preobremenjen s težkim delom. Prav bi bilo, da se to vprašanje čimprej reši. Pri tem je treba upoštevati, da so absolventi prav teh kmetijskih šol najnaprednejši kmetovalci in tudi najboljši odborniki.

Ne smemo se bati, da bi se ta mladina po končani kmetijski šoli usmerjala v druge poklice. Prav obratno. Zmeraj težje je namreč vzgojiti samo na kmetiji dobrega in naprednega tržnega proizvajalca in torej tudi v tem pogledu je kmetijska šola izredno zaželena.

Predsednik dr. Srečko Koren: Lahko predstavnik izvršnega sveta na postavljeno vprašanje poslanca Kosmača takoj odgovori? (Ne.)

Odgovor na vprašanje poslanca Kosmača bo dan na prihodnji seji zbora.

Dr. Anton Košir: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V službi prve pomoči, posebno pri manjših zdravstvenih domovih, imamo vrsto tipov vozil, ki dostikrat paciente le prevažajo, so neustrezno opremljena, brez možnosti nudenja ustrezne pomoči med vožnjo in večkrat tudi brez spremljevalcev, kar ni v skladu s priporočili republiškega zdravstvenega centra. Zato postavljam naslednje vprašanje:

»Ali in kdaj bodo pristojni republiški organi sprejeli ustrezne sklepe — in ne le priporočila kot sedaj — o tipizaciji vozil, o notranji opremi in obveznem spremstvu šoferja v službi prve pomoči?«

Predsednik dr. Srečko Koren: Lahko predstavnik izvršnega sveta oziroma sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo takoj odgovori?

Besedo ima tovarišica Gasparijeva, republiška sekretarka za zdravstvo in socialno varstvo.

Majda Gaspari: Na postavljeno vprašanje bi odgovorila naslednje: Republiški center je na eni zadnjih sej že obravnaval pravilnik o poslovanju in funkcioniranju reševalnih postaj. Pravilnih je sedaj v pravno-tehnični presoji in bo v zelo kratkem izšel kot izvršilni predpis k zakonu o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poslanec dr. Anton Košir postaviti še dopolnilno vprašanje? (Ne.)

Želi še kdo postaviti poslansko vprašanje?

Če ne, prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na nekatera vprašanja splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969.

Ekspoze k tej točki dnevnega reda smo že poslušali na skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli pregled gospodarskih gibanj v letu 1969 s predlogom sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969 z informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji. Nadalje ste dne 11. 7. prejeli poročilo skupine poslancev našega zbora k obravnavi problematike v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969 ter osnutek in izpopolnjeni osnutek aktov, ki naj bi jih sprejela Skupščina SR Slovenije. Danes ste sprejeli še oba akta, ki sta ju skupščini predložila pristojna odbora republiškega in gospodarskega zbora.

Želi poročevalec skupine poslancev našega zbora, poslanec dr. Bojan Špicar še ustno dopolniti predloženo poročilo? Besedo ima dr. Bojan Špicar.

Dr. Bojan Špicar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Dne 9. julija je skupina poslancev razpravljala o prvem osnutku priporočil in sklepov o politiki proračuunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji in ugotovila, da je namen in cilj takih sklepov in priporočil zelo pozitiven, da pa bi bilo treba poudariti v drugem priporočilu, ki zadeva gospodarstvo, da je treba predvsem odpraviti vzroke takega stanja, ne pa omejevati njihove posledice. Ugotovljeno je bilo, da gre v glavnem za administrativne ukrepe, ki povsem ne ustrezajo. Poslanci so menili, da je glede na sedanje finančno stanje občinskih skupščin nesprejemljivo, da bi se blokirani presežek uporabil le za investicije v gospodarstvu, kot je bilo napisano v delovni osnovi akta, ki nam je predložen.

Poudarili so, da bi bilo treba dati občinskim skupščinam možnost, da s temi sredstvi intervenirajo tudi na področju družbenih služb. Nadalje je bilo poudarjeno, da občinske skupščine ob sprejemanju svojih proračunov niso mogle realizirati priporočila našega izvršnega sveta, namreč, da bi za zdravstveno preventivo zagotovile 400 din na prebivalca.

Poslanci so nadalje imeli pripombo glede uporabe blokiranih sredstev samoupravnih skupnosti. V delovni osnovi akta je bilo določeno, naj se ta sredstva upoštevajo pri oblikovanju izvirnih dohodkov za leto 1970. To se pravi, da bi se avtomatično upoštevala pri določanju potrebnih stopenj prispevkov, s katerimi bi se financirale te družbene skupnosti.

Tretja pripomba se je nanašala na revizijo obstoječih pogodb v socialnem zavarovanju. Poudarjeno je bilo, naj se predvidi revizija tistih pogodb, ki določajo neposredno udeležbo zdravstvenih zavodov na celotnih dohodkih sklada zdravstvenega zavarovanja, sicer ne bi dosegli cilja sklepa in priporočil, ker bi se zbrana sredstva avtomatično v celoti porabila v letošnjem letu.

Med tem časom, kot veste, smo dobili dva osnutka, enega danes zjutraj, ki v glavnem upošteva tudi želje in priporočila te skupine poslancev. V 1. točki se priporoča občinskim skupščinam, naj uporabijo blokirana sredstva za zmanjšanje obremenitev gospodarstva. To se pravi — posredno rečeno — da jih lahko uporabijo tudi za intervencijo na področju družbenih služb takrat, kadar njihovo financiranje — in to je vedno — obremenjuje gospodarstvo.

Bilo je črtano besedilo o avtomatičnem upoštevanju teh sredstev pri oblikovanju izvirnih dohodkov in bilo sprejeto besedilo, da se o uporabi teh sredstev odloča pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970. Ta dikcija je bolj elastična in veliko bolj ustreza različnim potrebam, ki obstajajo tako v občinah kot v posameznih komunalnih skupnostih. Ko govorim o potrebah, mislim pri tem predvsem na zdravstvene zavode in na komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Kljub temu pa točka 2 sedaj določa, da je treba ves presežek dohodkov, za kolikor presegajo mesečno kumulativno dinamiko, odvesti v posebni rezervni sklad, naložen na posebnem računu pri SDK. To bi bila sredstva, o katerih bi razpravljali kasneje, pri sprejemanju instrumentov za leto 1970. Komunalnim skupnostim pa se sedaj priporoča, da do konca meseca septembra 1969 revidirajo tiste pogodbe, v katerih je določeno, da participirajo zdravstveni zavodi v določenem odstotku pri celotnem dohodku sklada in prilagodijo pogodbe načelu iz 2. točke tega priporočila.

Odprt pa je ostal še vedno naslednji problem: Tiste komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, ki so v začetku leta previdno planirale in so se sporazumele z zdravstvenimi institucijami na bazi dohodkov, ki so jih zagotovo pričakovale v zvezi z instrumenti, ki so jih dobile od občin na svojem območju. Tiste, ki so planirale porast osebnega dohodka izpod republiškega poprečja (9 %), so danes v nezavidljivem položaju, da bi bila vsa ta sredstva avtomatično blokirana, kolikor bi presegala odstotek, ki so ga pričakovale te skupnosti v začetku leta, pa čeprav so se dogovorile, da bi, kolikor bi finančna situacija to dovoljevala, v teku leta morda dodatno namenila še kakšna sredstva za napredek našega zdravstva. Nasprotno pa tiste skupnosti, ki so planirale visok porast osebnega dohodka, ne bi imele blokiranih sredstev. Zaradi tega predlagam, da bi zbor razpravljal o dodatnem amandmaju k predlogu sklepa in priporočila, in sicer naj bi se pod II. pod točko 2 dodal za prvim odstavkom nov drugi odstavek, ki naj bi se glasil: »Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki so planirale porast osebnega dohodka pod 9 %, lahko, upoštevajoč predviden poprečni porast osebnega dohodka v republiki (9 %), revidirajo finančne načrte in pogodbe, imobilizirajo pa naj dohodke nad to ravnijo.«

Predsednik dr. Srečko Koren: Preden preidemo k razpravi, vas moram opozoriti, da bosta predlog sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 sprejela le republiški in gospodarski zbor. Predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 pa bosta sprejela republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti. Na naši ločeni seji torej ne sprejemamo omenjenega akta, lahko

pa do njega zavzamemo stališče in ga popoldne povemo na seji enotnega zbora delovnih skupnosti. Razumljivo je, da k omenjenemu aktu zbor lahko predlaga tudi amandmaje.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo?

Dr. Srečko Košuta: Tovarišice in tovariši poslanci! Želim dopolniti vsebino 4. in zadnjega odstavka poročila skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora in predlagam, da bi se odločili za naslednje spremembe stališč. Imamo namreč dve skupini zdravstvenih zavodov, prvič tiste, ki so sklenili pogodbo s komunalnimi skupnostmi socialnega zavarovanja o plačevanju storitev, in drugič zdravstvene zavode, ki so sklenili pogodbo, da participirajo v določenem odstotku na celotnem dohodku sklada zdravstvenega zavarovanja. Če zdaj sklenemo, naj samoupravne skupnosti, torej tudi skupnosti socialnega zavarovanja, imobilizirajo vse dohodke, ustvarjene nad ravnijo, predvideno s finančnimi načrti za leto 1969 ter jih vnesejo v svoje rezervne sklade, miniramo s tem ukrepom sistem formiranja dohodka po storitvah v zdravstvenih ustanovah. Vendar priznavamo vsi zdravstveni delavci in gospodarstveniki, da je formiranje in delitev dohodka po storitvah progresivnejši sistem v primerjavi s proračunskim. V izgrajevanje tega dohodkovnega sistema pa je bilo doslej vloženega že veliko truda in bi ga bilo treba izpopolnjevati. V uradnem listu imamo merila za financiranje specialističnih storitev in laboratorijskih dejavnosti v ambulantno-specialističnih službah, v zadevnem aktu so določeni tudi faktorji za posamezne storitve, s skupnostjo socialnega zavarovanja pa smo določili denarno vrednost faktorja, torej ceno storitev. Na izpopolnjevanju tega akta in smiselni uporabi za hospitalne ustanove so delali in sodelujejo skupine strokovnjakov specialističnih služb, katerih delo koordinira Slovensko zdravniško društvo. Ali naj vse to zavržemo?

Zato predlagam, da priporočimo, naj komunalne skupnosti socialnega zavarovanja imobilizirajo presežke svojih dohodkov prek sklenjenih pogodb z zdravstvenimi zavodi o plačevanju po storitvah. To velja za prvo skupino zdravstvenih zavodov.

Za drugo skupino zdravstvenih zavodov, za tiste, ki po pogodbi participirajo v določenem odstotku na celotnem dohodku sklada zdravstvenega zavarovanja, pa naj se, kot je že bilo rečeno in napisano v poročilu omenjene skupine poslancev, predvidi blokiranje previsokega presežka. Glede prve skupine zdravstvenih zavodov bi poudaril, da lahko presežejo prvotni finančni plan samo z večjo dejavnostjo.

Na splošno pa želim spomniti na dejstvo, da je večina zavodov, zlasti hospitalnih, v deficitu zaradi nerealnih nizkih cen zdravstvenih storitev in opozoriti, da ne smemo sprejeti ukrepov, ki bi pomenili nadaljnjo stagnacijo v zdravstvu v smislu padanja bolniške nege in upadanja življenjskega standarda zdravstvenih delavcev. Osebni dohodki zdravstvenih delavcev tudi letos zaostajajo in ne bodo prispevali k presežku dohodkov skladov skupnosti socialnega zavarovanja. Več sredstev doteka tja le iz nepričakovanega in ne dovolj kontroliranega zviševanja osebnih dohodkov v gospodarstvu.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima tovariš Jože Padovan.

Jože Padovan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V zvezi s predloženim priporočilom bi pripomnil, da s tem aktom letos že drugič

posegamo v samoupravne pravice samoupravnih skupnosti, zlasti skupnosti socialnega zavarovanja. Limitirana stopnja prispevka je namreč sklade zdravstvenega zavarovanja delavcev precej prizadela in tudi prizadevanja in dogovore samoupravnih organov. Ugotovil bi pa, da se ni uresničila napoved, da bo gospodarstvu več ostalo zaradi limitiranja stopnje prispevka. Gospodarstvu ni čisto nič več ostalo, ker je stopnja v poprečju prav tolikšna, na nekaterih področjih celo več kot 32,5 %.

Želel bi dopolniti predlagani amandma. Strinjam se z imobilizacijo sredstev skupnosti, toda če se že omejuje, se naj omejuje vse v enakem startu, to je na republiškem planu. Opozoril bi še, da je nujno treba upoštevati tudi moment, da so samoupravne skupnosti planirale porast zaposlitve na določenem nivoju, konkretno na našem območju v višini 1 %, dosega se pa 4 %. Zato so opravičljivi tudi večji izdatki za zdravstveno zavarovanje. Seveda pa ima nadplanski porast zaposlenih tudi za posledico večje dohodke sklada. Nujno je upoštevati tudi splošni vpliv porasta cen na poslovanje zavodov, zlasti stacionarnih institucij.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec dr. Stjepan Bunta.

Dr. Stjepan Bunta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker bomo danes trikrat razpravljali o tej točki dnevnega reda, menim, da je prav, da ji pripišemo potem poseben pomen. Nadalje menim, da ne bi bilo prav, če bi se omejili samo na predlog priporočila in sklepa, ki ga bosta sprejela republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti danes popoldne v tej ali drugačni verziji, temveč da glede na materiale, ki smo jih dobili o gospodarskih gibanjih v federaciji in v republiki, glede na položaj družbenih služb in družbeno-političnih skupnosti ter glede na današnji ekspoze, ki smo ga poslušali v skupščini, nekoliko podrobneje analiziramo to problematiko.

Iz gradiva, ki smo ga prejeli, iz časopisnih poročil in tudi iz današnjega ekspozeja je natančno razvidno, torej prav s prstom pokazano, kje so vzroki za sedanje težave. Gre za investicije, za zvišanje osebnih dohodkov v gospodarstvu, za emisijo sredstev in podobno in to toliko bolj, kolikor na višjem nivoju je pač to mogoče počenjati in toliko manj, kolikor gremo nižje v družbeno-politične skupnosti. Z ukrepi, ki jih predlagamo in ki naj bi jih sprejeli, pa skušamo prenesti breme na področje, ki k takemu stanju ni sploh nič doprineslo oziroma sploh ni nič krivo. Kajti sklepi in priporočila, ki naj jih danes sprejmeta republiški in gospodarski zbor, so v bistvu le stališča, za katera je močno vprašljivo, ali bodo do konca leta in naprej realizirana ali ne, ali pa bo spet šlo svojo pot. Medtem ko so ukrepi, ki naj bi jih sprejele družbeno-politične in samoupravne skupnosti v naši republiki pa zelo konkretni. Točno se ve, kdo bo potem plačal in za katerega je dvomljivo ali bo plačal ali ne.

Dejstvo je, da so si nekje, vzemimo gospodarstvo kot celoto ali pa mogoče le njegov del, lahko zviševali osebne dohodke. Obstajajo namreč pokazatelji, da so osebni dohodki porastli daleč prek produktivnosti, saj je produktivnost porastla za 13 % — če si je kdo zapomnil številko — osebni dohodki pa za 18 %, ampak v gospodarstvu. V družbenih službah pa glede na obstoječi način financiranja in poslovanja v pogledu osebnih dohodkov zelo zaostajajo za gospodarstvom, če se samo omejim na osebne dohodke, ki so lahko kamen spotike.

Spomnil bi vas samo na družbeni ukrep, ki smo ga pred enim letom sprejeli, da bi sanirali stanje v šolstvu in prosveti, da ne bom govoril samo o zdravstvu. S hudimi težavami smo poskušali lansko leto v republiki sanirati stanje in uskladiti to produktivno sfero in »potrošniško sfero«, to se pravi njih, ki proizvajajo in nas, ki trošimo, ker tega še vedno ne znamo na nobenem nivoju povezati in uskladiti, da bi se prosveta oziroma šolstvo približalo nekemu poprečju v gospodarstvu. No in danes smo prav na istem, kot smo bili pred enim letom ali pa še na slabšem. Kajti gospodarstvo je spet »ušlo naprej«, pa ne na račun svoje produktivnosti in boljše organizacije itd., ampak na račun zviševanja osebnih dohodkov, to se pravi, da so začeli jesti sami sebe. In kot davek se sedaj vse to povrača prav na družbene službe, se pravi spet na prosveto, zdravstvo, socialno varstvo itd. .da bi to, kar je slučajno priteklo, ne po njihovi zaslugi ali krivdi v sklade samoupravnih skupnosti — s temi sredstvi bi se lahko sanirali ti skladi oziroma te službe, ki močno zaostajajo — se vrnilo spet nazaj v gospodarstvo. Dvomim, da bo gospodarstvo s temi sredstvi pozneje boljše gospodarilo. V družbenih službah, ne samo v zdravstvu, imamo številna nerešena vprašanja. Na terenu slišimo nešteto različnih pripomb naj zadeva to šolstvo, kulturo, zdravstvo, socialno varstvo ali drugo dejavnost. Vemo, da občinske skupščine zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo plačevati tistih obveznosti do družbenih služb, ki bi jih sicer morale plačevati. Nekatere analize, konkretno analize zavoda za zdravstveno varstvo v Ljubljani o higiensko-epidemiološkem stanju kaže, da v nekaterih službah ne samo stagniramo, ampak izrazito nazadujemo. Vemo, kakšno je stanje z vrtci, s šolskimi poslopji in drugimi, kjer se zelo malo investira, mnogo manj, kot bi ta družba morala investirati. Vemo, da v zdravstveni službi poslujemo s sredstvi, ki so že čez 50 % amortizirana. Vemo pa tudi, da z odmerjenimi sredstvi ne moremo več nuditi tistega nivoja in obsega zdravstvenega varstva, ki ga ima naš zavarovanec zagotovljenega s predpisi. Zato se poslužujemo najrazličnejših ukrepov, sanacij, »krpanj«, da tako rečem, da bi kolikor toliko zadovoljili potrošnika, to se pravi našega zavarovanca. In kljub temu ni mogoče najti nobenih sredstev niti za osebne dohodke niti za izboljšanje materialne baze, da bi lahko kolikor toliko sledili gospodarstvu in ne »capljali« tako močno za njim, kot zadnje čase »capljamo«.

Ne bi hotel v tem smislu nadaljevati razprave; morda jo bo kdo drug nadaljeval. Menim pa, da je tak način sanacije in da so takšni ukrepi večno gašenje tam, kjer ne gori, kajti prav družbene službe so se z najrazličnejšimi ukrepi prilagodile reformnemu času. To nam kažejo stevilni pokazatelji in je zato nerazumljivo in nesprejemljivo, da kar naprej in naprej »vozimo ta voz reforme« na hrbtih tistih, ki so najbolj prizadeti in najbolj revni. Vozimo ga na račun prosvetarjev, zdravstvenih in socialnih delavcev, upokojencev itd., medtem ko dajemo na drugi strani možnost za skoro brezmejno razsipanje oziroma trošenje sredstev.

Ker tako gledam na te stvari, bi predlagal, — sicer se strinjam z nekaterimi predlogi, ki jih je dr. Špicar že prej povedal, da se v 1. točki priporočila, ki priporoča, da samoupravne skupnosti imobilizirajo sredstva in 2. odstavek, ki določa, da se bo o uporabi teh sredstev odločalo pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970, preformulira oziroma črta stavek in se nadomesti z drugim besedilom, da bodo o uporabi teh sredstev, ki se naložijo v rezervne sklade lastnih

skladov, na poseben račun pri SDK, odločali samoupravni organi skladov po veljavnih predpisih.

Zakaj to predlagam? Močno se bojim, če bomo sprejeli predloženo formulacijo, da bomo v jeseni, ko bomo razpravljali o izhodiščih za oblikovanje dohodkov v naslednjem letu, imeli hude težave tako glede delimitiranja prispevne stopnje, kot tudi glede uporabe teh sredstev. Imamo pa, saj kar zadeva pokojninski sklad — menda tudi za zdravstveno zavarovanje, predpise, ki določajo namembnost presežka dohodkov nad izdatki. Skladi nimajo sredstev niti rezerv. Vprašam se, ali ni mogoče — in verjamem, da je mogoče vse, da v prihodnjem letu ne bomo imeli v pokojninskem skladu sredstev, s katerimi bi valorizirali pokojnine. Pri sprejemanju izhodišč za oblikovanje dohodkov za naslednje leto se lahko nekdo spomni in nam sredstva, ki so predvidena za določen namen, drugam usmeri ali pa prizadene prispevno stopnjo.

Menim, da so takšne odločitve, poleg tega, kar sem že prej povedal, izrazita nezaupnica samoupravnim organom v samoupravnih skupnostih in bi si tega ne smeli dovoliti. Naj samoupravni organi na podlagi veljavnih predpisov odločijo, kako bodo ta sredstva porabili. Upam, da bodo ti samoupravni organi toliko zreli, da bodo imobilizirana sredstva, s katerimi zopet poskušamo pomagati gospodarstvu, porabili za rešitev tistih vprašanj, ki so najbolj pereča, kot na primer za zdravstveno preventivo, za pokritje deficitov v zdravstvu, za valorizacijo pokojnin itd.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec Matija Malešič.

Matija Malešič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ukrepi, ki jih sprejema naša skupščina, naj pripomorejo k odpravi že nevarnih inflacijskih teženj, ki se pojavljajo v zadnjem času. Lahko pozdravim pripravljenost in odločnost izvršnega sveta, da se je lotil tako perečega in pomembnega vprašanja, vendar menim, da so ukrepi, ki jih uvajamo, preveč linearni, ker je položaj v posameznih proračunih in skladih dokaj različen.

Dovolite mi, da se dotaknem predvsem tistih skladov, s katerimi razpolagajo samoupravne skupnosti, zlasti pokojninskega sklada in skladov zdravstvenega zavarovanja. Mnenja sem, da potrošnja teh skladov ne more biti glavni in edini vir inflacijskih teženj in da so glavni vzroki v samem gospodarstvu. Za sklade zdravstvenega zavarovanja namreč lahko vse od reforme dalje ugotovimo, da so doprinesli svoj delež k uresničevanju reforme in da smo nivo in obseg zdravstvenega varstva stalno zniževali in ga pripeljali že v nevarne vode. Predloženi ukrep tudi ne zadene vseh enako. Zato bi bilo po mojem prepričanju potrebno za vsako vrsto skladov posebej analizirati, kaj tak ukrep pomeni in če ni s tem otežkočeno redno poslovanje vseh tistih ustanov, ki se iz teh skladov financirajo, posebno če le-ti poslujejo z izgubami, kot npr. nekateri zdravstveni zavodi.

Imobilizacija sredstev za pokojninski sklad praktično nima nobenega pomena, saj je ustvarjanje rezerv letos nujno, če hočemo zvršiti valorizacijo in usklajevanje pokojnin v prihodnjem letu. Tudi v primeru izrednega in visokega povečanja števila upokojencev — česar ne pričakujemo — bi bil sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja vendarle dolžan pokriti te obveze ne glede na to, ali so sredstva imobilizirana ali ne. Ukrep torej za sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja praktično nima nobenega učinka, razen tega pa ugotavljamo, da velikih presežkov ta sklad sploh nima.

Bistveno drugačen, in na to želim opozoriti, pa je položaj v skladih zdravstvenega zavarovanja. V kratkem času, kot so že moji predgovorniki povedali, je to že drugi bistven in resen administrativen poseg v poslovanje skladov, ki je sicer prepuščeno samoupravnemu odločanju in dogovarjanju v komunalnih skupnostih. Limitiranje stopnje osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje, potem ko so skupščine komunalnih skupnosti že sprejele svoje finančne načrte, je postavilo komunalne skupnosti in zdravstvene zavode pred resno preizkušnjo. Kljub temu danes lahko ugotovimo, da so bile pogodbe kolikor toliko pravočasno sklenjene in da ni prišlo do večjih ekscesov, v glavnem zaradi sporazumevanja komunalnih skupnosti z zdravstvenimi zavodi. To pa še ne pomeni, da bi iz tega lahko zaključili, da je stanje zadovoljivo. Realno namreč lahko ugotovimo, da z razpoložljivimi sredstvi ni bilo mogoče pokriti vseh obvez in potreb in da so nekateri zdravstveni zavodi podpisali pogodbe pod pogojem, da se za zdravstveno varstvo izločijo tudi tista sredstva, ki bodo realizirana nad finančnimi načrti.

Prav tako vemo, da so nekatere občinske skupščine obljubile, da bodo za zdravstveno preventivo izločile sredstva komaj ob rebalansih, ki jih pa zaradi predlaganih ukrepov ne bo. Razen tega realizacija finančnih načrtov — podatke imam za 5 mesecev — kaže, da so le štiri komunalne skupnosti presegle s finančnimi načrti predvidene dohodke. Seveda pa lahko pričakujemo, da bo do preseganj prišlo v drugi polovici letos.

Rad bi opozoril na to, da je položaj v posameznih komunalnih skupnostih bistveno različen, ker glede na stanje v posameznih regijah finančni plani temeljijo na različnih osnovah. Zato so v čudnem in neenakopravnem položaju naenkrat tiste komunalne skupnosti, ki so previdno planirale — med temi je tudi naša komunalna skupnost — ker nismo planirali porasta osebnega dohodka v višini republiškega poprečja (9 %). Sedaj predlagani ukrep linearno zadene vse. Prizadeta ne bi bila samo mariborska komunalna skupnost, ampak, kot smo obveščeni, tudi druge komunalne skupnosti, ki so planirale še nižje.

Situacija je v posameznih komunalnih skupnostih še toliko težja, ker se posebno letos kažejo velike razlike v prispevkih na eno zavarovano osebo. Te razlike so precejšnje in znašajo med najmočnejšo in ekonomsko najšibkejšo komunalno skupnostjo celo do 20 % v prvih 5 mesecih. Ti slednji, ki imajo nizke dohodke, komaj krijejo najosnovnejše potrebe zdravstvenega varstva. Zato jim pač ne moremo očitati, če so se odločili za takšne pogodbe, da so vsa razpoložljiva sredstva dali na voljo zdravstvenim zavodom. Zato se mi zdi zahteva, da morajo te komunalne skupnosti pogodbe spremeniti — glede na ta administrativen ukrep, ki ga bomo sprejeli — precej globoko in resno poseganje v pogodbene odnose in se bojim, da bo to ustvarjalo resne konflikte tam, kjer so že prišli do določenih sporazumov.

Ne morem se tudi strinjati s prvotnim tekstom, naj bi se vsi eventualni presežki dohodkov upoštevali kot izvirni dohodki v prihodnjem letu in to iz razlogov, ki so jih navedli že moji predgovorniki. To bi namreč pomenilo, da letos ni mogoče uporabiti teh sredstev za kritje potreb, ki bodo nastale. Lahko si predstavljamo, da bo prišlo do situacije, da bodo naraščali zahtevki za nadomestilo za osebni dohodek, izdatki za rehabilitacijo ali pa bomo v situaciji, ko se bodo zdravstveni zavodi pojavili v deficitu; kriti bo treba tudi variabilne stroške, za katere se je večina komunalnih skupnosti in zdravstvenih zavodov dogovorila. To so pa stroški, ki presegajo finančne plane v komunalnih skupnostih.

Moti me tudi, da o tako pomembnem vprašanju ponovno odločamo z največjo naglico, čeprav so bile te inflacijske težnje že dalj časa znane. Pred skupščinami komunalnih skupnosti se bomo ponovno pojavljali s temi ukrepi in ponovno bodo padali očitki in vprašanja, o čem sploh še lahko odločajo komunalne skupnosti.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec Boris Filli.

Boris Filli: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Menim, da bi bilo treba k tistemu, kar je prej povedal dr. Bunta, dodati še nekaj. Opozoril bi na prvo točko tega priporočila, ki določa, naj občinske skupščine vse dohodke nad predvideno ravnijo, ki je bila določena v proračunih, imobilizirajo, vnesejo v svoje rezervne sklade in jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva. Čeprav je dr. Špicar prej obrazložil, da taka formulacija omogoča uporabo sredstev za intervencije na področju družbenih služb, menim, da bi morali to bolj jasno povedati.

Potrebe družbenih služb so zelo velike. Če imamo enkrat proračunsko možnost, da lahko vplivamo na ta področja, ki so od kulture, prosvete, zdravstva in socialnega varstva vsa deficitarna, potem menim, da bi morali to priliko tudi izkoristiti.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec Anton Grabenšek.

Anton Grabenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! K osnutku priporočila dajem naslednje pripombe:

Ocena gospodarskih gibanj v letu 1969 kaže nenormalen ekonomski položaj, ki nedvomno terja sprejetje določenih ukrepov na posameznih področjih družbene dejavnosti. Ali so v priporočilu predlagani ukrepi najustreznejši za odpravo odstopanj, do katerih je prišlo na področju gospodarstva? Priporočilo ne rešuje bistvo problema, vzrokov, ki so privedli do tega položaja. Je administrativni akt, ki bi zaradi specifičnosti financiranja na posameznih področjih povzročil, zlasti na področju zdravstvenega zavarovanja, ponovno zaostritev odnosov in nadaljnjo stagnacijo zdravstva.

Priporočilo je tudi pravno sporno v tistem delu, ki govori o izločanju sredstev samoupravnih skupnosti, ki presegajo mesečno komulativno dinamiko dohodkov. Financiranje socialnega zavarovanja je urejeno z zveznim temeljnim zakonom. Določba priporočila o izločanju presežka sredstev ni v skladu s 83. členom temeljnega zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja. Po tem členu ima sklad zdravstvenega zavarovanja samo obvezno rezervo, v katero se steka del dohodka, ki ga določi komunalna skupnost. Republiška skupščina pa lahko glede rezerve določi še:

1. višji odstotek preseženih sredstev, ki jih je treba vlagati v rezervo, kot ga je določila skupščina komunalne skupnosti;
2. višjo raven, do katere je treba obvezno vlagati del tekočih dohodkov v rezervo;
3. najvišji odstotek, do katerega je lahko določeno obvezno vlaganje dela tekočih dohodkov v rezervo in
4. obvezni minimum stalnega dela rezerve.

Sredstva rezervnega sklada se tudi ne morejo upoštevati pri načrtovanju dohodkov za leto 1970, ker je po 83. in 84. členu citiranega zakona določeno,

da ta sredstva služijo med letom za obratna sredstva, ob zaključku poslovnega leta pa za pokrivanje eventualnega primanjkljaja. Torej ta sredstva se v druge namene ne more črpati.

Pravno je nevzdržno priporočilo tudi v tistem delu, ki nalaga komunalnim skupnostim socialnega zavarovanja, da revidirajo sklenjene pogodbe z zdravstvenimi zavodi v smislu tega priporočila. Postavljam vprašanje, kateri zdravstveni zavod bo pripravljen spremeniti pogodbo v svojo škodo? Tako priporočilo je že vnaprej obsojeno na neuspeh in politični fiasko, poleg tega pa vnaša pravno zmedo v pogodbene odnose. Pogodbeni odnosi se lahko spremenijo samo na podlagi sporazuma obeh pogodbenih strank ali pa po sili zakona.

Pri financiranju zdravstvenega zavarovanja je treba upoštevati tudi delno odvisnost izdatkov od gibanja osebnih dohodkov, kot n. pr.: nadomestila osebnega dohodka za čas odsotnosti z dela se povečujejo tako, kot so se povečali osebni dohodki v preteklem letu; v ljubljanski regiji za 12,9 %, nadomestilo osebnih dohodkov pa predstavlja 21,8 % vseh izdatkov sklada zdravstvenega zavarovanja. Porast števila zaposlenih prav tako vpliva na višje dohodke, sočasno pa tudi na višje izdatke. Število zaposlenih se je v ljubljanski regiji povečalo za 2,9 %.

Sprejem priporočila v predlaganem besedilu bi lahko na področju zdravstvenega zavarovanja, glede na sklenjene pogodbe z zdravstvenimi zavodi in na nov sistem financiranja (plačevanje po opravljenih storitvah) deloval v tej smeri, da bi se del sredstev za zdravstveno zavarovanje blokiral, za kritje primanjkljaja, ki bo nastal zaradi take politike, pa bo predpisan izreden prispevek. Delovne organizacije bi bile s tako politiko dodatno obremenjene z izrednim prispevkom. Na področju socialnega zavarovanja pomenijo predlagani ukrepi, glede na plačevanja zdravstvenih zavodov po opravljenih storitvah ter porast cen in drugih stroškov, nelikvidnost sklada zdravstvenega zavarovanja v naslednjem obdobju, zadolžitev, dodatne stroške za obresti, tožbe itd. Vse te povečane stroške pa bodo morale kriti delovne organizacije v obliki izrednega prispevka. Ti ukrepi pomenijo tudi nezaupnico samoupravnim organom samoupravnih skupnosti, ki so v reformnem obdobju uskladile potrošnjo z realnimi možnostmi delovnih organizacij.

Predlagani ukrepi tudi v ničemer ne odpravljajo vzrokov, ki so privedli do sedanjega nenormalnega ekonomskega položaja. Za to stanje tudi ne morejo biti odgovorne samoupravne skupnosti. Menim, da je treba sprejeti take ukrepe, ki bodo odpravljali vzroke, ki so privedli do nenormalnega ekonomskega položaja, ne pa samo posledic in še te samo deloma na področju družbenih dejavnosti. Za normalizacijo položaja je treba sprejeti sistemske ukrepe, predvsem družbeno nadzorstvo nad gibanjem osebnih dohodkov, skupščinsko nadzorstvo nad monetarno politiko, zajezitev monopolnih dobičkov, zajezitev nesmotrnega uvoza in zunanjetrgovinskega protežiranja, ureditev deviznega režima, revizijo carinske politike, zajezitev zviševanja cen, ureditev davčnega sistema itd.

Glede na dosedanje uspešno delovanje samoupravnih organov skupnosti menim, da zadostuje, če skupščina sprejme priporočilo s pozivom na racionalno poslovanje in smotrno gospodarjenje ter izločitev presežka sredstev v rezervni sklad.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec dr. Jože Marolt.

Dr. Jože Marolt: Spoštovani tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Strinjam se s sprejetjem kratkoročnih in dolgoročnih vzročnih ukrepov, da dosežemo stabilizacijo. Z doseženo stabilizacijo bomo tudi družbenim službam zagotovili stalen in vsako leto določen odstotek nacionalnega dohodka, da bodo te službe lahko programirale svoje delo, svoj razvoj, formiranje kadrov in da bodo dosegle tudi strokovni napredek, ki je bil dosedaj zavrt zaradi nestabilnosti in negotovosti v financiranju.

V letu 1969 je zdravstvena služba s komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja v Ljubljani dosegla korak naprej, kar je nedvomno že za začetek stabilizacije, saj so bile skoraj vse pogodbe podpisane 2 do 3 mesece prej kot v letu 1968. Za zdravstvene zavode lahko ugotovimo, da so se zadovoljivo vključili v izvajanje gospodarske in družbene reforme. Povečani življenjski stroški nujno vplivajo tudi na povišanje življenjskih stroškov v družbenih dejavnostih. Zdravstvo ima v strukturi cene občutno udeležbo materialnih stroškov, ki stalno naraščajo. Sklenjena pogodba med komunalno skupnostjo Ljubljana in zdravstvenim domom Ljubljana določa za 7 % zvišane cene v primerjavi z letom 1968. Življenjski stroški pa so se zvišali v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu za 8,8 % in rastejo še naprej.

Nadalje lahko ugotovimo, da osebni dohodki v zdravstveni službi niso več toliko stimulativni, da bi delavce, tudi vrhunske strokovnjake, zadržali doma.

Sindikat družbenih služb je izdal katalog in nimamo nikakega stališča do uveljavitve osebnih dohodkov po katalogu. Menim, da je to postopen razvoj in bi morali zavzeti stališče, kdaj bomo dosegli osebni dohodek, ki je navaden v katalogu. Posamezni kolektivi zdravstvenih zavodov pa nosijo poleg tega še težka bremena sanacije izgub iz prejšnjih let. Zdravstveni zavodi bodo morali realizirati svoj program ne glede na restrikcije oziroma opraviti več dela, ker ne morejo svoje službe zapreti. Npr. za mesec dni, če bomo v Ljubljani realizirali program, v zobozdravstveni službi že v novembru, bi v decembru prenehali z delom, ker naša pogodba določa, da dobimo za preseganje programa le določene variabilne stroške.

Zdravstvena služba je bila že nekaj let nazaj, od pričetka gospodarske in družbene reforme, finančno močno prizadeta in je zato vprašljivo, ali je umestno še naprej izvajati restriktivne ukrepe, ki gredo na škodo zdravja zavarovancev in zdravstvenih delavcev.

Glede na omenjeno dajem naslednje predloge:

1. doseči moramo tako stabilizacijo, da bo tudi za družbene službe možen vsaj kratkoročen planski razvoj;

2. mobilizirana sredstva družbeno-političnih skupnosti bi se morala uporabiti tudi za sanacijo zavodov;

3. ukrepi morajo biti konkretno, vzročno usmerjeni in ne globalni. Če bomo ukrepe posploševali, bo zopet najbolj prizadet tisti, ki je že sedaj izvajal družbeno in gospodarsko reformo;

4. doseči moramo družbeni dogovor za leto 1970 glede osebnega dohodka v družbenih službah;

5. pogodbe, ki jih je sklenila komunalna skupnost socialnega zavarovanja v Ljubljani, morajo ostati v veljavi s tem, da se obojestransko oceni preseganje programa in s tem v zvezi variabilni stroški.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec dr. Ivan Kopač.

Dr. Ivan Kopač: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! V celoti se strinjam s predgovorniki, kot poslanec tega zbora in kot predstavnik zdravstvene službe pa bi dodal še naslednje:

Letos so bolnišnice na podlagi pogodb in po planu dosegle nekoliko višjo ceno in formirale nekoliko večji dohodek. V pogodbah se je upoštevalo plansko zvišanje cen v poslovanju bolnišnic in plansko zvišanje osebnega dohodka, kot ga je planirala republika.

Če sedaj pogledamo analize poslovanja bolnišnic v prvem polletju, pa ugotovimo, da so cene porastle nad planom. Prvič lahko ugotovimo, da so v naših bolnicah, — za katere ne velja limit oziroma lista zdravil, kot jo imajo splošni zdravniki in dajemo vsa zdravila, ki so potrebna, tudi uvožena — stroški za zdravljenje izredno porasli. V vseh bolnicah beležimo znatno večji porast stroškov za zdravljenje; za zdravila, antibiotike, za sanitetni material, kirurški material, drobni instrumentarij, rentgenske filme, laboratorijski in tehnični material itd., kot je bilo predvideno v planu.

Nadalje lahko ugotovimo zelo velik porast stroškov tujih storitev, to so razne obrtne storitve itd., katerih imajo bolnice veliko.

Predvem pa bi rad opozoril na nagli porast cen živil, predvsem mesa, kar ni bilo nikjer predvideno. Lahko si predstavljate, kaj to pomeni za našo bolnico, ki ima dnevno 1200 ljudi na zdravljenju. Ti dobivajo po naših dietalnih »tablicah« vedno enako količino beljakovin, na primer teletine ali druge vrste mesa. Ko smo planirali določeno količino mesa, smo tudi predvideli, da se bo za ustrezen odstotek cena teletine in mesa nasploh zvišala. Letos pa so kar naenkrat cene mesa zelo porastle. To sami veste in to nam je povzročilo zmedo v našem finančnem planu. To se pravi, da smo lani vodili slabo kmetijsko politiko, čeprav so naši kmetijci opozarjali našo skupščino in ostale organe in smo imeli živine dovolj. Na drugi strani pa je lani zdravstvena služba ugotavljala, da naši otroci še ne dobivajo dovolj živalskih beljakovin. Torej bila je hiperprodukcija beljakovin na eni strani in na drugi strani pomanjkanje beljakovin v prehrani ljudstva.

Lansko leto je bila slaba kmetijska politika, zato je letos cena mesa tako zelo poskočila. Ta nagli skok cen mesa pa je bistveno vplival tudi na materialno poslovanje bolnišnic, da ne govorimo tudi o drugih materialnih stroških kot investicijsko vzdrževanje opreme in aparatur itd. Iz analize skupnosti zdravstvenih zavodov je razvidno, da so zdravstvene ustanove, predvsem govorim za bolnice, ki jih poznam, ker sem jih sam analiziral, svoje notranje rezerve do maksimuma izkoristile, da so prihranile na režijskih stroških. Že več let ti režijski stroški ne rastejo. Zaradi varčevanja se omejujejo celo pri strokovnem izpopolnjevanju, pri potnih stroških, upravnih stroških itd. Torej režijski stroški stagnirajo, medtem ko so porastli samo tisti stroški, na katere nimamo vpliva, npr. stroški za zdravljenje in prehrano, kot sem prej omenil.

Na drugi strani kljub temu ne ugotavljamo pri nobeni zdravstveni instituciji suficitov, nasprotno, nekatere bolnice imajo kljub povišanju dohodka deficite. Menim, da bolnice verjetno ne bodo mogle pristati na spremembo pogodb s socialnim zavarovanjem v tem smislu, da bi bile spremembe njim v škodo, saj smo se šele meseca maja sporazmueli. Mi ne bomo mogli niti za en dinar popustiti, celo — še pred tem sem naredil elaborat za našo bolnico — bomo zahtevali več sredstev.

Sedaj pa bi dal konkreten predlog. Menim, da je še najbolj realen predlog tovariša dr. Špricarja. Če bi se ugotovilo, da se je v Sloveniji zaradi splošnega

povišanja osebnih dohodkov v gospodarstvu znatno povečal tudi dohodek na področju socialnega zavarovanja (zaradi določene prispevne stopnje), potem naj bi se imobilizirala tista sredstva, ki so se zbrala zaradi porasta osebnega dohodka nad republiškim povprečjem (9 %). Ta imobilizirana sredstva pa ne bi smeli dati za sanacijo gospodarstva. Ker so to sredstva naših zavarovancev, naj ostanejo na področju socialnega zavarovanja za rezervo, za sanacijo naših zdravstvenih ustanov, za reševanje perečih problemov v zdravstvu in socialnem zavarovanju oziroma naj samoupravni organi teh skladov sami na osnovi svojih analiz odločijo o uporabi teh sredstev. Ta sredstva naj se ne pretakajo na druga področja, to je moj predlog.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec Stanislav Keber.

Stane Keber: Iz ekspozeja tovariša Simonetija, člana izvršnega sveta in razprave tovariša Špricarja izhaja torej, da stojimo pred ponovno katastrofo, ki jo je skušala reforma rešiti in nikakor ne pridemo na zeleno vejo.

Menim, da ekspoze, ki je bil sicer dober, le ni konkretno nakazal vseh vzrokov. Tu stojimo pred dvemi vprašanji: monetarni sklad ni slovenski, ampak je jugoslovanski. Po mojem mnenju bi bilo treba pod takim zborom bolj odločno postaviti, kdo je kriv za tako stanje, kajti mi lahko še tolikokrat gasimo in lovimo tiče, nekdo pa slona spusti in nam vse pomendra.

Treba je narediti red v kreditni politiki. Menim, da pred bankami stoji mnogo večja odgovornost. Zato bi želel, da bi bili v bodoče v ekspozejih bolj konkretni, da bi povedali, kdo za temi kreditnimi bankami stoji. Jaz, tovariši, nisem nobenega kredita podpisal. Kdo ga je podpisal in zakaj ga je podpisal?

Naj omenim še poprečja. Znano je, kako je s poprečji. Nekdo je zelje, drug pa golaž in nastane segedin, pravijo. Komu so se plače povečale? Istočasno iz drugih poročil izhaja, da ima tkalka še vedno 60 000, torej se njej plača ni povečala. Komu konkretno so se plače povečale, v katerih podjetjih in kdo je za to odgovoren? Menim, da je treba določene ljudi poklicati na odgovodnost. Ne morem se zadovoljiti z odgovorom, da milijon plače na mesec predstavlja delitev po pravilniku. Kaj smo storili? Vedno govorimo le o ekscesih, ugotavljamo, da so ekscesi že 20 let, nimamo pa po teh 20 letih še nobenega predpisa o odgovornosti in bijemo plat zvona za tistega reveža, ki pa ne sme udariti.

Pravimo, da so nekje palice, toda če boš to palico vzel, boš ti tepen. In res že 25 let smo tepeni. Ugotavljamo in pišemo, da obstajajo različne plače. Ni nobena skrivnost, da ima v šolstvu ali pa v zdravstvenem domu snažilka 60 000, v banki pa 120 000 S din plače. Tako je. Pravimo, da to ni prav, ampak kdo naj to reši. Ne znamo rešiti.

Menim, da bo treba drugače pristopiti k reševanju teh stvari. Npr., če govoriš z zveznimi poslanci, pravijo, da je republika v manjšini. Menim, da se je obrnilo na bolje, saj smo začeli odkrivati določene nepravilnosti, časopisi o tem pišejo, tako npr. o nepravilnostih v zvezi z uvozom ananasa in limon in o drugih nepravilnostih v zvezi z uvozom in izvozom. Določene »tiče« se torej odkriva, toda izvršni svet Slovenije še ni zavzel stališča, Beograd pa ni še nič naredil, da »tiči« ne bi bili več na tistih mestih. Dokler se bo to taberiralo in dokler bodo ti ljudje sedeli na svojih položajih, ne bo drugače. V prihodnje bosta morala izvršni svet in skupščina ne samo ugotavljati, analizirati in iskati poprečje, ampak sprejeti ukrepe za odpravo anomalij.

Obstajajo nemogoče stvari. Npr. tisti, ki ustvarja devize, ne more soodločati o njihovi delitvi, kajti deli nekdo drug po svoji vesti ali bolje rečeno ne po vesti.

Nadalje bi opozoril na vprašanje kmetijstva, ki je spet prišlo v težko krizo. Ta kriza ni prva. Vemo, da imamo enkrat živine dovolj, drugič pa je ni. To je že četrta kriza. Pregovor je, iz Janezka, ki se je učil, je postal Janez, vendar se ta Janez ni nič naučil. Kriza je bila že 1948. leta in potem kasneje. Lansko leto je bila situacija točno ugotovljena. Dovolj je bilo opozoril, kam z živino. Razumljivo, da zastonj nobeden ne more delati, da smo nehali z rejo živine in mesa ni. Rezultat je torej tu. Že lani, tako kot letos smo vedeli, da mesa ne bo, nismo pa nič ukrenili. Lani bi morda lahko rešili z milijonom, letos pa bo to stalo milijardo. Nisem ekonomist, ne razpolagam z analizami, vendar ugotavljam to, kar ugotavlja izvršni svet, to je, da so posledice težke. Točna je ugotovitev, da je zaradi takih ali drugačnih rezultatov tepen tisti, ki je bil priden. Vemo, da tistemu konju, ki dobro pelje, moremo še naložiti, ker tistemu, ki pelje slabo, to ne uspe.

Če hočemo, da inflacija, ki spet trka na vrata, ne bo povzročila katastrofe, je potrebno narediti vse, kar je v naših močeh in zahtevati od vseh, da storijo vse, da se inflacija zaustavi in da spet vzpostavimo normalne odnose. Menim, da vsi podpiramo napore izvršnega sveta in zahtevamo konkretne sankcije, ki naj bi na podlagi analiz omejile to divjanje. Druga stvar pa je, če se moramo odpovedati temu, kar je bilo danes tu rečeno, naj bi bilo to v sorazmerju enakosti, neenakosti po dinarju, češ sedaj bomo dali pa vsak po dva dinarja. To je neenakost. Menim, da bi se moralo upoštevati zvišanje cen, da dinar, ki je bil planiran takrat, danes ni več dinar, ampak je morda 90 par, ali pa celo 50 par. To, kar je že bilo ugotovljeno za bolnice itd., bi morali pri teh zavodih upoštevati. Prav tako je treba upoštevati povečanje delovne sile, ki je imelo za posledico povečanje izdatkov kot tudi dohodkov sklada. Menim, če se v načelu strinjamo s priporočilom, da bi pri podrobni obravnavi besedila morali sprejeti predlog dr. Špicarja. Pri dosedanjih omejitvah in imobilizaciji sredstev se je še vedno pokazalo, da je bil nekdo prizadet, drugi pa je v okviru tega še vedno dobro vozil, ker je ugotovil, da se je bolje prej zlagati, da ti potem ostane še toliko, kolikor potrebuješ; če pošteno poveš, si pa vedno prikrajšan.

Predlagam, da skupino poslancev, ki je izdelala te predloge, zadolžimo, da bi sporazumno določili te proporce in da bi bili dejanski presežki imobilizirani, vendar ne na škodo reševanj pereč problemov zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec dr. Mitja Mrgole.

Dr. Mitja Mrgole: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Danes smo slišali o vzrokih, ki so privedli do takšne gospodarske situacije, kot jo imamo danes. Slišali smo pa tudi, kam so pripeljali ti vzroki zdravstveno službo oziroma sklade zdravstvenega zavarovanja. Želel bi samo z nekaterimi podatki prikazati, kako se sedanji ekonomski položaj odraža v mariborski regiji.

Ne morem se strinjati z 2. točko priporočil, ker vemo, da smo ob koncu lanskega leta s praktično istimi argumenti, kot jih slišimo danes, sprejeli sklep o ponovnem limitiranju stopnje osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje. Kljub temu pa sedaj že po 6 mesecih postaja zdravstveno varstvo oziroma

zdravstvena služba ponovno eden elementov nestabilnosti, kot slišimo. Danes smo tudi slišali, da je limitiranje stopnje privedlo do različnih situacij v posameznih komunalnih skupnostih. Menm, da je posploševanje danes neprimerno in tudi zelo nevarno, zato bi želel poudariti naslednje:

1. na podlagi priporočil, ki so bila dana za letos — da se dohodki skladov zdravstvenega zavarovanja planirajo na osnovi 9 % poprečnega porasta osebnih dohodkov — smo pri limitirani stopnji planirali porast osebnih dohodkov samo v višini 7% dvigu. To pa zato, ker smo videli, da je v težavni situaciji del gospodarstva mariborske regije, in sicer predvsem tekstilna industrija. Analiza za prvih 5 mesecev kaže, da še vedno tudi tega nizko postavljenega plana ne dosegamo oziroma ga dosegamo samo v 0,8 %. Vsekakor je pa dotok sredstev v tem obdobju mnogo boljši in ugodnejši, kot je bil lani. Likvidnost je boljša in lahko pričakujemo, da bodo dogovorjena sredstva ob koncu leta tudi presežena.

Jasno je, da sredstva, ki dotekajo na osnovi tako nizko postavljenega plana, niso mogla pokriti planiranih izdatkov za zdravstveno varstvo, to je, niso zadostovala za kritje po enotnih kriterijih izdelanih in tudi potrjenih finančnih načrtov zdravstvenih zavodov. Ta primanjkljaj sredstev, ki je znašal 4,08 %, je bil po splošnem sporazumu v celoti prenesen na zdravstvene zavode. Verjetno pa danes to ne bi predstavljalo tako velikega problema, če ne bi že v letu 1968 morali zdravstveni zavodi pri nas pokriti za okoli 640 milijonov S din primanjkljaja oziroma kriti presežke izdatkov pri porabljenih zdravilih in pa primanjkljaje iz prejšnjih let. Zato smo tudi, kar je razvidno iz polletne analize republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo v bolnišnici Maribor, dosegli republiško poprečje osebnih dohodkov le v višini 93 %, bolnišnici v Ptuju pa le v višini 87 % in je zaostajanje na tem področju za republiškim poprečjem v zdravstveni službi sedaj še večje. Prav iz teh razlogov smo tudi letos morali v precejšnji meri odstopiti od popravka osebnih dohodkov.

Ker je bila situacija v skladih socialnega zavarovanja v začetku tako pereča, smo končno tudi pristali na sklenitev pogodb s planiranim primanjkljajem, mariborska bolnišnica s primanjkljajem v višini 192 milijonov S din. Glede na tako finančno situacijo sklada smo bili tudi prisiljeni odstopiti od nadaljnjega zasedanja prostih delovnih mest s strokovnim kadrom, ki nam ga po normativih republiškega zdravstvenega centra primanjkuje še približno za 20 do 35 %. Upravičeno smo predvideli, da bomo oba zgoraj omenjena problema vsaj delno omilili z boljšo finančno situacijo sklada zdravstvenega zavarovanja.

2. Glede na že omenjeno finančno situacijo sklada smo lahko planirali dvig stroškov v bolnišnicah za leto 1969 v primerjavi z letom 1968 le za 3,5 %. Danes pa ugotavljamo, da so se stroški močno dvignili, celo do 9 %. Stroški so torej v vrtoglavem porastu.

3. Ne smemo pozabiti na to, da smo v planih skladov zdravstvenega zavarovanja predvidevali porast zaposlenih le v višini 1 %, sedaj ga pa v poprečju dosegamo do 3 %. Zato se mora pojačiti pritisk na trošenje sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo. To, kot smo slišali, velja pretežno za vso Slovenijo.

4. Opozoriti moramo na to, da so bila sredstva, ki so lani dotekala nad planom v sklade delavskega zavarovanja, ob koncu leta porabljena za kritje primanjkljaja v skladih zdravstvenega zavarovanja. Na to nas opozarja analiza o ekonomskem poslovanju zdravstvenih zavodov, ki jo je izdelala skupnost zdravstvenih zavodov. Na 42. strani analize je povedano, da je bila fakturirana realizacija za 3 % nižja od plačane realizacije v Sloveniji.

Povzetek navedenega je naslednji: letos so pri nas bolnice planirale deficit; gremo v dodatni deficit zaradi močnega porasta stroškov in ne dvigujemo osebnih dohodkov niti v dovoljenih merilih, ker nismo predvidevali takega razvoja v gospodarstvu. Zato se ne morem v celoti strinjati s predlaganim besedilom priporočila pod II, točka 2, temveč s takim priporočilom, ki bo razrešitev takih problemov, ki so nastali pri nas brez krivde zdravstvenih delavcev, tudi zagotovilo. Poudarjam pa, da je nujno, da izvršni svet sprejme določene ukrepe, ki bodo preprečevali nadaljnjo slabšanje gospodarske situacije in odpravili vzroke.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec Miroslav Kosi.

Miroslav Kosi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci!

Kot poslanec s koroške regije čutim dolžnost, da sodelujem v razpravi, ker menim, da bi bilo s predlaganim priporočilom prizadeto zdravstveno varstvo na našem območju.

Razumljivo mi je, da izvršni svet vztraja na umirjeni gospodarski politiki, vendar menim, da to ne more nikdar iti v škodo področja, kot je zdravstveno varstvo, ki že tako, kot ugotavlja statistika, pada.

Žal ugotavljamo, da bi tiste komunalne skupnosti in zdravstvena služba, ki so dosegli določen sporazum, bile najbolj prizadete. Kot primer navajam komunalno skupnost Ravne. Lani je ta komunalna skupnost dosegla samo 98 % realizacijo finančnega plana. Torej smo že bili tako in tako prizadeti. Letošnji finančni plan pa ne izhaja iz indeksa 100, ampak predvideva, da se realizirana sredstva v letu 1968 povečajo le za 6 %, torej smo zelo previdno planirali. Zdravstvenim zavodom smo zagotovljali, da v tej situaciji več ni možno, če pa bi bilo gibanje ugodnejše, jim bomo ob rebalansu dali dodatna sredstva. Če bi to priporočilo realizirali, bi zdravstvena služba prišla še v hujšo stisko.

Ugotavljamo, da so bile letos pogodbe med zdravstvenimi zavodi in komunalnimi skupnostmi sklenjene v rokih, kot so bili predvideni. Zdravstvena služba na našem območju, če bi že v naprej vedeli, v kako situacijo bo prišla, nikdar ne bi sklenila takih pogodb, ker bi sama sebi dala vrv za vrat. In v taki situaciji je treba pozdraviti odločnost poslancev tega zbora, da se priporočilo v predlaganem smislu dopolni in spremeni. Strinjam se z ugotovitvami in spremembami, ki sta jih predlagala dr. Špicar in dr. Kopač. Žal je res, da kadar se sprejemajo ukrepi z našega področja, praktično nimamo možnosti vplivati tako, kot bi si poslanci tega zbora želeli. To smo ugotavljali pri vprašanju limita. Več mesecev smo razpravljali na terenu v soglasju z gospodarstvom in ostalimi dejavniki smo sprejeli stopnjo in človek se je nato vprašal, kako je mogla biti situacija pri glasovanju v skupščini drugačna. Danes spet lahko naš zbor in mi poslanci damo predloge, ne moremo pa odločati o predlogu akta. Na terenu pa je situacija naslednja: ljudje so se tedaj smejali. Dejali so: zakaj smo se z vami poslanci socialno-zdravstvenega zbora sploh pogovarjali o delimitiranju, kaj ste pa v skupščini naredili? In navsezadnje je res tako, da o stvareh, ki najbolj zadevajo na naše področje, tako rekoč ne moremo odločati.

Predsednik dr. Srečko Koren: Opozoril bi še enkrat, da bo akt sprejel enotni zbor, kot člani enotnega zbora delovnih skupnosti, pa ne dajemo

samo predloge; danes na tej seji dajemo mnenja, stališča in amandmaje, popoldne kot člani enotnega zbora pa bomo tudi odločali o aktu.

Besedo ima poslanec dr. Zdravko Javh.

Dr. Zdravko Javh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Predlagam, da se 2. točka spremeni tako, da se glasi: »Samoupravne skupnosti (izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev) naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven, programirano v začetku leta ob upoštevanju povišanja dejanskih življenjskih stroškov in cen. Presežkov dohodkov, za kolikor presegajo mesečno komulativno dinamiko, pa naj ne trošijo itd.«

Predlagam torej, da se v sedanji tekst samo vstavi za besedilom »programiranje v začetku leta« besedilo »ob upoštevanju dejanskih življenjskih stroškov in cen.«

Predsednik dr. Srečko Koren: Prosim tovariše poslance, da omejijo razprave na krajši čas, ker smo v časovni stiski, predvsem pa da dajo konkretne amandmaje k besedilu, ki ste ga prejeli. Menim, da bomo morali glede na vse dosedanje razprave ustanoviti komisijo, ki bo sestavila predlog naših stališč in predlogov, predvsem pa amandmajev. Ta komisija bo seveda tudi potrebovala določen čas in kot vidite, na žalost nimamo več dosti časa. Seveda s tem pa nočem zavreti razprave.

Besedo ima poslanec dr. Albin Pečavar.

Dr. Albin Pečavar: Hotel bi predvsem opozoriti na neskladnost obeh citiranih priporočil. Ko smo v odboru o tej problematiki razpravljali, smo pričakovali predvsem temeljite posege, ki bodo zavrli to situacijo. Sedaj pa lahko glede na priporočilo, ki ga sprejemata republiški in gospodarski zbor in naše priporočilo, ugotovimo vsaj nedoslednost, sicer pa tudi čisto drugačen pristop. V priporočilu, ki ga sprejema gospodarski zbor, se namreč uvodoma citira, naj se gospodarske organizacije vključijo v stabilizacijske napore družbeno-političnih skupnosti in samoupravnih skupnosti, čeprav le-te niso odgovorne za tako situacijo.

Menim, da bi morali tudi, kolikor imamo možnosti predlagati amandmaje, predlagati, naj imata priporočila enako težo, če že ni prvenstveno poudarek na tistem, ki je zakrivil to situacijo. To priporočilo citira načela gospodarnosti, samoupravljanje, izpolnitev notranjega sistema dohodka, kar pa je v našem priporočilu absolutno negirano, čeprav imamo katalog za osebne dohodke v družbenih dejavnostih in kadrovske normative v zdravstvu, ki jih zdaleka ne dosegamo, vsaj na posameznih področjih. O tem sploh ne smemo razpravljati, govorimo, ampak samo o limitaciji sredstev, ki pa za gospodarstvo ne obstaja.

Menim, naj bi zdravstvo vrnilo imobilizirana sredstva le tedaj če bo tudi gospodarstvo vrnilo svoje osebne dohodke. Kajti ti dohodki ki so se natekli v sklade, so se natekli po predvidevanjih, po predpisani stopnji. O tem ne govorimo. Ta sredstva so razdeljena, razlike med osebnimi dohodki so se povečale in odpravljamo potem samo zadnjo posledico, ne pa izvora. Zato priporočam, da bi se še bolj poglobili tudi v to priporočilo, da bi oba priporočila imela vsaj enako težo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Besedo ima poslanec dr. Boris Šušteršič.

Dr. Boris Šušteršič: Tovariš predsednik, poslanci in poslanke! Bom zelo kratek, ker menim, da so bile razprave mojih predgovornikov zelo tehtne in v glavnem zelo pozitivne. Opozoril bi samo na burne skupščinske razprave med gospodarskim zborom in izvršnim svetom, ki smo jih bili priča spomladi, ko se je govorilo o limitu, posebno o limitiranju stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje, ko je bilo s strani gospodarskega zbora odločno poudarjeno, da lahko naša potrošnja raste samo v skladu s porastom narodnega dohodka, ki ga ustvarja gospodarstvo. Sedaj smo priča tega vzpona narodnega dohodka, ki se pri nas izraža prek prispevkov iz osebnega dohodka. Sedaj pa obstaja, bi rekel, določen strah glede nestabilnosti našega gospodarstva in našega družbenega položaja.

Meni se zdi nemogoče, da gledamo na neko dejavnost izolirano in statično, ko nanjo prav tako vplivajo vsi faktorji ekonomske dinamike in jo pri tem tudi spreminjajo. Upoštevajoč razpravo predgovornikov, ki so že opozorili na nezadovoljivo materialno bazo, na potrošnjo, na izdatke, ki bodo večji, menim, da bi moral naš zbor dati konkreten amandma k predlogu sklepa in priporočil, ki naj bi ga sprejel enoten zbor delovnih skupnosti in republiški zbor. Predlagam, da bi na koncu drugega odstavka 2. točke priporočil pod II, kjer je določeno, da bo v uporabi teh sredstev odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč zaoblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970, dodali besedilo »po predhodnem rebalansu proračunov in leta 1969.«

Nedvomno bi se lahko med proizvajalci in potrošniki dosegel pameten dogovor, ker ta diskretanca bo konec leta prav gotovo zelo velika in bo povzročila velike spore. Zato bi še enkrat opozoril, da je gospodarski zbor spomladi jasno rekel: »Vaša potrošnja lahko raste samo skladno s porastom družbenega proizvoda.«

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker se nihče več ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Da bi lahko sestavili stališča in predloge, posebno pa amandmaje našega zbora, predlagam, da ustanovimo posebno komisijo za pripravo stališč, predlogov in amandmajev k tej točki dnevnega reda.

V komisijo predlagam naslednje poslance: dr. Špicarja, dr. Košuto, tov. Malešiča, dr. Bunto, tov. Grabenška, dr. Kopača, dr. Pečavarja ter vse tri predsednike odborov. Sestanek bi bil v sobi 90 na izvršnem svetu.

Odrejam polurni odmor. Čez pol ure bomo nadaljevali s to točko dnevnega reda. Prosim tudi oba predstavnika izvršnega sveta in republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo, če morejo prisostovati temu sestanku.

(Seja je bila prekinjena ob 12.25 in se je nadaljevala ob 13.15.)

Prešli bi na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega odloka, ki ga je predložila skupna komisija vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik predlagatelja tovariš Boris Filli predlog odloka še ustno obrazložiti? (Da.)

Besedo ima tovariš Filli.

Boris Filli: Tovariš predsednik, tovarišice poslanke in poslanci!

Skupna komisija vseh zborov skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije je predložila zborom predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Predlog pomeni nadaljnji korak pri uresničevanju ustavnih amandmajev, ki so bili sprejeti v naši skupščini letos januarja. Z ustavnimi amandmaji se je spremenila sestava naše republiške skupščine in njenih zborov, način dela in reorganizacije komisije odborov in drugih teles skupščine, odpravijo se sedanji način volitev polovice poslancev vsake dve leti in občutno zmanjšalo število poslancev republiške skupščine.

V zvezi z ustavnimi amandmaji je treba na novo urediti pristojnosti posameznih zborov, določiti pristojnosti, organizacijo in delo enotnega zbora delovnih skupnosti, urediti sklic in delo zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije, odrediti organizacijsko strukturo skupščinskih teles in razmerja med zbori Skupščine SR Slovenije pri njihovem delu in odločanju.

S predloženim odlokom skupna komisija vseh zborov nadaljuje delo skupne komisije vseh zborov skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika prejšnjega sklica.

Kot je znano, je skupna komisija prejšnjega sklica pripravila predlog odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika skupščine, ki ureja potek 1. seje posameznih zborov in prve skupne seje vseh zborov, verifikacijo mandatov, izvolitev predsednika in podpredsednikov skupščine ter predsednikov in podpredsednikov zborov. Ta predlog odloka je sprejela skupščina prejšnjega sklica na zadnji skupni seji vseh zborov. Na 1. oziroma 2. seji zborov skupščine sedanjega sklica so bili sprejeti odloki, ki urejajo začasno do sprejema novega stalnega poslovnika položaj, funkcijo, organizacijo in način dela delovnih teles skupščine in zborov. Urediti je treba še druga vprašanja, da se omogoči normalno delo skupščine in zborov. Ta vprašanja so predvsem: funcioniranje in preciziranje ustavnih določb o delu enotnega zbora delovnih skupnosti, sklicanje in delo zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije, delovno področje zborov in razmerja med zbori pri njihovem delu in odločanju.

O navedenih vprašanjih je skupna komisija vseh zborov doslej razpravljala na treh sejah. Ugotovila je, da so vprašanja v zvezi z začasno ureditvijo sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije v glavnem razčiščena in je zato pripravila predlog odloka, o katerem boste danes razpravljali in odločali. Predlog tega odloka je bilo treba pripraviti tudi zato, ker gre za določbe o skupščinskih telesih, ki bosta morala takoj začeti s svojim normalnim delom.

Glede vprašanj v zvezi z razmejitvijo pristojnosti med posameznimi zbori, zlasti v zvezi s pristojnostmi enotnega zbora delovnih skupnosti, kakor tudi glede vprašanj o ureditvi razmer med zbori Skupščine SR Slovenije pri njihovem delu in odločanju, pa je komisija sprejela stališče, da je o teh vprašanjih potrebna širša diskusija in razčiščenje pojmov. Zato je pripravila le delovno osnovo odloka, ki naj bi urejal pristojnosti zborov in razmerja med njimi in jo poslal vsem poslancem in tudi občinam, kot to določa poslovnik.

Po skupščinskih počitnicah bo skupna komisija o predlogih in pripombah ter stališčih, ki jih bo sprejela v zvezi z rešitvami, predlaganimi v delovni osnovi, ponovno razpravljala in pripravila predlog odloka.

Komisija prosi poslance za vsestransko sodelovanje, za njihovo angažiranje pri reševanju vprašanj, ki so pomembna za uspešno delo skupščine in njenih zborov, zlasti pa še poslance, ki sodelujejo v delu komisij za poslovnike posameznih zborov. Končen predlog odloka bo predložen zborom skupščine za prve seje v jeseni. S sprejemom tega odloka bo v glavnem zaključeno pripravljalno delo naše komisije. Ta skupna komisija vseh zborov kot tudi komisija posameznih zborov za spremembe in dopolnitve poslovnikov bodo potem lahko pristopile k svojemu glavnemu delu, k reviziji poslovnikov skupščine in zborov.

Zmanjšano število poslancev republiške skupščine, odprava organizacijsko-političnega zbora, uvedba enotnega zbora delovnih skupnosti, zasedanje delegatov občin v skupščini, usklajevanje spornih vprašanj med zborom, ki sicer za reševanje določenega vprašanja ni pristojen in pristojnima zboroma, razmejitev pristojnosti med zbori republiške skupščine, odprava dosedanjega načina volitev poslancev vsaki dve leti, ukinitev dosedanjih določb o sestavi, nalogah in načinu dela komisij, odborov in drugih teles skupščine in njennih zborov ter potreba po novi ureditvi vse to nujno vpliva na metode dela in terja spremembe in dopolnitve sedanjih določb poslovnika.

Po drugi strani terja določene spremembe okrepljena vloga funkcionalnih, samoupravnih skupnosti in v tem smislu tudi dopolnitve oblik kot tudi vsebine sodelovanja skupščine s temi skupnostmi in delovnimi organizacijami.

Delo zborov delovnih skupnosti bo treba v večji meri povezati z bazo, iz katere izhajajo, z delovnimi organizacijami. Proučiti bo treba možnosti za morebitno združitev ali drugačno organizacijo posameznih teles skupščine. In končno, tudi sedanje izkušnje pri izvajanju poslovnika kažejo na potrebo po nekaterih spremembah.

Predlog odloka, o katerem danes razpravljajo zbori skupščine, naj torej omogoči delo in organizacijo enotnega zbora delovnih skupnosti do takrat, ko bo sprejel svoj poslovnik, prav tako pa tudi uredi sklicanje in delo zasedanja delegatov v Skupščini SR Slovenije.

Kot že povedano, gre za začasno ureditev teh vprašanj, ki naj omogoči normalno delo skupščine in njenih zborov. O vrsti vprašanj v zvezi s funkcioniranjem enotnega zbora delovnih skupnosti pa tudi zasedanja delegatov občin bo treba še obširno razpravljati in iskati primerne rešitve. To velja tako za pristojnosti teh teles, kot tudi za vprašanje širše samostojne pristojnosti republiškega zbora, kot posledice odprave organizacijsko-političnega zbora.

V ocenah dosedanjega dela skupščine pa tudi v razpravah o ustavnih spremembah je bilo ponovno pokazano na nekatere pomanjkljivosti dosedanje prakse v delu tako republiške kot zvezne skupščine. Poudarjeno je bilo med drugim, da je treba v prihodnje tudi nepristojnim zborom zagotoviti večji vpliv na odločitve zborov, ki po ustavi in poslovniku enakopravno odločata o posameznih vprašanjih. Razprave o tem še niso zaključene; zlasti bodo lahko k najustreznejšim rešitvam prispevale razprave v komisijah za spremembe in dopolnitve poslovnikov posameznih zborov pa tudi v skupni komisiji naše republiške in zvezne skupščine.

Predlog odloka določa, kdo sklicuje in vodi seje enotnega zbora delovnih skupnosti in daje osnovna načela za vodstvo teh sej. Delovno področje enotnega zbora v predlogu odloka ni obdelano, zaenkrat bi se uporabljale neposredne določbe ustavnega amandmaja o pristojnosti zbora.

Prav tako ureja odlok sklic in delo zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije in sicer le odprta vprašanja in tako omogoča, da bo delo delegatov

občin v skupščini nemoteno potekalo. Predlog ne precizira, o katerih vprašanjih se mora zasedanje delegatov občin sestati in torej za sedaj podrobneje ne obdeluje določb ustavnega amandmaja. Po mnenju skupne komisije bo treba o tem vprašanju še širše razpravljati. Predlog odloka tudi ne ureja postopka z mnenji, predlogi in stališči zasedanja delegatov občin v pristojnih zborih. To bodo morali urediti poslovniki posameznih zborov.

Ker je predlogu odloka dana dovolj podrobna pismena obrazložitev, ne bom ponavljal razlogov, zaradi katerih se je komisija odločila za posamezne predlagane rešitve. Poudaril bi le, da so vse predlagane formulacije dovolj široke, da omogočijo potrebno prožnost pri iskanju rešitev za posamezne primere.

Potrebne izkušnje v delu bodo pripomogle k preciznejšim formulacijam in rešitvam v stalnem poslovniku skupščine.

Skupna komisija vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga zborom, da sprejmejo predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini Socialistične republike Slovenije.

Predsednik dr. Srečko Koren: Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Nadaljujemo s 3. točko dnevnega reda. Prosim poročevalca začasne komisije za pripravo stališč, predlogov in amandmajev, da da poročilo.

Besedo ima poslanec dr. Bojan Špicar.

Dr. Bojan Špicar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Začasna komisija se je sestala in na podlagi gradiva in razprave na današnjem zboru pripravila naslednji predlog stališč in amandmajev, ki bi bili v imenu zbora predloženi na današnji seji enotnega zbora delovnih skupnosti.

Socialno-zdravstveni zbor je na podlagi vsestranske in temeljite razprave o nekaterih vprašanjih splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969 ter o sklepu in priporočilu o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v Sloveniji leta 1969 sprejel naslednje:

1. Stališče:

Kritični ekonomski položaj terja sprejetje dolgoročnih in kratkoročnih ukrepov na vseh področjih in na vseh ravneh. Posebno pozornost je treba posvetiti ukrepom za odpravo vzrokov, ki so nas privedli v sedanjo situacijo. Vzroki so predvsem v samem gospodarstvu, v manjši meri pa na področju splošne potrošnje.

2. Amandma k drugi točki priporočil.

Besedilo točke 2 pod II. sklepov in priporočil o politiki proračunske potrošnje družbeno-politične skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v 1969 naj se nadomesti z naslednjim besedilom:

Točka 2: »Samoupravne skupnosti, izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva in skupnosti za zaposlo-

vanje delavcev naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven, programirano v začetku leta, presežke dohodkov pa naj mesečno vlagajo v posebne rezervne sklade.

Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki so planirale porast osebnega dohodka pod 9 %, lahko upoštevajoč predviden porast osebnega dohodka v republiki (9 %) revidirajo finančne načrte. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev lahko upoštevajo tudi porast števila zaposlenih v komunalni skupnosti nad planiranim porastom v republiki (1 %). Komunalne skupnosti socilnega zavarovanja delavcev naj imobilizirajo dohodke nad to ravnijo. O uporabi imobiliziranih sredstev bodo odločale samupravne skupnosti na podlagi sprejetih družbenoekonomskih izhodišč z oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970.«

Predsednik dr. Srečko Koren: Kdo želi razpravljati? (Ne javi se nihče.) Se zbor strinja s takim stališčem in predloženim amandmajem? Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor stališče in amandma soglasno sprejel.

Predlagam, da dr. Bojan Špicar, poročevalec skupine poslancev, ki je obravnavala zadevno gradivo, s stališčem in amandmajem seznani enotni zbor delovnih skupnosti in ju po potrebi tudi obrazloži. Se strinjate s tem predlogom? (Poslanci se strinjajo.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Zaključujem to točko dnevnega reda. Zaključujem tudi dopoldanski del našega zasedanja. Prosim vse poslance, da se sedaj udeležijo seje enotnega zbora delovnih skupnosti, da tam diskutirajo tudi tisti, ki so že tu diskutirali, kolikor menijo, da je diskusija taka, da spada na enotni zbor delovnih skupnosti.

Po seji enotnega zbora delovnih skupnosti predlagam, da čez četrt ure za tem pridemo zopet sem in končamo našo sejo. Prosim, da pridete vsi, da bomo sklepčni. Seja ne bo več dolga.

(Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala ob 20.45.)

Predsednik dr. Srečko Koren: Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na poslovanje skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih zavodov v letu 1968.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli poročilo o poslovanju socialnega zavarovanja v letu 1968, ki ga je predložila republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev, poročilo o poslovanju zdravstvenega zavarovanja kmetov v letu 1968, ki ga je predložila republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov, poročilo o poslovanju zdravstvenih zavodov v letu 1968 in o sklepanju pogodb za leto 1969 ter poročilo o delu arbitraže v letu 1969, ki ju je skupščini predložil republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo. Nadalje ste skupaj s sklicem za sejo zbora prejeli poročilo odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje, naknadno pa še stališče izvršnega sveta.

Želi prestavnik republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, republiške skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov oziroma republiškega se-

kretarita za zdravstvo in socialno varstvo še ustno obrazložiti predložena gradiva? (Ne.) Želi predstavnik izvršnega sveta še ustno obrazložiti predložena stališča? (Ne.) Želi poročevalec odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje primarij dr. Ivan Kopač še ustno obrazložiti poročilo odbora? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec Jože Pratengrazer.

Jože Pratengrazer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ker nam je čas skopo odmerjen, bom skušal razpravo skrajšati.

Kot poslanec — kmet čutim dolžnost, da k poročilu, ki ga je dala republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov in k stališčem, ki jih je predložil izvršni svet, povem svoje mnenje.

Če danes analiziramo kmečko zavarovanje, ugotavljamo, da je v izredno težki situaciji in da imamo v tem zavarovanju še nekaj nejasnosti. Veliki presežki izdatkov nad dohodki niso posledica nadplanskih izdatkov, temveč majhnega dotoka dohodkov v sklade. Nikoli ne moremo realizirati 100 % izterjave. Ugotavljamo namreč, da je starostna struktura kmečkega prebivalstva izredno neugodna, da imamo veliko socialno šibkih kmetij oziroma socialnih problemov na vasi. Postavlja se vprašanje, ali so skladi zdravstvenega zavarovanja kmetov dolžni reševati socialne probleme v naši družbi. Ob ustanavljanju samoupravnih organov so ti prevzeli dolgove, ki so nastali že prej. V stališčih izvršnega sveta je rečeno, naj se dolgovi poravnajo tam, kjer so nastali, to je v samoupravnih skupnostih kmečkega zavarovanja. Toda, če sedanjo situacijo v zavarovanju primerjamo s situacijo pred nekaj leti, ugotavljamo, da se število zavarovanih gospodarstev in zavarovancev iz leta v leto manjša. To se pravi, da bi morali danes tisti, ki so še ostali zavarovanci, poravnati dolgove tudi za tiste, ki so sicer dolgove takrat pomagali ustvarjati z uveljavljanjem pravic, vendar so se pozneje preusmerili v druge dejavnosti. Zato se s stališčem izvršnega sveta nikakor ne morem strinjati.

V stališčih izvršnega sveta je zelo lepo pojasnjeno tudi vprašanje 8 % republiškega prispevka, ki ga republika v celoti odvaja skladom. Občine so do sedaj odtegovale od tega prispevka 10 % za kritje stroškov davčnih uprav. Menimo, da je to protizakonito in se sprašujemo, ali obstaja možnost, da se ta neupravičeno odtegnjeni denar vrne skladom. Za v bodoče je v stališčih jasno povedano, da se izdelajo elaborati in da se ta denar v celoti izloči skladom.

Potrjevanje zdravstvenih izkaznic kmetom je odvisno od plačanih prispevkov in davščin, torej vseh davščin. Menim, da to ni povsem v redu. Tako namreč postaja prispevek za zdravstveno zavarovanje instrument ali pa če bi hotel drugače reči sankcija za izterjavo vseh ostalih davščin, ki jih kmet danes v takšni gospodarski situaciji, v kakršni je, ne zmore. Ker rečemo, »ko bo bolan, ko ga bo bolezen do tega prignala, bo že prišel in plačal, da bo potem lahko koristil pravice«.

Tovarišice in tovariši! Zdravstveno zavarovanje takšno kot je, izgublja svoj socialni pomen. Kajti, če so prispevki za to zavarovanje tako veliki, da ogrožajo zavarovanca, potem to ni več zavarovanje, ampak je nesmisel.

Samo še nekaj besed o pokojninskem zavarovanju, čeprav bo šele v perspektivi. Nikjer v kmečkem zavarovanju ne prevladuje mnenje, naj se to urejuje pretežno z družbeno intervencijo. Razumljivo je, da bo to zavarovanje pretežno financiral sklad pokojninskega zavarovanja, vendar je neobhodno potrebna, vsaj ob uvedbi zavarovanja, družbena intervencija. Ker ugotavljamo, da

ne moremo izterjati niti osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje, je razumljivo, da ne bomo mogli uvesti pokojninskega zavarovanja na bazi samofinanciranja in bo potrebna pomoč družbe, da se začetne težave prebrodijo.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Menim, da lahko ugotovimo, da socialno-zdravstveni zbor pozitivno ocenjuje prizadevanja republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev in republiške skupnosti socialnega zavarovanja kmetov za preteklo leto. Zbor se načelno strinja s stališči izvršnega sveta ter ugotovitvami in predlogi navedenimi v poročilu odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje. Socialno-zdravstveni zbor posebej opozarja, da je treba do jeseni temeljito proučiti stanje in potrebe skladov zdravstvenega zavarovanja ter zdravstvenih zavodov, da bi lahko v jeseni pri določanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970 bili kar najbolje pripravljeni za sprejetje najustreznejših rešitev.

Se strinjate s takim zaključkom, (Poslanci se strinjajo.) Je kdo proti? (Nihče.) Ima kdo kakšno pripombo? (Ne.) Če ne, ugotavljam, da se strinjate.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na poslovanje invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli poročilo o poslovanju socialnega zavarovanja v letu 1968, ki ga je predložila republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev ter poročilo odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo.

Želi predstavnik republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev predloženo poročilo še ustno obrazložiti? (Ne.) Želi poročevalec odbora, poslanec Nikolaj Šabjan še ustno obrazložiti poročilo odbora? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo. Predlagam, da točko dnevnega reda zaključimo z ugotovitvijo, da je republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev v mejah svojih pristojnosti z razpoložljivimi sredstvi racionalno gospodarila. O ukrepih glede financiranja invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1970 se bomo morali dogovoriti v jeseni, že sedaj pa opozarjamo, da bo treba tudi v prihodnjem letu nadaljevati z usklajevanjem pokojnin po 102. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju.

Ali se strinjate s takim zaključkom? (Poslanci se strinjajo.) Ima kdo kakšno pripombo, (Nihče.) Želi kdo kakšno spremembo? (Nihče.)

Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda in prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog omenjenega zakona, ki ga je skupščini predložil izvršni svet s predlogom, da se ga obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Nadalje ste prejeli poročilo odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo in poročilo zakonodajno-pravne komisije.

Želi predstavnik izvršnega sveta še ustno obrazložiti predlog zakona? Besedo ima tovarišica Tomičeva, članica izvršnega sveta.

Zora Tomič: Tovarišice in tovariši poslanci! Ne bi dajala posebne obrazložitve, ker je ta priložena zakonu. Rada bi vas obvestila, da je izvršni svet sprejel vse amandmaje zakonodajno-pravne komisije in odbora za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora. Nadalje, da je proučil, kolikšen je delež sklada invalidsko-pokojninskega zavarovanja za to uskladitev in ugotovil, da le-ta znaša 540 000 N dinarjev. Nadalje bi vas rada informirala, da je odbor izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja na svoji seji že sprejel odlok in ga predložil izvršnemu svetu o natančnejših merilih za uskladitev pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve. Tako bi lahko to uskladitev, če bo danes vaš zbor zakon sprejel, opravil v treh mesecih. Republiški zbor je na današnji seji zakon že sprejel, zato prosim tudi vas, da ga sprejmete po skrajšanem postopku.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi poročevalec odbora dr. Bojan Špicar še ustno obrazložiti poročilo odbora? (Da.) Besedo ima tovariš dr. Bojan Špicar.

Dr. Bojan Špicar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo je na današnji seji obravnaval amandmaje zakonodjno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije in odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora k predlogu zkona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve. Odbor se je strinjal z amandmaji zakonodajno-pravne komisije, ki so razvidni iz poročila komisije.

Odbor se je strinjal tudi z amandmajem odbora za socialno politiko in zdravstvo, da se v drugi vrsti drugega člena beseda »zagotovijo« nadomesti z besedo »zagotavljajo«.

Odbor predlaga zboru, da sprejme predlog zakona z omenjenimi amandmaji.

Predsednik dr. Srečko Koren: Preden preidemo k razpravi, mora zbor odločiti, ali sprejme predlog izvršnega sveta, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku. Izvršni svet predlaga skrajšani postopek zato, da bi z zakonom, ki naj bi učinkoval od prvega januarja 1969, vsaj delno rešili pereč problem neusklajenosti pokojnin upokojenih delavcev pri organih za notranje zadeve tako s stališča njihovega gmotnega položaja kot tudi iz političnih razlogov.

Kdor je za predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku kot predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal glasovanja? (4 poslanci.)

Ugotavljam, da je predlog glede skrajšanega postopka z večino glasov sprejet.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej dajem na glasovanje amandmaja zakonodajno-pravne komisije k 1. in 3. členu predloga zakona. Kdor se strinja s tema amandmajema, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta oba amandmaja zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeta. Nadalje dajem na glasovanje amandma k 2. členu predloga zakona, ki ga je podal odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora in ki

je razviden iz dodatnega poročila odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo. To je amandma, ki ga je pravkar prečital tovariš dr. Špicar. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Eden.) Ugotavljam, da je tudi ta amandma sprejet.

Prehajamo na glasovanje o celotnem predlogu zakona. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Eden.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor z večino glasov sprejel predlog zakona. Zakon bo sprejet, če ga bo v enakem besedilu sprejel tudi republiški zbor. Republiški zbor ga je že sprejel in je torej zakon sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na usklajevanje predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne.

Omenjeni osnutek zakona, poročilo komisije za vprašanja borcev NOV ter poročilo zakonodajno-pravne komisije ste prejeli z gradivom za 3. sejo socialno-zdravstevnega zbora. Naš zbor je na prejšnji seji omenjeni predlog zakona sprejel z amandmaji zakonodajno-pravne komisije ter z amandmajem k 3. členu, ki ga je dala komisija za vprašanja borcev NOV.

Kot je razvidno iz priloženega dopisa predsednika republiškega zbora, republiški zbor ni sprejel amandmaja komisije za vprašanja borcev NOV k 3. členu predloga zakona. Ker torej zakon ni bil sprejet v enakem besedilu, je treba v skladu s poslovnikom izvesti usklajevalni postopek.

Želi predstavnik izvršnega sveta ponovno obrazložiti predlog zakona oziroma povedati stališče izvršnega sveta do spornega amandmaja? Besedo ima tovarišica Tomičeva.

Zora Tomič: S stališčem izvršnega sveta ste bili seznanjeni že na 3. seji tega zbora in k temu nimam kaj dodati, ker izvršni svet ne sprejema amandmaja komisije za vprašanja borcev NOV naše skupščine.

Predsednik dr. Srečko Koren: Želi predstavnik komisije za vprašanja borcev NOV ponovno obrazložiti stališče komisije? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo.

Ker je sporen amandma komisije za vprašanja borcev NOV k 3. členu predloga zakona, dajem ta amandma na glasovnje. Gre za amandma, ki smo ga zadnjič sprejeli, republiški zbor pa ga je zavrnil in moramo danes uskladiti besedilo zakona. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko. (Večina ni glasovala za amandma.)

Ugotavljam, da amandma z večino glasov ni sprejet. Na glasovanje dajem še celotni predlog zakona, vključno z amandmaji zakonodajno-pravne komisije.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 poslanci dvignejo roko.)

Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV sprejel z večino glasov v enakem besedilu kot republiški zbor.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli predlog odloka, ki ga je predložila komisija za volitve in imenovanja. Želi predstavnik predlagatelja predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ker se nihče ne javi k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je socialno-zdravstveni zbor predlog odloka soglasno sprejel.

Dnevni red današnje seje je s tem izčrpan, zato zaključujem 4. sejo socialno-zdravstvenega zbora. Vsem poslancem želim prijetne počitnice. Na kraju bi še povedal, da je bilo sedaj navzočih 46 poslancev. To je potrebna večina.

(Seja je bila zaključena ob 21.05.)

ENOTNI ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI

1. seja

(16. julija 1969)

Predsedoval: Tone Bole,
predsednik gospodarskega zbora.

Začetek seje ob 14.15.

Predsedujoči Tone Bole: Tovarišice in tovariši poslanci, predlagam, da pričnemo z delom.

Predsednik Skupščine SR Slovenije je na podlagi 2. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije sklical 1. sejo enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije. Skupščina SR Slovenije je danes na seji republiškega, gospodarskega, prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega zbora sprejela odlok o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije, ki omogoča naše današnje delo.

Na podlagi 1. člena odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti pričenjam 1. sejo enotnega zbora delovnih skupnosti.

Svojo odsotnost so na današnji seji opravičili naslednji poslanci: Alojz Antončič, Ivan Atelšek, Ludvik Činč, Jože Eržen, Boris Feldin, Peter Finžgar, Jože Florjančič, Mija Fon, dr. Bojan Fortič, dr. Jože Furlan, dr. Vida Gerbec, Jože Javornik, Miha Jezeršek, Drago Justin, Mira Novak, Štefan Podričnik, Milan Razdevšek, Drago Šega, Majda Šlajmer-Japelj, Anton Zrimšek in Alojz Žokalj. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Za današnjo sejo predlagam tale dnevni red:

1. aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969;

2. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968;

3. osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi;

4. predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah;

5. predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969;

6. predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje »Aerodrom Ljubljana-Pula«;

7. predlog odloka o ustanovitvi in sestavi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom?

Egon Prinčič: Imam naslednjo pripombo: menim, da je zadeva v 6. točki dnevnega reda povsem gospodarskega značaja in zato sodi v pristojnost samo gospodarskega zbora in ne zbora delovnih skupnosti. To zadevo naj bi — po mojem mišljenju — obravnavala gospodarski zbor in republiški zbor. Zato predlagam, da se ta točka izloči z dnevnega reda in da jo obravnava gospodarski zbor.

Predsedujoči Tone Bole: Opozarjam, da ta točka s svojimi konsekvencami zadeva tudi republiški proračun. Konsekvence tega odloka imajo namreč svoj odraz v proračunu.

Egon Prinčič (iz klopi): To je isto kot področje kmetijstva, ki smo ga obravnavali prej.

Predsedujoči Tone Bole: Prosim tovariša Lukača, da pojasni, ali je predlog tovariša Prinčiča utemeljen.

Janez Lukač: V končni fazi, tovariš predsednik, odloča zbor, kaj bo in kaj ne bo na dnevnem redu seje. Predlog je bil uvrščen v dnevni red zato, ker ta odlok obremenjuje prihodnja proračunska sredstva in ker je z ustavnim amandmajem določeno, da o proračunu odloča enotni zbor. Odločitev tega zbora pa je, ali bo ta točka na dnevnem redu ali ne.

Predsedujoči Tone Bole: Dajem torej na glasovanje dnevni red takšen kot je bil predložen. Kdor je za takšen dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Dnevni red je bil z večino glasov sprejet. Predlagam, da zbor prične z dnevnim redom kot je bil sprejet. Prosim tovariše poslance, da se k razpravi prijavljajo z listki, ki so na klopi. Seveda pa se lahko prijavijo k razpravi tudi brez prijavnice.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nam je v obravnavo poslal za to točko dnevnega reda pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, predlog sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in o izvajanju ekonomske politike v letu 1969. Poleg teh gradiv ste prejeli še informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji in poročilo odbora za finance gospodarskega zbora, poročilo skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora ter poročilo skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora. Danes ste prejeli še predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969, ki sta ga predložila odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora. Prav tako ste danes prejeli poročilo zakonodajno-pravne komisije k predlogu tega akta. Iz poročila je razvidno, da komisija predlaga amandma k prvemu odstavku 2. točke predloga sklepa in priporočila.

O tej točki dnevnega reda so danes razpravljali tudi gospodarski, prosvetno-kulturni in socialno-zdravstveni zbor ter seveda tudi republiški zbor. Za svoje predstavnike k tej točki dnevnega reda je izvršni svet določil tovariša Rina Simonetija, Borisa Vadnjala in Ivana Zupana, člane izvršnega sveta.

Na današnji skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije smo poslušali ekspoze predstavnika izvršnega sveta Rina Simonetija. Ali želi predstavnik izvršnega sveta še besedo? (Ne.) Predlagatelja predloga sklepa in priporočila, to je odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora, sta določila za svojega predstavnika tovarišico Maro Žlebnik, predsednico odbora. Ali želi tovarišica Žlebnikova besedo? (Da.) Prosim.

Mara Žlebnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Dovolite, da dam uvodno poročilo odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije k sklepu in priporočilu za usmerjanje in za uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 in k priporočilu in sklepu politike proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Pristojna odbora republiškega in gospodarskega zbora sta na skupni seji dne 8. julija tega leta obravnavala aktualna gospodarska gibanja in izvajanje ekonomske politike v letu 1969 na osnovi gradiv, ki so jih skupščini predložili izvršni svet, republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za planiranje. O vseh gradivih so razpravljali tudi drugi pristojni odbori vseh zborov.

Na seji je bilo sklenjeno, naj pristojna odbora ustanovita medodborsko komisijo odborov republiškega, gospodarskega, socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega zbora, ki naj bi pripravila osnutke aktov o usmerjanju in proučevanju ekonomske politike in politike proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti za to leto. Medodborska komisija se je sešla 10. 7. in pripravila osnutek obeh aktov ter jih predložila v obravnavo pristojnima odboroma zborov. Člani medodborske komisije so z večinskim mnenjem odobrili osnutek obeh dokumentov. Predstavnik pristojnega odbora socialno-zdravstvenega zbora je izrazil mnenje, da se z aktom sprejemajo le ukrepi za omejitev splošne porabe, premalo pa se zaostruje odnos na področju gospodarstva. Po njegovem mnenju je treba ekscese na tem področju iskati predvsem v nespoštovanju finančne discipline in v delitvi osebnih dohodkov, ki naraščajo hitreje od produktivnosti dela. Prav tako je izrazil pomislek, ali naj se presežki občinskih proračunov uporabljajo v letu 1970 le za intervencijo v gospodarstvu. Predstavnik prosvetno-kulturnega zbora je v medodborski komisiji predlagal, da naj uporabijo izobraževalne skupnosti morebitne presežke nad predvidevanji finančnega načrta po zaključnem računu namensko, in sicer za kritje neurejenih materialnih potreb, določenih s predpisi in družbenim planom, osebni dohodki na tem področju pa naj ostanejo v okvirih, določenih s sanacijskim programom. Večina članov medodborske komisije se s tem predlogom ni strinjala. Menila je namreč, da bi — kolikor se sprejme predlog članov odbora prosvetno-kulturnega zbora — lahko zašla vsa področja v enake potrebe in našla razloge, ki bi utemeljevali odstopanja od osnovnega načela in imobilizacije sredstev oziroma presežkov. To pa ne bi pomenilo omejitve, marveč le širjenje splošne porabe na vseh področjih družbenih služb. Razen tega je imela komisija pred očmi napore skupščine in izvrš-

nega sveta, da bi zagotovila stabilizacijo v gospodarstvu, ki je osnovni pogoj za nadaljnjo normalno rast in razvoj vseh področij družbenega življenja. Komisija je bila mnenja, da se za leto 1969 predvideni del sanacije že izvaja in zato ne bi smeli postavljati področje izobraževanja pod drugačni režim kot ga postavljamo drugim samoupravnim skupnostim.

Predstavnik prosvetno-kulturnega zbora se o večinskem mnenju komisije o tem vprašanju ni izjasnil. Po mnenju odborov so predlogi, ki bi vnašali parcialne rešitve na posameznih področjih splošne porabe, nesprejemljivi. Poslanci so bili mnenja, da ne bi bilo objektivno določati za posamezna področja splošne porabe druga načela kot bi veljala za ostala. Tak način obravnavanja bi pomenil odstopanje od predlaganih stališč in tudi njihovo negiranje. V razpravi so nekateri poslanci izrazili mnenje, da predlagana dokumenta precizno določata ukrepe na področju splošne porabe, da pa sta manj precizna pri odrejanju ukrepov na področju gospodarstva. Bistvena so v obeh dokumentih stališča do posameznih vprašanj, ki naj bi jih sprejela zvezna skupščina. Z njimi bi zagotovili enotno gospodarsko politiko in odstranili vsa žarišča nelikvidnosti, ki nastajajo zaradi nepokritih investicijskih obveznosti, zaradi naraščanja nekritih izgub gospodarskih organizacij in naraščanja dolgov družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti do gospodarstva. Prav ta vprašanja so bila poudarjena v vseh razpravah z namenom, da bi izvršili določene ukrepe, tako na področju gospodarstva kot tudi na področju splošne porabe.

Odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora sta se ponovno sestala 15. julija in obravnavala oba osnutka dokumentov, kot jih je izdelala medodborska komisija. Na seji odborov je predstavnik izvršnega sveta seznanil odbora s spreminjevalnimi in dopolnilnimi predlogi, ki so bili sprejeti na seji izvršnega sveta 14. julija. Da bi se poslanci lahko pravočasno seznanili z osnutkom dokumentov in pripravili za sejo zbora, je bilo sklenjeno, da se oba osnutka dokumentov, ki ju je pripravila medodborska komisija, posredujeta vsem poslancem še pred razpravo na izvršnem svetu in v obeh pristojnih odborih. Pristojna odbora sta sprejela spreminjevalne predloge izvršnega sveta, razen tega pa so bile vnesene še nekatere druge spremembe. Ker sta oba osnutka, ki ste ju prejeli, že proučili, bi navedla spremembe v dokumentu, ki ste ga danes prejeli. Navedla bi samo tiste spremembe, ki se nanašajo na priporočila in sklepe o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti, in sicer zato, ker se ta dokument sprejema v našem zboru.

Spremeni se naslov tako, da se glasi: »Sklepi in priporočila«. Pred prvotno številko I. priporočila se vnese naslednje besedilo: I. Sklep: Določbo 3. člena zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1969, da se vsi dohodki, ki bi presegli v proračunu predvidene zneske, uporabijo v letu 1970 za intervencije v gospodarstvu po posebnem programu, ki ga potrdi Skupščina SR Slovenije, je treba dosledno izvršiti. Republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, se morajo za to držati v proračunih predvidenih dohodkov in izdatkov in ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi večjega dotoka sredstev. Dosedanje prvo poglavje priporočil se spremeni tako, da se glasi: »II. Priporočilo«; točka 1 tega poglavja pa glasi: »občinske skupščine naj vse dohodke nad predvideno ravnijo, ki je bila določena v proračunih, imobilizirajo in vnesejo v svoje rezervne sklade ter jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva. Naslov poglavja II se spremeni tako, da se glasi: »III. Naročilo«.

V svojem poročilu naj dodam še nekaj utemeljitev, zakaj sta potrebna oba dokumenta in kaj želimo z njima doseči.

Sredi leta 1968 so se začeli kazati zaznavnejši znaki ponovno vzbujajoče se konjunkture. Pozitivne tendence gospodarske rasti so se nadaljevale vse do konca leta in to celo progresivno. Kljub temu so bile prognoze o gospodarski aktivnosti v letu 1969 dokaj previdne. Tako je bil predviden porast osebnega dohodka za približno 8 do 9 %. Tendence pospešenega razvoja se v letu 1969 še nadaljujejo in to z vso intenzivnostjo tako, da je na podlagi dosedanjega porasta pričakovati dokajšnje povečanje vseh dejavnikov gospodarskega življenja.

Ukrepi, ki so bili lani sprejeti za poživitev gospodarstva, so dali začetni impulz. Njim se je pridružila še visoka konjunktura na mednarodnih tržiščih tako, da je dosežen razvojni tempo, ki skoraj ni več normalen. Zato moramo biti pazljivi in tudi pravočasno ukrepati, če nočemo paralizirati vsega, kar smo dosegli z reformo. Dosegli smo višjo stopnjo izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, porasel je izvoz, gospdarske organizacije tudi pričakujejo izboljšanje poslovnih rezultatov, čeprav je obremenitev v splošnem višja kot je bila v minulem letu. Intenzivno gospodarsko rast pa je začela spremljati vrsta negativnih pojavov, ki lahko postanejo nevarni za zdrav nadaljnji razvoj, predvsem, če ne bomo pravočasno sprejeli potrebnih ukrepov, s katerimi bi odstranili te nekatere pojave, ali jih vsaj omejili in zadržali tako, da se ne bi razvili do take mere, ko bi bilo že prepozno za učinkovito ukrepanje brez bolečin in posledic na življenjsko raven prebivalstva. Ob teh negativnih pojavih, ki jih moramo omejiti in zavreti, se vedno bolj postavlja vprašanje odgovornosti pred vso našo družbo, zagotoviti občanom življenje v normalnih pogojih in da se ne bodo prekomerno povečali življenjski stroški. Le v pogojih stabilnega gospodarstva lahko pričakujemo zaupanje občanov in to, da gospodarske organizacije ne bodo prilagajale svoje poslovne politike le trenutnim ciljem in koristim, marveč da bodo bazirale svojo politiko na dolgoročni cilj. To je tudi edina učinkovita pot h koordiniranemu vsestranskemu gospodarskemu družbeno-političnemu razvoju. Naša ekonomska politika je bila pravilno postavljena, saj bazira na načelih dinamične gospodarske rasti ob stabilnih pogojih na tržišču in na uravnovešeni plačilni bilanci. Vendar operativna praksa vedno bolj odstopa od tega zdravega načela. Zato je treba z učinkovitimi ukrepi, predvsem z visoko stopnjo zavesti, kar pogojuje naše samoupravljanje in samoupravne pravice, odpraviti ali vsaj omejiti žarišča problematike, ki delujejo negativno.

V odstranjevanje negativnih pojavov je treba vključiti vse: od federacije, kot najvišje samoupravne skupnosti pa do občinskih skupščin in tudi vse gospodarske organizacije. S solidarnostno akcijo prav gotovo ne bo težko doseči želenega učinka. Potrebna bodo seveda predvsem dejanja, ne besede. Velik delež k ustvarjanju stabilnih pogojev lahko prispeva federacija, ki bi morala dosledno izvajati stališča, dana v resoluciji o gospodarski politiki in ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega plana razvoja Jugoslavije od leta 1969 do 1970. Zato apeliramo na federacijo, da spoštuje resolucijo, ki jo je sprejela zvezna skupščina. Prekiniti bi morali s prakso sprejemanja obveznosti federacije brez zagotovljenega kritja iz rednih, normalnih virov. Zadolžitve federacije in tudi drugih družbeno-političnih skupnosti ne smejo več naraščati. Seveda pa niso to samo naloge federacije, ampak tudi republike, občinskih skupščin, samoupravnih skupnosti in gospodarskih organizacij. Naša naloga

je predvsem, da rešimo stvari, ki so v naši pristojnosti in da priporočamo, ker drugih možnosti skoraj nimamo, samoupravnim skupnostim, gospodarskim organizacijam in občinskim skupščinam, da vsaka po svoji moči prispeva k skupnim naporom za nadaljnji razvoj ob pogojih gospodarske stabilnosti. Le s solidarnostjo smemo pričakovati uspeh. Če tega ne bo, se čez čas ne bomo smeli čuditi, če bodo potrebni energični in prav gotovo boleči ukrepi, ki bodo prizadeli nas vse. Še je čas, da vsak v svojem okviru in v mejah svojih pristojnosti in možnosti uredi in ureja stvari tako kot meni, da je pravilno v tej situaciji. Če bomo čakali na jesen, torej po skupščinskih počitnicah, bo pozno, če že ne prepozno.

V težnji za zdravim nadaljnjim gospodarskim in vsestranskim družbenopolitičnim razvojem sta pripravljena in predlagana oba dokumenta. Res nima niti eden niti drugi zakonske oblike, marveč le ugotavljata, priporočata, naročata. Vendar sodimo, da smemo pričakovati, da bosta dovolj za odstranitev ali vsaj za omilitev nevarnosti, ki se kažejo.

Prvi dokument se nanaša na uresničevanje sprejete ekonomske politike. V njem so izražena naša stališča o tem, da ne bi še v naprej dopuščali obstoja žarišč nelikvidnosti in drugih negativnih pojavov. Porast proizvodnje, porast dohodka, pričakovanje ugodnejših rezultatov, je povzročilo v mnogih gospodarskih organizacijah nenormalen porast osebnih dohodkov. Prispevek od osebnega dohodka je za vrsto samoupravnih skupnosti glavni ali med glavnimi viri dohodkov. S porastom osebnih dohodkov v gospodarstvu ustrezno naraščajo tudi prispevki. Tako je pričakovati, da bo iz tega naslova odvedenih v sfero negospodarstva dokajšen znesek nad pričakovanim oziroma planiranim.

Nestabilnost, ki se je začela javljati, zelo močno vpliva na poslovno politiko gospodarskih organizacij v smeri iskanja kratkoročnih ciljev. V pogojih inflacije se, individualno gledano, kažejo kot koristni le kratkoročni cilji, uspehi v bližnji prihodnosti in ne perspektivni. Odraz kratkoročnih ciljev je zmanjšanje zainteresiranosti za investicije v razširjeno reprodukcijo in velik pritisk na povečanje osebnih dohodkov, kar se utemeljuje z naraščanjem cen in naraščanjem življenjskih stroškov. Zato skupščina priporoča gospodarskim organizacijam, naj pri svoji politiki osebnih dohodkov upoštevajo, da pretirano naraščanje osebnih dohodkov, ki presega predvidena razmerja, v končni meri negativno vpliva tudi na podjetja sama, ne sicer toliko trenutno, zato pa toliko bolj v naslednjem obdobju. Menim, da soglašate, da bi bilo treba doseči na področju osebnih dohodkov več koordiniranosti, saj so med strokami že tolikšne razlike, ki jih skoraj ni več mogoče zagovarjati. Morali bi resno začeti delati na tem, da se izoblikujejo normalnejša medsebojna razmerja. Zato je v predlaganem dokumentu tudi naročeno izvršnemu svetu, naj pripravi ukrepe, ki bodo zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov.

Drugi dokument se nanaša na urejevanje problemtike na področju splošne potrošnje. S sklepom skupščina tako rekoč uzakoni stvari samo na republiški ravni, to je v okviru republiških proračunskih sredstev. Tako je v dokumentu ponovno poudarjeno, da se morajo republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, držati v proračunu predvidenih dohodkov in izdatkov in da ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi eventualnega večjega dotoka sredstev. Z dokumentom naša skupščina predlaga, da tako storijo tudi vse občinske skupščine. Medtem ko gre presežek dohodkov nad predvidenim v republiškem proračunu v sklad za inter-

vencije v gospodarstvu, pa naj bi se presežek dohodkov nad predvidenim v občinskem merilu uporabil za to, da bi se v letu 1970 lahko zmanjšale obremenitve gospodarstva.

Samoupravnim skupnostim je priporočeno, naj do konca septembra sprejmejo potrebne sklepe, na podlagi katerih bi se izdatki v letu 1969 omejili na raven, planirano v začetku leta. Presežke dohodkov pa naj mesečno dovajajo v posebni rezervni sklad pri službi družbenega knjigovodstva.

Republiška skupščina odobrava prispevne stopnje od osebnih dohodkov, na podlagi katerih se oblikuje višina dohodkov teh samoupravnih skupnosti.

Ob tej priliki naj poudarim, da so bile stopnje za leto 1969 določene na podlagi potreb in programov, izraženih v dinarjih. O tem je bilo na lanskem decembrskem zasedanju v skupščini veliko debate in kolikor bi tedaj predvidevali tolikšen porast osebnih dohodkov, oziroma tolikšen porast sredstev za splošno porabo kot se pričakuje sedaj, prav gotovo ne bi bile izglasovane prispevne stopnje kot so bile. V glavnem ostaja skupščina na priporočilih, naroča pa se izvršnemu svetu, naj spremlja razvoj dogodkov in naj ima vse pripravljeno, da bi lahko še pravočasno predložil ukrepe, na podlagi katerih bi z zakoni zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike tudi med letom, ne pa samo ob koncu leta, ko se sprejemajo prispevne stopnje.

Na podlagi vseh navedenih utemeljitev predlagata oba odbora, da ta zbor sprejme predloženi akt.

Predsedujoči Tone Bole: Pričenjam razpravo o aktualnih gospodarskih gibanjih in o uresničevanju ekonomske politike za leto 1969. Za besedo se je javila tovarišica Aleksandra Kornhauser.

Dr. Aleksandra Kornhauser: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Naloženo mi je, da zborom posredujem amandma k predlogu sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Prosvetno-kulturni zbor je na današnji seji sprejel amandma k temu dokumentu, in sicer k točki 2, kjer je sprejel prvi odstavek točke 2, tako kot je nakazano. Predlaga pa s svojim amandmajem, naj se drugi odstavek, ki se glasi »o uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970«, naj ta odpade in nadomesti z naslednjim stavkom: »Ta sredstva naj samoupravne skupnosti namenijo po sprejetih zaključnih računih za kritje materialnih stroškov za najnujnejši razvoj.« Utemeljitev bo zelo kratka, kolikor pa bi bila potrebna preciznejša, smo člani prosvetno-kulturnega zbora na razpolago.

Za ta amandma se je prosvetno-kulturni zbor odločil po dolgi in temeljiti razpravi, v kateri so sodelovali tudi predstavniki izvršnega sveta z vsemi svojimi pojasnili. Prosvetno-kulturni zbor se je odločil, da potrdi in podpre sanacijske napore republiškega izvršnega sveta. Zato se je tudi odločil, da sprejema prvi odstavek tega priporočila neokrnjenega in v celoti. S tem se avtomatsko odreka kakršnemukoli poviševanju osebnega dohodka nad osebnimi dohodki, ki so bili dogovorjeni za to področje in ki bazirajo na osebnih dohodkih v gospodarstvu iz leta 1967.

Za spremembo drugega odstavka pa je prosvetno-kulturni zbor z enim vzdržanim glasom odločil zaradi težnje po enakopravnem tretiranju vseh sfer potrošnje. Enakopravno v primerjavi z gospodarskimi organizacijami. Predlog

dokumenta sklepov in priporočil za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 v svojem drugem odstavku pod II. na strani 4 namreč pravi: »pri delitvi dohodka naj gospodarske organizacije upoštevajo načela gospodarnosti in naj povečani dohodek namenijo predvsem izboljšanju likvidnosti poslovanja za nadaljnji razvoj.« Povsem takemu stališču ustreza tudi predloženi amandma prosvetno-kulturnega zbora. Zato prosimo, naj bi ga skupni zbor sprejel. Kolikor bi nastopile kakršnekoli potrebe po usklajevanju glede na amandma socialno-zdravstvenega ali druge spreminjevalne predloge gospodarskega zbora, smo seveda pripravljeni aktivno sodelovati.

Predsedujoči Tone Bole: Besedo želi tovariš dr. Bojan Špicar.

Dr. Bojan Špicar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Socialno-zdravstveni zbor je na podlagi vsestranske in temeljite razprave o nekaterih vprašanjih splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969 ter o sklepu in priporočilu o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 sprejel naslednja stališča: kritičen ekonomski položaj terja sprejetje dolgoročnih in kratkoročnih ukrepov na vseh področjih in na vseh ravneh. Posebno pozornost je treba posvetiti ukrepom, ki bodo odpravili vzroke, ki so nas privedli v sedanjo situacijo. Vzroki so predvsem v samem gospodarstvu, v manjši meri na področju splošne potrošnje. Amandma k 2. točki priporočila. Besedilo 2, točke pod II. sklepov in priporočil o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 naj se nadomesti z naslednjim besedilom: Točka 2. »Samoupravne skupnosti, izobraževalne skupnosti, skupnosti socialsnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven, programirano na začetku leta, presežke dohodkov pa naj mesečno vlagajo v posebne sklade. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki so planirale porast osebnega dohodka 9 %, lahko — upoštevajoč predviden poprečni porast osebnega dohodka v republiki — realizirajo finančne načrte. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev lahko upoštevajo tudi porast števila zaposlenih v komunalni skupnosti nad planiranim porastom v republiki. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev naj imobilizirajo dohodke nad to ravnijo. O uporabi imobiliziranih sredstev bodo odločale samoupravne skupnosti na podlagi sprejetih družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in za kritje potreb splošne porabe za leto 1970.«

K tem stališčem in amandmajem sem dolžan nekaj pojasnil. Vzroki, ki so pripeljali do tega, da razpravljamo danes prav o stabilizaciji potrošnje, so bili izčrpno in zelo plastično podani v ekspozeju tovariša Simonetija. V gospodarstvu pa prav ti neposredno ali posredno vodijo k temu, da je tudi dohodek v družbenih službah — govoril bom predvsem o socialnem zavarovanju — večji kot smo ga načrtovali v začetku leta. Cilj naših sedanjih ukrepov naj bi bil, da obdržimo potrošnjo na načrtovalni ravni za leto 1969. Potrošnja seveda obstaja v izdatkih, ki jih predvidevajo komunalne skupnosti socialnega zavarovanja in ki dejansko predstavljajo dohodek zdravstvenih zavodov. Izdatki niso taki kot so programirani. Izdatke v letu 1969 predvsem povečuje porast cen, kar je posledica že omenjenih gospodarskih gibanj, na katere pa socialno zavarovanje niti zdravstveni zavodi nimajo nobenega vpliva.

Dalje vpliva na izdatke tudi število zavarovancev, število zaposlenih, ki raste močneje kot je bilo programirano v začetku leta. Za vse to se seveda zahteva kritje, in sicer tako za izdatke, ki izhajajo iz povečanih cen kot tudi za izdatke, ki so povzročeni s tem, da je število oskrbovanih v letošnjem letu večje kot je bilo programirano. Torej prihaja do razkoraka med planom in realizacijo, pri čemer so sredstva razporejena s pogodbami, sklenjenimi med skupnostmi zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenimi institucijami. Vprašanje je torej, ali bodo sploh kakšni presežki, ker ne rastejo le dohodki, marveč rastejo prav zaradi spremenjenih gospodarskih gibanj tudi izdatki in obveznosti zdravstvenega zavarovanja. Prisilno blokiranje sredstev, ki se mu ne upiram, vodi na eni strani k ustvarjanju posebne rezerve, ki do neke meje odstopa od sedanjih predpisov o financiranju zdravstvenega zavarovanja. Njen namen je, da se sredstva blokirajo, da se ne smejo porabiti za redno pokrivanje primanjkljaja, kolikor ne bo seveda s samoupravnim dogovorom konec leta odločeno drugače. Če se ta rezerva porabi za pokritje primanjkljaja, potem smo na istem kot bi to bila redna rezerva. Če pa se ne smejo porabiti, takrat pa vodi taka rezerva pri sredstvih zdravstvenega zavarovanja k temu, da bomo morali zavarovancem za pokrivanje primanjkljaja v prihodnjem letu predpisovati izredni prispevek, s katerim bodo iz svojega neto osebnega dohodka pokrivali manjkajoča sredstva. To se pravi z drugimi besedami: s sredstvi iz zavarovančevega žepa bomo nadomestili tista sredstva, ki so se v letošnjem letu zaradi večje delitve osebnega dohodka kot se nam zdi primerna, prelila iz gospodarstva v sklade zdravstvenega zavarovanja. Zaradi tega menim, da bi bilo treba upoštevati obveznosti, ki so jih sprejele skupnosti v pogodbah v začetku leta in sicer, da je treba zavreti avtomatično prelivanje sredstev, kakor presega raven 9 % porasta osebnega dohodka, ki je bila načrtovana v začetku leta. Treba je v ravni dohodkov upoštevati tako dohodke kot tudi izdatke, ki so nastali zaradi večje zaposlenosti kot smo jo pričakovali v začetku leta. In končno moramo dati samoupravnim organom socialnega zavarovanja in zdravstvenih institucij pristojnost, da le-ti odločijo ob koncu leta o teh sredstvih na podlagi samoupravnega dogovora kot jim to pravico daje sedanja zakonodaja.

Predsedujoči Tone Bole: Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Milan Hodalič.

Dr. Milan Hodalič: Spoštovani predsednik, tovariši poslanci. Poročevalka, tovarišica Mara Žlebnik je v svojem poročilu dejala tudi tole: »Zaradi zvišanih osebnih dohodkov je denar odtekal iz gospodarstva v sfere družbene službe.« Tej stvari bi se dalo reči tudi drugače, morda takole: »Gospodarstvo je dvignilo osebni dohodek daleč nad planirane in dogovorjene mere.« Zato je tudi prišlo do težav v gospodarstvu. Sedaj pa se predlaga, da se višji dohodki, ki so rezultat teh zvišanih osebnih dohodkov v gospodarstvu, ponovno prelijejo nazaj. Tako je torej gospodarstvo v tem primeru dvakrat na boljšem; ima višji osebni dohodek in sredstva, ki so tako nastala, dobi še enkrat nazaj. To se mi zdi neverjetno. Enemu daš in tepeš drugega, posebno, če pomislim, da v zdravstvu in najbrž tudi v šolstvu, nismo metali v morje gnilih pomaranč, uvažali gnile banane in gradili nerentabilne kombinate. Zato predlagam, da se sprejmejo vsi amandmaji, ki jih je sprejel socialno-zdravstveni zbor.

Predsedujoči Tone Bole: Želi kdo besedo? Prosim, tovariš Lamut.

Franc Lamut: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Gospodarski zbor me je na današnji seji zadolžil, da informiram enotni zbor o stališčih in o razpravah, ki so potekale v tem zboru. Nedvomno smo — lahko trdim — vsi poslanci v gospodarskem zboru enotni in podpiramo misel glede potreb, modernizacije in čim uspešnejšega nadaljnjega razvoja družbenih služb kot celote, in sicer od šolstva, kulture, do zdravstva in podobno. Mislim, da so odveč kakršnekoli razprave in medsebojni kakršnikoli očitki, ki bi jih spravili na raven cehovskih medsebojnih obračunavanj. Gledam na to stvar tako, da jo je treba spraviti v normalne tire in reči, »to je mogoče«, to ni možno, to se lahko spelje in podobno. Ni bilo na gospodarskem zboru, ki je temeljito pretresel slabosti, ki se porajajo v gospodarstvu, nobenih prigovorov k temu, da se odrekamo nadaljnji modernizaciji celotnega področja družbenih služb in da gremo na določeno delitev, da družbene službe ne predstavljajo integralnega dela gospodarskega potenciala, od katerega je gospodarstvo, če strogo ločim to proizvodno sfero, v veliki meri odvisno za nadaljnji uspeh in napredek.

Preden bi posredoval stališče, ki ga je sprejel gospodarski zbor, bi želel opozoriti samo še na nekatere bistvene značilnosti, ki so bile izražene v razpravi. Kritično je bila prikazana ocena gospodarstva. Prišli smo tudi do zaključka, čeprav sprejemamo stališča nadaljnjega razvoja ekonomske politike v Sloveniji za leto 1969 in ukrepe, da je ocena gospodarstva in njegovega gibanja vse preveč optimistična. Če govorimo o gospodarski ekspanziji in o rasti produktivnosti v posamezni proizvodnji, to namreč še nič ne pomeni, če na eni strani gledamo poslabšanje plačilne bilance in na drugi nelikvidnost gospodarstva. Če strogo ločimo samo slovenski problem, moramo upoštevati, da je še jugoslovanski tržni prostor, pri čemer ne pozabljamo na delovne organizacije v gospodarstvu, ki izplačujejo minimalne osebne dohodke. Zaradi tega smatram tudi razprave v zboru so opozorile, da smo se mogoče pri usklajevanju naših naporov odmaknili od postavljenih ciljev reforme, ki jih nismo dosledno izvajali na vseh področjih in tudi ne v neposredni sferi gospodarstva. Tako gospodarski zbor sprejema na tem področju tudi to kritiko. To vprašanje je zbor temeljito razčistil in ga bo verjetno kazalo razčiščevati še naprej ne samo na nivoju gospodarskega zbora in republike Slovenije, marveč tudi na nivoju enotnega jugoslovanskega tržnega prostora.

Prav tako se postavlja vprašanje močnejše in integralnejše izgradnje nacionalne ekonomije republike Slovenije v okviru enotnega jugoslovnskega tržnega prostora. Glede na hitrejšo rast gospodarstva, ki je v neposredni povezanosti z rastjo vse druge infrastrukture, se bo morala republika Slovenija zavzeti za hitrejšo deetatizacijo funkcij na nivoju federacije. Republika Slovenija bo namreč morala prevzeti tudi določeno in še močnejšo vlogo pri razreševanju tistih vprašanj, ki zavirajo hitrejšo rast in akumulativnost gospodarstva, na primer na področju trgovinskega režima kot je kreditno bančni monetarni sistem in podobno. Tu je kup vprašanj, za katere samouprava v gospodarstvu in tudi gospodarski zbor nista pristojna. Zbor sam teh vprašanj ne more rešiti in dati določene definitivne ocene za bodočnost. Zaradi tega menim, da bi bile kakršnekoli ocene o tem, kaj nismo dosegli, preuranjene. Po večinskem mnenju diskutantov v gospodarskem zboru ne bi kazalo sprejeti neke realne zaključke na osnovi takšnih ocen, saj verjetno te ocene niso znanstveno, strokovno in temeljito proučene ter jim zato verjeti ne moremo. Kar zadeva splošno potroš-

njo, ponovno poudarjam, da so bila z veliko pazljivostjo sprejeta načela in stališča, ki so bila predložena vsem poslancem.

Gospodarski zbor ni zavzel stališča, da področje kulture ali zdravstva nič ne tangira. Nek poslanec je govoril, da je šla rast osebnih dohodkov neskladno s produktivnostjo in da bo gospodarstvo dvakrat nagrajeno. Mislim, da bi bilo treba to stvar pogledati iz drugega zornega kota. Če govorimo o slovenskem gospodarstvu, je vsem jasno, da je slovensko gospodarstvo prisiljeno vključevati se v svetovno tržišče, predvsem na konvertibilno področje, pri čemer ne upravlja z devizami, ki jih ustvarja. Več delovnih organizacij, ki pretežno izvažajo na konvertibilna področja, izvažajo celo z izgubo ali z lastno ceno, da ne govorimo o kakem večjem dobičku. Tu je določen disproporc, ki predstavlja za slovenske delovne organizacije velik problem, ki ga SR Slovenija v tem obdobju ni sposobna rešiti. Zaradi tega je tudi odliv strokovnih kadrov predvsem tehničnih in močan pritisk na tehnične kadre iz inozemstva. Tudi na tem področju kot tudi na področju osebnih dohodkov bo treba ustvariti red, predvsem v tem, da podjetja v SR Sloveniji ne bodo prekupčevala kadrov in s tem ustvarjala še močnejšo zahtevo po zvišanju osebnih dohodkov, ali pa podpreti dejstvo, da bomo izgubljali sposobne tehnične kadre, ki si bodo poiskali kruh v inozemstvu. Če vse to medsebojno primerjamo, potem moramo te probleme obravnavati v zboru iz širšega zornega kota in ne iz cehovskega stališča. Vsi poslanci gospodarskega zbora so podprli stališče, da je treba o vsem tem — pa naj gre za gospodarstvo ali družbene službe — najti skupen jezik, skupen dogovor o tem, kako razvijati našo nacionalno ekonomijo in jo pripeljati na tisto pot, da ustvarimo lahko čimvečje možnosti za njen nadaljnji razvoj in za vključevanje slovenskega gospodarstva na konvertibilno področje in tudi za domači tržni prostor. Na drugi strani pa moramo podpirati čim skladnejši razvoj vseh drugih dejavnosti, kot so izobraževanje, kultura, zdravstvo in podobno. Menim, namreč, da to predstavlja integralni del celotne slovenske ekonomike.

Ne bi hotel govoriti še o drugih težavah kot na primer, da slovensko gospodarstvo ni dovolj udeleženo v jugoslovanskem tržnem prostoru in da še ni udeleženo v zadostni meri pri izvozu na klirinška področja, da z devizami razpolagajo tiste delovne organizacije, ki ne izvažajo na konvertibilno področje in podobno. O vseh teh je že razpravljal gospodarski zbor. Menim, da so potrebni tudi tu določeni ukrepi v okviru federacije. Dosledneje se moramo boriti za realizacijo naših stališč, če nočemo stagnirati v razvoju našega slovenskega gospodarstva. Zaradi tega je bila podarjena tudi ugotovitev, zakaj je gospodarski zbor danes sprejel sklepe in priporočila, ki so pred vami. Problem slovenskega gospodarstva je namreč tudi v tem, da je brez sredstev za razširjeno reprodukcijo. Poslovne banke so v glavnem nelikvidne, nimajo dolgoročnih sredstev in podobno. Tu se ustvarja tudi vprašanje realnega monetarnega ravnotežja. Zaradi tega je gospodarski zbor sprejel stališče, ki je pred vami glede predloga z dne 15. 7. 1969, in sicer, da se vsi dohodki, ki bi presegli v proračunu predvidene zneske, uporabijo v letu 1970 za intervencije v gospodarstvu. Mislim, da bo možno pri obravnavi amandmaja, ki sta ga dala prosvetno-kulturni zbor in socialno-zdravstveni zbor, razpravljati o realnosti in upravičenosti zahtev glede modernizacije.

Predsedujoči T o n e B o l e : Prosim, kdo še želi besedo? Prosim, dr. Bunta.

Dr. Stjepan Bunta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Strinjam se s svojim predgovornikom, da ne bi kazalo danes zaostrovati to razpravo in jo postavljati na cehovski nivo. Pričakujem pa, da bo moralo priti nujno do spornih razprav še pri usklajevanju predlogov amandmajev obeh zborov.

Gradivo, ki sem ga dobil, to je analiza gospodarskega gibanja v federaciji in republiki, današnji ekspoze tovariša Simonetija v skupščini in različna druga poročila, so nedvomno pokazala, kje so vzroki za stanje, v katerem smo se znašli in o katerem danes razpravljamo. Gre za napake, ki so morda toliko večje, na kolikor višjem nivoju so storjene, začenši od investicij, emisij denarja, do različnih napak v gospodarstvu itd. Torej ne kaže ponavljati teh vzrokov, ker so na dlani. Če ocenjujemo ukrepe, ki bi jih sprejeli, to se pravi predvsem predlog priporočil in sklepov, ki jih je omenila tovarišica Žlebnikova in ki jih je podprl gospodarski zbor, se mi zdi, da je tu neko nesorazmerje, nenormalna pot reševanja težav, v katerih smo se znašli. Kajti teža nekega priporočila, nekega apela, ki ga naslavljamo na tiste forume, kjer so viri nestabilnosti in kjer so vzroki za sedanje stanje, nikakor ni adekvatna težnjam in ukrepom, ki jih podvzemamo zelo jasno in nedvoumno na področju družbenih služb. Torej eno je poročilo, apel, drugo je konkreten ukrep za imobilizacijo sredstev oziroma o zmrznenju osebnih dohodkov v nekaterih službah. Nisem proti temu, da tudi družbene službe po svoje prispevajo k normalizaciji, oziroma k ponovnemu izboljšanju stanja, k temu, da se ekonomska situacija sanira in da spet pridemo v stanje, ki smo si ga začrtali v začetku reforme. S tega tira nas prav gotovo niso vrgle družbene službe, marveč drugi činitelji. Pri tem moram opozoriti, predvsem zaradi tega, ker podpiram amandma socialno-zdravstvenega zbora in tudi amandma prosvetno-kulturnega zbora, so družbene službe storile, po mojem, vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi podprle intencije reforme, pa kljub temu v zadnjil letih ne stagniramo, vsaj v nekaterih dejavnostih ne, marveč močno nazadujemo. Že smo razpravljali o tem, kako daleč so zaostale družbene službe za razvojem in tudi za gospodarstvom, ki ga ne morejo več dohiteti in ne morejo več služiti tej drugi sferi. Skratka, te službe ne zadostujejo več potrebam, predvsem potrebam gospodarstva. Občinski proračuni, ki morajo financirati marsikaj s področja družbenih služb, ne izpolnjujejo svojih obveznosti zaradi tega, ker baje nimajo sredstev. Analiza, ki smo jo pred kratkim dobili v obravnavo zdravstveni delavci o tem stanju, očitno kaže, kako nazadujemo v tej dejavnosti. Nič ne bo čudno, če bomo nekega dne pred tem, da bomo v republiki ali v neki komunalni skupnosti terjali milijonska ali celo večja sredstva za preprečevanje epidemije. Ne obvladamo namreč več položaja na področju higiene in epidemiologije, ker se pač ta dejavnost ne financira v zadostni meri. Vemo, kako težki problemi tarejo ne samo delavce v družbenih službah, marveč predvsem v gospodarstvu, na področju socialnega varstva, varstva starostnikov in podobno. Vemo tudi, da v zdravstvu delamo v zadnjem času z opremo, ki je 50 % zastarela in prav nič ne investiramo v modernizacijo te opreme. Z danimi sredstvi ne moremo več zadostiti potrebam in nivoju oz. pravicam iz zdravstvenega varstva, ki jih zavarovanec ima. Sedanji sistem nenehno krpamo in ga nenehno skušamo uskladiti z različnimi drugimi ukrepi, ker pač premalo odmerimo sredstev za obseg zdravstvenega varstva, ki ga predpišemo.

Ne bi rad omenil zelo bolečega vprašanja, to so osebni dohodki. Toda danes je bilo v ekspozeju tov. Simonetija točno povedano, kako so se osebni dohodki

gibali in da ti nikakor niso odraz produktivnosti, čeprav ne želim reči, da so vsi dohodki sedaj enaki in da je gospodarstvo glede dohodkov mnogo na boljšem. Poznamo tudi primere, mislim dohodke v gospodarstvu in tudi ekscese, ki so bili že omenjeni, da so se osebni dohodki gibali hitreje kot produktivnost, da so dosegli povišanje za 18 %. Na tem področju družbenih služb smo daleč za tem. Čeprav so bili sprejeti na primer za področje šolstva ukrepi za sanacijo stanja in tudi za usklajevanje dohodkov, je danes šolstvo v istem položaju, kot je bilo pred ukrepi.

Navzlic tej situaciji menim, da so prav zbori delovnih skupnosti dojeli težak položaj, v katerem smo se znašli in zato s svojimi amandmaji ne odrekajo pripravljenosti, da pomagajo v tej situaciji. Samo vprašujem se, koliko časa bomo še šli v naši družbi po poti, da bomo vedno gasili in to na račun najbolj revnih in najbolj prizadetih, ne da bi znali ustvariti učinkovit mehanizem, ki naj bi pravočasno preprečeval vzroke, ki nestabilnost porajajo. Spomnimo se in upam, da bodo mnogi potrdili, da smo doslej izpeljali mnoge reformne ukrepe na hrbtih zdravstvenih delavcev in prosvetnih delavcev, na nizkih osebnih dohodkih in na pokojninah. Nenehno pa uhajajo prav tista področja, na katerih se izplačujejo visoki osebni dohodki, ki vnašajo v nekem smislu anarhijo v naše življenje.

Mislim, da je prav, da skupni zbor delovnih skupnosti sprejme amandmaja socialno-zdravstvenega zbora in kulturno-prosvetnega zbora, saj dajeta možnost, da samoupravni mehanizem na teh področjih tudi vpliva na ta dogajanja. Poleg tega apeliram, da skupni zbor z vso svojo avtoriteto zadolži merodajne v republiki, da prav isto ukrenejo tudi v federaciji, ki naj poišče prave vzroke temu stanju in da odkloni nadaljnje porajanje teh škodljivih vzrokov. Menim, da bi lahko ta skupni zbor lahko dal to zadolžitev, ki sicer ni jasno zapisana, našemu izvršnemu svetu in predvsem našim zveznim poslancem.

Predsedujoči Tone Bole: Hvala. Prosim, kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Šinigoj.

Duš an Šinigoj: Tovarišice in tovariši poslanci, tovariš predsednik. Napačno bi bilo, da bi se skušalo danes, ko prvič sedimo skupaj, diferencirati gospodarsko in negospodarsko področje. Biti moramo integralni del vsega našega družbenega dogajanja in seveda tudi odgovorni za skladen družbeni ekonomski razvoj Slovenije in tudi širše družbene skupnosti. Želim poudariti, da je prosvetno-kulturni zbor, ki je danes razpravljal o ukrepih, ki jih predvideva predlog, zavzel stališče, da so nujni ukrepi za stabilizacijo predvsem zaradi tega, ker stabilen gospodarski razvoj pomeni tudi stabilen razvoj na področju družbenih služb, in sicer v tem smislu, da je mogoče tudi dolgoročno razpravljati in dolgoročno programirati celoten razvoj tega področja.

Ne želel bi, da bi kdor koli menil, da je amandma prosvetno-kulturnega zbora v nasprotju z intencijama izvršnega sveta, ko želi stabilizirati z restrikcijskimi ukrepi in pripomoči k stabilnemu in gospodarskemu in družbenemu razvoju. Mislim, da je to naša skupna želja. Tudi za letošnje leto, če opazujemo in če analiziramo odnose, ki se nam porajajo, če jih ne analiziramo nominalno, marveč realno, moramo ugotoviti, da je prav področje družbenih služb najbolj prizadeto v zvezi z gospodarskimi gibanji. Nominalno povečanje osebnih dohodkov za 18 % v masi in v poprečju za 15 % brez upoštevanja večje zaposlitve, nedvomno pomeni zniževanje osebnih dohodkov v prosveti, kjer je predvideno

povečanje osebnih dohodkov za 14,5 %. Življenjski stroški so se povečali na indeks 108 in 108,8, kar dejansko pomeni zniževanje življenjskih stroškov na tem celotnem področju ali praktično zelo minimalno povečanje realnih osebnih dohodkov. Tudi na področju materialnih stroškov, ker smo že itak predvidevali glede na premajhna sredstva v letu 1969 indeks 106, to se pravi približno povečanje materialnih cen, je to povečanje že preseženo, in sicer z indeksom cen 107,5. To pomeni, da so materialni izdatki v šolstvu že pod ravnijo, ki smo jo predvideli, oziroma, da že posegajo v osebne dohodke prosvetnih delavcev.

Mislim, da je sanacijski program, ki ga je sprejela skupščina na področju izobraževanja, dejansko prizadet in v nevarnosti. Kljub temu smatramo, da bodo prosvetni delavci povsem razumeli napore skupščine in bodo skušali prenesti tudi takšna gibanja, da bo to za njih dejansko prispevek k stabilizaciji vseh družbenih služb in gospodarstva v Sloveniji. Zaradi tega podpiram amandma našega zbora, ker imobilizira sredstva na področju izobraževanja in jih daje na razpolago samoupravnim izobraževalnim skupnostim. Sicer pa podpiramo prizadevanje izvršnega sveta, zlasti na tistih področjih, ki so neposredno žarišča za nestabilno gospodarstvo v Jugoslaviji in v Sloveniji. Neskladno obravnavanje vseh teh drugih oblik splošne potrošnje se lahko opazi tudi v dokumentih, predvsem v tem smislu, da se imobilizacija opravi samo na področju proračunske potrošnje in potrošnje na področju samoupravnih skupnosti, medtem ko se v gospodarstvu opravi samo s priporočilom, da naj se osebni dohodki gibljejo v okvirih produktivnosti dela.

Poslanci prosvetno-kulturnega zbora so o tem razpravljali z odgovornostjo in je amandma zato prav gotovo utemeljen.

Predsedujoči Tone Bole: Za besedo se je javil dr. Dušan Mis.

Dr. Dušan Mis: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Danes dopoldne smo na ločenih sejah sprejeli odlok o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije. Po tem sprejetem odloku že delamo. V 8. členu določa ta odlok, da delegati občin obravnavajo akte o načrtih družbenoekonomskega razvoja in sicer v dveh fazah. Delovna osnova, ki nam jo je poslala skupščinska komisija za pripravo novega poslovnika za »odlok o delovnem področju zborov in o razmejevanju« in tako dalje, je bolj konkretna. Pravi namreč, da delegati občin zavzemajo stališča in dajejo mnenja in predloge pred obravnavo in odločanjem v pristojnih zborih. Izbiram in citiram stavke, ki sodijo v sklop tega, o čemer želim razpravljati. Delegati občin dajejo mnenje »o sistemu in pogojih za razvoj družbenega samoupravljanja na vseh področjih v občini, v gospodarstvu in negospodarstvu,« dalje »o položaju, nalogah in financiranju samoupravnih interesnih skupnosti občanov in njihovem odnosu do občinske skupščine.«

Sodim, da sta oba predložena dokumenta akta, ki zadevata načrte, oziroma izvajanje načrta družbenoekonomskega razvoja, in sicer tako globoko in tako temeljito, da se dotikata celo samoupravnih pravic samoupravnih skupnosti. S svojimi priporočili jih skušata v njihovih odločitvah preusmeriti. Poleg tega se v sklepih in v priporočilih o politiki proračunske potrošnje pojavljajo zahteve o reviziji pogodbenih odnosov med komunalnimi skupnostmi in zdravstvenimi zavodi. Se pravi, da vsebuje element, ki vnaša izrazitio pravno negotovost na področje, ki smo ga komaj uspeli oziroma začeli urejevati v pozitivnem smislu.

Zato predlagam, da se ugotovi, ali je sploh možno, da skupni zbor delovnih skupnosti sprejme take akte, ki posegajo v izvajanje načrtov družbenoekonomskega razvoja, ne da bi se predhodno izjavili o teh zadevah delegati občin.

Predsedujoči Tone Bole: Prosim, kdo želi besedo? Tovariš Plut.

Ciril Plut: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci. Zelo žalostno je, da sedaj, ko bomo začeli počitnice, obravnavamo danes to situacijo, ki nam ni najbolj ljuba. Po mojem bi bilo prav, da bi se, tako kot smo govorili, ko smo sprejemali republiški proračun, skladno z razvojem gospodarstva, razvijali tudi kultura, prosveta in zdravstvo. Toda vidimo, da je prav obratno. Danes bi morali, ko smo videli, da je gospodarski razvoj v naši republiki mnogo boljši v primerjavi z zvezo, govoriti o tem, kako bi dvignili šolstvo, zdravstvo in kulturo in dali tem področjem tista sredstva, ki jim po vseh dogovorih, sklepih in priporočilih pripadajo. Hočemo pa sprejeti prav nekaj obratnega, in sicer, da tistim, ki niso niti malo krivi za inflacijo, blokiramo in imobiliziramo sredstva. Ali smo mi krivi, ali kdo drug, da je prišlo do teh inflacijskih teženj, ki po mojem, v Sloveniji niso takšna, da bi bilo treba že sedaj nujno razpravljati o tem, saj smo slišali, da je naše gospodarstvo napredovalo, Te težnje so zaznavne tudi v drugih državah in zakaj hočemo prav mi Slovenci biti prvi, ki naj sprejmemo neke ukrepe in imobiliziramo sredstva, ki jih še nimamo. Vzemimo primer republiške izobraževalne skupnosti, kjer znaša izpad 9 % iz občinskih proračunov, v krški občini znaša ta izpad 6,5 %. Zdaj hočemo ta sredstva imobilizirati, namesto da bi bili veseli, če jih bomo realizirali 100 % in dali šolstvu in zdravstvu tisto, kar smo predvideli po sanaciji. Zato ne vem, če je smiselno sprejemati drug predlog, to je sklep in priporočilo o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v socialistični republiki Sloveniji v letu 1969. Morda bi bilo prav, da bi to storili po počitnicah, saj zagotovo v dveh, treh mesecih še ne bomo prekoračili 100 % realizacije, zato naj bi to obravnavali pozneje in bi danes morda sprejeli le sklep in priporočilo za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969. Vemo namreč, da je to važneje. Ta priporočila naj ne bodo več priporočila, marveč sklepi. Danes pa razpravljajmo nekoliko o inflaciji.

Predsedujoči Tone Bole: Za besedo se je javil tovariš Franc Korelc.

Franc Korelc: Tovariš predsednik, tovariši poslanci. Moram povedati, da bom glasoval za predložene ukrepe za imobilizacijo sredstev tako na področju gospodarstva kot tudi v ostali proračunski potrošnji. To je, v danem primeru edino možen ukrep, če hočemo usmerjati in ne odvzeti sredstva tako gospodarstvu kot tudi splošni potrošnji. Če pogledamo vzroke za te pojave, ki so nastali v sedanji situaciji, vidimo, da je del teh pojavov, ki so nastali, v naših rokah, precejšen del pa ni v naših rokah, saj je zunanji vpliv tako močan, da je pripeljalo tudi slovensko gospodarstvo v tak položaj. Jasno je, da je monetarni kreditni faktor odločilen pri reguliranju gospodrarstva. Če to velja za zahodne in vzhodne sisteme, verjetno velja tudi za naš sistem. Nemogoče si je predstavljati, da bo vse to rešeno na svobodni demokratični samoupravni poti, saj mora v danih razmerah še vedno slediti določena intervencija, ki naj ne ruši samoupravni mehanizem, marveč mora družba z določe-

nimi ukrepi intervirati in usklajevati razvoj. V nasprotnem primeru bi bili vrženi v velika nihanja in v posamezne ekscese, to se pravi, da bi šli v posameznih fazah v premočno inflacijo in na drugi strani spet v drugo sfero, tako da bi zelo osiromašili gospodarstvo kot tudi družbene službe. V Sloveniji je, to smo slišali v ekspozeju, narasla investicijska potrošnja za 6 %. Kaj to pomeni? To pomeni da, če bomo tako nadaljevali, bo gospodarski razvoj Slovenije v bodoče silno zaostajal. Čutiti je namreč, da gre druga potrošnja s silovitim tempom naprej. Tam pa, kjer naj bi hitreje mobilizirali gospodarstvo in razvijali nove kapacitete ter ustvarjali osnovne pogoje za normalen porast splošne potrošnje, nismo naredili verjetno vsega, če upoštevamo, da je jugoslovansko gospodarstvo v tem času povečalo investicije za 17 %. Take očitke gospodarstvu, da je povzročilo to stanje, mislim, da v celoti ne zasluži. Dejstvo je namreč, da na podlagi samoupravnega mehanizma vsi kolektivi samostojno odrejajo določene osebne dohodke glede na to, če je dosežen ekonomski uspeh, konjunkturni dobički ali pa produktivnost. Tukaj ni meril, da bi ugotovili, ali je to rezultat produktivnosti ali je to rezultat konjunkturnih dobičkov ali pa drugih elementov, ki so povzročili, da osebni dohodki tako naraščajo. Tudi še ni jasno, ali je to v celotni sferi. Priporočam, da se ugotovi, na katerih področjih je porast osebnih dohodkov prišel do neke okvirne meje. Izvršni svet naj bi predpisal ukrepe, da se take presežke povsem drugače usmerja. V dobi konjunkture se ustvarjajo presežna sredstva, ki se akumulirajo in zavestno dajejo v sklade za tiste čase, ko se tržišče zapira in nastaja stagnacija. Pri nas pa rešujemo tako stanje na razne načine in ugotavljamo, da na primer nimamo selektivne kreditne politike, da imamo toliko milijard izgub in podobno. Torej v takem gospodarskem sistemu, kot je pri nas, čeprav imamo v veliki meri razvit mehanizem, morajo nujno slediti neki ukrepi, ki naj začasno omejujejo določeno ekspanzijo in imobilizirajo sredstva. Prej je bilo že rečeno, da se naš gospodarski zbor globoko zaveda materialnega stanja v določeni sferi potrošnje in podpira prizadevanja, da se odpravi določena nesorazmerja tako v kulturi, prosveti in zdravstvu, kot v ostalih službah. Vendar je v dosedanjem trenutku treba začasno imobilizirati ta sredstva, ki naj bi jih kasneje samoupravni organi usmerjali v tisto dejavnost, ki bo materialno izboljšala določena stanja. To predvsem zaradi tega, ker ne vemo, kakšen bo učinek vseh ukrepov, ki bodo sledili na nivoju federacije. Prav je, da je izvršni svet z vso resnostjo opozoril organe in skupščino o tem problemu. Mislim, da bi bilo neodgovorno, da razpravljamo zdaj, kdo ima več in kdo ima manj, marveč je treba v danem trenutku predlagati ukrepe za imobilizacijo teh sredstev. Naknadno pa se naj organi samoupravnih skupnosti odločijo, ali bodo ta sredstva usmerjali v materialni razvoj, ali pa, če bo trend naraščal, da popravijo razkorak, ki je nastal glede na osebne dohodke v in izven gospodarstva. Zato bom tudi glasoval za predlagane sklepe in priporočila o politiki potrošnje v letošnjem letu.

Predsedujoči Tone Bole: Kdo želi še besedo? Prosim, tovariš Merčun.

Milan Merčun: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Ko sem prebiral material o ustanovitvi enotnega zbora, sem opazil formulacijo, da je enoten zbor delovnih skupnosti sestavljen za to, da razpravlja skupaj o vprašanjih, ki so pomembna za delovne skupnosti in za vsa področja družbenega dela. Zaradi tega sem v težkih dilemah, ker ne razumem, kakšen proceduralni postopek je na mestu. Smo pa tudi za nov zbor. Slišali smo dva

amandmaja kulturno-prosvetnega zbora, ne poznamo pa razprave, ki se je vodila v teh zborih. Zaradi tega se mi postavlja vprašanje: ali naj obstaja take vrste enoten zbor kot je sedanji, ko prejema amandmaje, ne pozna pa razprav, ki so bile vodene v teh zborih? Vprašujem tudi, če je v skladu z ustavnimi spremembami ta procedura na mestu?

Predsedujoči Tone Bole: Kdo še želi besedo? Prosim, tovarišica Kornhauser.

Dr. Aleksandra Kornhauser: Opravičujem se, da se ponovno priglašam k besedi. Vzrok je v tem, da sem v želji po hitrem delu amandma, ki sem ga predlagala, prekratko obrazložila. Tako si namreč razlagam očitek, da zastopamo nekakšna cehovska stališča. Zato bi rada povedala, da je bila obravnava izredno široka in da je prav gotovo upoštevala interese vseh področij. Mislim, da je področjem kot so zdravstvo, prosveta, kultura in znanost, v prvi vrsti do tega, da zagotovimo stabilnost v gospodarjenju povsod, kjer so prav oni vedno žrtve raznih ukrepov, ko se pokažejo potrebe po sanaciji. Zato je vsa razprava izhajala iz tega, da je sanacijske napore izvršnega sveta treba podpreti tudi za ceno lastnih žrtev; ne moremo pa se strinjati z nekaterimi razpravljalci, ki menijo, da je vir inflacije prav na teh področjih, ki s svojim deležem nastopajo, glede na celotno maso sredstev, z zelo nizkimi odstotki. Zato moramo opozoriti, da je vir inflacij prav gotovo na relaciji republika—federacija. Iz gradiva, ki nam je bilo predloženo, je jasno razvidno, da je industrijska proizvodnja v Sloveniji višja, kot v vsej Jugoslaviji, da pa so realni osebni dohodki celo nekoliko nižji, da so investicije v Jugoslaviji bistveno višje, kot v republiki Sloveniji in da so cene najvišje v Sloveniji, saj sedaj že dosegajo indeks 108,8. Iz tega sledi, da je kljub najboljšemu gospodarjenju v okviru federacije Slovenija prizadeta z najvišjimi cenami. Danes dopoldne smo slišali tudi, da gre za deficit pri gospodarskih organizacijah v višini 387 milijard S dinarjev, žal pa nismo slišali, kolikšen del tega deficita so zakrivile gospodarske organizacije v Sloveniji. Zato se nujno vprašujemo, ali ne plačuje Slovenija posledice neracionalnega gospodarjenja v drugih republikah. Zato smo tudi vsi razpravljalci močno podprli izvršni svet, da te zadeve razčisti, da vidimo, kje je vir deficitov in kje je vir inflacije, pri čemer naj bi se enkrat končno pogledalo, kdo je tisti, ki deficit povzroča, da bi se po njem udarilo, saj žal nimamo slovenskega, ampak jugoslovanski dinar. Napori za sanacije dinarja morajo biti v vsej državi, ne samo v Sloveniji.

Zdaj pa še nekaj besed glede ukrepov. Pri tem mislim na tiste ukrepe, ki neposredno zadevajo sredstva. Prav ti ukrepi pa prizadenejo predvsem izobraževanje in vzgojo, socialno zavarovanje, zdravstvo, otroško varstvo in podobno, torej revščino. Kje je vir inflacij, so predstavniki s področja zdravstva in sociale že povedali in tudi s področja izobraževanja in vzgoje smo že marsikaj slišali, zato sem kar v nerodnem položaju, če moram ponoviti nekatere podatke. Kljub temu, da veljajo za osebne dohodke na področju izobraževanja in vzgoje po sanacijskem programu izvršnega sveta in te skupščine, osnove za odmero tisti dohodki, ki so veljali v gospodarstvu leta 1967, ni bistvene razlike med procentualno rastjo osebnih dohodkov v gospodarstvu in šolstvu. Mi zato odločno odklanjamo očitek cehovske zaprtosti in gledanja svojih lastnih interesov, ker tu prav gotovo ne gre za to, gre pa za obrambo sanacijskega programa, ki ga je sprejela ta skupščina na predlog njenega izvršnega sveta.

Pogrešamo takih ukrepov tam, kjer je po besedah tovariša Simonetija vir inflacije in omenila sem že vprašanje relacije republika–federacija, obenem pa tudi tista področja, ki na račun inflacijskih teženj neupravičeno bogate, to so področja – citiram tovariša Simonetija – trgovine, posredništva in bank. Kje so ukrepi, ki bi direktno, ne s priporočili, prizadeli ta področja in tako zaprli žarišča inflacije? Tovariš Simoneti je pravilno ugotovil, da najvišji osebni dohodki še zdaleč niso tam, kjer bi jih po strukturi lahko pričakovali, se pravi v najvišjih organih družbeno-političnih skupnosti, v znanosti in visokem šolstvu, ampak so drugod, tam, kjer sem omenila.

Če zdaj povem še nekaj o najnujnejših potrebah s področja izobraževanja in vzgoje, se ne preplašite. Ne bo to zbirka jadikovanj, ampak samo opozorilo na tisto, kar se je ta skupščina že domenila in že določila, ni pa predvidela ustreznih sredstev. Najprej gre za materialne izdatke. Po sklepih in stališčih, ki so bili sprejeti za leto 1969, je bilo rečeno: za materialne izdatke velja poraba leta 1968 plus 6 % za morebitne podražitve. Te morebitne podražitve so žal že bistveno presegle teh 6 %, kar pomeni, če bomo vztrajali na takih formulacijah, kot je prvotna in je bomo sprejeli stališča, ki smo ga predlagali poslanci prosvetno-kulturnega zbora, da dejansko nižamo materijalne izdatke pod nivo, kakršen je bil v letu 1968. Z vsemi napori in z vsemi posojili, je uspelo nabrati za vse investicije v šolstvu ob famozni paroli »100 let, sto šol«, ki je zelo lepa, ki pa nima finančnega kritja, ob tem, da se šole podirajo, največ 5 milijard S dinarjev. Če to delimo s številom samo osnovnih šol, potem vidimo, da pridejo komaj 3 stari milijoni na šolo na leto. Kje so pa še srednje šole, za katere ni nobenega skrbnika in ki jim očetovstvo, kar se investicij tiče, vsi odrekajo.

Dalje je problem vključevanja mladine v srednje šole. Z izboljšanjem osnovnih šol se je povečal pritisk na srednje šole, kar je povsem logično in želela bi vas opozoriti, da kažejo statistični podatki za Jugoslavijo, da Slovenija nevarno zaostaja v strukturi svojega kadra glede na zaposlene, in sicer, da je zadnja v Jugoslaviji. To pomeni, če bomo ponovno ovirali mladini vstop v srednje šole – ovirali pa ga bomo, če ne bomo namenili potrebnih sredstev za odpiranje novih oddelkov – se zavestno odločamo za nadaljnje slabšanje kvalifikacijske strukture v gospodarstvu.

Naj opozorim še na to, da smo sprejeli že vse predpise za obračunavanje amortizacije, da pa zanjo še ni nobenega dinarja, da smo po zakonu predpisali dvig kvalifikacijske strukture prosvetnih delavcev, da pa v ta namen nismo dali ustreznih sredstev. Zato menim, da je stališče, ki ga je povedal tovariš Simoneti na današnji seji v svojem ekspozeju, točno in pravilno, da je treba več vlagati v znanost, raziskovalno delo, v organizacijsko delo, v šolstvo in samo temu stališču je treba seveda tudi finančno slediti.

Lahko bi se sklicevali tudi na samoupravne pravice, ker imata področje izobraževanja in vzgoje sredstva odmerjena s svojo stopnjo. Vendar nam to ne prihaja na misel, čeprav sem – ne zamerite, vsaj jaz – prepričana, če bi bil deficit, da bi nam ta samouprava ostala. Pripravljeni smo sodelovati z vsemi ukrepi, tudi pri zategovanju pasu, ne moremo pa biti prepričani, da bi odtegovanje teh sredstev področju izobraževanja in vzgoje izboljšalo stanje. Poudarjam, da je krvavo potrebno, da nekatere zadeve, ki sem jih naštela, nujno uredimo. Zato je amandma poslancev prosvetno-kulturnega zbora izzvenel v tem smislu. Želimo in zavzemamo se za to, da se osebni dohodki omejijo na tisto raven, kot je predpisuje sanacijski program. S tem se ob 8,8 % podražitvi ce-

lotno področje že odreka dejansko znatnemu delu sredstev in je pripravljeno na 8,8 % znižanje realnega dohodka. Obenem pa se odločno zavzemamo za to, da je ta sredstva treba namensko uporabati za reševanje tistih materialnih problemov, ki sem jih ravnokar naštevala.

Za zaključek pa mi dovolite še tole: Ko je tovariš Simoneti povedal, da je v Jugoslaviji 387 milijard deficita v gospodarstvu, žal takega podatka ni povedal za Slovenijo, od podpredsednika izvršnega sveta dr. Hočevarja, da je v optimalnem primeru pričakovati v izobraževalnih skupnostih 1,5 milijarde S din kot presežek nad predvidenimi sredstvi. Glede na to nam že preprost izračun pokaže, da to znaša 4 promile, zato me ne morejo prepričati tisti govorniki, ki pravijo, da bodo ti štirje promili rešili sanacijo gospodarstva. Nujno sprašujem, kje je potem kritje za ostalih 996 promil? Če je to kritje tu in če to drži, potem se tu odrekam vsem svojim razpravam in glasujem za te ukrepe. Moram pa povedati, da se bom v primeru, če za teh 996 promil ni kritja, odločno zavzela za to, da glasujem za predložene amandmaje, ker ti nekaj rešujejo, ti borni promili pa, v jugoslovanskem okviru, žal ničesar.

Za konec pa samo še tole: Podpiram amandmaje, ki so jih dali poslanci socialno-zdravstvenega zbora, ker pa bi bilo treba uskladiti nekatere točke v besedilu, bi prosila predsednika, kolikor bi bilo mogoče, da bi odredil odmor.

Predsedujoči Tone Bole: Prosim, kdo želi besedo?

Bernard Rode: Tovariši poslanci! Rad bi govoril samo o nekaterih problemih.

Že ves dan poslušamo tarnanje o pomanjkanju denarja. Vsi govorniki pred menoj so govorili samo o tem, da je denarja premalo, kako pa bomo ukrepali, da bi ga bilo dovolj, pa ni nihče povedal. Menim, da bi se morali vendar nekoliko ustaviti pri problemih, kako se ta sredstva ustvarjajo in kako jih trošimo.

Po mojem mnenju vidimo le preveč potreb, a premalo možnosti za to, kako ta sredstva pridobiti. Če pogledamo nekaj let nazaj, vidimo, da smo porabljali ca. 10 % več, kakor pa smo ustvarili sredstev. Prav ta dohodek, katerega smo po nepotrebnem v nekaj letih izgubili, nam sedaj primanjkuje. Če tega dohodka ne bi izgubili, bi današnja diskusija o tem odpadla. Za primanjkljaj teh 10 % pa ne moremo trditi, da je krivo samo gospodarstvo oziroma industrija, ampak menim, da je tudi v zdravstvu, šolstvu in v vseh ostalih institucijah, kjer se denar troši, premalo varčnosti.

Po mojem mneju je treba to stvar drugače pogledati. Trošimo lahko toliko, kolikor imamo dohodka. Dohodke in stroške moramo uskladiti. Če hočemo trošiti več sredstev, moramo več sredstev tudi ustvariti.

Upoštevati pa moramo, da zaenkrat v Jugoslaviji ne moremo še zagotoviti tistega ritma dela, učinka in kvalitete, o katerem veliko govorimo. Tega ne dosegamo v industriji, saj vemo, da imamo dosti napak pa tudi drugod so uspehi preskromni.

Upam si trditi, da je preveč objektivnih zaprek, kot npr. zakon o delovnih razmerjih in podobno, da ne govorim o premnogih subjektivnih stvareh, ki tarejo naše gospodarstvo.

Menim, tovariši poslanci, da bi se bilo potrebno poglobiti v analizo prenizke proizvodnosti dela na vseh področjih, zakaj so naši učinki dela proti visoko produktivnim deležem tako nizki tudi tam, kjer delamo s približno enakimi proizvodnimi sredstvi. Prav zaradi prenizkih proizvodnih uspehov slabo

uspevamo tudi na zunanjih trgih. Dogaja se pogosto, da tudi, če že izvozimo dobro in kvalitetno blago, iztržimo zanj manj kot tuji producenti.

V razloge nizke produktivnosti se bomo morali bolj poglobiti ter ovire odstraniti, tako objektivne, posebno pa še subjektivne. Če bomo to storili, bo brez dvoma dohodka več in bodo pogovori o delitvi lažji, ker bomo tudi sredstev za delitev imeli več.

Predsedujoči Tone Bole: Kdo še želi besedo? Besedo ima poslanec Jože Knez.

Jože Knez: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! Mislim, da ne bom prepričal niti poslancev socialno-zdravstvenega zbora niti poslancev prosvetno-kulturnega zbora, da bi se odrekli teh sredstev, zato bi predvsem dopolnil poročevalca našega zbora o razpravi v gospodarskem zboru. Gospodarski zbor se ni toliko ukvarjal z vprašanji imobilizacije na področju družbenih služb, pač pa bolj s tem, kar so tovariši iz ostalih zborov nakazovali, namreč z vprašanji, od kod viri nestabilnosti, kako preprečevati te vire nestabilnosti in kje je teža posameznih problemov. Sem povsem prepričan, da so osnovne dimenzije drugod. Teh 5 milijard ni velik prispevek k splošni imobilizaciji sredstev. So pa neke druge izkušnje. V Jugoslaviji smo se navadili vsako zadevo parcialno reševati. Nimam nič proti temu, toda naj vsa ostala področja nekaj napravijo, potem bo pa tudi področje gospodarstva nekaj prispevalo ali pa ničesar. Problem nestabilnosti je verjetno širši in se ga da odpraviti in v bodočnosti preprečiti samo z določenim sistemom, ki bi v celoti deloval koeksistentno in usklajeno. V tej usklajenosti so tudi žrtve negospodarskih področij in žrtve gospodarstva.

Na žalost se gospodarstvo ne razvija tako enostavno kot bi si človek želel in si predstavljal, dejansko prihaja do cikličnih gibanj in delovanja zakonitosti, kot je zakonitost cikličnega gibanja gospodarstva potrebna, tako so potrebni tudi proticiklični ukrepi Med te proticiklične ukrepe spada nedvomno tudi sistem cikličnih proračunov, to se pravi, da proračuni trošijo v fazi konjunkture nekaj manj in nalagajo sredstva v rezerve za potrošnjo v fazi recesije. Verjetno je to osnovni namen predloga našega izvršnega sveta, ki bo prav gotovo v prihodnje mogel dobiti nek kompleksnejši zakonski okvir na republiškem in na zveznem nivoju.

Če pa sedaj soočimo oba teksta, vidimo, da pravzaprav ne gre za neko bistveno vsebinsko razhajanje enega in drugega. Poslanci prosvetno-kulturnega zbora zahtevajo le pravico na samoupravno odločanje v prihodnjem letu, medtem ko vprašanje, kam se bodo ta sredstva usmerila, prepušča predlog izvršnega sveta poznejšim razpravam. Glede na razpravo imam občutek, da se nam zelo mudi s porabo teh sredstev in če je temu tako, potem moramo še odločneje glasovati za predlog izvršnega sveta. Če pa temu ni tako, lahko prepustimo odločitev, kam se bodo ta sredstva usmerila, nekemu poznejšemu zboru. Zato bom glasoval za predlog izvršnega sveta.

Predsedujoči Tone Bole: Prosim, kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Rino Simoneti.

Rino Simoneti: Spoštovari tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Predvsem mislim, da je bila v razpravi resnično pokazana dimenzija položaja, v katerem se nahajamo in da tudi sicer nismo ničesar prikrivali,

vendar je vsak akter na svojem področju gospodar in ima svoje pristojnosti, zato seveda izvršni svet misli, da se mora posvetiti tistemu ozkemu področju znanja, vednosti in ukrepanja, ki mu je na razpolago in z vami skupaj oblikovati politiko, ki bo potem tudi z zgledom vplivala, ne samo z besedami, na obnašanje vseh drugih samoupravnih in političnih akterjev, tako v občinskih skupščinah kot na nivoju federacije. Mislim, da amandmaji, tako prosvetno-kulturnega, kot tudi socialno-zdravstvenega zbora po vsebini in duhu niso nasprotni razmišljanju in stremljenju izvršnega sveta, da pa smo v danem trenutku nepripravljeni, neorganizirani in nestrokovni v pogledu bodoče porabe teh sredstev in da se kakršenkoli denar — in ta denar ni tako majhen, saj ne gre za 5 milijard, gre za najmanj 20 milijard — ne bo odlil tja, kamor bomo mi želeli, ampak se bo odlil nujno v tisto dimenzijo, ki ste jo opredelili za majhno, čeprav mislim, da ni majhna. S tem ne mislim, da ni treba za bodoče iskati ukrepov in sredstev, da vplivamo tudi na tiste vire, ki prvenstveno povzročajo inflacijo. Tudi izgube v slovenskem gospodarstvu niso tako majhne kot je bilo rečeno, saj znašajo približno 12 milijard in pol, temveč mislim, da je treba z lastnim ukrepanjem predvsem pokazati, kako je v danem trenutku treba ravnati. Prav gotovo je točno to, kar je tovariš poslanec Knez rekel, da gre za vprašanje, kaj s proračunom hočemo. Če se hočemo adaptirati s proračunom v tak sistem, v katerem bomo dnevno valorizirali stroške, to se pravi, da bomo proračun, ki dnevno raste, tako kot rastejo stroški, 12-krat na leto spreminjamo, se bomo seveda odrekli nalogi, po kateri naj proračun vpliva proti inflaciji in proračun seveda potem ne bo faktor stabilizacije, temveč bo vključen v spiralo dviganja cen.

To so naša razmišljanja, zato izvršni svet misli, da naj se v okviru samoupravnih skupnosti razmisli o uporabi, dinamiki in začetku trošenja tega denarja. Zato podpira resoluciji in stališča, kakor so bila oblikovana v zborih skupščine in kakor sta jih predložila oba matična odbora republiškega in gospodarskega zbora. Hvala.

Predsedujoči Tone Bole: Hvala. Kdo še želi besedo? (Nihče.) Če se nihče več ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in ugotavljam naslednje:

1. Pred sejo smo prejeli tri amandmaje, in sicer amandma prosvetno-kulturnega zbora, amandma socialno-zdravstvenega zbora in amandma republiškega zbora. Predlagam enotnemu zboru, da amandmajev ne čitamo, ker so vam bili pred sejo predloženi.

2. Vrstni red predloženih amandmajev je bil naslednji: prvi je amandma prosvetno-kulturnega zbora, drugi amandma socialno-zdravstvenega zbora, kot tretji je amandma republiškega zbora, po vrsti kot so prihajali temu zboru.

Prosim predstavnika predlagatelja predloga sklepa in priporočila, da se o predloženih amandmajih izjavi. Isto prosim tudi zakonodajno-pravno komisijo. Besedo ima tovarišica Mara Žlebnikova.

Mara Žlebnik: Kot predstavnica teh odborov se ne morem izjaviti o teh amandmajih, ker so take narave, da precej spreminjajo predloženi tekst, zato predlagam, da se odredi odmor, v katerem bi se lahko sestala odbora in se o tem dogovorila.

Predsedujoči Tone Bole: Prosim predstavnika zakonodajno-pravne komisije za stališče.

Stane Simšič: Tudi zakonodajno-pravna komisija še ni zavzela svojega stališča, zato prav tako predlagam odmor, da se sestanemo.

Predsedujoči Tone Bole: Odrjam 30 minut odmora, s predlogom, da zbor nadaljuje delo po dnevnem redu, če obe komisiji, oziroma odbora še ne bi opravila svojega dela.

(Seja je bila prekinjena ob 16.20 in se je nadaljevala ob 17.05.)

Predsedujoči Tone Bole: Predlagam, da nadaljujemo z delom. Ker odbor in komisija še zasedata, predlagam, da po prejšnjem dogovoru preidemo na 2. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968.

Predlog zakona je predložil izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je določil za svojega poročevalca tovariša Jožka Štruklja, člana izvršnega sveta. Ali želi morda besedo? (Ne.)

Predlog zakona so obravnavali odbor za finance gospodarskega zbora, skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora in zakonodajno-pravna komisija. Pismeno poročilo odbora in skupin poslancev ter zakonodajno-pravne komisije ste prejeli in pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k 3. in 4. členu zkonskega predloga. Glasovati moramo ločeno o vsakem amandmaju.

Kdor je za amandma k 3. členu, ki je razviden iz poročila zakonodajno-pravne komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Kdor je za amandma k 4. členu, ki je prav tako razviden iz poročila zakonodajno-pravne komisije, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Prehajam na glasovanje o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968 sprejel z amandmaji zakonodajno-pravne komisije k 3. in 4. členu zakonskega predloga.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o prisilni upravi nad zavodi.

Osnutek zakona je skupščini predložil v obravnavo izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je za svojega predstavnika določil dr. Ernesta Petriča, člana izvršnega sveta. Ali želi morda besedo? (Ne.) Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava sprejem zakona o prisilni upravi nad zavodi po skrajšanem postopku, in sicer kot zakonski osnutek. Ta predlog je utemeljen v pismu izvršnega sveta, ki ste ga prejeli skupaj z zakonskim osnutkom. Odločiti se moramo ali ta predlog sprejmemo, zato prosim poslance, ki se strinjajo s skrajšanim postopkom, naj dvignejo roko. (Večina poslancev dvigne roko.)

Je kdo proti? (17 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je skrajšani postopek sprejet z večino glasov.

Osnutek zakona so obravnavali odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora, skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora in zakonodajno-pravna komisija. Pismena poročila ste že prejeli. Predloženo je tudi mnenje višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani. To mnenje je obravnavala zakonodajno-pravna komisija in je tudi do tega mnenja sprejela stališče, ki je razvidno iz njenega poročila. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima poslanec dr. Stjepan Bunta.

Dr. Stjepan Bunta: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Pri glasovanju sem bil proti skrajšanemu postopku pri obravnavi tega zakona in bi želel spregovoriti v zvezi s tem nekaj besed. Pred dobrimi dvemi leti smo razpravljali v socialno-zdravstvenem zboru o novem zakonu o organizaciji zdravstvene službe in pozneje o ustavnem amandmaju, na osnovi katerega je predložen današnji zakonski osnutek. Tudi sam sem se zavzemal za možnost uvedbe prisilne uprave v zavodih. Ko pa sem dobil osnutek zakona o prisilni upravi v roke, sem bil močno presenečen nad tem, kaj pravzaprav ta zakon rešuje oziroma kaj bi lahko rešil. Dovolite, da se omejim le na zdravstvene zavode in ne na ostale zavode, ker drugih ne poznam dovolj in je morda položaj tam drugačen. Kar pa zadeva zdravstvene zavode, menim, da ta zakon pravzaprav ne rešuje dosti in bodo še vedno ostala številna vprašanja nerešena ali pa celo napačno rešena. Do tega sklepa sem prišel predvsem potem, ko sem razmišljal o položaju zdravstvenih zavodov, o načinu financiranja, o oblikovanju sredstev v zdravstvenih zavodih, o poslovanju in o različnih težavah, v katerih so se zdravstveni zavodi v zadnjih letih znašli. Menim namreč, da vnaša ta zakon, tako kot doslej že nekoliko ukrepov na področju družbenih služb, konkretno na področju zdravstva, novosti, ki niso dovolj proučene. Gre namreč za tole: zdravstvena služba in isto velja tudi za druge družbene službe, je služba posebnega pomena, opravlja posebne funkcije in nad njenim delom imajo družbeno-politične skupnosti široke ingerence. Financiranje vseh teh služb je urejeno drugače kot v gospodarstvu in ne morem se strinjati z rešitvijo, da se v to področje vnašajo ukrepi, ki so lastni le gospodarskim organizacijam. Na področju družbenih služb poznamo vrsto primerov, ko so zavodi zašli v take težave, da dejansko niso mogli izpolnjevati svojih obveznosti, vendar v pretežni meri ne po svoji krivdi, ampak zaradi nepopolnosti sistema, zaradi katerega takega zakona, kot je predložen, tudi ne moremo zanje uporabiti. Naj vas spomnim samo na položaj v kliničnih bolnišnicah pred dobrim letom, ko smo sprejemali sanacijske načrte in ukrepe v tem zavodu. Spomnim vas lahko tudi na nekatera zdravilišča. Poseben problem so bila mladinska klimatska zdravilišča, ki so morala omejevati svojo dejavnost in s tem seveda hudo prizadeti potrošnika, se pravi občana, ki ima sicer zagotovljene pravice do zdravljenja. Vendar ti zavodi niso prišli v tak položaj po lastni krivdi, ampak po neki višji sili. Če bi sedaj hoteli predloženi zakon vzeti kot odrešujočo bilko, kot nekaj, kar bi naj ta konflikt razrešilo, vidimo, da to ni mogoče, ker se na posledice objektivnih težav ne da aplicirati. Zajeti so samo tisti primeri, ko zavod noče izvrševati svojega poslanstva, ko noče zagotavljati pravic oziroma interesov občanov in ga je k temu možno prisiliti z uvedbo prisilne uprave. To pa ne rešuje najbolj perečih problemov, ki nastanejo takrat, če zavod iz objektivnih razlogov svoje dejavnosti ne more zadovoljivo opravljati. Če zakon

ne bo nudil možnosti tudi za razreševanje takih situacij, potem bomo vedno znova soočeni s težavami, ki jih poznamo že nekaj let. Še enkrat pa bi hotel opozoriti, da je morda na drugih področjih stanje drugačno. Na področju zdravstva pa mislim, da moramo izhajati iz tega, kar sedaj imamo in iz izkušenj, ki smo si jih nabrali. Zaradi tega menim, da predloženi zakonski osnutek že v načelu ne ustreza in se zato v podrobnosti ne bi spuščal. Mislim, da je zato skrajšani postopek neumesten in da je treba proučiti prav zakonska načela. Hvala lepa.

Predsedujoči Tone Bole: Kdo še želi besedo, prosim? Besedo ima poslanka Anica Okršlar.

Anica Okršlar: Ne morem razumeti in se strinjati s tem, da se poslanci odločajo za sprejem zakona po hitrem postopku, če nam je bilo v gradivu jasno povedano, da si gospodarsko sodišče in pa zakonodajno-pravna komisija in tudi pravniki niso enotni, ali je predlog v skladu z ustavo. Zato sem glasovala proti skrajšanemu postopku. Hvala.

Dr. Ernest Petrič: Tovariš predsednik, ni sicer navada, da dajemo obrazložitev zakona po tem, ko je glasovanje že mimo, vendar mislim, da bo zaradi jasnosti prav, če rečem tole: izvršni svet je predlagal, da se prva faza postopka, to je predlog za izdajo zakona izpusti, ker je menil, da je ustavni amandma zadostna podlaga za sprejem zakona. Prva faza zakonodajnega postopka pa je prav odločitev ali naj se nek zakon sploh pripravlja ali naj se ne pripravlja. Če smo se pred nekaj meseci, ob ustavni razpravi za to odločili in sprejeli tak amandma, mislim, da bi bila ponovna razprava ne glede na to, da je več kot polovica poslancev novih, verjetno neumestna.

Kar zadeva namen samega zakona, mislim, da je dovolj jasen. Nimamo namena mehanično prenašati situacij iz gospodarstva na druga področja, vendar smo menili, da je vendarle potrebno, da ima družba, še posebej na tistih področjih, ki so posebnega družbenega pomena, možnost, da v določenih, zelo izjemnih primerih, vpelje tudi prisilno upravo. Zato je bil ustavni amandma tudi sprejet.

Osnutek zakona ima po mojem mnenju jasen naslov: gre za osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi, to se pravi za uvedbo prisilne uprave. Poslanec dr. Bunta je morda upravičeno postavil vprašanja, kako pa v primerih, ko iz objektivnih težav nek zavod ne more opravljati svoje funkcije. Verjetno se je v takem primeru treba lotiti določenih ukrepov, to pa je prav prisilna uprava. Zakonski osnutek zadeva samo tiste krivdne primere, kjer gre za take situacije, ki naj se rešujejo s prisilno upravo. Če pa bodo težnje v razpravi, naj se koncepcija zakona razširi tudi na nekrivdne primere, se pravi, na tiste oblike družbene intervencije, ki nimajo značaja prisilne uprave, potem je seveda nadaljnja razprava možna. Sicer pa lahko rečem, da so bile dosedanje razprave koristne in da je izvršni svet upošteval vrsto pripomb in predlogov pri pripravi končnega besedila zakona. Hvala.

Predsedujoči Tone Bole: Kdo želi besedo prosim? Če nihče, zaključujem razpravo in predlagam, da enotni zbor delovnih skupnosti sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o prisilni upravi se sprejme.

2. Predlog zakona o prisilni upravi nad zavodi pripravi izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva pripombe zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije, odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora in pripombe skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora ter pripombe dane v razpravi na današnji seji.

3. Skupščina SR Slovenije predlaga zvezni skupščini, da čimprej odpravi temeljni zakon o zavodih in tako omogoči sprejem republiškega zakona o prisilni upravi nad zavodi.

Kdor se strinja s tem sklepom, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (4 poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je sklep z večino glasov sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki ga je predložil izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovariša Bojana Lubeja. Želi morda predstavnik izvršnega sveta zakon še ustno obrazložiti? (Ne želi.) Hvala.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava sprejem zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah po skrajšanem postopku, in sicer kot zakonski predlog. Odločiti se moramo najprej, ali ta predlog sprejmemo, zato prosim poslance, ki se s skrajšanim postopkom strinjajo, da dvignejo roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (3 poslanci dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (6 poslancev dvigne roko.) Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti z večino glasov sklenil, da bo obravnaval predloženi akt po skrajšanem postopku, in sicer kot zakonski predlog.

Predlog zakona so obravnavali odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora, odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora, skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora in zakonodajno-pravna komisija. Poročila odborov, skupine poslancev in zakonodajno-pravne komisije ste prejeli. Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker nihče ne želi razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o zakonskem predlogu v celoti, ker menim, da ni potrebno posebej glasovati o amandmaju zakonodajno-pravne komisije k naslovu zakona, ker gre za redakcijski popravek.

Kdor je za predlog zakona v celoti, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti soglasno sprejel predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilno-pravnih oseb v Socialistični republiki Sloveniji za leto 1969.

Predlog odloka je predložl izvršni svet Skupščine SR Slovenije, za svojega predstavnika pa je določil tovariša Jožka Štruklja. Ali morda želi besedo? (Ne.)

Predlog odloka so obravnavali odbor za finance gospodarskega zbora, skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora, skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Poročila odbora, skupin poslancev in zakonodajno-pravne komisije ste že prejeli.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnopravnih oseb v Socialistični republiki Sloveniji za leto 1969, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti predlog odloka soglasno sprejel.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula, ki ga je predložil izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik izvršnega sveta je tovariš Boris Vadnjal, član izvršnega sveta. Ali morda želi tovariš Vadnjal predlog še ustmeno dopolniti. (Ne.)

Predlog odloka so obravnavali odbor za finance gospodarskega zbora, skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora, skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije. Poročila odbora, skupin in zakonodajno-pravne komisije ste že prejeli. Opozarjam, da predlaga zakonodajno-pravna komisija k posameznim točkam predloga odloka nekatere spremembe, ki so razvidne iz njenega poročila.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče ne želi besedo, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Ker gre za predlog odloka, ne bomo glasovali ločeno o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k posameznim točkam, ker so ti amandmaji predvsem redakcijske narave. Kdor je za predlog odloka v celoti, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 poslanca.) Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula z večino glasov sprejel.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, in sicer na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije. Ali želi morda predstavnik te komisije besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? (Nihče.) Ker se nihče ne javi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Še prej želim ugotoviti, da predlog odloka vsebuje določbe o ustanovitvi in sestavi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti, z istim odlokom pa tudi izvolimo člane komisije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet.

V komisijo so bili izvoljeni: za predsednika Slavko Osredkar, za podpredsednika pa tovarišica dr. Aleksandra Kornhauser in Franc Lamut, za člane pa

tovariši: Boris Filli, Stane Pungerčar, Jože Suhadolnik, Janez Švajncer, Rudi Vavpetič, Oldrih Zavrnik, za sekretarja pa tovariš Janez Lukač.

S tem je dnevni red današnje seje v bistvu izčrpan, vendar bomo nadaljevali sejo z obravnavo 1. točke dnevnega reda, ki je bila prekinjena. Prosim poročevalca odborov, da da poročilo.

Mara Žlebnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Obveščam zbor, da je odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora proučil oba predložena amandmaja, amandma prosvetno-kulturnega zbora in amandma socialno-zdravstvenega zbora ter da sta bila oba amandmaja zvrnjena, in sicer iz istih razlogov, kot so bili ti že obsežno navedeni v prebranem skupnem poročilu, zlasti pa v ekspozeju predstavnika izvršnega sveta tovariša Rina Simonetija. Zato ponovna obrazložitev ni potrebna.

Predsedujoči Tone Bole: Slišali ste predlog odborov za finance obeh zborov in preden preidemo na glasovanje bi prosil, da se vrnemo nazaj k intervenciji poslanca tovariša Dušana Misa, ki je bil mnenja, da bi morali o predlogu priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v letu 1969 razpravljati delegati občin, zbrani na zasedanju v Skupščini SR Slovenije, preden o njem sklepa republiški zbor in zbor delovnih skupnosti. Prosil bi tovariša Jožeta Brileja, podpredsednika Skupščine SR Slovenije, da da pojasnilo.

Dr. Jože Brilej: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Glede na intervencijo poslanca tovariša dr. Dušana Misa, ki je bil mnenja, da bi morali o predlogu priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v letu 1969 razpravljati delegati občin, zbrani na zasedanju Skupščine SR Slovenije, bi želel dati tole pojasnilo. Ko je predsedstvo skupščine razpravljalo o tem, katera telesa so v novi skupščinski strukturi pristojna za obravnavanje določenih vprašanj, je odločilo, naj o izvajanju tekoče gospodarske politike razpravljata republiški in gospodarski zbor, o sklepih o politiki proračunske potrošnje pa republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti. Predsedstvo skupščine je namreč po 108. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije pristojno, da tolmači določbe poslovnika glede pristojnosti zborov. S tako odločitvijo je predsedstvo skupščine obenem ugotovilo, da v danem primeru ne gre za obravnavo temeljnih vprašanj našega družbeno-političnega sistema, temveč le za izvajanje že sprejete politike. Zaradi tega je tudi menilo, da ni potrebe po sklicanju zasedanja delegatov občin. Ne glede na to pa menim, da bodo občinske skupščine o teh vprašanjih nedvomno razpravljale, ker so na njih zainteresirane.

Drugo pa je vprašanje razpolaganja z imobiliziranimi sredstvi. Ko bodo pristojni zbori razpravljali o tem, pa bodo morali zvedeti za mnenje občin in zato bodo o tem vprašanju delegati občin nedvomno morali povedati svoje mnenje.

Kar pa zadeva pomislek poslanca Milana Merčuna, ga moram opozoriti na tista določila poslovnika, ki govore o sodelovanju nepristojnega zbora pri obravnanju zakonskih predlogov. Vsak zbor namreč, ki ni pristojen za sprejem določenega zakona, lahko predlaga pristojnemu zboru spremembe ali dopolnitve, če gre za vprašanje, ki ima poseben pomen za delovne ljudi, ki jih ta

zbor predstavlja. Če pristojni zbor takega predloga ne sprejme, začne teči s poslovnikom predvideni usklajevalni postopek. Zaradi tega ne moremo govoriti o kratenju samoupravnih pravic ali o preglasovanju.

Končno mi dovolite še eno pripombo. Kot predsednik skupščinske komisije za poslovnik lahko izjavim, da je komisija za skupščinski poslovnik že izdelala delovno osnovo za razpravo o poslovniku, ki naj med drugim tudi precizira pristojnosti zasedanja delegatov občin. To delovno osnovo je komisija dostavila vsem poslancem, da sodelujejo s svojimi predlogi in sugestijami pri razreševanju teh vprašanj, ki niso enostavna, posebno kar zadeva pojem temeljnih vprašanj. Na osnovi te delovne osnove in pripomb, ki jih bomo zbrali do septembra, bo komisija za skupščinski poslovnik izdelala predlog poslovnika, ki bo reševal tudi ta vprašanja.

Predsedujoči Tone Bole: Vprašam tovariša dr. Misa, ali je zadovoljen s tem pojasnilom? (Da.)

Sedaj prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju, ki ga je predložil prosvetno-kulturni zbor. Prosim, da tisti, ki so za amandma, dvignejo roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (43 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (2 poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti z večino glasov sprejel amandma, ki ga je predlagal prosvetno-kulturni zbor.

Prehajamo na glasovanje o amandmaju, ki ga je predložil socialno-zdravstveni zbor. Prosim, da tisti, ki so zanj, dvignejo roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (47 poslancev dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (2 poslanca dvigneta roko.)

Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti amandma socialno-zdravstvenega zbora z večino glasov sprejel.

Glasovati moramo še o amandmaju zakonodajno-pravne komisije, k prvemu odstavku 2. točke priporočila. Kdor je za amandma zakonodajno-pravne komisije, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (10 poslancev.) Se je kdo vzdržal? (8 poslancev.)

Ugotavljam, da je amandma zakonodajno-pravne komisije sprejet.

Mara Žlebnik: Dolžna sem opozoriti zbor, da se pravkar izglasovani amandmaji prosvetno-kulturnega zbora in socialno-zdravstvenega zbora medsebojno izključujejo in da je potrebna uskladitev teh amandmajev, kajti prosvetno-kulturni zbor je predlagal amandma samo k drugemu odstavku 2. točke priporočila, medtem ko predlaga socialno-zdravstveni zbor spremembo celotne 2. točke z dodatnim besedilom.

Predsedujoči Tone Bole: Želi še kdo besedo v tej zvezi? (Ne javi se nihče.) Ker je to vprašanje postopka, odrejam nekaj minut odmora, da se sestaneta pristojna odbora.

(Seja je bila prekinjena ob 18. uri in se je nadaljevala ob 18.30.)

Predsedujoči Tone Bole: Glede na neusklajenost sprejetega besedila sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v Socialistični republiki

Slovenji v letu 1969, ki je nastala po sprejemu amandmajev v tem zboru, predlagam, da enotni zbor delovnih skupnosti ustanovi na podlagi člena 156. poslovnika Skupščine SR Slovenije začasno komisijo, katere naloga bo, da uskladi besedilo predloga sklepa in predlaga zboru usklajeno besedilo. Šele nato, ko bo komisija pripravila besedilo, bo lahko zbor sklepal o predlogu akta v celoti.

Po dogovoru s predsedniki zborov predlagam v komisijo Franca Lamuta, Maro Žlebnik, Staneta Pungerčarja, dr. Aleksandro Kornhauser, Dušana Šinigoja, Jožeta Suhadolnika, dr. Bojana Špicarja, dr. Albina Pečavarja in Antona Grebenška s tem, da si komisija sama izvoli predsedujočega in da si določi poročevalca na zboru. Pri delu komisije naj sodeluje tudi zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Dajem takšen predlog zboru v odločanje. Kdo je za ta predlog? (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog sprejel in prosim komisijo, da prične z delom. Odrejam 15 minut odmora, da počakamo na rezultate dela komisije.

(Seja je bila prekinjena ob 18.35 in se je nadaljevala ob 19.50.)

Predsedujoči Tone Bole: Nadaljujemo z delom. Začasna komisija je za svojega poročevalca imenovala tovarišico Maro Žlebnik in jo prosim, da da poročilo, katerega ste pismeno pravkar prejeli.

Mara Žlebnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Začasna komisija enotnega zbora delovnih skupnosti, ki je bila ustanovljena za uskladitev sprejetih amandmajev k predlogu sklepov in priporočil o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969, je na seji dne 16. julija 1969 soglasno sprejela naslednji predlog sprememb in dopolnitev, ki naj jih sprejme enotni zbor delovnih skupnosti:

Del druge točke pod II priporočila naj se spremeni tako, da se glasi: »Samoupravne skupnosti, izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven določeno v začetku leta s finančnimi načrti, presežke dohodkov, za kolikor presegajo mesečno kumulativno dinamiko pa naj ne trošijo, temveč naj jih sproti vnašajo na svoje posebne račune pri SDK.

Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki so planirale osebne dohodke pod 9 %, lahko, upoštevajoč predvideni poprečni porast osebnega dohodka v republiki 9 %, revidirajo za tak predvideni porast osebnega dohodka finančne načrte. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev lahko upoštevajo tudi porast števila zaposlenih na planirani porast v republiki, to je za 1 %. Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev naj imobilizirajo dohodke nad to ravnijo. Izobraževalne skupnosti naj imobilizirana sredstva po sprejetih zaključnih računih namenijo za kritje materialnih stroškov in za najnujnejši razvoj. Druge samoupravne skupnosti bodo o uporabi imobiliziranih sredstev odločale na podlagi sprejetih družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970.« Hvala lepa.

Predsedujoči Tone Bole: Slišali ste predlog začasne komisije. Začenjam razpravo o predlogu. Prosim, kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Ker se

nihče ne javi k razpravi, dajem predlog začasne komisije na glasovanje. Kdor je za predloženi predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (29 poslancev.) Se je kdo vzdržal? (3 poslanci.)

Ugotavljam, da je predlog začasne komisije sprejet. Sedaj moramo preiti na glasovanje o predlogu sklepa in priporočila v celoti.

Kdor je za predlog sklepa in priporočila, naj dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdor je proti, naj prosim dvigne roko. (23 poslancev.) Se je kdo vzdržal? (4 poslanci.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 skupaj s predloženimi amandmaji.

Želim vas obvestiti, da mi je predsednik republiškega zbora poslal pismo, ki ste ga že prejeli in ugotavljam, da besedilo, kot smo ga sedaj sprejeli, ni usklajeno z besedilom, ki ga je sprejel republiški zbor. Zato predlagam enotnemu zboru, da o tem obvestimo republiški zbor. Možno je, da bo moralo priti do usklajevalnega postopka, zato že sedaj predlagam v skupno komisijo Franca Lamuta, dr. Aleksandro Kornhauserjevo in dr. Bojana Špicarja. Ali se zbor strinja s tem predlogom? (Da.) Odrejam odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 20. uri in se je nadaljevala ob 20.30.)

Predsedujoči Tone Bole: Od predsednika republiškega zbora sem prejel tole pismo:

Sporočam vam, da je republiški zbor razpravljal o amandmajih, ki jih je k 2. točki pod II predloga sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v Socialistični republiki Sloveniji v letu 1969 sprejel enotni zbor delovnih skupnosti, in jih zavrnil.

Sprejel pa je k tej točki naslednjo spremembo: Drugi odstavek te točke se glasi: »O uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodišč za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970, upoštevaje pri tem materialne posledice nestabilnosti in zvišanja cen nad predvideno raven, ki so se v teh področjih odražale v letošnjem letu.«

Republiški zbor je to spremembo sprejel, upoštevaje intencije izražene v amandmajih enotnega zbora delovnih skupnosti z željo, da doprinese k dokončnemu zbliževanju stališč obeh zborov.

Prosim predstavnika republiškega zbora tovariša Florjančiča, da predlog obrazloži.

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Najprej se vam zahvaljujem za možnost, da lahko govorim pred vašim zborom, pred katerega prihajam po sklepu republiškega zbora, ki je pred tem razpravljal o vaših amandmajih in sprejel stališče, o katerem vas je tovariš predsednik obvestil. Pri tem je razprava v našem zboru v celoti upoštevala želje in zahteve vašega zbora, vendar se je nagibala k temu, da vendarle v sklopu celotnih prizadevanj in predlogov dokumentov tako kot so bili predloženi skupščini, ni moč upoštevati vseh predlogov, ki so bili v vaših amandmajih dani. To pa zaradi tega, ker bi to vendarle pomenilo precejšen odstop od prvotnih načel,

ki so razpravo v republiški skupščini pogojevali in na podlagi katerih smo sploh začeli razpravljati. Pri tem mi dovolite, da prav na kratko povzamem osnovne misli in osnovne ugotovitve, ki so v razpravi v republiškem zboru o predloženih dokumentih prevladovale. Te pa so:

1. da pomeni imobilizacija sredstev, ki se zbirajo v proračunih, tako v republiškem in v proračunih posameznih samoupravnih skupnosti nad predvideno ravnijo, predvideno za letošnje leto, zmanjšanje povpraševanja na trgu in torej deluje v smeri stabilizacije;

2. da omogoča trošenje zbranih sredstev v času in za namene, ki bodo najprimernejši;

3. da potrjuje našo dejansko pripravljenost, da besede spremenimo v dejanja, mislim zlasti na to, da razbremenimo v določenem smislu gospodarstvo in da racionaliziramo splošno porabo;

4. da vnašajo dejansko novo kvaliteto v našo družbeno prakso, ki je v tem, da odločno ukrepamo tedaj, ko so sredstva na razpolago in ne samo tedaj, ko sredstev nimamo;

5. da krepijo usmeritev k stabilizaciji gospodarskih in družbenih gibanj;

6. da ustvarijo določene družbene rezerve, ki so nujen element stabilnih družbenoekonomskih odnosov in gibanj.

Izhajajoč iz teh stališč je republiški zbor na podlagi razprav o vaših amandmajih sprejel kompromisno stališče, ki ga vam sedaj tudi posreduje, s tem, da se pri določanju družbenoekonomskih izhodišč za leto 1970 upoštevajo tudi materialne posledice nestabilnosti in zvišanje cen nad predvideno ravnijo.

Menimo, da je to kompromisen predlog, ki v veliki meri upošteva tudi vaše amandmaje in želje in da je mogoče na podlagi tega predloga doseči sporazum o tako pomembnem vprašanju v današnjem času.

Predsedujoči Tone Bole: Pričenjam razpravo o predlogu, ki ga je dal republiški zbor. Prosim, kdo želi besedo. Besedo ima Mara Žlebnik.

Mara Žlebnik: Tovariš predsednik, tovariši poslanci! V tem času se sicer nisem utegnila posvetovati s člani odbora za finance gospodarskega zbora, sodim pa spričo vseh razprav, ki so se o tem vprašanju vodile na treh dosedanjih skupnih sejah odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora, da lahko dokaj suvereno izrazim v imenu odbora soglasje k temu stališču, kakor je bilo izglasovano v republiškem zboru. Menim namreč, da je bolj smotrno, če prenesemo razpravo o porabi teh sredstev na jesenske mesece, ko bomo imeli pred seboj že jasnejšo sliko o tem, kako bodo gibanja dejansko tekla, in ko bomo imeli že tudi predložene programe potreb vseh posameznih dejavnosti. Zato sodim, da predlagano besedilo v ničemer ne negira potreb in ne prejudicira nivoja bodoče skupne porabe in predlagam, da skušamo soglašati s takim kompromisnim predlogom, kakor ga je izglasoval republiški zbor.

Predsedujoči Tone Bole: Besedo ima tovariš Miloš Poljanšek.

Miloš Poljanšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši poslanci! Rad bi povedal na kratko tole: Mislim, da je razumno in pametno, da smo prišli do takšne solucije, ki je sprejemljiva za nas vse in še posebej v atmosferi, v kateri vsi skupaj spoznavamo nujo in potrebo po ukrepih, ki bodo po eni

strani zajezili inflatorne pojave, po drugi strani pa vendarle omogočili, da bi ne nastajale zaradi velikih gibanj prevelike razlike v tistem sanacijskem programu, za katerega vsaj na področju šolstva menimo, da je realizacija nujna in potrebna. Prepričan sem, da je konfrontacija pogledov in stališč na tako parlamentarno visok način, kakršnega smo danes doživeli, vendarle dober znak, da bomo v stanju tudi v prihodnje reševati pereča vprašanja predvsem s potrebnim političnim posluhom, ker bi, osebno vsaj menim tako, naredili resno napako, kolikor bi se danes razšli, ne da bi dosegli razumen in koristen sporazum. Hvala!

Predsedujoči Tone Bole: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker se nihče več ne javlja k besedi, zaključujem razpravo in dajem predlog republiškega zbora na glasovanje. Kdor je za predloženi predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Je kdo proti? (9 poslancev.) Se kdo vzdržuje? (5 poslancev.) Ugotavljam, da je enotni zbor sprejel predloge republiškega zbora in je s tem ta del usklajen z besedilom, ki ga je sprejel republiški zbor.

Moramo pa doseči še uskladitev, da se na prvi strani, prvi stavek 1 odstavka spremeni tako, da se glasi: »Prekomerna masa denarja na trgu, rast gospodarske aktivnosti v nestabilnih pogojih na tržišču in porast osebnih dohodkov v letošnjem letu imajo za posledico prekomerno naraščanje proračunskih dohodkov in dohodkov skladov samoupravnih skupnosti.«

Na drugi strani pa se pod točko 3 v drugi vrsti prve alinee doda med besedama »predloži« in »ukrepe« beseda »čimprej«.

Prosim, če se zbor strinja s takšno dopolnitvijo dokumenta? Kdo je za tako dopolnitev, naj prosim dvigne roko. (Večina poslancev dvigne roko.) Kdo je proti? (En poslanec.) Se je kdo vzdržal? (4 poslanci.)

Ugotavljam, da je enotni zbor delovnih skupnosti sprejel z nadnadnim usklajevalnim postopkom predlog akta v enakem besedilu kot republiški zbor. S tem je predlog sklepa sprejet.

Zaključujem prvo sejo enotnega zbora delovnih skupnosti in se vam zahvaljujem za sodelovanje. Hvala lepa!

(Seja je bila zaključena ob 20.40.)

SKUPNE SEJE

1. seja

(9. maja 1969)

Predsedoval: Ivan Kronovšek,
po letih najstarejši poslanec in

Sergej Kraigher,
predsednik Skupščine SR Slovenije

Začetek seje ob 9. uri.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Tovarišice in tovariši poslanci. Na podlagi 7. člena odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije, pričenjam kot najstarši navzoči poslanec 1. skupno sejo vseh zborov Skupščine SR Slovenije, ki jo je sklical na podlagi prvega odstavka tega člena predsednik Skupščine SR Slovenije tovariš Sergej Kraigher.

Ugotavljam, da so bili na sejah zborov verificirani mandati 90 poslancev republiškega zbora, 75 poslancev gospodarskega zbora, 60 poslancev prosvetno-kulturnega zbora in 60 poslancev socialno-zdravstvenega zbora.

Obveščam vas, da so za današnjo sejo opravičili svojo odsotnost naslednji poslanci: od republiškega zbora Mirko Žlender, od gospodarskega zbora Ivan Atelšek, Stanko Božič in Alojz Žokalj.

Ugotavljam, da je navzočih večina članov vsakega zbora in da je skupna seja sklepčna.

Predlog dnevnega reda za današnjo sejo vam je bil poslan s sklicem seje in sicer:

1. izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine SR Slovenije;
2. izvolitev poslancev v zbor narodov zvezne skupščine.

Se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Poslanci se strinjajo.) Je kdo proti temu dnevnemu redu? (Nihče.)

Ker ni, ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine SR Slovenije.

Najprej bomo volili predsednika Skupščine SR Slovenije.

Po določbah 356. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga kandidata za predsednika skupščine komisija za volitve in imenovanja. Predlaga pa ga lahko tudi skupina najmanj 20 poslancev na lastno pobudo ali na predlog republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Predlog kandidature je treba izročiti predsedniku skupščine pismeno najmanj dan pred začetkom seje, na kateri bo predsednik izvoljen. Poslancem mora biti predlog na razpolago do začetka seje.

Komisija za volitve in imenovanja je predložila svoj predlog, ki vam je bil razdeljen. Ali želi predstavnik komisije predlog še ustno obrazložiti? (Da.) Predlog bo ustno obrazložil predsednik komisije za volitve in imenovanja tovariš Marjan Orožen.

Marjan Orožen: Tovarišice in tovariši poslanci! Menim, da predlog, ki ga skupščini daje komisija za volitve in imenovanja, ne potrebuje podrobnejše razlage, vendarle pa mi dovolite, da v imenu komisije opozorim na nekatere razloge, ki smo jih pri pripravljanju predlogov upoštevali.

Znano vam je, da sta predsedstvo in izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije na skupini seji dne 10. marca na predlog koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije sklenila predlagati kandidaturo tovariša Sergeja Kraigherja. O tem je bila obveščena vsa slovenska javnost. Ta kandidatura je dobila polno podporo družbeno-političnih in drugih organizacij ter številnih družbenih institucij v republiki in v občinah. Podpora predlogu Socialistične zveze delovnega ljudstva temelji na osebnih in družbenih kvalitetah kandidata. Te so se izrazile skozi njegovo delo v skupščini in naporih, ki jih je kot njen predsednik vlagal v utrjevanje in nadaljnje razvijanje samoupravnih odnosov v Sloveniji, uveljavanje ter uresničevanje družbene in gospodarske reforme, trasiranje osnov in poti za dolgoročni nacionalni razvoj in hitrejši gospodarski napredek naše republike, v utrjevanje demokratičnih odnosov in enakopravnosti narodov in narodnosti v okviru jugoslovanske socialistične skupnosti.

Komisija za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije se je na svoji včerajšnji seji pridružila omenjenim razlogom, zlasti še zato, ker je prepričana, da je predlagani kandidat za predsednika, tovariš Sergej Kraigher, v svoji dosedanji dveletni mandatni dobi na tej funkciji s svojimi pogledi in delom za razvoj in učinkovitost našega skupščinskega sistema prispeval pomemben delež k temu, da je Skupščina SR Slovenije v preteklih dveh letih z uspehom uresničevala svojo predstavniško in družbeno-politično vlogo.

Glede na to v imenu komisije za volitve in imenovanja skupni seji vseh zborov skupščine predlagam, da za predsednika Skupščine SR Slovenije ponovno izvoli tovariša Sergeja Kraiherja.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Hvala lepa! Prehajamo na razpravo komisije za volitve in imenovanja. Želi morda kdo besedo? Prosim, besedo ima dr. Vojan Rus.

Dr. Vojan Rus: Spoštovani tovariši! Ne bi želel zavirati naše delo, bi pa imel nekaj pripomb ob izvolitvi vodečih organov skupščine. Te pripombe se ne nanašajo na ta konkretni primer, ki ga imamo pred seboj, ampak veljajo

tako za izvolitev predsedstva skupščine, predsedstva republiškega zbora, kot tudi celotnega izvršnega sveta.

Pripombe se ne nanašajo na osebe, pač pa se nanašajo na politično vsebino načina izvolitve. Mislim, da obstojijo glede tega določene pomanjkljivosti, ki se morda že sedaj lahko deloma popravijo. Gre namreč za to, da so kandidati že dolgo znani, da pa doslej ni bilo nobene, po mojem mišljenju zadosti organizirane politične diskusije o njihovih osebnih zamislih glede smotrov, za katerimi bodo težili v naslednjih štirih letih.

Ta diskusija se seveda takoj lahko začne. Vsi organi, ki jih danes volimo, so izvrševalci volje skupščine in bi zato bilo razumljivo, da jim pred izvolitvijo poslanci postavijo tista vprašanja, za katera menijo, da so najpomembnejša za politično vsebino dela skupščine v naslednjih štirih letih in ki bodo potem tudi obvezovala te izvršne organe, ali pa ustvarila jasen, principialen odnos med poslanci in med izvršnimi organi. Če ne bi bilo strinjanja, potem bi namreč bilo jasno, da že v začetku ni glede nekaterih bistvenih principialnih vprašanj potrebne skladnosti.

Seveda bi lahko kdo rekel, da imamo vsi skupen volilni program Socialistične zveze, s katerim se seveda tudi jaz strinjam, ker sem pri njegovem sprejetju sodeloval, da imamo sklepe IX. kongresa in da je to naš skupni program. Vendar mislim, da to ni dovolj. Ti sklepi in ta program so sorazmerno zelo splošni, nekateri od njih pa bodo veljali tudi za razdoblje po štirih letih. Razen tega ni zadosti razviden vrstni red nalog v teh programih, zlasti glede njihove pomembnosti in ne samo glede časa, ni zadosti vidno, katere naloge so najbolj ključne in kako se vežejo z drugimi.

Iz teh programov tudi ni razvidno, na kakšen način bo pri njihovem uresničevanju prav skupščina prispevala svoj delež. Zato mislim, da bi bila diskusija glede osebnih zamisli kandidatov in glede njihovih ciljev v naslednjih štirih letih lahko principialno utemeljena. To ne bi pomenilo, da so, denimo, proti volilnemu programu, ampak gre le za njegovo bistveno operacionalizacijo in konkretizacijo. Nam se lahko dogodi, da bomo veliko svojih sil porabili na primer za diskusijo o stvareh, ki niso napačne, ki pa niso prvenstvene, ne bi se pa usmerili na tiste stvari, ki so najbolj ključne. V tem bi bil smisel te operacionalizacije.

Nekatera konkretna vprašanja glede stališč kandidatov pa bi načel šele takrat, ko se bo razpravljalo o mandatarju in o sestavu izvršnega sveta, ker se mi zdi, da ima ta organ v našem sistemu najpomembnejšo vlogo glede konkretizacije in operacionalizacije skupnih ciljev.

Predsedujoči Ivan Kronovšek: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker ne, bi nadaljevali z našim dnevnim redom.

Po določbah poslovnika se volitve predsednika skupščine lahko opravijo, če je na seji navzočih večina poslancev vsakega zbora. Že uvodoma smo ugotovili, da je navzočih večina poslancev vsakega zbora in je torej skupna seja sklepčna.

Kandidat je izvoljen, če je zanj glasovala večina navzočih poslancev.

Poslovnik dalje določa, da se volitve predsednikov opravijo javno, razen če se skupščina na predlog poslanca, ki ga podpre najmanj še deset poslancev strinja, da se glasuje tajno. Praviloma se torej glasuje javno.

Ali ima morda kdo kakšen drug predlog? (Ne javi se nihče.) Ker drugega predloga ni, prehajamo na javno glasovanje.

Javno glasovanje se opravi z dviganjem rok. Prosim poslance, ki so za predlog komisije za volitve in imenovanja, da se za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvoli tovariš Sergej Kraigher, da dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je morda kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog za izvolitev soglasno sprejet. (Dolgotrajno ploskanje.)

Tovarišu predsedniku Sergeju Kraigherju iskreno čestitamo ob izvolitvi in mu želim še v prihodnje kar največ uspehov pri njegovem odgovornem delu. Prosim ga, da prevzame vodstvo seje.

Predsednik Sergej Kraigher: Tovarišice in tovariši! Dovolite, da se najprej zahvalim za izkazano zaupanje in hkrati izjavim, da bom po svojih zmožnostih in možnostih storil vse, da to zaupanje opravičim. Prepričan sem, da bomo v tej skupščini s skupnimi napori in vsak za sebe na svojem delovnem področju izražali in uveljavljali osnovne interese naših delovnih ljudi in občanov, naših volivcev in jih usklajevali s potrebami našega celotnega družbenega razvoja.

Prepričan sem tudi, da bomo posredovali izkušnje, ki smo si jih pridobili in ki so si jih pridobili naši delovni ljudje v dolgoletni izgradnji naše samoupravne družbe in še posebej v uresničevanju načel nove ustave — ustave naše samoupravne družbe ter v izvajanju družbene in gospodarske reforme, ki posebno v zadnjih letih tako globoko posega na vsa področja našega družbenega življenja.

Prav tako sem prepričan, da bomo s polno odgovornostjo zadovoljili vsem nalogam, ki jih prevzema republika, tako za svoj lasten razvoj v političnem in družbenem položaju, v katerem se rešuje bodočnost našega naroda in naše republike, kot tudi za razvoj Jugoslavije, na samoupravnih osnovah zgrajene socialistične skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti. S tem mislim, da bomo tudi najboljše izpolnili svoj internacionalistični dolg, ki ga imamo do mednarodnega delavskega gibanja in do velike vloge, ki jo Jugoslavija vrši v utrjevanju miru v svetu in v izgrajevanju novih, na humanih osnovah temelječih socialističnih odnosih med ljudmi in odnosov med narodi in državami na podlagi enakopravnosti. S tem bomo tudi kot Slovenci najbolje krepili svoj mednarodni položaj in zagotovljali vsem Slovencem ugodnejše pogoje za svoje življenje in svoj razvoj. (Dolgotrajno ploskanje.)

Nadaljujemo sejo z volitvami podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Po poslovniku skupščine ima Skupščina SR Slovenije dva podpredsednika. Podpredsednika se volita po istem postopku kot predsednik skupščine.

Predloge za kandidate lahko da komisija za volitve in imenovanja ali skupina najmanj 20 poslancev na lastno pobudo ali na predlog republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Predlog kandidature je treba izročiti najmanj dan pred začetkom seje, poslancem pa mora biti predlog na razpolago do začetka seje.

Poslovnik nadalje določa, da se volitve podpredsednikov opravijo javno, razen če skupščina na predlog poslanca, ki ga podpre najmanj deset poslancev, sklene, da se glasuje tajno. Glasuje se o vsakem podpredsedniku posebej.

Komisija za volitve in imenovanja je predložila svoj predlog, ki vam je bil razdeljen. Ali želi predstavnik komisije predlog še ustno obrazložiti? Prosim!

Ivan Renko: Komisija je sklenila, da da pismeno obrazložitev in nima za potrebno, da da še ustno obrazložitev. Kolikor pa so še kakšna vprašanja, sem kot predstavnik te komisije pripravljen dati še ustno obrazložitev. Hvala.

Predsednik Sergej Kraigher: Komisija torej ne smeta za potrebno, da da še ustno obrazložitev, pripravljena pa je dati odgovore na vprašanja.

Prehajamo na razpravo o predlogu komisije za volitve in imenovanja. Kdo želi besedo? (Ne javi se nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje.

Kot sem že omenil, se praviloma glasuje javno, razen če sklene skupščina na predlog poslanca, ki ga podpre še najmanj deset poslancev, da se glasuje tajno. Ima morda kdo kak tak predlog? (Ne javi se nihče.)

Če nihče, prehajamo na javno glasovanje. Glasuje se o vsakem podpredsedniku posebej. Javno se glasuje z dviganjem rok. Prosim poslance, ki so za predlog komisije za volitve in imenovanja, da se za podpredsednika Skupščine SR Slovenije izvoli dr. Jože Brilej, naj dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednika Skupščine SR Slovenije izvoljen dr. Jože Brilej.

Prehajamo na volitve naslednjega podpredsednika. Prosim poslance, ki so za predlog komisije za volitve in imenovanja, da se za podpredsednika Skupščine SR Slovenije izvoli tovariš Marjan Orožen, da dvignejo roko. (Vsi poslanci dvignejo roko.) Hvala. Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Hvala.

Ugotavljam, da je za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvoljen Marjan Orožen.

Oba podpredsednika prosim, da zavzameta svoje mesto za predsedniško mizo.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na izvolitev poslancev v zbor narodov zvezne skupščine.

Po amandmaju VIII k ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije delegirajo republike v zbor narodov zvezne skupščine po 20 poslancev. Poslanske kandidate za zbor narodov predlaga in predlog liste kandidatov sestavlja republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudsta je predlog liste kandidatov po zakonu o volitvi zveznih poslancev poslala republiški volilni komisiji. Ta je ugotovila, da so pri predlaganih kandidatih izpolnjeni pogoji, ki jih predpisuje zakon in potrdila predlagano listov kandidatov.

Odločbo republiške volilne komisije o potrditvi predloga liste kandidatov za poslance zbora narodov zvezne skupščine ter poročilo izvršnega odbora republiške konference Socialistične zveze ste prejeli. Ali želi predstavnik republiške konference Socialistične zveze predlog liste kandidatov še ustno obrazložiti? (Ne želi.)

Postopek za volitve poslancev v zbor narodov zvezne skupščine predpisujeta poslovnika Skupščine SR Slovenije ter zakon o volitvah zveznih poslancev. Ob uporabi teh določb je volilni postopek takle:

Volitve vodi predsednik skupščine ob sodelovanju tajnika skupščine in dveh poslancev, ki ju določi skupna seja.

Za določanje na skupni seji vseh zborov je potrebna navzočnost večine poslancev vsakega zbora.

Voli se tajno z glasovnicami, na katerih so po vrstnem redu vpisana imena vseh kandidatov tako, kakor jih vsebuje potrjena lista kandidatov za poslance zbora narodov zvezne skupščine. Pri imenu vsakega kandidata mora biti zaporedna številka. Voli se tako, da poslanec obkroži zaporedne številke pred tistimi kandidati, ki jih voli.

Predlaganih je 25 kandidatov. Od tega moramo izvoliti 20 poslancev. Izvoljeni so tisti kandidati, ki so dobili večino glasov vseh poslancev. Če pri glasovanju o predlaganih kandidatih, 20 kandidatov ni dobilo potrebno večino, se za neoddana poslanska mesta volitve ponovijo med tistimi kandidati, ki niso dobili več kot polovico glasov vseh poslancev. Če sta dva ali več kandidatov dobili enako zadostno število glasov za zadnje poslansko mesto, se ponovi glasovanje med njimi. Če niti pri ponovnem glasovanju ne dobi potrebne večine toliko kandidatov, kolikor se voli poslancev v zbor narodov zvezne skupščine, se mora ves volilni postopek za neoddana poslanska mesta ponoviti. To se pravi, da je treba ponoviti ves kandidacijski postopek. Ponovno se morajo sestati republiška kandidacijska konferenca in občinske kandidacijske konference.

Predlog kandidature je treba nato predložiti republiški volilni komisiji, da ga potrdi in se šele nato lahko ponovno izvedejo volitve na skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije. Če niti na teh ponovnih volitvah niso izvoljeni kandidati, ki jih je predlagala republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva, lahko na isti seji predlaga kandidate za nezasedena poslanska mesta najmanj 30 poslancev, od katerih mora biti vsaj 5 poslancev vsakega zbora republiške skupščine.

Prehajamo torej na volitve. Predlagam, da mi pri volilnem postopku pomagata poleg tajnika skupščine še poslanca Janko Česnik in Vlado Črne. Ali se strinjate s predlogom? (Da.) Oba poslanca prosim, da prideta k predsedniški mizi.

Predlog kandidatov za poslance v zboru narodov zvezne skupščine ste prejeli. Za izvedbo volitev je tehnično vse pripravljeno, zato prosim, da ostanete na svojih mestih, da prinesejo glasovnice in volilne spiske.

Obveščam, da glasujete tako, da na glasovnici obkrožite številko pred imeni kandidatov, ki jih volite. Obkrožiti morate zaporedno številko največ 20 kandidatov, sicer je glasovnica neveljavna. Poslanci vsakega zbora naj brez posebnega poimenskega poziva pridejo vsak k mizi tu spredaj, ki je označena z naslovom njihovega zbora in tam prevzamejo glasovnico. Ko bo poslanec glasovnico izpolnil, naj jo odda v eno izmed volilnih skrinjic, ki so v dvorani.

Začenjamo z volitvami in prosim poslance, da prihajajo posamič po glasovnice.

Odrejam glasovanje in bomo sejo ponovno nadaljevali po zaključnem glasovanju, ko bomo ugotovili rezultate volitev. Sejo bomo nadaljevali čez eno uro.

(Seja je bila prekinjena ob 9.30 in se je nadaljevala ob 10.45.)

Predsednik Sergej Kraigher: Nadaljujemo s sejo. Poročilo o izidu volitev poslancev zbora zvezne skupščine je naslednje:

Na skupni seji vseh zborov Skupščine SR Slovenije, dne 9. maja, je bilo pri volitvah navzočih od 90 poslancev republiškega zbora 90 poslancev, od 75 poslancev gospodarskega zbora 68 poslancev, od 60 poslancev prosvetno-

kulturnega zbora 57 poslancev in 60 poslancev socialno-zdravstvenega zbora 60 poslancev. Navzočih je bila torej večina poslancev vsakega zbora.

Skupno je glasovalo 275 poslancev. V glasovalne skrinjice je bilo oddanih 275 glasovnic.

Kandidati za poslance zbora narodov zvezne skupščine so prejeli: Roman Albreht 205 glasov, Živa Beltram 150, Borut Bohte 210, Marko Bulc 259, Rado Dvoršak 190, Franc Hudej 158, Radoslav Jonak 169, Sveto Kobal 232, Vera Kolarič 214, Tone Kropušek 216, Anica Kuhar 193, Tine Lah 240, Drago Lipič 211, Jože Lončarič 201, Miran Mejak 258, Franček Mirtič 208, Bojan Polak 221, Zoran Polič 233, Tine Remškar 198, Mitja Ribičič 262, Vitja Rode 197, Marjan Rožič 139, Joža Vilfan 264, Marija Vogrič 149, Beno Zupančič 248.

V zbor narodov zvezne skupščine so izvoljeni naslednji poslanci: Roman Albreht, Borut Bohte, Marko Bulc, Rado Dvoršak, Sveto Kobal, Vera Kolarič, Tone Kropušek, Anica Kuhar, Tine Lah, Drago Lipič, Jože Lončarič, Miran Mejak, Franček Mirtič, Bojan Polak, Zoran Polič, Tine Remškar, Mitja Ribičič, Vitja Rode, Joža Vilfan in Beno Zupančič.

Izvoljenim poslancem bodo izdana pismena potrdila o izvolitvi.

S tem je dnevni red seje izčrpan in zaključujem sejo. Poslance obveščam, da bo nadaljevanje seje gospodarskega zbora čez 10 minut v mali dvorani, prosvetno-kulturnega zbora čez 10 minut v veliki dvorani, socialno-zdravstvenega zbora pa čez pol ure v dvorani izvršnega sveta, Prešernova 8. Seja republiškega zbora bo ob 13. uri v tej dvorani.

(Seja je bila zaključena ob 10.50.)

PRILOGE

Poročila odborov in komisij, ki k temeljnemu aktu ne predlagajo sprememb ali dopolnitev in ki v svoji obrazložitvi ne navajajo vsebinsko novih argumentov, so v prilogah označena samo z navedbo odbora ali komisije, ki je poročilo pripravil, ter z datumom in opravilno številko poročila.

Ivan Kreft,

poslanec republiškega zbora

Prvo vprašanje

Med občinami, ki so začele graditi prepotreben novi šolski prostor šele po reformi, je tudi obmejna občina Gornja Radgona. Pred reformo, to je pred letom 1965, ta občina več kot petdeset let ni zgradila nobene nove šole. Zamujeno bi želela čimprej nadoknaditi, saj je nevzdržno, da zaradi slabih učnih pogojev konča šolo le dobra polovica učencev v tej obmejni občini. Učencem, ki je ne končajo, pa je pot do poklica doma zaprta, tako da so začeli odhajati kot vajenci v uk v Avstrijo, kjer jih sicer radi sprejemajo, toda hkrati tudi izkoriščajo in odtujujejo. Nekateri izmed njih se morda ne bodo vrnili nikoli več.

Republiška izobraževalna skupnost kljub večjim sredstvom, s katerimi letos razpolaga, ne bo mogla zadovoljiti vseh potreb. Po zveznem predpisu se lahko uporabi za gradnjo šolskih prostorov, ki bodo služili tudi za celodnevno varstvo učencev, še predpisan odstotek sredstev iz hranilnih vlog. Ta zvezni predpis omogoča, da se v celoti ugodi vsem prosilcem, ki bi začeli graditi novi šolski prostor že letos. Žal pa je glede pogojev še marsikaj premalo jasno.

Prosim izvršni svet Slovenije, da odgovori na vprašanje, kaj so njegovi organi ukrenili: prvič, da bi bila bančna sredstva investitorjem na razpolago pravočasno, to je pred potekom letošnje gradbene sezone, in drugič, kaj so ukrenili, da bi bili pogoji bančnega kreditiranja sprejemljivi tudi za manj razvite občine.

Drugo vprašanje

Predstavniški organi republik in federacije so že pred enim letom razčistili problem obveznosti federacije do investicij, predvidenih v družbenem planu razvoja Jugoslavije do 1970. leta. Pri tem so ugotovili, da bo znašal deficit do leta 1970 152 milijard starih dinarjev. Napovedujejo pa, da bo deficit v bilanci federacije večji, saj je že v lanskem letu znašal 113 milijard starih dinarjev. Obveznosti federacije za investicije v tem letu pa niso bile realizirane v znesku 40 milijard starih dinarjev, večkrat pa presegajo planirani deficit

manjkajoča sredstva za kreditiranje izvoza opreme in za izvajanja del v tujini. Po določilih plana in po sklepih zvezne skupščine bi morali investicijsko in drugo potrošnjo federacije uskladiti z razpoložljivimi sredstvi, ne pa zahtevati od kogarkoli, tudi ne od narodne banke, novih sredstev.

Prosim za odgovor na vprašanje:

1. Ali je prejšnji zvezni izvršni svet, ki je odgovoren za takšno stanje, konzultiral slovenski izvršni svet o tem, kako pokriti primanjkljaj, ne da bi bilo prizadeto vse jugoslovansko gospodarstvo?

2. Če je bil konzultiran, kakšno stališče je zavzel do tega problema?

Tretje vprašanje

Zahteva po novi šoli v Vidmu ob Ščavnici je stara. Posredno je bila navzoča tudi na peti seji republiškega zbora Ljudske skupščine ljudske republike Slovenije dne 28. decembra 1958. Takrat je republiški zbor sprejel zakon o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v Ljudski republiki Sloveniji. Po tem zakonu je bilo ukinjenih 19 občin v 6 okrajih. Med občinami, ki so bile ukinjene, je bila tudi občina Videm ob Ščavnici. Prebivalstvo je želelo ukinitev občine preložiti za dve ali tri leta, da bi v tem času uresničilo nekatere svoje načrte, tako tudi gradnjo nove šole.

V razpravi v republiškem zboru (stenografski zapiski 5. seje republiškega zbora dne 28. decembra 1958, stran 43) je republiški poslanec in predsednik okraja Murska Sobota daljšo razpravo o tem vprašanju zaključil takole:

»Mnogo je bilo govora tudi, da so nekatere pridobitve v tej občini, oziroma kar se gradi, zasluga občine. Tako so predvidene gradnje in razni objekti, ki jih je dosedanja občina sprejela v svoj perspektivni plan, po sklepu okrajnega ljudskega odbora prenesene tudi v perspektivni plan skupne občine. Z administrativnimi mejami vse to res nima nobene posebe zveze. To je nekoliko razlogov, ki že sami po sebi zadoščajo, da je okrajni ljudski odbor dal predlog za odpravo občine Videm ob Ščavnici.«

Iz zgoraj omenjenih in drugih razlogov sta dali občina Gornja Radgona in republiška izobraževalna skupnost gradnjo prve etape šole v Vidmu ob Ščavnici v svoj letošnji program, tako da je občina svoj denarni prispevek že zagotovila, republiška izobraževalna skupnost pa bo v prihodnjem letu kreditirala prvo etapo gradnje s 65 milijoni starih dinarjev.

Vprašujem ali sekretariat za kulturo in prosveto ter republiška izobraževalna skupnost priznavata tak dogovor svojih predstavnikov z občinskimi in ali sta pripravljena pomagati pri premagovanju tehničnih težav, kolikor bi se pojavile, ker bodo prvo etapo nove šole začeli graditi že letos?

Četrto vprašanje

12. oktobra 1968 je Jugoslavija sklenila z ZR Nemčijo sporazum o socialnem zavarovanju, ki urejuje predvsem pravice naših delavcev, zaposlenih v ZRN.

ZR Nemčija sporazuma doslej še ni ratificirala, pristala pa je na to, da še pred ratifikacijo začne izplačevati po sporazumu našim delavcem otroške dodatke za njihove otroke, pod pogoji, ki so določeni v sporazumu, od 1. maja 1969 dalje.

29. in 30. aprila letos – o tem smo brali v časopisih – je bila v Jugoslaviji nemška delegacija, ki se je z našimi pristojnimi organi pogovarjala o izvedbi izplačevanja otroških dodatkov našim delavcem. Med drugim so se dogovorili, da morajo upravičenci v roku 6 mesecev s posebnim formularjem, ki naj bi ga za potrebe v Jugoslaviji tiskali naši organi, prijaviti svoje zahteve. Dogovorjeno je, da bodo zahtevke naših delavcev potrjevali organi občinskih skupščin in zavodi za socialno zavaruovanje.

Kolikor mi je znano, po dveh mesecih od dogovora, nobena občina še ni dobila niti navodila, kako je treba izvajati določbe o otroških dodatkih naših delavcev v ZRN, niti ustreznih formularjev v vseh jezikih jugolovanskih narodov. Ker so zahtevki časovno omejeni na določen rok, me zanima tole:

1. Zakaj doslej upravičenci – naši delavci v ZRN – še niso prejeli ustreznih formularjev za prijavo zahtevkov za otroške dodatke?

2. Ali so bili doslej sprejeti kakšni drugi ukrepi za izvajanje določb sporazuma o socialnem zavarovanju z ZRN, ki zadevajo izplačevanje otroških dodatkov?

Peto vprašanje

Ko sem postavil na prejšnji seji republiškega zbora izvršnemu svetu poslansko vprašanje v zvezi z odobritvijo uvoza oddajnika za RTV Skopje brez predpisane licitacije, še ni bilo znano, da bo ena izmed podobnih nepravilnosti zveznega sekretariata za zunanjo trgovino oškodovala prizadevno slovensko gospodarsko organizacijo Gorenje v Velenju.

Po pisanju »Dela« z dne 5. julija 1969 sta dobila uvoznika Interimpex in Stokopromet iz Skopja dovoljenje za uvoz 13 700 pralnih strojev »Zoppas« mimo komisije proizvajalcev gospodinjskih strojev pri zvezni gospodarski zbornici, ki bi jo morali obvezno konzultirati, pa tega niso storili.

Podoben poskus OBOD s Cetinja, da bi dobil dovoljenje za uvoz 30 000 pralnih strojev v delih, je komisija proizvajalcev gospodinjskih strojev zvezne gospodarske zbornice v Beogradu preprečila, vendar sta utrpeli proizvodni organizaciji Gorenje in Rade Končar zaradi vmešavanja OBOD v njune posle na Madžarskem materialno škodo, ki jo bo čutila posredno vsa naša skupnost.

Gre za tri konkretne primere nekorektnega poslovanja, za katero nosi največjo odgovornost prav zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, poslovanja, ki povzroča še večji primanjkljaj trgovinske bilance. V primeru radijskega oddajnika in uvoza pralnih strojev je to na dlani, pri OBOD pa je bolj prikrito, ker bo potrebno najprej še ugotoviti, če je OBOD res oproščen vseh uvoznih carin. Če je tako, na kar nas napeljujejo resne indicije, je OBOD, čeprav le prodaja stroje, sestavljene iz delov, ki so vsi plačani v konvertibilni valuti, eden izmed velikih krivcev pasivnosti naše trgovinske bilance. Pri vsakem izvoženem dolarju dobi dodatno še 2,2 dolarja, Gorenje in drugi jugoslovanski izvozniki pa le 0,59 dolarja.

Vljudno prosim izvršni svet, da odgovori na vprašanja:

1. Kaj namerava ukreniti, da bi se veljavni predpisi dosledno izvajali tudi v zveznem merilu, oziroma da bi se vsaj takoj preprečilo nadaljnje samovoljno in nezakonito poslovanje zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, kar povzroča veliko materialno in moralno škodo vsej naši skupnosti?

2. Ali je pripravljen dati pobudo za izoblikovanje stabilnejšega deviznega režima?

3. Kako namerava zaščititi koristi tovarne gospodinjske opreme Gorenje Velenje, ki je v državi in izven nje znana po svojem solidnem poslovanju, ima pa, kot dokazujejo omenjena dejstva, opraviti s konkurenco, ki je zaradi podpore od zgoraj več kot nesolidna?

Cene Matičič,

poslanec republiškega zbora

Prvo vprašanje

1. Kje so vzroki, da je do ponovne nadpoprečne emisije sploh prišlo? Zakaj se ob tem vprašanju ne upoštevajo moderne ekonomske teorije, ki trde, da je moč trenutne krize in zaostajanja prebroditi tudi brez takšne emisije.

2. Kdo so tisti odgovorni organi, ki v našem sistemu odločajo o tovrstni emisiji.

3. Ker je takšna emisija v očitnem nasprotju s cilji gospodarske reforme, sprašujem, kako bomo ob tako nastalih pogojih dosegli nadaljnjo stopnjo konvertibilnosti našega dinarja in

4. skupščine se kot najvišji samoupravni in oblastni organi ubadajo in ukvarjajo z vsemi problemi uspešnega nadaljevanja in realizacije naše gospodarske reforme. Kdaj bodo naše skupščine dosegle tudi tisto stopnjo odgovornega odločanja, da bodo meritorno in zavestno odločale tudi o vseh vrstah emisije.

Drugo vprašanje

Prosim izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da mi nekoliko podrobneje razloži svoje mnenje o odnosih in stikih med deželno vlado in njim, zlasti še glede na položaj slovenske manjšine na Koroškem.

Posebej me zanimajo tudi rezultati zadnjega obiska delegacije izvršnega sveta na Koroškem, to posebno, ker sem v avstrijskem in tudi v koroškem ter manjšinskem tisku zasledil nekoliko nasprotujoča si poročila o razgovorih delegacije izvršnega sveta s Koroško deželno vlado.

Ivan Pučnik,

poslanec republiškega zbora

Naj mi bo dovoljeno, da že na drugem sklicu našega zbora opozorim z vprašanjem na naslednjo problematiko:

Navzkrižja v kmetijstvu, ki so v lanskem letu izzvala široke razprave, ki so se vodile od kmetijskih družbenih gospodarstev, kmetov, političnih organizacij, gospodarske zbornice do republiške skupščine.

Resolucija, ki jo je sprejela republiška skupščina, je v javnosti, predvsem pa pri delavcih v kmetijstvu in kmetih zadela na široko odobravanje, pa čeprav ni zajemala vsega, kar je bilo predlagano. Poleg načelnih določil je resolucija določala tudi konkretne naloge, ki bi naj izboljšale položaj kmetijstva. Vsi, ki delamo v kmetijstvu, se vprašujemo, ali so bila ta priporočila skupščine na

osnovi resolucije premalo konkretna, ali pa jih organi, ki so jim bila dana priporočila in naloge, ne jemljejo dovolj resno, kajti razmere v kmetijstvu se na marsikaterem področju slabšajo.

Zato vprašujem:

1. Katera služba ali organ in še zraven gospodarska zbornica, spremljajo izvajanja priporočila, da bi se zasebni kmet aktivno povezal z gospodarsko samoupravo, kajti usmeritev, da lahko rešujemo in gospodarsko usmerjamo kmeta samo v navezavi na kombinat in gozdna gospodarstva, je na nekaterih področjih doživela neuspeh, kot v političnem tako tudi v gospodarskem smislu. Do tega vprašanja ne moremo biti ravnodušni, kajti zelo zrahljane in celo opuščene kooperacijske vezi med kmeti in družbenimi gospodarstvi izločajo dobro četrtino naših podeželskih ljudi iz samoupravljanja, kar zraven omejenih pravic hromi tudi njihov gospodarski položaj.

2. Ali so poslovne banke pri svoji kreditni politiki upoštevale specifičnost in nujnost dolgoročnih investicij v kmetijstvu, vštevši tudi kreditiranje kmetov za pospeševanje tržne proizvodnje.

3. Katere izmed postavljenih nalog je izpolnil izvršni svet, katere so še v postopku, katere pa tiste, glede katerih se še ni podvzelo ničesar.

Vsi kmetovalci so od sprejete resolucije veliko pričakovali. In zato že javno vprašujejo, zakaj se stvari hitreje ne rešujejo. Smatram, da kot poslanci tega predstavniškega doma ne smemo dopustiti, da bi resolucija o tako aktualni problematiki kmetijstva ostala samo izpovedana tolažba, temveč moramo nenehno in načrtno zasledovati in tudi ukrepati, da bi se v dejanjih uresničila.

Zato prosim za odgovor na vprašanje že na naslednjem zasedanju našega zbora.

Miro Vižintin,

poslanec republiškega zbora

Dne 23. 1. 1969 so družbeno-politične organizacije mesta in občine Nova Gorica poslale predsedstvu zvezne skupščine SFRJ in predsedstvu Skupščine SR Slovenije ter izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije predlog, da se podeli red heroja svobode in miru jugoslovanskih narodov predsedniku Socialistične federativne republike Jugoslavije Josipu Brozu Titu.

Občani, ki so ta predlog dali, so me zaprosili, da zastavim izvršnemu svetu vprašanje, kakšno usodo je doživel ta predlog.

Rado Pušenjak,

poslanec republiškega zbora

Prvo vprašanje

Občanom, ki so bili pozvani v času druge svetovne vojne na prisilno delo v Avstrijo in so postali tam invalidi, še ni izplačana odškodnina, čeprav je bila sklenjena zadevna konvencija med našo državo in Avstrijo.

Prosim izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da mi odgovori, zakaj se zavlačuje z izplačili teh odškodnin oziroma, kje so zadržki in kaj se namerava podvzeti, da dobijo občani čimprej to, kar jim iz tega naslova pripada.

Drugo vprašanje

Bilance prikazujejo izredno veliko povečevanje izgub v gospodarstvu, v kulturni in socialni dejavnosti ter v družbenih službah Jugoslavije iz leta v leto. Tako so znašale skupne izgube v državi v letu 1964 (zadnje leto pred uvedbo reforme) 346 910 000 N din, v letu 1966 357 954 000 N din, v letu 1968 pa že 1 687 702 000 N din. Vzporedno s tem naraščajo tudi nekrite izgube, ki so znašale:

1964	471 170 000 N din
1965	635 310 000 N din
1966	1 036 898 000 N din
1967	2 012 749 000 N din
1968	3 352 181 000 N din

Na drugi strani pa zaskrbljujoče padajo vnosi v poslovne sklade, ki so znašali:

1964	3 612 920 000 N din
1965	6 772 930 000 N din
1966	8 165 662 000 N din
1967	6 198 057 000 N din
1968	5 788 027 000 N din

Naravnost katastrofalno sliko se prikazuje za republiko Črno goro, kjer je bilo v letu 1968:

nekritih izgub	340 161 000 N din
(to je 7,5 % od celotnega dohodka 1968)	
vnosov v poslovne sklade pa le	64 775 000 N din
zelo zaskrbljujoče je tudi stanje v republiki Bosni in Hercegovini, ki izkazuje v lanskem letu	
nekritih izgub	584 038 000 N din
vnosov v poslovne sklade pa	431 528 000 N din
ter v republiki Makedoniji, ki je imela lani:	
nekritih izgub	300 038 000 N din
vnosov v poslovne sklade pa	253 841 000 N din
dočim izkazuje republika Slovenija:	
nekritih izgub	185 595 000 N din
vnosov v poslovne sklade pa	1 161 630 000 N din

Najslabše je torej stanje v republikah, v katere je bilo vloženih ogromno družbenih in s tem tudi slovenskih sredstev in v katere se vlagajo velika sredstva tudi še sedaj in to iz raznih virov, posebej še iz sklada za razvoj gospodarsko nerazvitih republik, v katerega vplača Slovenija letno ca. 1 milijardo N din.

Ker gre za življenjsko vprašanje tudi naše republike, prosim izvršni svet, da mi odgovori na prihodnji seji republiškega zbora na naslednja vprašanja:

1. Ali nekrite izgube v letu 1968 v skupnem znesku 335 milijard S din (od tega v gospodarsko nerazvitih republikah 122 milijard S din) ne ogrožajo rezultatov gospodarske reforme?

2. Kakšne ukrepe namerava podvzeti oziroma je že podvzel pri zveznem izvršnem svetu, da bi se izgube čim hitreje in čim bolj zmanjšale in na čigav račun; ali ni nastopil čas za radikalnejše ukrepe?

3. Ali ne smatra izvršni svet, da bi bilo potrebno voditi v bodoče več računa o tem, kako se uporabljajo v gospodarsko nerazvitih republikah sredstva Slovenije?

4. Ker se po normalni poti v nekaj letih ne bo dalo odpraviti tako velikih izgub v gospodarsko nerazvitih republikah, kar bo nedvomno negativno vplivalo na gospodarstvo Slovenije, me zanima, kako namerava izvršni svet zaščititi interese naše republike? Če pa ti zaradi navedenih izgub niso ogroženi, pa prosim za zadevno obrazložitev.

5. Kdo je odgovoren za takšno gospodarsko stanje v Jugoslaviji?

Štefan Sambt,

poslanec republiškega zbora

1. Skupščina SR Slovenije je v preteklem letu sprejela stališča in priporočila za izboljšanje položaja kmetijstva.

Ker pa se stanje v kmetijstvu ni bistveno spremenilo, me zanima, kdaj bo republiški sekretariat za gospodarstvo ali drugi republiški organ predložil poročilo, kaj je dosedaj narejenega in kje so vzroki, da se sprejeta stališča skupščine hitreje ne uresničujejo.

2. Drugo vprašanje zastavljam republiškemu sekretarju za notranje zadeve.

Sprejet je novi zvezni zakon o prometu na javnih cestah. Rad bi zvedel, kdaj bo predložen predlog republiškega zakona o prometu na javnih cestah.

Kakšna rešitev se predvideva glede registracije kmetijskih traktorejv, ki jih je v občini Murska Sobota okrog 700, ter večinoma niso registrirani.

Kmetje jih nočejo registrirati zaradi previsokih dajatev za cestni sklad, saj znašajo izdatki pri registraciji za traktor in prikolico nad 100 000 starih din, trdijo namreč, da ne vozijo po cestah in da že tako plačajo za cestni sklad 36 din pri litru goriva, delajo pa v glavnem na polju.

Ker pa je struktura gospodarstva v občini Murska Sobota takšna, da imajo kmetje svoja zemljišča oddaljena od svojih hiš, zato ne morejo na svoje njive, ne da bi prečkali javno cesto ali pa nekaj metrov vozili po njej.

Čim se pojavijo na javni cesti jih organi milice kaznujejo in to večkrat na dan, kar vzbuja nejevoljo pri kmetih, zato naj bi se to vprašanje čimprej uredilo.

Zdenko Roter,

poslanec republiškega zbora

Prvo vprašanje

Kako izvršni svet ocenjuje sedanje stanje in perspektivo odnosov med državo in cerkvami v SR Sloveniji, posebej še, kar zadeva odnose med katoliško cerkvijo in državo?

Utemeljitev:

25. junija 1966 je bil v Beogradu podpisan protokol o razgovorih med apostolsko stolico in vlado SFRJ. Takrat sta obe strani dajali optimistične ocene o stanju medsebojnih odnosov in glede perspektive. Od tedaj so minila 3 leta. SR Slovenija ima tudi po dikciji protokola svojo odgovornost, dolžnosti in pravice. Doslej niti v javnosti, še manj pa v skupščini, ni bila podana sistematična ocena o stanju odnosov med katoliško cerkvijo in državo. Poleg tega pa prihaja do določenih ocen in izjav o tem vprašanju na ravni različnih družbeno-političnih organizacij. Te ocene so večkrat različne. Prav zato in še posebej tudi zato, ker vprašanja o odnosih med cerkvijo in državo ni mogoče omejiti zgolj na ideološko raven, je zahteva po odgovoru in razpravi v tem domu še posebej utemeljena.

Drugo vprašanje

Kako izvršni svet in drugi pristojni organi presojajo v luči nacionalne agrarne politike sedanje stanje v izvajanju tim. arondacije zemljiških kompleksov? Ali je pristojnim organom znano, da je v arondacijskih postopkih prišlo tudi do zlorab in kakšen je obseg teh zlorab? Ali in v kolikšni meri so bili doseženi cilji zastavljeni ob sprejemanju zadevnih zakonskih predpisov?

Utemeljitev:

1. V poročilu o problemih sodstva v SR Sloveniji, ki ga je vrhovno sodišče predložilo tej skupščini, je med drugim navedeno: »Med posebnimi vrstami sporov, ki jih obravnava oddelek za upravne spore vrhovnega sodišča SR Slovenije, je treba omeniti spore o arondaciji zemljišč. O določbi 36. člena zakona o izkoriščanju zemljišča je arondacija kmetijskega zemljišča dopustna, če je potrebna za smotrnejšo obdelavo zemljišča, mehanizacijo kmetijskih del, izvedbo melioracijskih del, vzgojo trajnih nasadov itd. Navedeni razlogi za arondacijo so se v praksi upravnih organov večkrat izrodili v razloge za ekspropriacijo kmeta. Vrhovno sodišče SR Slovenije je z načelnimi sodbami dalo določbi 36. člena citiranega zakona vsebino agrarne operacije, pri kateri praviloma nobeden ne sme ničesar izgubiti, ker gre zgolj za zlaganje zemljišč zaradi smotrnejše obdelave zemljišča, mehanizacijo kmetijskih del itd., ne pa za ekspropriacijo kmetov.« K temu dodajam svojo domnevo, da so le nekateri od spornih arondacijskih primerov dospeli do vrhovnega sodišča. Kaj pa z ostalimi?

2. Na področju 31. volilne enote Ljubljana-Bežigrad, kjer sem bil kot poslanec izvoljen, sem v času pred volitvami, pa tudi po njih tako na zborih volivcev, kakor tudi v razgovorih z občani kmečkega okoliša te volilne enote naletel prav na arondacijo kot temeljni, politični, socialni in ekonomski problem tega okoliša. Osnovni očitki in zahteve občanov so bile: kmetijske površine so bile arondirane za določen namen, zdaj pa temu namenu sploh ne služijo; postopki so bili neustrezni in v nasprotju z določbami prej citiranega zakona, po katerem z arondacijo ne sme nihče ničesar izgubiti; v nekaterih primerih so postopki tako zarezali v živo, da ostajajo na terenu nerešeni socialni problemi; arondacijo so utemeljevali z izboljšanjem kmetijske proizvodnje, zdaj pa na teh površinah sploh ni proizvodnje itd.

3. Na zasedanjih občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad je bilo prek odborniških vprašanj vprašanje arondacije zadnja leta večkrat na dnevnem redu. V zadnjem času se je občinska skupščina sistematično lotila te problematike in prav zdaj gre h koncu izdelava sistematičnega poročila o njej. Iz gradiva, s katerim razpolagam, je že zdaj očitno, da poročilo ne bo preveč spodbudno in da odprta vprašanja presegajo okvire občinskega reševanja. Samo nekaj primerov iz podatkov iz tega gradiva: arondacija je zajela skoraj polovico kmetijskih zemljišč (nad 900 ha); arondacijski upravičenec večine tako pridobljenih zemljišč sploh ne obdeluje; le na manjšem delu teh zemljišč je pričel s plantažiranjem topolov, kar ni v skladu s prvotno utemeljitvijo arondacije, ki je bila dovoljena za živinorejo; večina bivših lastnikov je prejela samo denarno odškodnino in to poprečno po smešno nizki ceni 0,10 N din za m²; v arondacijo so bila zajeta celo zemljišča, ki so imela že tedaj določeno urbanistično namembo; slabo gospodarjenje, špekulacije z zemljo za urbanistične namene so že sestavni del usode teh zemljišč; kmetje, ki bi želeli delati na zemlji, ostajajo brez nje, kar ima politične in socialne posledice.

4. Ker je bila arondacijska politika in praksa sestavni del republiške politike podružbljanja kmetijskih zemljišč, upravičeno sklepam, da problemi, povezani z mojim vprašanjem, ne zadevajo le situacijo v občini Ljubljana-Bežigrad, marveč obstajajo tudi v drugih krajih Slovenije, na kar nas opozarjajo v zadnjem času tudi obvestila v našem tisku.

Stane Vrhovec,

poslanec republiškega zbora

V predlogu za izdajo zakona o modernizaciji ceste od Šentilja do Nove Gorice je bila na seji odbora za proizvodnjo in na seji gospodarskega zbora soglasno sprejeta dopolnitev 2. točke načel, »da morajo biti pri projektiranju trase in cestnih elementov merodajne matematično dokazane optimalne variante«. V utemeljitvi odbora je med drugim rečeno, da je ta dopolnitev potrebna predvsem zaradi zagotovitve načela optimalnosti in racionalnosti ceste tako glede trase v okviru osnovne smeri kakor tudi njenih elementov. S tem določilom je že v osnovi podana obveznost investitorju in projektantom, da so odgovorni za izbiro optimalnih variant v okviru osnovne trase. Obenem so z uzakonitvijo tega načela tako investitor kot projektanti zavarovani pred raznimi možnimi zunanjimi pritiski za razne neoptimalne variante, ki bi bile odraz raznih lokalnih teženj ali tudi drugih interesov.

V sprejetem zakonu je omenjeno načelo nekoliko modificirano in je določeno, da se »trasa in njeni elementi določijo na podlagi tehnično, prometno in ekonomsko utemeljenih programov in osnov« in je torej eksaktnost dopolnjenega načela že nekoliko omiljena. Hote ali nehote?

Torej je bila zahteva skupščinskih odborov in tudi skupščine jasna, da je treba pri projektiranju tako trase kot cestnih elementov izbrati optimalne variante. Že s to diskusijo in formulacijo je bilo jasno, da bo treba marsikje proučiti traso pa tudi cestne elemente v variantah. S tem je postavljena velika odgovornost pred cestni sklad in vse projektante, da izberejo najustreznejše variante.

Mestni svet Ljubljane je na 13. seji dne 26. januarja 1966 sprejel odlok o generalnem planu urbanističnega razvoja Ljubljane, ki potrjuje traso avto-

mobilskih cest v obliki črke H in skozi Ljubljano. V motivaciji je tudi navedeno, da se predvideva le 7 % tranzitnega prometa, sicer pa da je za vseh ostalih 93 % Ljubljana začetna ali končna točka transporta.

Niso mi znani novejši statistični podatki, vendar sodim, na podlagi turističnega in kamionskega prometa, da je ta trditev zmotna, ali pa so sicer zmotne vse tiste trditve, da ima Slovenija izredno geotransportno lego v Evropi, Ljubljana pa je v Sloveniji nekako osrednja križiščna točka. Torej eno ali drugo ne drži in izključuje obstoj obeh trditev. Osebno sem prepričan, da ne drži odstotek tranzitnega prometa skozi Ljubljano.

Nisem strokovnjak za cestni transport, vendar je pa le nekako čudno, da imamo za Ljubljano vedno neka posebna merila in kriterije. Začeli smo s cestnimi podvozi, sedaj z avtocesto skozi središče Ljubljane, s čimer bi razdelili mesto kar na tri dele. Torej naj bi bila Ljubljana mesto nadzvozov in podvozov, predvsem pa mesto, ki je bilo nekoč idilično, lepo, dokaj zeleno, sedaj pa z avtocesto skozi Ljubljano, mesto neznosnega hrupa, smradu, slabega zraka ob modernih gradbeniških cestnih podvozih in križiščnih stvaritvah.

Kolikor poznam prometne rešitve v drugih mestih, praktično povsod avtomobilske ceste obidejo mesto, v varianti skozi Ljubljano pa imamo prav v centru mesta celo veliko križišče. Torej nekaj povsem posebnega, edinstvenega. Prav gotovo pa cesta, kot je predvidena po mestnem odloku, ni mestna hitra cesta, kakršne v zadnjem času gradijo v velikih mestih po svetu zato, da omogočijo hiter prevoz z enega konca mesta na drugega.

Tudi če speljemo cesto skozi Ljubljano, bo prej ali slej treba zagotoviti obvoznice. Kako jih bo mogoče utemeljiti? Ali s priznanjem, da je bila z gradnjo ceste skozi mesto storjena pač napaka in z običajnim izgovorom, da pravega krivca za to prav za prav ni, da je pač razvoj dogodkov pripeljal do tega?

V dnevnem časopisju je bilo že nekajkrat postavljeno vprašanje ceste skozi Ljubljano v rubriki »pisma bralcev«, pa tudi sicer v nekaterih člankih; obsežnejša strokovna diskusija je objavljena v Delu 4. januarja 1969 in potem še v časopisu »Naše ceste« št. 3/69, v kateri je podan predlog o obvoznicah avtomobilskih cest ob Ljubljani.

Gradnja prvih dveh odsekov se bo skoraj začela, projekte je treba izdelati za celotno traso, ki je določena po zakonu o modernizaciji ceste od Šentilja do Nove Gorice. Torej je treba prej ali slej rešiti tudi vprašanje trase avtomobilske ceste skozi ljubljanski prehod in priključitev za Ljubljano.

Zato postavljam naslednja poslanska vprašanja:

I. **Cestnemu skladu SR Slovenije**

1. Ali je cestni sklad enostavno prevzel izdelane projekte za cesto skozi Ljubljano ljubljanskega urbanističnega zavoda, izdelane na podlagi odloka mestnega sveta Ljubljana, ali pa samostojno in neodvisno projektira cesto skozi ljubljanski prehod ustrezno določilu zakona, da je treba projektirati tako traso kot cestne elemente na podlagi tehnično, prometno in ekonomsko utemeljenih programov in osnov?

2. Ali cestni sklad izračuna podražitev gradnje zaradi specifične lokalne zahteve in zahteva, da dražje izvedbe plača ustrezna družbeno-politična skupnost?

3. Ali je cestni sklad že začel s projektiranjem ceste skozi ljubljanski prehod in kako je zastavil, ali upošteva samo mestni odlok ali pa tudi razna druga mnenja?

4. Ali namerava cestni sklad predlog trase ceste skozi ljubljanski prehod predložiti še pravočasno javnosti, da bo tudi najširša zainteresirana javnost mogla kaj reči, saj je to vprašanje za Ljubljano življenjskega pomena?

5. Kateri forum potrjuje projekte avtomobilskih cest — glede trase kot cestnih elementov — in kdo je v končni meri odgovoren, da ga bo slovenska javnost lahko nagradila, pa tudi grajala oziroma kaznovala, da se ne bi ponovil primer neznane odgovornosti, kot je bil v zvezi z EKK ali ljubljanskimi cestnimi podvozi?

6. V Delu 4. januarja 1969 je omenjena obširnejša študija obvoznic ob Ljubljani. Ali je ta študija že produkt študijskega dela cestnega sklada? Vendar kot je razvidno in »sklepa« v omenjenem članku prava primerjava s cesto skozi Ljubljano tedaj še ni bila narejena, saj ostaja sklep dokaj medel, brez pravega zaključka. Kaj cestni sklad lahko reče o tej primerjavi sedaj?

7. Ali je še kje v Sloveniji poleg Ljubljane predvideno, da bi šla cesta skozi mesto? Pred časom je bilo nekaj podobnega slišati tudi za Maribor?

II. **Skupščini mesta Ljubljana**

1. Ali skupščina mesta vztraja na svojem sklepu o avtomobilski cesti skozi središče mesta?

2. če vztraja na tem, da gre avtomobilska cesta skozi Ljubljano, ali so ji znani vsi protiargumenti (stroški, hrup, smrad, angažiranje ogromnih mestnih površin za cesto, estetika, uničenje zelenih površin v Tivoliju, številna priporočila in težnje zmanjšati promet v mestu, ki so jih dala razna združenja in strokovni organi širom sveta itd.), ki ob sprejetju odloka prav gotovo niso bili znani, saj je mestnemu svetu bila predložena le ena varianta?

3. Kje bo skupščina mesta Ljubljana vzela finančna sredstva za dražje mestno varianto in ali je prepričana, da jo bodo občani Ljubljane v tem podprli?

4. Če vztraja na cesti skozi Ljubljano, ali namerava skupščina mesta Ljubljana razveljaviti tisti del odloka, ki se nanaša na avtomobilsko cesto skozi Ljubljano in prepustiti strokovno odločitev odgovornim projektantom in strokovnjakom, seveda na podlagi potrebnih utemeljitev in dokazov ter primerjav?

5. Katere mestne površine so z odloki rezervirane za bodočo avtomobilsko cesto na področju mesta Ljubljane?

III. **Republiškemu sekretariatu za urbanizem**

1. Kako je zastavljena avtomobilska cesta skozi ljubljanski prehod v regionalnem planu razvoja SR Slovenije?

2. Kako koordinira biro za regionalno planiranje svoje delo s cestnim skladom?

3. Kako daleč je uzakonitev rezervatov za prometne zveze v Sloveniji in kakšna je konkretna situacija na področju Ljubljane. Ali je rezervirano zemljišče samo za varianto skozi mestno središče, ali pa je rezervirano tudi zemljišče za obvozne variante?

4. Ali je cestni sklad SR Slovenije kot investitor in projektant pri projektiranju in izvedbi trase ter cestnih elementov dolžan upoštevati razne odloke

družbeno-političnih skupnosti, ki bi se nanašale na traso ali cestne elemente pri prehodu skozi posamezna področja? Kako je urejena pravna skladnost z določili zakona, da je treba traso in cestne elemente določiti na podlagi ekonomsko utemeljenih programov in osnov. Kdo je odgovoren za usklajevanje, če rezultati strokovnega dela kažejo drugače?

Prosim za precizen odgovor po točkah in ne za pavšalen odgovor na celoten kompleks vprašanj na prihodnji seji zbora.

Karel Lutar,

poslanec gospodarskega zbora

1. Skupščina SR Slovenije je v mesecu novembru 1968 sprejela »Sklepe in priporočila v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva v Sloveniji«. Organi gospodarske zbornice SR Slovenije so v mesecu aprilu pripravili analizo poslovanja kmetijskih organizacij za leto 1968, iz katere izhaja, da je z izgubo v letu 1968 ali prej poslovalo 17 kmetijskih zadrug, 14 kmetijskih kombinatov in 1 kmetijsko posestvo in da se je ponovno poslabšal ekonomski položaj in reproduktivna sposobnost kmetijskih organizacij. Republiški odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije je pripravil poročilo o izvajanju sklepov resolucije Skupščine SR Slovenije o nekaterih problemih kmetijstva Slovenije, iz katerega izhaja, da se ti sklepi in priporočila zelo počasi ali pa sploh ne izvajajo. Znano mi je, da je Skupščina SR Slovenije imela v svojem programu, da že v mesecu marcu 1969 tudi sama razpravlja o izvajanju sprejetih sklepov in priporočil.

Glede na vedno težji položaj kmetijstva in da se izognemo nepopravljivim posledicam, ki bi lahko nastale, če se nekateri ukrepi ne bodo hitreje izvajali, postavljam vprašanje, kdaj je predvidena razprava o izvajanju sklepov in priporočil v Skupščini SR Slovenije ter predlagam, da predsedstvo skupščine pokrene vse potrebno, da se pripravijo čimprej ustrezne analize o stanju v kmetijstvu in da pride ta razprava na dnevni red Skupščine SR Slovenije.

2. Skupščina SR Slovenije je v proračunu za leto 1969 predvidela znesek 10 000 000 N dinarjev kot sredstva za reševanje najbolj perečih problemov v kmetijski proizvodnji. Ker smo že na koncu meseca maja in ker še skupščini ni bil predložen ustrezen predpis, na osnovi kakšnih kriterijev bodo ta sredstva dana kmetijstvu, dočim pa le-to mora izpolnjevati vse svoje tekoče družbene obveznosti, plačevati vse zapadle anuitete itd., postavljam vprašanje, kdaj bo skupščini predložen ustrezen predpis in predvidoma v kakem roku bo lahko kmetijstvo začelo koristiti ta sredstva?

Znano mi je, da je komite za kmetijstvo in gozdarstvo o predlogu osnutka ustreznega zakona že razpravljal in da je sprejel stališče, da naj bi se v proračunu predvidena sredstva dodelila kmetijskim organizacijam v določenem odstotku na anuitete od zemlje, proizvodnih objektov za živinorejo, za vlaganja v sadjarstvo in vinogradništvo ter hmelj. Mnenja sem, da to ne bi bila najustreznejša rešitev, ker bi se ta vprašanja tudi v smislu resolucije morala reševati na drugačen način: kot moratorij za kredite, odplačilnimi roki, znižano obrestno mero. Ker pa se danes že postavlja vprašanje kmetijske proizvodnje, posebno živinorejske proizvodnje, saj je več kot 60 % zgrajenih stojišč praznih, na tržišču pa se že pojavlja pomanjkanje mesa; predvsem pa ni mogoče zadostiti izvoznim obveznostim, bi verjetno bila adekvatnejša rešitev, če bi

se ta sredstva namenila za stimulacijo proizvodnje. S tem bi verjetno delno reševali tudi pravi cilj usmeritve teh proračunskih sredstev, saj bi ob polnem koriščenju kapacitet in ob istih fiksnih stroških kmetijske organizacije tudi lažje izpolnjevale svoje kreditne obveznosti, hkrati pa poživeli proizvodnjo in s tem stabilizirali tržišče.

Predlagam, da se pred predložitvijo ustreznega predpisa skupščini ponovno prouči najbolj smotrna uporaba teh sredstev v interesu tako kmetijskih organizacij, kot celotnega slovenskega gospodarstva.

Franc Puterle,

poslanec gospodarskega zbora

Splošno je znano, da sta kruh in pecivo v strukturi potrošnje še izredno pomembna, saj še vedno ugotavljamo, da se v Sloveniij dnevno stroši od 250 do 400 g kruha oziroma peciva na prebivalca, odvisno seveda od razvitosti potrošnje v posameznih regijah. Po sedaj znanih podatkih bosta tudi v bodoče kruh in pecivo v strukturi prehrane zelo pomembna.

Za razvoj pekarstva je bilo s strani družbe do danes bore malo storjenega. Do leta 1960 so pekarne bile več ali manj prepuščene lastni usodi, teritorialne skupnosti pa problemov pekarstva niso mogle reševati. Šele žitni kombinati so začeli z rekonstrukcijo te izredno zaostale — tehnično zastarele proizvodnje. Danes imamo v obratovanju tri vrste pekarn:

a) industrijske pekarne;
b) obrtno-industrijske pekarne;
c) obrtne pekarne.

Industrijske pekarne predstavljajo izrazit napredek v tehnično-tehnološkem smislu, ki v majhnih in zastarelih pekarnah ni bil mogoč. Sodobne tehnologije v proizvodnji kruha, primernih delovnih pogojev, zvišanja produktivnosti dela itd. ni mogoče doseči brez ustrezne koncentracije v velikih obratih. Kombinati so to težavno in nehvaležno nalogo prevzeli na lastne rame in jo rešujejo po najboljših močeh.

V sedanjih, v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi, neenakih pogojih gospodarjenja, sodobno pekarstvo ni rentabilna proizvodnja. Cene glavnih surovin, kot tudi končnih izdelkov, so pod strogo družbeno kontrolo, stroški peke pa so zelo nizko odmerjeni.

Oskrba posameznih koncentracij prebivalstva (Ljubljana, Kranj, Jesenice, Radovljica, Novo mesto, Maribor, Celje, Koper itd.) je za kombinate velika odgovornost, ki se jo v celoti zavedajo in tudi primerno izpolnjujejo.

Občinske skupščine so v politiki razvoja pekarstva silno neenotne. Vse bolj je razširjen pojav privatnih pekarn in to celo v tistih območjih, kjer je oskrba tržišča popolnoma zadovoljiva. Proizvajalci družbenega sektorja dostavljajo kruh tudi 50 in več km daleč, da bi zadovoljili potrebe in izpolnili nalogo, ki jim jo je družba določila, privatnik pa prodaja kruh prek pulta, v centru, kjer je družbena pekarna, proizvaja pa v sanitarno-tehnično neprimernih obratih, pod nemogočimi higienskimi pogoji. Kaj naj se ukrene? Menim, da koncept nadaljnjega razvoja te proizvodnje ni razčiščen, posebno v občinskih skupščinah ne. Če se bodo privatne pekarne še naprej tako širile, se resno sprašujem, zakaj

potem rešujemo zastarelost, tehnično neopremljenost, slabo oskrbo, nepopolnost v sortimentu itd. na vseh območjih, občinske skupščine pa neodvisno od tega odobravajo privatnikom to dejavnost.

Glede na tako orientacijo, pa četudi so sedaj še neznatne količine, bo družbeni sektor prisiljen omejiti proizvodnjo, oziroma preorientirati v druge, bolj rentabilne proizvode, občinskim skupščinam pa bo postopno prepuščeno reševanje teh problemov. To je ena stran tega problema.

Proizvajalci družbenega sektorja plačujejo družbeni skupnosti vse obveznosti, ki niso majhne in enako, kot vsa ostala industrija. Privatni proizvajalci pa so pri tem v veliko ugodnejšem položaju. Ob takih pogojih poslovanja kujejo ekstra dobiček, ki ni plod dela, temveč neenake obremenitve. Imajo isto prodajno ceno, vendar nobenih transportnih stroškov in popustov trgovinam, pavšalno davčno obvezo in podobno, kot že omenjeno pa proizvajajo v sanitarno-tehnično neprimernih obratih.

Popolnoma jasno je, da ob takem neenakem startu v možnostih poslovanja raste želja za tovrstno proizvodnjo pri privatnikih, ki lahko v senci velikih pekarn odlično uspevajo.

Menim, da so na tem področju gospodarske dejavnosti nerešeni osnovni problemi in se resno vprašujem, kam pelje taka politika do razvoja pekarstva.

V tej zvezi postavljam izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednja vprašanja:

1. Kakšno je načelno stališče do razvoja pekarstva, tako družbenega kot tudi privatnega in kakšna naj bo v bodoče naloga kombinatov pri nadaljnjem razvoju pekarstva in izboljšanja pogojev dela pekov?
2. Kdo bo v bodoče odgovoren za oskrbo trga in vseh potrošnikov, saj družbeni sektor danes oskrbuje do 90 % tržne potrošnje kruha?
3. Kakšna naj bo bodoča politika cen in reševanje nujne rekonstrukcije te zastarele panoge s stališča občinskih skupščin?
4. Kdo bo v bodoče odgovoren za izboljšanje pogojev dela v pekarstvu, kot tudi za uvedbo modernih – tehnično in tehnoloških dosežkov?
5. Kako je preprečeno neupravičeno bogatenje zasebnikov na račun neadekvatne davčne obremenitve; kaj je bilo storjenega v zvezi z neenakostjo pogojev poslovanja med družbenim in privatnim sektorjem nasploh, to zlasti zato, ker naj bi se že v preteklem letu začeli izvajati ukrepi, ni pa nobenih rezultatov?

Dr. Aleksandra Kornhauser,
dr. Boris Kuhar, Miloš Poljanšek,
Dušan Šinigoj in Franc Zupan,
poslanci prosvetno-kulturnega zbora

V članku člana izvršnega sveta Rina Simonetija, Delo z dne 3. junija 1969, ki ima naslov »Ali je gospodarstvo pregreto« in s podnaslovoma »Visoko stopnjo rasti proizvodnje spremlja rast vseh oblik potrošnje; dober gospodar varčuje, ko je kaj varčevati«, je pod poglavjem »Senčne strani gospodarske prosperitete« med drugim povedano:

»Predvsem so porasli – v primerjavi z lanskim obdobjem – nominalni osebni dohodki na indeks 118, kar ne bi bilo slabo, če temu ne bi sledile cene in življenjski stroški, ki so že za 8 % višji, kot so bili lani.«

Pod poglavjem:

»Praktične posledice za leto 1970«

»... temu bo sledila valorizacija pokojnin in osebnih dohodkov v negospodarstvu in še drugi nujni socialni popravki navzgor ...«

Nanizani podatki nujno sprožajo vprašanje realne vrednosti politične akcije o ureditvi materialnega položaja šolstva in samega sanacijskega programa vzgoje in izobraževanja. Le-ta naj že v letošnjem letu doseže prvi vidni korak k bistvenemu zmanjšanju razlik v osebnih dohodkih med gospodarstvom in prosvetnimi delavci, v naslednjem tj. sedemdesetem letu pa razlike končno odpravi.

Zatorej sprašujemo:

1. Na kakšen način namerava izvršni svet zajeziti inflatorne pojave oziroma kakšne ukrepe pripravlja v tej zvezi?

2. Koga oziroma katere panoge naj bi restriktivni ukrepi najprej in najbolj prizadeli?

3. Kolikšen bo ob vseh navedenih gibanjih in protiukrepih rezultat sanacijskega programa v šolstvu, če se osebni dohodki v tej sferi povečujejo v poprečju le za 13 %, medtem ko znaša odstotek povečanja osebnih dohodkov v gospodarstvu 18 %?

Janez Kerčmar,
poslanec prosvetno-kulturnega zbora

Prosim, da bi dobil na prvi seji prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije odgovor na postavljena poslanska vprašanja:

1. Letošnji izračun sredstev za šolstvo (osnovno) je RIS naslonila na lanska organizacijska poročila. Centri so ob tem na boljšem, ker so imeli večinoma strokovno zasedbo — odročni kraji te zasedbe nimajo, je večinoma mlad kader, ki je od takrat opravil strokovne izpite, ali pa so šole sedaj v I. razpisu (ali bodo v II. razpisu) dobili prepotreben kader.

Letos RIS niti TIS ne predvidevajo sredstev za nove namestitve prepotrebnega kadra, niti sredstev za nujne nove oddelke v jeseni. Tako stanje je za razvoj šolstva, za boljšo strokovnost na šolah nevzdržno. Vem, da bi naj za razširitev dejavnosti sredstva garantirale občinske skupščine, te pa niso v stanju več izločiti.

Vprašujem, kako bomo reševali v jeseni vprašanje odpiranja novih oddelkov, namestitve novega strokovnega kadra in kakšna bo perspektiva reševanja te problematike? Ali ne bo v jeseni za šole to korak nazaj?

2. Republiška izobraževalna skupnost je letos šla v temeljit dogovor z občinskimi skupščinami za potrebna sredstva financiranja A programa izobraževanja. Dogovor je bil obojestranski. Večina občinskih skupščin je ta dogovor držala in s finančnimi programi izločila dogovorjeni znesek za financiranje izobraževanja. Ko so bili finančni načrti občin sprejeti in dogovorjena sredstva izločena, je RIS (mislim, da je tako pravilno) izvršila z vsemi predstavniki TIS realni izračun potrebnih sredstev. Po tem izračunu, ki je bil obojestransko soglasen — je RIS pred dostavitvijo pogodb TIS iste obvestila, da ponovno niža dogovorjena sredstva z utemeljitvijo, ker v republiki ni zadostnih sredstev.

Tako so dogovor občinske skupščine izpolnile — RIS pa ne. Smatram, da če gremo v obojestranski dogovor — potem sta istega dolžne spoštovati obe strani.

Sprašujem, kakšno bo v bodočnosti kontaktiranje z občinskimi skupščinami nasproti RIS, da se bodo občinske skupščine na dogovor lahko zanesle?

3. Sprašujem ali se predvideva v bližnji bodočnosti pristopiti k reševanju amortizacije šolskih zgradb? Če ne, kako se v bodočnosti predvideva reševati manjše investicijske potrebe šol (manjša popravila invest. značaja itd.) da nam obstoječe šolske zgradbe ne bi propadale?

4. »B« program financiranja (otroško varstvo, vrtci, glasbene šole, DU ...) je letos v izredno težkem položaju. Pri mnogih izobraževalnih skupnostih še ni bil rešen do polovice junija, ker ne najdejo manjkajoča sredstva. Občinske skupščine dokazujejo, da niso v stanju izločiti večja sredstva, trpi pa ta program, ki je na drugi strani uzakonjen (otroško varstvo). Letos so mnoge TIS — prav tista sredstva, ki se zbirajo pri otroškem varstvu — bolj namensko za investicije, v celoti ali vsaj večinoma preusmerile v sredstva rednega financiranja »B« programa.

Tako stanje povzroča pri kadru, ki dela na tem področju, nesigurnost in delo trpi. Tak način financiranja je v daljši perspektivi nevzdržen za »B« program. Sprašujem, ali se v perspektivi, v bližnji bodočnosti predvideva kak stabilnejši način financiranja te dejavnosti, ki bi dajala garancijo sistematskega razvoja tega področja?

Jože Melanšek,

poslanec prosvetno-kulturnega zbora

Po 31. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije postavljam naslednje vprašanje in želim odgovora v obliki informacije:

1. Ali je bil res postopek priprav, sprejemanja osnutka in predloga sprememb in dopolnitev zakona o osnovni šoli in pedagoški službi tako »ignorantsko usmerjen« do mnenj in predlogov posameznikov, sindikata in pedagoških ustanov?

2. Ali res niso pristojne pedagoške institucije (katere?) dale utemeljene in argumentirane sodbe?

In če je temu tako, potem želim odgovora:

Kdo je temu kriv in kdo odgovoren za tako stanje?

In, ali so bili morda poslanci zavedeni, da so tako razpravljali, predlagali in sklepali?

In zakaj je »politika« sindikata eno, politika skupščine pa drugo?

Vprašanje postavljam zato, ker me je močno prizadel sestavek Draga Hama, ki ga je objavil v 10. številki Prosvetnega delavca na strani 2, pod naslovom:

KATALOG NE POMENI NOVE SISTEMATIZACIJE PLAČ in mednaslovom

sindikat se ne strinja z nekaterimi spremembami zakona o osnovni šoli in zakona o pedagoški službi.

Čakal sem, da bo kdo dal odgovor, vendar ga ni bilo.

Prav zadnji stavek, ki se nanaša na poslance Skupščine SR Slovenije, me je spodbudil, da ne morem mimo tega:

»Tudi ravnanje poslancev Skupščine SR Slovenije, ki so že večkrat pokazali nerazumljivo ignoranco do predlogov in mnenj sindikata, je težko opravičljivo!«

Menim, da sta oba zakona tako pomembna, da je potrebno, nam poslancem sedanjega sklica dati jasno in utemeljeno obrazložitev, zakaj se politika sindikata in skupščine razhajata?! Predvsem pa zato, da ne bo z oživljanjem dela sindikata prišlo na terenu do napačnih razlag in pojmovanj!

Dr. Zdravko Javh,

poslanec socialno-zdravstvenega zbora

Prosim za odgovor na naslednji vprašanji:

1. Kaj je republiški izvršni svet predvidel glede financiranja oskrbnih dni, zdravstvenih storitev v novo zgrajenem kliničnem centru v Ljubljani? Predvideva se, da bodo oskrbni dnevi in zdravstvene storitve dražje, pa tudi število oskrbnih dni se bo glede na povečano število postelj povečalo.

2. Mnoge nosečnice, pa tudi mnoga podjetja zanima, kaj je storjenega za takšno obliko porodniškega dopusta, pri katerem bo porodnica ostala določen čas v staležu porodnic, vendar brez skrajšanega delovnega časa. Mnenja so, da je takšna oblika za podjetja bolj ekonomična, pa tudi za porodnico bolj ugodna, saj ji pot v službo vzame nemalo časa. Tudi za varstvo otroka je takšna oblika porodniškega dopusta bolj ugodna.

Franc Sagaj,

poslanec socialno-zdravstvenega zbora

Prosim za odgovor na naslednja vprašanja:

1. Kje je vzrok, da se kmetje-borci NOV v pogledu priznavalnin oziroma drugih ugodnosti ne obravnavajo enako kot zaposleni borci NOV? Problem nastaja predvsem v pogledu nezmožnosti plačevanja prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov. Po podatkih komunalnih zavodov konec aprila letos ni imelo poravnanih prispevkov za leto 1968 (ob času potrjevanja zdravstvenih izkaznic) 1309 gospodarstev kmetov-borcev NOV. Glede na to je ostalo izven zdravstvenega varstva 3840 oseb. Predlagam, da se spremeni dosedanji sistem pomoči kmetom-borcem, ker sedanji v obliki razlike med kmečkim in polnim zdravstvenim varstvom v primeru nezmožnosti plačila prispevka ni več učinkovit.

2. Ker postavke za socialno skrbstvo v proračunih občinskih skupščin vedno bolj obremenjujejo občine, vprašam, ali se ne bi dalo doseči, da bi del izrečenih kazni za prekrške republika odstopila občinam, predvsem za plačila oskrbnih dni ter za vzdrževanje in adaptacijo domov za starostnike. Ti domovi so po večini v starih in neprimernih zgradbah.

3. Ali je mogoče s spremembo zakona o učencih v gospodarstvu doseči širše vključevanje učencev v uk? Zlasti v Pomurju je mnogo primerov, da otrok, ki ne dovrši popolne osemletke, ni sprejet v uk za krojača, kovača itd., čeprav ima do poklica veselje. Če gre v sosednjo Avstrijo je brez nadaljnjega v uk sprejet.

PREDLOG ODLOKA
o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije

Na podlagi 113. in 114. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije je Skupščina SR Slovenije na seji republiškega zbora, gospodarskega zbora, prosvetno-kulturnega zbora in na seji socialno-zdravstvenega zbora sprejela

ODLOK
o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije

A. Komisije skupščine

1. člen

Do spremembe poslovnika Skupščine SR Slovenije imajo:
- zakonodajno-pravna komisija 13 članov,
- komisija za družbeno nadzorstvo 9 članov,
- komisija za vprašanja borcev NOV 15 članov,
- komisija za vloge in pritožbe 9 članov in
- administrativna komisija 9 članov.

2. člen

Zakonodajno-pravno komisijo sestavlja: 6 poslancev republiškega zbora, po 1 poslanec vsakega zbora delovnih skupnosti in 4 pravni strokovnjaki.

3. člen

Komisijo za družbeno nadzorstvo sestavljajo: 3 poslanci republiškega zbora in po 2 poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti.

4. člen

Komisijo za vprašanja borcev NOV sestavljao: 4 poslanci republiškega zbora, 4 poslanci zborov delovnih skupnosti in 7 članov izvoljenih izmed občanov.

5. člen

Komisijo za vloge in pritožbe sestavljajo: 3 poslanci republiškega zbora in po 2 poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti.

6. člen

Administrativno komisijo sestavljajo: 3 poslanci republiškega zbora in po 2 poslanca vsakega zbora delovnih skupnosti.

B. Druga telesa skupščine

7. člen

Komisija za vprašanja mednarodnih odnosov ima 13 članov.

Štirje člani so izvoljeni izmed poslancev republiškega zbora, 4 člani so izmed poslancev zborov delovnih skupnosti, 5 pa je izvoljenih iz vrst občanov.

OBRAZLOŽITEV

Z ustavnimi amandmaji, ki jih je razglasil republiški zbor 25. 2. 1969, je bila spremenjena struktura Skupščine SR Slovenije, odpadel je organizacijsko-politični zbor in zmanjšalo se je število poslancev skupščine. Vse to terja spremembe v številčnem sestavu komisij in drugih teles skupščine. Mimo tega pa je tudi več kot enoletno izvajanje poslovnika Skupščine SR Slovenije pokazalo potrebo po nekaterih spremembah, ki se izvajajo s predlaganim odlokom.

Komisije Skupščine SR Slovenije so praviloma sestavljene tako, da je določeno število članov komisije iz vrst poslancev republiškega zbora, določeno število članov pa iz vrst vsakega zbora delovnih skupnosti. Poleg tega so nekatere komisije, katerih člani so tudi občani (zakonodajno-pravna komisija in komisija za vprašanja mednarodnih odnosov), ki jih voli republiški zbor.

Po predlogu odloka naj se številčna sestava posameznih komisij praviloma zmanjša za dva člana, to je za število članov, ki jih je doslej volil organizacijsko-politični zbor. To velja v celoti za komisijo za vloge in pritožbe (doslej je imela 11 članov, odslej naj bi imela 9 članov) in za administrativno komisijo (doslej je imela 11, odslej naj bi imela 9 članov).

Pri komisiji za družbeno nadzorstvo naj bi se število članov zmanjšalo za 4, to je poleg dosedanjih dveh članov iz vrst poslancev organizacijsko-političnega zbora še za dva člana-poslanca republiškega zbora.

Število članov zakonodajno-pravne komisije ostane isto (13 članov), čeprav odpadejo poslanci iz vrst organizacijsko-političnega zbora. Po predlogu odloka naj bi se namreč zvišalo število članov-poslancev, ki jih voli republiški zbor, in sicer za dva člana.

Povečuje se število članov komisije za vprašanja mednarodnih odnosov, ki so izvoljeni iz vrst poslancev in občanov (od 9 na 13 članov).

Večje število članov te komisije je potrebno zaradi povečane vloge republike pri obravnavanju vprašanj s področja mednarodnih odnosov.

PREDLOG ZAČASNEGA ODLOKA

o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora

Na podlagi prvega odstavka 22. člena poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije je republiški zbor na seji dne 9. maja 1969 sprejel

ZAČASNI ODLOK

o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora

1. člen

Do spremembe poslovnika ima republiški zbor tele odbore:
- odbor za družbenoekonomske odnose,
- odbor za finance in proračun,
- odbor za proizvodnjo in blagovni promet,
- odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo,
- odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko,

— odbor za prosveto in kulturo,
— odbor za socialno politiko in zdravstvo.

2. člen

Odbor za družbenoekonomske odnose obravnava: splošna vprašanja družbenega in gospodarskega razvoja, gospodarskega sistema in planiranja; delitev družbenega proizvoda in razširjeno reprodukcijo; promet blaga, uslug ter cene; zaščito domače proizvodnje in vključevanje v mednarodno delitev dela; delitev dohodka v delovnih in drugih organizacijah; integracijske procese; delovna razmerja; produktivnost dela; politiko zaposlovanja in potrebe po kadrih; družbeno in zasebno lastnino; splošno in proračunsko porabo.

3. člen

Odbor za finance in proračun obravnava zadeve s področja: skladnosti delitvenih odnosov v gospodarskih organizacijah z bilanco sredstev; sestavljanja in izvajanja republiškega proračuna ter potrjevanja zaključnega računa; zadolžitev republike; davčne politike in odmere prispevkov, davkov in pristojbin; financiranja posameznih področij prek skladov in samoupravnih skupnosti; javnih posojil; kreditnega, bančnega in deviznega poslovanja; zavarovalstva; premoženjsko-pravnih odnosov; dela službe družbenega knjigovodstva in dela finančnih organov v republiki.

4. člen

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet obravnava zadeve s področja: priprav in izvrševanja srednjeročnih in dolgoročnih planov in programov ter kratkoročnih analiz gospodarskega razvoja, organiziranja in pospeševanja proizvodnje na področju industrije, rudarstva, gradbeništva, energetike, kmetijstva, gozdarstva, prometa in zvez; investicijske graditve; razvoja in položaja obrti; pospeševanje kmetijskega zadružništva; blagovnega prometa; izvoza in uvoza blaga; preskrbe tržišča; spremljanja cen; trgovine; gostinstva; turizma.

Odbor sodeluje v razpravah in daje mnenja v zvezi z zunanjetrgovinskim, deviznim in carinskim sistemom.

5. člen

Odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo obravnava zadeve s področja: regionalnega in urbanističnega planiranja; stanovanjske graditve, njenega financiranja in gospodarjenja s stanovanjskim fondom; urejanja in uporabe zemljišč; komunalnega gospodarstva in organizacije komunalnih služb ter gradnje komunalnih objektov in naprav; vodnega gospodarstva; dela geodetske službe in katastra.

Odbor sodeluje v razpravah in daje mnenja zlasti k vprašanjem s področja gradbeništva, projektivne dejavnosti in industrije gradbenega materiala.

6. člen

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko obravnava zadeve s področja:

razvoja sistema samoupravljanja v vseh oblikah združenega dela; komunalnega sistema in krepitve vloge občana; organizacije oblasti in volilnega

sistema; organizacije republiške uprave in delovnih razmerij v javni upravi; organizacije in delovanja statistike, evidenc in drugih oblik zbiranja podatkov; sprememb meja v SR Sloveniji; podaljšanja mandata odbornikom občinskih skupščin in ugotavljanja, da je prenehalo stanje, zaradi katerega jim je bil mandat podaljšan;

zagotavljanja javne varnosti ter reda in miru, svoboščin in ustavnih pravic občanov ter z ustavo zagotavljenih pravica narodnosti; predpisovanja in izvrševanja kazenskih sankcij; organizacije in delovanja sodišč, javnega tožilstva, javnega pravobranilstva, advokature in drugih oblik pravne pomoči; javnih shodov in združevanja občanov; položaja in delovanja tiska in drugih informacij; pravnega položaja verskih skupnosti; civilne zaščite.

Odbor obravnava tudi druge zadeve, ki ne spadajo na področje drugih stalnih odborov republiškega zbora.

7. člen

Odbor za prosveto in kulturo obravnava zadeve s področja sistema in organizacije vzgoje in izobraževanja in uresničevanja vzgojno-izobraževalnih smotrov; mreže in razvoja visokega šolstva, šolstva narodnosti ter posebnega šolstva; sistema, pospeševanja in usklajevanja raziskovalnega dela; pospeševanja in organiziranja umetnosti in drugih kulturnih dejavnosti; položaja in pospeševanja telesne kulture.

Odbor sodeluje pri reševanju vprašanj razvoja samoupravljanja, financiranja in stanja kadrov na teh področjih.

8. člen

Odbor za socialno politiko in zdravstvo obravnava, proučuje in spremlja zadeve s področja: socialnega varstva, predvsem varstva invalidov in ostarelih oseb; otroškega varstva; preventivnega in kurativnega zdravstvenega varstva občanov (posebno zdravstvenega varstva matere in otrok, mladine, invalidov in ostarelih oseb); socialnega zavarovanja, ki zajema invalidsko, pokojninsko in zdravstveno zavarovanje; zdravstva pri delu.

Odbor daje mnenja in predloge glede organizacije, samoupravljanja, financiranja in kadrovske politike na teh področjih.

9. člen

Odbori republiškega zbora imajo predsednika, podpredsednika in 5 do 11 članov.

Predsednika, podpredsednika in člane odborov izvoli zbor izmed poslancev zbora.

Št.: 0201-1/69

Ljubljana, 9. maja 1969

OBRAZLOŽITEV

Ustavni amandmaji, sprejeti v januarju letošnjega leta, spreminjajo sestavo skupščine in njenih zborov, način dela in organizacijo komisij, odborov in drugih teles skupščine ter odpravljajo sedanji način volitev polovice poslancev vsaki dve leti; občutno tudi zmanjšujejo število poslancev republiške skupščine. Vse te spremembe bodo bistveno vplivale na delo in organizacijo skupščine, ki jo sedaj urejata poslovnik skupščine in poslovniki njenih zborov.

Ker takoj še ne bo mogoče v celoti prilagoditi poslovnike sprejetim spremembam in dosedanjim izkušnjam, je potrebno, da bi bilo mogoče čimprej pričeti z delom, parcialno urediti predvsem tiste določbe poslovnika našega zbora, ki so bistvene za nadaljnje delo republiškega zbora. Najpomembnejše je določiti, kateri odbori bodo delovali v okviru republiškega zbora, opredeliti njihovo področje dela in tako omogočiti, da ta telesa čimprej zažive in pričnó z rednim delom.

Dosedanje izkušnje pri delu odborov in sprejete spremembe narekujejo določene korekture, zlasti glede njihovega števila in vsebine njihovega dela.

S predlaganim odlokom se število odborov od prejšnjih 11, zmanjšuje na 7. S tem se nikakor ne zmanjšuje obseg dela, ki ga zajemajo vsi odbori, temveč se v okviru posameznih odborov celoviteje povezujejo problemi v določeno celoto, ter s tem omogoča, da odbori bolj suvereno in kompleksneje obravnavajo posamezna vprašanja s svojega področja.

Bistvene spremembe so zlasti v naslednjem:

pristojnost odbora za družbenoekonomske odnose se razširi s tem, da se v delovno področje tega odbora vključi tudi sistem planiranja, poleg tega pa se pristojnost tega odbora razširi tudi z enim delom pristojnosti dosedanjega odbora za delo (delovna razmerja, produktivnost dela in politika zaposlovanja).

Odbor za družbeni plan in finance spremeni svoj naslov v odbor za finance in proračun, pri čemer se delovno področje tega odbora razširi tako, da zajema delovna področja bivšega odbora za družbeni plan in finance in odbora za proračun — razen planiranja.

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet zajema delovno področje bivšega odbora za proizvodnjo in promet in odbora za trgovino, gostinstvo in turizem. To seveda narekuje tudi nov naslov odbora, ki zajema celotno vsebino dela tega odbora.

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko združuje bivši odbor za organizacijsko-politična vprašanja in odbor za notranjepolitična vprašanja in narodno obrambo. Ta dva odbora sta že doslej težko razmejevala svoje pristojnosti ter sta zaradi tega mnogo zadev obravnavala na skupnih sejah.

Pomembna je še sprememba pristojnosti odbora za socialno politiko in zdravstvo, ki vključuje v svojo pristojnost del pristojnosti odbora za delo, in sicer zadeve s področja varnosti pri delu ter zadeve s področja organizacije ter delovanja invalidskega in pokojninskega zavarovanja.

Odbori republiškega zbora naj bi imeli poleg predsednika in podpredsednika še 5 do 11 članov. Takšno število bi bilo primerno, če upoštevamo angažiranost poslancev in dejstvo, da je republiški zbor štel doslej 120 poslancev, odslej pa jih bo imel le 90.

PREDLOG ODLOKA

o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora

Na podlagi 25. člena poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije je gospodarski zbor Skupščine SR Slovenije sprejel

ODLOK

o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora

1. člen

Do spremembe poslovnika ima gospodarski zbor tele stalne odbore:
— odbor za družbenoekonomske odnose,
— odbor za finance,
— odbor za proizvodnjo in blagovni promet.

2. člen

Odbor za družbenoekonomske odnose spremlja, proučuje in obravnava: sistemska vprašanja s področja družbenega planiranja in usmerjanja družbenoekonomskega razvoja ter zagotavljanja splošnih pogojev gospodarjenja, in delitve družbenega proizvoda ter delitvenih odnosov v gospodarskih organizacijah; vključevanje v mednarodno delitev dela; razvoj samoupravljanja in urejanja samoupravnih odnosov v gospodarskih organizacijah; politiko zaposlovanja in usposabljanja kadrov za potrebe gospodarstva; problematiko regionalnega planiranja in stanovanjsko-komunalno politiko; premoženjsko-pravne odnose in druga vprašanja družbenoekonomskih odnosov, ki imajo pomen za delovne skupnosti s področja gospodarstva.

3. člen

Odbor za finance spremlja, proučuje in obravnava zadeve s področja: skladnosti delitvenih odnosov v gospodarskih organizacijah z bilanco sredstev; davčne politike in odmere prispevkov, davkov in taks; financiranja družbenih potreb prek proračunov, skladov in samoupravnih skupnosti; bančnega, kreditnega in deviznega poslovanja; javnih posojil; zavarovalstva; politike in kontrole cen ter druga vprašanja s področja finance in finančnega poslovanja, ki imajo pomen za delovne ljudi in delovne skupnosti s področja gospodarstva.

4. člen

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet spremlja, proučuje in obravnava zadeve s področja: programiranja razvojnih možnosti gospodarstva in uresničevanja družbenoekonomskega razvoja; organizacije in pospeševanja proizvodnje ter poslovanja v industriji, rudarstvu, gradbeništvu, energetiki, prometu, zvezah, kmetijstvu, gozdarstvu, obrti, trgovini, gostinstvu in turizmu; ekonomskih odnosov s tujino in zunanjetrgovinske menjave; preskrbe tržišča; znanstvenoraziskovalnega dela, poslovnega sodelovanja in modernizacije proizvodnje ter blagovnega prometa; izkoriščanja in varstva zemljišč, voda in drugih naravnih sil in bogastev; standardov, patentov in tehničnih normativov ter druga vprašanja gospodarske dejavnosti s področja proizvodnje in blagovnega prometa.

OBRAZLOŽITEV

V začetku leta sprejete ustavne spremembe spreminjajo sestavo skupščine in njenih zborov ter zato zahtevajo tudi določene spremembe v načinu dela in medsebojnem sodelovanju teles skupščine. Vse te spremembe in tudi dosedanje izkušnje pri delu zbora bodo zahtevale ustrezno prilagoditev dela in organizacije skupščine, ki je sicer urejena s poslovnikom skupščine oz. poslovniki njenih zborov.

Ker ne bo mogoče že takoj in v celoti prilagoditi poslovnike novo nastalim razmeram, je potrebno čimprej prilagoditi predvsem tiste določbe poslovnika našega zbora, ki so bistvene za opredelitev področja dela odborov in tako omogočiti, da lahko ta telesa zbora čimprej prično z rednim delom.

Dosedanje izkušnje pri delu odborov narekujejo določene spremembe tako glede zaokrožitve področij dela posameznih odborov, kot tudi glede enakomernejše obremenitve posameznih odborov z obsegom dela, ki ga morajo opraviti za potrebe zbora.

S predlaganim odlokom se število odborov od prejšnjih štirih zmanjšuje na tri odbore. Bistvene spremembe v razdelitvi področij dela pa so zlasti v tem, da se področje bivšega odbora za storitvene in komunalne dejavnosti razdeli, ker se le-ta ukine, in to tako, da se celotna problematika blagovnega prometa in obrti vključi v odbor za proizvodnjo in blagovni promet. Prav tako se vključi v delokrog odbora za proizvodnjo in blagovni promet še področje programiranja razvojnih možnosti gospodarstva, ki je bilo doslej v okviru odbora za gospodarsko programiranje in finance. Na ta način se odbor za finance razbremeni, kot dosedaj najbolj obremenjen odbor, vprašanj s področja planiranja s tem, da ohrani v svojem delokrogu celotno problematiko financ.

Področje odbora za družbenoekonomske odnose se po predlogu odloka razširi še na obravnavo problematike regionalnega planiranja in stanovanjsko-komunalne politike.

S predlaganimi spremembami se v okviru posameznih odborov celoviteje povezujejo problemi s področja dela zbora ter s tem omogoča, da odbori kompleksneje obravnavajo posamezna vprašanja s svojega področja dela.

PREDLOG ODLOKA
o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora

Na podlagi 25. člena poslovnika prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije je prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sprejel

ODLOK
o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora

1. člen

Do spremembe poslovnika ima prosvetno-kulturni zbor tele stalne odbore:
— odbor za vzgojo in izobraževanje,
— odbor za znanstveno-raziskovalno delo,
— odbor za kulturne dejavnosti,
— odbor za telesno kulturo.

2. člen

Odbor za vzgojo in izobraževanje proučuje, spremlja in obravnava: stanje in razvoj na področjih predšolske vzgoje, osnovnega šolstva, srednjega šolstva, višjega in visokega šolstva, usposabljanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, šolstva narodnosti, dopolnilnega izobraževanja mladine in izobraževanja odraslih, materialnega položaja študentov visokošolskih zavodov, domov za učence osnovnih in srednjih šol; sistem in organizacijo usposabljanja in strokovnega izpopolnjevanja učiteljev; sistem in organizacijo prosvetno-pedagoške službe; uveljavljanje sistema financiranja vzgoje in izobraževanja; uveljavljanje samoupravnih odnosov v vzgojno-izobraževalnih organizacijah.

3. člen

Odbor za znanstveno-raziskovalno delo proučuje, spremlja in obravnava: oblikovanje koncepta nacionalne politike na področju raziskovalne dejavnosti; oblikovanje dolgoročnega programiranja znanstvenih raziskovanj; način financiranja raziskovalne dejavnosti.

4. člen

Odbor za kulturne dejavnosti proučuje, spremlja in obravnava: oblikovanje koncepta nacionalne kulturne politike, oblikovanje dolgoročnega programa razvoja kulturne dejavnosti; stanje in usmeritev posameznih zvrsti kulture; način financiranja kulturnih dejavnosti; uveljavljanje samoupravnih odnosov na področju kulture.

5. člen

Odbor za telesno kulturo proučuje, spremlja in obravnava: splošno politiko in programiranje razvoja telesne kulture; stanje in razvoj šolske telesne vzgoje; organizacijo in stanje množične in vrhunske telesne kulture, športa in rekreacije; sistem in organizacijo usposabljanja strokovnih kadrov; razvoj materialne osnove in način financiranja vseh oblik telesno-kulturne dejavnosti.

OBRAZLOŽITEV

Ustavni amandmaji, sprejeti v januarju letošnjega leta, spreminjajo sestavo skupščine in njenih zborov ter odpravljajo dosedanji način volitev poslancev; občutno tudi zmanjšujejo njihovo število. Vse te spremembe bodo bistveno vplivale na delo in organizacijo skupščine, ki jo urejata poslovnik skupščine in poslovniki njenih zborov.

Ker takoj še ne bo mogoče v celoti prilagoditi poslovnikov sprejetim spremembam in dosedanjim izkušnjam, je treba — da bi lahko čimprej pričeli z delom — parcialno urediti predvsem tiste določbe poslovnika prosvetno-kulturnega zbora, ki so bistvene za njegovo nadaljnje delo. Predvsem gre za določitev števila in delovnega področja odborov.

Dosedanji 4 odbori prosvetno-kulturnega zbora naj bi delovali tudi še v prihodnje. Spremenilo pa naj bi se delovno področje odbora za šolstvo, ki naj bi se hkrati ustrezneje preimenoval v odbor za vzgojo in izobraževanje, in odbora za znanstveno-raziskovalno delo in visoko šolstvo. Pristojnost prvo navedenega odbora naj bi se razširila še z obravnavo vprašanj višjega in visokega

šolstva ter materialnega položaja študentov visokošolskih zavodov. S tem bi bila namreč dosežena kompleksnejša obravnava celotnega področja vzgoje in izobraževanja od najnižje do najvišje stopnje. Dosedanji odbor za znanstveno-raziskovalno delo in visoko šolstvo pa bi teh vprašanj ne obravnaval več v svoji pristojnosti; zato bi se mu spremenil naziv, in sicer v odbor za znanstveno-raziskovalno delo.

PREDLOG ODLOKA

o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora

Na podlagi 25. člena poslovnika socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je socialno-zdravstveni zbor sprejel

ODLOK

o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora

1. člen

Do spremembe poslovnika ima socialno-zdravstveni zbor tele stalne odbore:
— odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje;
— odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo;
— odbor za socialno in otroško varstvo.

2. člen

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje spremlja, proučuje in obravnava: stanje in probleme na področju zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja; organizacijo in delovanje zdravstvene službe in zdravstvenega zavarovanja; financiranje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja; vzgojo, strokovno izpopolnjevanje in zaposlovanje zdravstvenih delavcev; znanstveno-raziskovalno delo v zdravstvu; samoupravljanje in ekonomske odnose v delovnih organizacijah s področja zdravstva; varstvo pri delu; dejavnost sanitarne inšpekcije ter druga vprašanja s področja zdravstva in zdravstvenega zavarovanja, ki imajo pomen za delovne ljudi in delovne skupnosti.

3. člen

Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo obravnava: varstvo delovnih, vojaških in mirnodobnih ter drugih invalidov; rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov; stanje in probleme na področju invalidskega in pokojninskega zavarovanja; financiraje invalidsko-pokojninskega zavarovanja; usposobljanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter druga vprašanja s področja invalidskega varstva in invalidsko-pokojninskega zavarovanja.

4. člen

Odbor za socialno in otroško varstvo obravnava: stanje in probleme na področju socialnega in otroškega varstva; varstvo družine in ostarelih oseb; skrbništvo, financiranje in programiranje socialnega in otroškega varstva; oblike otroškega varstva (otroški dodatek, dnevno varstvo otrok, letovanje, prehrano itd.); zdravstveno varstvo otrok s poudarkom na zdravstveno preventivo;

organizacijo skupnosti otroškega varstva; rejništvo, resocializacijo družbeno neprilagojenih otrok in mladine; organizacijo in delovanje službe socialnega varstva; vzgojo, strokovno izpopolnjevanje in zaposlovanje socialnih delavcev; raziskovalno delo na področju socialnega varstva; mrežo socialno-varstvenih in vzgojno-varstvenih zavodov; socialno-patološke pojave (potepuštvo, beračenje, alkoholizem, prostitucijo itd.) ter druga vprašanja s področja socialnega in otroškega varstva.

OBRAZLOŽITEV

Ustavni amandmaji, sprejeti v januarju letošnjega leta, spreminjajo sestavo skupščine in njenih zborov ter odpravljajo dosedanji način volitev polovice poslancev vsaki 2 leti; občutno tudi zmanjšujejo število poslancev republiške skupščine. Vse te spremembe bodo bistveno vplivale na delo in organizacijo skupščine, ki jo sedaj urejata poslovnik skupščine in poslovniki njenih zborov.

Ker takoj še ne bo mogoče v celoti prilagoditi poslovnikov sprejetim spremembam in dosedanjim izkušnjam, je potrebno, da bi lahko čimprej pričeli z delom, parcialno urediti predvsem tiste določbe poslovnika socialno zdravstvenega zbora, ki so bistvene za njegovo nadaljnje delo. Gre predvsem za določitev števila in delovnega področja odborov, ki naj bi čimprej pričeli z rednim delom.

Po sedanjem poslovniku socialno-zdravstvenega zbora (44. člen) je imel socialno-zdravstveni zbor 4 odbore in mandatno-imunitetno komisijo. Odbori so bili: odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje; odbor za invalidsko varstvo in invalidsko-pokojninsko zavarovanje; odbor za socialno varstvo in odbor za otroško varstvo. Dosedanje izkušnje so pokazale, da samostojen odbor za otroško varstvo ni potreben, saj je v času svojega enoletnega obstoja imel le 3 seje. Delovno področje odbora za socialno varstvo se je zožilo z ustanovitvijo skupščinske komisije za vprašanja borcev NOV, saj so nanjo prešle zadeve, ki jih je med drugim obravnaval odbor za socialno varstvo. Zato se s predlogom odloka predlaga združitev dosedanjega odbora za socialno varstvo in odbora za otroško varstvo v odbor za socialno in otroško varstvo.

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje ter odbor za invalidsko varstvo in invalidsko-pokojninsko zavarovanje sta v celoti opravičila svoj obstoj in sta tudi v prihodnje neobhodno potrebna. Njune zadolžitve ne bodo majhne zlasti glede na sistemske spremembe v zdravstvenem ter v invalidskem in pokojninskem zavarovanju.

Po sedanjem poslovniku imajo odbori predsednika, podpredsednika in 5 do 11 članov. Izkušnje so pokazale, da so se najbolj obnesli 9 do 11-članski stalni odbori, zato predlog odloka predvideva, da imajo odbori poleg predsednika in podpredsednika še 7 do 9 članov.

OSNUTEK ZAKONA

o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah

1. člen

Samostojni obrtniki in obrtne delovne organizacije v SR Sloveniji se lahko združujejo v obrtne nabavno-prodajne zadruge.

2. člen

Organizacija in poslovanje obrtnih nabavno-prodajnih zadrug se urejata po določbah temeljnega zakona o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug (Uradni list SFRJ, št. 16-337/65) in po določbah tega zakona.

3. člen

Obrtne nabavno-prodajne zadruge se ukvarjajo s tem, da:

1. kupujejo reprodukcijski material in ga dajejo svojim članom v predelavo, dodelavo in izdelavo;
2. prodajajo svojim članom reprodukcijski material za obrtne storitve in izdelavo izdelkov ter oskrbujejo svoje člane z opremo, stroji, delovnimi pripravami in orodji;
3. prodajajo izdelke in storitve svojih članov;
4. organizirajo proizvodnjo in storitve za svoje člane;
5. prevzemajo obrtniška dela od posameznih naročnikov, od delovnih in drugih organizacij in organizirajo izvršitev naročenih del;
6. organizirajo kooperacijo med svojimi člani in drugimi proizvajalnimi organizacijami.

4. člen

Obrtne nabavno-prodajne zadruge lahko ustanavljajo proizvodne oziroma storitvene delavnice kot posebne delovne enote zadruge za dodeljevanje ali sestavljanje izdelkov svojih članov oziroma za opravljanje obrtnih storitev svojim članom.

5. člen

Za prodajo reprodukcijskega materiala in delovnih sredstev svojim članom in za prodajo njihovih izdelkov lahko obrtne nabavno-prodajne zadruge ustanavljajo prodajalne kot svoje posebne delovne enote.

6. člen

Za uvajanje boljše tehnologije v obrtne delavnice svojih članov lahko obrtne nabavno-prodajne zadruge ustanavaljajo tehnične biroje kot svoje posebne delovne enote.

7. člen

Obrtne nabavno-prodajne zadruge lahko ustanavljajo posebne delovne enote tudi za popravila strojev in orodij svojih članov ter za izdelavo strojev, delovnih naprav in orodij svojim članom.

8. člen

Za ustanovitev obrtne nabavno-prodajne zadruge je potrebno soglasje skupščine občine, v kateri je sedež zadruge.

9. člen

Sredstva, ki jih dajo ustanovitelji obrtno nabavno-prodajne zadruge, se razporejajo na podlagi pogodbe ali s posebnimi akti po določilih statuta zadruge.

10. člen

Dohodek, ik ga ustvarja zadruga s svojim poslovanjem, se ugotavlja in deli po predpisih, ki veljajo za delovne organizacije.

11. člen

Obstoječe obrtno nabavno-pordajne zadruge morajo prilagoditi svojo organizacijo in poslovanje ter svoje splošne akte določbam tega zakona v šestih mesecih od dneva njegove uveljavitve.

12. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po razpravi o razvoju in problematiki obrtništva v Skupščini SR Slovenije, in sicer v republiškem zboru na seji dne 8. julija 1968 in v gospodarskem zboru na seji dne 17. julija 1968, je Skupščina SRS v priporočilih in sklepih za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 27-217/68) naložila izvršnemu svetu, da ji predloži predlog za izdajo zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah (ONPZ). Pri obravnavanju predloga za izdajo zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah pa je izvršni svet na seji dne 29. maja 1969 sklenil, da predloži Skupščini SR Slovenije osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah.

Po podatkih gospodarskih sodišč je v zadružnih registrih v SR Sloveniji vpisanih 16 ONPZ, in sicer:

1. ONPZ Pleteks (pletilci), Ljubljana
2. ONPZ Gradnja, Ljubljana
3. ONPZ tesarskih mojstrov, Ljubljana
4. ONPZ Elektrovod, Ljubljana
5. ONPZ Maribor — vse stroke Maribor
6. ONPZ Oblačilnih strok, Ljubljana
7. ONPZ dimnikarjev, Ljubljana
8. ONPZ Novoplesk, Ljubljana
9. ONPZ Plams (plastične mase), Ljubljana
10. ONPZ Železopromet, Ljubljana
11. ONPZ Obrt (vse stroke), Ljubljana
12. ONPZ Metal, Jesenice na Dolenjskem
13. ONPZ Mizarjev in sorodnih strok, Ljubljana
14. ONPZ Zadružni center, Ljubljana
15. ONPZ Kranj, Kranj
16. ONPZ Idrija, Idrija

Člani ONPZ so samostojni obrtniki, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi, in obrtne delovne organizacije. Člani upravljajo zadrugo po zadružnem svetu. O delitvi dohodka odločajo člani sami.

Po navedbah gospodarske zbornice SRS je v ONPZ včlanjenih okoli 2000 zasebnih obrtnikov in po navedbah ONPZ Elektrovod, Ljubljana je v slovenskih zadrugah včlanjenih tudi več kot 100 podjetij družbenega sektorja.

V ilustracijo, s kakšnimi sredstvi razpolagajo ONPZ, naj bo omenjeno, da so po zaključnih računih, ki so bili za leto 1967 predloženi službi družbenega knjigovodstva, dosegle ONPZ 97 813 719 N din celotnega dohodka. Ustvarile so iz svojega poslovanja 2 475 229 N din dohodka za razdelitev. Poslovni sklad vseh ONPZ je v letu 1967 znašal 2 687 210 N din.

Z republiškim zakonom naj bi se izkoristila pooblastila, ki jih daje temeljni zakon za ONPZ.

Do sedaj dovoljena dejavnost obstoječih ONPZ naj bi se z republiškim zakonom razširila. Po tem osnutku bi se smele v bodoče ONPZ ukvarjati — poleg oskrbovanja svojih članov z reprodukcijskim materialom in prodaje obrtnih izdelkov svojih članov — tudi z organiziranjem proizvodnje in storitev za svoje člane ter ustanavljati tehnične biroje kot posebne enote za uvajanje boljše tehnologije v obrtne delavnice svojih članov. Poleg tega bi lahko ustanavljale tudi posebne delovne enote za popravila strojev in orodij svojih članov ter za izdelavo strojev, delovnih naprav in orodij svojim članom.

Ureditev pravnega statusa ONPZ v smislu osnutka tega zakona bo ugodno vplivala na razvoj obrti. S tem bodo ustvarjeni tudi pogoji, da zadruge popomembneje vplivajo zlasti glede napredovanja tehničnega in strokovnega nivoja svojih članov, pa tudi na plasma obrtnih izdelkov. Na ta način pa upravičeno pričakujemo smotrnejšo vključitev kapacitet teh dejavnosti in napredek v smeri povezovanja zasebnega sektorja obrti z družbenim.

Glede na širši obseg poslovanja ONPZ, zlasti na področju kooperacije, lahko pričakujemo, da se bo hitreje povečalo število članov, kar bo ugodno vplivalo na ekonomičnosti poslovanja zadrug, na večji dohodek ter v zvezi s tem na večjo poslovno sposobnost zadrug.

Poleg tega se s tem reši tudi vprašanje plačevanja zveznega prometnega davka od tistega materiala, ki ga kupujejo ONPZ kot reprodukcijski material in ga dajejo svojim članom v predelavo oziroma izdelavo.

S sprejetjem republiškega zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah bo skladno s tolmačenjem službe družbenega knjigovodstva šele možno ob dopolnjevanju 9. člena zakona o tarifi zveznega prometnega davka (Ur. list SFRJ, št. 24/68) oprostiti ONPZ plačila prometnega davka, kadar dajejo (ne pa prodajajo) reprodukcijski material svojim članom tako, da jim samostojni obrtniki izroče pogodbeno določeno količino in vrsto izdelkov ali polizdelkov, ki jih zadruga nato prodaja naprej v svojem imenu in za svoj račun.

Obrtno nabavno-prodajne zadruge v Sloveniji poslujejo po določbah temeljnega zakona o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug (Uradni list SFRJ, št. 16-337/65). V okviru določb 21. člena navedenega zakona pa se lahko ukvarjajo samo z oskrbovanjem svojih članov z reprodukcijskim materialom ter s prodajo proizvodov svojih članov.

Ta dejavnost pa se lahko razširi s tem, da se z republiškim zakonom uredi pravni položaj obrtnih nabavno-prodajnih zadrug na podlagi pooblastil temeljnega zakona o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug. Temeljni zakon s podrobnimi določbami ureja, s čim se lahko nabavno prodajne zadruge ukvarjajo. Nadalje temeljni zakon ureja tudi vprašanje o ustanovitvi zadrug, o upravljanju v zadrugah in o premoženjskih razmerjih v zadrugah. Ta zakon vsebuje za republiko dve izrecni pooblastili, in sicer v 2. odstavku 7. člena, po

katerem republika lahko predpiše z zakonom še druge pogoje za ustanovitev zadruge. Drugo pooblastilo pa je v 21. členu, po katerem lahko republiški zakon določi, da se smejo nabavno-prodajne zadruge ukvarjati tudi z organiziranjem proizvodnje in storitev za svoje člane. V tretjem odstavku 4. člena temeljnega zakona je rečeno, da »organizirajo proizvodnjo in storitve«, kamor smiselno spadajo v osnutku tega zakona naštete dejavnosti, kot npr. ustanavljanje tehničnih birojev za uvajanje posebnih delovnih enot za dodeljevanje ali sestavljanje izdelkov svojih članov ter ustanavljanje prodajaln za prodajo reprodukcijskega materiala in delovnih sredstev članom in za prodajo njihovih izdelkov in drugo.

Tako razširjena pooblastila zadrugam z republiškim zakonom pa so v soglasju z ustavnimi amandmaji in resolucijo zvezne skupščine o temeljih zakonodajne politike federacije.

Osnutek zakona predvideva, da je za ustanovitev ONPZ potrebno soglasje skupščine občine. Poleg tega predvideva, da se sredstva, ki jih vložijo ustanovitelji, razporejajo na podlagi pogodbe ali po določilih statuta zadruge. Dohodek zadruge pa se mora ugotavljati in deliti po predpisih, ki veljajo za delovne organizacije.

ONPZ so orgnizacije obrtnih delovnih organizacij in zasebnih obrtnikov, zato naj ima družbeno-politična skupnost pravico, da ocenjuje, ali so podani pogoji za uspešno delovanje zadruge.

Obstoječe ONPZ morajo po tem osnutku prilagoditi svoje poslovanje določbam tega zakona v šestih mesecih.

POROČILA

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora je na svoji seji dne 16. 6. 1969 obravnaval osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

Osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah temelji na načelih oziroma stališčih, ki jih je republiška skupščina sprejela v mesecu juliju 1968, ko je razpravljala o problematiki in razvoju obrtništva in sprejela priporočila in sklepe za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji. Odbor meni, da zakonski osnutek temelji na načelih, ki so bila sprejeta v zadevnem skupščinskem aktu.

Temelji zakona o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug daje republiki dve izrecni pooblastili, po katerih lahko republika predpiše določene pogoje za ustanovitev zadruge in da se smejo nabavno-prodajne zadruge ukvarjati tudi z organiziranjem proizvodnje in opravljanjem storitev za svoje člane. Tako razširjena pooblastila, ki jih lahko izkoristijo republike, so v soglasju z ustavnimi amandmaji in resolucijo zvezne skupščine o temeljih zakonodajne politike.

V razpravi po členih so predstavniki obrtnih nabavno-prodajnih zadrug predlagali dopolnitve k 3. členu zakonskega osnutka, ki določa dejavnosti, s katerimi bi se smele v bodoče obrtne nabavno-prodajne zadruge ukvarjati. Po tem predlogu naj bi se dopolnilo besedilo 2. točke tega člena takole:

»2. prodajajo svojim članom in drugim organizacijam reprodukcijski material . . .«

Svoj predlog so predstavniki obrtnih nabavno-prodajnih zadrug utemeljevali s tem, da je treba zadrugam dopustiti možnost bolj elastičnega poslovnega

povezovanja s proizvodnimi podjetji, ko nastanejo v poslovanju izjemne situacije (likvidacija viškov zalog, odstop kritičnih materialov itd.). Pri tem so poudarili, da ne gre za redno trgovinsko dejavnost s tretjimi osebami, temveč za legalizacijo izjemnih poslovnih primerov, ki jih služba družbenega knjigovodstva in inšpekcijske službe sicer tolerirajo kljub temu, da zadruge nimajo za to formalno-pravnega kritja.

V zvezi s tem so bila izražena naslednja nasprotna mišljenja:

– registracija redne trgovinske dejavnosti obrtnih nabavno-prodajnih zadrug ni v skladu s temeljnim zakonom, niti s pravnim statusom obrtnih nabavno-prodajnih zadrug;

– namen ustanovitve teh zadrug je predvsem varovanje koristi svojih članov in ugodno vplivanje na razvoj obrti, ne pa razvijanje splošne trgovinske dejavnosti.

Prevladalo pa je mišljenje, da je treba proučiti to vprašanje in najti možnosti, ki bi dopuščale bolj elastično poslovanje obrtnih nabavno-prodajnih zadrug, vendar tako, da bodo zavarovani ekonomski interesi članov in ohranjen pravni status teh zadrug.

Člani odbora niso sprejeli spreminjevalnih predlogov k zakonskemu osnutku.

Odbor predlaga, da republiški zbor sprejme osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah v predloženem besedilu.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil Vladimira Vrečka.

Št.: 023-114/69
Ljubljana, 16. 6. 1969

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora je na seji dne 27. 6. 1969 obravnaval osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

S predloženim osnutkom zakona republika uporablja pooblastila, ki jih daje temeljni zakon o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah (ONPZ) in razširja dejavnost obstoječih ONPZ. Po osnutku tega zakona se lahko ONPZ v bodoče ukvarjajo, razen z oskrbovanjem svojih članov z reprodukcijskim materialom in prodajo obrtnih izdelkov svojih članov — tudi z organiziranjem proizvodnje in storitev za svoje člane ter ustanavljajo tehnične biroje in storitve za svoje člane ter ustanavljajo tehnične biroje za uvajanje naprednejše tehnologije v obrtne delavnice. Razen tega bodo ONPZ lahko ustanavljale tudi posebne delovne enote za popravilo, oziroma izdelavo strojev, delovnih naprav in orodij za svoje člane.

V načelni obravnavi je odbor najprej ugotovil, da osnutek zakona temelji na priporočilih in sklepih, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela v juliju 1968 ob obravnavi problematike in razvoja obrtništva v SR Sloveniji. Po mnenju poslancev bo ureditev položaja in dejavnosti ONPZ v skladu z osnutkom tega zakona ugodno vplivala na razvoj obrti, saj bodo ustvarjeni pogoji, da lahko zadruge pomembneje vplivajo na svoje člane, zlasti glede tehnologije in strokovnosti. Ugodnejši pogoji bodo prispevali tudi večji poslovni sposobnosti zadrug, kakor tudi na boljše povezovanje zasebnega in družbenega sektorja obrti.

V razpravi po posameznih členih osnutka zakona se je odbor seznanil z mnenji in stališči zakonodajno-pravne komisije ter mnenji odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora.

K posameznim členom ima odbor naslednja mnenja in stališča:

k 3. členu: Odbor soglaša s predlogom zakonodajno-pravne komisije, da se vrstni red posameznih točk spremeni tako, da sedanja prva točka postane tretja, sedanja druga točka — prva in sedanja tretja točka — druga, čeprav meni, da je tudi dosedanja razvrstitev logična, glede na enotnost proizvodnje in prometnega procesa.

Glede predloga predstavnikov obrtnih nabavno-prodajnih zadrug, da bi se omogočila prodaja reprodukcijskega materiala v izjemnih situacijah (likvidacija viškov zalog, odstop kritičnih materialov ipd.) tudi drugim organizacijam in ne le članom, je odbor menil, da je potrebno zadrugam v takih primerih omogočiti bolj elastično poslovanje, vendar tako, da bo ohranjen pravni status teh zadrug.

Glede 4., 5., 6., 7., 9. in 10. člena je odbor soglašal s pripombami zakonodajno-pravne komisije.

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet predlaga gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah s predloženimi mnenji in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Jožeta Slaviča.

Št.: 023-114/69
Ljubljana, 3. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 17. 6. 1969 obravnavala osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah, ki ga je skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi k osnutku zakona ni bilo pripomb. Komisija je ugotovila, da je zakon potreben zaradi ustrezne pravne ureditve statusa obrtnih nabavno-prodajnih zadrug, ki imajo ob sedanjem stanju znatne težave v poslovanju. Ureditev, kakršna je predvidena v zakonskem osnutku, razširja sedanjo dejavnost obrtnih nabavno-prodajnih zadrug skladno z možnostmi, ki jih daje temeljni zakon o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug (Uradni list SFRJ, št. 16/65).

V podrobni obravnavi besedila posameznih določb zakonskega osnutka pa so bile dane naslednje pripombe oziroma predlogi:

K 3. členu:

Glede na pomembnost in obseg posameznih dejavnosti naj se vrstni red posameznih točk preuredi tako, da se sedanja 1. točka postavi kot tretja, sedanja 2. točka postane prva, sedanja 3. točka pa druga.

K 4. členu:

a) Zaradi jasnosti in skladnosti z veljavno zakonsko terminologijo naj se v izrazu »posebne delovne enote« črta beseda »posebne«. Ta terminološka sprememba naj se opravi tudi v določbah 5., 6. in 7. člena zakonskega osnutka.

b) V tretji vrsti je treba besedo »dodeljevanje« popraviti tako, da se bo pravilno glasila »dodelavo«.

K 9. členu:

Določba tega člena naj se črta.

19. člen temeljnega zakona o obrtnih in drugih določenih vrstah zadrug določno navaja, da se premoženjska razmerja med zadrugo in njenimi člani urejajo s pismeno pogodbo, ki mora biti v skladu s statutom zadruge. Določba 9. člena osnutka republiškega zakona je zato nepotrebna; je pa tudi nekoliko nejasna, zlasti ker poleg ostalega predvideva tudi posebne akte o razporejanju sredstev ustanoviteljev. To bi pomenilo, da se posebna razmerja, ki se sicer urejajo po pogodbenem režimu, lahko uredijo tudi z aktom po skupnem režimu, kar pa ne bi bilo v skladu z naravo teh razmerij niti z omenjeno določbo zveznega temeljnega zakona.

Ker glede premoženjskih razmerij med zadrugo in njenimi člani tako v zvezi z ustanovitvenimi deleži kot tudi sicer velja splošni režim po zveznem zakonu; posamezna vprašanja pa je vedno mogoče urejati s pogodbami — določba 9. člena zakonskega osnutka lahko povsem odpade.

K 10. členu:

V drugi vrsti naj se beseda »delovne« nadomesti z besedo »gospodarske«.

Temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah (Uradni list SFRJ, št. 32/68) v drugem odstavku 6. člena določa, da se je z zakonom mogoče odmakniti od posameznih določb tega zakona glede delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti družbenih služb, komunalne dejavnosti in dejavnosti posebnega družbenega pomena. Ker je tako predvidena možnost različnih režimov ugotavljanja in delitve dohodka glede na naravo dejavnosti delovnih organizacij, bi le splošno sklicevanje na režim v delovnih organizacijah lahko povzročilo nejasnosti glede tega ali naj se v konkretnem primeru uporabi splošni režim, ki velja za gospodarske organizacije ali pa eventualno drugačna ureditev, ki bi bila uveljavljena v delovnih organizacijah komunalne dejavnosti ali družbenih služb. Zato je treba določbo 10. člena zakonskega osnutka precizirati v toliko, da se sklicuje na splošni režim ugotavljanja in delitve dohodka, ki velja v gospodarskih organizacijah.

Št.: 023-114/69
Ljubljana, 18. 6. 1969

OSNUTEK ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov

1. člen

V 24. členu zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov (Uradni list SRS, št. 5-28/64) se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko ustanovi obrtno delavnico le tisti, ki ima strokovno izobrazbo po prvem odstavku tega člena za naseldnje gospodarske dejavnosti, ki se štejejo za obrti:

— kovaštvo — vozovno
— orodno
— podkovsko
— livarstvo
— puškarstvo
— stavbno ključavničarstvo
— strojno ključavničarstvo
— orodjarstvo
— mehanika motornih vozil
— izdelovanje in popravljanje čolnov in manjših plovnih objektov
— precizna mehanika za optične instrumente (kino aparate, fotografske aparate, geodetske in druge instrumente)
— izdelovanje in popravljanje medicinskih instrumentov
— izdelovanje in postavljanje tehtnic
— urarstvo
— elektroinstalaterstvo
— elektromehanika za električne stroje
— elektromehanika za medicinske in druge aparate
— elektromehanika za hladilne naprave
— elektromehanika za gospodinjske stroje
— elektromehanika za radijske sprejemnike in televizorje
— elektromehanika za signalne in telefonske naprave
— elektromehanika za avtomate
— elektromehanika za dvigala
— avtoelektričarstvo
— izdelovanje kozmetičnih sredstev in dišav
— rafinerija kovin
— mizarstvo
— modelno mizarstvo
— izdelovanje ortopetske obutve
— izdelovanje ortopedskih pripomočkov
— brušenje dragih kamnov
— optika
— mesarstvo in izdelovanje mesnih izdelkov
— pekarstvo
— slaščičarstvo — izdelovanje suhega peciva, oblatov in kornetov
— instalaterstvo za vodovod, plinske napeljave in kanalizacijo
— tiskanje prospektov, tiskovin, cenikov, reklam, etiket, embalaže in vizitk ter tiskanje napisov na predmetih papirne galanterije in konfekcije
— instalaterstvo za centralno kurjavo in klimatske naprave
— zidarstvo in fasadarstvo
— kamnoseštvo in izdelovanje konstrukcijskih gradbenih elementov iz umetnega kamna
— sadrarstvo in marmorna štukatura
— tesarstvo
— pečarstvo — postavljanje peči
— kemično čiščenje oblek in tkanin
— barvanje in impregniranje tkanin, oblek in preje
— kozmetika obraza in telesa

— izdelovanje kemičnih sredstev za uničevanje mrčesa in insektov
— predelovanje zdravilnih zelišč.«

V dosedanjem tretjem odstavku, ki postane četrti odstavek, se besede »po prejšnjem odstavku« nadomestijo z besedami »po drugem odstavku tega člena«.

2. člen

25. člen se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»V dejavnostih iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona se sme ukvarjati z obrtnimi storitvami za posameznike kot s postranskim poklicem (18. člen tega zakona) le tisti, ki ima ustrezno strokovno izobrazbo po prvem odstavku 24. člena tega zakona.

Za opravljanje obrtnih storitev kot postranskega poklica v drugih dejavnostih, za katere je potrebno poznavanje tehničnih in varnostnih predpisov, je potreben dokaz o strokovni usposobljenosti po drugem odstavku 24. člena tega zakona.

Republiški sekretar za gospodarstvo predpiše, v katerih dejavnostih iz prejšnjega odstavka je potreben dokaz o strokovni usposobljenosti.«

3. člen

Na koncu 35. člena se pika nadomesti s podpičjem, nato pa se doda nova 9. točka, ki se glasi:

»9. če samostojni obrtnik, ki mu je bilo izdano dovoljenje za ustanovitev obrtne delavnice, strokovno ne vodi sam te delavnice in če sam ne posluje v njej (31. člen tega zakona)«.

4. člen

Samostojni obrtniki in osebe iz 18. člena tega zakona, ki opravljajo dejavnosti iz tretjega odstavka 24. člen tega zakona na dan, ko začne veljati ta zakon, lahko nadaljujejo delo ne glede na strokovno izobrazbo, ki jo za opravljanje omenjenih dejavnosti predpisuje ta zakon.

5. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po drugem odstavku 24. člena zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov (Uradni list SRS, št. 5/64) lahko ustanovi obrtno delavnico tudi, kdor nima priznane strokovne izobrazbe, če dokaže, da je strokovno usposobljen za opravljanje določene obrti. Ta strokovna usposobljenost se po odredbi o preverjanju strokovne usposobljenosti za opravljanje obrti (Uradni list SRS, št. 18/64) dokaže s pismenim potrdilom delovne organizacije oziroma obrtne delavnice samostojnega obrtnika, ki se ukvarja z dejavnostjo, katero želi prosilec opravljati kot obrt. Po tem določilu se šteje, da ima prosilec potrebno strokovno usposobljenost, če je dela, ki so značilna za zaprošeno obrt, opravljal z uspehom najmanj tri leta ali če dokaže strokovno usposobljenost s preizkusom znanja. Za opravljanje obrtnih storitev za posameznike pa bi zadostoval dokaz

o strokovni usposobljenosti le za tiste dejavnosti, ki jih je določil republiški sekretar za gospodarstvo. Te dejavnosti so navedene v odredbi o obrtnih gospodarskih dejavnostih (Uradni list SRS, št. 10/64) in sicer v VII. točki.

Namen tega je bil, omogočiti čim večjemu številu občanov pridobitev obrtnega dovoljenja na podlagi tako liberaliziranih predpisov.

Praksa je pokazala, da je družbeno in ekonomsko zelo tvegana izdaja obrtnih dovoljenj le na podlagi dokazil o strokovni usposobljenosti, kar velja zlasti za stroke, v katerih je zaradi nestrokovnih del lahko ogroženo življenje, varnost ali družbeno premoženje ter premoženje občanov (kot elektroinstalaterstvo, montiranje strelovodov, zidarstvo, tesarstvo, montaža plinskih napeljav, avtomehanika, izdelovanje kozmetičnih sredstev itd.).

S tem da bi se v zakonu o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov dodala določila, da se obrtne delavnice za nekatere dejavnosti lahko ustanovijo le na podlagi dokazne strokovne izobrazbe, kar velja tudi za osebe, ki nameravajo priglasiti opravljanje obrtnih storitev za posameznike kot postranski poklic, bi se zagotovila večja strokovnost pri izvrševanju tistih obrti, ki zadevajo varnost življenja in premoženja občanov.

Predlagane spremembe in dopolnitve 24. člena terjajo spremembo sedanje oziroma izdajo nove odredbe o gospodarskih dejavnostih, ki se štejejo za obrti. Te spremembe se nanašajo na dejavnosti, ki so bile doslej razvrščene kot obrti podobne dejavnosti. Po 19. členu omenjenega zakona se za obrtne delavnice, ki se ukvarjajo s takimi dejavnostmi, ne zahteva posebna strokovna izobrazba ali strokovna usposobljenost, četudi gre v nekaterih primerih za dejavnosti, ki zadevajo varnost življenja in premoženja občanov.

Hkrati pa naj bi nova odredba zajela širši obseg obrtnih dejavnosti in novo razvrstitev zlasti obrti podobnih dejavnosti, tako da bo tudi za opravljanje nekaterih od teh dejavnosti obvezna strokovna izobrazba oziroma, strokovna usposobljenost.

S spremembo 24. in 25. člena zakona v predlaganem smislu bodo izenačeni pogoji glede zahteve po strokovni izobrazbi samostojnih obrtnikov in oseb, ki priglasijo opravljanje storitev za posameznike kot postranski poklic.

V predlaganih spremembah zakona ne gre za prepoved oziroma preprečevanje dela v navedenih dejavnostih, temveč le za konkretizacijo pogojev za opravljanje v tem zakonu določenih obrtnih dejavnosti.

Zakon o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov v 31. členu določa, da mora obrtno delavnico samostojnega obrtnika voditi in v njej opravljati posle tisti, ki mu je bilo izdano obrtno dovoljenje. To je smiselna potrditev 1. člena navedenega zakona, ki določa, da občani lahko z osebnim delom in s svojimi sredstvi opravljajo obrt z namenom pridobivanja dohodka. Pokazalo se je, da nosilci posameznih dovoljenj dejansko ne vodijo in ne opravljajo obrtne dejavnosti z osebnim delom. V zakonu o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov pa za tako kršitev zakona niso predpisane sankcije, ki bi dajale, če se taka kršitev ugotovi, pristojnim organom pooblastilo za izdajo ustreznih ukrepov.

S predlagano dopolnitvijo 35. člena, ki določa, kdaj lahko občinski upravni organ, pristojen za obrt, določi, da obrtna delavnica preneha, bi bila občinskemu upravnemu organu dana možnost, da odloči o prenehanju obrtne delavnice, če samostojni obrtnik sam ne vodi obrtne delavnice in če ne opravlja z osebnim delom svoje obrtne dejavnosti. S tem se bi doseglo, da samostojni obrtnik — nosilec dovoljenja dejansko tudi sam s svojim delom vodi in opravlja obrtno dejavnost.

Z določilom 4. člena predloga zakona se ohranja pravna varnost obrtnikom, ki so pridobili pravico za opravljanje obrti po do sedaj veljavnih predpisih.

Ker gre le za dopolnilne ukrepe na področju obrti, izvajanje predlaganega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona ne bo imelo novih finančnih obremenitev za republiški proračun oziroma za občinske proračune.

POROČILA

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora je na svoji seji dne 16. 6. 1969 razpravljal o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov je skupščina obravnavala na seji republiškega in gospodarskega zbora dne 27. 9. 1968. Glede na to, da je predlagatelj dal na osnutek zakona nekatere dopolnitve, je bilo sklepanje o zakonskem osnutku odloženo na naslednjo sejo obeh zborov. Naknadno pa je izvršni svet predlagal, da se sklepanje o osnutku zakona ponovno odloži, ker je potrebno razčistiti še nekatera pomembna vprašanja, kot so strokovnost in kvaliteta obrtniških uslug, nadaljnje razširitve obrtnih dejavnosti, da bi se s tem istočasno zagotovilo boljše zadovoljevanje potreb občanov in upoštevale potrebe po odpiranju novih delovnih mest v obrti.

V ustni obrazložitvi osnutka zakona je bilo rečeno, da bo republiški sekretariat za gospodarstvo v sodelovanju z gospodarsko zbornico v zvezi s tem zakonom pripravil predlog za spremembo zveznih predpisov o nomenklaturi obrtnih dejavnosti ter dopolnitve in spremembe republiške odredbe o razvrstitvi obrtnih dejavnosti z opisom posameznih dejavnosti, ki naj bosta prilagojeni doseženemu razvoju in stvarnemu položaju ter potrebam na področju obrti.

Osnutek zakona temelji na načelih in stališčih skupščinskega akta: »Priporočila in sklepi o nadaljnjem razvoju obrti v Sloveniji«, ki narekuje:

— da se zaostre pogoji za opravljanje tistih strok obrtne dejavnosti, ki zadevajo varnost življenja in premoženja občanov in

— da se zaostrijo sankcije za nezakonito opravljanje obrtne dejavnosti, pri čemer naj se predvidijo tudi razlogi odvzema obrtnega dovoljenja za hujše kršitve zakona.

V načelni razpravi je bilo ugotovljeno, da zakonski osnutek vsebuje prej navedena izhodišča skupščinskega akta, ki narekujejo, da se obrtne delavnice za določene dejavnosti lahko ustanovijo le na podlagi dokazne strokovne izobrazbe. Poudarjeno je bilo, da na splošno ne kaže teh pogojev zaostriti prek možnosti, ki jih lahko nudi občanom strokovno izobraževanje.

Z dopolnitvijo 24. člena republiškega zakona se zahteva predpisana strokovna izobrazba tudi za vse tiste, ki so do sedaj dokazovali strokovno usposobljenost z ustreznim potrdilom, ali za osebe, ki nameravajo priglasiti opravljanje obrtne dejavnosti kot postranski poklic, pa tudi za določene dejavnosti, ki se štejejo kot obrti podobna dejavnost.

V razpravi je bilo opozorjeno, da bi utegnila biti s spremembo 24. in 25. člena zakona v predlaganem smislu prekoračena pooblastila, ki jih temeljni zakon daje republikam.

Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo pa je tolmačil mnenje sekretariata, da je možno določila temeljnega zakona razumeti tako, da lahko republike z zakonom uveljavijo svoje interese v okviru doseženega razvoja in stvarnih potreb na področju obrti. Zato smatram, da je 1. člen zakonskega osnutka v skladu s pooblastili, v katerih so določeni odnosi med federacijo in republiko, ki jih vsebuje zadevni temeljni zakon.

Glede pripomb, da naj se razširi seznam gospodarskih dejavnosti, za katere se zahteva strokovna izobrazba po drugem odstavku 24. člena tega zakona, je prevladalo mnenje, da ni mogoče z zakonom togo opredeliti vseh dejavnosti, ki so pomembne za varnost življenja in premoženja občanov. Zato nekatere stroke (kot npr, frizerstvo, krojaštvo itd.) ne kaže vnašati v besedilo zakona, temveč le tiste obrti, za katere se zahteva večja strokovnost in znanje.

V razpravi so bila omenjena še naslednja vprašanja:

— problem dopolnilnega izobraževanja, ki ga zahtevajo nekatere specialne obrtne dejavnosti;

— vprašanje določenih dejavnosti domače obrti, za katere je potrebna večja strokovnost in znanje in za katere se ne zaostrujejo pogoji za izdajo obrtnih dovoljenj.

Člani odbora menijo, da naj se navedeni vprašanji čimprej uredita v smislu sklepov in priporočil o nadaljnjem razvoju obrti v Sloveniji, ki jih je skupščina sprejela v letu 1968.

V razpravi po členih so člani odbora predlagali naslednje spremembe in dopolnitve:

— besedilo 1. člena naj se dopolni tako, da se v seznamu gospodarskih dejavnosti, ki se štejejo za obrti, vnese »dimnikarstvo«;

— besedilo 4. člena naj se spremeni tako, da se glasi: »..., ko začne veljati ta zakon, lahko nadaljuje delo ne glede na pogoje, ki jih glede strokovne izobrazbe za opravljanje omenjenih dejavnosti, predpisuje ta zakon«.

Sprememba besedila je potrebna zaradi nedvoumne oziroma jasnejše formulacije.

Predstavnik izvršnega sveta se je z navedenimi spremembami in dopolnitvami strinjal.

Odbor predlaga, da republiški zbor sprejme osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov vključno z navedenimi spremembami besedila.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca Vladimira Vrečka.

Št.: 313-1/69

Ljubljana, 16. 6. 1969

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora je na seji dne 27. 6. 1969 obravnaval osnutek zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

Predloženi osnutek zakona temelji na načelih in stališčih, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela v juliju 1968, ko je razpravljala o problematiki in razvoju obrtništva in sprejela priporočila in sklepe za nadaljnji razvoj obrti v SR Sloveniji. Po mnenju predlagatelja, predloženi osnutek zakona rešuje vprašanje zaostritve pogojev za upravljanje tistih panog obrtništva, ki močneje

ogrožajo življenje, varnost ali premoženje občanov, oziroma vprašanje prenehanja obrtne delavnice, če samostojni obrtnik sam ne vodi delavnice in če ne opravlja z zasebnim delom obrtno dejavnost.

Po daljši razpravi so poslanci zlasti poudarili, da je iz predloženega seznama dejavnosti zelo težko ugotoviti, za katere obrti bi kazalo zaostriti pogoje, saj je vprašanje varnosti življenja in premoženja občanov, spričo razvoja tehnologije in delovnih naprav zelo relativno. Pri tem so bili navedeni konkretni primeri, ko je pri nekaterih panogah obrti osnutek zakona poskusil natančneje opredeliti dejavnosti, ki jih je šteti za manj varne, pri pečarstvu na primer — postavljanje peči, ni pa to storil pri drugih dejavnostih, ki so lahko ravno tako ali celo še bolj nevarne za življenje in premoženje občanov. Poudarjeno je bilo tudi mnenje, da je v nekaterih primerih predloženi seznam obrtnih dejavnosti preširok, saj v celoti vključuje na primer sadrarstvo, marmorno štukaturo ter mizarstvo, po drugi plati pa preozek, saj ne zajema avtokleparstva, ki je lahko daleč bolj nevarno za življenje in premoženje občanov, kot na primer avtoelektričarstvo.

Upoštevajoč te razloge je odbor bil mnenja, da naj bi predlagatelj zakonskega osnutka čimprej, najpozneje pa do obravnave predloga zakona pripravil novo dopolnjeno nomenklaturo obrtnih dejavnosti in dejavnosti, ki štejejo za obrt, s podobnim opisom del, ki se opravljajo v posameznih dejavnostih. Le tako bo mogoče, po mnenju odbora, zaneslijvo in objektivno presoditi, za katere obrti in za katera dela je potrebno in smotrno zaostriti pogoje o strokovni izobrazbi, ne da bi zoževali možnosti občanov za opravljanje tistih dejavnosti, ki jih potrošniki potrebujejo.

Glede na to, da se s predloženim osnutkom zakona zaostruje vprašanje strokovne izobrazbe tudi za tiste, ki so doslej dokazovali strokovno usposobljenost z ustreznim potrdilom, oziroma tudi za osebe, ki so določeno obrtno ali obrti podobno dejavnost opravljale kot postranski poklic, je večina poslancev bila mnenja, da je potrebno upoštevati tudi možnosti našega izobraževalnega sistema. Pri tem so poudarili, da ni povsem jasno, kakšna naj bi bila za posamezne dejavnosti ustrezna izobrazba, oziroma kako naj se ta pridobi. Upoštevati je tudi dejstvo, da se nove obrti in dejavnosti nenehno pojavljajo ter da jih ne kaže omejevati, saj za marsikatere ni potrebno določeno strokovno znanje, temveč le ročna spretnost. S tem v zvezi je bilo slišati tudi pripombo glede smotrnosti, da se občinam odvzame pravica ugotavljanja strokovnosti in ta prenese na gospodarsko zbornico SR Slovenije.

Odbor predlaga gospodarskemu zboru, da sprejme predloženi osnutek zakona s tem, da predlagatelj do obravnave predloga zakona pripravi vse spremljajoče predpise, ki jih zakon navaja. Predlagatelj naj pripravi do obravnave zakonskega predloga, upoštevajoč mnenja in pripombe odbora tudi novo nomenklaturo obrtnih dejavnosti, s podrobnim opisom del, ki se opravljajo v posameznih dejavnostih, kakor tudi širšo in temeljitejšo razpravo z ustreznimi dejavniki na tem področju.

Z mnenji in predlogi odbora se je strinjal predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo.

Za svojega poročevalca na seji gospodarskega zbora je odbor določil poslanca Jožeta Slaviča.

Št.: 313-1/69

Ljubljana, 3. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 17. 6. 1969 obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi k osnutku zakona ni bilo pripomb. Ugotvoljeno je bilo, da so v tem osnutku smiselno upoštevale pripombe oziroma predlogi, ki jih je komisija dala k prej predloženima osnutkoma od 11. 7. 1968 in 16. 9. 1968.

Pri obravnavi besedila posameznih določb zakonskega osnutka pa so bile dane naslednje pripombe oziroma predlogi:

K 1. členu:

V razpravi je bilo opozorjeno, da si glede nekaterih obrtnih dejavnosti iz 1. člena ni mogoče jasno predstavljati, kakšna naj bi bila ustrezna strokovna izobrazba oziroma s kakšnim šolanjem se lahko pridobi potrebna strokovna kvalifikacija. V tej zvezi je bilo izraženo tudi mnenje, da bo občanom treba zagotoviti praktične možnosti, da si na ustrezen način lahko pridobijo zahtevano strokovno izobrazbo za vse navedene obrtne dejavnosti. Izraženo je bilo tudi mnenje, da nekatere od naštetih dejavnosti glede na uporabo splošno razširjenih in varnih sodobnih avtomatskih priprav, s katerimi je upravljanje zelo enostavno, ne predstavljajo povečane nevarnosti za življenje in varnost občanov oziroma za premoženje (npr. tiskanje prospektov, tiskovin, cenikov, reklam, etiket; kemično čiščenje oblek in tkanin), s čimer se vsebinsko opravičuje zaostritev pogojev strokovne usposobljenosti.

Glede na svojo vlogo komisija sicer ni dala določenih predlogov za eventualne spremembe 1. člena glede na izražena mnenja, meni pa, da je potrebno vsestransko proučiti okoliščine, ki opravičujejo uvrstitev posameznih obrtnih dejavnosti v seznam iz 1. člena.

K 2. členu:

Določba zadnjega odstavka novega 25. člena zakona je že v sedanjem zakonu, ki je bil sprejet januarja 1964; izvršilni predpis na tej podlagi pa vse doslej še ni bil izdan.

Glede na to ugotovitev in že večkrat postavljeno zahtevo, da se predpisi za izvedbo zakonov pripravljajo hkrati z zakonom in izdajo čimprej po uveljavitvi zakona, komisija predlaga, da se v tej zakonski določbi določi rok za izdajo izvršilnega predpisa, in sicer najkasneje tri mesece po uveljavitvi zakona.

K 3. členu:

V drugi vrsti besedila nove 9. točke naj se črta beseda »strokovno«.

Omenjena beseda namreč vnaša nejasnost v določbo, ki mora biti smiselno skladna z določbo 31. člena, na katero se sklicuje. 31. člen obstoječega zakona namreč govori o dolžnostih samostojnega obrtnika, da sam vodi in opravlja posle v svoji obrtni delavnici — ne omenja pa pri tem »strokovnega« vodenja. Ker gre v 35. členu zakona le za sankcijo, ki sledi neizpolnjevanju dolžnosti iz 31. člena, bi morali, če bi želeli modificirati te dolžnosti in jih tudi sankcionirati, najprej ustrezno spremeniti 31. člen zakona.

Ker samostojni obrtnik lahko odpre delavnico le v stroki, za katero je usposobljen in 31. člen zakona določa njegovo dolžnost, da vodi sam delavnico in v njej opravlja posle, je s tem, po mnenju komisije, že dovolj zagotovljena

dolžnost opravljati obrt v ustrezni stroki. Če pa bi bil smisel take dopolnitve v tem, da bi moral obrtnik poslovati strokovno, ne pa nestrokovno, taka določba ne bi bila primerna, ker bi bile posledice slabega dela pač ekonomske narave in bi nastala odškodninska ali drugačna odgovornost v razmerju do naročnikov del; nestrokovnega dela pa ne bi bilo primerno z zakonom še posebej sankcionirati.

Št.: 313-1/69
Ljubljana, 18. 6. 1969

PREDLOG ZAKONA
o investicijskem prispevku

1. člen

Sredstva od investicijskega prispevka, ki se vplačajo v SR Slovenijo po 2. členu zakona o prispevku za nekatre investicije (Uradni list SFRJ, št. 30-378/69) in se vodijo na posebnem računu pri centrali službe družbenega knjigovodstva za SR Slovenijo, prenese upravni odbor republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij z navedenega računa na posebno partijo računa republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij pri službi družbenega knjigovodstva.

2. člen

Sredstva od investicijskega prispevka se smejo uporabiti samo za namene iz drugega odstavka 5. člena zakona o prispevku za nekatere investicije.

3. člen

Za namene iz 2. člena tega zakona dodeljuje sredstva upravni odbor republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij.

4. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Po zakonu o prispevku za nekatere investicije (Uradni list SFRJ, št. 30-378/68) in po pravilniku o obračunavanju in plačevanju prispevka za nekatere investicije (Uradni list SFRJ, št. 38-461/68) morajo investitorji, ki začnejo graditi termoelektrarne, industrijske ali mestne toplarne ali toplarne za ogrevanje blokov stanovanjskih hiš, v katerih se uporabljajo za kurjenje tekoča goriva, plačati investicijski prispevek, ki znaša 40 % od skupne vrednosti objekta. Ta prispevek se ne plačuje za objekte, katerih gradnja se je začela pred 30. 6. 1968.

Investicijski prispevek je dohodek federacije, ki ga odstopa republiki, v kateri je bil plačan. Sredstva tega prispevka smejo republike uporabiti le za pospeševanje proizvodnje premoga, za prekvalifikacijo rudarjev in za porav-

navo drugih stroškov, nastalih zaradi ustavitve proizvodnje v rudarskih obratih (jamah) oziroma v rudnikih.

Investicijski prispevek se plačuje na poseben račun in je znašal saldo na računu dne 28. 2. 1969 pri republiški centrali SDK skupaj 229 131 dinarjev.

Kljub temu, da ni pričakovati večjih sredstev iz tega prispevka, pa bo treba sklepati o načinu uporabljanja teh sredstev in jih uporabiti v predvidene namene.

Ker ne kaže, da bi bil za razpolaganje s temi sredstvi imenovan poseben upravni odbor, se v predlogu zakona predvideva, da se ta sredstva zbirajo na posebni partiji računa republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij in da z njimi razpolaga upravni odbor republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij.

POROČILA

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na seji dne 6. junija 1969 obravnavala predlog zakona o investicijskem prispevku, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo uvodoma ugotovljeno, da sta obveznost plačevanja investicijskega prispevka ter njegov namen urejena z zveznim zakonom o prispevku za nekatere investicije (Uradni list SFRJ, št. 30/68); republiškemu zakonu pa preostaja le določitev organa, ki naj v SR Sloveniji razpolaga s sredstvi tega prispevka. Zaradi tega naslov predloženega republiškega zakona ne ustreza namenu in vsebini predloženega zakona.

V podrobni obravnavi so bile predlagane naslednje spremembe oziroma dopolnitve:

K naslovu: V zvezi z ugotovitvami v načelni obravnavi se besedilo dopolni tako, da se glasi: »Zakon o določitvi organa, ki razpolaga s sredstvi investicijskega prispevka«.

K 1. členu: Besedilo člena se preuredi tako, da se glasi:

»Sredstva investicijskega prispevka, ki se vplačajo v SR Sloveniji po 2. členu zakona o prispevku za nekatere investicije (Uradni list SFRJ, št. 30-378/68) in se vodijo na posebnem računu pri centrali službe družbenega knjigovodstva za SR Slovenijo, se prenesejo na posebno partijo računa republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij pri službi družbenega knjigovodstva.«.

Bistvena sprememba je v tem, da zakon neposredno določa prenos sredstev investicijskega prispevka s posebnega računa službe družbenega knjigovodstva na račun republiških skupnih rezerv gospodarskih organizacij. Po mnenju komisije namreč ni ustrezno niti potrebno, da zakon daje za prenos še posebno pooblastilo upravnemu odboru republiških skupnih rezerv. Zaradi neposrednega učinkovanja odločitve o prenosu sredstev je potrebno, da to vprašanje reši predloženi zakon neposredno.

Ostale spremembe v besedilu 1. člena so le redakcijskega značaja.

Predstavnik predlagatelja o predloženih spremembah še ni podal svoje izjave.

Št.: 402-143/69
Ljubljana, 9. 6. 1969

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 11. 6. 1969, št. 402-143/69.

Odbor za finance gospodarskega zbora — poročilo z dne 13. 6. 1969, št. 402-143/69.

OSNUTEK ZAKONA
o rudarstvu

I. Splošne določbe

1. člen

S tem zakonom se dopolnjuje temeljni zakon o rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 9-91/66) in urejajo vprašanja raziskovanja in izkoriščanja vseh vrst gline, peska, proda in kamna, ki niso zajete v prvem odstavku 7. člena temeljnega zakona o rudarstvu (v nadaljnjem besedilu: mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona).

1. Revizija rudarskega projekta

2. člen

Z revizijo rudarskega projekta se lahko ukvarja delovna organizacija, ki ji je revizija rudarskih projektov po njenem statutu tudi njen poslovni predmet.

Revizijska organizacija sme poveriti revizijo rudarskih projektov samo strokovnjaku, ki je z njo v delovnem razmerju.

3. člen

Revizijo rudarskega projekta lahko opravljajo diplomirani rudarski inženirji oziroma diplomirani inženirji odgovarjajoče stroke, ki imajo najmanj pet let delovnih izkušenj pri rudarskih podjetjih, od teh pa najmanj dve leti izkušenj pri delih, za katere je izdelan rudarski projekt.

Revizija rudarskega projekta se ne more poveriti strokovnjaku delovne organizacije, ki je izdelala projekt in strokovnjaku rudarske organizacije, katere projekt se revidira.

4. člen

Revident projekta ocenjuje ali rudarski projekt ustreza zahtevam 2. odstavka 65. člena temeljnega zakona.

Če revident ugotovi, da rudarski projekt ne ustreza predpisanim pogojem, zahteva, da se nepravilnosti odpravijo.

5. člen

Delovna organizacija, ki je opravila revizijo rudarskega projekta, potrdi na revidiranem projektu, da je projekt v skladu z drugim odstavkom 65. člena

temeljnega zakona o rudarstvu (revizijska klavzula). Revizijsko klavzulo podpiše direktor ali od njega pooblaščeni delavec delovne organizacije, ki je opravila revizijo.

V revizijski klavzuli mora biti naveden tudi revident z navedbo, da izpolnjuje pogoje iz 3. člena tega zakona in revidentov podpis. Če je opravilo revizijo posameznih delov projekta več revidentov, mora biti v revizijski klavzuli navedeno, katere dele projekta so revidirali posamezni revidenti.

2. Zavarovalni ukrepi in ukrepi za usposobitev zemljišča za ponovno uporabo

6. člen

Po končanem ali po trajno ustavljenem raziskovanju oziroma izkoriščanju mineralnih surovin, mora organizacija za raziskovanje oziroma rudarsko podjetje obvestiti za notranje zadeve pristojni občinski upravni organ o izvedenih zavarovalnih ukrepih. Ta mora ugotoviti ali izvedeni ukrepi zadoščajo, da se trajno izključi možnost kakšne nevarnosti za ljudi in živali.

Če organ iz prejšnjega odstavka tega člena ugotovi, da izvedeni zavarovalni ukrepi zadoščajo, da se trajno izključi možnost kakšne nevarnosti za ljudi in živali, izda o tem potrdilo raziskovalni organizaciji oziroma rudarskemu podjetju ter pošlje potrdilo tudi organu, ki je izdal dovoljenje za raziskovanje ali izkoriščanje.

7. člen

Če izvedeni zavarovalni ukrepi ne ustrezajo, naloži organ za notranje zadeve raziskovalni organizaciji ali rudarskemu podjetju, da v določenem roku odpravi pomanjkljivosti, oziroma, da zavarovalne ukrepe spremeni ali dopolni.

Če se naložena dela v določenem roku ne opravijo, naroči za notranje zadeve pristojni občinski upravni organ izvršitev naloženih del na stroške raziskovalne organizacije ali rudarskega podjetja.

8. člen

Rudarsko podjetje, ki izkorišča mineralne surovine, mora med izvajanjem in najkasneje trideset dni po koncu del, izdelati tehnično dokumentacijo o možnostih in načinu usposobitve za ponovno uporabo zemljišča, v skladu z namembnostjo površin ter jo predložiti za rudarstvo pristojnemu občinskemu upravnemu organu.

9. člen

Za rudarstvo pristojni občinski upravni organ v soglasju z ustreznimi organi področij, ki so s tem prizadeta (za kmetijstvo, gozdarstvo, urbanizem, vodno gospodarstvo, promet itd.) odloči o tem ali ukrepi za usposobitev za ponovno uporabo zemljišča ustrezajo in po potrebi predpiše izvršitev ustreznih ukrepov ter določi rudarskemu podjetju rok za njihovo izvedbo.

3. Dovoljenja za izkoriščanje

10. člen

Rudarsko podjetje, ki zahteva dovoljenje za izkoriščanje mineralnih surovin, mora prošnji predložiti izjavo za urbanizem pristojnega upravnega organa o usklajenosti z regionalnim prostorskim načrtom in predpisi o urbanističnem planiranju ter izjavo ustreznih upravnih organov področij, ki bi bila s tem prizadeta.

II. Raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka, 7. člena temeljnega zakona

11. člen

Raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona pod zemljo, se opravlja po določbah temeljnega zakona o rudarstvu.

12. člen

Za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona na površini zemlje, se uporabljajo smiselno določbe temeljnega zakona o rudarstvu, če ni s tem zakonom drugače določeno.

13. člen

Z raziskovanjem in izkoriščanjem mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona se smejo ukvarjati delovne organizacije v skladu s svojim statutom.

14. člen

Dovoljenje za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona daje za rudarstvo pristojni občinski upravni organ.

15. člen

Mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona, smejo delovne organizacije izkoriščati v industrijske ali gradbene namene ali za prodajo, samo po tehnični dokumentaciji, ki obsega tehnični opis izkoriščanja mineralnih surovin, rešitve vprašanj obratovalne varnosti ter sredstva in ukrepe za osebno varnost delavcev.

Organizacija, ki je izdelala tehnično dokumentacijo, je dolžna na njej potrditi, da je opravila notranjo kontrolo tehnične dokumentacije o skladnosti z določbami tega člena.

16. člen

Zahtevi za dovoljenje za izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona je potrebno poleg tehnične dokumentacije priložiti še potrdilo, da je dokumentacija v skladu s predpisi o urbanističnem planiranju, soglasje vodnogospodarskega organa, če izkoriščanje vpliva na režim vode ter soglasja drugih ustreznih upravnih organov področij, ki bi bila s tem prizadeta.

17. člen

Občinska skupščina lahko določi prostore, na katerih je dopustno splošno izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona brez dovoljenja pristojnega organa in predpiše način ter red izkoriščanja in plačilo stroškov za vzdrževanje prostora.

18. člen

Na zahtevo raziskovalne organizacije, ki opravlja raziskovanje mineralnih surovin iz prvega odstavka 7. člena temeljnega zakona, lahko za rudarstvo pristojni republiški upravni organ prepove na istem prostoru raziskovanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona bodisi v celoti ali deloma, če ugotovi, da se ovira raziskovanje mineralnih surovin iz prvega odstavka 7. člena temeljnega zakona. Organizacija, ki zahteva prepoved, mora povrniti nastale stroške prizadeti organizaciji.

19. člen

Na eksploatacijskem polju, na katerem je že v teku izkoriščanje mineralnih surovin iz prvega odstavka 7. člena temeljnega zakona, se lahko dovoli izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona le, če rudarska organizacija, ki ima že dovoljenje, nima namena izkoriščati teh mineralnih surovin in če se ugotovi, da se s tem ne bo oviralo ali ogrožalo že prej dovoljeno izkoriščanje.

20. člen

Pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona je treba upoštevati predpise o tehničnih ukrepih ter o varstvu pri delu, delavcem pa je treba zagotoviti sredstva za osebno varstvo pri delu in osebno varstveno opremo.

21. člen

Nadzorstvo nad tem, kako se izpolnjujejo predpisi o varstvu pri delu pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona na površini zemlje, opravljajo pristojni organi inšpekcije dela.

22. člen

Občani, civilno-pravne osebe, družbene organizacije in društva smejo izkoriščati mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona, vendar samo za svoje gradbene ali obrtne namene ali za lastne potrebe.

23. člen

Dovoljenje pristojnega organa po 14. členu tega zakona ni potrebno:

1. če izkorišča mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona posameznik ali delovna organizacija za lastne potrebe na lastnem zemljišču;

2. če se izkorišča mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona pridobljene iz izkopov in odkopov na gradbišču.

Določba 1. točke prejšnjega odstavka ne velja, če leži lastno zemljišče na prostoru, na katerem ni dovoljeno izkoriščanje mineralnih surovin.

24. člen

Občinska skupščina lahko predpiše s svojim odlokom pogoje o obsegu in načinu izkoriščanja mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona za lastne potrebe delovnih organizacij in posameznikov, civilno-pravnih oseb, družbenih organizacij, društev ter za potrebe zasebnih obrtnikov.

III. Kazenske določbe

25. člen

Z denarno kaznijo do 10 000 din se kaznuje za prekršek delovna organizacija, če po končanem ali trajno ustavljenem raziskovanju ali izkoriščanju ne obvesti za notranje zadeve pristojnega občinskega upravnega organa o izvedenih zavarovalnih ukrepih (6. člen) in če ne predloži tehnične dokumentacije za rudarstvo pristojnemu občinskemu upravnemu organu (8. člen).

Za dejanje iz prvega odstavka tega člena se kaznuje z denarno kaznijo do 1000 din tudi odgovorna oseba delovne organizacije.

26. člen

Z denarno kaznijo 3000 din se kaznuje za prekršek občan, ki prodaja mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona.

Premoženjska korist, dosežena s prekrškom, se storilcu prekrška vzame.

27. člen

Z denarno kaznijo do 3000 din se kaznuje za prekršek občan, ki se ukvarja z raziskovanjem ali izkoriščanjem mineralnih surovin v nasprotju s tem zakonom.

Civilno-pravna oseba, družbena organizacija ali društvo se kaznuje za dejanje iz prvega odstavka tega člena z denarno kaznijo do 10 000 din.

IV. Prehodne in končne določbe

28. člen

Pooblašča se republiški sekretar za gospodarstvo, da v soglasju z republiškim sekretarjem za delo izdaja predpise navedene v drugem odstavku 12. člena temeljnega zakona.

29. člen

Občinska skupščina lahko določi s svojim predpisom, da morajo občani predložiti dovoljenja za izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona v revizijo. Kolikor občani dovoljenj v določenem roku ne predložijo v revizijo, dovoljenja nehajo veljati.

30. člen

Ko začne veljati ta zakon, preneha veljati zakon o izkoriščanju gline, peska, proda in kamna (Uradni list LRS, št. 39-232/60).

OBRAZLOŽITEV

S temeljnim zakonom o rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 9/66) je urejeno raziskovanje in izkoriščanje v prvem odstavku 7. člena naštetih mineralnih surovin. Republiki pa je prepuščeno, da uredi raziskovanje in izkoriščanje vseh drugih mineralnih surovin.

Zvezna skupščina bi sicer morala določiti le osnovo za ureditev vprašanj s področja rudarstva, vendar je radi poudarka, ki ga je hotela dati problemom rudarstva, v svojem zakonu izčrpno uredila vsa vprašanja raziskovanja in izkoriščanja pomembnejših mineralnih surovin. Z osnutkom zakona se dopolnjuje tedaj temeljni zakon o rudarstvu in ureja raziskovanja in izkoriščanje vseh drugih mineralnih surovin.

Dopolnilne določbe k temeljnemu zakonu o rudarstvu so se izoblikovale na podlagi izkušenj pri izvajanju temeljnega zakona v praksi. Nanašajo se predvsem na način in postopek pri reviziji rudarskih projektov, na postopek pri izdaji dovoljenj, da se smejo po rudarskih projektih izvajati dela, na zavarovalne ukrepe pa ustavitvi rudarskih del in na ponovno uporabo z rudarskimi deli poškodovanega zemljišča. Težnje, da bi se v osnutku obravnavalo povrnitev škode nastale z rudarskimi deli in razlastitve za potrebe rudarstva, se v osnutku niso povzele. Povrnitev škode se itak obravnava po pravnih pravilih premoženskega prava, razlastitve pa po zakonu o razlastitvi.

V osnutku zakona se v celoti ureja raziskovanje in izkoriščanje drugih mineralnih surovin. Obširno naštevanje teh drugih mineralnih surovin ne bi bilo izčrpno, zato se v osnutku zakona za te mineralne surovine štejejo opekarska in lončarska glina, pesek, prod in kamen (v nadaljnjem besedilu: druge mineralne surovine). V 14. členu osnutka zakona je izraženo sprejeto načelo, da se za raziskovanje in izkoriščanje drugih mineralnih surovin uporabljajo določbe temeljnega zakona in naj se odstopa pri tem le od nekaterih formalnih strogosti temeljnega zakona. Če se pa raziskovanje in izkoriščanje drugih mineralnih surovin opravlja pod zemeljno površino, se pri tem v celoti uporabljajo določbe temeljnega zakona. Z raziskovanjem in izkoriščanjem mineralnih surovin iz prevega odstavka 7. člena temeljnega zakona se lahko ukvarjajo le za to specializirane delovne organizacije (geološki zavod, rudarska podjetja), z raziskovanjem in izkoriščanjem drugih mineralnih surovin pa se lahko ukvarjajo vse delovne organizacije. Izjemoma se smejo ukvarjati z raziskovanjem in izkoriščanjem drugih mineralnih surovin tudi občani, civilno-pravne osebe, družbene organizacije in društva, vendar le za svoje gradbene in obrtne namene in lastne potrebe. Za izdajo dovoljenj za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz prvega odstavka 7. člena temeljnega zakona je pristojen republiški upravni organ. Enaka dovoljenja za druge mineralne surovine pa izdaja za rudarstvo pristojni občinski upravni organ. Raziskovanje in izkoriščanje drugih mineralnih surovin v industrijske in gradbene namene, se sme opravljati le po izdelani tehnični dokumentaciji, na kateri mora biti potrdilo o izvršeni notranji kontroli, dočim za izkoriščanje in raziskovanje mineralnih surovin iz prvega odstavka

7. člena temeljnega zakona zahteva izdelava rudarskih projektov in njihova revizija.

Nadzor nad tem, kako se izpolnjujejo predpisi o varstvu pri delu za raziskovanje in izkoriščanje drugih mineralnih surovin (v kamnolomih, gramoznicah, peskokopih, glinokopih itd.) opravljajo pristojni organi inšpekcije dela in se tako ne obremenjuje republiški rudarski inšpektorat, ki sicer opravlja naloge inšpekcije dela v rudnikih. Izkoriščanje opekarske in lončarske gline, peska, proda in kamna se brez dovoljenja pristojnega organa ne more opravljati, razen na prostorih, ki jih določi občinska skupščina ter iz izkopov ter odkopov na gradbiščih. Ravno tako se prepušča občinski skupščini, da uredi določena vprašanja glede izkoriščanja navedenih mineralnih surovin, kadar jih izkoriščajo občani, civilno-pravne osebe, družbene organizacije in društva za svoje gradbene ali obrtne namene ter lastne potrebe, ker gre tu le za manjši obseg.

S predlagano vsebino osnutka zakona in s posameznimi določili v osnutku se ne uvaja takih nalog, ki bi z ozirom na sedanje stanje na področju rudarstva zahtevale nova finančna sredstva niti pri občinskih skupščinah niti pri republiških organih, še manj pa v delovnih organizacijah. Za izvajanje predpisov na področju rudarstva obstoja v občinah in republiki utečen upravni mehanizem.

Osnutek zakona temelji na načelih, ki sta jih določila pristojna zbora republiške skupščine ob sprejetju predloga za izdajo zakona o rudarstvu.

Posamezne obrazložitve določil v osnutku zakona so še v naslednjem:

K 2.—5. členu: Izdelan rudarski projekt mora rudarsko podjetje kot investitor sam dati v revizijo, ki naj ugotovi, da projekt ustreza vsem zahtevam drugega odstavka 65. člena temeljnega zakona. Revizijo opravi delovna organizacija, ki ima za to strokovne kadre, ki izpolnjujejo določene pogoje. V revizijski klavzuli morajo biti navedeni poimensko revidenti, ki so opravili revizijo projekta ali njegovih delov. V razpravah o tezah za zakon je bilo izraženo stališče, naj se revizija rudarskih projektov uredi analogno notranji kontroli investicijsko-tehnične dokumentacije po predpisih o gradnji objektov. Izobrazba revidentov je enaka kot se zahteva za rudarske inšpektorje, delovne izkušnje so pa za dve oziroma za eno leto zmanjšane. Kazenska odgovornost revidenta je pa itak določena v drugem odstavku 132. člena temeljnega zakona, zato se v tem zakonu ne ponavlja.

K 6. in 7. členu: V praksi se je pokazalo, da so določbe temeljnega zakona o zavarovalnih ukrepih pomanjkljive. Za notranje zadeve pristojni občinski organ, ki ima že po temeljnem zakonu določene dolžnosti, bo lahko po teh dopolnilnih določbah učinkoviteje skrbel za izvedbo zavarovalnih ukrepov.

K 8. in 9. členu: Kolikor ukrepov o ponovni uporabi z rudarskimi deli poškodovanega zemljišča ne predvideva že investicijski program, se obvezuje organizacija za izdelavo posebne dokumentacije o rekultiviranju zemljišča.

K 10. členu: S tem določilom se eksploatacija mineralnih surovin veže na vse elemente regionalnega in urbanističnega plana, kar dosedaj ni bilo izrecno določeno.

K 18. in 19. členu: Pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin se daje prednost tistim mineralnim surovinam, ki so naštete v prvem odstavku 7. člena temeljnega zakona.

K 15. členu: Odpiranje kamnolomov, gramoznic, glinokopov itd. ali izkoriščanje novih ležišč v njih za industrijske ali gradbene namene se lahko začne le, če ima delovna organizacija izdelano za to tehnično dokumentacijo.

Z notranjo kontrolo tehnične dokumentacije se posebej poudarja skrb za varstvo pri takih delih.

K 29. členu: Potrebno je, da se opravi uskladitev že izdanih dovoljenj za izkoriščanje opekarske in lončarske gline, peska, proda in kamna in se tako odpravijo razne obstoječe nepravilnosti (trgovina z gramozom, škode v vodnem režimu itd.).

POROČILA

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora je na svoji seji dne 9. junija 1969 razpravljal o osnutku zakona o rudarstvu, ki ga je pripravil republiški sekretariat za gospodarstvo.

V načelni razpravi je odbor ugotovil, da so v osnutku zakona upoštevane pripombe, ki jih je dal odbor, ko je obravnaval teze predloga za izdajo tega zakona. Odbor je razpravljal tudi o stališčih mestnega sveta mesta Ljubljane, ki so bila predložena odboru v obliki tez za izdelavo predloga odloka, ki naj bi ga sprejela mestna skupščina po sprejetju republiškega zakona o rudarstvu. Iz navedenih stališč izhaja, da so občinske skupščine močno zainteresirane, da se ta zakon čimprej sprejme in da se da čimveč pristojnosti občinam pri urejevanju mineralnih surovin.

Vprašanja, ki so jih člani odbora zastavili v razpravi, so se nanašala zlasti na to:

— da naj se področje izkoriščanja vseh drugih mineralnih surovin uredi tako, da se v okviru določb temeljnega zakona omogoči čimbolj prožno, načrtno in učinkovito reševanje teh vprašanj na območju občine;

— da naj se krajevne skupnosti ne izločijo iz okvira koristnikov pri eksploataciji mineralnih surovin. Zato naj zakon ne omejuje krajevnih skupnosti glede možnosti izkoriščanja mineralnih surovin, pri čemer so predvsem mišljene vaške gramoznice in druge podobne krajevne potrebe;

— da je treba v okviru določb drugih zakonskih predpisov proučiti vprašanja zasebnih kamnolomov. V tej zvezi je potrebno razčistiti nekatera vprašanja v zvezi z izdajanjem dovoljenj za izkoriščanje drugih mineralnih surovin, ki se smejo izdajati le za gradbene in obrtne namene in za lastne potrebe, ne pa za prodajo. Nekateri člani odbora so bili mnenja, da je treba prepustiti občinam možnost uresničevanja njene politike na tem področju in smotrno reševanje posameznih primerov v mejah splošnih in lokalnih potreb.

Predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo se je strinjal s pripombami članov odbora in poudaril, da se predlagatelj osnutka zakona zaveda, da obstaja več vprašanj, ki bi jih s podrobnim predpisovanjem v zakonu ne uspeli rešiti, temveč bi le povzročili težave pri izvajanju tega zakona.

V konkretni razpravi o posameznih členih osnutka zakona so dali člani odbora naslednje pripombe in spreminjevalne predloge:

— k 22. členu: besedilo člena se dopolni tako, da se za besedo »društva« odpravi vejica in vnesejo besede: »in krajevne skupnosti«.

Odbor utemeljuje dopolnitev s tem, da kaže zaradi jasnosti besedila, zlasti pa pri navajanju oseb, ki smejo izkoriščati mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona, izrecno navesti tudi krajevne skupnosti. Z navedeno dopolnitvijo besedila se je strinjal tudi predlagatelj.

— k 23. členu: so dali člani odbora nekatere pripombe glede eventualnih olajšav, ki naj jih zakon upošteva oziroma v katerih primerih dovoljenje pristojnega organa za izkoriščanje mineralnih surovin ni potrebno.

V nadaljnji razpravi je bilo tudi ugotovljeno, da dopolnitev 23. člena ni potrebna, ker 17. člen zakona predvideva, kdaj je dopustno splošno in skupno izkoriščanje mineralnih surovin brez dovoljenja.

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet predlaga, da republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejme zakonski osnutek z navedenimi predlogi in pripombami.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca inž. Adolfa Tavčarja.

Št.: 310-4/69
Ljubljana, 9. 6. 1969

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora je na seji dne 16. junija obravnaval osnutek zakona o rudarstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretariat za gospodarstvo. Hkrati z osnutkom zakona je odbor razpravljal tudi o stališčih mestnega sveta Ljubljane, ki so bila predložena v obliki tez za izdelavo odloka, ki naj bi ga sprejela mestna skupščina po sprejetju republiškega zakona o rudarstvu.

V načelni razpravi so poslanci predvsem poudarili, da predlagani osnutek zakona ne daje zadostne zaščite interesom gospodarskih organizacij in investitorjem, in sicer, tako glede pravnega postopka, kot glede materialne plati. Po mnenju poslancev se to zlasti izraža v poglavju o zavarovalnih ukrepih in ukrepih za usposobitev zemljišča za ponovno rabo, kakor tudi v poglavju o izdajanju dovoljenj za izkoriščanje mineralnih surovin.

Poudarjeno je bilo, da je razumljiv interes občinskih skupščin, da se čimveč pristojnosti glede izkoriščanja mineralnih surovin prenese na občine, vendar pri tem ne moremo zanemariti gospodarski interes delovnih organizacij, ki gradijo večje infrastrukturne objekte in ki so širšega javnega pomena. Poslanci so bili mnenja, da obstaja upravičena bojazen, da se bodo v razmerah, ko občinski upravni organi povsem samostojno odločajo o izdaji dovoljenj in gospodarska organizacija pri tem ni enakovreden partner, nedvomno pojavila vprašanja cen in odškodnin, oziroma rente, saj so že znane težnje po kupovanju zemljišč in kamnolomov v področjih, kjer bodo potekale projektirane hitre ceste.

Po mnenju poslancev uporaba zakona o razlastitvi, kot v obrazložitvi osnutka zakona navaja predlagatelj, ne zagotavlja varstvo javnih interesov in ne rešuje materialne posledice, ki jih lahko gospodarske organizacije in investitorji imajo v primeru napačnih odločitev. Zato je po mnenju odbora v zakonu nujno potrebno zagotoviti možnost arbitrarnega odločanja in zaščito ekonomskih interesov vsem prizadetim partnerjem.

V razpravi po posameznih členih osnutka zakona so člani odbora podali naslednje pripombe in spreminjevalne predloge:

k 3. členu: odbor meni, da se lahko leta prakse, kot pogoj za legalizacijo in strokovnost osebe, ki opravlja revizijo rudarskega projekta, opustijo. S tem v zvezi bi kazalo odgovornosti za nestrokovno delo prenesti na delovno organizacijo in ne na posameznike.

k 6. členu: obveščanje pristojnih občinskih upravnih organov za notranje zadeve o izvedenih zavarovalnih ukrepih ni nujno, saj so že v projektu za eksploatacijo predvideni zavarovalni ukrepi po zaključku del.

k 8. in 9. členu: izbiro možnosti in načina uporabitve za ponovno uporabo zemljišč, v skladu z namembnostjo teh zemljišč ter presojo ali ukrepi ustrezajo, je potrebno prepustiti vsem partnerjem, to je tudi rudarskim podjetjem in ne le občinskim upravnim organom. Morda bi se ta vprašanja lahko reševala s pogodbo ali sporazumom.

k 10. členu: glede arbitrarnega odločanja velja isto kot za člen 8. in 9.

k 24. členu: po mnenju odbora bi kazalo bolj natančno opredeliti pojem »lastne uporabe«, zlasti v primeru ko gre za delovne in družbene organizacije ter društva, ker sicer obstajajo možnosti zlorab.

Med prehodnimi in končnimi določili bi bilo potrebno po mnenju odbora proučiti umestnost določil, ki naj bi uredila dosedanje razmere. Določiti bi bilo potrebno tudi rok in način uskladitve s tem zakonom, saj se mnoge organizacije morda ne bi odločile za eksploatacijo pod pogoji, ki jih bo določil novi zakon.

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet predlaga gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme osnutek zakona o rudarstvu s predloženimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Alojza Žokalja.

Št.: 310-4/69
Ljubljana, 17. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. junija 1969 obravnavala osnutek zakona o rudarstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretariat za gospodarstvo.

K osnutku zakona ni bilo načelnih pripomb. Ugotovljeno je bilo, da predloženi zakonski osnutek predvideva rešitve nekaterih posameznih vprašanj na področju rudarstva, ki niso urejena z zveznim temeljnim zakonom o rudarstvu, pri čemer pa celovito ureja zlasti vprašanja raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin, ki po določbi drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona sodijo v republiško zakonodajo.

V podrobni obravnavi besedila posameznih določb zakonskega osnutka pa je komisija sprejela naslednja mnenja in predloge:

K 1. členu:

Besedilo člena naj se spremeni tako, da se glasi: »S tem zakonom se urejajo nekatera vprašanja s področja rudarstva, ki niso urejena v temeljnem zakonu o rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 9-91/66).«

Na področjih, na katerih federacija izdaja temeljne zakone, imata federacija in republika vsaka svojo lastno zakonodajno pristojnost. Republiški zakon zato ne »dopolnjuje« zveznega, kot je navedeno v besedilu 1. člena zakonskega osnutka, temveč samostojno ureja tista vprašanja, ki so na tem področju v republiški zakonodajni pristojnosti. Ker tudi raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona sodi med vprašanja, ki v zveznem zakonu niso urejena — je tudi ta del besedila 1. člena smiselno že zajet v predloženem spremenjenem in skrajšanem besedilu.

K 2. členu:

a) Po obstoječi pravni ureditvi (temeljni zakon o podjetjih) poslovni predmet delovne organizacije ne izhaja iz njenega statuta, temveč temelji na vpisu v register delovnih organizacij pri pristojnem sodišču. Pooblastilo za opravljanje revizijske dejavnosti kot poslovnega predmeta se mora tedaj opirati na vpis v register in ne na določila statuta, ki glede poslovnega predmeta ni konstitutivni akt.

b) V drugem odstavku naj se besedilo: »ki je z njo v delovnem razmerju« nadomesti z besedilom: »ki je v njej v delovnem razmerju«.

Po obstoječi ustavni in pravni ureditvi (temeljni zakon o delovnih razmerjih) delavec ni v delovnem razmerju z delovno organizacijo, temveč se delovno razmerje javlja kot medsebojno razmerje med delovnimi ljudmi v delovni organizaciji; delovni ljudje stopajo na delo v delovno organizacijo in tam kot člani delovne skupnosti vzpostavljajo medsebojna razmerja.

K 3. členu:

Izražena je bila pripomba, da določba prvega odstavka ni dovolj jasna v tistem delu, kjer se govori o diplomiranih inženirjih »odgovarjajoče stroke«. Sicer pa je bila komisija mnenja, da je revizija rudarskega projekta toliko zahtevna in odgovorna naloga, da bi jo lahko opravljal le diplomirani rudarski inženir. Inženirji drugih strok bi bili lahko pooblaščeni le za revizijo tistih posameznih delov revizijskega projekta, ki sodijo v njihovo stroko — za celotno revizijo pa bi bil odgovoren rudarski inženir.

K 6. členu:

Ker je iz prvega odstavka jasno razvidno, za kakšno nevarnost gre, ni potrebno v drugem odstavku ponavljati stavka »da se trajno izključi možnost kakšne nevarnosti za ljudi in živali«.

K 9. členu:

Določba o obveznosti rudarskega podjetja glede usposobitve zemljišča za ponovno uporabo je preostra in ne upošteva načela iz prvega odstavka 77. člena temeljnega zakona o rudarstvu. Po omenjeni določbi temeljnega zakona je namreč rudarsko podjetje dolžno omogočiti ponovno uporabo zemljišča »če je to tehnično izvedljivo in gospodarsko opravičeno«. Po 9. členu zakonskega osnutka pa bi bile delovne organizacije dolžne usposobiti zemljišče za ponovno uporabo ne glede na omenjene omejitve oziroma pogoje po zveznem zakonu, ki vendarle upošteva tehnične in ekonomske možnosti.

K 11. členu:

Če bo v zakonski predlog sprejeto skrajšano besedilo 1. člena, kakršnega predlaga komisija, bo treba v 11. členu podrobneje navesti mineralne surovine iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona (glina, pesek, prod, kamen in druge mineralne surovine, ki niso zajete v prvem odstavku 7. člena temeljnega zakona o rudarstvu).

K 12. členu:

Določba o smiselni uporabi temeljnega zakona o rudarstvu glede raziskovanja in izkoriščanja mineralnih surovin iz drugega odstavka 7. člena temeljnega zakona na površini zemlje ne ustreza realnim potrebam in je prezahtevna.

Uporaba določb zakona glede raziskovanja in izkoriščanja navedenih mineralnih surovin pod zemljo je razumljivo, ker se pogoji dela, skrb za varnost in druge okoliščine pri jamskem delu bistveno ne razlikujejo glede na vrsto rudnine; drugačne pa so razmere pri izkoriščanju mineralnih surovin na površini. Pridobivanje proda se, na primer, odvija v bistveno drugačnih razmerah kot pridobivanje rude v dnevnem kopu rudnika ali kamna v velikem kamnolomu. Zato bi bilo treba v skladu z realnimi potrebami in možnostmi te zahteve diferencirati glede na naravo in okoliščine izkoriščanja posameznih vrst mineralnih surovin in se ne zgolj sklicevati na režim po temeljnem zakonu.

K 13. členu:

K tej določbi velja enaka pripomba kot k določbi prvega odstavka 2. člena. Tudi v tem primeru je treba izhajati iz poslovnega predmeta po registru delovnih organizacij in ne iz statuta.

K 15. členu:

V zadnji vrsti drugega odstavka je treba precizirati, da gre za skladnost z določbami prvega odstavka tega člena.

K 16. členu:

Soglasje vodnogospodarskega organa je treba vezati na možnost vplivanja na vodni režim in ne le na dejanski vpliv; soglasje vodnogospodarskega organa bi bilo torej potrebno, če izkoriščanje mineralnih surovin lahko vpliva na vodni režim.

K 17. členu:

Ker gre za splošno uporabo dela zemljišča, ki je družbeno premoženje, po predpisanem redu in proti plačilu stroškov, bi bilo normalno, da občinska skupščina hkrati ko predpiše način in red izkoriščanja ter plačilo stroškov, določi v istem predpisu tudi organa upravljanja, ki vodi in ureja izkoriščanje tega dela zemljišča.

K 22. členu:

Ker izkoriščanje mineralnih surovin za »svoje gradbene ali obrtne namene« hkrati pomeni »za lastne potrebe«, je zadnje besedilo tako kot je, nepotrebno — treba ga je nadomestiti z besedami »druge lastne potrebe«.

V zvezi z določbami 22. člena in 23. člena je bilo v razpravi opozorjeno, da gre pri teh določbah za parcialno poseganje v sistemska civilno-pravna razmerja v zvezi s pridobivanjem lastnine na stvareh pod zemljo oziroma na rudnih in drugih prirodnih bogastvih, ki so po ustavni ureditvi družbeno premoženje. Ker ti odnosi v našem civilnem pravu še niso sistemsko urejeni in je pričakovati, da bodo obseženi v bodočem civilnem kodeksu, pa predložena ureditev teh vprašanj seveda ni v nasprotju z obstoječo pravno ureditvijo in je zato možna.

K 24. členu:

V prvi in drugi vrsti je treba besedilo »pogoje o obsegu in načinu izkoriščanja« popraviti tako, da bi se glasilo: »obseg in način izkoriščanja«; beseda »posameznikov« v četrti vrsti pa naj se nadomesti z besedo »občanov«.

Predlagane spremembe so redakcijskega značaja.

K 26. členu:

Zaradi skladnosti z drugimi kazenskimi določbami in možnostmi individualizacije kazni naj se v prvi vrsti prvega odstavka besedilo »3000 din« dopolni tako, da se glasi: »do 3000 din«.

K 28. členu:

Drugi del stavka naj se spremeni tako, da se glasi: »izdaja tehnične predpise po drugem odstavku 112. člena temeljnega zakona«.

Ker sicer predpisi v tej določbi niso z ničemer opredeljeni, je treba vsaj povedati, da se pooblastilo nanaša na izdajo tehničnih predpisov in ne gre morda za predpise, ki bi urejali materialna vprašanja ali pravice delovnih organizacij in občanov.

Za zadnjim členom manjka določba o tem, kdaj začne zakon veljati; to končno določbo bo treba vključiti v zakonski predlog.

Št.: 310-4/69
Ljubljana, 10. 6. 1969

OSNUTEK ZAKONA

o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo

1. člen

Prednostna pravica uporabe v smislu tega zakona je pravica prejšnjega lastnika zemljišča, ki je v zemljiškem kompleksu, razlaščenem po 55. členu in sledečih, zakona o razlastitvi (Ur. l. SFRJ, št. 11/68), do uporabe tolikšne površine zemljišča, kolikor je potrebuje za zgraditev stavbe, na kateri more po zakonu imeti lastninsko pravico, in za njeno normalno rabo, če sme po veljavno sprejetem zazidalnem načrtu na tistem zemljišču zgraditi takšno stavbo.

Takšna stavba je lahko stanovanjska hiša, poslovna stavba ali stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih.

2. člen

Prejšnji lastnik more prednostno pravico uporabe v smislu tega zakona uveljaviti samo na eni parceli, nastali pa veljavno sprejetem zazidalnem načrtu, pod pogojem, da površina njemu razlaščenega zemljišča dosega površino novo nastale parcele, in da ta novo nastala parcela leži vsaj s površino dveh tretjin na zemljišču, ki mu je bilo razlaščeno.

3. člen

Prednostno pravico uporabe uveljavi prejšnji lastnik s pismeno zahtevo, ki jo vloži v roku 30 dni od dneva pravnomočnosti odločbe o razlastitvi pri upravnem organu, pristojnem za premoženjsko-pravne zadeve tiste občine, kjer zemljišče leži.

Zahteva vsebuje ime in priimek prejšnjega lastnika ter ustrezne zemljiško-knjižne in katastrske podatke zemljišča.

Zahteva se pred rešitvijo pošlje v izjavo upravnemu organu, pristojnemu za urbanizem, po končanem postopku pa izda odločbo upravni organ, pristojen za premoženjskopravne zadeve.

Odločba vsebuje bistvene podatke o osebi upravičenca in tehnične ter zemljiškoknjižne podatke zemljišča. Odločba služi kot listina za zemljiškoknjižni vpis.

O pritožbi zoper odločbo odloča republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

4. člen

Prejšnji lastnik je dolžan v treh letih od vročitve odločbe, s katero mu je bilo zemljišče dano v uporabo, izvršiti večja dela za zgraditev stavbe, sicer prednostno pravico uporabe izgubi. O izgubi te pravice izda odločbo upravni organ, pristojen za premoženjskopravne zadeve.

5. člen

Zahteve, vložene po 40. členu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, ki do dne uveljavitve tega zakona niso bile pravnomočno rešene, se obravnavajo in rešujejo po določilih tega zakona.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SR Slovenije«.

OBRAZLOŽITEV

Dne 27. 9. 1968 sta republiški zbor in organizacijsko-politični zbor Skupščine SR Slovenije na svoji 64. oziroma 53. seji obravnavala predlog za izdajo zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe razlaščenega zemljišča za gradnjo (v nadaljnjem besedilu »prednostna pravica«) in v smislu 255. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejela sklep o sprejemu predloga za izdajo zakona.

Pri tem je bilo še sklenjeno, da naj osnutek zakona, ki ga pripravi republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo, temelji na načelih, ki jih je ta sekretariat kot predlagatelj navajal v predlogu za izdajo zakona, z upoštevanjem dopolnitev, ki so jih v svojih poročilih predlagali odbor za organizacijsko-politična vprašanja republiškega zbora, odbor za splošna vprašanja družbeno-političnega sitema organizacijsko-političnega zbora in zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije.

Glede na sprejeta sklepa obeh omenjenih zborov Skupščine SR Slovenije in na zavzeta načela v prvi fazi postopka za sprejem zakona, je republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo pripravil zakonski osnutek, ter ga poslal v pripombe vsem občinam v SR Sloveniji, republiškemu sekretariatu za urbanizem, geodetski upravi SR Slovenije, vrhovnemu sodišču SR Slovenije, javnemu tožilstvu SR Slovenije, javnemu pravobranilstvu SR Slovenije in mestnemu svetu Ljubljana. Na podlagi zbranih pripomb je izdelan predloženi zakonski osnutek.

Podlaga za izdajo zakona je določilo 2. odstavka 61. člena zakona o razlastitvi (prečiščeno besedilo Ur. l. SFRJ, št. 11/68), ki določa, da bodo z republiškim zakonom predpisani pogoji in način uveljavljanja prednostne pravice uporabe na zemljiščih, ki so bila razlaščena za potrebe stanovanjske in komunalne izgradnje.

Pri tem je treba poudariti, da zakonski osnutek ne realizira pooblastila iz 4. člena o določanju stavbnega zemljišča v mestih in naseljih mestnega značaja (Ur. l. SFRJ, št. 5/68), ki podobno kot zakon o razlastitvi določa, da republiški zakon predpiše pogoje in način uveljavljanja prednostne pravice prejšnjega lastnika za primere, ko bi bilo zemljišče po citiranem zakonu postalo družbena lastnina. Socialistična republika Slovenija doslej pooblastila po zveznem zakonu o določanju stavbnega zemljišča v mestih in naseljih mestnega značaja še ni uporabila, da bi namreč s svojim zakonom določila nova stavbna zemljišča v mestih in naseljih mestnega značaja ter jih tako proti odškodnini nacionalizirala. Vprašljivo je ali bo tak republiški nacionalizacijski zakon v SR Sloveniji sploh izdan, ker je vprašanje pridobivanja zemljišč za stanovanjsko in komunalno izgradnjo že zadovoljivo rešil zakon o razlastitvi, ki v svojem VI. poglavju za take potrebe predvideva razlastitev zemljiškega kompleksa. Po stališčih obeh skupščinskih zborov ne bi bilo primerno urejati določenega vprašanja v zvezi z nekim zakonom, ki ga še ni in ga morda sploh ne bo, zaradi česar predloženi osnutek realizira le pooblastilo 61. člena citiranega zakona o razlastitvi in določa pogoje in način uveljavljanja prednostne pravice le za razlaščena zemljišča za gradnjo.

Ob analiziranju besedila 61. člena zakona o razlastitvi, ki se glasi:

»Prejšnji lastnik parcele, ki je v sestavu zemljiškega kompleksa, razlaščenega za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, ima prednostno pravico uporabe tolikšne površine parcele, kolikor je potrebuje za zgraditev stavbe, na kateri more imeti po zakonu lastninsko pravico, in za njeno normalno rabo, če sme po zazidalnem načrtu na tisti parceli sezidati takšno stavbo«,

ugotovimo, da je zakon o razlastitvi, kot popolni zakon, že sam predpisal vrsto pogojev za uveljavljanje prednostne pravice, razen tega pa to prednostno pravico tudi opredelil glede na njen obseg in namen.

Pogoji za uveljavljanje prednostne pravice po zveznem zakonu o razlastitvi so naslednji:

— prednostni upravičenec mora biti »prejšnji lastnik« razlaščene parcele;

— površina parcele, ki mu je bila razlaščena, mora biti najmanj tolikšna, kot znaša površina novo nastale — urbanistične parcele, ki je locirana na »stari« parceli;

— prednostni upravičenec svojo pravico lahko uveljavlja le v skladu z določili zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, zakona o prometu z zemljišči in stavbami ter zakona o stanovanjskih razmerjih;

— prednostni upravičenec svojo pravico lahko uveljavlja le v primeru, da veljavno sprejeti zazidalni načrt na njegovi stari parceli dopušča gradnjo ustrezne stavbe (torej da je imel lastnik že pred razlastitvijo za gradnjo sposobno parcelo).

Ob naštetih pogojih prednostni upravičenec svojo prednostno pravico po zveznem zakonu o razlastitvi lahko uveljavi le na eni, novo nastali — urbanistični parceli, zgradi pa lahko le stanovanjsko hišo, poslovno stavbo ali stavbo, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih.

Upoštevajoč tako pravno stanje je predlagatelj v predloženem osnutku pogoje za uveljavljanje prednostne pravice natančneje opredelil in tudi predpisal način uveljavljanja te pravice.

Prednostno pravico uporabe zemljišča za gradnjo lahko uveljavlja le prejšnji lastnik razlaščenega zemljišča. Vendar pa za »prejšnjega lastnika« ni šteti le tistega, ki je vpisan v zemljiško knjigo (kljub temu, da bi s formalnega stališča taka rešitev predstavljala jasno zakonsko rešitev), temveč se vprašanje »prejšnjega lastnika« presoja po splošnih načelih civilnega prava. Upoštevati je namreč treba dejstvo, da se lastninska pravica po veljavnem pravnem redu pridobi tudi izvenknjižno (na primer s priposestvovanjem, s skupnim delom v času trajanja zakonske zveze, s posojilom, z dedovanjem in drugače) in da tudi judikatura dejansko priznava pridobitev lastnine že na podlagi pismene pogodbe in dejanske izročitve nepremičnin, torej brez vknjižbe.

Predlagatelj zakonskega osnutka zato pogoja lastništva ni vezal še na nadaljnji pogoj intabulirane lastninske pravice, ker bi bila taka rešitev preveč formalna in preozka.

Zakonski osnutek tudi ne ureja prednostne pravice v primeru solastništva. Že v fazi izdelave predloga za izdajo obravnavanega zakona se je osvojilo stališče, da za ureditev tega vprašanja ni posebnih razlogov. Glede pridobitve prednostne pravice so solastniki skupaj v enakem položaju kot vsak posamezni prejšnji lastnik.

Glede drugega pogoja za uveljavljanje prednostne pravice, da mora biti površina parcele, ki je bila razlaščena, najmanj tolikšna, kot znaša površina novo nastale — urbanistične parcele, ki je locirana na »stari« parceli, je zavzeto stališče, da se v tem zakonu pojem »parcela« nadomesti s pojmom »zemljišče«.

To zahteva predvsem dosledno upoštevanje načela pravičnosti, na podlagi katerega se prejšnjemu lastniku, kateremu je bilo razlaščeno za gradnjo sposobno zemljišče, lahko dodeli toliko zemljišča, kolikor ga rabi za zgraditev in redno uporabo ustrezne stavbe na podlagi njegove prednostne pravice. Ozko tolmačenje pojma »parcela« tega ne bi dovoljevalo.

Upoštevati je namreč, da zazidalni načrt zaradi komasacije starih parcel, ustvari na terenu povsem novo parcelno situacijo in da se zato stara »parcela« površinsko zelo redko ujema z novo — urbanistično parcelo. Običajno nova — urbanistična parcela pokriva le del stare parcele. V takih primerih prejšnji lastnik ne bi mogel uveljavljati svoje prednostne pravice že iz razloga, da površina tistega dela njegove »stare« parcele, na kateri je locirana nova parcela, ne dosega površine nove — urbanistične parcele, čeprav utegne biti površina njegove stare in morda celo za gradnjo sposobne parcele mnogo večja od nove parcele.

Ob ozki interpretaciji pojma »parcela« bi bili iz istih razlogov prizadeti tudi vsi tisti prejšnji lastniki, ki so imeli v razlastitvenem kompleksu več med seboj ločenih in za gradnjo sposobnih parcel, po urbanističnem načrtu pa se novo nastale parcele ne pokrivajo niti z eno starih parcel.

Načelo pravičnosti torej zahteva, da se kot pogoj za uveljavljanje prednostne pravice — v odnosu na novo — urbanistično parcelo — ne upošteva samo površina ene same parcele, temveč površina vsega razlaščenega zemljišča. Tako rešitev zagovarjajo tudi nekatera pravna mnenja k zakonu o razlastitvi.

Izključno upoštevanje skupne površine razlaščenega zemljišča pa prejšnjemu lastniku še ne daje prednostne pravice. Izpolnjen mora biti še nadaljnji pogoj, da zazidalni načrt dopušča zgraditev ustrezne stavbe na zemljišču prejš-

njega lastnika. Prednostni upravičenec je moral torej že pred razlastitvijo imeti za gradnjo sposobno zemljišče. Pogoj, da leži nova — urbanistična parcela na zemljišču prejšnjega lastnika, pa je predlagatelj natančneje opredelil tako, da mora nova — urbanistična parcela ležati na zemljišču prejšnjega lastnika najmanj s površino dveh tretjin. Popolno ujemanje nove — urbanistične parcele s staro je iz že opisanih razlogov v praksi silno redko, zaradi česar bi zadevni nemodificirani pogoj občutno prizadel pravice tistih občanov, ki uveljavljajo prednostno pravico.

Posebej je treba obrazložiti še pogoj, da prednostni upravičenec svojo pravico lahko uveljavlja le v skladu z določili zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, zakona o prometu z zemljišči in stavbami ter zakona o stanovanjskih razmerjih.

Treba je ugotoviti, da institut prednostne pravice ni nov. Za nacionalizirano nezazidano zemljišče ga je uvedel že 40. člen zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč (Ur. l. FLRJ, št. 52/58). Ta je v svojem prvem odstavku dopuščal, da si prejšnji lastnik lahko pod določenimi pogoji sezida le »družinsko stanovanjsko hišo«. To vprašanje je novi zakon o razlastitvi rešil vsebinsko drugače, saj v 61. členu določa, da si prejšnji lastnik lahko zgradi »stavbo«. Seveda gre pri tem za tako stavbo, na kateri more imeti občan po zakonu lastninsko pravico. Glede na določilo 17. a člena zakona o prometu z zemljišči in stavbami (prečiščeno besedilo Ur. l. SFRJ, št. 43/65) pa lahko pridobiva občan, ki z osebnim delom opravlja dovoljeno dejavnost, lastninsko pravico tudi na poslovnih stavbah in poslovnih prostorih, kar glede na omenjeni nacionalizacijski zakon iz leta 1958 predstavlja pomembno novost. Okolnost, da gre prejšnjemu lastniku prednostna pravica le na eni novi — urbanistični parceli, ne predstavlja omejitve, da prejšnji lastnik ne bi mogel na tej novo ustvarjeni parceli, poleg stanovanjske hiše, sezidati na primer tudi poslovne zgradbe, seveda v mejah dovoljenega lastninskega maksimuma in veljavno sprejetega zazidalnega načrta. Kljub temu, da gre za zemljiški kompleks, ki je namenjen za stanovanjsko in komunalno gradnjo, bodo na takem kompleksu nedvomno potrebne tudi po določenih obrtnih storitvah, ki jih lahko opravljajo zasebni obrtniki, katerim citirani zakon o prometu z zemljišči in stavbami ob določenih pogojih zagotavlja lastninsko pravico tudi na poslovnih stavbah oziroma prostorih. Prav tako pa je mogoča lastninska pravica tudi na hišah za počitek v smislu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. l. SFRJ, št. 32/68).

Predloženi zakonski osnutek upošteva vsa stališča pristojnih zborov Skupščine SR Slovenije ter pripombe vseh zainteresiranih organov. Gre le za spremembe v osnutku, ki skrajšuje rok, v katerem lahko prejšnji lastniki priglasijo svoje zahtevke za priznanje prednostne pravice. Namesto v roku 6 mesecev naj bi upravičenec moral svojo zahtevo za priznanje prednostne pravice uveljaviti v roku 30 dni od dneva pravnomočnosti odločbe o razlastitvi. Praksa, na katero so opozorile predvsem občine, kaže, da žele investitorji z gradnjo pričeti čimprej, 6-mesečni rok pa bi hitro gradnjo brez potrebe samo zaviral. Razen tega pa je bil prejšnji lastnik že ves čas t. j. v času priprave zazidalnega načrta kot izvedbe razlastitvenega postopka seznanjen z zadevo in je rok 30 dni za vložitev zahteve, povsem primeren.

Glede na ugotovitev, da kljub pravočasni priglasitvi še vedno ni rešenih precej zahtevkov za prednostno pravico po prej veljavnem določilu zakona o

nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, osnutek rešuje tudi to vprašanje.

Ker so o prednostni pravici pristojni upravni organi že doslej odločali po zakonu o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč iz leta 1958 in sicer na podlagi 40. člena (ki se glede na 10. člen zakona o določanju stavbnih zemljišč v mestih in naseljih mestnega značaja ne uporablja več) z zakonom, katerega osnutek predlagamo, ne bodo nastale nobene nove materialne obveznosti niti za občinske, niti za republiške upravne organe.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora je na seji dne 10. junija 1969 obravnaval osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za pravosodje in občo upravo.

Odbor v načelni obravnavi ni imel pripomb na predloženi osnutek zakona in tudi v podrobni obravnavi ni imel svojih predlogov za spremembe in dopolnitve.

Odbor se strinja s predlogi zakonodajno-pravne komisij in sicer:

k 1. členu:

V drugem odstavku naj se zaradi jasnosti besedi »Takšna stavba« nadomesti z besedami »Stavba iz prejšnjega odstavka«.

k 3. členu:

V prvem odstavku naj se črta besedo »pismeno«, ker ni razloga, da ne bi dopustili tudi zahteve, ki jo upravičenec vloži ustno na zapisnik pri pristojnem upravnem organu.

Drugi odstavek naj se črta, ker je vsebina vlog v upravnem postopku dovolj opredeljena že v zakonu o splošnem upravnem postopku.

Tretji odstavek naj se spremeni tako, da se bo glasil:

»Upravni organ, pristojen za premoženjsko-pravne zadeve, odloči o zahtevi, potem ko dobi o njej mnenje upravnega organa, pristojnega za urbanizem.«

Predlagana sprememba je redakcijske narave.

V četrtem odstavku naj se črta prvi stavek, ker je vsebina odločbe urejena že z določbami zakona o splošnem upravnem postopku.

Odbor je obravnaval tudi mnenje odbora za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo republiškega zbora, da se spremeni 4. člen osnutka zakona tako, da se zaradi jasnosti besede: »izvršiti večja dela za zgraditev stavbe« nadomestijo z besedami: »dovršiti stavbo do tretje gradbene faze«. Sprememba je potrebna zato, da se večja dela za zgraditev stavbe točno opredele. Odbor se s predlogom strinja.

Odbor se strinja tudi z mnenjem odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora glede tega, da predlagatelj ponovno oceni besedilo 5. člena, da bi se odpravile nejasnosti glede na besedilo 3. člena osnutka, saj pri nacionaliziranih zemljiščih prednostni upravičenec ne bo imel odločbe o razlastitvi.

Predstavnik predlagatelja se je strinjal s predloženimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predložen osnutek zakona s predloženimi spremembami in dopolnitvami zakonodajno-pravne komisije,

kakor tudi odbora za urbanizem, stanovanjsko in komunalno gospodarstvo in mnenjem za ponovno oceno 5. člena osnutka, ki ga je predlagal odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Ceneta Matičiča.

Št.: 464-3/69
Ljubljana, dne 11. 6. 1969

Odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora je na seji dne 11. junija 1969 obravnaval osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

Podlaga za izdajo zakona je določilo 2. odstavka 61. člena zakona o razlastitvi (Ur. l. SFRJ, št. 11/68), ki določa, da bodo z republiškim zakonom predpisani pogoji in način uveljavljanja prednostne pravice uporabe na zemljiščih, ki so bila razlaščena za potrebe stanovanjske in komunalne izgradnje.

V osnutku zakona je predlagatelj glede na zvezni zakon natančneje opredelil pogoje in predpisal način uveljavljanja prednostne pravice. Po predloženem osnutku zakona prednostno pravico lahko uveljavlja le prejšnji lastnik, vendar za »prejšnjega lastnika« ni šteti le tistega, ki je vpisan v zemljiško knjigo, temveč tudi tiste, ki so si lastnino pridobili izvenknjižno, to je s priposestvovanjem, dedovanjem ali kako drugače. Osnutek zakona nadomešča pojem »parcele« s pojmom »zemljišče«, kar zahteva dosledno upoštevanje načela pravičnosti in omogoča prejšnjemu lastniku, da dobi toliko zemljišča, kolikor ga potrebuje na podlagi prednostne pravice. Glede na razmere, da kljub pravočasni priglasitvi še vedno ni rešenih precej zahtevkov za prednostno pravico po prej veljavnem zakonu o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč, osnutek omogoča reševanje teh vprašanj po določilih tega zakona.

Odbor se je v načelu strinjal z osnutkom zakona in ugotovil, da je predlagatelj upošteval pripombe, ki so jih dali takrat pristojni odbori ob obravnavi predloga za izdajo zakona. Strinjal se je tudi s predlogi za spremembe in dopolnitve, ki jih predlaga zakonodajno-pravna komisija.

V podrobni razpravi po členih se je odbor strinjal s predlogom predlagatelja osnutka zakona, da se v 4. členu natančneje opredelijo »večja dela za zgraditev stavbe«. V ta namen naj se v tem členu črtajo besede »izvršiti gradbena dela za zgraditev stavbe« in nadomestijo z besedami »dovršiti stavbo do III. gradbene faze«.

Na pripombo poslancev, da je v 5. členu potrebno odpraviti morebitne nejasnosti, ki bi nastale pri uporabi tega zakona, je odbor sprejel predlog pripravljalca osnutka zakona, da se v tem členu črtajo besede »ki do dne uveljavitve tega zakona niso bile pravočasno rešene« tako, da bi se ta člen glasil: »Zahteve po 40. členu zakona o nacionalizaciji najemnih zgradb in predlaganih zemljišč, se obravnavajo in rešujejo po določilih tega zakona«.

Odbor predlaga gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme osnutek tega zakona s predloženimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Štefana Nemca.

Št.: 464-3/69
Ljubljana, dne 13. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo, obravnavala na svoji 2. seji dne 6. junija 1969.

Glede na to, da je bil pred osnutkom zakona izdelan in sprejet predlog za izdajo zakona in da so v osnutku zakona pripombe komisije k predlogu za izdajo zakona večinoma upoštevane, komisija k osnutku ni imela načelnih pripomb.

V obravnavi po členih so bile dane naslednje pripombe oziroma predlagane naslednje spremembe in dopolnitve:

K 1. členu: V drugem odstavku naj se zaradi jasnosti besedi »Takšna stavba« nadomesti z besedami »Stavba iz prejšnjega odstavka«.

K 3. členu: V prvem odstavku naj se črta besedo »pismeno«, ker ni razloga, da ne bi dopustili tudi zahteve, ki je upravičenec vloži ustno na zapisnik pri pristojnem upravnem organu.

Drugi odstavek naj se črta, ker je vsebina vlog v upravnem postopku dovolj opredeljena že v zakonu o splošnem upravnem postopku.

Tretji odstavek naj se spremeni tako, da se bo glasil:

»Upravni organ, pristojen za premoženjsko-pravne zadeve, odloči o zahtevi, potem ko dobi o njej mnenje upravnega organa, pristojnega za urbanizem«.

Predlagana sprememba je redakcijske narave.

V četrtem odstavku naj se črta prvi stavek, ker je vsebina odločbe urejena že z določbami zakona o splošnem upravnem postopku.

K 4. členu: Komisija je vztrajala pri svoji pripombi, ki jo je dala že pri obravnavi predloga za izdajo zakona, namreč, da bi bilo treba v zakonu natančneje določiti, kaj se šteje za »večja dela za zgraditev stavbe«, da v praktični uporabi zakona ne bi prišlo do nepotrebnih sporov in nejasnosti.

Št.: 464-3/69

Ljubljana, 9. 6. 1969

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše

I. Razlogi za izdajo zakona

Z zakonom o spremembi zakona o stanovanjskih razmerah (Uradni list SFRJ, št. 32-411/68) so bila stanovanja in stavbe, ki jih lastniki in njihovi družinski člani sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih in ki imajo po gradbenih lastnostih in možnostih uporabe lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše, izenačena s stanovanji in družinskimi hišami, ki jih smejo imeti občani v lasti po zakonu o nacionalizaciji najemnih zgradb in gradbenih zemljišč. Republika lahko z zakonom natačneje določi, kakšno stanovanje oziroma kakšna stavba nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše.

Z dnem uveljavitve tega zakona so prešla stanovanja in družinske stanovanjske hiše, ki presegajo zakonski maksimum, v družbeno lastnino. Prejšnji lastnik ima pravico v mejah predpisanega maksimuma izbrati stanovanja in stavbe, ki jih obdrži v lasti. Za stanovanja in stavbe, ki postanejo družbena lastnina, dobi lastnik odškodnino, ki mu jo izplača občina v petih letih v enakih

letnih obrokih. Republika pa lahko določi z zakonom daljši rok, če je prejšnji lastnik zgradil stanovanje oziroma stavbo popolnoma ali deloma iz družbenih sredstev in je odplačilni rok za preostali del kredita daljši kot pet let.

Omenjena pooblastila republiki za natančnejšo določitev lastnosti stanovanja oziroma stavbe oziroma za določitev daljšega roka za izplačilo odškodnine so fakultativne narave, zaradi česar izdaja republiškega zakona ni obvezna. Čeprav je namen zveznega zakona znan, pa se je že doslej v zvezi z njegovo uporabo v praksi pojavilo precej vprašanj. Zato je potrebno, da se vsaj v mejah dovoljene republiške zakonodaje odstranijo vse nejasnosti.

a) **Gradbeno-funkcionalni oziri**

Kakor je bilo pojasnjeno, se šteje v zakonski maksimum, ki ga lahko ima občan v zasebni lasti, le tako stanovanje oziroma stavba, ki jo lastnik in njegovi družinski člani sezonsko ali občasno uporabljajo za počitek in oddih, če ima po gradbenih lastnostih in možnostih uporabe lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše (drugi odstavek 1. člena zakona o spremembi zakona o stanovanjskih razmerjih). Da se v praksi ne bi uporabljala različna merila za presojo, kdaj ima stanovanje oziroma stavba, namenjena za počitek in oddih, gradbene lastnosti in možnosti uporabe rednega stanovanja oziroma stavbe in s tem izvajal različen tretman občanov ter da bi se v naprej preprečili sodni spori, predlagamo, da Skupščina SR Slovenije uporabi z zveznim zakonom dano ji fakultativno pooblastilo in o tem predpiše ustrezna enotna merila.

b) **Odplačilni rok za odškodnino za nacionalizirane stavbe**

Citirani zakon je predpisal načelo, da občan, ki ima na dan uveljavitve tega zakona v lasti počitniška stanovanja in stavbe, ki skupj s stanovanji in z družinskimi stanovanjskimi hišami v njegovi lasti presegajo predpisani maksimum, izgubi lastninsko pravico na stanovanjih oziroma stavbah, ki presegajo ta maksimum, ta presežek pa postane družbena lastnina. Za stanovanja in stavbe, ki postanejo družbena lastnina, dobi občan odškodnino, ki se odmerja po zakonu o razlastitvi. To odškodnino dobi izplačano v petih letih v enakih letnih obrokih. Republika pa lahko določi z zakonom daljši rok, če je prejšnji lastnik zgradil stanovanje oziroma stavbo popolnoma ali deloma iz družbenih sredstev in je odplačilni rok za preostali del kredita daljši kot pet let.

Da se prepreči neupravičeno bogatenje v primerih, ko so bila občasna stanovanja oziroma stavbe zgrajene iz družbenih sredstev, predlagamo, da se tudi to vprašanje uredi z republiškim zakonom.

II. **Izhodišča za predlagano zakonsko ureditev**

1. Merila za presojo, kdaj počitniško stanovanje oziroma stavba nimata po gradbenih lastnostih in možnosti uporabe značaja rednega stanovanja oziroma družinske stanovanjske hiše, naj bi bila tale:

— velikost stavbe oziroma stanovanja, ki pogojuje njegovo redno uporabo;

— možnost preskrbe stavbe s pitno vodo in možnost samega ogrevanja stavbe;

— gradbena lastnost stavbe v pogledu njene konstruktivne izvedbe, ki zagotavlja toplotno zaščito stanovanja;

— funkcionalna možnost uporabe stavbe z vidika njene redne dostopnosti do javnih komunikacij in centrov (naselij) za oskrbovanje.

Menimo, da stavbo, ki ne izpolnjuje teh pogojev, ni moč šteti za stavbo, ki sodi pod režim rednega stanovanja.

Kar zadeva velikost občasnega stanovanja oziroma stavbe kot merila za odločanje, ali se šteje tako stanovanje oziroma stavba za redno stanovanje, predlagamo, da se objekti do velikosti 50 m² uporabne površine stanovanja ne štejejo za redna stanovanja oziroma družinske stanovanjske stavbe. Predlagana velikost že sama na sebi v večini primerov ne more predstavljati normalnega stanovanja, saj po praksi dosega velikost boljše garsonjere. Pri tem opozarjamo, da stranski prostori stanovanja (klet, podstrešje, garaža za osebni avtomobil, drvarnica itd.) ne štejejo v površino 50 m².

Da nima lastnosti stanovanja oziroma družinske stanovanjske hiše, naj se šteje ne glede na velikost stavbe tudi:

a) stavba, ki ni usposobljena za trajno bivanje, ker nima zagotovljeno možnost preskrbe z vodo in možnost varnega ogrevanja ter stavba, ki nima zadostne toplotne zaščite;

b) stavba, ki ni dostopna ob vsakem letnem času vsaj z vprežnim vozilom.

Predlagana merila ustrezajo tudi širšim urbanističnim in stanovanjskim vidikom.

2. Glede odplačilnega roka za stanovanje oziroma stavbo, ki kot presežek zakonskega maksimuma preide v skladu z zveznim zakonom v družbeno lastnino, predlagamo takole ureditev:

Če je prejšnji lastnik zgradil stanovanje ali stavbo v celoti ali deloma s kreditom iz družbenih sredstev in je odplačilni rok za preostali del kredita daljši kot pet let, se mu izplačuje odškodnina v enakih letnih obrokih skozi toliko let, kot se bo odplačeval kredit.

3. Končno opozarjamo, da predlagani zakon ne bo imel nikakega vpliva na obdavčitev sezonskih stanovanjskih prostorov, ker se bodo z davkom od stavb obdavčevali tudi prostori in stavbe, ki bodo imele lastnosti stanovanja oziroma družinske stanovanjske hiše. Taki prostori tudi ne bodo začasno oproščeni davka od stavb po določbah, ki veljajo za nove stanovanjske hiše.

Weekend, ki ima npr. čisto uporabno površino nad 50 m², izpolnjuje druge pogoje iz 1. člena tega zakona, se torej šteje za redno stanovanje in kot tak se všteva v zakonski maksimum.

Lastniku tega weekenda, ki ima najemno stanovanje v drugem kraju, torej ostane weekend še naprej v lasti, zanj pa je dolžan plačevati davek od dohodka od stavb (ne glede na to, da je za izračun presežka zakonskega maksimuma weekendskemu objektu priznana lastnost rednega stanovanja). Ni dvoma, da bo davek od dohodka od stavb plačeval tudi vsak lastnik weekenda, ki ne presega 50 m² čiste uporabne površine. V primeru, ko je občan že dosegel zakonski maksimum po zakonu o nacionalizaciji in ima poleg tega weekend v velikosti nad 50 m², se bo moral sam odločiti, katere objekte bo obdržal v lasti in kateri objekt bo kot presežek predal v družbeno lastnino. Če bo obdržal eno stanovanjsko hišo in en weekend, drugo stanovanjsko hišo pa oddal v družbeno lastnino, bo oproščen plačila davka od stavb za stanovanjsko hišo, za weekend pa bo moral plačevati davek od stavb. Če pa bo oddal v družbeno lastnino weekend in obdržal dve stanovanjski hiši, bo weekend prešel v družbeno lastnino in zanj lastnik ne bo plačeval davka.

Tudi kar zadeva urejanje stanovanjskih razmerij, je treba pojasniti, da se neodvisno od predloženega zakona (torej ne glede na to, ali ima weekend površino do ali nad 50 m² površine) ta razmerja urejajo po zakonu o stanovanjskih razmerjih. Ta pa določa v 17. členu, da se stanovanjski prostori, ki se v sezoni ali od časa do časa uporabljajo le za počitek ali oddih, ne štejejo za stanovanje. Če nastane dvom ali se taki prostori uporabljajo sezonsko ali od časa do časa samo za počitek ali oddih, odloči o tem stanovanjski organ skupščine občine, v kateri so ti prostori.

POROČILA

Odbor za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo republiškega zbora — poročilo z dne 12. 3. 1969, št. 36-42/69.

Odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora — poročilo z dne 13. 6. 1969, št. 36-42/69

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 4. 3. 1969, št. 36-42/69.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o zaposlovanju slepih invalidnih oseb

I. Razlogi za izdajo zakona

1. Republiški odbor Zveze slepih je že septembra 1968 predložil republiškemu sekretariatu za delo osnutek zakona o določanju delovnih mest, na katerih se mora zaposlovati slepe invalidne osebe. Predlagal je, naj sekretariat pripravi predlog zakona za pristojne odbore Skupščine SR Slovenije.

Republiški odbor Zveze slepih Slovenije je nato v novembru 1968 predložil nov osnutek zakona o določanju delovnih mest, na katerih se mora zaposlovati slepe invalidne osebe.

Predpostavlja se, da so slepe invalidne osebe, ki so usposobljene za delovna mesta telefonistov glede na delovno storilnost, enakovredne delavcem na takih delovnih mestih, ki niso prizadeti na vidu. To tudi potrjuje praksa, vendar se delovne organizacije ne angažirajo v taki meri za zaposlovanje slepih kot bi se lahko in kot so za to tudi dani pogoji, predvsem za zaposlovanje poklicno usposobljenih telefonistov.

2. Republiški sekretariat za delo je v tem času pripravljal informacijo o problematiki zaposlovanja invalidnih oseb, ki naj bi zajela ne samo slepe invalidne osebe, temveč vse invalidne osebe kot kompleksen problem v okviru problematike zaposlovanja invalidnih oseb nasploh.

Glede na to je bil republiški sekretariat za delo mnenja, naj bi se zaposlovanje slepih invalidnih oseb obravnavalo kot sestavni del kompleksne ureditve zaposlovanja invalidnih oseb in bi se torej samo slepe invalidne osebe ne obravnavalo ločeno od tega kompleksa. Zato je sekretariat vzel predloge Zveze slepih Slovenije za izdajo zakona, ki naj bi obravnaval samo zaposlovanje

slepih invalidnih oseb, prvotno samo kot gradivo, ki naj bi bilo sestavni del celotnega gradiva o problematiki zaposlovanja vseh invalidnih oseb nasploh, zaradi česar ni pripravil predloga za izdajo samo takega posebnega zakona.

3. Decembra 1968 je stalna konferenca za rehabilitacijo invalidnih oseb Slovenije predložila neposredno Skupščini SR Slovenije zahtevo za izdajo zakona o določanju delovnih mest, na katerih se mora zaposlovati slepe invalidne osebe. O tej zahtevi je razpravljal odbor izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja in naročil republiškemu sekretariatu za delo, da izdela predlog z izdajo zakona o obveznem zaposlovanju slepih invalidnih oseb in pri tem predvidi možnosti, ali se uredi zaposlovanje slepih invalidnih oseb v sklopu zaposlovanja invalidnih oseb nasploh, ali pa je res nujno potreben poseben zakon in kakšni bi bili rezultati in posledice takega zakona.

O zahtevi stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb Slovenije je razpravljal tudi odbor socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije za invalidsko varstvo in invalidsko-pokojninsko zavarovanje. Smatra, da bi bilo potrebno izdati poseben zakon in je prav tako naročil sekretariatu, naj pripravi predlog za predpis o zaposlovanju slepih invalidnih oseb na delovnih mestih telefonistov. Odbor za delo in odbor za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora Skupščine SR Slovenije sta se bolj nagibala k širšemu pristopu zaposlovanja invalidnih oseb nasploh.

Glede na taka stališča je sekretariat izdelal predlog, čeprav je istočasno pripravljal in že tudi predložil Skupščini SR Slovenije in izvršnemu svetu informacijo o problematiki zaposlovanja invalidnih oseb, kjer se zavzema za to, da se sploh ustvarijo osnove za zaposlovanje invalidnih oseb nasploh.

Po podatkih Zveze slepih Slovenije je na območju SR Slovenije 37 slepih invalidnih oseb, ki so habilitirane za delo na telefonskih centralah, za kovinsko stroko je habilitiranih 18, za ostale stroke (fizioterapevti, pravniki in podobno) pa 7 slepih invalidnih oseb, skupaj 62. Te invalidne osebe so bile za te poklice oz. stroke usposobljene v posebni šoli za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani in v bazenskem centru za slepe v Škofji Loki.

Iz podatkov stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb Slovenije pa izhaja, da se sedaj preživljajo slepe invalidne osebe predvsem z nizkimi socialnimi podporami, ki jim jih dajejo občinske skupščine (poprečno mesečno po 100 din).

4. Upoštevanje predloga Zveze slepih Slovenije in stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb Slovenije naj bi ta zakon urejal zaposlovanje samo slepih invalidnih oseb in to na delovnih mestih telefonistov. To bi praktično pomenilo, da bi ta zakon veljal razen za 37 slepih in brezposelnih invalidnih oseb, ki so bile v breme družbenih sredstev usposobljene za takšno delo, tudi za slepe invalidne osebe, ki bodo naknadno usposobljene za telefoniste.

Po podatkih Zveze slepih Slovenije je teh 37 slepih invalidnih oseb danes lociranih na območjih bivših okrajev Celje (1), Koper (6), Kranj (5), Ljubljana (12), Maribor (4), Nova Gorica (2), Novo mesto (5), Murska Sobota (1) in Ptuj (1). Po izjavi predstavnika Zveze slepih Slovenije se bodo lahko vse te slepe invalidne osebe zaposlile na teh območjih, kjer so že telefonske centrale.

Pripominja se, da je pri nas vse preveč razširjeno mnenje, da so slepe invalidne osebe sposobne in da se lahko usposabljajo pretežno samo za delo telefonistov, ne pa tudi za druga dela, ki so primerna tudi za slepe invalidne osebe. Pri tem ostane odprto vprašanje, kakšne posledice bi imel zakon, ki bi veljal samo za obvezno zaposlovanje slepih invalidnih oseb in to le na delovnih mestih

telefonistov. Na to vprašanje Zveza slepih Slovenije pojasnjuje, da se v načelu sicer zavzema za takšno ureditev, na podlagi katere bi bile slepe invalidne osebe obvezno zaposlene tudi na drugih ustreznih delih, vendar sodi, da to ni mogoče, ker raznovrstnih poklicev zaradi pogoste menjave načina dela ni mogoče za daljši čas vnaprej določiti v delovnih organizacijah. Zato meni, da naj bi se slepe invalidne osebe vključile za ostale poklice v splošni predpis o obveznem zaposlovanju invalidnih oseb nasploh.

5. V zvezi s predlogom Zveze slepih Slovenije o izdaji posebnega zakona o obveznem zaposlovanju slepih invalidnih oseb na delovnih mestih na telefonskih centralah je treba omeniti, da je SR Hrvatska že izdala tak zakon o določanju delovnih mest, na katerih se morajo zaposlovati slepe invalidne osebe (službeni list SR Hrvatske, št. 4/69 z dne 3. 2. 1969). Ta zakon določa, da se v delovnih in drugih organizacijah določajo kot delovna mesta, na katerih se morajo zaposlovati slepi delovni invalidi oz. slepe invalidne osebe, delovna mesta telefonistov na hišnih telefonskih centralah, ki imajo kapaciteto najmanj 25 hišnih priključkov in najmanj 4 prenosnike za PTT mrežo.

Republiški sekretariat za delo SR Hrvatske je imel podobne pomisleke za izdajo zakona, prav tako tudi mnoge delovne organizacije, ker se z njegovimi prisilnimi normami posega v samoupravne pravice delovnih organizacij. Sekretariat je bil mnenja, da bi bil za takšno zaposlitev najbolj primeren družbeni dogovor med združenjem slepih Hrvatske in delovnimi organizacijami, ne pa prisilna norma, ki praktično zelo malo rešuje v zvezi z zaposlovanjem invalidnih oseb. Pri izdaji zakona sta se upoštevala produktivni in socialni moment slepih invalidnih oseb.

Ker je zakon začel veljati šele pred dobrim mesecem, še ni vidnih rezultatov. Edino, kar je znano, je okolnost, da je od izdaje zakona lažje razpravljanje med združenjem slepih Hrvatske in delovnimi organizacijami o zaposlitvi slepih invalidnih oseb, dočim je pred izdajo zakona obstojal o tem večkrat spor.

II. Načela, na katerih naj temelji zakon

Republiški sekretariat za delo predlaga, da naj republiški zakon določi, da so delovne in druge organizacije dolžne, da na izpraznjena oz. na novo odprta delovna mesta telefonistov zaposlujejo slepe invalidne osebe.

Pri tem pa je treba zagotoviti, da se v predhodnem postopku ugotovi, ali je delovno mesto takšno, kjer se lahko slepa invalidna oseba zaposli glede na njeno usposobljenost. Ker je v republiškem zakonu skoraj nemogoče že vnaprej točno opredeliti delovna mesta telefonistov za slepe invalidne osebe (npr. na hišnih ali avtomatskih telefonskih centralah, kapaciteta hišnih priključkov in podobno), naj se v zakonu pooblasti republiški sekretariat za delo, da predpiše navodilo, kako se ugotavljajo delovna mesta telefonistov, ki bi bila primerna za slepe invalidne osebe, ki so usposobljene za takšna dela in postopek, kako ugotoviti, ali je slepa invalidna oseba sposobna opravljati delo na razpoložljivem delovnem mestu.

Če pa eventualno za izpraznjeno oz. novo odprto delovno mesto telefonista v delovni oz. drugi delovni organizaciji ne bi bilo usposobljene slepe invalidne osebe, lahko delovna organizacija sprejme na delo drugega delavca za nedoločen čas.

Republiški zakon naj že vnaprej predvidi tudi določeno materialno stimulacijo delovni organizaciji, ki mora sprejeti na takšno delo slepo invalidno

osebo (npr. oprostitev prispevkov iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja), ali pa naj zakon določi, da se da delovni organizaciji ta materialna stimulacija oz. olajšava le na njeno zahtevo.

Sprejemanje slepih invalidnih oseb na izpraznjena oz. na novo odprta delovna mesta telefonistov je povsem v skladu s TZDR, ki v tretjem odstavku 20. člena izrecno določa, da so posebni pogoji za sprejem na posamezna delovna mesta lahko predpisani tudi z zakonom ali s predpisom izvršnega sveta.

III. Ocena o finančnih posledicah zakona

V zakonu predvidena materialna stimulacija delovnim organizacijam v obliki npr. oprostitve prispevkov iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja (proračunski prispevek) za zaposlene invalidne osebe bi bremenila družbeno skupnost za 37 slepih invalidnih oseb v mesečnem znesku ca. 5000 din, če se vzame npr. poprečno neto osebni dohodek zaposlenega telefonista na mesec 800 din in 17,19 % proračunskega prispevka (npr. v občinskih skupščinah v Ljubljani). Oprostitev pri tem proračunskem prispevku na eno zaposleno slepo invalidno osebo pa bi bremenila družbeno skupnost v mesečnem znesku ca. 137 din. Verjetno pa bo razprava o predlogu zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb pokazala na še eventualne druge stimulativne ukrepe, ki bi delovali v smeri hitrejšega zaposlovanja teh oseb kot nadomestilo togih administrativnih ukrepov.

MNENJE

socialno-zdravstvenega zbora

Socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije je na seji dne 25. 6. 1969 razpravljal o predlogu za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb, ki ga je skupščini predložil republiški sekretar za delo.

V načelni razpravi se je zbor strinjal s predlogom za izdajo zakona. Poudaril je, da je prav, da se še pred rešitvijo problema zaposlovanja invalidnih oseb nasploh reši problem zaposlovanja slepih invalidnih oseb, usposobljenih za delovno mesto telefonistov.

Zbor se je strinjal z načelom, da so delovne in druge organizacije na izpraznjena oziroma na novo odprta delovna mesta telefonistov dolžne zaposliti slepe invalidne osebe. Poudaril pa je, da je treba v skladu z utemeljeno pripombo zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije razčistiti vprašanje pravnega temelja za izdajo tega zakona.

Po mnenju zbora ni primerna rešitev, za katero se zavzema zakonodajno-pravna komisija, in sicer, da bi vprašanje zaposlovanja slepih telefonistov reševali le z materialno stimulacijo oziroma olajšavami delovnim organizacijam. Ker taka stimulacija z ekonomskega vidika za delovno organizacijo najbrž ne bi bila pomembna, s predlagano rešitvijo ne bi dosegli zaželenega učinka.

Zbor se je strinjal z načelom, da v primeru, ko za delovno mesto telefonista ne bi bilo usposobljene slepe invalidne osebe, lahko delovna organizacija sprejme na delo drugega delavca za nedoločen čas.

Št.: 553-4/69

Ljubljana, 25. 6. 1969

POROČILA

Odbor za družbenoekonomske odnose republiškega zbora je na seji dne 6. junija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal republiški sekretariat za delo.

Na seji se je odbor seznanil tudi z mnenji in pripombami Zveze slepih Slovenije.

Odbor je podprl predlog za izdajo zakona, ki naj zagotovi zaposlovanje slepih invalidnih oseb na delovnih mestih telefonistov. Pri tem pa so poslanci poudarili, da naj republiški sekretariat za delo še naprej dela na predlogu za izdajo zakona, ki ne bi zajemal samo zaposlitev slepih invalidnih oseb, temveč vseh invalidnih oseb kot kompleksen problem v okviru problematike zaposlovanja invalidnih oseb nasploh.

V nadaljnji razpravi so poslanci menili, da predlog za izdajo zagotavlja obvezno zaposlitev slepih na izpraznjena oziroma novo odprta delovna mesta telefonistov. Zato so bili proti predlogu predstavnika Zveze slepih Slovenije, da bi lahko delovna oziroma druga organizacija sprejela drugega delavca na to delovno mesto samo za določen čas, če bi takrat za izpraznjeno ali na novo odprto delovno mesto ne bilo usposobljene slepe invalidne osebe (drugi odstavek na 4. strani). Menili so, da bi tako določilo v predlogu za izdajo zakona povzročilo negotovost pri neinvalidnih osebah, ki zasedajo ta delovna mesta, ker bi se morale takoj umakniti, čim bi se pojavila za to delovno mesto usposobljena slepa invalidna oseba, razen tega pa je tako določilo tudi v nasprotju s temeljnim zakonom o delovnih razmerjih. Z zakonom naj bi bila dana prednostna pravica zaposlovanja slepih oseb na delovnih mestih telefonistov, ne sme pa to povzročiti motenja delovnega procesa in posegati v pravice delavcev, ki so zaposleni na teh delovnih mestih.

Odbor je bil mnenja, da v zakonu ni potrebno pooblastiti republiški sekretariat za delo, da predpiše postopek, kako ugotoviti, ali je slepa invalidna oseba sposobna opravljati delo na razpoložljivem delovnem mestu (predzadnja vrsta drugega odstavka II. poglavja). Že sami strokovnjaki posebne šole za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani in v bazenskem centru za slepe v Škofji Loki ugotavljajo strokovno usposoblejnost slepih za delo na telefonskih centralah in ti dobijo tudi spričevalo o svojih sposobnostih. Razen tega pa je tudi že po samem temeljnem zakonu o delovnih razmerjih predvidena poskusna delovna doba za vsa delovna mesta.

V zvezi s predlogom, da se s predlaganim zakonom zagotovi tudi materialna stimulacija delovnim organizacijam (III. poglavje) v obliki oprostitve prispevkov iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, je bila večina poslancev mnenja, da taka oprostitev ni potrebna, ker bi imela za delovne organizacije, ki bi zaposlile slepe invalidne osebe, minimalni finančni efekt. Razen tega pa so slepe invalidne osebe, ki bi se zaposlile na delovnem mestu telefonistov, toliko usposobljene, da so na tem delovnem mestu enakovredne neinvalidnim osebam. Zato je večina članov odbora menila, da se zagotovitev materialne stimulacije ne bi posebej vnesla v predlog tega zakona, temveč v predlog zakona, ki bi uredil zaposlovanje invalidnih oseb nasploh, torej tudi slepih, ki so usposobljeni za opravljanje dela na drugih delovnih mestih.

Bilo pa je tudi izraženo mnenje, da naj bi se z zakonom zagotovila materialna stimulacija delovnim organizacijam, ker bi bile le-te bolj zainteresirane, da sprejmejo slepe invalidne osebe na delovno mesto telefonistov.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb skupaj z naslednjimi mnenji in pripombami:

— ni potrebno, da se republiški sekretariat za delo pooblasti, da predpiše postopek, kako ugotoviti, ali je slepa invalidna oseba sposobna opravljati delo na razpoložljivem delovnem mestu;

— če ni usposobljene slepe invalidne osebe za sprejem na eventualno izpraznjeno ali novo odprto delovno mesto, lahko delovna ali druga organizacija sprejme na delo drugega delavca za nedoločen čas;

— ni potrebna materialna stimulacija delovnim organizacijam, ki bi zaposlile slepe invalidne osebe na delovnem mestu telefonista.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca Jožeta Drnovška.

Št.: 553-4/69
Ljubljana, dne 9. 6. 1969

Odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora je na seji dne 11. junija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretariat za delo.

V daljši razpravi, v kateri so sodelovali vsi poslanci, je odbor podprl predlog za izdajo zakona, ki naj zagotovi zaposlovanje slepih invalidnih oseb na delovnih mestih telefonistov. Hkrati so poslanci izrazili mnenje, da je potrebno ne glede na ta zakon, še nadalje proučevati problematiko zaposlovanja slepih oseb tudi za druge poklice ter ustvariti pravne osnove za kompleksno reševanje zaposlovanja invalidnih oseb nasploh.

V obravnavi načel, na katerih naj temelji zakon, so poslanci zlasti poudarili, naj bi delovne organizacije bile dolžne zaposliti slepe invalidne osebe, ki so usposobljene za delovno mesto telefonistov, saj je praksa pokazala, da so te osebe enakovredne osebam, ki niso prizadete na vidu. S tem v zvezi so posebno pozornost posvetili vprašanju ugotavljanja delovnih mest, kjer se lahko slepa invalidna oseba zaposli, ugotavljanju usposobljenosti za delovno mesto telefonistov ter vprašanju materialne stimulacije delovni organizaciji, da se slepa invalidna oseba zaposli.

Glede na to, da so predlog za izdajo zakona v nekaterih skupščinskih odborih že obravnavali, je odbor soglašal s predstavnikom predlagatelja zakona, da naj se načela, na katerih naj temlji zakon, spremenijo, in sicer v naslednjem:

— pooblastilo republiškemu sekretariatu za delo, da predpiše postopek za ugotavljanje ali je slepa invalidna oseba sposobna opravljati delo na določenem mestu, je potrebno, saj to usposobljenost dokazuje spričevalo posebne šole za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani oziroma Škofji Loki, ki imajo stopnjo srednje šole. Razen tega je že v temeljnem zakonu o delovnih razmerjih predvidena poskusna delovna doba za vsa delovna mesta;

— nepotrebno je tudi določilo, da naj se z zakonom zagotovi določena materialna stimulacija delovnim organijacijam, ki bodo sprejele na delo slepo invalidno osebo, saj bi finančni efekt bil minimalen. Razen tega so slepe invalidne

osebe na delovnih mestih telefonistov enakovredne neinvalidnim osebam v vsakem oziru;

— nesprejemljivo je stališče, da lahko delovna organizacija na nezasedeno ali na novo odprto delovno mesto, v primeru če ni ustrezne slepe invalidne osebe sprejme neinvalidnega delavca le za nedoločen čas. Tako določilo bi povzročilo negotovosti pri neinvalidnih osebah, ki zasedajo ta delovna mesta, saj bi morale zapustiti delovno mesto takoj, ko bi se pojavila usposobljena slepa invalidna oseba;

— navodilo za ugotavljanje delovnih mest telefonistov, ki bi bila primerna za slepe invalidne osebe, naj vsebujejo določilo, da pri tem mora sodelovati tudi Zveza slepih Slovenije. Glede na to, da je skoraj nemogoče z zakonom opredeliti ta delovna mesta, je nujno, da se omenjeno navodilo objavi hkrati z zakonom.

Odbor predlaga gospodarskemu zboru Skupščine SR Slovenije, da sprejme predlog za izdajo tega zakona s predloženimi spremembami in dopolnitvami.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Toneta Tribušona.

Št.: 553-4/69
Ljubljana, dne 13. 6. 1969

Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 10. junija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb, ki ga je skupščini predložil republiški sekretar za delo.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom za izdajo zakona. Poudaril je, da je prav, da se še pred rešitvijo problema zaposlovanja invalidnih oseb nasploh reši problem zaposlovanja slepih invalidnih oseb, usposobljenih za delovna mesta telefonistov. Ni bil deležen podpore predlog, naj bi z zakonom rešili zaposlovanje vseh slepih invalidnih oseb, ker bi se v tem primeru zavleklo reševanje problema zaposlovanja slepih invalidnih oseb, usposobljenih za delovna mesta telefonistov, ki pa jih je največ. Po mnenju odbora naj se vprašanje zaposlovanja ostalih slepih invalidnih oseb reši v okviru reševanja problema zaposlovanja invalidnih oseb nasploh.

Odbor je podprl načelo, naj se z zakonom poblasti republiški sekretariat za delo, da v sodelovanju z Zvezo slepih predpiše navodilo, kako se ugotavljajo delovna mesta telefonistov, ki bi bila primerna za slepe invalidne osebe, ki so usposobljene za takšno delo. Tudi po mnenju odbora ni mogoče že vnaprej z zakonom točno opredeliti delovnih mest telefonistov za slepe invalidne osebe.

Odbor se je strinjal z načelom, da v primeru, ko za delovno mesto telefonista ne bi bilo usposobljene slepe invalidne osebe, lahko delovna organizacija sprejme na delo drugega delavca za nedoločen čas. Uzakonitev načela, kot ga je prvotno predlagala Zveza slepih in sicer, da se sprejme drugega delavca za določen čas, bi pomenila pravno nesigurnost za takega delavca, kar pa ni sprejemljivo.

Odbor je podprl stališče Zveze slepih, naj se z zakonom ne predvidi določena materialna stimulacija za delovne organizacije, ki morajo sprejeti na delovno mesto telefonista, slepo invalidno osebo. Poudarjeno je bilo, da so slepe

invalidne osebe, usposobljene za delovna mesta telefonistov, glede na delovno storilnost enakovredne delavcem, ki niso prizadeti na vidu.

Odbor predlaga zboru, da sprejme uvodoma omenjeni predlog za izdajo zakona.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Nikolaja Šabjana.

Št.: 553-4/69
Ljubljana, 12. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb na svoji 2. seji dne 6. junija 1969.

K razlogom za izdajo zakona komisija ni imela pripomb, ni pa se strinjala s pravno podlago, na kateri naj bi zakon temeljil. V petem odstavku II. poglavja predloga za izdajo zakona (»Načela, na katerih naj temelji zakon«, str. 4) je namreč predvideno, naj bi zakon pravno temeljil na tretjem odstavku 20. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih (po zadnji noveli — Uradni list SFRJ, št. 20-287/69 — je to zdaj četrti odstavek 20. člena), po katerem so lahko posebni pogoji za posamezna delovna mesta predpisani tudi z zakonom ali s predpisom izvršnega sveta. Za sprejem na delovno mesto telefonista naj bi bil torej poseben pogoj, da je kandidat slepa invalidna oseba, kar pa ni v skladu z drugim (zdaj tretjim) odstavkom 20. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih, po katerem posebni pogoji »vsebujejo zahteve, ki jih mora delavec izpolnjevati glede strokovnih in drugih delovnih sposobnosti, potrebnih za opravljanje dela na delovnem mestu (strokvona izobrazba in izkušenost, organizacijske sposobosti, starostna meja, posebni zdravstveni pogoji in psihofizične sposobnosti in dr.)«. Da slepota dejansko ne more biti poseben pogoj za sprejem na določena delovna mesta, je jasno razvidno tudi iz dejstva, da v primeru, če bi bilo to predpisano kot pogoj, nihče, ki ni slep, ne bi mogel biti sprejet na tako delovno mesto za nedoločen čas; tak kandidat namreč ne bi izpolnjeval vseh pogojev in bi bil lahko (če ne bi kandidirala nobena slepa invalidna oseba, ki bi izpolnjevala tudi ostale pogoje, sprejet na delo le določen čas, tj. začasno, in sicer najdalj za eno leto (tretji odstavek 23. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih).

Stališče, izraženo v tretjem odstavku II. poglavja predloga za izdajo zakona, namreč, da bi v takem primeru delovna organizacija lahko sprejela na tako delovno mesto drugega delavca za nedoločen čas, torej ne drži.

Taka rešitev bi bila možna le, če zakon ne bi šel na določanje posebnih pogojev po 20. členu temeljnega zakona o delovnih razmerjih, ampak če bi določil le to, da imajo slepe invalidne osebe, usposobljene za delovna mesta telefonistov, pri izbiri kandidatov za ta delovna mesta ob izpolnjevanju vseh pogojev prednost pred drugimi kandidati. Pravna podlaga za tako ureditev seveda ne bi bile določbe temeljnega zakona o delovnih razmerjih; ta zakon namreč vprašanj prednostnega reda pri izbiri kandidatov do predzadnje novele sploh ni urejal, s to novelo (Uradni list SFRJ, št. 26-318/68) pa so bile vanj vnesene le določbe o prednosti pri izbiri, kadar sta glede strokovne izobrazbe kot pogoj za sprejem na delo določeni dve stopnji šolske izobrazbe ali več. Ker vprašanje, ki naj bi ga uredil republiški zakon o zaposlovanju slepih inva-

lidnih oseb, v temeljnem zakonu torej ni urejeno, bi ga v skladu z določbo četrtega odstavka 119. člena zvezne ustave lahko uredila republika sama.

K drugim načelom, na katerih naj bi zakon temeljil, komisija ni imela pripomb. V zvezi z načelom materialne stimulacije delovnih organizacij, da bi sprejemale na delo slepe invalidne osebe, je bila komisija mnenja, da je prav to način, ki bi ga bilo treba uporabiti in ki ga za reševanje takih vprašanj z uspehom uporabljajo tudi drugod po svetu. Zakonska določitev prednosti slepih invalidnih oseb pri sprejemanju na določena delovna mesta bi bila pravno sicer možna, vendar bi se bilo po mnenju komisije bolje orientirati le na materialno stimulacijo oziroma olajšave.

Št.: 553-4/69
Ljubljana, 9. 6. 1969

OSNUTEK ZAKONA
o radijskem prometu

1. člen

Ta zakon ureja posamezna vprašanja radijskega prometa, ki niso urejena s temeljnim zakonom o radijskem prometu (Uradni list SFRJ, št. 14-276/65).

2. člen

Če ni s tem zakonom drugače določeno, se za odpravljanje motenj pri sprejemanju radiodifuznih oddaj v radiodifuznih sprejemnikih, ki nastajajo zaradi škodljivih sevanj električnih in drugih aparatov, priprav in naprav ter motornih vozil (v nadaljnjem besedilu: radijske motnje) smiselno uporabljajo določbe temeljnega zakona o radijskem prometu, ki se tičejo: ukrepov za varstvo radijskega prometa pred škodljivimi sevanji (52. člen), inšpekcije radijskega prometa (13. in 59. člen, 1. točka 60. člena, 63., 64., 65. in 66. člen, 7. točka 67. člena in 68. člen) ter kazni (5. točka prvega odstavka in drugi odstavek 72. člena ter 3. točka pod f) 74. člena) in določbe predpisov, izdanih na podlagi temeljnega zakona o radijskem prometu, o ukrepih za varstvo radijskega prometa pred škodljivimi sevanji.

3. člen

Cestna motorna vozila morajo imeti naprave, ki odstranjujejo radijske motnje ali jih omejujejo na predpisano mero.

Za nadzorstvo nad motornimi vozili glede naprav iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah (Uradni list SFRJ, št. 14-277/65), in sicer:

— določbe o organih, ki opravljajo nadzorstvo (9. člen);

— določbe o temeljnih varnostnih ukrepih glede vozil (139. in 141. člen);

— določbe o registraciji motornih in priklopnih vozil (tretji odstavek 143. člena);

— določbe o tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil (153. in 154. člen);

— določbe o kaznih (16. točka prvega odstavka ter drugi odstavek 161. člena, 12. točka prvega odstavka 162. člena, 13. točka prvega odstavka 164. člena, 167., 171., 172., 173. in 176. člen).

4. člen

Zadeve s področja radijskega prometa iz 56. člena temeljnega zakona o radijskem prometu opravlja republiški sekretariat za gospodarstvo.

5. člen

Predpise iz 51. člena temeljnega zakona o radijskem prometu o posebnih zdravstvenih pogojih izda republiški sekretar za zdravstvo in socialno varstvo, druge predpise iz omenjenega člena pa republiški sekretar za gospodarstvo.

6. člen

Zadeve inšpekcije radijskega prometa opravlja republiški prometni inšpektorat.

7. člen

Za inšpektorja za radijski promet je lahko postavljen diplomirani elektroinženir za šibki tok z najmanj pet let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta na področju radijskega prometa, in s strokovnim izpitom za inšpektorja, ali elektroinženir za šibki tok z najmanj osem let delovnih izkušenj, od tega najmanj pet let na področju radijskega prometa, in s strokovnim izpitom za inšpektorja, ali diplomirani elektrotehnik za šibki tok z najmanj deset let delovnih izkušenj, od tega najmanj sedem let na področju radijskega prometa, in s strokovnim izpitom za inšpektorja.

8. člen

Inšpektor za radijski promet mora imeti posebno izkaznico, drug delavec ali strokovnjak, ki opravlja inšpekcijo po 64. členu temeljnega zakona o radijskem prometu, pa posebno pooblastilo; na zahtevo organov in delavcev delovnih organizacij, drugih pravnih oseb in posameznikov, pri katerih opravlja inšpekcijo, mora pokazati inšpektorsko izkaznico oziroma pooblastilo.

Izkaznico oziroma pooblastilo izda predstojnik republiškega prometnega inšpektorata.

9. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, preneha veljati uredba o določitvi upravnega organa, pristojnega za opravljanje določenih upravnih zadev na področju postavljanja in dela radijskih oddajnih postaj (Uradni list SRS, št. 2-12/64).

10. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, razen določb drugega odstavka 3. člena tega zakona, ki začnejo veljati 1. novembra 1969.

OBRAZLOŽITEV

Skupščina SR Slovenije je na 61. seji republiškega zbora in na 52. seji gospodarskega zbora sprejela sklep, da se sprejme predlog za izdajo zakona o radijskem prometu z dopolnitvami, ki so jih predlagali pristojni skupščinski odbori in zakonodajno-pravna komisija. Na tej podlagi je izdelan predloženi osnutek zakona o radijskem prometu.

Pogoje za postavljanje in delo radijskih postaj in ukrepe za varstvo radijskega prometa ureja temeljni zakon o radijskem prometu (Uradni list SFRJ, št. 14/65). Po svoji vsebini in obsegu ima temeljni zakon značaj popolnega zveznega zakona. Temeljni zakon pooblašča zvezne upravne organe, da uredijo podrobneje posamezna vprašanja: republikam prepušča le ureditev nekaterih podrobnih nebistvenih vprašanj.

Tak značaj temeljnega zakona ne dopušča republiki, da bi s svojim zakonom zaokroženo in bolj celovito uredila aktualna vprašanja radijskega prometa. Republika se lahko posluži le posameznih, iz celote iztrganih pooblastil, čeprav zvezni temeljni zakon v načelu ne bi mogel imeti posebnih pooblastil za republike.

Republike uredijo na podlagi temeljnega zakona vprašanje odprave motenj pri sprejemanju radiodifuznih oddaj v radiodifuznih sprejemnikih; predpišejo, katere posebne zdravstvene in strokovne pogoje morajo izpolnjevati radiooperatorji in radiotehniki in na kakšen način se izdajajo pooblastila za samostojno opravljanje dela na nekaterih mestih v radijskih postajah; določijo upravne organe za opravljanje nekaterih zadev radijskega prometa. Predloženi osnutek zakona o radijskem prometu zajema ureditev označenih vprašanj.

1. Glede odpravljanja motenj pri sprejemanju radiodifuznih oddaj v radiodifuznih sprejemnikih, ki jih povzročajo škodljiva sevanja različnih električnih aparatov, izhaja osnutek s stališča, da naj se pri tem smiselno uporabljajo določbe temeljnega zakona in predpisi, izdani na njegovi podlagi, o varstvu radijskih postaj pri sprejemanju radijskih oddaj pred škodljivimi sevanji, ki jih povzročajo električni aparati.

Dodatni ukrepi so predvideni za varstvo radiodifuznega sprejema pred motnjami, ki jih povzročajo cestna motorna vozila. To je potrebno, ker obseg teh motenj vedno bolj narašča z vedno močnejšim motoriziranim cestnim prometom.

Predvideno je, da morajo cestna motorna vozila imeti naprave, ki odstranjujejo radijske motnje. Za nadzorstvo nad motornimi vozili glede teh naprav se smiselno uporabljajo določbe temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah (Uradni list SFRJ, št. 14/65), ki se nanašajo na tehnično brezhibnost vozil. To pomeni, da se pri obveznih tehničnih pregledih vozil ugotavlja tudi, ali imajo vozila naprave za odpravljanje radijskih motenj. Pregledi, ali imajo vozila brezhibne naprave za odpravljanje radijskih motenj, ne bodo povzročili bistvenejših dodatnih stroškov ter jih je možno opraviti razmeroma preprosto in hitro. Vozilo se ne sme registrirati, če nima takih naprav. Pooblaščeni uslužbenec organa za notranje zadeve ukaže vozniku vozila, ki nima takih naprav ali niso brezhibne, da prekine vožnjo in hibo odpravi oziroma vozilo izključi iz prometa, če se voznik ne ravna po ukazu. Določbe o kaznih za prekrške obveznosti glede tehnične brezhibnosti vozil se uporabljajo tudi za kršitve obveznosti glede naprav za odstranjevanje radijskih motenj na vozilih. Predlagana ureditev je utemeljena, ker lahko pomanjkljivosti glede takih naprav na

vozilih ogrožajo varnost prometa na cestah s tem, da motijo sprejem radijskih oddaj, ki se opravljajo zaradi varnosti prometa. Predlagani režim glede cestnih motornih vozil naj bi se izvajal šele od 1. 11. 1969 dalje. To je potrebno, ker je poprej treba izvršiti tehnične, kadrovske, organizacijske in druge priprave, potrebne za učinkovito izvajanje režima.

2. Zadeve s področja radijskega prometa, ki jih po temeljnem zakonu opravljajo upravni organi v republiki, razen zadev inšpekcije radijskega prometa, naj bi opravljal republiški sekretariat za gospodarstvo; sekretariat je že doslej opravljal te zadeve. Zato se stroški republike s tem v zvezi ne bodo povečali.

Predlagano ureditev narekuje narava radijskega prometa, ki se opravlja večinoma prek mej občin, in potreba po enotnem, skladnem načinu opravljanja zadev.

Zadeve s tem v zvezi se nanašajo v glavnem na:

— izdajanje dovoljenj za postavitev in za delo radijskih postaj ter pooblastil radiooperatorjem (na leto okoli 1100 primerov);

— vodenje evidence o radijskih postajah (sedaj okoli 900 postaj, število pa stalno narašča) in radiooperatorjih.

3. Predpise, ki se nanašajo na radiooperatorje in radiotehnike in ki jih po temeljnem zakonu izdajajo republike, naj bi izdajal republiški sekretar za gospodarstvo; le predpise o posebnih zdravstvenih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati navedene osebe, naj bi izdajal republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo. Ne gre za temeljne norme, temveč za praktične tehnične rešitve. Zato je utemeljeno, da se ti odnosi urejajo z izvršilnimi predpisi.

4. Zadeve inšpekcije radijskega prometa, za katere so po temeljnem zakonu pristojni upravni organi v republiki, naj opravlja republiški prometni inšpektorat; to terja potreba po enotnem, strokovno pravilnem, objektivnem opravljanju inšpekcije, ter po racionalni zaposlitvi inšpektorjev radijskega prometa. Z realizacijo predloga bodo republiki nastali dodatni stroški, ker bo treba postaviti vsaj 1 inšpektorja radijskega prometa. Osebni in materialni stroški bodo znašali na leto približno 60 000 din.

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki se postavijo za inšpektorje za radijski promet, so predvideni tako, da se za inšpektorja lahko postavijo ne samo osebe, ki imajo ustrezno visoko strokovno izobrazbo, temveč tudi osebe z višjo ali srednjo strokovno izobrazbo.

Ureja se tudi vprašanje izkaznice oziroma pooblastila inšpektorjev in drugih oseb, ki opravljajo inšpekcijo radijskega prometa.

POROČILA

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora je na seji dne 16. junija 1969 obravnaval osnutek zakona o radijskem prometu, ki ga je predložil skupščini v obravnavo izvršni svet.

V načelni obravnavi je odbor ugotovil, da je o predlogu za izdajo zakona razpravljal in sklepal gospodarski zbor prejšnjega sklica na svoji seji dne 28. junija 1968, ter sprejel predlog za izdajo zakona. Ne glede na takšno takratno stališče gospodarskega zbora pa je odbor mnenja, da je potrebno ponovno proučiti umestnost izdaje tega zakona. Značaj temeljnega zakona o radijskem prometu namreč ne dopušča republikam, da bi s svojim zakonom zaokroženo in bolj celovito uredila vsa resnično aktualna vprašanja radijskega prometa. Glede

na to, da se lahko republika posluži le posameznih iz celote iztrganih pooblastil, je odbor ugotovil, da bi uveljavitev predlaganega zakona lahko imela nekatere daljnosežne posledice, tako za gospodarske organizacije, kot za občane. Pri tem je odbor izhajal iz naslednjih stališč in mnenj:

— obveznost uvedbe naprav za odstranjevanje radijskih motenj, ki jih povzročajo cestna motorna vozila, je nesmotrno uvesti samo z republiškim predpisom, ker je potrebno to vprašanje urediti enotno za področje celotne države, oziroma bi bilo potrebno doseči takšno obveznost za vsa cestno-motorna vozila s širšim mednarodnim sporazumom. Zadevni sporazum je šele v pripravi in bo verjetno sklenjen šele čez dve leti, zato je nesmotrno sprejemati predpise, ki bi zavezovali k temu le naše državljane. Kolikor pa bi tak predpis sprejeli na področju naše republike, z njim seveda ne bi bilo rešeno vprašanje odprave motenj, ki jih povzročajo cestno-motorna vozila tujih državljanov, za katere pa na področju njihove države takšni predpisi ne obstojajo. Upoštevati je namreč treba, da je za Slovenijo značilen močan promet tujih cestnih motornih vozil;

— obstoječe naprave za odpravo radijskih motenj so predvsem pomembne za samega uporabnika cestnega motornega vozila, kolikor ima v njem ugrajen radijski sprejemnik, ne odstranjujejo pa radijskih motenj, ki jih motorna vozila povzročajo ostalim uporabnikom radijskih sprejemnikov. Pri tem je bilo posebej poudarjeno, da obstoječi predpisi ne urejajo odpravo motenj, ki jih povzročajo druge naprave, na primer: daljnovodi visoke napetosti, ki povzročajo več motenj v radijskem prometu, kot vsa motorna vozila;

— reševanje odprave radijskih motenj bi bilo smotrneje reševati z mednarodnimi tehničnimi normami o preprečevanju sevanja električnih in drugih aparatov, priprav in naprav ter motornih vozil, kot pa z zakonskimi predpisi, ki samo delno rešujejo ta vprašanja;

— zakon posredno zavezuje proizvajalce domačih motornih vozil, da vgrajujejo naprave za preprečevanje radijskih motenj, kar bi nedvomno povišalo ceno teh izdelkov. Teh obveznosti pa za sedaj še nimajo tuji proizvajalci cestnih motornih vozil. Upoštevati je tudi, da je prehodni rok 1. 11. 1969, po katerem bi sicer nastala obveznost blokiranja radijskih motenj, prekratek za dosledno izvedbo teh določil;

— ureditev kontrole in inšpekcije glede ugotavljanja ustrezne opremljenosti vozil proti povzročanju radijskih motenj in delovanje le-teh je po osnutku zakona prepuščeno v obdobju med dvema registracijama vozil pooblaščenemu uslužbencu organa za notranje zadeve. Vprašljiva pa je njihova pristojnost in strokovnost, da lahko presoja funkcioniranje ustreznih naprav, ki bi morale biti vgrajene v motornem vozilu. Še posebej je seveda odprto vprašanje, kako ravnati v primerih, ko bi moral tak organ izločati iz prometa motorno vozilo tujega državljana. Izločanje motornih vozil iz prometa oziroma zavračanje registracije ne bi bilo tudi v skladu s temeljnim zakonom o varnosti prometa na cestah.

Glede na taka stališča in mnenja predlaga odbor gospodarskemu zboru, da naj odloži sklepanje o sprejemu osnutka tega zakona, s tem, da predlagatelj ponovno proučil vsa vprašanja, na katera opozarja odbor.

Odbor je za poročevalca določil poslanca Rudija Vavpotiča.

Št.: 34-58/69
Ljubljana, 18. 6. 1969

Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora — poročilo z dne 9. 6. 1969, št. 34-58/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 6. junija 1969 obravnavala osnutek zakona o radijskem prometu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da temeljni zakon o radijskem prometu (Uradni list SFRJ, št. 14/65) določa ureditev posameznih vprašanj na tem področju z republiškimi zakoni oziroma republiškimi predpisi, sicer pa ima omenjeni zvezni temeljni zakon po vsebini in obsegu značaj popolnega zveznega zakona. Tak značaj zveznega zakona zato ne dopušča republiki, da bi s svojim zakonom bolj celovito uredila to področje. Posluži se lahko le posameznih, iz celote iztrganih pooblastil. K predlaganemu osnutku republiškega zakona o radijskem prometu sicer ni bilo načelnih pripomb.

V podrobni obravnavi posameznih določb zakonskega osnutka so bila dana naslednja mnenja oziroma predlogi:

K 2. členu: Ker je namen določbe tega člena, da uvede za odpravljanje motenj pri sprejemanju radiodifuznih oddaj v radiodifuznih sprejemnikih uporabo ustreznih določb temeljnega zakona o radijskem prometu, ki se tičejo varstva radijskega prometa pred škodljivimi sevanji, inšpekcije radijskega prometa ter kazni, je odveč navajati smiselno uporabo in je besedo »smiselno« zato črtati. Neposredno uporabo kazni iz temeljnega zakona ni mogoče predpisovati z republiškim zakonom, še manj pa je mogoče uporabljati kazenske sankcije iz zveznega zakona smiselno za prekrške, storjene s kršitvijo republiškega zakona. Predpise o kaznih je zato treba v republiškem zakonu izdelati posebej z ustreznim opisom dejanskega stanu posameznih prekrškov in ustreznimi sankcijami.

Zadnji odstavek 52. člena temeljnega zakona o radijskem prometu sicer določa, da republiški zakon ureja, kako se odpravljajo motnje pri sprejemanju radiodifuznih oddaj v radiodifuznih sprejemnikih, vendar je bilo glede na vsebino drugega člena zakonskega osnutka v razpravi postavljeno vprašanje, ali morda ni ta materija že urejena v zveznem temeljnem zakonu v določbah o odpravljanju motenj in o ukrepih za varstvo radijskega prometa. Ker na sami seji komisija glede tega ni mogla priti do zanesljivega zaključka, predlaga, da se v fazi priprav zakonskega predloga to vprašanje še podrobno prouči in ugotovi, ali je in koliko je morda materija drugega člena zakonskega osnutka že zajeta v zveznem temeljnem zakonu, na kar naj se predloži, upoštevaje tudi na seji komisije dane pripombe in predloge, ustreznejša formulacija te določbe.

K 3. členu: K določbi tega člena je bila dana načelna pripomba, da bi moralo biti vprašanje opremljenosti cestnih motornih vozil z napravami za odstranjevanje radijskih motenj urejeno enotno v zveznem merilu, sicer zakona v mejah republike ne bo mogoče učinkovito izvajati. Koncept ureditve pa naj bi bil tak, da bi se zahtevalo že od proizvajalca, da v proizvedeno motorno vozilo obvezno vgradi potrebne naprave, stanje teh naprav pa bi se nadzorovalo pri rednem tehničnem pregledu motornega vozila ob vsakoletni registraciji.

Sicer pa glede nadzorstva nad motornimi vozili ni sprejemljiva določba drugega odstavka 3. člena, ki predvideva smiselno uporabo določb temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah. Po 59. členu temeljnega zakona o

radijskem prometu namreč lahko opravljajo nadzorstvo le upravni organi, ki so po republiških predpisih pristojni za radijski promet — to pa je po 6. členu zakonskega osnutka republiški prometni inšpektorat. Po citiranih določbah temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah pa bi bilo nadzorstvo prepuščeno pripadnikom milice; po zadnji noveli v nekaterih primerih celo vojaškim cestno-prometnim organom.

Kot k določbi 2. člena zakonskega osnutka velja tudi v tem primeru pripomba, da se ne morejo smiselno uporabljati določbe o kaznih po zveznem temeljnem zakonu o varnosti prometa na javnih cestah.

V zvezi s poseganjem republiškega zakona v materijo zveznega temeljnega zakona o radijskem prometu je bilo tudi glede določbe prvega odstavka 3. člena postavljeno načelno vprašanje ali ni tudi varstvo pred radijskimi motnjami, ki jih povzročajo motorna vozila, smiselno že vključeno v materijo obstoječega zveznega temeljnega zakona. Tudi to vprašanje je treba še natančneje proučiti.

K 5. členu: Po določbah 20. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Uradni list SFRJ, 43/66, 52/66, 57/66, 26/68 in 20/69) so posebni pogoji za posamezna delovna mesta določeni s splošnim aktom delovne organizacije, lahko pa so predpisani tudi z zakonom ali s predpisom izvršnega sveta.

Glede na to za izdajo predpisov o posebnih zdravstvenih pogojih ni mogoče pooblastiti republiškega upravnega organa.

K 10. členu: V drugi vrsti naj se črtata besedi »drugega odstavka«.

Smotrno in edino učinkovito je, da se materialna določba o obveznosti in določba o nadzorstvu iz 3. člena zakonskega osnutka uveljavita hkrati; zato naj se uveljavitev celotnega 3. člena odloži do prvega novembra 1969 — če bo seveda določba 3. člena prišla v zakonski predlog.

Št.: 34-58/69
Ljubljana, 10. 6. 1969

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo

I. Razlogi za izdajo zakona

1. Iz analize republiškega sekretariata za gospodarstvo (št. 310-24/68) z dne 13. 1. 1969 in interpelacije zasavskih premogovnikov o problematiki premogovništva Slovenije z dne 3. 9. 1968 izhaja, da so premogovniki v Sloveniji zaradi prestrukturiranja v potrošnji energetskih virov prišli v situacijo, ko bodo nekateri med njimi v bližnji prihodnosti morali deloma ali celo v celoti opustiti proizvodnjo, ker so postali neperspektivni glede na razpoložljive rezerve premoga, pogoje eksploatacije, možnosti plasmaja in finančne rezultate. Med take premogovnike spadajo zlasti Senovo, Presika, Sečovlje, Montana, Laško in Kočevje.

V zvezi s tem se premogovniki ukvarjajo zlasti z naslednjimi tremi poglavitnimi problemi:

a) kakšne so možnosti za nadaljnji obstoj premogovnikov v novih pogojih — pa čeprav v omejenem obsegu — in kakšne za prehod oz. preusmeritev na druge gospodarske dejavnosti na območjih, kjer leži premogovnik;

b) kakšne so možnosti in pogoji za prekvalifikacijo oziroma usposobitev rudarskih delavcev za delo v novih dejavnostih; kakšne so zaposlitvene možnosti za delavce, ki bodo odvečni, ko bo premogovnik omejil proizvodnjo v rudniku ali ko bo moral premogovnik likvidirati in ki jih ne bodo mogle prevzeti nove dejavnosti;

c) kako urediti materialni položaj tistih rudarjev, ki bodo odvečni zato, ker zanje zaradi omejitve proizvodnje ne bo več dela v premogovniku, niti v novih dejavnostih oziroma novih proizvodnih kapacitetah, niti jih ne bo možno zaposliti v drugih delovnih organizacijah, ali jih ne bo možno prekvalificirati za drugo delo.

2. Premogovniki se intenzivno ukvarjajo z navedenimi problemi in iščejo zanje rešitve. Sicer nobeden od premogovnikov ni še v taki situaciji, da bi moral takoj prenehati s proizvodnjo; večina predvideva, da bodo morali zlasti v letih 1970 do 1973 deloma ali v celoti omejiti delo v jamah.

Njihovi napori potekajo v smeri možnih oblik kooperacije v novih pogojih raziskav tržišča, v stikih s podjetji v tujini (recimo: Kočevje), v izdelovanju načrtov o novih proizvodnih kapacitetah, v katere naj bi v prihodnje usmerili svojo dejavnost in v njej našli nove zaposlitvene možnosti za svoje delavce, v iskanju finančnih sredstev in kreditov in podobno.

Premogovniki računajo, da bodo po teh svojih programih za preorientacijo v novih pogojih uspeli bodisi v novih proizvodnih kapacitetah bodisi v drugih delovnih organizacijah in dejavnostih zaposlitve pretežno večino (88 %) sedaj v premogovnikih zaposlenih delavcev, ki bodo izpadli iz proizvodnje v jamah — večinoma seveda po predhodni prekvalifikaciji teh delavcev za nova delovna mesta. Nekateri premogovniki so glede tega v težjem, drugi v lažjem položaju.

Ugotavljajo pa, da svojih preusmeritvenih programov, ki naj bi zagotovili zaposlitvene možnosti, ne bodo mogli uresničiti brez ustreznih ukrepov in pomoči širših družbeno-političnih skupnosti.

Poseben problem so namreč začetna finančna sredstva za uvedbo nove proizvodnje in novih proizvodnih kapacitet in za prekvalifikacijo delavcev. Premogovniki poslujejo namreč več ali manj na robu rentabilnosti tako, da ne morejo ustvarjati skladov za lastno intervencijo in prekvalifikacijo delavcev.

3. Kljub naporom premogovnikov, da bi zagotovili novo zaposlitev vsem svojim delavcem, pa bo ostalo določeno število delavcev, ki jim ne bo mogoče najti nove zaposlitve. Med temi odvečnimi delavci po navedbah premogovnikov ne bo takih, ki so delovno polno sposobni ali mladi, temveč skoro izključno invalidi in drugi (razen bolezni in podobnih razlogov) delovno manj sposobni delavci, predvsem starejši.

Federacija je s temeljnim zakonom o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih (Uradni list SFRJ, št. 30/68) odprla možnost, da se problem odvečnih delavcev v premogovnikih rešuje v okviru pokojninskega zavarovanja s tem, da se te delavce izjemno od splošnih pogojev upokoji. Vendar to le pod pogojem, da republika sama uzakoni tako izjemno upokojitev in da zagotovi ustrezna sredstva za kritje obveznosti, ki izvirajo iz priznanja in uživanja izjemnih pokojnin.

SR Srbija, Hrvatska, Bosna in Hercegovina so take zakone že sprejele. Nimamo podatkov o številu oseb, ki so bile v drugih republikah izjemno upo-

kojene, o starosti teh oseb in višini priznane pokojnine. Po nepreverjenih izjavah pa je to število precejšnje; razen tega so bili tako izjemno upokojeni mnogi mladi delavci in so izjemne pokojnine zelo nizke.

Večina premogovnikov v Sloveniij pa v izjemnem upokojevanju ne vidi ukrepa za rešitev nastale ekonomske situacije. Zaradi tega tudi primarno iščejo rešitve, ki naj zagotove odpiranje novih proizvodnih kapacitet in s tem zaposlitvene možnosti, kjer naj bi se zaposlili danes v premogovniku zaposleni delavci. Odpiranje novih proizvodnih kapacitet naj bi potekalo v etapah in v teh etapah naj bi se opuščala proizvodnja v premogovnikih in delavce preusmerilo in prekvalificiralo za delo v novih proizvodnih kapacitetah. Na tak ekonomski način bo tudi malodane vsem danes v premogovnikih zaposlenim delavcem dana možnost za delo v novih kapacitetah. Vendar pa vsi opozarjajo, da bodo imeli povsod rudarje, za katere bi izjemna upokojitev bila v sedanjih razmerah edina rešitev. Zato predlagajo, da republika tak zakon sprejme.

To izjemnost upravičujejo zlasti naslednje okolnosti:

— po podatkih premogovnikov v večini premogovnikov pridejo v poštev rudarji v poprečni starosti okoli 50 let, torej v starosti, ko skorajda nimajo pogojev za prekvalifikacijo in po njej za novo zaposlitev. Najnižja poprečna starost je 44 let (Sečovlje);

— v odnosu do zaposlenih število rudarjev, ki bi prišli v poštev za izjemno upokojitev, ni veliko. Po izjavah premogovnikov, navedenih pod 1 tega predloga, naj bi bilo izjemno upokojenih 300 rudarjev (brez tistih, ki jim je delo že doslej prenehalo), kar pomeni ca. 12 % od vseh v teh premogovnikih zaposlenih delavcev (= 2448). Vsi drugi (torej 88 %) pa se bodo prekvalificirali za delo v novih kapacitetah;

— ker imajo delavci, ki bi prišli v poštev za izjemno upokojitev, v poprečju najmanj 25 let dejanskega dela v jami.

II. Načela, na katerih naj bi temeljil zakon

S temeljnim zakonom o posebnih pogojih za pridobitev pravice do pokojnine za delavce v premogovnikih je federacija odprla možnost izjemnega upokojevanja s tem, da je pooblastila republike, da lahko vpeljejo in uredijo izjemno upokojevanje rudarjev in v ta namen določijo, kakšna obeležja mora imeti prenehanje delovnega razmerja, da bi rudar pridobil pravico do izjemne pokojnine.

V tem okviru naj bi republiški zakon uveljavil:

1. Izjemna pokojnina naj bi se priznala samo rudarjem, ki jim preneha delo v premogovniku proti njihovi volji ali po sklepu premogovnika pa s privolitvijo delavca zato, ker je moral premogovnik omejiti ali celo ukiniti proizvodnjo, in ki jih premogovnik ne more po predhodni prekvalifikaciji ali brez prekvalifikacije razporediti oziroma zaposliti, niti v okviru svoje sedanje ali nove dejavnosti, niti pri kakšni drugi delovni organizaciji, niti mu zavod za zaposlovanje ne more nuditi primerne druge zaposlitve.

Taka opredelitev prenehanja dela kot pogoja za pridobitev pravice do pokojnine izključuje možnost izjemnega upokojevanja samo zaradi odprave delovnega mesta, ki bi ne bila posledica omejitve ali ukinitve proizvodnje ali zaradi tega, ker bi delavec ne ustrezal zahtevam delovnega mesta.

Če bi tega pogoja republika ne uzakonila, bi na račun republiškega proračuna imel pravico do izjemne pokojnine in to pokojnino lahko užival vsak dela-

vec premogovnika, ki bi imel vsaj 20 oziroma 25 let pokojninske dobe, od tega vsaj 15 let v jami in bi to sam hotel ali ki bi mu premogovnik iz kakršnegakoli razloga odpovedal delovno razmerje. S tem bi bilo število takih uživalcev lahko nedogledno veliko. Omenjeni pogoj pa pomeni, da bi bilo izjemno upokojevanje rudarjev v dani situaciji ekonomski ukrep.

V zvezi s tem pogojem za pravico do pridobitve izjemne pokojnine pa nastaja tale problem: Po citiranem zveznem zakonu je mogoče pravico do starostne pokojnine po posebnih pogojih uveljavljati le na zahtevo, vloženo najkasneje do 31. 12. 1969. Kot že omenjeno, bodo naši premogovniki šele v letih 1970 in pozneje prisiljeni začeti omejevati in opuščati proizvodnjo. S tem pa bi premogovniki lahko šele v letu 1970 in pozneje imeli razlog, da odpovedo prizadetim delavcem; prizadeti delavci pa bi ta pogoj za pridobitev pravice do izjemne pokojnine izpolnjevali šele v letu 1970 in pozneje.

Taka uzakonitev tega pogoja bi glede na opisani rok, ki ga določa zvezni zakon je glede na omenjeno situacijo v naših premogovnikih, pomenila, da noben rudar ne bi imel pravice do izjemne pokojnine in da je torej zakon nesmiseln, ker noben premogovnik ne bi še v letu 1969 odpovedal, ker še noben premogovnik ne bi v tem letu omejil ali ukinil proizvodnjo. V letu 1969 bi zakon povzročil škodo, ker bi mimo celovitega načrta rešitve nastalega problema zaposlitve rudarjev silil premogovnike, da izjemno upokojujejo rudarje, čeprav za to letos še ni potrebe.

Glede na to naj bi SR Slovenija predlagala zvezni skupščini, da se ta rok odpravi.

2. Pravico do izjemne pokojnine bi imel rudar iz prejšnje točke, če ima vsaj 20 let pokojninske dobe (če dela neposredno v proizvodnji pod zemljo) oziroma 25 let (če dela v zvezi z neposredno proizvodnjo pod zemljo) od tega vsaj 15 let v jami.

Ta pogoj praktično pomeni prevzem pogoja, ki ga določa že zvezni zakon.

3. Pravico do izjemne pokojnine bi imeli ne le rudarji, ki bi jim prenehalo delo po uveljavitvi republiškega zakona, temveč tudi tisti, ki jim je prenehalo delo od 1. 1. 1966 dalje. To pa zaradi tega, ker se je od tedaj dalje začel proces prestrukturiranja v potrošnji energetskih virov in ki je zajel največji kompleks rudarstva. To možnost zvezni zakon izrecno predvideva.

4. Republiški zakon naj bi določil postopek in organe za ugotavljanje ali je dejansko izpolnjen pogoj v smislu 1. točke načel tega predloga.

Menimo, da republika lahko uzakoni tak filter, če se je že odločila, da bo iz svojih proračunskih sredstev financirala izjemne pokojnine.

5. V razpravah se je pokazala skrb, kakšna bo pokojnina upokojenih rudarjev. Premogovniki predlagajo, naj bi se z republiškim zakonom predpisalo, da bi se izjemno upokojenim rudarjem priznala ne glede na dolžino pokojninske dobe pokojnina v višini 85 % od pokojninske osnove.

Sekretariat meni, da predlog ni sprejemljiv. S tem bi namreč posegel v enega od temeljev našega pokojninskega sistema. Druga možnost je odkup dobe; to možnost navaja tudi temeljni zakon o posebnih pogojih za pridobitev izjemne pokojnine. Izjemno upokojeni rudar bi lahko dobil večjo pokojnino, če bi republiški zakon uzakonil pravico premogovnika, zahtevati, da se upokojenemu rudarju prizna več pokojninske dobe, kot jo dejansko ima, pod pogojem, da premogovnik predhodno vplača skladu invalidsko-pokojninskega zavarovanja sredstva, potrebna za kritje staža, ki se rudarju več prizna. Na ta način pa

bi se lahko odkupilo največ toliko staža, da bi se rudarju zagotovila pokojnina v višini 85 % od pokojninske osnove.

Višino doplačila, ki bi ga moral vplačati premogovnik, bi določila skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja. Velja opozoriti, da bi uzakonitev take možnosti lahko zavedla premogovnike v to, da bi sredstva, potrebna za ekonomsko preorientacijo in prekvalifikacijo, potrošila za povečanje izjemnih pokojnin. Poleg tega pa bi te možnosti ne mogli izkoristiti najbolj prizadeti premogovniki.

6. Če se tak zakon sprejme, bi bilo treba zavzeti stališče do vprašanja ali naj bi se za izjemno upokojene rudarje določil višji mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, kot velja za druge upokojence. Ta mejni znesek je po sklepu skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja določen za leto 1969 z zneskom 419 dni.

III. Ocena o obremenitvi, ki bi jo republika prevzela z uzakonitvijo izjemnega upokojevanja

1. Če republika uvede pravico do izjemne upokojitve, mora po zveznem zakonu zagotoviti tudi posebna sredstva za kritje obveznosti sklada invalidsko-pokojninskega zavarovanja, ki se povečajo zaradi priznavanja in uživanja pokojnin pod posebnimi pogoji.

Po zveznem zakonu znesek sredstev, potrebnih za kritje večjih obveznosti sklada, določi skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja v sporazumu s Skupščino SR Slovenije.

SR Hrvatska, Srbija ter Bosna in Hercegovina, ki so že uzakonile izjemno upokojevanje rudarjev, so ta sredstva zagotovile takole:

SR Hrvatska: Sredstva se zagotove v republiškem proračunu in to za celotne zneske izjemnih pokojnin, za povečano (beneficirano) pokojninsko dobo in za povečani del varstvenega dodatka z vsemi prispevki, ki bremene pokojnine;

SR Srbija in BiH: Sredstva se zagotove s posebnim prispevkom za socialno zavarovanje, ki ga plačajo vse delovne organizacije po stopnji, ki jo določi skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja v sporazumu s Skupščino SR Srbije oziroma BiH.

Republiški sekretariat za delo predlaga, naj bi SR Slovenija sredstva za kritje obveznosti iz naslova priznanja in uživanja izjemnih pokojnin rudarjev zagotovila vsako leto v okviru svojega proračuna.

2. Obveznosti republike nastale zaradi priznanja in uživanja izjemnih pokojnin, je možno samo orientacijsko oceniti. V ta namen so od premogovnikov zbrani podatki, ki zajemajo najnujnejše primere izjemnega upokojevanja, ki ustrezajo pogojem, predvidenim v tem predlogu. Na podlagi teh podatkov, ki so razvidni iz priložene tabele, je sekretariat opravil oceno obremenitve republike; po tej oceni bi morala republika vsako leto zagotoviti ca. 2,6 milijona N dinarjev.

POROČILA

Odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora je na seji dne 9. junija 1969 obravnaval kot pristojni odbor predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo. Predlog za izdajo tega zakona je Skupščini SR Slovenije poslal v obravnavo republiški sekretariat za delo.

V načelni razpravi so poslanci najprej opozorili na gospodarske težave, v katerih se je znašlo sedem slovenskih premogovnikov. Ugotovili so, da samoupravni organi teh premogovnikov zelo zavzeto iščejo rešitve in se zato že preusmerjajo v druge dejavnosti ter temeljito proučujejo, kako urediti materialni položaj tistih rudarjev (po ocenah približno 300 ali 12 %), ki jim ne bodo več potrebni zato, ker jih zaradi starosti ne bo mogoče zaposliti v drugih delovnih organizacijah, niti jih prekvalificirati. Večina premogovnikov ne vidi rešitve v izjemnem upokojevanju in le za del rudarjev bi bila izjemna upokojitev v sedanjih razmerah edina rešitev. To ne bi bil v dani situaciji socialni, marveč le ekonomski ukrep, ki ga lahko republika izkoristi na podlagi zveznega zakona.

Zaradi teh razlogov so člani odbora soglasno ugotovili, da je treba sprejeti ta zakon, kar tudi omogoča federacija s temeljnim zakonom o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih. Pri tem mora republika zagotoviti tako izjemno upokojitev kot tudi sredstva za kritje obveznosti, ki izvirajo iz priznanja izjemnih pokojnin.

Odbor je ugotovil, da opredelitev prenehanja dela kot pogoja za pridobitev pravice do pokojnine — kot je določena v predlogu za izdajo zakona — izključuje možnosti izjemnega upokojevanja samo zaradi ukinitve delovnega mesta ali zaradi tega, ker bi delavec ne ustrezal zahtevam delovnega mesta. Zato ni nikakršnih bojazni, da bi lahko ta zakon izigravali.

Odbor se je še posebej zavzel za to, da se odpravi rok, ki ga določa temeljni zakon v 6. členu in sicer, da je mogoče uveljaviti pravico do starostne pokojnine le na zahtevo, vloženo najkasneje do 31. 12. 1969. Naši premogovniki bodo namreč šele v letu 1970 in pozneje prisiljeni omejevati in opuščati proizvodnjo. Navedeni rok v temeljnem zakonu pa lahko prisili premogovnike, da že letos upokojijo določeno število rudarjev, čeprav za to še ni potrebe. Zato odbor predlaga republiškemu zboru, naj sprejme sklep, da se predlaga zvezni skupščini, naj 6. člen temeljnega zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih odpravi. Z republiškim zakonom pa se naj odloči rok, do katerega bo mogoče rešiti takšne posamezne primere, ki so v preteklosti že nastali v nekaterih premogovnikih.

Sprejem tega predloga zakona je podprl tudi odbor republiškega zbora za družbenoekonomske odnose.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo z navedenimi dopolnilnimi predlogi.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca Rada Pušenjaka.

Št.: 191-23/69
Ljubljana, 10. 6. 1969

Odbor za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora — mnenje z dne 16. 6. 1969, št. 191-23/69.

Odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora je na seji dne 20. junija 1969 naknadno obravnaval pripombe k predlogu za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovni-

kih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo. Pripombe je Skupščini SR Slovenije poslalo poslovno združenje energetike SR Slovenije.

Odbor je ugotovil, da je predlog poslovnega združenja energetike za izdajo tega zakona sicer identičen z njegovim mnenjem in identičen tudi s predlaganim načelom, komu in v kakšnih okoliščinah se naj prizna izjemna pokojnina. Vendar se odbor ni mogel strinjati s predlogom poslovnega združenja energetike, naj bi izjemna pokojnina znašala 75 % do 85 % pokojninske osnove v odvisnosti do doseženega pokojninskega staža z omejitvijo, da znaša najnižja pokojnina 600 din na mesec.

Omenjeni predlog združenja ruši — po soglasnem mnenju odbora — dvoje temeljnih načel veljavnega pokojninskega sistema, ki jih republika ne more spremeniti, saj sta to elementa enotnosti sistema.

Na podlagi veljavnega sistema se namreč pokojnina odmerja v odstotku glede na pokojninsko dobo tako, da pripada pri 15 letih pokojninske dobe 35 %, pri 40 ali več letih pa 85 % osnove. Po tem načelu mora torej rudar imeti 35 let pokojninske dobe, da mu pripada pokojnina v višini 75 % od osnove.

Po predlogu združenja pa naj bi imel rudar pravico do pokojnine v višini 75 % od osnove že pri 20 letih pokojninske dobe, čeprav bi mu po veljavnem zakonu pripadala samo 45 % od osnove.

Predlog združenja ni sprejemljiv samo zaradi tega, ker ruši temeljno enotnost veljavnega pokojninskega sistema, marveč tudi zaradi tega, ker bi njegova uveljavitev pomenila diskriminacijo do vseh tistih redno že doslej upokojenih ali v bodoče upokojenih rudarjev, ki imajo ali bodo imeli 35 let ali celo 40 let pokojninske dobe. Če bi bil ta predlog sprejet, bi imeli ti rudarji enako ali skoraj enako pokojnino kot izjemno upokojeni rudarji z nižjo pokojninsko dobo.

Veljavni pokojninski sistem ne pozna »najnižje pokojnine«, ki naj znaša po predlogu poslovnega združenja 600 din na mesec. Pozna pa »mejni znesek najnižjih pokojninskih prejemkov in varstveni dodatek«.

Med »najnižjo pokojnino« na eni strani in »mejnim zneskom ter varstvenim dodatkom« na drugi strani je bistvena razlika in sicer:

— na višino najnižje pokojnine kot jo predlaga poslovno združenje energetike, ne vpliva niti dolžina pokojninske dobe, niti ekonomski oziroma socialni položaj upokojenca;

— pravica do varstvenega dodatka je odvisna od socialnega položaja upokojenca, višina varstvenega dodatka pa od pokojninske dobe.

Ker predlog poslovnega združenja energetike SR Slovenije krši temeljne enotnosti veljavnega sistema, ne more republika realizirati tega predloga. Po mnenju odbora tudi ne bi bilo smotrno, da bi republika predlagala federaciji uzakonitev predloga združenja. Uveljavitev predloga najnižje pokojnine bi bila nesprejemljiva tudi zaradi novega načina določanja lestvice, kar bi povzročilo diskriminacijo do drugih rudarjev.

Končno je odbor menil, da bi bilo prav, da se z republiškim zakonom omogoči prizadetim premogovnikom, da po prosti presoji odkupijo določeni del pokojninske dobe za posamezne rudarje, če ugotovijo za to upravičene razloge in realne možnosti.

Št.: 191-23/69
Ljubljana, 23, 6. 1969

Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 10. junija 1969 razpravljal o predlogu za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo, ki ga je skupščini predložil republiški sekretar za delo.

V načelni razpravi se je odbor strinjal s predlogom za izdajo zakona. Menil je, da je prav, da republika glede na položaj, v katerem se nahajajo oziroma se bodo v bližnji prihodnosti znašli nekateri naši premogovniki, izkoristi ukrep, ki ga omogoča temeljni zakon o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih. Poudaril pa je, da bi morali prizadeti premogovniki storiti vse, kar je mogoče, da bi čim več svojih delavcev zaposlili na drugih delovnih mestih oz. jih prekvalificirali ter da bi bila upokojitev pod posebnimi pogoji res izjemna rešitev.

Odbor se je strinjal z načeli, na katerih naj bi temeljil zakon. Še posebej se je strinjal s predlagano opredelitvijo prenehanja dela kot pogoja za pridobitev pravice do pokojnine. Taka opredelitev namreč izključuje možnost izjemnega upokojevanja samo zaradi odprave delovnega mesta, ki bi ne bila posledica omejitve ali ukinitve proizvodnje ali zaradi tega, ker bi delavec ne ustrezal zahtevam delovnega mesta.

Odbor se je tudi strinjal z načelom, naj bi pravico do izjemne pokojnine imeli tudi rudarji, ki jim je prenehalo delo v določenem časovnem obdobju pred uveljavitvijo republiškega zakona.

Odbor je podprl stališče predlagatelja, da se odpravi z zveznim zakonom določeni rok, do katerega je mogoče uveljaviti pravico do izjemne pokojnine po tem zakonu (31. 12. 1969). Naši premogovniki bodo šele v letu 1970 in pozneje prisiljeni omejevati in opuščati proizvodnjo. Vztrajanje pri omenjenem roku bi lahko prisililo premogovnike, da bi že letos upokojili določeno število rudarjev, čeprav za to še ni potrebe. Zato odbor predlaga zboru, naj sprejme sklep, da se predlaga zvezni skupščini, da odpravi 6. člen temeljnega zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih.

Po mnenju odbora ni sprejemljiv predlog premogovnikov, naj bi se izjemno upokojenim rudarjem priznali ne glede na dolžino pokojninske dobe pokojnina v višini 85 % pokojninske osnove. Višina pokojnine naj bo odvisna od dolžine pokojninske dobe in višine osebnega dohodka. Nadalje je bil odbor mnenja, naj se za izjemno upokojene rudarje ne določi višjega mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov kot velja za druge upokojence.

Odbor predlaga zboru, da sprejme uvodoma omenjeni predlog za izdajo zakona s stališči odbora.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Borisa Šušteršiča.

Št.: 191-23/69
Ljubljana, 12. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo, na svoji 2. seji dne 6. junija 1969.

Komisija se je strinjala tako z razlogi za izdajo zakona kakor tudi z načeli, na katerih naj bi zakon temeljil. Izraženo je bilo sicer tudi mnenje, da bi lahko republika to vprašanje uredila izven okvirov pokojninskega sistema oziroma ne glede na temeljni zakon o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih, tako da sprejem republiškega zakona ne bi bil vezan na poprejšnjo spremembo omenjenega temeljnega zakona, vndar je bilo ugotovljeno, da taka rešitev ne bi ustrezala. Republika lahko sicer poljubno razpolaga s svojimi sredstvi in bi jih lahko ob poljubnih pogojih namenila tudi za izboljšanje materialnega položaja rudarjev, ki bi zaradi opuščanja premogovnikov izgubili zaposlitev, vendar pa se take socialne dajatve republike seveda ne bi mogle vključiti v pokojninski sistem, če ne bi bile v skladu z določbami temeljne zakonodaje na področju pokojninskega zavarovanja. To bi seveda pomenilo, da bi prizadeti dobili sredstva le iz proračuna, ne pa tudi od skladov pokojninskega zavarovanja na podlagi svojih že vplačanih prispevkov. Glede na to je torej edina smotrna pot tista, ki je predložena v predlogu za izdajo zakona: doseči potrebno spremembo temeljnega zakona (odpravo roka 31. december 1969) in nato vprašanje urediti v okviru pokojninskega sistema in temeljnega zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine za delavce v premogovnikih.

Št.: 191-23/69
Ljubljana, 10. 6. 1969

PREDLOG ZAKONA

o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

Zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 10-83/65 in št. 24-202/67) se spremeni in dopolni tako, da se njegovo prečiščeno besedilo glasi:

Z a k o n

o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne

1. člen

Zaposleni udeleženci narodnoosvobodilnega boja in španske državljanske vojne (v nadaljnjem besedilu: udeleženci NOV) imajo pod pogoji, določenimi z zveznim zakonom o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 52-720/64, št. 35-624/65 in št. 20-288/69), pravico do dodatka za borce po določbah tega zakona.

2. člen

Dodatek za borce po tem zakonu je enak razliki med osebnim dohodkom, ki ga je udeleženec NOV dosegel za delo v polnem delovnem času, povečanim za dodatek za borce po zveznem zakonu o dodatku za borce, ter med osnovo za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu.

Za udeležence NOV, ki glede na višino osebnega dohodka za delo v polnem delovnem času ne prejemajo dodatka za borce po zveznem zakonu o dodatku

za borce, je dodatek za borce po tem zakonu enak razliki med osebnim dohodkom, ki ga je udeleženec NOV dosegel za delo v polnem delovnem času, ter med osnovo za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu.

3. člen

Osnova za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu je republiško poprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano za toliko odstotkov, kot je v resoluciji ali v ustreznem drugem aktu Skupščine SR Slovenije o izvajanju gospodarske politike predvideno, da se bodo v tekočem letu v SR Sloveniji poprečno povišali osebni dohodki zaposlenih.

Osnovo za priznavanje dodatka za borce po prejšnjem odstavku določi za vsako leto izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

4. člen

Sredstva za izplačevanje dodatka za borce po tem zakonu in za plačevanje prispevka od tega dodatka se zagotovijo v proračunu SR Slovenije.

5. člen

Če s tem zakonom ni drugače določeno, veljajo glede dodatka za borce po tem zakonu določbe zveznega zakona o dodatku za borce in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

6. člen

S 1. januarjem 1965 so prenehali veljati:

1. zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 17-87/64);

2. 142. člen zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 36-196/64);

3. odlok o ugotovitvi republiškega poprečja osebnih dohodkov zaposlenih za čas od 1. maja 1963 do 30. aprila 1964 (Uradni list SRS, št. 21-125/64).

7. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Da se zaposlenim borcem NOV pred 9. septembrom 1943 in španskim borcem (v nadaljnjem besedilu: udeleženci NOV) zagotovi minimum prejemkov iz delovnega razmerja, je bila leta 1959 z zakonom o spremembah in dopolnitvah prejšnjega zakona o pokojninskem zavarovanju (265. a člen — Uradni list FLRJ, št. 27-490/59) vpeljan zanje poseben dodatek, ki se je izplačeval iz sklada pokojninskega zavarovanja. Za izravnavanje realne vrednosti omenjenega posebnega dodatka glede na življenjske razmere v SR Sloveniji je bil z veljavnostjo od 1. maja 1964 s prvotnim zakonom o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 17-87/64) vpeljan republiški dodatek za borce, ki se je izplačeval v breme republiških proračunskih sredstev.

Temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju iz leta 1964 (Uradni list SFRJ, št. 51-704/64 ni prevzel določb o tem posebnem dodatku iz 265. a člena prejšnjega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki tako in tako niso sodile v okvir pokojninskega zavarovanja. Namesto tega je bil hkrati z novim pokojninskim zakonom sprejet zvezni zakon o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 52-720/64), ki je v glavnem prevzel prejšnjo ureditev tega dodatka, nekatera vprašanja pa je na novo in podrobneje uredil. Po tem zakonu imajo pravico do dodatka udeleženci NOV, ki so v rednem delovnem razmerju in ki se jim čas udeležbe v NOV šteje dvojno v pokojninsko dobo, če imajo najmanj 15 let pokojninske dobe in od tega najmanj 10 let zavarovalne dobe po predpisih o socialnem zavarovanju. Dodatek za borce je enak razliki ali določenemu odstotku razlike med osebnim dohodkom iz delovnega razmerja in med osnovo, ki jo določi Zvezni izvršni svet glede na gibanje osebnih dohodkov v preteklem obdobju (za leto 1969 jo je določil v višini 860 din); pri tem pa je višina dodatka odvisna od trajanja udeležbe v NOV (od 1941 — 100 % razlike; od 1942 — 90 % razlike; od 1943 — 60 % razlike). Sredstva za ta dodatek se zagotavljajo v zveznem proračunu, odločajo pa o tem dodatku za socialno varstvo pristojni občinski upravni organi, medtem ko so o prejšnjem posebnem dodatku odločali okrajni oziroma komunalni zavodi za socialno zavarovanje.

Zvezni zakon o dodatku za borce, ki sodi med popolne zvezne zakone, je v 13. členu pooblastil republike, da lahko namenijo iz svojih sredstev za dodatek za borce večji znesek, kot je osnova, ki je določena po zveznem zakonu. V skladu s to določbo je bil leta 1965 v SR Sloveniji sprejet nov zakon o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne (Uradni list SRS, št. 10-83/65), ki je predpisal, da je osnova za republiški borčevski dodatek republiško poprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano za 25 % (3. člen), in da se sredstva za republiški dodatek zagotovijo v republiškem proračunu (4. člen), medtem ko se glede vseh drugih vprašanj sklicuje na določbe zveznega zakona (1. in 5. člen) oziroma povzema njegove določbe (2. člen). V letu 1967 je bil 3. člen republiškega zakona spremenjen (Uradni list SRS, št. 24-202/67) tako, da je zdaj osnova za priznavanje republiškega dodatka republiško poprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano najmanj za toliko odstotkov, kot je v resoluciji ali v ustreznem drugem aktu Skupščine SRS o izvajanju gospodarske politike predvideno, da se bodo v tekočem letu v SR Sloveniji poprečno povišali osebni dohodki zaposlenih, osnovo pa določi za vsako leto izvršni svet (za leto 1969 jo je določil v višini 1077 din).

Z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 20-288/69) je bil z veljavnostjo od 1. januarja 1969 razširjen krog upravičencev do borčevskega dodatka tudi na borce iz Istre in Slovenskega Primorja, ki so vstopili v narodnoosvobodilni boj do 13. oktobra 1943 in so postali nato jugoslovanski državljani po mirovni pogodbi z Italijo ali so po memorandumu o soglasju o Svobodnem tržaškem ozemlju z dne 5. oktobra 1954 v pravicah in dolžnostih izenačeni z jugoslovanskimi državljani (v nadaljnjem besedilu: primorski borci). Hkrati je bilo z veljavnostjo od 1. julija 1969 odpravljeno prejšnje razlikovanje v višini borčevskega dodatka glede na trajanje udeležbe v NOV. Nadalje je bila spremenjena prejšnja določba o prenehanju pravice do dodatka tako, da zdaj preneha ta pravica z uveljavitvijo pravice do starostne oziroma invalidske pokojnine, medtem ko je prej prenehala z izpolnitvijo pogojev za starostno pokojnino oziroma s pridobitvijo pravice do inva-

lidske pokojnine, spričo česar so izgubili pravico do dodatka tisti borci, ki so po izpolnitvi omenjenih pogojev ostali še nadalje v delovnem razmerju.

V zvezi s tem naj bo omenjeno, da je temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju v 76. a členu (po dopolnitvah — Uradni list SFRJ, št. 32-412/68) že z veljavnostjo od 15. avgusta 1968 glede pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja izenačil primorske borce, ki so vstopili v NOV do 13. 10. 1943, z drugimi borci, ki so vstopili v NOV do 9. septembra 1943. Pri borcih, ki so vstopili v NOV do 9. septembra 1943, pa temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju sploh ne dela nobene razlike glede na leto vstopa v NOV (razen pri imetnikih »Partizanskega spominskega znaka 1941« — 72. člen), pač pa dela razliko pri tistih borcih, ki so vstopili v NOV 9. septembra 1943 ali pozneje (73. člen).

Zaradi medsebojne povezanosti zveznega in republiškega zakona o borčevskem dodatku je treba republiški zakon uskladiti z najnovejšimi spremembami in dopolnitvami zveznega zakona. V 1. členu republiškega zakona je treba dodati podatke o objavi poznejših sprememb in dopolnitev zveznega zakona, tako da bo iz dopolnjenega besedila 1. člena v zvezi s 5. členom republiškega zakona nedvomno izhajalo, da veljajo tudi za republiški dodatek najnovejše dopolnitve 1. člena zveznega zakona (razširitev pravice do borčevskega dodatka na primorske borce z veljavnostjo od 1. januarja 1969) in spremembe 3. člena zveznega zakona (odprava razlikovanja v višini dodatka glede na leto vstopa v NOV, in sicer z veljavnostjo od 1. julija 1969) ter druge spremembe zveznega zakona. Sprememba 3. člena zveznega zakona pa terja spremembo 2. člena republiškega zakona, ki je povzet po prejšnjem besedilu zveznega zakona.

Ker je bil republiški zakon leta 1967 že spremenjen (Uradni list SRS, št. 24-202/67) in ker ne bi bilo primerno, če bi bilo besedilo tako kratkega zakona v treh številkah »Uradnega lista SRS«, od katerih bi bila vsaka iz drugega leta, je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne pripravljen v prečiščenem besedilu. V 1. členu predloga je pri besedilu v oklepaju dodano besedilo: »št. 35-624/65 in št. 20-288/69«. Besedilo 2. člena predloga je usklađeno z novim besedilom 3. člena zveznega zakona; pri tem je v obeh odstavkih črtano prejšnje besedilo »ali določenemu odstotku od razlike«, prejšnje besede »iz delovnega razmerja« pa so nadomeščene z besedilom »za delo v polnem delovnem času«. Besedilo 3. člena predloga je ostalo takšno, kakršnega je dobil zakon po spremembi leta 1967, le v prvem odstavku je za besedo »povečano« črtana beseda »najmanj«, ker se je osnova za republiški borčevski dodatek že doslej določala tako, kakor da te besede ni v zakonu, se pravi, v realnih odkvirih; vsekakor pa je beseda »najmanj« dajala tudi možnost za postavljanje nerealnih zahtev po zvišanju osnove. Besedilo 4., 5. in 6. člena je v predlogu — razen nekaterih manjših jezikovnih in pravno-tehničnih popravkov ostalo v bistvu nespremenjeno.

Glede na to, da je večina spremenjenih in dopolnjenih določb zveznega zakona že začela veljati, druge pa bodo kmalu začele veljati, bi bilo treba čimprej uskladiti republiški zakon z zveznim zakonom. Zato naj bi se ta zakonski predlog obravnaval po skrajšanem postopku.

Za izplačevanje republiškega borčevskega dodatka je v republiškem proračunu za leto 1969 odobrenih 11 464 000 din. Ker primorski borci pridobijo pravico do dodatka s 1. januarjem 1969, razlikovanje v višini dodatka glede na leto

vstopa v NOV pa se odpravi s 1. julijem 1969, bo potrebnih v letošnjem letu za ta dodatek nekoliko več sredstev, in sicer 12 181 878 din, torej 717 878 din več, kot je bilo predvideno v republiškem proračunu za leto 1969.

POROČILA

Komisija Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV je na seji dne 16. junija 1969 obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni razpravi se je komisija strinjala s predlogom zakona, kot tudi s predlogom, da naj bi se le-ta obravnaval po skrajšanem postopku.

V podrobni obravnavi posameznih členov zakonskega predloga je komisija sprejela naslednji amandma:

K 3. členu: V prvem odstavku, tretji vrsti, naj se za besedo »povečano« doda beseda »najmanj«.

Tekst prvega odstavka tega člena, brez besede »najmanj« preprečuje, da bi lahko povečali osnovo dodatka zaposlenim udeležencem NOV za več kot predvidevajo v tem členu navedeni akti Skupščine SR Slovenije, četudi bi bilo resnično povečanje poprečnih osebnih dohodkov v tekočem letu večje od predvidevanja v aktih Skupščine SR Slovenije.

Komisija predlaga republiškemu zboru in socialno-zdravstvenemu zboru, da sprejmeta predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne po skrajšanem postopku in z navedenim amandmajem.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora in socialno-zdravstvenega zbora je komisija določila poslanca Vlada Črneta.

Št.: 59-3/69
Ljubljana, 16. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne na svoji 3. seji dne 17. junija 1969.

Komisija v načelni obravnavi k predlogu zakona ni imela pripomb, pri obravnavi njegovega besedila pa je k posameznim členom dala naslednje amandmaje:

K 3. členu: Besedilo naj se spremeni tako, da se bo glasilo:

»Osnova za priznavanje dodatka za borce po tem zakonu je republiško poprečje osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega koledarskega leta, povečano za toliko odstotkov, kolikor znaša v resoluciji ali v ustreznem drugem aktu Skupščine SR Slovenije o izvajanju gospodarske politike predvideno poprečno povišanje osebnih dohodkov zaposlenih v tekočem letu v SR Sloveniji.«

Predlagana sprememba (v drugem delu stavka) je redakcijske narave.

K 4. členu: Besedo »prispevka« naj se nadomesti z besedo »prispevkov«.

Sprememba je potrebna zato, ker se od dodatka za borce plačuje več prispevkov in ne en sam.

K 7. členu : Doda naj se nov, drugi odstavek, ki naj se glasi:

»Določba 1. člena, kolikor se nanaša na udeležence NOV, ki so pridobili pravico do dodatka za borce na podlagi 1. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku za borce (Uradni list SFRJ, št. 20-288/69), učinkuje za čas od 1. januarja 1969 dalje, določba 2. člena pa za čas od 1. julija 1969 dalje«.

Dopolnitev je potrebna zato, da bi bilo iz zakonskega besedila jasneje razvidno, da se za dodatek za borce po tem zakonu tudi glede datuma, s katerim nekatere kategorije borcev pridobijo pravico do dodatka oziroma se jim dodatek poveča, velja isti režim kot za dodatek za borce po zveznem zakonu oziroma po njegovi zadnji noveli (Uradni list SFRJ, št. 20/69). Ker bo predloženi republiški zakon verjetno objavljen šele po 1. juliju 1969, vsekakor pa bo glede na sedemdnevni vakacijski rok šele po tem datumu stopil v veljavo, gre torej tudi pri 2. členu tega zakona za določbo, za katero mora biti določeno, da učinkuje tudi za nazaj.

Komisija je obravnavala tudi amandma komisije za vprašanja borcev NOV k 3. členu in k njemu z gledišča svoje funkcije ni imela pripomb.

Št.: 59-3/69
Ljubljana, 18. 6. 1969

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — mnenje z dne 20. 6. 1969, št. 59-3/69.

OSNUTEK ZAKONA

o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija

1. člen

S tem zakonom se določa sodelovanje predstavnikov družbene skupnosti v organih upravljanja nekaterih zavodov, ki so jih ustanovili republiški organi in glede katerih izvršuje pravice in dolžnosti ustanovitelja SR Slovenija, in sicer za tele zavode:

1. Zdravstveni zavodi:

— Klinične bolnice v Ljubljani,
— Klinična bolnica za porodništvo in za ženske bolezni v Ljubljani,
— Klinična bolnica za otroške bolezni v Ljubljani,
— Bolnišnica »Dr. Petra Držaja« v Ljubljani,
— Klinična bolnišnica za psihiatrijo v Ljubljani,
— Ortopedska bolnica v Valdoltri,
— Bolnišnica za predšolsko invalidno mladino na Stari gori pri Gorici,
— Inštitut za pljučne bolezni in tuberkulozo na Golniku,
— Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani,
— Zavod SRS za transfuzijo krvi v Ljubljani,
— Zavod za farmacijo in za preizkušanje zdravil v Ljubljani,
— Zavod SRS za zdravstveno varstvo v Ljubljani.

2. Socialni zavodi:

— Zavod za duševno in živčno bolne, Hrastovec-Trate (p. Lenart v Slovenskih goricah),

3. Drugi zavodi:

— Zavod SRS za varstvo pri delu v Ljubljani,
— Zavod Radio-televizija Ljubljana,
— Časopisni zavod »Uradni list SR Slovenije«,
— Zavod za spomeniško varstvo SR Slovenije.

2. člen

Dejavnosti oziroma zadeve zavodov iz 1. člena tega zakona, s katerim uresničujejo svoje temeljne naloge, so posebnega družbenega pomena.

3. člen

Pri upravljanju zavodov iz 1. člena tega zakona sodelujejo v zadevah posebnega družbenega pomena predstavniki družbene skupnosti.

4. člen

Predstavnike družbene skupnosti v svet zavoda oziroma ustrezen drug organ upravljanja zavoda imenujejo oziroma delegirajo izvršni svet Skupščine SR Slovenije ter drugi organi in organizacije, ki jih določi izvršni svet.

Izvršni svet tudi določi, koliko predstavnikov družbene skupnosti imenuje sam in koliko predstavnikov družbene skupnosti imenujejo oziroma delegirajo posamezni organi in organizacije iz prejšnjega odstavka.

5. člen

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije imenuje in razrešuje direktorja zavoda SRS za varstvo pri delu, zavoda Radio-televizija Ljubljana in časopisnega zavoda »Uradni list SR Slovenije«.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Ustava SR Slovenije v 79. členu določa, da v delovni organizaciji, ki opravlja dejavnost ali zadeve posebnega družbenega pomena, sodelujejo v skladu z zakonom pri upravljanju določenih zadev zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti kot člani organov upravljanja delovne organizacije ali na drug način, ki ga določata zakon in statut. Podobna določba je za zavode tudi v 38. členu temeljnega zakona o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65 in št. 50-551/68). Glede imenovanja predstavnikov družbene skupnosti je za posamezne vrste zavodov v nekaterih zakonih predpisano, da se z aktom o ustanovitvi zavoda določi, kateri organi in organizacije ime-

nujejo oziroma delegirajo predstavnike družbene skupnosti ter koliko jih imenujejo oziroma delegirajo, po nekaterih zakonih pa se to vprašanje uredi v statutu zavoda v skladu z aktom o ustanovitvi.

Za nekatere vrste zavodov, ki so bili ustanovljeni pred uveljavitvijo sedanje ustave in katerih ustanovitelj je SR Slovenije, je vprašanje imenovanja predstavnikov družbene skupnosti urejeno s posebnimi zakoni. V zakonu o uskladitvi republiških aktov o ustanovitvi znanstvenih zavodov z zakonom o znanstvenih zavodih (Uradni list SRS, št. 13-65/66) je za 15 znanstvenih zavodov predpisano, da predstavnike družbene skupnosti imenujejo oziroma delegirajo izvršni svet ter drugi organi in organizacije, ki jih določi izvršni svet; le-ta tudi določi, koliko predstavnikov družbene skupnosti imenuje sam in koliko jih imenujejo oziroma delegirajo posamezni drugi organi in organizacije. Ravno tako je to vprašanje urejeno za 11 zavodov s področja kulture z zakonom o predstavnikih družbene skupnosti v svetih nekaterih zavodov s področja kulture, katerih ustanovitelj je SR Slovenija (Uradni list SRS, št. 42-223/66 in št. 22-166/68), podobna ureditev pa velja za 19 zavodov za usposabljanje po zakonu o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 5-26/68) v zvezi z odlokom izvršnega sveta o zavodih za usposabljanje, do katerih izvršuje ustanoviteljske pravice izvršni svet Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 31-232/68).

Pri nekaterih drugih zavodih, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, pa je ostalo vprašanje imenovanja predstavnikov družbene skupnosti še nadalje nerešeno, ker akti o ustanovitvi teh zavodov niso bili uskladeni s poznejšimi predpisi. Pri tem gre predvsem za zdravstvene zavode in še za nekatere druge zavode. Ker sedanje neurejeno stanje povzroča najrazličnejše težave, je treba to vprašanje urediti tudi za te zavode.

V osnutku zakona so našteti zdravstveni zavodi in še nekateri drugi zavodi, pri katerih naj bi bilo imenovanje predstavnikov družbene skupnosti urejeno ravno tako, kakor je urejeno s prej omenjenimi zakoni za znanstvene zavode in za zavode s področja kulture oziroma zavode za usposabljanje.

Za vse v osnutku zakona naštete zavode je v ustreznih zakonih določeno, da opravljajo dejavnosti ali zadeve posebnega družbenega pomena in da pri upravljanju zadev posebnega družbenega pomena sodelujejo tudi predstavniki družbene skupnosti. Takšne določbe so: — v 1. in 30. členu zakona o organizaciji zdravstvene službe v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 16-116/67 in št. 22-165/68); — v 11., 14. in 15. členu zakona o socialnih zavodih (Uradni list SRS, št. 10-93/65); — v 16. in 18. členu zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 22-123/66) — v 3., 26. in 27. členu temeljnega zakona o radiodifuznih zavodih (Uradni list SFRJ, št. 15-302/65); — v 4. in 38. členu temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih (Uradni list FLRJ, št. 29-373/56, in Uradni list SFRJ, št. 15-303/65); — v 6., 46., 48. in 49. členu zakona o varstvu kulturnih spomenikov (Uradni list LRS, št. 26-236/61, in Uradni list SRS, št. 11-123/65). V teh zakonih je v glavnem tudi predpisano, kako sodelujejo predstavniki družbene skupnosti pri odločanju v zadevah posebnega družbenega pomena in v katerem organu zavoda, sicer pa tudi za te zavode veljajo ustrezne splošne določbe temeljnega zakona o zavodih (38. in 39. člen), medtem ko se podrobnosti o tem uredijo v statutih zavodov. Po osnutku zakona naj bi izvršni svet imenoval in razreševal tudi direktorje nekaterih zavodov, in sicer direktorja zavoda SRS za varstvo pri delu, Radio-televizije Ljubljana in časopisnega za-

voda »Uradni list SRS«. Takšna določba je v skladu s tretjim odstavkom republiškega ustavnega amandmaja XIII (Uradni list SRS, št. 5-19/69) in s prvim odstavkom 44. člena temeljnega zakona o zavodih, po katerem imenuje in razrešuje direktorja zavoda svet zavoda, če ni za posamezne vrste zavodov ali za posamezne zavode, ki opravljajo dejavnosti ali naloge posebnega družbenega pomena, v zakonu drugače določeno. Po odločbah o ustanovitvi omenjenih treh zavodov, ki jih je izdelal izvršni svet pred uveljavitvijo sedanje ustave, imenuje in razrešuje direktorje teh zavodov sicer izvršni svet. Toda takšno pristojnost izvršnega sveta je zdaj mogoče določiti samo z zakonom. V zvezi s tem je treba pripomniti, da po 33. členu temeljnega zakona o radiodifuznih zavodih direktorja radiodifuznega zavoda, ki ga je ustanovila družbeno-politična skupnost, imenuje in razrešuje organ, ki je določen v aktu o ustanovitvi zavoda, vendar mora poprej dati mnenje o tem svet radiodifuznega zavoda; po 41. členu temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih pa imenuje direktorja časopisnega zavoda ustanovitelj.

Ker ne gre za obsežen oziroma zahteven zakon, saj se z njim urejajo le vprašanja, ki so v bistvu urejena že v drugih predpisih, predlagamo, da se ta osnutek obravnava v skrajšanem postopku po določbah 294. in 297. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

POROČILA

Odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora je na seji dne 9. junija 1969 obravnaval osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija. Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo izvršni svet.

Predloženi zakonski osnutek uvaja dve različni vprašanji, in sicer: sodelovanje predstavnikov družbene skupnosti v organih upravljanja nekaterih zavodov, ki jih je ustanovila republika in imenovanje ter razrešitev direktorjev nekaterih zavodov republiškega pomena.

K drugemu vprašanju, da se uredi s tem zakonom tudi vprašanje imenovanja in razrešitve direktorjev nekaterih zavodov republiškega pomena (5. člen), so bile dane mnoge pripombe načelnega značaja. Po izraženih mnenjih bi morali to vprašanje, ki močno posega v samoupravo delovnih organizacij, najprej podrobno proučiti, saj je po soglasnem mnenju odbora predlagana določba 5. člena zakonskega osnutka premalo proučena. Zato naj se do globlje proučitve in priprave sistemske rešitve tega vprašanja odloži sklepanje o tem delu predloženega zakonskega osnutka in kasneje rešuje posebej. Dotlej pa naj v praksi velja dosedanja ureditev v ustanovitvenih aktih.

Odbor je bil tudi mnenja, da ni pristojen za obravnavo tega člena glede na to, da gre za zadeve, ki ne sodijo v njegovo delovno področje.

V podrobni obravnavi zakonskega besedila je odbor predlagal, naj se spremeni vrstni red zavodov, navedenih v 1. členu pod 1), in sicer tako, da se najprej navede klinične bolnišnice kot učne baze, zatem inštitut za pljučne bolezni za TBC na Golniku, dalje zavode SR Slovenije kot so navedeni v osnutku zakona in končno ostale zdravstvene zavode.

Odbor se je tudi soglasno strinjal, da se ta osnutek obravnava po skrajšanem postopku po določbah 294. in 297. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predloženi zakonski osnutek z navedenimi spreminjevalnimi predlogi.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca Alojza Napotnika.

Št.: 022-150/69

Ljubljana, 10. 6. 1969

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 12. 6. 1969, št. 022-150/69.

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora — mnenje z dne 23. 6. 1969, št. 022-150/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na seji dne 6. junija 1969 obravnavala osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni razpravi je bilo ugotovljeno, da predloženi zakon ureja dvoje po svoji naravi različnih vprašanj: sodelovanje predstavnikov družbene skupnosti v organih upravljanja nekaterih zavodov, katerih ustanovitelj je republika in imenovanje ter razrešitev direktorjev nekaterih zavodov republiškega pomena. V zvezi s to ugotovitvijo je bilo v razpravi izraženo tudi mnenje, da bi kazalo poleg teh dveh vprašanj v takem zakonu kompleksno urediti vse odnose nasproti zavodom, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena, vključno z vsemi vprašanji v zvezi s XIII. amandmajem k ustavi SR Slovenije. Vendar je prevladovalo mnenje, da takšne kompleksne ureditve trenutno še ni mogoče pripraviti in bo to stvar poglobljene in podrobne proučitve v postopku revizije republiške zakonodaje. Predloženi zakon pa ima predvsem namen popraviti in uskladiti nekatere zastarele in neustrezne določbe ustanovitvenih aktov posameznih zavodov glede sodelovanja predstavnikov družbene skupnosti v njihovih organih upravljanja, ki v praksi povzročajo težave.

Številne pripombe načelnega značaja so bile izražene v zvezi z namero zakonskega osnutka, da uredi tudi vprašanje imenovanja in razrešitve direktorjev nekaterih zavodov republiškega pomena (5. člen). Po izraženih mnenjih bi morali to vprašanje, ki globoko posega v samoupravo delovnih organizacij, najprej podrobno proučiti in ga reševati sistemsko predvsem po presoji širine in družbene pomembnosti funkcije posameznega zavoda, ne pa zgolj formalno na podlagi dosedanje prakse in obstoječih ustanoviteljskih razmerij. Ob proučitvi tega vprašanja bi se utegnilo izkazati, da prihaja taka posebna ureditev imenovanja in razreševanja direktorja v poštev tudi pri nekaterih drugih pomembnih zavodih oziroma, da pri kakšnem od teh, ki jih omenja zakonski osnutek, taka rešitev ni utemeljena.

Komisija je sprejela stališče, da je predlagana določba 5. člena zakonskega osnutka premalo proučena in naj se zato do globlje proučitve in priprave sistemske rešitve tega vprašanja sklepanje o tem delu predloženega zakona, ki tudi sicer po svoji naravi ne sodi v sklop ostalih določb tega zakona, odloži in kasneje rešuje posebej; dotlej pa naj v praksi velja dosedanja ureditev v ustanovitvenih aktih, ki se sicer ne razlikuje od predlagane.

V podrobni obravnavi besedila posameznih določb zakonskega osnutka je komisija predlagala, da se v prvi vrsti 2. člena črtata besedi »oziroma zadeve«, ker iz ostalih določb zakonskega osnutka izhaja, da gre pri zavodih iz 1. člena zakonskega osnutka smiselno le za dejavnosti posebnega družbenega pomena, ne pa morebiti za posamezne zadeve, ki bi bile izvzete oziroma dodane drugačni splošni dejavnosti zavoda.

Št.: 022-150/69
Ljubljana, 9. 6. 1969

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih

Na podlagi prvega odstavka 248. člena in 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 40-309/67) predlagamo, da se izda zakon o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

I.

Razlogi za izdajo zakona

V sistemu vzgoje in izobraževanja spada po 5. členu splošnega zakona o šolstvu (Ur. l. SFRJ, št. 4-48/64) tudi izobraževanje odraslih v delovnih organizacijah, delavskih univerzah in drugih ustanovah, ki se ukvarjajo predvsem z izobraževanjem odraslih. Izobraževanje odraslih v osnovnih in srednjih šolah je s predpisi že urejeno, ni pa še urejeno to izobraževanje v drugih organizacijah, ki se ukvarjajo s takšno dejavnostjo. Z zakonom o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 9-51/68) in z zakonom o srednjem šolstvu (Uradni list SRS, št. 18-138/67) ni bilo mogoče zajeti celotne problematike izobraževanja odraslih, ker obstojajo poleg šolskih še drugi načini izobraževanja.

Izobraževanje delavcev v delovnih, zlasti gospodarskih organizacijah, je urejala zvezna uredba o centrih za strokovno izobraževanje delavcev (Ur. l. FLRJ, št. 30-561/59). Po sprejetju nove ustave l. 1963 so prešle pristojnosti podrobnega urejanja dejavnosti s področja vzgoje in izobraževanja s federacije na republike. Zveza je obdržala le pristojnost, da za področje vzgoje in izobraževanja izdaja splošne zakone kot smernice republikam. Zaradi tega je zvezna skupščina izdala zakon o prenehanju veljavnosti uredbe o centrih za strokovno izobraževanje delavcev (Ur. l. SFRJ, št. 15-321/65). Glede na to morajo republike urediti izobraževanje delavcev s svojimi predpisi. V socialistični republiki Sloveniji tak predpis še ni bil sprejet.

Tudi status in organizacija delavskih univerz in drugih organizacij, ki se predvsem ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, pravno ni urejen. Te organizacije že več let organizirajo izobraževanje odraslih. Njihova dejavnost je urejena le interno z njihovimi splošnimi akti, ni pa urejeno družbeno priznanje teh dejavnosti. Ker status centrov za izobraževanje delavcev, delavskih univerz in drugih organizacij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, ni urejen, terjajo te organizacije, zlasti centri za izobraževanje delavcev in delavske univerze, da se njihov status določi z zakonom.

Neurejen pravni status navedenih dejavnosti ovira izobraževanje odraslih v organizacijah, ki nimajo značaja šol. To izobraževanje pa zajema veliko število delavcev, ki glede na posebne zahteve delovnih mest iščejo možnosti, da dopolnijo in izpopolnijo svojo splošno in strokovno izobrazbo ter spoznajo napredek in dosežke na področju znanosti, tehnike in kulture. Organizacije, ki se ukvarjajo s tem izobraževanjem, ne morejo izdajati udeležencem dokumentov, ki bi bili družbeno priznani.

Te vrste izobraževanja naj bi odraslim zlasti posredovala praktična znanja in splošno izobrazbo, omogočila strokovno izobraževanje oziroma prekvalifikacijo, razširila in izpopolnila strokovno izobrazbo, posredovala ustrezno družbenoekonomsko izobrazbo delavcem v delovnih organizacijah ter omogočala občanom, da si po osebnem zanimanju, sposobnostih in potrebah razširijo svojo izobrazbo s posameznih področij znanosti, tehnike in kulture.

II.

Načela, na katerih naj temelji zakon in vsebina zakona

S tem izobraževanjem naj bi se zlasti ukvarjali centri za strokovno izobraževanje delavcev in delavske univerze.

To izobraževanje naj bi se razlikovalo od izobraževanja v šolah glede organizacije in trajanja vzgojno-izobraževalnega dela, glede določanja učne vsebine, glede pogojev za vpis, glede ocenjevanja in napredovanja, glede zahtev o strokovni in pedagoški izobrazbi učiteljev, glede razpisov delovnih mest in glede učne obveznosti učiteljev.

Zakon naj bi opredelil zlasti status in vlogo in naloge centrov za strokovno izobraževanje delavcev in delavskih univerz, druge organizacije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih izven šol, pa naj bi zakon le načelno urejal.

V zvezi s tem bi bilo potrebno določiti:

— ustanavljanje in upravljanje teh organizacij,

— organizacijo centrov za strokovno izobraževanje delavcev in delavskih univerz,

— naloge teh organizacij, pri čemer bi bilo potrebno poudariti, katere od teh organizacij lahko opravljajo izobraževalne dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena,

— način določanja učne vsebine in ugotavljanje doseženega znanja,

— način pedagoškega svetovanja in pedagoškega nadzora,

— katere javne listine (spričevala ali potrdila) lahko izdajajo te organizacije in kakšno družbeno veljavnost naj imajo te listine,

— določiti pooblastila tem organizacijam, da lahko pod določenimi pogoji usposabljajo odrasle za poklice, pri katerih so posebno pomembni varnost življenja in zdravja ljudi ter splošnega ljudskega premoženja.

III.

Finančne posledice izdaje zakona

Za izobraževanje odraslih prispevajo delovne organizacije, družbeno-politične oziroma izobraževalne skupnosti ter posamezniki že danes zelo velika sredstva. Tako so npr. gospodarske organizacije od leta 1964 do 1967 prispevale samo za razne izvenšolske oblike izobraževanja:

leta 1964 . . . . . 24 582 000 din
leta 1965 . . . . . 36 891 000 din
leta 1966 . . . . . 45 485 000 din
leta 1967 . . . . . 47 772 000 din

V letu 1967 so delavske univerze imele 11 872 000 din dohodka. Od tega so plačale:

— delovne organizacije in druge organizacije . . . . . 41,2 %
— slušatelji . . . . . 27,8 %
— skladi za šolstvo oziroma družbeno-politične skupnosti . . 24,8 %
— drugi . . . . . 6,2 %

Predlagani zakon za izobraževanje odraslih ne bi nalagal delovnim organizacijam in družbeno-političnim skupnostim novih finančnih obveznosti. Že 40. in 44. člen zakona o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja SR Slovenije (Ur. l. LRS, št. 16-114/47) omogočata financiranje izobraževanja odraslih. Z zakonom bi se zagotovili le pogoji, pod katerimi delovne organizacije lahko organizirajo posamezne oblike izobraževanja, če se zanje odločijo.

POROČILA

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora je na seji dne 9. junija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Vsi člani odbora so bili mnenja, da je potrebna pravna ureditev statusa organizacij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. Izdajo zakona podpirata tudi gospodarska zbornica SR Slovenije in izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

Predlog je obravnaval tudi odbor za družbenoekonomske odnose republiškega zbora, ki je v svojem mnenju zavzel stališče, da je največja potreba za ureditev statusa delavskih univerz, kakor pa izobraževalnih centrov, ki jih ustanavljajo delovne organizacije. Izobraževalni centri po mnenju tega odbora spadajo v celoti v pristojnost delovnih organizacij, ki prek svojih organov določajo organizacijo centrov, vsebino pouka, njegov namen in prispevajo za njihovo delovanje ustrezna sredstva. Zategadelj bi lahko — po mnenju tega odbora — zakon, ki bi togo predpisoval ustanavljanje, upravljanje in delovanje izobraževalnih centrov, povzročil delovnim organizacijam precej nerešljivih problemov, zahteval več finančnih sredstev in jih omejil v njihovih samoupravnih pravicah.

V razpravi o načelih zakona je bila dana pripomba, da se z izobraževanjem odraslih ne ukvarjajo samo v predlogu naštete organizacije, marveč tudi visokošolski zavodi, ki organizirajo čedalje več oblik podiplomskega študija in funkcionalnega izobraževanja. Zaradi raznovrstnih oblik, specifične vsebine in nosilcev tega izobraževanja naj zakon določa samo temeljna načela, za institucije, ki se pa trajno ukvarjajo s tem izobraževanjem kot svojo osnovno dejavnostjo, pa tudi minimalne materialne in kadrovske pogoje. To velja zlasti za delavske univerze, katerih mreža je precej razvita, ni pa funkcionalna. Nekatere delavske

univerze tudi ne ustrezajo potrebam modernega izobraževanja odraslih. Zakon naj zato pospeši njihovo integracijo z namenom izboljšanja kakovosti izobraževalnega dela. Izvršni odbor izobraževalne skupnosti SR Slovenije že proučuje, da bi ta proces pospešil z določenimi sredstvi.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

Odbor je za poročevalca na seji republiškega zbora določil poslanca Ceneta Matičiča.

Št.: 022-191/69
Ljubljana, 10. 6. 1969

Odbor za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora je na seji dne 9. junija 1969 razpravljal o predlogu za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Odbor se je strinjal z navedenimi razlogi za izdajo zakona kot tudi z načeli, na katerih naj zakon temelji ter z vsebino, ki naj jo urejuje. Po mnenju članov odbora je potrebno pravno urediti status in organizacijo vseh institucij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, nimajo pa značaja šol. S sprejemom tega zakona bo vključno z zakonom o poklicnem izobraževanju in o sklepanju učnih pogodb, katerega osnutek je v javni razpravi, pravno urejeno celotno področje vzgoje in izobraževanja.

V razpravi so člani odbora dali nekatere pripombe in predloge k naslovu predpisa. Naslov predloga za izdajo zakona je po njihovi oceni nejasen in ne dovolj točen. Številnejši kot centri za izobraževanje delavcev so namreč službe za izobraževanje pri delovnih organizacijah, ki jih predlog za izdajo ne omenja. Poleg delavskih univerz pa imamo še vrsto drugih, na nekaterih območjih in področjih uspešnejših organizacij, ki so si v svojih delovnih programih tudi zastavili izobraževanje odraslih. Po mnenju odbora tudi sam izraz »izobraževanje odraslih« ne ustreza, ker izkrivlja pojme. Izobraževanje namreč delimo v izobraževanje za poklice, ki obsega šolanje od srednje strokovne in poklicne šole do visokih šol, ter dopolnilno funkcionalno izobraževanje, s katerim se ukvarjajo izvenšolske institucije.

Glede na to so člani odbora izoblikovali nekaj predlogov za ustreznejši naslov novega zakonskega predpisa: zakon o ustanovah, ki se bavijo z dopolnilnim izobraževanjem oziroma zakon o delavskih univerzah in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

Hkrati s tem je bil poudarjen tudi družbeni interes, da bi se izobraževanje odraslih odvijalo v čim večji meri prek kadrovsko dobro usposobljenih in verificiranih delavskih univerz. To nalaga delavskim univerzam vedno več novih, obširnejših nalog, ki jih bo treba v prihodnje reševati bolj načrtno, ob bolj smotrno urejeni mreži delavskih univerz, ki naj bi se izoblikovale tudi v močnejše institucije. Takšna integracija naj ne bi pomenila odprave šibkejših delavskih univerz, ampak omogočila, da bi ob močnejših središčnih institucijah uspešno zaživele tudi manjše ustanove.

Predlog za izdajo zakona bi moral v večji meri upoštevati, da bo pedagoški nadzor nad dopolnilnim izobraževanjem v delovnih organizacijah, ki vsebuje nekatere pomembne značilnosti, možen le v primeru, če bo v ta namen izoblikovana ustrezna strokovna služba.

Odbor predlaga zboru, da predlog za izdajo zakona sprejme, vključno s predlogi za spremembo naslova in s pripombami, ki so se izoblikovale na seji odbora.

Za svojega poročevalca na seji prosvetno-kulturnega zbora je odbor določil poslanca Jožeta Florjančiča.

Št.: 022-191/69
Ljubljana, 13. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, na svoji 2. seji dne 6. junija 1969.

Komisija je z razlogi, ki po predlagateljevem mnenju narekujejo izdajo zakona, kakor tudi z načeli, na katerih naj zakon temelji, oziroma s predvideno vsebino zakona soglašala. Izražena je bila le pripomba, da so načela, na katerih naj zakon temelji, obdelana nekoliko preveč na kratko in preveč okvirno, tako da pravzaprav nakazujejo le vprašanja, ki naj bi jih zakon uredil, ne pa tudi tega, kako naj jih uredi.

Št.: 022-191/69
Ljubljana, 9. 6. 1969

PREDLOG ODLOKA

o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968

Na podlagi 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 8. člena zakona o skladu SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti (Uradni list SRS, št. 6-64/67) je Skupščina SR Slovenije na seji republiškega zbora in na seji prosvetno-kulturnega zbora sprejela

ODLOK

o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968

Potrdi se zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968 s stanjem na dan 31. decembra 1968:

	din
1. dohodki	15 802 305
2. izdatki	14 709 896
3. ostanki sredstev	1 092 409

Ostanek sredstev sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti se prenese kot njegov dohodek v leto 1969.

OBRAZLOŽITEV

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora je na seji dne 9. junija 1969 obravnaval zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v potrditev upravni odbor sklada.

Odbor k zaključnemu računu sklada ni imel pripomb in predlaga republiškemu zboru, da ga potrdi.

POROČILA

Odbor prosvetno-kulturnega zbora za kulturne dejavnosti je na seji dne 10. junija 1969 obravnaval zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v potrditev upravni odbor sklada.

Uvodoma je odbor ugotovil, da je sklad v lanskem letu z rednim in večjim dotokom sredstev iz republiškega proračuna, kot pa je bil predviden v finančnem načrtu tega sklada za leto 1968, nakazoval sredstva uporabnikom v dogovorjenih rokih, razen v prvih 5 mesecih. Zaradi razširjene vloge sklada, kot jo določa zakon iz leta 1967, pa so pri sami delitvi iz skladov sredstev nastajale nemajhne težave. Kljub temu je upravni odbor sklada, v okviru možnosti, zadovoljivo reševal svoje temeljne naloge, to so pospeševanje, usmerjanje in usklajevanje kulturnega življenja na Slovenskem, z namenom, da bi bile kulturne dobrine dosegljive čim večjemu številu občanov. Izhajajoč iz takšnega stališča je upravni odbor sklada povečal zavodom s področja kulture, katerih ustanovitelj je republika, sredstva za 8 %, osemnajstim društvom in organizacijam s področja kulture pa odobril za 3 % več denarja kot v preteklem letu; pomembne kulturne akcije in manifestacije je sklad subvencioniral s 15 % manjšo vsoto v primerjavi z letom 1967, ko je upošteval več akcij društev.

Odbor je z razdelitvijo skladovih sredstev po posameznih področjih v načelu soglašal. Izražena je bila pripomba le na razmeroma visoka sredstva, ki so bila dana za gostovanja. Ker so takšne občasne akcije, utemeljene predvsem z reprezentativnim namenom, lahko izredno drage, velja težiti pri tem k večji načrtnosti in koordinaciji, kar je tudi sestavni del politike upravnega odbora sklada. Preštevilna gostovanja, ki jih predlagajo bodisi sami zavodi, bodisi so pobudniki zanje republiški sekretariat za prosveto in kulturo ali druge organizacije, ki zastopajo kulturne interese na Slovenskem, otežujejo redno delo prizadetih kulturnih institucij.

Hkrati s tem je bilo opozorjeno na neurejenost in nekatere nenačelne rešitve v zvezi s kulturnim življenjem Slovencev v zamejstvu.

Ustrezne pogodbe je treba v prihodnje sklepati bolj načrtno, pri čemer naj poleg republiške komisije za kulturne stike s tujino ter SZDL sodeluje tudi sam sklad kot financer teh dogovorov.

Odbor je bil seznanjen z občutnimi finančnimi izgubami, ki jih za preteklo leto prikazujeta slovensko narodno gledališče Ljubljana in slovenska filharmo-

nija. Izgube so nastale predvsem zaradi neizpolnjenih obveznosti mestnega sveta Ljubljane. Ker finančno ni ugotovljena polovica obveznosti, ki jo mora na osnovi medsebojne pogodbe poravnati mestni svet Ljubljana, sklad nima nikakršnih možnosti, da bi dokončno rešil to izredno pereče vprašanje. Vsekakor pa bi se lažje ugotavljale finančne potrebe obeh zavodov, če bi tako slovensko narodno gledališče kot slovenska filharmonija seznanjala sklad z delovnimi programi za daljše obdobje, najmanj pa za dve leti naprej.

Delovna področja komisija, ki naj skrbe za večjo strokovnost pri odločitvah upravnega odbora sklada, je potrebno točneje določiti in morda povečati njihovo število; to lahko sicer povzroči zamude pri posameznih postopkih, je pa pogoj za podrobnejše in učinkovitejše delo sklada. Tudi praksa, da o sredstvih npr. za gledališko dejavnost odločajo člani komisije, ki hkrati predstavljajo tudi prosilce, ni povsem sprejemljiva.

Odbor je med drugim zelo pozitivno ocenil akcijo sklada za nakup knjig v korist matičnim knjižnicam, hkrati pa se zavzel, naj bi sklad tudi v letošnjem letu za to namenil določeno vsoto sredstev.

Odbor predlaga prosvetno-kulturnemu zboru, da potrdi zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968.

Odbor je za svojega poročevalca na seji zbora določil poslanca Milana Merčuna.

Št.: 400-21/69
Ljubljana, 13. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 18. 6. 1969, št. 400-21/69.

PREDLOG ODLOKA

o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969

Na podlagi 149. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 7. člena zakona o skladu SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti (Uradni list SRS, št. 6-44/67) je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji republiškega zbora in na seji prosvetno-kulturnega zbora sprejela

ODLOK

o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969

K finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969, ki ga je sprejel upravni odbor sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti dne 4. aprila 1969 in ki izkazuje dohodke v višini 17 935 081 dinarjev in izdatke v enaki višini, se daje soglasje.

OBRAZLOŽITEV

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora je na seji dne 9. junija 1969 obravnaval finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije v soglasje upravni odbor sklada.

Ob obravnavi finančnega načrta sklada za leto 1969 je republiški zbor dal upravnemu odboru sklada smernice, naj v prihodnjem obdobju predvsem izboljša osebne dohodke delavcem v zavodih s področja kulture, katerih ustanovitelj je republika, pri tem pa prouči tudi možnosti za sofinanciranje Opere, Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. Pri delitvi sredstev za kulturne akcije pa naj stremi za tem, da bodo kvalitetne umetniške stvaritve enakomernejšo dostopne občanom v vseh krajih Slovenije.

Po pregledu razdelilnika sredstev sklada za leto 1969 je odbor ugotovil, da je upravni odbor navedene smernice republiškega zbora upošteval; zato predlaga republiškemu zboru, da da soglasje k finančnemu načrtu sklada.

V zvezi s finančnim načrtom je odbor razpravljal tudi o materialnem položaju Slovenske filharmonije in Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, ki je že več let zelo težak in prerašča v politični problem. Čeprav je letos sklad povečal dotacijo Slovenski filharmoniji za 9 % in Slovenskemu narodnemu gledališču za 27 %, ostaja precej materialnih problemov še vedno nerešenih, ker je mestni svet, ki je sicer s pogodbo zavezan, da sofinancira oba zavoda do polovice, letos povečal dotacijo samo za 8 %. Razlika bo prizadela zlasti Slovensko narodno gledališče v Ljubljani, ki je vnaprej predvidelo izgubo in naj bi konec leta znašala skoraj milijon dinarjev.

Predsednik upravnega odbora sklada je pojasnil, da primanjkljaja gledališče ne bi predvidelo, če bi mestni svet prispeval toliko sredstev kot sklad.

Glede na nejasnosti v zvezi s predvidenimi izgubami v obeh zavodih je odbor zavzel stališče, naj upravni odbor sklada posveti posebno pozornost gospodarjenju v obeh zavodih, da bo v skladu s predpisi. Samoupravni organi zavodov ne morezo brez soglasja upravnega odbora sklada sprejemati nobenih takšnih odločitev, ki bi povzročale materialne zahtevke od sklada.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da razpravlja o materialnem položaju obeh zavodov in zavzame stališče oziroma sklepe za njegovo ureditev.

POROČILA

Odbor prosvetno-kulturnega zbora za kulturne dejavnosti je na seji dne 10. junija 1969 obravnaval finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje upravni odbor sklada.

Glede na ugotovitev, da v situaciji, ko je minilo že pol leta in so uporabniki izčrpali že precej sredstev, ne bi mogli biti več upoštevani konkretni predlogi in pripombe na prerazporeditev od upravnega odbora odobrenih sredstev posameznim institucijam, so se v odboru izoblikovala predvsem naslednja stališča in predlogi:

Sredstva za odkup likovnih umetnin so v letošnjem letu sicer višja kot lani, vendar kaže razmišljati o namenskih sredstvih tudi za odkup premičnega spomeniško-varstvenega gradiva. Muzeji imajo namreč izredno malo denarja v

ta namen in ne morejo uspešno preprečevati prekupčevanja s spomeniško zavarovanimi predmeti in s tem kulturnega siromašenja republike. Republiška sredstva v ta namen naj bi se zbirala bodisi v posebnem skladu bodisi v okviru vsote za spomeniško varstvo.

Pri financiranju občasnih kulturnih akcij v tujini naj bi upravni odbor sklada izoblikoval ustrezne kriterije in pri tem upošteval predvsem recipročne dogovore pri gostovanjih. Republiški sklad za kulturne dejavnosti financira večje kulturne manifestacije na ravni meddržavnih dogovorov, pri tem pa nima dovolj vpliva na sam izbor, tako da Slovenija ni vedno deležna najpomembnejših mednarodnih likovnih ali drugačnih prireditev.

Odbor je ocenil, da je tehnika poslovanja sklada preokorela, ker v načelu sklad ne more samostojno razporejati sredstev, dokler ne dobi soglasja Skupščine SR Slovenije. Zaradi zakasnitve pri sprejemanju republiškega proračuna sklad ne more pravočasno podpisati pogodb z institucijami, katerih dejavnost financira, kar ustvarja pri teh ustanovah negotovost in zavira marsikatero akcijo. Z novim zakonom o skupnostih kulturnih dejavnosti in o financiranju kulturnih dejavnosti naj bi se ob samostojnih virih opredelila tudi smotrnejša in načrtnejša delitev sredstev.

Odbor je posebej opozoril na povsem odprto vprašanje amortizacije kulturnih zgradb, za kar sklad ne zmore potrebnih sredstev, zavodi pa tega ne morejo rešiti.

Sklad v letošnjem letu sofinancira izredno dejavnost Opere v Mariboru. S tem je sicer začasno saniran neustrezen gmotni položaj te institucije, že nekaj let sporno vprašanje o sofinanciranju kulturnih in umetniških zavodov, ki zadovoljujejo kulturne potrebe širšega območja, pa še vedno ni rešeno.

Odbor se je v razpravi dotaknil tudi nekaterih pomembnih vprašanj, ki se povezujejo s politiko upravnega odbora sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. To so predvsem ugotovitve o stanju kulture pri nas in dogovori o nadaljnji usmeritvi kulturnih dejavnosti. Pri tem je ena osrednjih nalog izoblikovanje sistemskega zakona o skupnostih kulturnih dejavnosti in o financiranju kulture, prek katerega naj se pospeši izboljšanje družbenoekonomskega položaja kulture kakor tudi odnose med financerji in izvajalci posameznih kulturnih del. Obseg sredstev za kulturne dejavnosti naj bi bil v prihodnje v večji meri odraz delovnih programov zavodov in politike sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti, torej pogodbeni odnos, ki bi stimuliral boljšo dejavnost.

Vseh teh vprašanj ne bo moč reševati brez načrtnosti in kadrovsko dovolj ustrezno zasedene strokovne službe, ki bi jo sklad pri svojih odločitvah že v dosedanjem delu nujno potreboval.

Odbor predlaga prosvetno-kulturnemu zboru, da k predloženemu finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za letu 1969 da svoje soglasje.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Milana Merčuna.

Št.: 400-21/69
Ljubljana, 13. 6. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 18. 6. 1969, št. 400-21/69.

PREDLOG ODLOKA

o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani

I.

V III. točki odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani (Uradni list SRS, št. 20-149/68) se zadnji stavek prvega odstavka črta.

II.

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

V izvajanju sanacije kliničnih bolnic v Ljubljani za pokritje deficita iz leta 1967 je izvršni svet na seji dne 25. 3. 1969 v načelu podprl predloge kliničnih bolnic in sanacijske komisije za omilitev kreditnih pogojev in določil, da bo sklepal o spremembi sanacijske pogodbe, ko bo sklenjena pogodba o plačevanju storitev kliničnih bolnic v letu 1969 med komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja delavcev Ljubljana in kliničnimi bolnicami in ko bo na tej podlagi izdelana kontrukcija za pokritje sanacijskih obveznosti kliničnih bolnic.

Dne 15. marca t. l. je bila podpisana pogodba med kliničnimi bolnicami v Ljubljani in komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja Ljubljana. Pogodba zagotavlja kliničnim bolnicam 7 262 000 din več sredstev, kot je bilo realiziranih leta 1968. S tem je kliničnim bolnicam zagotovljeno: normalno financiranje programirane dejavnosti in kritje nekoliko povečanega programa dela ter dovoljenega povečanja števila posteljnih zmogljivosti. Klinične bolnice bodo tudi lahko krile objektivno utemeljeno povečanje materialnih stroškov in po sanacijski pogodbi dovoljene osebne dohodke. Poleg tega pogodba omogoča kliničnim bolnicam, da skupno s prihranki, ki bodo izhajali iz uresničenih sanacijskih ukrepov, krijejo izgubo (3 597 000 ND) iz leta 1968 in odplačajo del anuitet (956 000 ND) za sanacijske kredite.

Vseh obveznosti iz sanacijskih kreditov, ki po veljavni sanacijski pogodbi odpadejo na leto 1969, pa klinične bolnice ne morejo pokriti. Zato je bila predlagana sprememba sanacijske pogodbe, s katero naj bi se omilili odplačilni pogoji, in sicer:

— za 7 000 000 din sanacijskega kredita od 5 na 8 let z začetkom odplačevanja leta 1970;

— za 2 697 782 din sanacijskega kredita od 18 mesecev na 5 let z začetkom odplačevanja leta 1969;

— za 1 300 000 din obratnega kredita od 18 mesecev na 5 let z začetkom odplačevanja v letu 1968.

Z navedenimi predlogi za omilitev odplačevanja kreditov se:

— zmanjšuje obremenitev kliničnih bolnic v letu 1969 za odplačilo obratnega in sanacijskih kreditov in s tem omogoča pokritje celotnega deficita 1968;

— raztegne obremenitev odplačevanja obratnega in sanacijskih kreditov na daljšo in objektivno sprejemljivejše obdobje (na 8 let);

— vsa kreditna obveznost kliničnih bolnic enakomerno porazdeli na vsa leta (od 1969 do 1977).

Z modifikacijo kreditnih pogojev se kliničnim bolnicam omogoča likvidno poslovanje v letošnjem in prihodnjih letih.

V skladu s predlagano spremembo sanacijske pogodbe je tudi predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani (Ur. list SRS, št. 20/68). Ta sprememba je posledica podaljšanih kreditnih rokov, odobrenih kliničnim bolnicam, in obveznosti SR Slovenije, ki bo morala kreditni banki in hranilnici v Ljubljani izpolniti odplačilne pogoje po kreditni pogodbi, tj. v prvih letih (do leta 1972) z večjo udeležbo pri vračanju kredita, medtem ko bodo od leta 1973 dalje vračale kredite klinične bolnice same.

Republiški in socialno-zdravstveni zbor Skupščine SR Slovenije sta bila obveščena o predlaganih spremembah sanacijske pogodbe in odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani ter sta jih v načelu potrdila. Prav tako se s predlaganimi spremembami strinja tudi republiški sekretariat za finance.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 11. 6. 1969, št. 402-125/69.

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 19. 6. 1969, št. 402-125/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 18. 6. 1969, št. 402-125/69.

PREDLOG ODLOKA

o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Slovenji za leto 1969

1. Devize, ki so na podlagi zakona o zagotovitvi deviz družbeno-političnim skupnostim, zavodom, družbenim organizacijam in civilnim pravnim osebam (Uradni list SFRJ, št. 13-180/69) določene za potrebe SR Slovenije za leto 1969 v znesku 17 740 195 din — od tega 55 % v konvertibilnih valutah, 45 % pa v nekonvertibilnih valutah — se lahko uporabijo za neblagovna in blagovna plačila republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti ter civilnih pravnih oseb, in sicer:

a) za neblagovna plačila . . . . . 2 375 700 din
od tega:
v konvertibilnih valutah . . . . . 2 085 800 din
v nekonvertibilnih valutah . . . . . 289 900 din

b) za blagovna plačila . . . . . 5 957 600 din
od tega:
v konvertibilnih valutah . . . . . 5 165 500 din
v nekonvertibilnih valutah . . . . . 792 100 din

Od skupnega zneska deviz iz prvega odstavka te točke se izloči . . . . . 9 406 895 din
od tega:
v konvertibilnih valutah . . . . . 2 505 805 din
v nekonvertibilnih valutah . . . . . 6 901 090 din
za kritje nepredvidenih in premalo predvidenih izdatkov (devizna rezerva)

O uporabi sredstev republiške devizne rezerve odloča: republiški sekretar za finance, če znaša zahtevek do 1500 dinarjev; izvršni svet Skupščine SR Slovenije, če znaša zahtevek nad 1500 dinarjev.

2. V posebnem pregledu, ki je sestavni del tega odloka, so določeni najvišji zneski konvertibilnih in nekonvertibilnih deviz za posamezne namene in uporabnike deviznih sredstev (nosilci deviznih planov).

3. Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969 se daje tako pozno zato, ker je bil zakon o zagotovitvi deviz družbeno-političnim skupnostim, zavodom, družbenim organizacijam in civilnim pravnim osebam (Ur. list SFRJ, št. 13/69) objavljen šele 27. marca 1969. Narodna banka pa je v skladu z 2. členom omenjenega zakona ugotovila višino deviz, ki pripadajo SR Sloveniji, šele z dopisom z dne 3. aprila 1969.

Po zakonu o zagotovitvi deviz družbeno-političnim skupnostim, zavodom, družbenim organizacijam in civilnim pravnim osebam lahko porabijo socialistične republike do 0,5 % deviz, doseženih z izvozom blaga in storitev z njenega območja.

Po podatkih glavne centrale Narodne banke je znašal devizni priliv v SR Sloveniji v letu 1967, na podlagi katerega se v letu 1969 določajo devizna sredstva po omenjenem zakonu, 3 548 039 000 din, 0,5 % od tega zneska pa znaša 17 740 195; to je najvišji dopustni znesek deviznih sredstev, v okviru katerega lahko SR Slovenija razporedi v letošnjem letu devize posameznim uporabnikom.

Doslej se je določala višina deviznih sredstev za republike po posebnem ključu. Po takem izračunu je znašala devizna kvota SR Slovenije v 1968. letu

15 142 500 din. V tem znesku je vsebovano tudi 8 800 000 din deviznih sredstev za potrebe manjšinskih organizacij v Italiji in Avstriji, kar bo v letu 1969 krila federacija iz svoje devizne rezerve.

Ob upoštevanju tega so republiška devizna sredstva v letu 1969 večja nasproti letu 1968 za 11 397 695 din ali za 180 %.

Navedeni zvezni zakon določa, da se lahko devizna sredstva uporabljajo glede vrste deviz v sorazmerju s tisto vrsto, ki je bila v posamezni republiki z izvozom dosežena. V letu 1969 pa smejo republike izkoristiti posamezne vrste deviz v tistem razmerju, v kakršnem so bile dosežene z izvozom blaga in storitev iz Jugoslavije v letu 1967.

Ugotovljeno je bilo, da je bilo razmerje med konvertibilnimi valutami in drugimi valutami v 1967. letu 55 % proti 45 %.

Iz tega izhaja, da je od skupnega zneska deviz 17 740 195 din možno porabiti v konvertibilnih valutah 9 757 105 din, v drugih valutah pa 7 983 090 din.

S predlogom odloka je predvidena poraba celotnega deviznega zneska, ki se dobi z upoštevanjem 0,50 % deviznega priliva, doseženega z izvozom blaga in storitev v naši republiki.

Za nosilce deviznih planov se predlaga:

a) za neblagovne devize		
v konvertibilnih valutah . . .	2 085 800 din	
v ostalih valutah	289 900 din	2 375 700 din
b) za blagovne devize		
v konvertibilnih valutah	5 165 500 din	
v ostalih valutah	792 100 din	5 957 600 din

Republiška devizna rezerva pa je predvidena

v skupnem znesku . . . . . 9 406 895 din

od tega:

v konvertibilnih valutah	2 505 805 din
v drugih valutah	6 901 090 din

Predlogi uporabnikov deviz so znašali skupno . . . . 11 171 327 din

in sicer

a) za neblagovne devize		3 124 319 din
v konvertibilnih valutah . . .	2 834 326 din	
v ostalih valutah	289 993 din	
b) za blagovne devize		8 047 010 din
v konvertibilnih valutah	7 254 867 din	
v ostalih valutah	792 143 din	

Za plačila v konvertibilnih valutah je predlaganih

skupno . . . . . 10 089 193 din

v ostalih valutah pa . . . . . 1 082 136 din

Predlagane zneske konvertibilnih valut je bilo potrebno znatno krčiti, saj razpolaga republika le z 9 757 105 din teh valut, medtem ko je bil znesek nekonvertibilnih valut v celoti sprejet (razen zaokrožitev).

V naši republiki je poraba klirinških deviz iz leta v leto manjša. Za porabo neblagovnih deviz za klirinška območja podatkov sicer ni, ker pri neblagovnih devizah doslej ni bilo potrebno voditi evidence o porabi po vrstah deviz. Nosilci deviznih planov pa so v letu 1968 od skupnega zneska blagovnih deviz 3 434 243 din porabili v konvertibilnih valutah 3 392 599 din in le 41 644 din v drugih valutah.

Vse kaže, da se tudi v letu 1969 situacija glede tega ne bo bistveno spremenila, kar je razvidno tudi iz zahtevkov nosilcev.

Od razpoložljivih 7 983 090 dinarjev nekonvertibilnih valut ostane nerazporejenih 6 901 090 dinarjev, ki so predvideni v republiški devizni rezervi. V primeru, da bi bile te vrste deviz razporejene na posamezne nosilce deviznih planov, bi bili devizni zneski porabnikov deviz navidezno zelo visoki, porabljene pa te devize ne bi bile. Zato je primerneje, da ostanejo te devize zadržane v rezervi.

Iz priloženih predlogov je razvidno, da je predlagani znesek neblagovnih deviz nosilcev deviznih planov večji nasproti planu 1968 za 43 %, nasproti porabi v letu 1968 pa za 48 %. Odstotek povečanja je sorazmerno visok, upoštevati pa je bilo potrebno zlasti pri porabnikih s področja znanosti večja sredstva za udeležbo na mednarodnih kongresih in za strokovno izpopolnjevanje kadrov. Na tako povečanje so nekoliko vplivala tudi znatno večja sredstva, ki so predlagana za plačilo priznavalnin našim zaslužnim političnim in kulturnim delavcem v zamejstvu (od 370 000 v letu 1968 na 520 000 din v letu 1969). Nadalje se predlaga nov nosilec deviznih sredstev, in sicer cestni sklad SRS, ki mu je potrebno zagotoviti zaradi priprav načrtov za graditev novih cest devize. Nekoliko pa so vplivali na tako visok odstotek povečanja tudi v celoti sprejeti predlagani zneski nekonvertibilnih valut.

Predvidene neblagovne devize so namenjene predvsem za razna službena potovanja, udeležbo na mednarodnih kongresih in posvetovanjih, za študijska potovanja, strokovna izpopolnjevanja in za plačilo štipendij kulturnim in znanstvenim delavcem ter za plačilo priznavalnin.

Predlagana poraba blagovnih deviz je za 77 % večja nasproti planu 1968 in za 73 % večja nasproti porabi v letu 1968. Znatno se poveča predlagani devizni znesek republiškega sekretariata za urbanizem zaradi nakupa Aviographa (143 800 din) za Geodetski zavod SRS za izvajanje geodetskih del republiškega pomena.

Tudi predlagani znesek republiškega sekretariata za prosveto in kulturo je nasproti letu 1968 znatno večji, in sicer zaradi deviz, ki jih je potrebno zagotoviti po odloku o finančnem programu za rekonstrukcijo odra drame SNG v znesku 275 000 din. V predlaganem znesku republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo je poleg deviz za redno opremljanje zdravstvenih zavodov v SR Sloveniji predvideno 217 000 din za dokončno plačilo aparatur za zmrzovanje krvne plazme.

Predvidena devizna kvota zavoda SRS za statistiko pa zajema tudi sredstva za odplačilo elektronskega računalnika v znesku 498 000 din po odloku o finančnem programu. Za povezavo UNIVAC z električnim računalnikom pa je predvideno 562 500 din.

Znatno povečanje je predvideno tudi pri blagovnih devizah Slovenske akademije znanosti in umetnosti zaradi nabave stroja za kopiranje matric za kartografski zavod (21 875 din).

Za blagovne devize je priložen pregled razdelitve na posamezne uporabnike in razčlenitve teh deviz po namenu.

Iz predlaganega zneska konvertibilnih valut republiške devizne rezerve je potrebno predvsem zagotoviti:

1. za plačilo zdravljenja socialnih zavarovancev v tujini . . . . . okoli 300 000 din
2. za potrebe občin . . . . . okoli 200 000 din
3. za druge potrebe, med njimi tudi za potrebe republiških organov, ki niso nosilci deviznih planov . . . . okoli 950 000 din
4. za nepredvidene in premalo predvidene potrebe okoli 1 055 805 din

Za zdravljenje socialnih zavarovancev v tujini ni mogoče vnaprej predvideti potrebnih deviz, ker je poraba deviz za te namene vsako leto drugačna (v 1968. letu 200 000 din, poraba v letu 1969 pa že doslej 146 000 din).

Za potrebe občin naj bi bila devizna sredstva predvidena v rezervi, ker večina občin že nekaj let ni vlagala deviznih zahtevkov; nekatere občine porabijo minimalne devizne zneske in ne bi kazalo predvideti zanje deviznih kvot. Le posamezne občine (Gorica, Koper, Kranj in Maribor) imajo nekoliko večje devizne zahtevke. Zato predlagamo, da bi se devizna sredstva za občine dodeljevala na osnovi njihovih občasnih zahtev iz devizne rezerve.

Nekateri republiški upravni organi (zavod SRS za statistiko, zavod SRS za planiranje in drugi) niso predvideni kot nosilci deviznih planov. Zato je tudi za njihove potrebe umestno predvideti sredstva v devizni rezervi.

Glede razpolaganja s sredstvi republiške devizne rezerve predlagamo, da zaradi enostavnejšega in hitrejšega poslovanja odobrava zahtevke do 1500 dinarjev republiški sekretar za finance, izvršni svet Skupščine SRS pa bi odobraval zahtevke, ki znašajo nad 1500 dinarjev.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 20. 6. 1969, št. 43-11/69.

Odbor za finance gospodarskega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 43-11/69.

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 43-11/69.

Skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 7. 7. 1969, št. 43-11/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 18. 6. 1969, št. 43-11/69.

PREDLOG SKLEPA IN PRIPOROČILA

za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969

Na podlagi amandmaja VII k ustavi Socialistične republike Slovenije sta republiški zbor in gospodarski zbor sprejela

sklep in priporočilo

za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969

Skupščina SR Slovenije je razpravljala o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju začrtane ekonomske politike v prvih mesecih leta 1969 ter

ugotovila

1. V letu 1969 se stopnjuje hitra rast gospodarske aktivnosti iz preteklega leta. Na takšno gibanje so vplivali predvsem ukrepi za poživitev gospodarske aktivnosti, sprejeti v letu 1968, deloma pa tudi konjunktura na mednarodnih tržiščih. Doseženi so ugodnejši rezultati poslovanja gospodarskih organizacij, ki se kažejo

— v izboljšanju poslovnih rezultatov, zlasti pa v povečani realizaciji dohodka;

— v intenzivnejšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, večji zaposlenosti in povečani produktivnosti;

— v hitrejšem prilagajanju strukturnim spremembam in zahtevam po kvaliteti na tržišču;

— v dinamičnem naraščanju izvoza na zahtevnejša tržišča.

Ti ugodnejši rezultati omogočajo v SR Sloveniji uresničitev predvidene politike na področju splošne porabe, začrtane z resolucijo o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969.

2. Ob navedenih ugodnih rezultatih pa se ne izpolnjujejo nekateri bistveni cilji ekonomske politike, začrtani v resoluciji o temeljih gospodarske politike za leto 1969, ki jo je sprejela zvezna skupščina ter v resoluciji o osnovah ekonomske politike v letu 1969 v zvezi z izvajanjem načel družbenega plana razvoja SR Slovenije v letih 1966—1970, med njimi zlasti zahteva po dinamični gospodarski rasti ob stabilnih pogojih na tržišču in uravnovešeni plačilni bilanci.

V gospodarstvu postaja kljub sedanji konjunkturi in porastu kreditov ter kupne moči nelikvidnost problem, ki že zaviralno vpliva na gospodarsko rast, in tudi povzroča nestabilnost gospodarskih gibanj.

Problem nelikvidnosti je značilen za gospodarsko območje celotne države in ne le za posamezne republike. Zato je potrebno z enotno politiko odstraniti vsa žarišča nelikvidnosti, ki nastajajo zaradi:

— nepokritih investicijskih obvez federacije in drugih družbeno-političnih skupnosti, kakor tudi gospodarskih organizacij, glede na to, da investicije presegajo dejansko razpoložljiva sredstva;

— naraščanja nekritih izgub gospodarskih organizacij;

— naraščanje dolgov družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti do gospodarstva, ker njihova potrošnja presega s proračuni in finančnimi načrti predvidene izdatke.

Nestabilne pogoje gospodarjenja pa povzroča tudi naraščanje celotne porabe, ki se kaže v strukturnih neskladnostih med ponudbo in povpraševanjem ter v intenzivnejšem naraščanju cen in življenjskih stroškov kot v preteklem letu.

Negativni pojavi, do katerih je prišlo zaradi prekomernega delovnja ukrepov za poživitev gospodarstva, so bili še potencirani, ker so bili lani na področju gospodarskega in še posebej zunanjetrgovinskega sistema sprejeti številni ukrepi, ki so vodili k zapiranju jugoslovanskega tržišča. Tako je prišlo v gospodarskih gibanjih do pojavov monopolizacije in kartelizacije trga, do neupravičenih pritiskov za povečanje cen in za restriktivni uvozni režim ter do pretiravanj pri carinski zaščiti. Na takšne pojave so v precejšnji meri vplivali tudi nekateri samoupravni dogovori, ki so bili sklenjeni z namenom, da se prepreči konkurenca na tržišču.

3. Hitrejše naraščanje osebnih dohodkov kot to dopušča realna rast gospodarstva, omogoča naraščanje dohodkov družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti, katerih izvirni dohodki se oblikujejo iz prispevkov od osebnega dohodka. S tem se ustvarjajo možnosti za povečanje splošne porabe nad predvideno ravnijo za leto 1969. Ker je to eden od faktorjev nestabilnosti je treba obseg splošne porabe zadržati v prvotno predvidenih okvirih.

Glede na navedene ugotovitve o gospodarskih gibanjih v letu 1969 in da se zagotovi dosledno uresničevanje ekonomske politike, ki je bila določena tako v resoluciji o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje temeljih gospodarske politike za leto 1969 in da se realizirajo načela vsebovana v resoluciji o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969 Skupščina SR Slovenije

I. zavzema naslednja stališča:

Da se zagotovi enotna gospodarska politika, ki naj odstrani vsa žarišča nelikvidnosti, ki nastajajo zaradi nepokritih investicijskih obvez, naraščanja nekritih izgub gospodarskih organizacij in naraščanja dolgov družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti do gospodarstva, je potrebno, da zvezna skupščina podvzame ukrepe, ki bodo zagotovili:

— da se odločno odkloni vsaka zahteva, ki ni v skladu s sprejetimi stališči resolucije o gospodarski politiki in ukrepih za nadaljnje uresničevanje družbenega plana za razvoj Jugoslavije od leta 1966 do leta 1970;

— da se v stabilizacijske ukrepe vključijo vse družbeno-politične skupnosti ter samoupravni nosilci družbenoekonomskega razvoja;

— da se odpravijo žarišča nestabilnosti, pri čemer pa ti ukrepi ne bi smeli imeti globalno restriktiven značaj, temveč morajo biti usmerjeni in osredotočeni samo na odpravo točno ugotovljenih žarišč nestabilnosti;

— da se preneha s toleriranjem finančne nedisciplne; vrstni red pri poravnavi obveznosti pa spremeni tako, da bodo prvenstveno zaščiteni interesi upnikov;

— da se bodo izvajale investicije na vseh nivojih le v obsegu dejansko ustvarjenih sredstev;

— da se bodo presežki dohodkov sredstev zveznega proračuna izločili iz proračunske potrošnje v letošnjem letu in se porabili v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva.

II. priporoča:

Gospodarske organizacije naj se vključijo v stabilizacijske napore družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti in naj v skladu s smernicami resolucije o osnovah ekonomske politike v zvezi z izvajanjem načel družbenega plana razvoja SR Slovenije v letih 1966—1970 podvzemajo ukrepe, da bodo osebni dohodki v naslednjem obdobju naraščali počasneje od rasti produktivnosti dela. Pri delitvi dohodka naj gospodarske organizacije zato upoštevajo načela gospodarnosti in povečani dohodek namenijo predvsem za izboljšanje likvidnosti poslovanja in za nadaljnji razvoj.

Ker nadaljnja rast osebnih dohodkov v gospodarstvu in povečani razkorak v primerjavi z osebnimi dohodki na drugih področjih spodbuja nove zahteve za pokrivanje potreb na področju splošne porabe, je treba take težnje, ki bi lahko povzročile v prihodnjem letu nove obremenitve gospodarstva, preprečiti.

Gospodarske organizacije naj nakazano politiko delitve realizirajo z nadaljnjo izpopolnitvijo sistema notranje delitve s samoupravnimi dogovori njihovih asociacij, sindikatov in družbeno-političnih skupnosti.

III. nalaga:

Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, naj za uresničitev načel temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah predloži ukrepe, ki bodo zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije sta na skupni seji dne 8. julija 1969 obravnavala aktualna gospodarska gibanja in izvajanje ekonomske politike v letu 1969.

Razprava je temeljila na naslednjih gradivih:

— pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, ki sta ga izdelala republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za plan ter

— informacija o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji in

— predlog sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969, ki jih je Skupščini SR Slovenije poslal v obravnavo izvršni svet.

V razpravi sta odbora upoštevala tudi mnenja in stališča odborov za proizvodnjo in blagovni promet republiškega in gospodarskega zbora.

Člani obeh odborov so v splošni razpravi soglašali z oceno, ki je podana v materialih glede pozitivnih elementov v gibanju gospodarstva. Pri tem so bili zlasti omenjeni: boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, večja zaposlenost in povečana produktivnost, hitrejše prilagajanje zahtevam domačega in tujega tržišča ter povečanje izvoza zlasti na konvertibilno področje. Omenjeni elementi so značilni za gibanja v merilu cele države, še posebej pa za gospodarstvo na območju Slovenije.

Kljub pozitivnim rezultatom, ki se kažejo v gospodarstvu v zadnjem obdobju, pa so člani odbora opozorili na kritičen položaj, ki lahko nastane zaradi

nekaterih negativnih tendenc, ki spremljajo ta gibanja. Poslanci so menili, da imajo nekateri pojavi takšne značilnosti, ki so bile karakteristične za obdobje pred reformo. Tendence nestabilnosti so se pojavile že v preteklem letu, ko se je prešlo na politiko oživljanja gospodarstva in so bili sprejeti nekateri zvezni ukrepi, ki so sprožili tudi procese, ki so nasprotni ciljem ekonomske politike začrtanim v resoluciji o temeljih gospodarske politike za leto 1969, ki jo je sprejela zvezna skupščina ter v resoluciji o osnovah ekonomske politike v letu 1969 v zvezi z izvajanjem načel družbenega plana razvoja SR Slovenije v letih 1966—1970. Omenjene tendence se zlasti kažejo v poslabšanju likvidnosti delovnih organizacij in v finančni nedisciplini vseh dejavnikov, v naraščanju cen, v porastu življenjskih stroškov, v hitrem naraščanju vseh oblik potrošnje, zlasti investicijske, v nesorazmernem porastu osebnih dohodkov v gospodarstvu, zlasti tistih grupacij, ki uživajo določen monopolni ali izjemni položaj, ki izvira iz raznih administrativnih ukrepov, ki so bili uvedeni v gospodarski sistem, kakor tudi v poslabšanju plačilne bilance, ki je posledica pretiranega uvoza in administrativnega podpiranja izvoza na kredit.

V razpravi je bilo opozorjeno, da je v materialih podana dokaj realna ocena o posledicah negativnih pojavov, premalo pa so podčrtani vzroki, ki so negativno vplivali na gospodarsko stabilnost. Pri tem je bilo poudarjeno, da ima republika glede odpravljanja teh vzrokov razmeroma majhen manevrski prostor, saj večina vzrokov izvira iz relativno še vedno nizke proizvodnje in izvoza ter nenehnega pritiska ne dovolj razvitih gospodarskih struktur in pritiskov posameznih grupacij, ki imajo le v nestabilnih razmerah možnosti za svoj nadaljnji obstoj.

Člani odborov so zahtevali, da bi bilo potrebno zvezne organe obvestiti o stališčih SR Slovenije, da je v naslednjem obdobju iskati rešitve predvsem v odpravljanju vzrokov nestabilnosti in nelikvidnosti gospodarstva in da ne ustrezajo nekateri predlagani ukrepi, ki se pripravljajo v merilu federacije, med katere sodijo radikalne omejitve uvoza, omejevanje pravic iz uporabe retencijske kvote in deviznega dela amortizacije itd. Ti ukrepi namreč vodijo k zapiranju jugoslovanskega tržišča in ki v bistvu pospešujejo negativne procese.

Poslanci so ugotovili, da so pod vplivom gospodarske ekspanzije in povečanih življenjskih stroškov, deloma pa tudi zaradi povečanega zaposlovanja, močno porasla izplačila za osebne dohodke, s tem v zvezi pa tudi dohodki družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti. Ker se iz prispevkov od osebnega dohodka iz delovnega razmerja v veliki meri formirajo sredstva za splošno porabo, so ta sredstva porastla več kot je bilo predvideno za leto 1969 z resolucijo o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969.

Po mnenju članov odborov je splošno porabo nujno potrebno obdržati v predvidenih okvirih bilance sredstev za splošno porabo za leto 1969. Zato se naj v ta prizadevanja vključijo poleg republike tudi vse ostale družbeno-politične skupnosti ter samoupravni nosilci družbenega razvoja. Pri tem je bilo poudarjeno, da je nujno potrebno tudi paralelno ukrepanje na nivoju federacije in ostalih republik, ker bi sicer napori v danih jugoslovanskih razmerah ne imeli zaželenih učinkov. Zato so poslanci podprli predlog zveznega izvršnega sveta glede izločitve presežkov dohodkov iz zveznega proračuna, ki se naj ne uporabijo za povečanje proračunske potrošnje v letošnjem letu.

Da bi se zagotovilo dosledno izvajanje že v letu 1968 sprejete ekonomske politike, je po mnenju večine poslancev potrebno glede politike proračunske potrošnje in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti:

— zagotoviti dosledno izvajanje določila zakona o republiškem proračunu za leto 1969, po katerem naj se vsi presežki republiškega proračuna vložijo v rezervni sklad in porabijo za intervencije v gospodarstvu;

— da občinske skupščine imobilizirajo in vnesejo v svoje rezervne sklade vse dohodke nad predvideno ravnijo, ki je bila določena v proračunih;

— da samoupravne skupnosti svoje izdatke omejijo na raven, ki so jo programirale na začetku leta, presežke dohodkov pa vnesejo v svoje rezervne sklade;

— da izvršni svet spremlja proračunsko potrošnjo in potrošnjo skladov samoupravnih skupnosti ter v primeru, če ugotovi, da občinske skupščine in samoupravne skupnosti predloženo proračunsko politiko glede izločanja presežkov dohodkov v rezervne sklade ne izvajajo, predloži Skupščini SR Slovenije ukrepe, s katerimi se bo zagotovilo obvezno izločanje presežnih sredstev v njihove rezervne sklade.

Glede uporabe proračunskih presežkov, ki naj jih občinske skupščine in samoupravne skupnosti odvedejo v rezervne sklade, pa so bila izražena različna mnenja od tega, da se naj presežke občinskih proračunov uporabi v letu 1970 le za intervencije v gospodarstvu in da se bodo presežki dohodkov samoupravnih skupnosti upoštevali pri načrtovanju njihovih izvirnih dohodkov za leto 1970, pa do mnenja, da naj se glede razpolage s temi sredstvi sklepa šele ob koncu leta, ko bo znan dejanski obseg presežkov dohodkov.

Vzporedno s predvidenimi stabilizacijskimi ukrepi družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti so poslanci menili, da naj tudi gospodarske organizacije v delitvi dohodka upoštevajo načela gospodarnosti in povečani dohodek namenijo predvsem za izboljšanje likvidnosti in za nadaljnji razvoj, ker se bodo v primeru prekomernega porasta osebnih dohodkov v gospodarstvu v prihodnjem letu pojavile vzporedne zahteve za pokrivanje povečane splošne porabe. To pa bi povzročilo v nasprotju s sprejetimi sklepi ponovno povečanje obremenitve gospodarstva.

Poslanci so poudarili, da naj izvršni svet zagotovi aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov v delovnih organizacijah in predloži tudi ustrezne ukrepe.

Odbora sta obravnavala tudi pismo izobraževalne skupnosti SR Slovenije, ki se nanaša na predvidene ukrepe o imobilizaciji presežkov sredstev skladov izobraževalnih skupnosti nad predvidenimi in na to, da se po njegovem mnenju ne sme odvzeti ali blokirati teh sredstev. Člani odbora se niso strinjali z mnenjem izobraževalne skupnosti SR Slovenije, ker so menili, da je tako stališče v danih razmerah nesprejemljivo.

Odbora sta sklenila, da naj posebna delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov vseh odborov skupščine, ki so obravnavali to problematiko, pripravi osnutek stališč, ki naj bi jih Skupščina SR Slovenije sprejela v zvezi z aktualnimi gospodarskimi gibanji in izvajanjem ekonomske politike v letu 1969.

Odbora menita, da je potrebno glede politike proračunske potrošnje in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti, kakor tudi glede usmerjanja in uresničevanja ekonomske politike v letu 1969 sprejeti ustrezne skupščinske akte, ki jih bosta predložila pristojnima zboroma Skupščine SR Slovenije v obravnavo.

Št.: 30-34/69

Ljubljana, 10. 7. 1969

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora je na seji dne 8. julija 1969 obravnaval pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, ki sta ga predložila Skupščini SR Slovenije republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za planiranje ter predlog sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969, ki ga je predložil Skupščini SR Slovenije njen izvršni svet.

Odbor se je na seji seznanil tudi z delovnima osnovama priporočil in sklepov za usmerjanje in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 in o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti SR Slovenije v letu 1969 ter s stališči izobraževalne skupnosti SR Slovenije o omejitvi splošne porabe.

Vsi pojavi nestabilnosti v gospodarstvu oziroma odstopanja od temeljnih načel gospodarske reforme so nastali predvsem zaradi tega, ker je narodna banka omogočila za poživitev gospodarstva prevelik porast denarne mase.

V razpravi o tem vprašanju je bilo omenjeno, da znaša iz leta 1968 izvirajoče povečanje denarne mase približno 18 %, medtem ko je bilo v letu reforme 22 %, po reformi pa približno 7 %. V državah s stabilnim gospodarstvom se povečuje denarna masa v bistveno manjšem obsegu in znaša letna stopnja inflacije le približno 3 %.

Ker temelji precejšen del porasta nominalnih osebnih dohodkov v gospodarstvu ob porastu življenjskih stroškov nad predvideno ravnijo — na inflaciji, temelji na tej v približno istem sorazmerju tudi naraščanje proračunskih dohodkov družbeno-političnih skupnosti in skladov samoupravnih skupnosti. Glede na to pomeni imobilizacija presežkov dohodkov oziroma izdatkov vsesplošne porabe na nivo, ki je bil programiran na začetku leta znižanje realnih osebnih dohodkov vseh delavcev in upokojencev, kateri se napajajo iz teh virov. To tudi pomeni delno odložitev uresničevanja sanacijskega programa republike na področju vzgoje in izobraževanja, zlasti še, če bi se celotni nominalni presežek dohodkov izobraževalnih skupnosti upošteval pri načrtovanju njihovih izvirnih dohodkov v letu 1970.

Neposreden vzrok za zamotano situacijo, v kateri se je znašla vsa splošna poraba, je tudi velik porast nominalnih osebnih dohodkov v gospodarstvu. Zato je nerazumljivo, da bi bili predvideni ukrepi skupščine usmerjeni v prvi vrsti le v odpravo posledic, ne pa njihovih vzrokov. Izražen je bil dvom v učinkovitost priporočila skupščine, naj gospodarske organizacije pri delitvi dohodka upoštevajo načelo gospodarnosti in povečani dohodek namenijo predvsem za izboljšanje likvidnosti poslovanja in za nadaljnji razvoj. Takšna priporočila je skupščina že sprejela, poleg tega pa je to splošno znano načelo gospodarske reforme. Če hkrati z imobilizacijo dohodkov za proračune in sklade ne bo zagotovljeno tudi normalnejše gibanje osebnih dohodkov v gospodarstvu, bodo restrikcijski ukrepi na področju splošne porabe reševanje problemov začasno samo odložili. Nujno pa se bodo ti čez daljše obdobje zopet pojavili v neprimerno bolj zaostreni obliki.

Opozorjeno je bilo, da so povečanje sklada nominalnih osebnih dohodkov povzročile le določene gospodarske panoge, v nekaterih pa se osebni dohodki niso bistveno povečali. Prav v takšnih panogah se bodo tako kot v vsej splošni porabi zaradi povečanja življenjskih stroškov ustvarjali pritiski za intervencijo družbenih sredstev. S tem v zvezi je bilo opozorjeno, da je velika nevarnost, da se bodo presežki dohodkov družbeno-političnih skupnosti, namenjeni za

intervencije v gospodarstvu, porabili v primeru kritja izgub tudi za osebne dohodke v gospodarstvu.

Ne glede na to so se člani odbora v načelu strinjali z imobilizacijo presežkov dohodkov družbeno-političnih skupnosti in sklepov samoupravnih skupnosti s tem, da se o porabi presežkov odloči na podlagi posebnih programov jeseni. Kar zadeva področje izobraževanja in vzgoje so nekateri člani podprli predlog, da bi del presežka dohodkov izobraževalnih skupnosti še letos porabil za materialne izdatke, ker so bila sredstva za te na začetku leta programirana na podlagi ocene porasta cen za 6 %, ter za investicije v osnovno šolstvo. Nekateri člani odbora so se od tega predloga distancirali, meneč, da bi bila takšna odločitev skupščine v tem aktu preuranjena. Tudi ni upravičena bojazen, da bi se ti dohodki prelili na druga področja.

Vsi člani odbora so bili mnenja, da pa bi odločitev skupščine, da se imobilizirana sredstva upoštevajo pri načrtovanju dohodkov v prihodnjem letu, dejansko že pomenila prejudic glede namembnosti teh sredstev.

Odbor je za poročevalca na seji republiškega zbora določil poslanca Ceneta Matičiča.

Št.: 30-34/69
Ljubljana, 9. 7. 1969

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora, ki so jo sestavljali podpredsednica zbora ter predsedniki in podpredsedniki stalnih odborov zbora, je na sestanku dne 7. julija 1969 obravnavala pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, ki sta ga izdelala republiški sekretariat za gospodarstvo in zavod SR Slovenije za planiranje ter predlog sklepov izvršnega sveta o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969, vključno z informacijo o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji. Hkrati s tem je bila skupina seznanjena tudi z delovno osnovo priporočila in sklepa z dne 3. julija 1969 o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969, ki naj bi ju sprejela republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti na skupni seji.

Skupina poslancev je ugotovila, da je prikaz o vzrokih za sedanji nestabilni položaj gospodarstva, kot izhaja iz predloženih gradiv, dokaj realen in točen; med vzroki so poslanci opozorili predvsem na kreditno-monetarne ukrepe, ki so bili sicer v lanskem letu upravičeni, kasneje pa povzročili neustrezno povečanje monetarnega volumna, ter na zviševanje osebnih dohodkov, česar prek samoupravnega sistema družbeno nismo dovolj obvladovali.

Po mnenju skupine poslancev je v gradivih dan prevelik poudarek porastu sredstev družbeno-političnih skupnosti in zlasti skladov samoupravnih skupnosti kot enem od vzrokov za pojave nestabilnosti. Primarni vzroki ter žarišča nestabilnosti so, kot ugotavlja predloženo gradivo, predvsem v samem gospodarstvu, v nelikvidnih delovnih organizacijah; to pa terja uvajanje stabilizacijskih ukrepov najprej v samem gospodarstvu. Predvideno zajemanje presežka sredstev splošne porabe v korist takih delovnih organizacij, ki ne poslujejo uspešno, je ukrep, ki ne zagotavlja uresničevanja reformnih teženj. Stabilizacijski ukrepi naj bi predvsem stimulirali uspešno delo ter nasprotno onemogočali slabo gospodarjenje.

Skupina poslancev je podprla sklepe izvršnega sveta o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969 kot tudi ukrepe, ki

jih izvršni svet predlaga za stabilizacijo ekonomskih gibanj, saj je stabilizacija v gospodarstvu osnovni pogoj za normalno rast vzgoje in izobraževanja, kulturnih dejavnosti ter raziskovalnega dela. Zato so prav ta področja bila vedno pripravljena razumeti finančne težave gospodarstva, saj opravljajo naloženo delo ob prenizko odmerjenih družbenih sredstvih, kar gre že na škodo uspeha.

Glede na to so poslanci z vso resnostjo opozorili na nesprejemljiv predlog priporočila, naj bi se v bilanci splošne porabe za leto 1970 vsi presežki dohodkov nad nominalno predvideno ravnijo upoštevali pri določanju izvirnih dohodkov občinskih proračunov in skladov samoupravnih skupnosti; predlagani ukrep predpostavlja nižanje deleža družbenih sredstev za področje vzgoje in izobraževanja, kulture in znanosti in s tem ne daje potrebnega zagotovila, da bo v letošnjem in prihodnjem letu mogoče uresničiti z družbenimi dogovori in sanacijskim programom sprejeto načrtno izboljševanje materialnega položaja šolstva, ki naj bo po stališčih in sklepih izvršnega sveta in skupščine zaključeno do konca leta 1970. S predlaganimi ukrepi bi najbolj prizadeli predvsem dejavnosti, ki so za inflacijske pojave najmanj krive.

Sredstva, ki se bodo morda natekla prek finančnega načrta izobraževalnih skupnosti (sedaj znaša dotok komaj 91 % glede na predvidevanja), naj bi se porabila namensko za pokritje najnujnejših materialnih potreb na področju vzgoje in izobraževanja v letošnjem letu, kar narekuje tudi sanacijski program, nikakor pa ne za dviganje osebnih dohodkov nad družbeno dogovorjeno višino.

Skupina poslancev je opozorila, da bo uresničevanje drugega dela sanacijskega programa v naslednjem letu vsekakor terjalo tudi za materialne izdatke dokaj večja sredstva, saj letos na področju vzgoje in izobraževanja pokrivamo komaj potrošnjo v višini iz leta 1968, povišano za 6 %, po realni vrednosti pa so sredstva manjša. Pri tem pa manjkajo sredstva za izredno nujna popravila šolskih zgradb, ni kritja za z zakonom predpisano amortizacijo, za obvezno strokovno izpopolnjevanje pedagoških kadrov ter predvsem za odpiranje novih oddelkov srednjih šol, kar resno zmanjšuje možnosti za nadaljnje šolanje nadarjene mladine.

S predvidenim znižanjem sredstev za splošno potrošnjo ne bo možno izpeljati sanacijskega načrta materialnih pogojev kulture, ki ga bo terjal zakon o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti in o financiranju kulturne dejavnosti, ki je v pripravi.

Skupina poslancev je dala vso podporo izvršnemu svetu pri zahtevah za dosego stabilizacije na ravni zveze, saj bi bili neuspešni in neučinkoviti kakršnikoli ukrepi te vrste le v republiškem merilu.

Pri obravnavi delovne osnove priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-politične skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 je skupina poslancev predlagala, naj bi se v 2. točki priporočila črtal izraz »izobraževalne skupnosti«, besedilo pa dopolnilo s tem, da izobraževalne skupnosti morebitne presežke nad predvidevanji finančnega načrta uporabijo po zaključnem računu namensko za kritje nujnih materialnih potreb, določenih s predpisi in družbenim planom; osebni dohodki na tem področju naj ostanejo v okvirih, določenih s sanacijskim programom.

Za svojega poročevalca je skupina poslancev določila podpredsednico zbora dr. Aleksandro Kornhauser.

Št.: 30-34/69

Ljubljana, 9. 7. 1969

Skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora je na sestanku dne 7. julija 1969 obravnavala problematiko v zvezi z gospodarskimi gibanji na osnovi naslednjih gradiv: pregled gospodarskih gibanj v letu 1969, sklepi izvršnega sveta o aktualnih gospodarskih gibanjih in izvajanju ekonomske politike v letu 1969 in informacija o posvetu pri izvršnem svetu o tekoči ekonomski situaciji. Odbor je obravnaval tudi delovno osnovo priporočila in sklepa o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnje skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969.

Skupina poslancev se je strinjala z oceno gospodarskih gibanj v letu 1969, ki izhaja iz predloženih materialov. Poudarila je, da kritičen ekonomski položaj terja sprejetje dolgoročnih in kratkoročnih ukrepov na vseh področjih in na vseh ravneh. Poslanci so še zlasti poudarili, da je treba posvetiti vso pozornost ukrepom, ki bodo odpravili vzroke, ki so privedli do dane situacije. Menili so, da so ti vzroki v samem gospodarstvu, le v manjši meri na področju splošne potrošnje, ki pa se je doslej v glavnem zadovoljivo vključila v izvajanje gospodarske in družbene reforme.

V razpravi so poslanci posvetili pozornost predvsem ukrepom, ki jih je treba sprejeti na področju splošne potrošnje. Poudarili so, da se je treba boriti proti naglim, nepremišljenim administrativnim ukrepom, ki v sebi lahko skrivajo negativne posledice, kar je praksa doslej že večkrat pokazala.

Ocenjujoč delovno zasnovo uvodoma omenjenega akta, ki naj bi ga Skupščina SR Slovenije sprejela, so poslanci menili, da niso v celoti sprejemljivi predlagani ukrepi, ker gre v bistvu za linearne ukrepe, medtem ko je potreben selektiven pristop po posameznih oblikah splošne porabe. Poslanci so se strinjali s predvidenim ukrepom, naj občinske skupščine in samoupravne skupnosti imobilizirajo vse dohodke, ustvarjene nad ravnijo, predvideno s proračuni oziroma finančnimi načrti za leto 1969 ter jih vnesejo v svoje rezervne sklade. Niso pa se strinjali s stališčem, naj bi občinske skupščine imobilizirana sredstva v letu 1970 uporabile le za intervencije v gospodarstvo. Menili so, da je treba občinskim skupščinam omogočiti, da ta sredstva lahko uporabijo tudi za intervencije na področju družbenih služb. Poslanci so namreč opozorili na težaven položaj nekaterih družbenih služb v posameznih občinah in na neizpolnjevanje zakonitih obveznosti občin na področju splošne potrošnje. Tako npr. številne občine niso mogle realizirati vseh svojih obveznosti do zdravstvene preventive in do sanacije zavodov, katerih ustanovitelj so. Kritičen ekonomski položaj pa terja, da se ta imobilizirana sredstva uporabijo predvsem za intervecije v gospodarstvo, seveda po posebnem programu, ki ga sprejme občinska skupščina.

Poslanci so bili odločno proti predlogu, naj bi se imobilizirana sredstva samoupravnih skupnosti (izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev) upoštevala pri načrtovanju izvirnih dohodkov za leto 1970. Poudarili so, da je že z zakoni rešeno vprašanje namenske porabe sredstev rezervnih skladov. V pokojninskem zavarovanju se presežna sredstva izločajo v valorizacijsko in varnostno rezervo, v zdravstvenem zavarovanju pa rezerve skladov zdravstvenega zavarovanja služijo za kritje primanjkljajev, lahko pa se tudi dajejo za razširjeno reprodukcijo v zdravstvu. Poslanci so pri tem opozorili, da so rezerve tako v pokojninskem kot v zdravstvenem zavarovanju minimalne in da doslej republika niti ni sprejela predpisa o obveznem minimumu rezerv prav iz razloga, ker bi spričo uveljavljenega limita teh predpisov ne mogli izpolnjevati. Nadalje je bilo poudarjeno, da je položaj po posameznih komunalnih skupnosih

zelo različen, da so se nekatere komunalne skupnosti zaradi limitirane stopnje osnovnega prispevka znašle v izredno težavnem položaju, da so nekatere programirale porast osebnega dohodka znatno izpod republiškega poprečja, da se je v nekaterih skupnostih povečalo število zavarovancev nad predvidenim porastom in s tem tudi predvideni izdatki za zdravstveno varstvo. Glede rezerve v pokojninskem zavarovanju so poslanci poudarili, da je le-ta nujna, ker bo treba v prihodnjem letu valorizirati pokojnine glede na porast življenjskih stroškov v letošnjem letu in ker moramo nadaljevati z usklajevanjem starih in novih pokojnin, o čemer je skupščina zavzela že jasno stališče.

Poslanci so poudarili, da v sedanjem momentu ni mogoče sprejeti nikakršnih odločitev glede porabe imobiliziranih sredstev samoupravnih skupnosti. Do konca leta je treba vsestransko in temeljito proučiti položaj po posameznih samoupravnih skupnostih ter na to sprejeti najustreznejše rešitve, ki jih bo narekoval položaj na posameznih področjih splošne potrošnje.

V razpravi je bilo opozorjeno, da je treba še posebej proučiti položaj v tistih komunalnih skupnostih, kjer je s pogodbami, sklenjenimi med skupnostmi in zdravstvenimi zavodi predvideno, da zdravstveni zavodi participirajo v določenem odstotku na celotnem dohodu sklada zdravstvenega zavarovanja. Po mnenju poslancev je treba ustrezno revidirati pogodbe in vztrajati na izdatkih sklada, predvidenih s finančnim načrtom.

Za poročevalca na seji zbora je bil določen poslanec dr. Bojan Špicar.

Št.: 30-34/69
Ljubljana, 9. 7. 1969

PREDLOG SKLEPA IN PRIPOROČILA

o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969

Na podlagi amandmaja VII k ustavi SR Slovenije sta republiški zbor in enotni zbor delovnih skupnosti sprejela

sklep in priporočilo

o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969

Rast gospodarske aktivnosti v nestabilnih pogojih na tržišču in porast osebnih dohodkov v letošnjem letu imata za posledico prekomerno naraščanje proračunskih dohodkov in dohodkov skladov samoupravnih skupnosti. Da se zagotovi dosledno izvajanje intencij resolucije o osnovah ekonomske politike v zvezi z izvajanjem načel družbenega plana razvoja SR Slovenije v letih 1966–1970 in resolucije o družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe v letu 1969, Skupščina SR Slovenije

I. zavzema naslednje stališče:

Določbo 3. člena zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1969, da se vsi dohodki, ki bi presegli v proračunu predvidene zneske, uporabijo v letu 1970

za intervencije v gospodarstvu po posebnem programu, ki ga potrdi Skupščina SR Slovenije, je treba dosledno izvršiti. Republiški organi in drugi nosilci sredstev, ki se financirajo iz republiškega proračuna, se morajo zato držati v proračunu predvidenih dohodkov in izdatkov in ne morejo računati na kakršenkoli rebalans proračuna zaradi večjega dotoka sredstev.

II. priporoča:

1. Občinske skupščine naj vse dohodke nad previdено ravnijo, ki je bila določena v proračunih, imobilizirajo, vnesejo v svoje rezervne sklade in jih uporabijo v letu 1970 za zmanjšanje obremenitev gospodarstva.

2. Samoupravne skupnosti (izobraževalne skupnosti, skupnosti socialnega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva, skupnosti za zaposlovanje delavcev) naj svoje izdatke v letu 1969 omejijo na raven, programirano v začetku leta — presežkov dohodkov, za kolikor presegajo mesečno kumulativno dinamiko, pa naj ne trošijo, temveč naj jih sproti vnašajo v poseben rezervni sklad, naložen na posebni račun pri SDK.

O uporabi teh sredstev bo odločeno pri sprejemanju družbenoekonomskih izhodiščih za oblikovanje dohodkov in kritje potreb splošne porabe za leto 1970.

3. Občinske skupščine in samoupravne skupnosti naj sprejmejo sklepe o imobilizaciji presežnih sredstev v smislu 1. in 2. točke teh priporočil najkasneje do konca meseca septembra 1969.

Do istega roka naj komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev in zdravstveni zavodi, ki imajo v pogodbah o izvajanju zdravstvenega varstva določeno, da participirajo zdravstveni zavodi v določenem odstotku na celotnem dohodku sklada, revidirajo te pogodbe in jih prilagodijo načelu iz druge točke tega priporočila.

III. nalaga:

izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije:

— da za uresničitev načel temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah predloži ukrepe, ki bodo zagotovili aktivnejšo usmerjevalno vlogo republike na področju delitvenih odnosov in oblikovanja osebnih dohodkov;

— da spremlja izvajanje priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in o potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 ter v primeru, da ugotovi, da občinske skupščine in samoupravne skupnosti priporočila ne izvajajo, predloži Skupščini SR Slovenije ustrezne ukrepe.

Št.: 30-38/69

POROČILO

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 na svoji 7. seji dne 16. julija 1969.

Komisija k predlogu sklepa in priporočila ni imela načelnih pripomb, pri obravnavi njegovega besedila pa je predlagala naslednji amandma:

V prvem odstavku 2. točke priporočil naj se besede »programirano v začetku leta« nadomestijo z besedami »določeno v začetku leta s finančnimi načrti«.

Sprememba je potrebna zato, ker po pojasnilu predstavnikov predlagatelja ni mišljena raven izdatkov, ki so jo samoupravne skupnosti v začetku leta programirale v svojih zahtevah do družbeno-političnih skupnosti, ampak raven izdatkov, ki je določena v finančnih načrtih samoupravnih skupnosti.

Št.: 30-38/69
Ljubljana, 16. 7. 1969

PREDLOG ZAKONA

o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968

1. člen

Sprejme se zaključni račun o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1968.

2. člen

Dohodki so bili doseženi in razporejeni po bilanci proračuna za leto 1968 takole:

	dinarjev
skupni dohodki	498 260 081 90
skupna razdelitev dohodkov	492 144 351 84
presežek po zaključnem računu	6 115 730 06

3. člen

Presežek dohodkov proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1968 v znesku 6 115 730 06 dinarjev se razporedi takole:

— do zneska din 4 milij. za vračilo za v letu 1968 pobrane komunalne takse na cestna motorna vozila v zasebni lastnini;

— do zneska 2 115 730 06 skladu B. Kidriča za geološke raziskave svinca in cinka.

4. člen

Ta zakon začne veljati z dnem objave v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

I. SPLOŠNO

Predlog zaključnega računa o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968 je sestavljen na podlagi 53. člena temeljnega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti (Ur. list SFRJ, št. 31/64, 28/66, 1/67 in 54/67), 139. člena zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji (Ur. list SRS, št. 36-196/64 in 43-334/67) ter spremembe navodila zveznega sekretariata za finance o sestavitvi zaključnih računov proračunov družbeno-političnih skupnosti (Ur. list SFRJ, št. 55/68).

Z republiškim proračunom za leto 1968, ki ga je sprejela Skupščina SR Slovenije marca 1968, je bilo ocenjeno, da bodo dohodki znašali 491 281 000 din, ter so bili razporejeni na posamezne namene porabe v višini 486 537 930 din in na nerazporejena sredstva v višini 4 743 070.

Dohodki republiškega proračuna za leto 1968 so se oblikovali iz:

— prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja s stopnjo 1,51 %,

— prispevka iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti s stopnjo 5 %,

— prispevka iz osebnega dohodka od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav po stopnji 9 %,

— posebne stopnje republiškega prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja iz 1. točke 42. a člena zakona o prispevkih in davkih občanov, ki znaša 19,3 %, v primerih iz 2. točke 42. a člena pa 15,81 %,

— 32 % dela davka od prometa blaga na drobno,

— 20 % udeležbe na zveznem prometnem davku,

— sodnih taks v gotovini,

— denarnih kazni,

— dohodkov organov in raznih drugih dohodkov,

— 7,6 % udeležbe na zveznem prispevku iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja,

— namenska sredstva iz zveznega proračuna za financiranje službe javne varnosti in obmejnih prehodov,

— presežka dohodkov proračuna za preteklo leto.

Z analizo pet mesečne realizacije proračunskih dohodkov je bilo ocenjeno, da bo realizacija dohodkov do konca proračunskega leta drugačna kot je bilo predvideno. Istočasno pa se je ugotovila tudi potreba za spremembe razdelitve sredstev za splošno porabo.

V okviru republiškega proračuna SR Slovenije za leto 1968 ni bilo predvidenih sredstev za področje izobraževanja in vzgoje, ker so se sredstva za te namene stekala direktno v korist republiške izobraževalne skupnosti. Za leto 1968 so bile uzakonjene sledeče stopnje za republiško izobraževalno skupnost: stopnja republiškega prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja za izobražvaje 1,95 % in 68 % udeležba na republiškem davku od prometa blaga na drobno.

S tako uzakonjenimi viri dohodkov so se zagotovila republiški izobraževalni skupnosti za leto 1968 sredstva v višini 214,7 milij.

Ko je izvršni svet proučeval materialni položaj šolstva, je ugotovil, da je potrebno zagotoviti dodatna sredstva za reševanje materialnih problemov izobraževanja in vzgoje.

V okviru take orientacije je bil izdelan predlog rebalansa republiškega proračuna za leto 1968, s katerim so bile izvršene naslednje spremembe:

— zvišal se je global proračuna za	2 300 000 din
— znižale so se nekatere postavke dodeljene posameznim koristnikom (od tega 5 000 000 rezervni sklad)	10 915 000 din
— na novo se je vključilo v proračun SR Slovenije za financiranje dejavnosti vzgoje in izobraževanja v znesku . . .	13 215 000 din

Po predlogu rebalansa so se torej dohodki republiškega proračuna zvišali za 2 300 000 din tako, da znašajo skupno 493 581 000 din.

Spremembe zneskov po vrstah dohodkov so bile predvidene takole:

— Prispevek iz osebnega dohodka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti se je zvišal za 4,0 milij. din to je od 12,5 milij. na 16,5 milij. din. Prispevek je bil do letos le občinski dohodek, republika je šele z letom 1968 predpisala svojo stopnjo prispevka. Odmera še tudi ni bila izvršena pri občinskih organih, zato je bila ocena letne realizacije otežkočena.

Prispevek po posebni stopnji republiškega prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja je bil uveden z letošnjim letom in se je pobiral od dohodkov iz delovnega razmerja upokojencev in od izplačil za nadure. Zaradi neenotnih stališč glede obveznosti plačevanja tega prispevka, predvsem glede pojmovanja, kaj se šteje za poln delovni čas, se je predvidevalo, da bo treba tekom leta del vplačanih sredstev vrniti oziroma jih upoštevati ob tekočih vplačilih. Prav tako se je zaradi predvidene oprostitve tega prispevka za vsa izplačila, ki gredo v breme sredstev za izobraževanje, predvidelo vračilo že vplačanega prispevka, kar bi skupaj znašalo približno 2 milij. din.

— Udeležba na zveznem prometnem davku se je z rebalansom zvišala za 2 % to je za 4,3 milij. Tako predvidevanje je slonelo na predpostavki, da bo masa neto osebnih dohodkov porastla za 8 % glede na preteklo leto, ter da so se zvišale osnove za obračun prometnega davka od uvoženega blaga zaradi uvedene posebne davščine za izravnavo davčne obremenitve uvoženega blaga in zaradi posebne davščine za carinsko evidentiranje.

S temi spremembami v višini dohodkov ter znižanjem nekaterih postavk pri posameznih koristnikih se je pridobilo 13 215 tisoč din, kar je bilo v celoti dodeljeno za dodatno financiranje dejavnosti vzgoje in izobraževanja.

II. IZVRŠITEV PRORAČUNA

Izvrševanje rep. proračuna za leto 1968 se je zaključilo z 31. 12. 1968.

Po rebalansu republiškega proračuna so bili predvideni dohodki razporejeni na posamezne namene in na nerazporejene dohodke v višini 493 581 tisoč din. Predvideni dohodki so bili doseženi 498 260 082 din ali 100.95 %, potrošnja pa znaša 492 144 352 din ali 99.71 %.

Po predloženem zaključnem računu je izvršitev republiškega proračuna za leto 1968 naslednja:

v tisočih

	Plan 1968	Izvršitev 1968	Razlika 3—2	% izvršitve plana
1	2	3	4	5
Dohodki	493 581	498 260	+ 4679	100 95
Izdatki	493 581	492 144	— 1437	99 71
Presežki dohodkov nad izdatki	—	6 116	6116	

1. *Dohodki*

Po posameznih vrstah so bili dohodki republiškega proračuna za leto 1968 doseženi takole:

v tisočih

Vrsta dohodka	Predvideno 1968	Doseženo 1968	Razlika 3—2	izvršitve plana
1	2	3	4	5
1,5 % prispevek iz OD iz delovnega razmerja	129 739	123 728	— 6 011	95,4
5 % prispevek iz OD od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti	16 500	16 271	— 229	98,6
9 % prispevek iz OD od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav	3 360	3 452	+ 92	102,7
posebna stopnja republiškega prispevka iz OD iz delovnega razmerja v primerih iz prve in druge točke 42. a člena zakona o prispevkih in davkih občanov	18 000	51 906	+ 33 906	288,4
32 % del davka od prometa blaga na drobno	22 144	21 369	— 775	96,5
20 % udeležba pri zveznem davku od prometa blaga na drobno	201 700	190 131	— 11 569	94,3
sodne takse v gotovini	35 960	23 567	— 12 393	65,5
denarne kazni	11 000	12 341	+ 1 341	112,2
dohodki organov in razni drugi dohodki	1 300	1 393	+ 93	107,2
dopolnilna sredstva	53 100	53 324	+ 244	100,4
prenesena sredstva	778	778	—	100,0
Skupaj	493 581	498 260	+ 4 679	100,9

— Prispevek iz OD iz delovnega razmerja po stopnji 1,51 % je bil planiran v višini 129 739 000 din, dosežen pa s 123 728 000 din ali 95,4 %. Izpad planiranih dohodkov v višini 6 011 000 din je povezovati s presežkom v postavki »posebna stopnja republiškega prispevka iz OD iz delovnega razmerja v primerih iz prve in druge točke 42. a člena zakona o prispevkih in davkih občanov«, ker posebni stopnji 19,31 % oziroma 15,81 % vključujeta tudi redno stopnjo 1,51 %. Delež redne stopnje 1,51 % v realizaciji dohodkov po posebni stopnji bi skoro v celoti kril primanjkljaj iz naslova redne stopnje;

— 5% prispevek iz OD od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti je dosežen z 98,6 %. Ob rebalansu proračuna je bila ta postavka zvišana od prvotnih 12,5 milijona na 16,5 milijona din. Republika je v l. 1968 prvič uvedla svojo stopnjo prispevka, zato je bilo pred odmero težko ocenjevati višino tega dohodka. Manjši izpad planirane realizacije (1,4 %) je posledica nedosledne izterjave pri občinskih davčnih upravah;

— 9% prispevek iz OD od avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav je bil prekoračen za 2,7 % zaradi povečanega obsega izplačanih avtorskih honorarjev;

— prispevek po posebni stopnji republiškega prispevka iz OD iz delovnega razmerja je bil po rebalansu predviden v višini 18 000 000 din, realiziran pa v višini 51 906 000 din. Del zvišanja gre na račun že omenjenega izpada pod postavko republiškega prispevka po redni stopnji 1,51 %. Ocena višine tega prispevka je bila v prvem letu uvedbe prispevka težavna zaradi pomanjkanja

podatkov v obsegu prejemkov upokojencev v višini plačil za nadurno delo ter še med letom uvedenih oprostitev;

— 32% del republiškega davka od prometa blaga na drobno je bil dosežen s 96,5%. Pri planiranju vplačil prometnega davka se je v primerjavi s preteklim letom predvideval enak porast kot se je predvidevalo zvišanje osebnih dohodkov. Kljub spremembam v režimu pobiranja tega davka, ki so sledile med letom, pa pričakovani obseg vplačil prometnega davka ni bil realiziran, kar kaže na spremembe v strukturi potrošnje.

— 20% udeležba pri zveznem davku od prometa blaga na drobno je bila dosežena s 94,3%. Poleg okoliščin, ki so vplivale tudi na nižjo realizacijo republiškega davka od prometa blaga na drobno, je na nižjo realizacijo tega davka vplivalo še dejstvo, da je bil ob rebalansu proračuna ta dohodek še zvišan za 2% zaradi novih okoliščin, ki naj bi delovale na njegovo višino, kot zvišanje osnove za obračun tega davka od uvoženega blaga in zaradi vpliva posebne davščine za carinsko evidentiranje. Realizacija kaže na to, da navedene okoliščine niso imele tolikšnega vpliva na višino vplačil, kot smo to ocenjevali.

— sodne takse v gotovini so bile realizirane le s 65,5%, ker v letu 1968 še ni prišlo do spremembe taksne tarife, kot se je pri sestavi plana računalo;

— denarne kazni so bile prekoračene za 12,2% kot posledice doslednejše kaznovalne politike (gospodarski prestopki in prekrški, prometni in drugi prekrški po zakonu o prekrških), med drugim pa tudi na račun zaostrenega ugotavljanja in kaznovanja davčnih prekrškov;

— dohodki organov in razni drugi dohodki so bili doseženi s 7,2% prekoračitvijo. Ti dohodki so bili predvideni od odplačila anuitet po kreditih, danih od ukinjenih skladov za negospodarske investicije in za socialne zavode. Ker dolžniki, to so bile predvsem občine, niso redno plačevali zapadle anuitete že v letu 1967, se je plačilo zavleklo v leto 1968;

— zvezna dopolnilna sredstva so bila v celoti realizirana. Predvidena so za financiranje nekaterih oblik invalidskega varstva. Sredstva odstopa posameznim republikam zveza z odlokom (Ur. list SFRJ, št. 54/67 in 55/68). Prav tako odstopa zveza del sredstev za financiranje službe državne varnosti in mejne službe, ki je bila z letom 1967 prenesena v pristojnost republike.

Poraba

Za razliko od prejšnjih let, ko je moral republiški proračun na začetku leta zaradi slabe dinamike priliva dohodkov najemati premostitvene kredite pri KBH Ljubljana, je v letu 1968 lahko uporabil v ta namen samo sredstva iz rezervnega sklada SR Slovenije. V rezervnem skladu se je do leta 1968 formiralo toliko sredstev, da so zadostovala za nujne potrebe republiškega proračuna v obliki premostitvenih sredstev za nemoteno izvrševanje republiškega proračuna. Tekom leta se je dinamika priliva dohodkov izboljševala, vendar je republiški proračun tudi med letom moral uporabljati sredstva tega sklada kot premostitvena sredstva.

Predvideni dohodki republiškega proračuna za leto 1968 so bili preseženi za 0,95% ali 4 679 000 din. S tem je bila dana možnost, da so se lahko krile vse potrebe predvidene z republiškim proračunom za leto 1968. Predvidena sredstva za posamezne namene so bila tudi v celoti porabljena. Nekaj višja je poraba pri republiških skladih in pri invalidskem dodatku. Nižja poraba pa je pri potrebah za socialno varstvo in sicer pri dodatku za zdravstveno zavarovanje kmetov borcev NOV.

Od celotne predvidene porabe sredstev v višini 493 581 000 je bilo porabljeno 492 144 000, razlika 1 437 000 pa je del presežka republiškega proračuna za l. 1968.

Poraba po glavnih namenih:

Namen	Plan 1968	Poraba 1968	Razlika (3–2)	%
1	2	3	4	5

Tabela 2

SREDSTVA ZA IZOBRAŽEVANJE IN VZGOJO

Sredstva za izobraževanje in vzgojo se stekajo direktno v korist republiške izobraževalne skupnosti. Vir teh sredstev je 1,95% stopnja republiškega prispevka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja in 68 % udeležba na republiškem davku od prometa blaga na drobno. Ob proučevanju materialnega položaja šolstva je izvršni svet SR Slovenije ugotovil, da bo treba preskrbeti dodatna sredstva za reševanje materialnih problemov izobraževanja in vzgoje. Tako se je z rebalansom republiškega proračuna vključilo financiranje dejavnosti vzgoje in izobraževanja v znesku 13 215 000 din.

SREDSTVA ZA ZNANSTVENO DEJAVNOST

so bila porabljena v višini 300 717 000 din, kar je za 264 000 din ali 0,9 % več kot je bilo predvideno. Prekoračitev gre samo na račun izdatkov za sklad Borisa Kidriča, ki participira v določenem odstotku na celotnih dohodkih republiškega proračuna. Ker so bili dohodki proračuna prekoračeni, je prišlo zaradi tega tudi do prekoračitve predvidene porabe sredstev sklada.

Slovenski akademiji znanosti in umetnosti pa so bila iz proračunskih sredstev nakazana sredstva v predvidenem znesku.

SREDSTVA ZA KULTURNO-PROSVETNO DEJAVNOST

so bila porabljena v višini 26 874 000 din, kar je za 0,6 % več kot je bilo predvideno.

Tudi tukaj gre prekoračitev izključno na račun izdatkov za republiške sklade, ki participirajo v določenih odstotkih na celotnih dohodkih republiškega proračuna.

Od celotnih sredstev, ki so bila porabljena za to dejavnost, je odpadlo na:

	V tisočih	Struk. %
— republiške sklade	21 958	82
— redno dejavnost zavodov	566	2
— posebne namene republiških organov	1 350	5
— splošne republiške potrebe	3 000	11
Skupaj	26 874	100

Udeležba posameznih republiških skladov na dohodkih republiškega proračuna je bila v letu 1968 naslednja:

Sklad	% udeležbe na prorač. dohod.	Predvideno	Doseženo	Razlika 4—3
1	2	3	4	5
Prešernov sklad	0,091	450	453	3
Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti	3,041	15 000	15 152	152
Sklad za pospeševanje proizvodnje in predvajanje filmov	0,057	281	284	3
Sklad za pospeševanje založništva	1,218	6 006	6 069	63
		21 737	21 958	221

Vsi skladi skupaj torej izkazujejo prekoračitev predvidenih dohodkov iz republiškega proračuna za 221 000 din.

Nižja prekoračitev vseh izdatkov za celotno kulturno-prosvetno dejavnost v znesku 150 000 din pa rezultira iz vračil neporabljenih sredstev za ta namen po končanem obračunu pri sredstvih za posebne namene republiških organov.

Porabe sredstev za dejavnost zavodov v višini 566 000 din se nanaša na dva zavoda in sicer center za raziskovanje javnega mnenja in Arhiv Slovenije.

Od sredstev 1 350 000 din, ki so jih posamezni republiški organi namenili za kulturno-prosvetno dejavnost, odpade 249 000 din na štipendije.

Glede na novo organizacijo štipendiranja posamezni republiški organi ne razpisujejo več novih štipendijskih mest. Štipendije izplačujejo le še štipendistom, s katerimi imajo sklenjene pogodbe še izpred leta 1965.

Poleg skladov je večji nosilec sredstev za posebne namene kulturno-prosvetne dejavnosti še republiški sekretariat za prosveto in kulturo.

Izmed izdatkov v okviru namena za kulturno-prosvetno dejavnost so najvišji izdatki za kulturno-prosvetno dejavnost manjšin 215 000 din ter obveznosti do slovenskega šolstva v zamejstvu in izpolnjevanje obveznosti na podlagi mednarodnih pogodb na področju kulture 290 000 din.

Republika je dolžna na podlagi 77. člena ustave SR Slovenije skrbeti za razvoj šolstva, tiska, radia in kulturno-prosvetnega dela italijanske in madžarske narodnosti in zagotavljati v te namene potrebno pomoč. Sredstva, ki so bila v ta namen predvidena, so bila razdeljena glede na število pripadnikov narodnosti in glede na raven kulturne razvitosti.

Obveznosti do slovenskega šolstva v zamejstvu so mednarodno pravno urejene za področje bivše cone A, svobodnega Tržaškega ozemlja in za Porabje.

V okviru republiškega sekretariata za prosveto in kulturo deluje komisija SRS za telesno kulturo, katera je namenila 327 000 din kot prispevek k stroškom za pomembne telesno-kulturne prireditve, prispevek republike za kvalitetni šport ter Bloudkove nagrade.

Iz sredstev za splošne republiške potrebe je bilo porabljeno za udeležbo pri financiranju filma »Bitka na Neretvi« 1 500 000 din in za regres za skupinska

potovanja otrok in mladine 150 000 din. Na osnovi zakona o popustih na cene za skupinska potovanja otrok in mladine (Uradni list SRS, št. 14/68) je bila republika dolžna zagotoviti sredstva, za kar je bilo predvideno 1500 din.

SREDSTVA ZA SOCIALNO VARSTVO

so bila porabljena v višini 75 895 000 din ter v primerjavi s planom porabljeno 98,8 % ali za 933 000 din manj. Ker občine avtomatično vnovčujejo invalidski dodatek, je prišlo do prekoračitve plana pri potrebah za invalidsko varstvo za 526 000 din. Za ostale potrebe socialnega varstva, kot so razlike v pokojninah borcev NOV, dodatek zaposlenim borcem NOV, zdravstveno zavarovanje kmetov-borcev NOV in priznavalnine, je bilo porabljeno nekaj manj tako, da poraba za celotno socialno varstvo ne prekoračuje plana, temveč je še za 1,2 % nižja.

Obveznost plačevanja razlik v pokojninah borcev NOV izvira iz 116. člena temeljnega zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja. Predvidena sredstva v proračunu za leto 1968 so bila v celoti porabljena. Po izračunih republiškega zavoda za socialno zavarovanje pa je ostala republika dolžna na račun neplačanih obveznosti iz leta 1967 in 1968 še 10 152 000 din, kar bo morala kriti iz proračunskih sredstev za leto 1969.

Sredstva, predvidena za dodatek zaposlenim borcem NOV, ki ga prejemajo zaposleni borci, ki so stopili v NOV pred 9. 9. 1943 in ne dosegajo republiškega poprečja osebnih dohodkov zaposlenih iz preteklega leta, to je 993 din za l. 1968, so bila porabljena 89,4 %.

Za zdravstveno zavarovanje kmetov-borcev NOV je bilo porabljeno 80,4 % razpoložljivih sredstev. Republika je dolžna kriti te stroške na osnovi zakona o zdravstvenem varstvu kmetov-borcev NOV in njihovih družinskih članov (Ur. list SRS, št. 1/67). V letu 1968 je uživalo zdravstveno zavarovanje po tem predpisu 9738 nosilcev in 20 687 njihovih družinskih članov.

Priznavalnine je prejemalo v 1968. letu 788 uživalcev, za katere so bila porabljena vsa predvidena sredstva.

Priznavalnine se plačujejo na podlagi 9. točke odloka o nalogah administrativne komisije izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 31/65).

Poraba vseh sredstev za socialno varstvo je razvidna iz tabele 5.

SREDSTVA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

so bila porabljena v višini 2 865 000 din ali 99,9 % glede na plan. Poraba teh sredstev poteka izključno prek predračuna republiškega sekretariata za zdravstveno in socialno varstvo. Najvišji so izdatki za dejavnost družbenih služb na podlagi pogodb, za kar je bilo porabljeno 1 900 000 din.

Sredstva, namenjena za oskrbne stroške oseb neznanega bivališča v zdravstvenih zavodih v višini 912 000 din niso zadostovala. Neporavnanih računov je ostalo za 82 000 din, kar bo poravnano iz sredstev leta 1969.

Za protiepidemske terenske akcije in za zdravljenje tujih državljanov, ki so gmotno nepreskrbljeni, pa je bilo porabljeno, kolikor je bilo predvideno.

SREDSTVA ZA DELO DRŽAVNIH ORGANOV

so bila porabljena takole:

V tisočih

	Plan	Poraba	%
za redno dejavnost	174 471	174 471	100,0
za posebne namene	46 883	45 997	98,1
skupaj	221 354	220 468	99,6

Poraba sredstev za redno dejavnost po skupinah republiških organov je naslednja:

	V tisočih	Struk. %
predstavniški organi	14 058	8,1
RS za notranje zadeve	118 738	68,0
drugi republiški sekretariat	13 611	7,8
ostali upravni organi	10 814	6,2
pravosodni organi	17 250	9,9
skupaj	174 471	100,0

Kako so republiški organi ta sredstva razporedili s svojimi finančnimi načrti na osebne in materialne izdatke, je prikazano pri obravnavi zaključnih računov finančnih načrtov.

Že ob sestavi republiškega proračuna za leto 1968 so bila znana neskladja v osebnih prejemkih na enakih ali sličnih delovnih mestih v republiški upravi. Z namenom, da se tekom leta navedena neskladja postopoma regulirajo, je bila v republiškem proračunu predvidena posebna postavka »Sredstva za nove namestitve in reorganizacijo v republiški upravi in pravosodju« v višini 7 478 000 din. Izkazalo pa se je, da so bila ta sredstva prenizka za kritje vseh potreb redne dejavnosti; tako razlik v osebnih prejemkih po določbah administrativne komisije, kakor tudi povečanih materialnih izdatkov.

Posamezni republiški organi, kot npr. republiški sekretariat za gospodarstvo so pomanjkanje sredstev za redno dejavnost delno rešili s tem, da so skoraj celotne prihranke iz preteklega leta prenesli med sredstva za redno dejavnost v letu 1968. Prav tako so del sredstev pridobili s tem, da nekatera delovna mesta nekaj časa med letom niso bila zasedena.

Tako so bili osebni prejemki različni za enaka ali slična dela v republiški upravi, kar je rezultat različnih finančnih razmer v posameznih republiških organih. Eden izmed glavnih vzrokov je bil v tem, da se upravi ni priznalo ustreznega mesta v okviru drugih družbenih dejavnosti, da delo uprave ni bilo ustrezno ovrednoteno.

Po temeljnem zakonu o sredstvih za delo upravnih organov (Ur. list SFRJ, št. 46/64) naj se sredstva za redno dejavnost upravnim organom dodeljujejo v skladu z gibanjem produktivnosti dela in osebnimi dohodki delovnih ljudi v delovnih organizacijah.

Za uspešno izvajanje sistema nagrajevanja delavcev v republiški upravi je potrebna pravilna sistematizacija delovnih mest z ozirom na program dela posameznega republiškega organa.

Z ustrezno diferenciacijo med vrstami posameznih delavcev in kategorizacijo del bi dosegli enotno razporeditev vseh delavcev v republiški upravi, ki delajo na podobnih delovnih mestih, s podobno stopnjo strokovnosti, slične naloge in dosegajo slično kvaliteto dela.

Dosedanje dodeljevanje sredstev za redno dejavnost tako ni bilo sistemsko urejeno. Določevanje sredstev za nagrajevanje delavcev v republiški upravi na podlagi republiškega poprečja osebnih dohodkov se bo skušalo urediti tekom leta 1969. Tudi komisija za pripravo osnutka družbenega dogovora o vrednotenju dela republiških upravnih organov je že začela z delom.

SREDSTVA ZA POSEBNE NAMENE DRŽAVNIH ORGANOV

so ostala neizkoriščena v višini 885 000 din. Neizkoriščeni del sredstev se nanaša na vračila republiških organov na različnih postavkah.

Od uveljavitve zakona o kazenskem postopku so se znižali izdatki za nadomestila za čas pripora in to predvsem zaradi skrajšanja trajanja pripora, zmanjšanja števila oseb v priporu, deloma pa tudi zaradi tega, ker je znatno število priprtih nezaposlenih in ne nastaja obveznost plačila nadomestila za čas pripora.

Nižja je bila poraba še od predvidenih bančnih stroškov.

Po skupinah republiških organov so bila sredstva za posebne namene porabljena takole:

	Plan	Strukt. %	Poraba	Strukt. %
predstavniški organi	7 546	16,1	7 545	16,4
RS za notranje zadeve	22 268	47,5	22 268	48,4
drugi republiški sekretariati	4 527	9,7	4 233	9,2
ostali upravni organi	2 417	5,1	2 416	5,3
pravosodni organi	1 188	2,5	1 113	2,4
sredstva za splošne republiške potrebe (nosilci posamezni republ. organi)	8 938	19,1	8 424	18,3
Skupaj	46 884	100,0	45 998	100,0

Pri predstavniških organih odpade pretežni del potrošnje na mesečna povračila poslancem in funkcionarjem 4 056 000 din in na poslanske pavšale in dnevnice 1 894 000 din.

Republiški sekretariati (brez RSNZ) prikazujejo potrošnjo v znesku 4 233 000 din, katerega se je pretežni del porabilo za dejavnost zavodov družbenih služb na podlagi pogodb s področja gospodarstva 1 330 000 in za ostale posebne namene RS za narodno obrambo 2 307 000 din.

Pri ostalih upravnih organih pa je v okviru zneska 2 416 000 din večja potrošnja za geodetska dela po pogodbah pri Geodetski upravi SRS 855 000 din, za kritje stroškov hidrometeorološke službe 462 000 din pri Hidrometeorološkem zavodu SRS in pri zavodu SRS za statistiko za redne statistične akcije 411 000 din.

Analitični prikaz porabe sredstev za posebne namene državnih organov je podan v tabeli 7/1.

NAMENSKA DOPOLNILNA SREDSTVA OBČINAM

so bila predvidena v skupnem znesku 3 600 tisoč din, od tega za priznavalnine borcem 3000 tisoč din in za izpad dohodkov zaradi elementarnih nesreč 600 tisoč din.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na podlagi 15. člena zakona o proračunu SR Slovenije izdal sklep, s katerim je razdelil na posamezne občine sredstva za priznavalnine borcem ter z enakim sklepom tudi sredstva predvidena za izpad dohodkov zaradi elementarnih nesreč in sicer takole:

Namenska sredstva za priznavalnine borcem:

Ajdovščina	119 000	Nova Gorica	255 000
Cerknica	154 000	Novo mesto	98 000
Črnomelj	276 000	Postojna	122 000
Gornja Radgona	33 000	Radlje ob Dravi	52 000
Grosuplje	36 000	Ribnica	73 000
Hrastnik	37 000	Sevnica	56 000
Idrija	100 000	Sežana	130 000
Ilirska Bistrica	192 000	Slovenj Gradec	86 000
Izola	70 000	Šmarje pri Jelšah	150 000
Kočevje	79 000	Tolmin	217 000
Laško	45 000	Trebnje	39 000
Litija	78 000	Vrhnika	14 000
Logatec	39 000	Zagorje ob Savi	30 000
Metlika	240 000	Žalec	90 000
Mozirje	90 000		

Namenska dopolnilna sredstva za izpad dohodkov zaradi elementarnih nesreč:

Brežice	57 540	Metlika	62 760
Lenart	75 840	Sežana	23 520
Lendava	94 200	Slovenska Bistrica	28 800
Ljutomer	26 940	Šmarje pri Jelšah	51 780
Maribor	144 300		

Razporejena sredstva so bila v celoti nakazana.

SREDSTVA ZA DEJAVNOST DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ

so bila predvidena v višini 19 164 tisoč in tudi v celoti porabljena.
Po večjih skupinah so bila ta sredstva razdeljena takole:

	V tisočih
— telesno vzgojne organizacije	1 548
— družbeno-politične organizacije	5 860
— dinarsko kritje za nakup deviz	9 000
— potrebe narodne obrambe	156
— osrednje proslave, kongresi in druge akcije	2 600
Skupaj	19 164

Iz priložene tabele 8 so razvidni koristniki navedenih sredstev in sicer družbeno-politične organizacije, telesno vzgojne organizacije in razdelitev sredstev s postavke »Osrednje proslave, kongresi in druge akcije«.

S postavko »Dinarsko kritje za nakup deviz« je izvršni svet nakazal Narodni banki protivrednost za devizne naloge republiške konference SZDL — komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja.

Sredstva za potrebe narodne obrambe so bila predkazana republiškemu sekretariatu za notranje zadeve.

Prek postavke »Osrednje proslave, kongresi in druge akcije« je bil uveljavljen princip, da strokovna društva ne prejmejo dotacije iz sredstev republiškega proračuna. Financirale so se le posamezne akcije strokovnih društev in organizacij, pri čemer je v posameznih primerih odločal izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

SREDSTVA ZA NEGOSPODARSKE INVESTICIJE ZA PLAČILO ANUITET IN DRUGIH OBVEZNOSTI

so bila porabljena v skupnem znesku din 60 400 tisoč in sicer:

— za plačilo anuitet za najeta posojila din 31 673 tisoč. Anuitete se plačujejo iz republiškega proračuna za posojila, ki jih je najela SR Slovenija za nakup stanovanj za uslužbence republiških predstavniških in upravnih organov, za uslužbence visokih in višjih šol ter za člane zveze združenj borcev NOV, nadalje za financiranje raznih negospodarskih investicij pred ustanovitvijo sklada SRS za negospodarske investicije in po ukinitvi tega sklada.

Poleg tega se iz proračuna odplačujejo posojila odpravljenega sklada SRS za negospodarske investicije in tista posojila, ki so po zakonu o prenosu obveznosti okrajev prešla na SR Slovenijo.

— Za financiranje negospodarskih investicij po sprejetih finančnih programih din 11 611 tisoč.

Od tega je bilo porabljeno za investicije za naslednje namene:

a) za znanstvene zavode	3 104 tisoč din
b) za kulturne zavode	3 324 tisoč din
c) za zavode s področja šolstva	1 345 tisoč din
d) za zavode za usposabljanje otrok in mladoletnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju . . .	1 692 tisoč din
e) za elektronski računalnik	1 806 tisoč din
f) ostali	340 tisoč din

Poleg tega se je v letu 1968 vršilo financiranje negospodarskih investicij po finančnih programih iz sredstev 1,5 % dodatnega davka od prometa blaga na drobno, za kar je bilo skupno porabljeno din 31 863 tisoč in sicer:

a) za izgradnjo kliničnega centra	din 10 320 tisoč
b) za nadaljevanje graditve visokošolskih objektov	din 21 543 tisoč

— za investicijsko vzdrževanje zgradb in opreme je bilo porabljenih 500 tisoč din. Posebna komisija, ki jo je imenoval izvršni svet Skupščine SR Slovenije je ta sredstva porazdelila republiškim organom po potrebah.

— za sofinanciranje SR Slovenije pri izgradnji osnovnih šol je bilo porabljeno din 5000 tisoč.

Ta sredstva se odobravajo občinam po razdelilniku republiške izobraževalne skupnosti in sicer v obliki posojil na odplačilno dobo 25 let z 2 % obrestno mero.

— izplačilo obveznosti iz prejšnjih let. Na tej postavki je poraba znašala din 11 617 tisoč.

S tem so bile poravnane obveznosti okrajev v znesku din 9951 tisoč in sicer obveznosti iz garancij, ki jih je odpravljeni okraj Koper prevzel za podjetji Fructus Koper in ladjedelnico Piran ter obveznosti okraja Ljubljana pri izgradnji Celovške ceste. Vse te tri obveznosti so bile po razsodbi ustavnega sodišča SRS prenesena na SR Slovenijo.

Poleg tega so bile plačane anuitete zapadle v letu 1966, za katere je bilo odloženo plačilo za leto 1967 in 1968 za posojila odpravljenih okrajev.

Iz te postavke se je odplačevalo tudi posojilo, ki ga je republika najela za sanacijo kliničnih bolnic. V letu 1968 je bilo plačano din 400 tisoč.

S proračunom za leto 1968 je bilo tudi odobreno plačilo obveznosti za adaptacijo počitniškega doma CK Zveze mladine Slovenije v Bohinju, kar je bilo v celoti poravnano v znesku din 317 tisoč.

Plačane so bile razne obveznosti, ki so izvirale še iz bivšega sklada SRS za šolstvo za višjo tehniško šolo v Mariboru — odškodnina za odvzete nepremičnine in razne druge obveznosti iz prejšnjih let v znesku din 949 tisoč.

SREDSTVA ZA GOSPODARSKE POSEGE

so bila porabljena v višini 9596 tisoč, kar je za 7 tisoč manj kot je bilo predvideno.

Neizkoriščena sredstva se nanašajo na regres za mleko. Od že vloženih zahtevkov je ostalo neizplačanih za mesec november 97 tisoč din in za december 643 tisoč din. Premije za mesec december se vsako leto plačujejo iz proračunskih sredstev naslednjega leta, ker je tehnično neizvedljivo plačilo premij v istem letu (po odloku se zahtevki vlagajo šele v naslednjem mesecu za pretekli mesec).

Izplačilo premij je potekalo v redu. Zavrnjenih je bilo za 74,6 tisoč din neupravičenih zahtevkov. V letu 1968 je bil odkup mleka za 9 % višji kot v prejšnjem letu.

Sredstva za turistično dejavnost v znesku 968 tisoč din so bila porabljena 100 % in sicer:

— Organizacijski komite Planica; za nadaljevanje gradnje skakalnice v Planici din 150 tisoč,

— Turistična zveza Slovenije; za redno dejavnost din 418 tisoč,

— Gospodarska zbornica; za splošno turistično propagando 400 tisoč din.

Sredstva za kritje 2 % obresti za turistične kredite v znesku din 1300 tisoč so bila v celoti porabljena.

Na podlagi zakona o nižjih obrestnih merah ter o nadomestilu za obresti in dodatnih obresti za nekatere kredite iz sredstev federacije (Ur. list SFRJ št. 28/66) je bil v Sloveniji sprejet zakon o povračilu dela obresti uporabnikom investicijskih kreditov na področju turizma (Ur. list SRS št. 42/66). Za izva-

janje tega zakona je bil z zakonom o republiškem proračunu (Ur. list SRS št. 10/68) pooblaščen republiški sekretariat za gospodarstvo.

Do konca leta 1968 je sekretariat po rednem postopku rešil 78 prošenj in se s tem pogodbeno obvezal, da bo zagotovil posameznim investitorjem znesek, ki ustreza 2 % letnim obrestim od najetega kredita.

Obveznosti, ki se nanašajo na sklenjene pogodbe, so znašale skupno 1 687 588 din. Ker pa je bilo v proračunu v letu 1968 za ta namen rezerviranih samo 1300 tisoč din, znašajo neporavnane obveznosti v tem letu 387 588 din.

S postavko »Sofinanciranje programa zimskega turizma OECD« so bila nakazana celotna predvidena sredstva urbanističnemu inštitutu Slovenije za študijo »Zimski turizem v Sloveniji«.

SREDSTVA ZA PLAČILO PRORAČUNSKIH OBVEZNOSTI IZ PREJŠNJIH LET

so bila porabljena v višini 18 848 tisoč in sicer:

— za plačilo rednih in zamudnih obresti za obveznosti iz leta 1966 iz naslova dodatnega prispevka za invalidsko pokojninsko zavarovanje nekaterih delavcev republiškega sekretariata za notranje zadeve v znesku 457 tisoč.

Ker RS za notranje zadeve v letu 1966 ni imel predvidenih sredstev za dodatni prispevek za invalidsko pokojninsko zavarovanje, je bila obveznost poravnana iz republiškega proračuna za leto 1967. Republiški zavod za socialno zavarovanje pa je zahteval še plačilo zamudnih obresti, kar se je poravnalo v letu 1968.

— Za obveznosti za pokojnine borcev NOV v znesku 3860 tisoč. Sredstva za razlike v pokojninah borcev NOV so kalkulirana na podlagi ocene republiškega zavoda za socialno zavarovanje. Obveznost vkalkulirana v sredstvih republiškega proračuna za leto 1968 je bila namenjena za kritje obveznosti iz tega naslova še za leto 1965 in 1966, kar je bilo tudi poravnano.

— Za nadomestna stanovanja Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani 500 tisoč din. Pri adaptaciji SAZU je bilo treba zagotoviti nekaterim stanovalcem nadomestna stanovanja. Stroške 1,5 milij. naj bi polovico krila občina Ljubljana-center, polovico pa republika. Od zneska 750 tisoč din, kolikor znaša obveznost republike, je bilo že plačano 250 tisoč din iz republiškega proračuna za leto 1967, preostali znesek 500 tisoč din je bil poravnan v letu 1968.

— Zaradi neporavnanih obveznosti v letu 1967 je bilo predvideno, da bodo banke zaračunavale ustrezajoče zamudne obresti. Po zakonu o prenosu obveznosti okrajev (Ur. list SRS, št. 41/66) so bile nekatere obveznosti iz naslova posojila in druge obveznosti prenesene na posamezne občine. Ustavno sodišče SR Slovenije pa je odločilo, da določbe omenjenega zakona glede prenosa nekaterih obveznosti na občine niso v skladu z ustavo. Zato so se ob sestavi republiškega proračuna za leto 1968 predvidela sredstva za kritje obveznosti ter rednih in zamudnih obresti. Obveznosti so bile poravnane, obresti pa so znašale manj kot je bilo predvideno in to le 459 tisoč din.

— Za obveznosti do banke za odplačilo kredita, ki ga je republika najela pri KBH Ljubljana za financiranje nadomestil za vozne olajšave za skupinska

potovanja otrok in mladine in del pogodbene obveznosti iz istega naslova do Združenega železniškega transportnega podjetja v Ljubljani je bilo porabljeno 2850 tisoč din.

— Združeno železniško transportno podjetje Ljubljana je leta 1965 predlagalo ukinitev določenih nerentabilnih prog. Ker izvršni svet Skupščine SR Slovenije na ukinitev ni pristal, je na podlagi predpisov prešla na republiko obveznost zagotovitve sredstev za kritje izgube na teh progah. Na podlagi ugotovitev posebne strokovne komisije in ocenitev Združenega železniškega transportnega podjetja Ljubljana je republika izplačala 10 721 tisoč din za kritje navedenih obveznosti.

ODVOD SREDSTEV REZERVNEMU SKLADU

Za čimprejšnje formiranje potrebnih obratnih sredstev po srednjeročnem planu razvoja SR Slovenije (1966—1970) je bilo predvideno 2 % obračunavanje od proračunskih dohodkov za rezervni sklad. Z rebalansom pa se je izjemno za leto 1968 znižala prvotna stopnja od 2 % na 1 %. S tem se je znižal prvotni plan od 10 milij. na 5 milij., kar je bilo tudi realizirano.

S prenesenimi sredstvi iz leta 1967 v znesku 18 705 tisoč din in formiranimi sredstvi v letu 1968 din 5000 tisoč so znašala skupna razpoložljiva sredstva rezervnega sklada 23 705 tisoč din.

S sklepi izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je bilo odobreno črpanje sredstev za preprečevanje živalske kužne slepote v znesku 100 tisoč din in kot prispevek za odpravo škode po potresu v občini Ulcinj 100 tisoč in Bar v znesku 100 tisoč din.

Z odlokom Skupščine SR Slovenije je bilo odobreno za izredne potrebe narodne obrambe 3000 tisoč din, potrošeno pa je bilo 2852 tisoč din.

Med letom je republiški proračun uporabljal sredstva sklada kot premostitvena za financiranje zadev, za katere zagotavlja sredstva republiški proračun. Vsa ta sredstva so bila do konca leta vrnjena tako, da znaša prenos sredstev za naslednje leto 20 552 tisoč din.

NERAZPOREJENI DOHODKI (tekoča proračunska sredstva)

je bila po rebalansu predvidena v višini 2816 tisoč din. Konec leta je bilo na podlagi 7. člena zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1968 in sklepa izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije preneseno iz namena »Delo državnih organov« postavke SDK plačilo uslug din 4043 tisoč in postavke »Sredstva za nove namestitve in reorganizacijo v republiški upravi in pravosodju« din 100 tisoč, skupno din 4143 v rezervo.

Zaradi spremenjenega načina obračunavanja uslug SDK, ki je obračunavala in pobirala svoje dohodke istočasno z nakazili republiških dohodkov tako, da je znižala republiške dohodke, so ostala sredstva predvidena na postavki »SDK plačilo uslug« neizkoriščena.

Prav tako je bil na postavki »Sredstva za nove namestitve in reorganizacijo v republiški upravi in pravosodju« preostali zanesek 100 tisoč prenesen na rezervo, ker je bilo ugotovljeno, da ne bo porabljen.

Tako je rezerva znašala din 6 959 tisoč. Z virmani je bilo preneseno na nekatere republiške organe 1457 tisoč din. Plan po virmanih je torej znašal

5502 tisoč, kar je bilo tudi porabljeno. Pregled porabe sredstev republiške proračunske rezerve po koristnikih in namenih je podan v tabeli 12.

Presežek dohodkov nad izdatki

Predlog za razdelitev presežka proračunskih dohodkov nad izdatki za leto 1968 predvideva, da bi presežek do zneska 4 milij. porabili za to, da občinam olajšamo vračanje komunalnih taks za cestna motorna vozila v zasebni lastnini, ki so jih občine pobrale za leto 1968. Takšno obveznost nalaga občinam sprejeti zakon o odpravi zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o komunalnih taksah.

Smatramo, da je republika dolžna pomagati občinam pri vračanju že omenjenih taks, saj so občine, zanašajoč se na veljavnost predpisa, pobrana sredstva vključila v svojo proračunsko porabo 1968. Občine v letu 1969 ne bi bile sposobne same in v celoti vrniti neupravičeno pobranih taks kot to predvideva že citirana sprememba republiškega zakona.

Določitev sredstev skladu B. Kidriča ima namen podpreti prizadevanja sklada za vlaganja v geološke raziskave svinca in cinka.

III. ZAKLJUČNI RAČUNI FINANČNIH NAČRTOV REPUBLIŠKIH ORGANOV

Sredstva, ki jih upravni organi dobijo za svojo redno dejavnost, razporejajo s svojimi finančnimi načrti na sredstva za osebne dohodke in na sredstva za materialne izdatke. Razporeditev je naslednja:

dohodki	187 659 tisoč
izdatki	183 247 tisoč
	4 412 tisoč presežka dohodkov nad izdatki

Struktura dohodkov je naslednja:

	V tisočih
— prenesena sredstva iz leta 1967	1 157
— dohodki iz republiškega proračuna 1968	174 471
— drugi dohodki	12 031
Skupaj	187 659

Pretežni del drugih dohodkov se nanaša na RS za notranje zadeve (6402 tisoč). Pri tem gre za dohodke iz občinskih proračunov za plačilo občinske službe notranjih zadev. Ostali upravni organi, ki imajo višje ostale dohodke pa so Zavod za vodno gospodarstvo, Hidrometeorološki zavod SRS in Zavod za statistiko. Na podlagi 8. člena zakona o proračunu SR Slovenije lahko Hidrometeorološki zavod SRS, Zavod za vodno gospodarstvo, Luška kapitanija Koper in republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo za dejavnost sanitarnega inšpektorata uporabijo dohodke, ki jih pridobijo za tehnične storitve za nabavo in vzdrževanje opreme in za redno dejavnost. Prav tako lahko Zavod SRS za statistiko še nadalje razpolaga z dohodki prek posebnega računa po posebnih predpisih.

Sredstva za redno dejavnost so republiški organi porabili za:

	V 000 din	Strukt. %
— čiste osebne prejemke	97 008	52 9
— prispevke na osebne prejemke	55 184	30 1
— materialne izdatke	31 055	17 0
	183 247	100 0

Od vseh sredstev za redno dejavnost republiških organov je bilo porabljeno za osebne dohodke s prispevki 83 %, za materialne pa le 17 %. V letu 1967 je znašalo razmerje med osebnimi (bruto) in materialnimi izdatki 84,1 : 15,9 %.

Razlika 4412 tisoč je presežek dohodkov nad izdatki. Navedeni presežek so organi republiške uprave razporedili na:

	V tisočih
— sklad skupne porabe	1742
— sklad opreme	397
— rezervni sklad	118
— prenos v naslednje leto	2155
Skupaj	4412

Od izkazanega presežka se nanaša 2460 tisoč din na RS za notranje zadeve, ki je ta sredstva razporedil na sklad skupne porabe 932 tisoč, na sklad opreme 217 tisoč in v finančni načrt za leto 1969 1311 tisoč dinarjev.

Struktura zaposlenih, število in njihovi osebni dohodki so razvidni iz naslednje tabele:

Strokovna izobrazba	Število zaposlenih						Poprečni mesečni neto osebni dohodek na delavca v letu 1968		
	RSNZ		ostali organi		skupaj				
	1/1 68	31/12 68	1/1 68	31/12 68	1/1 68	31/12 68	RSNZ	Drugi organi	Skupaj
visoka	335	324	464	472	799	796	1812	2065	1958
višja	398	401	79	80	477	481	1481	1721	1517
srednja	1598	1596	403	411	2001	2007	1134	1150	1137
nižja	2193	2145	315	318	2508	2463	971	959	969
SKUPAJ	4524	4466	1261	1281	5785	5747	1137	1467	1208
visoko-kvalificirani	55	55	24	23	79	78	1130	1547	1250
kvalificirani	52	58	35	31	87	89	953	1093	1010
polkvalificirani	6	7	20	18	26	25	662	1003	913
nekvalificirani	224	212	137	129	361	341	546	681	603
SKUPAJ	337	332	216	201	553	533	731	872	789
funkcionarji	2	3	290	311	292	314	3651	2830	2835
VSE SKUPAJ	4863	4801	1767	1793	6630	6594	1770	1633	1235

Konec leta 1968 je bilo pri republiških organih, brez funkcionarjev in brez delavcev RS za notranje zadeve, zaposlenih 1793 delavcev, kar je za 1,5 % ali 26 delavcev več kot v začetku leta.

Po storokovni izobrazbi je zvišanje pri visoki strokovni izobrazbi za 8 delavcev (464 na 472), pri višji za 1 delavca (79 na 80), pri srednji za 8 delavcev (403 na 411), pri nižji za 3 delavce (315 na 318). Znižalo pa se je število zaposlenih v grupi delavcev po kvalifikaciji za 15 delavcev. Navedeni premiki (po strokovni izobrazbi) zaposlenih v republiški upravi še vedno ne zadovoljujejo potreb po kvalitetni strukturi v republiški upravi.

OBVEZNOSTI

V zaključnih računih po stanju 31. 12. 1968 izkazujejo republiški organi naslednje neporavnane obveznosti:

	V tisočih
— v breme sredstev za redno dejavnost	2435
— v breme sredstev za posebne namene	2170
— v breme skladov opreme	181
— v breme skladov skupne porabe	747
Skupaj	5533

Obveznosti iz naslova redne dejavnosti izkazuje največ RS za notranje zadeve 983 tisoč, Zavod za vodno gospodarstvo 910 tisoč in Zavod SRS za statistiko 353 tisoč. Te obveznosti se nanašajo predvsem na neporavnane račune za materialne izdatke ter na obračunane in neizplačane osebne dohodke, kar pa je bilo že deloma poravnano v mesecu januarju 1969 iz prenesenih sredstev, ostanek pa bo poravnan iz sredstev za leto 1969.

Tudi obveznosti v breme sredstev za posebne namene izkazuje največ RS za notranje zadeve in sicer 1529 tisoč, ki se nanašajo na nabavo tehnične opreme. RS za notranje zadeve bo navedene obveznosti pokril iz ostanka sredstev za posebne namene, ki se po členu 11 temeljnega zakona o notranjih zadevah prenašajo v naslednje leto.

Ostali republiški organi bodo obveznosti iz posebnih namenov poravnali v breme ustreznih postavk iz sredstev svojega predračuna za leto 1969.

Pri obveznostih skladov opreme gre predvsem za sklenjene pogodbe za nabavo opreme, pri obveznostih iz skladov skupne porabe pa za pogodbene obveznosti do banke za oročitev sredstev v zvezi z odobritvijo stanovanjskih kreditov.

Poleg obveznosti, ki jih navajajo posamezni republiški organi, je republika dolžna odplačevati obveznosti, ki jih je prevzela potom garancij in posojila, ki jih je republika najela v preteklih letih.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora je obravnaval predlog zakona podana taka rešitev o razdelitvi 6 115 730 06 dinarja presežka dohodkov venije (republiškega proračuna) za leto 1968 na 3. seji dne 8. julija 1969.

Pri obravnavi predloženega zakonskega predloga v načelu, je odbor ugotovil, da je zaključni račun o izvršitvi republiškega proračuna za leto 1968 sestavljen skladno z določili temeljnega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti, kakor tudi v skladu z določili zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji. Odbor je tudi ugotovil, da je v predlogu zakona podana taka rešitev o razdelitvi 6 115 730 06 dinarja presežka dohodkov proračuna SR Slovenije za leto 1968, ki je v skladu s predloženimi stališči, ki so se doslej izoblikovala v razpravah o gospodarskih gibanjih v letu 1969.

Odbor se je strinjal, da se presežek republiškega proračuna v letu 1968, ki ga izkazuje zaključni račun, usmeri le na vračilo občinam za v letu 1968 pobrano komuanalno takso na cestna motorna vozila v zasebni lastnini in za dotacijo skladu Borisa Kidriča za geološke raziskave svinca in cinka.

Glede na ugotovitve službe družbenega knjigovodstva pri pregledu predloga zaključnega računa o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968 o pomanjkljivostih, so po pojasnilu predstavnika centrale službe družbenega knjigovodstvo za SR Slovenijo izdane ustrezajoče odločbe za odpravo teh pomanjkljivosti. Predstavnik republiškega sekretariata za finance pa je odbor obvestil, da so vse ugotovljene pomanjkljivosti že odpravljene.

V načelni obravnavi je bilo izraženo ločeno mnenje, da bi SR Slovenija morala občinskim skupščinam v letu 1969 vrniti ne le 50 % sredstev za v letu 1968 pobrane komunalne takse na cestna motorna vozila v zasebni lastnini, kar bo storila, kolikor se sprejme predložena razporeditev presežka dohodkov republiškega proračuna za leto 1968, ampak celoten znesek, ki ga bodo občine vrnile zasebnim lastnikom cestnih motornih vozil.

Pri obravnavi v podrobnostih se je odbor strinjal z amandmaji zakonodajno-pravne komisije, ki jih je le-ta sprejela k 3. in 4. členu zakonskega predloga.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968 sprejme z navedenima amandmajema.

Odbor je za svojega poročevalca določil poslanca Poldeta Mačka.

Št.: 400-33/69
Ljubljana, 9. 7. 1969

Odbor za finance gospodarskega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 400-33/69.

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 400-33/69.

Skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 7. 7. 1969.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968 na svoji 4. seji dne 2. julija 1969.

Komisija k predlogu zakona ni imela načelnih pripomb, v obravnavi besedila predloga zakona pa je k posameznim členom dala naslednje amandmaje:

K 3. členu: V prvi alinei naj se besede »do zneska din 4 milij.« nadomestijo z besedami »4 000 000 dinarjev«, v drugi alinei pa besede »do zneska 2 115 730 06« z besedami »2 115 730 06 dinarjev«.

Sprememba je potrebna zato, ker sicer presežek ne bi bil v celoti in točno razporejen.

K 4. členu: Besede »z dnem objave« naj se nadomestijo z besedami »naslednji dan po objavi«.

Glede na določbo 216. člena ustave SR Slovenije zakon ne more začeti veljati z dnem objave, ampak kvečjemu naslednji dan po objavi.

Št.: 400-33/69
Ljubljana, 2. 7. 1969

PREDLOG ODLOKA

o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962

I

Sredstva posebne obvezne rezerve skladov, ki so bila po odloku o posebni obvezni rezervi skladov (Uradni list LRS, št. 5-38/62) izločena v letu 1962 na poseben račun pri bivši splošni gospodarski banki SRS, pa še niso bila sproščena z odloki o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov (Uradni list LRS, št. 3-18/63, ter Uradni list SRS, št. 31-253/63 in št. 5-29/64), se sprostijo.

II

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Na podlagi pooblastila iz 5. a člena zveznega zakona o ustanavljanju obveznih rezerv skladov (Uradni list FLRJ, št. 23/61 in 52/61) je bila z odlokom Ljudske skupščine LRS ustanovljena posebna republiška obvezna rezerva skladov (Uradni list LRS, št. 5/62). Navedena rezerva se je izločala po stopnji 5 % iz denarnih sredstev:

1. poslovnega sklada in sklada skupne porabe gospodarskih organizacij;
2. družbenih investicijskih skladov republike, okrajev in občin;
3. drugih republiških, okrajnih in občinskih skladov, z izjemo skladov za šolstvo in skladov za zidanje stanovanjskih hiš.

Omenjena sredstva je zbirala bivša splošna gospodarska banka na posebnem računu in jih je uporabljala za dajanje kreditov gospodarskim organizacijam za obratna sredstva.

V februarju leta 1963 so bila z odlokom (Uradni list LRS, št. 3/63) sproščena sredstva, navedena pod 3. točko (sredstva drugih skladov) ter sredstva republiškega družbenega investicijskega sklada (2. točka), torej le majhen del vseh sredstev. S tem odlokom je tudi prenehal veljati prej omenjeni odlok o posebni obvezni rezervi skladov iz leta 1962 in se zato od leta 1963 dalje sred-

stva za to rezervo niso več izločala. Z odlokom (Uradni list SRS, št. 31/63) so bila sproščena sredstva, ki so jih vložile v letu 1962 v posebno republiško obvezno rezervo komunalne gospodarske organizacije mestnega prometa, vodovoda, kanalizacije in javne snage.

Z odlokom o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 (Uradni list SRS, št. 5/64) so bila sproščena še vsa preostala sredstva posebne obvezne rezerve, kolikor so jih gospodarske organizacije in družbenopolitične skupnosti uporabile za vlaganje v vezane depozite na daljši rok, pri poslovnih bankah in za dolgoročno vlaganje v obveznice bivše splošne gospodarske banke.

Na podlagi navedenega odloka iz leta 1964 so delovne organizacije vložile svoja sredstva pri poslovnih bankah s 5-letnim ali daljšim odpovednim rokom. Ta sredstva znašajo 40,7 milijona din in bo letos sproščenih skoraj polovica, ker poteče 5-letna (to je najkrajša doba) vezave, ostala sredstva pa se sprostijo v prihodnjih letih do leta 1975.

Nesproščenih je ostalo še okrog 2 milijona din sredstev, ki se vodijo na posebnem računu obvezne rezerve skladov pri SDK.

Zvezni zakon o ustanavljanju obveznih rezerv skladov, ki je pooblaščal republike za oblikovanje posebnih republiških rezerv skladov, je prenehal veljati v aprilu 1965 (Uradni list SFRJ, št. 14/65).

Zato je potrebno sprostiti še tista sredstva, ki doslej še niso bila sproščena. S predlaganim odlokom se seveda ne posega v depozitne pogodbe, ki so bile sklenjene na podlagi republiškega odloka.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 402-1/69.

Odbor za finance gospodarskega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 402-1/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 2. 7. 1969, št. 402-1/69.

PREDLOG ZAKONA

o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov

1. člen

Socialistična republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: republika) bo v letih 1969 do vštetega 1972 po določbah tega zakona prispevala kmetijskim delovnim organizacijam k odplačevanju anuitet od investicijskih kreditov, najetih za določene investicije v kmetijstvu na območju SR Slovenije. V ta namen bo republika zagotovila v republiških proračunih za leta 1969 do 1972 letno 10 milijonov din.

Neizkoriščena sredstva v posameznem letu se prenesejo v naslednje leto.

2. člen

Republika bo prispevala k odplačevanju dela anuitet od kreditov, za katere so sklenile kmetijske delovne organizacije kreditne pogodbe do konca leta 1968 za naslednje namene:

1. za pridobitev, ureditev in usposobitev kmetijskih zemljišč (nakup, arondacija, komasacija, hidro- in agromelioracije;)
2. za zgraditev objektov za proizvodnjo govejega in svinjskega mesa ter objektov za proizvodnjo kravjega mleka, za nabavo osnovne črede ter za zgraditev objektov in za nabavo hlevske opreme v zvezi s to proizvodnjo;
3. za osnovanje dolgoletnih nasadov.

3. člen

Republika bo prispevala del anuitet le tistim kmetijskim delovnim organizacijam, ki zagotovijo in izvajajo take ukrepe, ki omogočajo rentabilno poslovanje organizacije, zlasti:

1. da zagotovijo ustrezno notranjo organizacijo dela in poslovanja;
2. da si zagotovijo s poslovnimi in drugimi sporazumi stabilnejše in uspešnejše poslovanje;
3. da delijo dohodek v skladu s finančnimi obveznostmi in možnostmi.

Za izvajanje določb prejšnjega odstavka izda izvršni svet Skupščine SR Slovenije podrobnejša navodila.

4. člen

Republika daje kmetijskim delovnim organizacijam prispevek po določbah tega zakona na zahtevo organizacije s pogodbo, ki jo sklene z organizacijo republiški sekretariat za gospodarstvo.

Kmetijske delovne organizacije predložijo republiškemu sekretariatu za gospodarstvo obrazloženo zahtevo za prispevek po tem zakonu najpozneje do 31. oktobra 1969. Po tem roku vložene zahteve se ne bodo upoštevale.

5. člen

S pogodbo iz prvega odstavka prejšnjega člena se določijo: višina prispevka, ki ga bo dajala republika, koliko časa bo republika zagotavljala prispevek ter pogoji, ob katerih se daje prispevek.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Skupščina SR Slovenije je s svojim aktom, sprejetim na seji republiškega zbora in na seji gospodarskega zbora dne 19. 11. 1968, naložila izvršnemu svetu, da pripravi v predlogu proračuna za leto 1969 predlog o formiranju posebnih sredstev za reševanje najbolj perečih problemov v kmetijstvu Slovenije. V skladu s temi nalogami so v letošnjem proračunu pod postavko »sredstva za intervencije v kmetijstvu« zagotovljena sredstva v višini 10 milijonov din.

I.

Ker so problemi kmetijstva težje narave in jih z zagotovljenimi sredstvi v letošnjem proračunu ni mogoče učinkoviteje olajšati, je nujno, da se v nekajletnih proračunih zagotove sredstva v približno enaki višini.

Republiški sekretariat za gospodarstvo je ob proučevanju položaja kmetijstva ugotovil, da izvirajo glavne težave družbenega kmetijstva iz prevelikih obremenitev zaradi odplačevanja kreditov za pridobitev in usposobitev zemljišč, za zgraditev in opremo živinorejskih objektov ter za nasade (sadovnjaki, vinogradi, jagodičevja in hmeljišča).

Kmetijskim delovnim organizacijam je bil sicer del zemljišč dodeljen iz družbenega zemljiškega sklada, vendar so bila ta zemljišča v glavnem slabše kakovosti in razdrobljena v manjše komplekse. Ta zemljišča je bilo treba združiti in jih usposobiti za smotrnejše obdelovanje.

Predvsem zaradi povečanja živinorejske proizvodnje so morale kmetijske organizacije na novo pridobiti znatne zemljiške površine, ki jih je bilo treba prav tako združiti v večje zemljiške komplekse in usposobiti za mehanizirano proizvodnjo.

Tako za pridobivanje novih zemljišč kot za njihovo združevanje in usposabljanje so morale kmetijske organizacije najemati razmeroma drage kredite. Investicije iz teh kreditov tako obremenjujejo kmetijske organizacije, da je rentabilnost proizvodnje močno prizadeta. To breme je po obstoječih kreditnih pogojih preneseno na manj kot eno generacijo delovnih kolektivov, zasebni kmetje pa zemljišča v glavnem podedujejo.

Po zbranih podatkih znašajo zadolžitve kmetijskih delovnih organizacij za pridobitev in usposobitev zemljišč po kreditnih pogodbah, sklenjenih do konca 1968. leta, 60 490 000 din.

Pred dobrimi desetimi leti se je pričelo s pospeševanjem živinorejske proizvodnje, in to zaradi pomanjkanja mesa na domačem trgu kakor tudi zaradi velikih možnosti izvoza mesa na zunanja tržišča. Tedaj razpoložljiva investicijska sredstva za kmetijstvo so se zato tudi prvenstveno dajala za razvoj živinorejske proizvodnje.

V okviru takratnega administrativnega gospodarjenja je bil oblikovan tudi kreditni sistem. Kreditni nameni so bili ozko določeni in pogojeni z normativi, objekti so bili strokovno neproučeni, sredstva nizko limitirana, določene investicije pa so bile celo dirigirane. To je vplivalo na nekompleksnost izgradnje proizvodnih kapacitet in na neorgansko rast kmetijskih delovnih organizacij. Tako zgrajene objekte je bilo treba dograjevati, kar je močno podražilo samo izgradnjo, nekatere objekte pa je bilo treba zaradi nefunkcionalnosti celo opustiti. Vendar vsa ta funkcionalno ali nefunkcionalno vložena sredstva danes močno bremenijo kmetijske delovne organizacije.

Od druge polovice leta 1966 naprej pa zmanjšujejo kmetijske organizacije zaradi nerešenih vprašanj svojo živinorejsko proizvodnjo.

Razmerja med cenami živine in reprodukcijskim materialom, ki so bila postavljena z gospodarsko reformo, so se porušila, saj so se cene reprodukcijskemu materialu in tudi storitvam močno zvišale, medtem ko so cene živine ostale na isti ravni ali pa so se celo nekoliko znižale. Čeprav so cene živini na domačem tržišču sproščene, pa so odvisne od maloprodajnih cen mesa, ki so pod družbeno kontrolo.

Tudi visoki prelevmani držav uvoznic evropskega gospodarskega tržišča močno znižujejo cene živine in s tem omejuje možnost izvoza.

Zaradi takšnega stanja kmetijske organizacije, kot že omenjeno, zmanjšujejo proizvodnjo, kreditne obveznosti pa ostajajo iste. Te kreditne obveznosti zaradi neizkoriščenosti kapacitet povečujejo stroške oziroma lastno ceno na enoto proizvoda.

Iz analize poslovanja kmetijskih organizacij Slovenije za leto 1968, ki jo je izdelala Gospodarska zbornica SR Slovenije, pa povzemamo ugotovitev, da je vsa živinorejska proizvodnja v Sloveniji, razen perutninarstva, poslovala z izgubo in da so največje finančne težave nastale prav pri pitanju goveje živine. Zaradi naraščajočih stroškov in doseganja nižjih cen se ocenjuje izguba samo pri pitani goveji živini, proizvedeni v družbeno-organizirani proizvodnji, na 32,5 milijona din ali 1.30 za prodani kg žive teže.

Po zbranih podatkih znašajo zadolžitve kmetijskih delovnih organizacij do konca leta 1968 za zgraditev objektov za proizvodnjo govejega in svinjskega mesa, za nabavo osnovne črede ter za potrebne objekte in opremo 190 616 000 dinarjev.

Tudi investicijske zadolžitve za nasade predstavljajo za družbena posestva veliko obremenitev. Zlasti velja to za sadovnjake in vinograde, ki jih je treba zaradi konfiguracije terena urediti v terasah. Za te nasade so se dajali krediti pod istimi pogoji kot v drugih republikah, čeprav je pri nas zaradi klimatskih razmer rodnost kasnejša. Ker je sodobna obnova hmeljišč že sama po sebi zelo draga, so tudi za te nasade sedanji kreditni pogoji neugodni.

Zadolžitve kmetijskih delovnih organizacij do konca leta 1968 za osnovanje dolgoletnih nasadov znašajo 124 109 000 din.

Ugotovljeno je, da so kmetijske organizacije zadolžene z 902 milijoni din za osnovna in trajna obratna sredstva po stanju zaključnih računov za leto 1968. Letna anuiteta za te kredite znaša 65 milijonov din, kar predstavlja veliko obremenitev kmetijskih organizacij, še zlasti, če upoštevamo, da znašajo njihova amortizacijska sredstva le okrog 90 milijonov din in se večinoma teh sredstev uporabi za odplačevanje anuitet. (Podatki SDK, vzeti iz zaključnih računov delovnih organizacij v SRS za leto 1968.)

S predlogom zakona predvideni prispevek republike pa se omejuje le na kreditne obveznosti za zemljišča, živinorejske objekte in za dolgoletne nasade v skupnem znesku 375 674 000 din. Anuitete od teh kreditov znašajo za dobo štirih let, kot jo predlog zakona predvideva, od 37 673 000 din v letu 1969 do 36 000 000 din v letu 1972. Ob predpostavki, da bi republika prispevala vsako leto enaka sredstva kot v letu 1969, bi se kmetijskim organizacijam nudila pomoč v poprečni višini 25 % od navedenih anuitet.

II.

Predlog zakona predvideva, da bi prispevala republika del anuitet kmetijskim organizacijam le v letih 1969 do vštetega 1972 v višini 10 milijonov din letno.

Del anuitet bi prispevala republika le za kredite, najete do konca leta 1968, za pridobitev, ureditev in usposobitev kmetijskih zemljišč, za zgraditev objektov za proizvodnjo govejega in svinjskega mesa ter mleka, za osnovno čredo in ustrezno opremo ter za dolgoletne nasade. V kreditih za pridobitev, ureditev in usposobitev zemljišč so mišljeni krediti za nakup zemljišč, za arondacije, koma-

sacije ter za hidro- in agromelioracije. Med krediti za dolgoletne nasade so krediti za sadovnjake, nasade jagodičevja, vinograde in hmeljišča.

Po predlogu zakona naj bi dajala republika prispevek le tistim kmetijskim organizacijam, ki se v pogodbi z republiškim sekretariatom za gospodarstvo zavežejo, da bodo sprejele in izvajale potrebne ukrepe za rentabilno poslovanje. S to pogodbo bi se določila tudi višina prispevka in doba, za katero daje republika svoj prispevek. Višina prispevka v globalu seveda ne bo mogla presegati višine sredstev, zagotovljenih v republiškem proračunu za določeno leto.

Predlog zakona določa v 3. členu ukrepe, ki bi jih morala kmetijska organizacija sprejeti in izvajati, da si zagotovi v določeni kmetijski panogi rentabilno poslovanje.

Prvi od takih ukrepov je ustrezna notranja organizacija dela in poslovanja.

Pri mnogih organizacijah glede na obseg proizvodnje delovna sila ni racionalno izkoriščena. Tako ugotavlja kmetijski inštitut Slovenije, da je v kmetijskih delovnih organizacijah Slovenije razmerje med fizičnimi in upravnimi delavci 2,5 : 1. Strokovne službe glede na celotno število strokovnjakov, zaposlenih v organizaciji, delujejo premalo učinkovito v širjenju kooperacijske proizvodnje.

Kot drugi ukrep je po predlogu predvideno, da si organizacije zagotovijo s poslovnimi in drugimi sporazumi stabilnejše in uspešnejše poslovanje.

Pri tem je mišljeno, da si morajo kmetijske organizacije zagotoviti predvsem prodajo kmetijskih pridelkov, in to za daljše razdobje. V ta namen naj sklenejo ustrezne poslovne sporazume, prizadevati pa si morajo tudi za vertikalno integracijo s predelovalno industrijo in trgovino. To edino lahko vodi k pravilnejši delitvi akumulacije in pocenitvi poslovanja. Doseganje rentabilnosti je treba iskati tudi prek horizontalnih integracijskih procesov. V poštev pridejo tudi dogovori z občinami, predvsem glede pomoči, ki naj jo nudijo kmetijskim organizacijam.

Tretji ukrep posega v sfero osebnih dohodkov, ki morajo biti odvisni od proizvodne in poslovne sposobnosti organizacije. Ob uspešnem izvajanju že navedenih ukrepov je možno, da so osebni dohodki predvsem odvisni od storilnosti posameznega delavca.

Organizacija, ki računa na prispevek, bo morala predložiti republiškemu sekretariatu za gospodarstvo do konca oktobra 1969 obrazloženo zahtevo, iz katere bodo morali biti razvidni njen finančni položaj in učinki predvidenih ukrepov. Ta sekretariat bo z internimi navodili podrobneje določil način, kako naj organizacije uveljavljajo svojo zahtevo.

Predvideno je, da bo republiški sekretariat za gospodarstvo formiral posebno strokovno komisijo, ki bo ocenila predložene zahteve, zlasti, če bodo predlagani ukrepi dovolj učinkoviti za dosego rentabilnosti organizacije. Ta komisija bo predlagala sekretariatu, če naj sklene pogodbo s kmetijsko organizacijo, kolikšen naj bo prispevek, za kakšen čas naj se daje in morebitne druge pogoje za dajanje prispevka. Na podlagi predloga komisije bo sekretariat samostojno odločil o sklenitvi pogodbe s kmetijsko organizacijo in s tem o zagotovitvi prispevka. Ker je dana torej sekretariatu po predlogu zakona polna diskrecijska pravica, ni potrebna še posebna arbitraža in v predlogu tudi ni predvidena.

Republiški sekretariat za gospodarstvo bo nadzoroval, če izvajajo kmetijske organizacije sprejete ukrepe, po kmetijski inšpekcijski službi, pa tudi prek službe družbenega knjigovodstva.

V predlogu zakona predvideni ukrepi so v glavnem v interni pristojnosti in možnosti organizacije same. Zato je rok do 31. 10. 1969, ko mora organizacija predložiti zahtevo za prispevek, sprejemljiv, seveda pa le v primeru, če bo ta zakon nemudoma sprejet.

Ker je potemtakem čimprejšnja ureditev tega vprašanja nujna, naj se ta zakon sprejme po hitrem postopku.

III.

V predlogu zakona so upoštevane nekatere pripombe oziroma spreminjevalni predlogi, ki so jih dali k osnutku zakona skupščinska zakonodajno-pravna komisija in skupščinski odbori, ki so obravnavali osnutek zakona, in sicer:

1. člen: V zadnjem stavku je pred besedama »10 milijonov« črtana beseda »do«, tako da se vsako leto v republiškem proračunu zagotovi stalen znesek 10 milijonov din. — Dodan je nov drugi odstavek z določbo, da se v posameznem letu neizkoriščena sredstva prenesejo v naslednje leto.

3. člen: Na koncu je dodan nov drugi odstavek s pooblastilom za izvršni svet, da izda podrobnejša navodila za izvajanje določb prvega odstavka tega člena.

5. člen: Črtan je drugi odstavek z določbo o odstopu od pogodbe, ker se to lahko uredi v sami pogodbi.

V predlogu zakona pa niso upoštevani tile spreminjevalni predlogi, dani k osnutku zakona:

3. člen: Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora je predlagal, da naj se v tem členu doda nova 4. točka, ki bi se glasila: »da zagotovijo ustrezno sodelovanje poslovnih bank pri izboljšanju pogojev odplačevanja investicijskih kreditov«. Ta predlog ni bil sprejet, ker bi takšna določba zavezovala samo kmetijske delovne organizacije ne glede na to, ali so banke pripravljene za tako sodelovanje ali ne. Poleg tega pa je predlog odbora v glavnem zajet že v 2. točki tega člena.

4. člen: Odbor za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora je nadalje predlagal, da se v tem členu doda določba, po kateri bi pri sklepanju pogodbe med kmetijsko delovno organizacijo in republiškim sekretariatom za gospodarstvo sodelovala tudi ustrezna poslovna banka. Ta predlog ni bil sprejet, ker bi takšna določba lahko samo zavirala oziroma zavlačevala izvajanje tega zakona. — Zakonodajno-pravna komisija je predlagala, da se v drugem odstavku 4. člena namesto 31. oktobra 1969 določi poznejši datum, do katerega morajo biti vložene zahteve, češ da bo sicer ostalo kmetijskim delovnim organizacijam premalo časa, da se pripravijo na sklepanje pogodb, če bi bil zakon sprejet šele v septembru. Ker pa predlagamo, da se ta zakon sprejme po hitrem postopku še pred skupščinskim odmorom, omenjenega datuma ni treba spreminjati.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora in odbor za finance gospodarskega zbora sta na skupni seji dne 8. julija 1969 obravnavala osnutek zakona o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov, ki ga je

Skupščini SR Slovenije poslal v obravnavo izvršni svet, ki predlaga, da obravnava Skupščina SR Slovenije predložen zakon po skrajšanem postopku, kot zakonski osnutek.

Odbora sta v načelni razpravi ugotovila, da je predloženi osnutek zakona izdelan v skladu s sklepi in priporočili Skupščine SR Slovenije v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva, ki sta jih sprejela v novembru 1968 republiški in gospodarski zbor. Na podlagi teh sklepov in priporočil Skupščine SR Slovenije je bilo naloženo izvršnemu svetu, da v predlogu republiškega proračuna za leto 1969 predvidi tudi potrebna sredstva za reševanje najbolj problematičnih problemov v kmetijskih delovnih organizacijah. Z zakonom o republiškem proračunu za leto 1969 so ta sredstva že zagotovljena. Zato sta odbora soglašala, da se mora za leto 1969 urediti izvedba republiške pomoči kmetijskim delovnim organizacijam, obenem pa naj se s predloženim zakonom zagotovi taka pomoč do leta 1972.

Odbora sta sklenila, da je predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, umesten, ker v nasprotnem primeru kmetijske delovne organizacije ne bodo mogle pravočasno dostaviti svojih zahtevkov, predvidena komisija v republiškem sekretariatu za gospodarstvo pa tudi ne bo mogla oceniti predloženih zahtevkov teh organizacij že v letu 1969.

Odbora sta se strinjala z mnenjem odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora, da je potrebno, da se izdelajo solidni in selektivni kriteriji za dodeljevanje prispevka SR Slovenije pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov kmetijskim delovnim organizacijam. Ravno tako sta odbora soglašala z mnenjem odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora kakor tudi zakonodajno-pravne komisije, da se dodeljevanje teh sredstev ne bi smelo v celoti prepuščati republiškemu sekretariatu za gospodarstvo, oziroma so imeli isti pomislek glede diskrecijske pravice, ki bo dana z zakonom republiškemu sekretariatu za gospodarstvo. Dodeljevanje prispevkov SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam bi moralo biti vezano na smernice Skupščine SR Slovenije ali izvršnega sveta. Nekateri poslanci so menili, da bi v razreševanje teh vprašanj morali vključiti tudi poslovne banke, da bi tudi one s svoje strani prispevale k izboljšanju pogojev pri odplačevanju anuitet kmetijskih delovnih organizacij, večinsko mnenje pa je bilo, da bank z zakonom k temu ne moremo zavezati.

V obravnavi po posameznih členih pa so člani odborov imeli naslednje pripombe in predloge:

K 1. členu: Beseda »do« (10 milijonov) v zadnjem stavku naj se črta. Odbora sta menila, da se sedanje besedilo »do 10 milijonov« lahko razume tako, kot da bi neizkoriščena sredstva ob koncu leta zapadla. Da bi v tem smislu bilo besedilo jasnejše, naj bi se besedilo tega člena zaključilo s stavkom: »Morebitna neizkoriščena sredstva iz leta 1969 se prenesejo v naslednje leto.«

K 4. členu: Člani odborov so menili, da je nerealen predvideni rok za dostavljanje zahtevkov za prispevek (do 31. oktobra 1969), kljub predloženemu skrajšanemu postopku obravnave zakona v Skupščini SR Slovenije.

Odbora sta menila, da naj bi predlagatelj v predlogu zakona smiselno upošteval to pripombo, zato odbora nista dala predloga za nov rok.

K 5. členu: Drugi odstavek naj se črta. Po mnenju odborov v njem predvidene določbe spadajo v pogodbe, ne pa v zakon.

Odbor za finance gospodarskega zbora je bil enoten v tem, da se ne sprejme predlog odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora za

dopolnitev besedila 3. in 4. člena z novima točkama oziroma odstavkom. V odboru za finance in proračun republiškega zbora pa je tudi večina članov menila, da se predlog odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora ne sprejme. Odbora menita, da nimamo zagotovil, da bi bile poslovne banke voljne pristati na izboljšanje pogojev odplačevanja investicijskih kreditov kmetijskim delovnim organizacijam. Sicer pa je to, po mnenju članov odborov, poslovnim bankam že priporočeno v skupščinskem aktu v zvezi z nekaterimi problemi kmetijstva.

Odbora predlagata republiškemu in gospodarskemu zboru, da sprejmeta osnutek zakona v besedilu kot ga je predložil izvršni svet, upoštevaje pri tem pripombe in predloge odborov.

Za svojega poročevalca na republiškem zboru je odbor za finance in proračun republiškega zbora določil poslanca Jožka Lojena, odbor za finance gospodarskega zbora pa poslanca Karla Lutra.

Št.: 402-145/69
Ljubljana, dne 9. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala osnutek zakona o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov na svoji 4. seji dne 2. julija 1969.

V načelni obravnavi je bilo sproženo predvsem vprašanje, ali ne bi bilo pravilno, da bi republika prispevala k odplačevanju investicijskih kreditov v kmetijstvu tudi v bodoče in da bi to postal sistemski ukrep, zlasti še, če tudi izkušnje drugod po svetu kažejo, da teh bremen kmetijstvo ne more nositi samo. V tem primeru bi ob izpolnjenih pogojih iz 3. člena morala to seveda biti pravica kmetijskih delovnih organizacij in ne le pomoč, ki jo republika dodeljuje po svoji presoji. Glede na svojo funkcijo pa komisija o tem vprašanju ni zavzela stališča. V načelni obravnavi je bilo nadalje sproženo tudi vprašanje, kakšna je narava obravnavanega prispevka republike v konceptu, kakršen je predložen v osnutku zakona, namreč, ali gre tudi pri tem že za pravico kmetijskih delovnih organizacij ali pa le za intervencijo oziroma pomoč republike, ki jo le-ta dodeljuje po svoji presoji. Ugotovljeno je bilo, da glede na omejena oziroma vnaprej določena sredstva ne gre za pravico, ampak za pomoč, da pa bi zato moralo biti dodeljevanje pomoči vezano na smernice skupščine ali izvršnega sveta in ne bi smelo biti v celoti prepuščeno republiškemu sekretariatu za gospodarstvo.

Pri obravnavi besedila osnutka so bile k posameznim členom dane naslednje pripombe in naslednji predlogi:

K 1. členu: V zadnjem stavku ne ustreza formulacija »letno do 10 milijonov«, ker iz nje ni razvidna spodnja meja, za katero se republika v zakonu obveže; po mnenju komisije bi bilo potrebno višino teh sredstev v zakonu bolj jasno opredeliti.

K 3. členu: Formulacije v tem členu je treba popraviti tako, da bo iz njih jasneje razvidno, da gre za ukrepe, ki so take narave, da omogočajo oziroma, da bodo (verjetno) omogočili rentabilno poslovanje, in da ni pogoj že dosežena rentabilnost poslovanja. V zvezi s tem pa je bil s strani nekaterih članov komisije izražen tudi pomislek zoper ureditev, po katerih na dodelitev

pomoči vplivajo samo izvedeni ukrepi ob vložitvi zahteve, oziroma celo samo program teh ukrepov v trenutku vložitve zahteve, kasnejše spremembe ukrepov in predvsem njihova realizacija pa lahko vplivajo samo v negativni smeri, tj. samo na odvzem pomoči oziroma na odstop republiškega sekretariata za gospodarstvo od pogodbe, ne pa tudi v pozitivni smeri, tj. na naknadno dodelitev pomoči organizaciji, ki bi šele kasneje izvedla potrebne ukrepe ali ki bi kljub ukrepom, ki po mnenju republiškega sekretariata ne bi bili ustrezni, kasneje začela dosegati uspehe v poslovanju.

K 4. členu: V tem ali pa morda v 3. členu bi bilo treba določiti, da se prispevek dodeljuje v skladu s smernicami republiške skupščine ali izvršnega sveta. Po mnenju komisije namreč odločanja o dodeljevanju prispevka ni mogoče prepustiti izključno upravnemu organu, ker so pogoji, določeni v zakonu, preveč okvirni in ohlapni, da bi bil za izvrševanje takega zakona lahko odgovoren samo upravni organ. S tem v zvezi je bilo sproženo tudi vprašanje, ali ne bi bilo potrebno v zakonu določiti tudi dolžnosti republiškega sekretariata za gospodarstvo, da poroča skupščini o izvrševanju tega zakona.

Glede roka za vložitev zahtev (31. oktober 1969) je komisija opozorila, da je zakon predložen šele kot osnutek in da bo zato lahko sprejet šele jeseni, zato bo potrebno v predlogu zakona predložiti nov rok, ki bo kmetijskim organizacijam res omogočil vložitev dobro obrazloženih zahtev in pripravo potrebnih ukrepov. Predloženega osnutka namreč po mnenju komisije zaradi pomembnosti zakona in zaradi nekaterih še nerazčiščenih vprašanja ne bi smeli enostavno prekvalificirati v predlog, zlasti še, ker tudi v primeru podaljšanja roka za vložitev zahtev do konca leta 1969 ali še čez ni nevarnosti, da bi sredstva, predvidena za ta namen v letošnjem letu, propadla, ampak se lahko zagotovi njihova namenska uporaba tudi v prihodnjem letu.

K 5. členu: Drugi odstavek naj se črta. Določbe o odstopu od pogodbe spadajo po mnenju komisije v pogodbe in ne v zakon. Teorija o odstopnih pogojih je namreč že tako razvejana, da odstopnih pogojev navadno celo v pogodbah ni mogoče povsem precizirati, medtem ko jih v zakonu sploh ni mogoče zadovoljivo določiti. Ureditev teh pogojev v pogodbah bo lahko tako tudi bolj elastična in bo lahko bolj upoštevala specifičnosti posameznih vrst investicij ter specifičnosti posameznih kmetijskih delovnih organizacij.

Št.: 402-145/69
Ljubljana, 3. 7. 1969

OSNUTEK ZAKONA
o prisilni upravi nad zavodi

1. člen

Delovna organizacija, ki opravlja dejavnost s področja družbenih služb (v nadaljnjem besedilu: zavod), se lahko v skladu s tem zakonom postavi začasno pod prisilno upravo, če s svojim poslovanjem hudo ogroža družbene koristi.

2. člen

Namen izvajanja prisilne uprave nad zavodom je, da se kar najhitreje odpravijo razlogi, zaradi katerih je bila uvedena prisilna uprava, in da se

omogoči delovnemu kolektivu, da zopet prevzame samoupravljanje zavoda v skladu z zakonom in s statutom zavoda.

3. člen

Šteje se, da zavod hudo ogroža družbene koristi in da se zato lahko postavi pod prisilno upravo:

1. če v zavodu dejansko ne obstojijo ali se ne oblikujejo organi upravljanja v skladu z zakonom in s statutom zavoda več kot tri mesece;

2. če zavod ne opravlja svojih nalog v skladu z zakonom in s statutom zavoda ter je zaradi tega hudo ogroženo opravljanje osnovne dejavnosti zavoda ali so prizadete z zakonom zagotovljene pravice oziroma interesi občanov;

3. če zaide zavod zaradi velikih nepravilnosti pri poslovanju v finančne težave in je zaradi tega hudo ogroženo opravljanje osnovne dejavnosti zavoda;

4. če zavod ne uredi notranjih in zunanjih razmerij, ki se v skladu z zakonom morajo urediti s splošnim aktom zavoda;

5. če zavod ne izpolni pravnomočne odločbe sodišča ali upravnega organa.

Iz razlogov pod 4. in 5. točko prejšnjega odstavka se zavod lahko postavi pod prisilno upravo, če je pristojni upravni organ poprej pozval zavod, da naj v določenem roku uredi razmerja oziroma izpolni pravnomočno odločbo, ker bo sicer postavljen pod prisilno upravo, pa zavod tega v tem roku ne izvrši.

4. člen

Prisilno upravo vpelje z odločbo občinska skupščina na svoji seji.

Če je ustanovitelj ali soustanovitelj zavoda SR Slovenija, vpelje prisilno upravo izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

5. člen

Odločba o uvedbi prisilne uprave je upravni akt.

Odločbo o uvedbi prisilne uprave izda organ iz prvega in drugega odstavka 4. člena tega zakona na svojo pobudo ali na predlog ustanovitelja zavoda ali pristojnega upravnega organa, iz razloga pod 3. točko prvega odstavka 3. člena tega zakona pa lahko predlaga prisilno upravo tudi tisti, ki je prevzel morebitno sanacijo zavoda.

Odločba o uvedbi prisilne uprave se vpiše v register zavodov.

6. člen

Organ prisilne uprave je prisilni upravitelj; pri večjih zavodih se namesto prisilnega upravitelja postavi odbor za prisilno upravo.

Odbor za prisilno upravo ima predsednika in dva člana.

Prisilni upravitelj oziroma odbor za prisilno upravo se postavi oziroma imenuje z odločbo o uvedbi prisilne uprave.

V odbor za prisilno upravo se lahko imenuje tudi en član delovne skupnosti zavoda, ki je postavljen pod prisilno upravo.

7. člen

Z uvedbo prisilne uprave preneha mandat članov organov upravljanja zavoda; dolžnosti in pravice organov upravljanja prevzame organ prisilne uprave.

Dolžnosti in pravice direktorja, ki je z uvedbo prisilne uprave razrešen, se določajo po predpisih o delovnih razmerjih, ki veljajo za delavca, ki je razrešen kot direktor, ker pri novih volitvah ni bil več imenovan za direktorja.

8. člen

Zavod pod prisilno upravo zastopa prisilni upravitelj oziroma predsednik odbora za prisilno upravo.

9. člen

Če opravljajo strokovni organi zavoda, kot npr. učiteljski zbor šole, zdravniški kolegij zdravstvenega zavoda, znanstveni sveti ipd., po zakonu ali po statutu zavoda tudi posamezne naloge upravljanja zavoda, preidejo tudi te naloge na organ prisilne uprave. Organ prisilne uprave lahko odloči, da opravljajo strokovni organi te naloge še naprej, lahko pa tudi odloči, da opravljajo te naloge v soglasju z njim.

10. člen

Prisilna uprava lahko traja največ eno leto.

Izjemoma lahko organ iz 4. člena tega zakona podaljša prisilno upravo še največ za eno leto, če je bila prevzeta tudi sanacija zavoda, ki je bil postavljen pod prisilno upravo, pa sanacija prej ni uspela.

Volitve organov upravljanja zavoda in mesto direktorja razpiše organ prisilne uprave.

Z izvolitvijo organov upravljanja zavoda preneha prisilna uprava.

11. člen

Pristojni upravni organ po tem zakonu je za zadeve s področja zavoda pristojni občinski upravni organ, če je prisilno upravo vpeljala občinska skupščina, oziroma za zadeve s področja zavoda pristojni republiški upravni organ, če je prisilno upravo vpeljal izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

12. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Naše pozitivno pravo je poznalo do sedaj samo prisilno upravo nad podjetji, ki se lahko vpelje po določbah temeljnega zakona o podjetjih (Uradni list SFRJ, št. 17/65, 31/67 in 48/68; v nadaljnjem besedilu: TZP). Po 90. členu TZP je podjetje lahko postavljeno pod prisilno upravo, če bi utegnilo priti zaradi storjenih velikih nepravilnosti v finančne težave, ki pripeljejo v stečaj, če bi bila z njegovim poslovanjem povzročena družbeni skupnosti občutna škoda, kot tudi v drugih primerih, ki so določeni v zveznem zakonu. Pokazalo se je, da pride v praksi tudi pri zavodih lahko do podobnih velikih nepravilnosti kot pri podjetjih in da tudi poslovanje zavodov lahko občutno oškoduje družbeno skupnost, vendar naša pravna praksa do sedaj ni omogočala, da bi se lahko postavil pod prisilno upravo tudi zavod, ker po znanem stališču ustavnega sodišča SR Slovenije za takšne ukrepe do sedaj ni bilo osnove v ustavi, ki je poznala le prisilno upravo nad podjetji. Družbeno-politične skupnosti

nimajo niti drugih ustreznih instrumentov, da bi lahko učinkovito intervenirale v primerih, ko bi poslovanje posameznega zavoda ogrožalo družbeno skupnost.

Takšno pravno stanje spreminjajo sedaj novi ustavni amandmaji. Po XV. amandmaju k ustavi SR Slovenije se ob pogojih in po postopku, ki ga določa zakon, lahko začasno postavi pod prisilno upravo tudi delovna organizacija, ki opravlja dejavnost s področja družbenih služb, če s svojim poslovanjem hudo ogroža družbene koristi. Republiška ustava torej sedaj izrecno odpira možnost, da se postavijo pod prisilno upravo tudi delovne organizacije, ki opravljajo dejavnost s področja družbenih služb, tj. delovne organizacije, ki so v skladu s temeljnim zakonom o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5/65 in 50/68) organizirane kot zavodi, zahteva pa, da se pogoji, ob katerih se lahko postavijo pod prisilno upravo, in postopek, uredijo z zakonom.

Izvedba XV. ustavnega amandmaja in nujnost, da družbeno-politične skupnosti čimprej dobijo v roke ustrezen instrument zoper zavode, ki grobo ogrožajo družbene interese, so torej okolnosti, ki terjajo, da se izda zakon o prisilni upravi na zavodi.

Z osnutkom zakona o prisilni upravi nad zavodi se uvaja prisilna uprava kot začasen ukrep nad zavodom, ki s svojim poslovanjem hudo ogroža družbene koristi. Osnutek odloča uvodoma v najbolj splošnih potezah tudi namen prisilne uprave. Namen sicer nima prave normativne vsebine, pokaže pa na ratio legis in zato lahko služi kot temeljno napotilo za delo organov prisilne uprave nad zavodom, da se kar najhitreje odpravijo razlogi, zaradi katerih je bila uvedena prisilna uprava, in da se tako omogoči delovnemu kolektivu, da zopet prevzame samoupravljanje zavoda v skladu z zakonom in s statutom zavoda.

Pri redakciji osnutka se je pojavilo dvoje načelnih vprašanj:

P r v o j e v p r a š a n j e, kakšen naj bo obseg prisilne uprave, ki se je pojavilo v okviru diskusije o reviziji določb o prisilni upravi nad podjetji. Zastopalo se je tudi stališče, da prisilna uprava naj ne bi izključevala vedno v celoti organov samoupravljanja delovne organizacije, ampak naj bi glede na razlog, zaradi katerega je bila uvedena, glede na stopnjo nepravilnosti, zaradi katere naj bi se uvedla, ali glede na podobne okolnosti omejevala organe upravljanja samo v določenem obsegu. Po tem stališču naj bi bilo morda tudi mogoče, da bi prisilna uprava zamenjala le enega ali dva izmed organov upravljanja podjetja oziroma zavoda, ki naj se postavi pod prisilno upravo. Za takšno stopenjsko ureditev prisilne uprave se je zavzemal pravni svet na svoji plenarni seji dne 2. decembra 1968. Osnutek sledi pri reševanju tega vprašanja sedanji ureditvi prisilne uprave nad podjetji po TZP in pozna samo prisilno upravo, s katero preneha mandat članov organov upravljanja zavoda, njihove dolžnosti in pravice pa v celoti prevzame organ prisilne uprave (7. člen). Vprašanje stopenjske prisilne uprave je sporno vprašanje, ki naj bi se reševalo v okviru revizije zvezne zakonodaje, v kakšni meri bi stopenjevanje obsega prisilne uprave lahko bilo uspešno tudi pri uvajanju prisilne uprave nad zavodi. To zlasti zato, ker je vprašanje, kakšne naj bi bile posamezne stopnje prisilne uprave, v dosedanjih diskusijah premalo konkretizirane, da bi ga lahko v kratkem času rešili.

D r u g o v p r a š a n j e je vprašanje možnosti uvedbe prisilne uprave tudi nad organizacijo združenega dela, ki je enota zavoda, analogno kot dopušča zakon prisilno upravo nad organizacijo združenega dela, ki je enota podjetja (tzv. začasna uprava — 116. člen TZP). Med podjetjem in organizacijo združe-

nega dela, ki je del podjetja, so gospodarska in finančna razmerja, ki se lahko sanirajo z začasno upravo podjetja nad to organizacijo. Na področju družbenih služb pa je interes družbeno-politične skupnosti nad zavodom kot celoto in nad organizacijami združenega dela v sestavi zavoda tako neposreden, da ne bi bilo primerno, če bi instrument prisilne uprave dali v roke komu drugemu kot organom družbeno-političnih skupnosti. Če pa bi družbeno-politična skupnosti lahko uvedla prisilno upravo nad organizacijo združenega dela v sestavi zavoda in ne tudi nad zavodom kot celoto, bi bilo to pravno in tudi logično v nasprotju z razmerji med zavodom in tako organizacijo združenega dela v sestavi zavoda. Poleg tega so tudi večje organizacije združenega dela v okviru zavodov neprimerno redkejše od takšnih tvorb v okviru podjetja (v Sloveniji verjetno samo klinične bolnice).

Glede na navedene razloge ureja osnutek prisilno upravo nad zavodi kot enoten ukrep, s katerim preidejo vse pravice in dolžnosti organov upravljanja zavoda na organ prisilne uprave (7. člen). Pod prisilno upravo je mogoče postaviti samo zavod kot celoto. Uvedba prisilne uprave nad zavodom zato izloča tako centralne organe upravljanja zavoda kot tudi morebitne organe upravljanja organizacije zadružnega dela v sestavi zavoda.

Najvažnejše vprašanje, ki ga rešuje osnutek, so razlogi, zaradi katerih se lahko vpelje prisilna uprava nad zavodom. Osnutek našteva v 3. členu te razloge taksativno in skuša vsakega definirati čim bolj izčrpno. Osnutek prepušča na ta način organom, ki odločajo o uvedbi prisilne uprave, čim ožji okvir za prosto oceno, kar je ena izmed kavtel za zakonitost uvajanja prisilne uprave in s tem za varstvo samoupravnih pravic zavodov.

Osnutek v 3. členu našteva pet razlogov, zaradi katerih se lahko uvede prisilna uprava nad zavodom. Posebna pojasnila niso potrebna k prvima dvema točkama 3. člena. K 3. do 5. točki 3. člena pa je treba pojasniti zlasti tole:

3. točka povzema v določeni meri razlog po 90. členu TZP, zaradi katerega se lahko uvede prisilna uprava nad podjetjem, se pravi, če bi podjetje »utegnilo priti zaradi storjenih velikih nepravilnosti v finančne težave, ki pripeljejo v stečaj«. Osnutek je tu določnejši: ni dovolj, da bi zavod utegnil priti v finančne težave; po osnutku je za uvedbo prisilne uprave potrebno, da zaide zavod dejansko zaradi velikih nepravilnosti pri poslovanju v finančne težave. Kriterij za obseg teh finančnih težav pri zavodu seveda ne more biti stečaj, kot pri podjetjih; po osnutku morajo biti finančne težave takšne, da je zaradi tega hudo ogroženo opravljanje osnovne dejavnosti zavoda.

4. in 5. točka 3. člena kvalificirata kot razlog za uvedbo prisilne uprave primere, ki jih v praksi pogosto srečujemo, da zavod noče izdati splošnega akta, ki ga zahteva zakon, ali da noče izpolniti pravnomočne odločbe sodišča ali upravnega organa. V takih primerih je po osnutku mogoče prisilno upravo uvesti šele potem, če je pristojni upravni organ poprej pozval zavod, da naj izda splošni akt oziroma izpolni pravnomočno odločbo v določenem roku, s pretnjo, da bo sicer postavljen pod prisilno upravo. Manjkajoče splošne akte bo izdal oziroma pravnomočne odločbe bo izvršil po uvedbi prisilne uprave organ prisilne uprave. Takšno pooblastilo, da lahko organ prisilne uprave izda splošni akt zavoda, v osnutku ni izrecno normirano, ampak izhaja iz prvega odstavka 7. člena osnutka, po katerem organ prisilne uprave prevzema vse dolžnosti in vse pravice organov upravljanja.

Organ, ki lahko vpelje prisilno upravo nad zavodom, je po 4. členu osnutka občinska skupščina; le če je ustanovitelj zavoda republika, uvede prisilno

upravo izvršni svet Skupščine SR Slovenije. S tako pristojnostjo izvršnega sveta izraža osnutek interes republike do družbenih služb, ki jih opravljajo zavodi, katerih ustanovitelj je republika.

Odločba o uvedbi prisilne uprave je po osnutku upravni akt (prvi odstavek 5. člena). Ker lahko izdasta to odločbo samo občinska skupščina ali izvršni svet Skupščine SR Slovenije, to pomeni, da zoper njo ne bo pritožbe v upravnem postopku, zato se sme zoper njo neposredno sprožiti upravni spor (drugi odstavek 7. člena zakona o upravnih sporih — Uradni list SFRJ, št. 21/65; v nadaljnjem besedilu ZUS). Po osnutku preneha mandat članov organov upravljanja zavoda s samo uvedbo prisilne uprave (7. člen), kar pomeni, da ni treba čakati na pravnomočnost odločbe o uvedbi prisilne uprave, kot to zahteva pri prisilni upravi nad podjetji prvi odstavek 92. člena TZP. Takšno ureditev zahteva učinkovitost prisilne uprave in je tudi v skladu s predpisi o upravnem postopku. Kot že omenjeno, zoper odločbo o uvedbi prisilne uprave ni pritožbe, če pa je zoper to odločbo neposredno vložena tožba v upravnem sporu, ta tožba praviloma ne ovira njene izvršitve (prvi odstavek 17. člena ZUS). Pristojni organ bo seveda lahko izjemoma odločil zaradi takšne tožbe, da se prisilna uprava odloži ob pogojih iz drugega in tretjega odstavka 17. člena ZUS.

Organ prisilne uprave je po 6. členu osnutka prisilni upravitelj, pri večjih zavodih pa odbor za prisilno upravo, ki ima predsednika in dva člana. V odbor za prisilno upravo se lahko imenuje tudi en član delovne skupnosti zavoda, ki je postavljen pod prisilno upravo. Imenovanje člana delovne skupnosti torej ni obvezno (četrti odstavek 6. člena), organ, ki uvaja prisilno upravo, ga bo imenoval le v primeru, če bo to glede na okolnosti posameznega primera lahko ugodno vplivalo na učinkovitost prisilne uprave. Po osnutku ima odbor za prisilno upravo vse pristojnosti prisilnega upravljanja, medtem ko predsednik odbora za prisilno upravo samo zastopa zavod pod prisilno upravo (8. člen). To je po osnutku jasneje izraženo kot po 91. členu TZP. Ker organ prisilne uprave prevzame dolžnost in pravice organov upravljanja (prvi odstavek 7. člena), obdržijo strokovni organi zavoda pod prisilno upravo svoje strokovne naloge še naprej. Vendar opravljajo nekateri strokovni organi zavoda tudi posamezne naloge upravljanja zavoda po zakonu ali po statutu zavoda, kot npr. učiteljski zbor šole, znanstveni svet raziskovalnega zavoda itd. Izvrševanje teh nalog strokovnih organov bi lahko vodilo do konfliktnih situacij med temi organi in organi prisilne uprave v zavodu. Zato po 9. členu osnutka preidejo te naloge na organ prisilne uprave. Organ prisilne uprave pa lahko odloči, da opravljajo ti strokovni organi takšne naloge še naprej ali pa da morajo za opravljanje teh nalog dobiti njegovo soglasje.

Osnutek omejuje trajanje prisilne uprave na največ eno leto (10. člen). Osnutek ne predvideva posebej sanacije zavoda kot razlog za uvedbo prisilne uprave, kakor predvidevata to za podjetje v 262. členu TZP. To seveda ne pomeni, da se zavod, ki je v sanaciji, ne more postaviti pod prisilno upravo, ampak se bo lahko zoper njega uvedla prisilna uprava pod pogoji iz 3. točke 3. člena, če bodo finančne težave, ki se sanirajo, posledica velikih nepravilnosti pri poslovanju zavoda in če bo zaradi tega hudo ogroženo opravljanje osnovne dejavnosti zavoda. Osnutek daje pri tem prevzemniku take sanacije celo pristojnost, da lahko sam predlaga pri pristojnem organu uvedbo prisilne uprave zavoda, ki ga sanira. Če takšna sanacija ni mogla biti opravljena v enem letu, kolikor največ lahko traja prisilna uprava, se sme ta enoletni rok trajanja prisilne uprave izjemoma podaljšati, toda največ še za eno leto.

Prisilna uprava preneha z izvolitvijo organov upravljanja. Volitve organov upravljanja razpiše organ prisilne uprave. Razume se samo po sebi, da mora organ prisilne uprave te volitve razpisati pravočasno, tako da bo najpozneje v enem letu oziroma, če bi prišlo do podaljšanja tega roka zaradi sanacije, po najpozneje dveh letih lahko dejansko prenehala prisilna uprava.

V osnutku so še nekatere čisto procesualno-tehnične določbe, ki ne potrebujejo posebnega pojasnila.

Ker je treba čimprej uresničiti določbe republiškega ustavnega amandmaja XV, tako da se omogoči družbeno-političnim skupnostim, da z ustreznimi ukrepi nastopijo zoper zavode, ki s svojim poslovanjem hudo ogrožajo družbene koristi, naj bi se ta zakon obravnaval po skrajšanem postopku.

POROČILA

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora je na seji dne 7. julija 1969 obravnaval osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

Uvodoma se je odbor strinjal s predlagateljevim predlogom, po katerem naj Skupščina SR Slovenije obravnava predloženi zakon po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek, ker je ugotovil, da predstavlja predloženi zakon izvedbo XV. ustavnega amandmaja k ustavi SR Slovenije in ureja problematiko, o kateri je bilo v Skupščini SR Slovenije že večkrat govora, še posebej pa v ustavni razpravi.

Odbor v načelu k predloženemu zakonskemu osnutku ni imel pripomb, postavljeni pa sta bili dve vprašanji, in sicer vprašanje prenosa ustanoviteljskih pravic pri zavodih, nad katerimi je vpeljana prisilna uprava in drugo vprašanje, vpeljave prisilne uprave nad tako imenovanimi medobčinskimi zavodi, to je nad zavodi, katerih ustanovitelj je več skupšič. Prvo vprašanje je posebej aktualno spričo dejstva, da pripravlja federacija novelo temeljnega zakona o zavodih, s katero želi omogočiti prenos pravic in obveznosti ustanovitelja nasproti zavodu, katerega je ustanovil, na drugo družbeno-politično skupnost ali delovno ali drugo organizacijo, ne glede na to, da odbor s tako nameravano spremembo ne soglaša. Odbor se je tudi seznanil z mnenjem višjega gospodarskega sodišča, ki meni, da predloženi zakonski osnutek ni v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki ureja tudi problematiko zavodov s področja družbenih služb, in ki prisilne uprave nad zavodi, kot omejitve samoupravnih pravic, ne pozna. Odbor je ob tem ugotovil, da predloženi zakonski osnutek vsebinsko odraža stališča in zahteve, ki so bile postavljene tako v odboru kot tudi v drugih telesih skupščine, posebej še v ustavni razpravi in zaradi tega meni, da je sprejem takega zakona umesten. Vprašanje presoje zakonitosti takega zakona pa prepušča zakonodajno-pravni komisiji Skupščine SR Slovenije.

Pri obravnavi v podrobnostih pa je predlagal odbor k členu 3 točka 3 spremembo besedila tako, da bi se ta točka glasila:

»3. če utegne zaiti zavod zaradi velikih nepravilnosti pri poslovanju v finančne težave in bi bilo zaradi tega hudo ogroženo opravljanje osnovne dejavnosti zavoda;«

Po mnenju odbora je taka sprememba umestna zaradi tega, ker se s predlagano spremembo lahko preventivno ukrepa in ne šele takrat, ko zavod že zaide v finančne težave.

K 5. členu odbor predlaga, da naj predlagatelj pri pripravi besedila predloga zakona ta člen tako formulira, da bi omogočil tudi organom upravljanja zavoda kot tudi kolektivu in morda še drugim interesnim skupnostim, zbori volivcev, TIS, komunalne skupnosti, krajevna skupnost itd., ki se ukvarjajo z dejavnostjo zavoda, dati pobudo za uvedbo prisilne uprave. Odbor namreč izhaja iz konkretnih situacij, ko zavod zaide v take težave, da tudi organi upravljanja niso sposobni sami sanirati takega stanja in pridejo sami do spoznanja, da bi bila v danem primeru umestna vpeljava prisilne uprave.

Odbor glede na to predlaga republiškemu zboru, da sonutek zakona o prisilni upravi nad zavodi sprejme ob upoštevanju navedenih pripomb in predlaganih sprememb.

Za poročevalca je odbor določil predsednika odbora Martina Koširja.

Št.: 022-176/69
Ljubljana, 8. 7. 1969

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora (dr. Aleksandra Kornhauser, dr. Vlado Benko, Vinko Kramar, Vladimir Mušič, Emil Rojc, Dušan Šinigoj, Marjan Tavčar) je na sestanku dne 7. julija 1969 obravnavala osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi, ki ga je republiški skupščini predložil izvršni svet.

Skupina poslancev se je strinjala s predlogom izvršnega sveta, da se predložen zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski osnutek, ker pomeni uresničitev XV. ustavnega amandmaja in možnost ukrepanja zoper zavode, ki ogrožajo družbene interese.

V načelni razpravi so poslanci ugotovili, da je prosvetno-kulturni zbor večkrat opozarjal na nujnost, naj družbeno-politične skupnosti dobe možnosti, da s pomočjo ustreznega instrumenta onemogočijo ogrožanje družbenih interesov tudi na zavodih, ki opravljajo dejavnost s področja družbenih služb. Institucija prisilne uprave, njene pristojnosti, organi in obseg, kot izhajajo iz osnutka zakona, to zahtevo uresničujejo; potrebno pa bo podrobneje proučiti to institucijo glede na posamezne dejavnosti družbenih služb, upoštevajoč samoupravljanje s širših vidikov.

V podrobni obravnavi sta bila dana k osnutku zakona naslednja dopolnilna predloga:

V 3. členu naj se med razlogi za uvajanje prisilne uprave navede tudi omejevanje in kršitev samoupravnih odnosov na zavodu.

Iz besedila 10. člena naj bo jasneje razvidno, da mora prisilni upravitelj oziroma predsednik odbora za prisilno upravo obvezno poročati o svojem delu ustanovitelju.

V razpravi je bilo tudi predlagano, naj bi samoupravni organi zavoda pod prisilno upravo sodelovali pri sanaciji zavoda in jih zato ne kaže v celoti ukiniti. Ker je bila izražena upravičena bojazen, da v tem primeru akcija prisilne uprave kot izjemnega ukrepa ne bi bila dovolj učinkovita, se skupina poslancev za predlog ni zavzela.

Za poročevalca je skupina imenovala podpredsednika odbora za vzgojo in izobraževanje Emila Rojca.

Št.: 022-176/69
Ljubljana, 8. 7. 1969

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 8. julija 1969 obravnaval osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni razpravi je odbor ugotovil, da pomeni osnutek zakona konkretizacijo XV. amandmaja k ustavi SR Slovenije, ki določa, da se v pogojih in po postopku, ki ga določa zakon, lahko začasno postavi pod prisilno upravo tudi delovna organizacija, ki opravlja dejavnost s področja družbenih služb, če s svojim poslovanjem hudo ogroža družbene koristi. Zato se je v načelu strinjal s predlogom zakona, ki pomeni realizacijo dosedanjih zahtev po uvedbi prisilne uprave nad zavodi.

V razpravi so prišla do izraza deljena mnenja o tem, ali bo institucija prisilne uprave, tako kot je zasnovana z osnutkom zakona, dovolj učinkovita, vsaj kot zadeva področje zdravstva. Posebna pozornost je bila posvečena prav razlogom, zaradi katerih se lahko uvede prisilna uprava nad zavodom.

Nekateri poslanci so, upoštevajoč položaj in delo zdravstvenih zavodov ter organiziranost zdravstvene službe, poudarili, da iz razlogov, ki jih predvideva osnutek zakona, praktično skoraj ne bo prišlo oziroma le v izjemnno redkih primerih do uvedbe prisilne uprave nad zdravstvenimi zavodi. Po njihovem mnenju bi morali instrument prisilne uprave uporabiti predvsem v tistih primerih, ko zdravstveni zavodi iz objektivnih zunanjih vzrokov ne morejo opravljati svojih nalog v skladu z zakonom in statutom, oziroma so prizadete z zakonom zagotovljene pravice oziroma interesi občanov. Takih primerov je namreč v praksi vse več, zlasti spričo vse bolj zaostrenih pogojev financiranja zdravstvenega varstva. Ti poslanci so nadalje poudarili, da zakon ne upošteva dejstva, da zavodi niso pridobitne organizacije in da so v družbenih službah drugačni ekonomski odnosi kot v gospodarstvu. Nadalje so poudarili, da je treba tudi upoštevati, da imamo v družbenih službah družbeno upravljanje.

Večina poslancev pa je menila, da so predvideni razlogi za uvedbo prisilne uprave v načelu sprejemljivi, saj tudi na področju zdravstva obstajajo grobe nepravilnosti v pogledu poslovanja in samoupravljanja, kot so navedene v 3. členu osnutka zakona. Poudarili so, da je uvedba prisilne uprave utemeljena le v primerih, ko gre za razloge subjektivnega, ne pa objektivnega razloga. Zato bi morali v 2. oziroma 5. točki 2. člena še bolj jasno poudariti, da se lahko zavod postavi pod prisilno upravo le v primeru, če n o č e opravljati svojih nalog, oziroma, če noče izpolniti pravnomočne odločbe. Lahko bi se namreč zgodilo, da zavod ne bi opravljal oziroma izpolnil odločbe le zaradi tega, ker ne bi imel na razpolago ustreznih sredstev.

Izraženo je bilo mnenje, da po dolgih letih obstoja samoupravljanja ne bi bilo umestno, da z institucijo prisilne uprave skušamo zagotoviti formiranje samoupravnih organov v skladu z zakonom oziroma statutom, kot to predvideva 1. točka 3. člena osnutka zakona. Če je ta problem resnično zelo pereč, potem je treba za njegovo rešitev v našem samoupravnem sistemu predvideti drugačne ukrepe.

Odbor je bil seznanjen s pomisleki višjega gospodarskega sodišča glede zakonitosti in ustavnosti predloženega zakona. Predstavnik izvršnega sveta je v tej zvezi pojasnil, da pravni svet kot tudi predlagatelj zakona ni osvojil stališča višjega gospodarskega sodišča, ker gre za področje, ki po ustavi sodi v originarno zakonodajno pristojnost republike. Ni neskladja s temeljnim zakonom o zavodih, ker le-ta ne vsebuje načela, da prisilna uprava nad zavodi ni možna.

Pri podrobni obravnavi besedila osnutka zakona so bile dane naslednje pripombe:

k 2. členu: besedilo tega člena naj postane uvodni odstavek 10. člena;

k 3. členu: v prvi vrsti 2. točke naj se besedi »ne opravlja« nadomestita z besedama »noče opravljati«.

V peti točki naj se besedi »ne izpolni« nadomestita z besedama »noče izpolniti«.

k 9. členu: v 2. vrsti naj se beseda »zdravniški« nadomesti z besedo »strokovni«.

Za poročevalca na seji zbora je bil določen poslanec dr. Ivan Kopač.

Št.: 022-176/69

Ljubljana, 9. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi na svoji 6. seji dne 9. julija 1969.

V načelni obravnavi je bilo sproženo predvsem vprašanje skladnosti določb osnutka s temeljnim zakonom o zavodih kakor tudi z ustavo SFRJ. Višje gospodarsko sodišče v Ljubljani je namreč v svojem dopisu, ki ga je na seji tudi ustno obrazložil predsednik sodišča Jože Pernuš, opozorilo, da po mnenju tega sodišča in predsednikov okrožnih sodišč, ki bi kot registrska sodišča morala izvajati predloženi zakon, ta zakon ni v skladu s temeljnim zakonom o zavodih, ki prisilne uprave nad zavodi kot omejitve samoupravnih pravic ne pozna. Višje gospodarsko sodišče predlaga, da skupščina sprejme zakon o prisilni upravi nad zavodi šele po spremembi oziroma odpravi temeljnega zakona o zavodih. V nasprotnem primeru namreč okrožna gospodarska sodišča prisilne uprave v posameznih zavodih ne bi mogla registrirati do rešitve vprašanja skladnosti republiškega zakona o prisilni upravi v zavodih s temeljnim zakonom o zavodih pred zveznim ustavnim sodiščem.

Predstavnika sekretariata izvršnega sveta za zakonodajo sta v zvezi s tem zastopala stališče, da predloženi republiški zakon ni v nasprotju s temeljnim zakonom o zavodih. Po njunem mnenju je namreč vprašanje prisilne uprave nad zavodi vprašanje, ki ga temeljni zakon o zavodih ne ureja in ga torej glede na določbo četrtega odstavka 119. člena zvezne ustave lahko uredi republika sama, poleg tega pa bi zvezni zakon o zavodih sploh moral biti kvečjemu splošni zakon, ker gre za področje družbenih služb, ki je v zakonodajni pristojnosti republike. Kar zadeva določbe 18. člena zvezne ustave, ki predvidevajo prisilno upravo le nad gospodarskimi organizacijami, pa sta bila mnenja, da v zvezni ustavi prisilna uprava nad zavodi ni predvidena zaradi tega, ker v času njenega sprejemanja na tem področju ni bilo problemov take narave, ker je imela družba dotlej dovolj močne ingerence nad upravljanjem zavodov.

Predsednik pravnega sveta izvršnega sveta dr. Josip Globevnik je obvestil komisijo, da je o osnutku zakona o prisilni upravi nad zavodi razpravljal tudi pravni svet na seji svoje delovne skupine. Večinsko mnenje je bilo, da je temeljni zakon o zavodih sicer res sistemski zakon, ki ureja samoupravljanje v delovnih organizacijah s področja družbenih služb, da pa ureja le del sistemskih vprašanj in da je zato v smislu četrtega odstavka 119. člena ustave SFRJ republiški zakon o prisilni upravi v zavodih torej možen, zlasti še, ker spada urejanje družbenih služb v originarno zakonodajno pristonjost republik. Manj-

šinsko mnenje pa je bilo, da bi bil republiški zakon o prisilni upravi nad zavodi v nasprotju s temeljnim zakonom o zavodih, ki sistemsko ureja samoupravljanje v zavodih in take omejitve samoupravljanja, kot je prisilna uprava, ne pozna.

Predsednik višjega gospodarskega sodišča je nato opozoril, da se to sodišče sicer strinja z razlogi, ki govore o potrebnosti uvedbe možnosti prisilne uprave nad zavodi, da pa je vezano tudi na temeljni zakon o zavodih in da bi zato sprejem predloženega zakona, preden bi bil odpravljen ali spremenjen temeljni zakon o zavodih, pripeljal v položaj, ko bi pristojni organi uvajali prisilno upravo nad zavodi, a le-ta ne bi mogla biti registrirana in bi bila zato navzven brez učinka.

V nadaljnji razpravi je bilo opozorjeno poleg tega tudi na vprašanje skladnosti predloženega zakona in tudi republiške ustave (amandmaja XV) z določbami 18. člena zvezne ustave. Nasproti mnenjem, da lahko tvegamo tudi možnost ustavnega spora, je bilo izraženo mnenje, da je predloženi zakon očitno v nasprotju tako s temeljnim zakonom o zavodih kakor tudi z določbami 18. člena zvezne ustave in da bi torej republika tak ustavni spor po vsej vrejetnosti izgubila. Član komisije, ki je zastopal to mnenje, je zato predlagal, naj se predloženi zakon ne obravnava po skrajšanem postopku in naj se ne sprejme, dokler ne bosta ustrezno spremenjena temeljni zakon o zavodih ter 18. člen zvezne ustave.

Komisija je o teh vprašanjih sprejela naslednja stališča:

Komisija osnutek zakona v načelu sprejema, zlasti glede na to, da predstavlja realizacijo amandmaja XV k republiški ustavi, opozarja pa na vprašanje skladnosti predloženega zakona s temeljnim zakonom o zavodih. Zato predlaga, da se predloženi zakon do odprave ali do ustrezne spremembe temeljnega zakona o zavodih ne sprejme, Skupščina SR Slovenije pa naj da pobudo za čimprejšnjo odpravo omenjenega temeljnega zakona. Hkrati komisija predlaga, da skupna komisija vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja prouči vprašanje skladnosti predloženega zakona z določbami 18. člena zvezne ustave in oportunosti njegovega sprejema pred spremembo omenjenih določb zvezne ustave.

V načelni razpravi so bili dani še naslednji predlogi, ki naj bi jih predlagatelj podrobneje proučil ob pripravi zakonskega predloga:

— Zakon naj bi vpeljal možnost uvedbe začasne uprave nad organizacijo združenega dela, ki je enota zavoda, analogno kot je to določeno v temeljnem zakonu o podjetjih (predlog pravnega sveta, obrazložen v njegovih stališčih in mnenjih št. 12-3/68 z dne 3. 12. 1968 in št. 017-1/69 z dne 23. 6. 1969).

— Zakon naj bi predvidel možnost različnih stopenj prisilne uprave, tako da bi lahko organi prisilne uprave v posameznih primerih nadomestili samo nekatere izmed organov upravljanja zavoda in ne vseh ali pa da bi bila njihova pooblastila drugače omejena (predlog pravnega sveta, obrazložen v zgoraj omenjenih dokumentih tega sveta).

— Zakon naj bi uredil tudi vprašanje odgovornosti članov organov upravljanja in drugih delavcev zavoda, ki so odgovorni za nastanek stanja, zaradi katerega je prišlo do uvedbe prisilne uprave — podobno kot je to za gospodarske organizacije urejeno v zakonu o prisilni poravnavi in stečaju (predlog predsednika višjega gospodarskega sodišča).

— Zakon naj bi po potrebi predvidel morebitne specifičnosti v ureditvi prisilne uprave ter pooblastil prisilnega upravitelja v šolah, kjer ravnatelj ni

le individualni izvršilni organ sveta zavoda, ampak hkrati tudi pedagoški vodja zavoda (predlog predstavnika republiškega sekretariata za prosveto in kulturo).

V obravnavi po členih so bili dani naslednji predlogi in pripombe:

K 1. členu: Postavljeno je bilo vprašanje, ali je dovolj jasna formulacija »delovna organizacija, ki opravlja dejavnost s področja družbenih služb«, vendar je bilo ugotovljeno, da je ta formulacija, ki je uporabljena v amandmaju XV k republiški ustavi, in da je razen tega ta pojem jasno definiran v 13. členu zvezne ustave ter v 5. in 6. členu temljnega zakona o zavodih.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje ustreznosti izraza »poslovanje«, zlasti npr. če se hoče z njim označiti celotno delovanje šol, bolnic itd., vendar komisija ni predlagala spremembe, ker gre za formulacijo, ki je dobesedno povzeta po amandmaju XV k republiški ustavi.

K 2. členu: Na podlagi pripomb pravnega sveta je komisija predlagala, naj se besedilo tega člena prenese v 10. člen kot uvodna določba tega člena. S tem bi to besedilo dobilo tudi normativno vsebino in bi predstavljalo splošno omejitev trajanja prisilne uprave.

Izraz »delovni kolektiv« naj se nadomesti z izrazom »delovna skupnost«.

K 3. členu: Ker so v določbah tega člena taksativno navedeni razlogi, zaradi katerih se lahko vpelje prisilna uprava, je treba v uvodnem delu prvega odstavka črtati besede »Šteje se, da« in besedilo ustrezno preformulirati.

1. točka

Komisija je sprejela stališče pravnega sveta, ki se glasi:

»Ta točka bi morala biti vezana samo na obstoj organov upravljanja in ne tudi na njihovo oblikovanje. Dokler se namreč organi upravljanja ne oblikujejo, zavod ne more biti vpisan v register zavodov in pravno ne obstoji. Pri tem pa je potrebno razmisliti tudi o vprašanju, ali naj se v tem okviru uredijo še drugi možni primeri, ko npr. organi upravljanja sicer obstojijo, pa ne delujejo, oziroma delujejo še stari organi, čeprav jim je njihov mandat že potekel. Razen zakona in statuta bi bilo potrebno navesti tudi ustanovitveni akt, ker morajo tudi v skladu z njim obstojati in delovati organi upravljanja zavoda. Razmisliti bi bilo potrebno tudi o tem, da se trimesečni rok eventualno črta. Zakaj naj bi pristojni organi ne imeli možnosti intervenirati tudi v krajšem roku, če bi se to izkazalo kot potrebno? Res pa je, da bi popolno črtanje roka lahko v posameznem primeru privedlo do zlorabe instituta in takojšnje, lahko tudi neupravičene uvedbe prisilne uprave.«

2. točka

Komisija je sprejela stališče pravnega sveta, ki se glasi:

»Pogoj, da zavod ne opravlja svojih nalog, je po mnenju sveta potrebno vezati na krivdo zavoda, kar bi moralo biti preverjeno prej, preden se izda akt o uvedbi prisilne uprave. Razen zakona in statuta bi bilo potrebno kot v 1. točki uvrstiti v to točko tudi ustanovitveni akt. Določba »ali so prizadete z zakonom zagotovljene pravice« je po mnenju sveta preširoka in bi lahko privedla tudi do neupravičenih posegov. Zato bi bila potrebna omejitev v tem smislu, da morajo biti »v večjem obsegu prizadete te pravice«.

Poleg tega je bila kot alternativa predlagana naslednja formulacija:

»2. če zavod zanemarja opravljanje svoje dejavnosti ali če po svoji krivdi ne opravlja svojih nalog v skladu z zakonom in s statutom ter ustanovitvenim aktom zavoda ter so s tem v večjem obsegu prizadete z zakonom zagotovljene pravice oziroma koristi občanov«.

5. točka

Komisija je sprejela stališča pravnega sveta, ki se glasi:

»Neizpolnitev pravnomočne odločbe sodišča ali upravnega organa je po mnenju sveta potrebno omejiti le na krivdne primere in le na določene odločbe (npr. v izvršbi), smiselno pa to točko povezati z 2. točko.

Za 5. točko bi bilo potrebno dodati še novo 6. točko, po kateri bi se lahko prisilna uprava vpeljala tudi v primerih, določenih s posebnimi zakoni.«

Komisija je sprejela tudi stališče pravnega sveta, naj se določba zadnjega odstavka 3. člena prenese v 5. člen, ni pa sprejela njegovega stališča, naj bi se pri tem ne navedla tudi 5. točka. Izraženo je bilo tudi mnenje, naj bi ta določba prišla v poštev tudi pri razlogih iz 1. in 2. točke.

K 4. členu: V že omenjenih stališčih in mnenjih pravnega sveta je tudi mnenje, naj o uvedbi prisilne uprave ne bi odločala občinska skupščina oziroma izvršni svet, ampak sodišče, ker gre za omejitev ustavnih pravic do samoupravljanja, o čemer lahko na podlagi zakonskih kriterijev najbolj objektivno odloča sodišče. Na seji komisije je predstavnik pravnega sveta soglašal s stališčem, naj se to vprašanje uredi sistemsko — tudi za prisilno upravo nad podjetji in naj se torej zdaj v predloženi zakon ne vnaša drugačna ureditev, kot velja za prisilno upravo nad podjetji. V nadaljnji razpravi o morebitnem bodočem prenosu pristojnosti za uvedbo prisilne uprave na sodišča so bila o tem vprašanju izražena nasprotujoča si stališča. S strani zastopnikov stališča, da gre pri odločanju o uvedbi prisilne uprave kljub zakonskim kriterijem vendarle vedno za določeno stopnjo arbitrarnosti oziroma za politični akt v izvajanju funkcije družbenega nadzorstva, je bilo izraženo mnenje, da bi bil prenos te pristojnosti na sodišče sprejemljiv le v primeru, če bi sodišče o uvedbi prisilne uprave lahko odločalo le na predlog občinske skupščine oziroma izvršnega sveta.

V prvem odstavku je bil dan predlog, naj bi se za besedama »občinska skupščina« dodale besede »občine, kjer je sedež zavoda«, vendar je bilo ugotovljeno, da to ni potrebno, ker je krajevna pristojnost urejena v zakonu o splošnem upravnem postopku.

V zvezi z drugim odstavkom tega člena so bila s strani posameznih članov izražena tudi mnenja, naj bi o uvedbi prisilne uprave vedno odločala občinska skupščina ali pa naj bi moral izvršni svet dobiti njeno soglasje, vendar je bila večina članov komisije mnenja, da nosi republika v primerih, ko je ustanoviteljica zavoda, odgovornost za nadzor nad njegovim delovanjem in tudi obveznosti materialne narave, zato je pravilno, da ima v primeru potrebe tudi možnost samostojnega ukrepanja.

K 5. členu: Postavljeno je bilo vprašanje, ali je pravilno, da začne odločba o uvedbi prisilne uprave učinkovati takoj in ne šele potem, ko postane pravnomočna, tako kot je to urejeno v temeljnem zakonu o podjetjih. Komisija predlaga, da se tudi v predloženem zakonu (v tem ali pa v 7. členu) uporabi enaka rešitev, ker ni razloga, da bi prav tu delali izjemo od ureditve prisilne uprave nad podjetji, in ker je v primeru, da sodišče ugotovi, da je bila prisilna uprava uvedena nezakonito, zelo težko vzpostaviti prejšnje stanje in delovni skupnosti nadoknaditi škodo, ki je nastala z nezakonito uvedbo prisilne uprave. Potreba po nujnem in hitrem ukrepanju obstoji prav tako pri uvedbi prisilne uprave nad podjetji, zato to ne more biti razlog za izjemo, čeprav lahko 30-dnevni rok za sprožitev upravnega spora seveda ovira takojšnje

ukrepanje. S tem zakonom pa bi se lahko naložilo sodišču, da take zadeve reši v določenem kratkem roku (npr. v osmih dneh).

Glede drugega odstavka se je komisija strinjala s stališčem pravnega sveta, ki se glasi:

»V drugem odstavku bi bilo potrebno po mnenju sveta predvideti možnost, da prisilno upravo predlaga tudi sodišče, služba družbenega knjigovodstva in javni tožilec, vsak od navedenih organov iz razloga, ki zadevajo njegovo področje.«

V tretjem odstavku je treba besede »Odločba o uvedbi« nadomestiti z besedo »Uvedba«.

K 6. členu: Prvi odstavek naj se spremeni tako, da se bo glasil: »Organ prisilne uprave je prisilni upravitelj ali odbor za prisilno upravo«. Po mnenju komisije namreč ni potrebno, da bi bil odbor za prisilno upravo pri večjih zavodih obvezen in hkrati možen le pri takih zavodih, ker je povsem nedoločeno, kaj so to »večji zavodi«, razen tega pa postavitev odbora za prisilno upravo namesto prisilnega upravitelja ne sme biti odvisna le od velikosti zavoda, ampak tudi od težavnosti situacije v zavodu, od zapletenosti njegovih nalog in še od drugih okoliščin.

Komisija se ni v celoti strinjala s stališčem pravnega sveta, da je neracionalno, če se o imenovanju prisilnega upravitelja oziroma odbora za prisilno upravo odloči v odločbi o uvedbi prisilne uprave, t. j., če o tem odloča občinska skupščina na svoji seji oziroma izvršni svet. To bi bilo lahko neracionalno le v primeru zamenjave prisilnega upravitelja ali članov odbora za prisilno upravo, zato naj bi se le za take primere eventualno določilo, da o tem lahko odloči pristojni upravni organ.

Četrti odstavek naj se črta, ker ni razloga, da celo vsi trije člani odbora za prisilno upravo ne bi mogli biti iz vrst članov delovne skupnosti zavoda.

K 7. členu: Komisija je sprejela stališče pravnega sveta, ki se glasi:

»Zaradi jasnosti je potrebno po mnenju sveta dodati, da samoupravni akti zavoda, izdani pred uvedbo prisilne uprave, veljajo še naprej, kolikor jih prisilni upravitelj oziroma odbor za prisilno upravo izrecno ne razveljavita.«

K 10. členu: Po mnenju pravnega sveta bi bilo umestno, da bi se iz razlogov po 1., 4. in 5. točki 3. člena omejil rok trajanja prisilne uprave na največ 6 mesecev, ker je v teh primerih potrebno samo vzpostaviti neobstoječe organe upravljanja, sprejeti manjkajoče splošne akte ali izpolniti pravnomočno odločbo sodišča ali upravnega organa, za kar bi bil maksimum 6 mesecev vsekakor dovolj. V nasprotju s tem je bilo izraženo mnenje, da je tudi v teh primerih navadno treba v širšem smislu sanirati razmere v zavodu, za kar šestmesečni rok morda ne bi vedno zadoščal. Komisija predlaga, da predlagatelj zakona to sugestijo podrobneje prouči.

V tretjem odstavku naj se doda, da mora organ prisilne uprave razpisati volitve organov upravljanja zavoda in mesto direktorja tako, da so ti lahko izvoljeni oziroma imenovani pred potekom roka za prenehanje prisilne uprave.

Končno je komisija sprejela stališča pravnega sveta, da je v zakonu potrebno urediti še vprašanje nadzorstva nad delom organa prisilne uprave in sicer analogno z ureditvijo v tretjem odstavku 92. člena temeljnega zakona o podjetjih.

Št.: 022-176/69

Ljubljana, 10. 7. 1969

PREDLOG ZAKONA

o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah

1. člen

Zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Uradni list SRS št. 11-107/65) in odlok o določitvi gospodarskih organizacij, pri katerih imenuje del članov komisije za razpis mesta direktorja izvršni svet Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 40-307/68) prenehata veljati.

2. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Uradni list SRS, št. 11/65), ki ga je Skupščina SR Slovenije sprejela v marcu 1965. leta, je bil izdan kot dopolnilni republiški predpis k zveznemu temeljnemu zakonu o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah (Uradni list SFRJ, št 15/64). Republiški zakon določa roke, do katerih morajo biti opravljene volitve delavskega sveta v delovnih organizacijah, in podrobneje ureja posamezna vprašanja volilnega postopka za volitve delavskega sveta, ki jih ne ureja zvezni temeljni zakon. Tako republiški zakon na primer podrobneje ureja način kandidiranja in potrjevanja kandidatur, način glasovanja v posebnih primerih (v delovnih enotah ali na deloviščih zunaj sedeža delovnih organizacij, na morskih ladjah itd.), način ugotavljanja izida glasovanja, volitve svetov delovnih enot, ponovne volitve in podobno.

Z novimi ustavnimi amandmaji (amandma XV k zvezni ustavi in amandma XIII k republiški ustavi) so bile dotedanje toge in podrobne ustavne norme o organih upravljanja v delovnih organizacijah močno sproščene. Nova amandmaja prepuščata delovnim ljudem v delovnih organizacijah, da samostojno določajo organe upravljanja delovne organizacije, njihovo delovno področje in mandatno dobo ter pogoje in način za njihovo izvolitev oziroma razrešitev. Za realizacijo načel amandmaja XV k zvezni ustavi je Zvezna skupščina v marcu letos sprejela zakon o prenehanju veljavnosti določb zveznih zakonov, s katerimi so urejena vprašanja, na katera se nanaša ustavni amandma XV (Uradni list SFRJ, št. 13/69), s katerim je med drugim izrecno določeno, katere določbe temeljnega zakona o volitvah delovnih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah so prenehale veljati. V omenjenem zveznem temeljnem zakonu so prenehale veljati v glavnem vse določbe, ki so določale roke za izvedbo posameznih volilnih opravil in urejale podrobnejša vprašanja volilnega postopka.

V veljavi so ostala le še nekatera temeljna načela, kot na primer o aktivni in pasivni volilni pravici o varstvu volilne pravice za volitve delav-

skega sveta, in nekatera temeljna načela glede imenovanja in razrešitve direktorja delovne organizacije.

Po uveljavitvi novih ustavnih amandmajev, zlasti pa še po uveljavitvi omenjenega zveznega zakona o prenehanju veljavnosti določb zveznih zakonov, s katerimi so urejena vprašanja, na katera se nanaša ustavni amandma XV, se je postavilo vprašanje, ali so še podani pravni razlogi za republiški zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. Glede na to, da ureja omenjeni republiški zakon samo vprašanja, ki so po novih amandmajih prepuščena delovnim organizacijam, in glede na to, da so črtane tudi ustrezne določbe temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki se nanašajo na ta vprašanja, republiški zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah ni več potreben in tudi ni več zanj ustrezne ustavne osnove. Zato bi ga bilo treba razveljaviti. Novi ustavni amandmaji sicer ne izključujejo republiških predpisov na področju strukture organov upravljanja, mandatne dobe, načina volitev in podobno, saj se po izrecni določbi amandmaja XIII k republiški ustavi samoupravljanje v delovnih organizacijah uresničuje v skladu z ustavo in zakonom, vendar v sedanjem republiškem zakonu o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah ni nobenih takšnih določb, ki bi zaradi varstva splošnih družbenih interesov morale še ostati v veljavi.

Hkrati z republiškim zakonom o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah je treba razveljaviti tudi odlok o določitvi gospodarskih organizacij, pri katerih imenuje del članov komisije za razpis mesta direktorja izvršni svet Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS št. 40/68), ki ga je Skupščina sprejela v začetku 1966. leta oziroma novelirala ob koncu 1968. leta. Omenjeni odlok je bil izdan na podlagi določb 78. člena temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah, ki so pooblaščale republiško skupščino, da lahko glede na obseg dejavnosti gospodarske organizacije, vložena družbena sredstva in njen dohodek predpiše, da sodelujeta v komisiji za razpis mesta direktorja tudi dva člana, ki ju imenuje izvršni svet. Omenjeno pooblastilo za republiško skupščino je bilo z zakonom o prenehanju veljavnosti določb zveznih zakonov, s katerimi so urejena vprašanja, na katera se nanaša ustavni amandma XV, izrecno razveljavljeno. Poleg tega pa omenjeni zvezni zakon v 3. členu izrecno določa, da se dosedanje določbe zveznih predpisov o sodelovanju »zunanjih članov« v razpisni komisiji ne morejo subsidiarno uporabljati do konca tega leta (nekatere druge določbe se namreč lahko), temveč da lahko sestavljajo razpisno komisijo za imenovanje oziroma komisijo za razrešitev individualnega izvršilnega organa (direktorja) samo člani, ki jih imenuje delavski svet. Omenjeni odlok Skupščine SR Slovenije torej ne velja več že na podlagi novega zveznega zakona, vendar pa bi bilo zaradi večje pravne jasnosti prav, če se še izrecno razveljavi.

Glede na to, da se s predlaganim zakonom ne urejajo neka nova, zapletena vprašanja, temveč da gre le za formalno pravno potrditev odnosov, ki v našem pravnem redu že veljajo, se predlaga, da se zakon sprejme po skrajšanem postopku. Skrajšani postopek je potreben tudi zaradi tega, da bo delovnim organizacijam čimprej povsem jasno, kaj je z veljavnostjo omenjenih republiških aktov.

POROČILA

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah na svoji 4. seji dne 2. julija 1969.

Komisija k predlogu zakona ni imela načelnih pripomb, v podrobni obravnavi pa je dala naslednji amandma k naslovu zakona:

Naslov zakona naj se spremeni tako, da se bo glasil:

»Zakon o prenehanju veljavnosti nekaterih predpisov o volitvah organov upravljanja v delovnih organizacijah«.

Sprememba je potrebna zato, ker zakon v 1. členu ne govori samo o zakonu, ki je omenjen v naslovu, ampak o dveh predpisih, ki urejata vprašanja v zvezi z volitvami organov upravljanja v delovnih organizacijah.

Št.: 023-47/69

Ljubljana, 2. 7. 1969

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 023-47/69.

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 023-47/69.

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 023-47/69.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju

Na podlagi pravnega odstavka 248. člena in 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 40-309/67) predlaga republiški sekretar za prosveto in kulturo, da se izda zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

I.

Razlogi za izdajo zakona

Ko so prosvetno-kulturni zbor in pristojni odbori Skupščine SR Slovenije obravnavali kadrovsko politiko na področju vzgoje in izobraževanja, so menili, da je treba zagotoviti večji vpliv družbene skupnosti na kadrovsko sestavo v vzgojno izobraževalnih zavodih, ki opravljajo dejavnost družbenega pomena. Vpliv družbene skupnosti na kadrovanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih in izpolnjevanje njihovih nalog v skladu z vzgojno-izobraževalnimi smotri, ki jih je tem zavodom z zakonom določila Skupščina SR Slovenije, naj bi se zagotovil

zlasti s tem, da imenujejo ravnatelje ustanovitelji zavodov. S tem mnenjem obeh odborov se je strinjala tudi Skupščina SR Slovenije, ki je na seji republiškega zbora in na seji prosvetno-kulturnega zbora dne 10. aprila 1969 sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 14-108/69).

V 12. členu tega zakona je določeno, da ravnatelja osnovne šole imenuje in razrešuje ustanovitelj šole, potem ko dobi mnenje delovne skupnosti šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti. Ob sprejemanju teh določb je bilo v obeh zborih Skupščine SR Slovenije izraženo mnenje, naj se enak način imenovanja in razrešitve ravnatelja uzakoni tudi za zavod za usposabljanje. V drugem odstavku 31. člena zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 5-26/68) je namreč določeno, da ravnatelja zavoda za usposabljanje imenuje in razrešuje svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem. S tem v zvezi je bilo naročeno republiškemu sekretariatu za prosveto in kulturo, naj pripravi ustrezno spremembo in dopolnitev zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Iz tega je republiški sekretariat za prosveto in kulturo pripravil predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Ustanovitelji zavoda za otroke in mladostnike z motnjami v duševnem razvoju so skupščine občin, ustanovitelj devetnajstih zavodov za otroke in mladostnike z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki sprejemajo otroke z območja vse republike, pa je izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo meni, da naj bi ravnatelje vseh zavodov za usposabljanje imenovala skupščina občine, na katere območju je zavod.

II.

Načela, na katerih temelji zakon in vsebina zakona

V predlogu za izdajo zakona je sicer spremenjeno splošno načelo o imenovanju in razrešitvi ravnatelja delovne organizacije, kar pa je v skladu s tretjim odstavkom XIII. amandmaja ustave SR Slovenije, v katerem je predvideno, da se lahko z zakonom določi poseben postopek in način za imenovanje in razrešitev individualnega organa delovne organizacije, ki opravlja dejavnost posebnega družbenega pomena. Izjema od splošnega načela je utemeljena, ker je uspešno vzgojno-izobraževalno delo in izpolnjevanje smotrov zavoda za usposabljanje v veliki meri odvisno od strokovnega znanja, družbeno-politične zavesti in osebnih kvalitet ravnatelja zavoda za usposabljanje. S tem, da bo imenovala ravnatelja zavoda za usposabljanje skupščina občine, na katere območju je zavod, potem ko bo dobil mnenje delovne skupnosti zavoda za usposabljanje, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti, bo bolj kot doslej zagotovljeno, da bodo zasedli mesta ravnatelja zavodov za usposabljanje najustreznejši kadri.

III.

Finančne posledice izdaje zakona

Spremembe in dopolnitve tega zakona ne bodo imele nobenih finančnih posledic.

OBRAZLOŽITEV

Spremembe v 31. členu zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju predlagamo zato, ker je bilo v Skupščini SR Slovenije ob sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli izraženo mnenje, naj se v srednjih šolah in domovih za učence teh šol ter v zavodih za usposabljanje uzakoni enak način imenovanja in razrešitve ravnatelja kakor v osnovni šoli. Po cit. zakonu, ki je bil sprejet aprila meseca letos, imenuje in razrešuje ravnatelja osnovne šole ustanovitelj osnovne šole, potem ko dobi mnenje sveta šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti. Predvidena sprememba 57. člena zakona o srednjem šolstvu je analogna tej določbi. Predlagana sprememba je v skladu s 44. členom temeljnega zakona o zavodih (Ur. l. SFRJ, št. 5-33/65 in 50-551/68), v katerem je določeno, da se le z zakonom lahko določi drugačno imenovanje in razrešitev, kakor je določena v tem členu.

POROČILA

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. julija 1969 obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo.

V razpravi o predlogu za izdajo zakona se komisija ni spuščala v oceno vsebinskih razlogov, s katerimi se utemeljujejo predlagane spremembe, pač pa je glede na svojo funkcijo predvidene nove rešitve obravnavala predvsem z vidika skladnosti z ustavo in obstoječim pravnim sistemom. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je po ustavnih načelih (XV. amandma k zvezni ustavi) delavski svet tisti samoupravni organ v delovni organizaciji, ki voli individualni izvršilni organ. Ureditev, v kateri se delavskemu svetu ali drugemu ustreznemu organu upravljanja (svet zavoda) jemlje ta samoupravna pravica, se odmika od omenjenega ustavnega načela. Postavljeno je bilo vprašanje, ali ustava sploh dopušča možnost, da namesto delavskega sveta oziroma ustreznega organa upravljanja delovne organizacije imenuje individualnega izvršilnega organa nekdo izven delovne organizacije. Tretji odstavek XV. amandmaja namreč govori le o tem, da zakon lahko določi poseben postopek in način za razrešitev individualnega izvršilnega organa delovne organizacije, ki opravlja zadeve posebnega družbenega pomena, kar pa bi bilo mogoče razlagati tudi tako, da s tem ni prizadeto osnovno načelo iz prvega odstavka XV. amandmaja glede funkcije delavskega sveta, temveč se izjemna zakonska ureditev lahko nanaša le na vprašanja postopka oziroma načina imenovanja v ožjem smislu. Vendar je po razpravi prevladalo stališče, da je intencija pooblastila iz tretjega odstavka XV. amandmaja prav v tem, da omogoči večjo ingerenco družbe pri imenovanjih direktorja v delovnih organizacijah, ki opravljajo zadeve posebnega družbenega pomena, kar se kaže tudi v tem, da določen organ družbenopolitične skupnosti neposredno imenuje direktorja take delovne organizacije. V predloženem primeru je zato možno zagotoviti družbeni vpliv s predvideno rešitvijo, po kateri ravnatelja zavoda imenuje in razrešuje občinska skupščina

potem, ko dobi mnenje sveta zavoda. Tako svet zavoda vendarle ni povsem izključen iz postopka za imenovanje ravnatelja, kajti organ, ki izvede imenovanje, je dolžan poprej pribaviti mnenje sveta prizadetega zavoda, ki na tak način sodeluje pri njegovi izbiri.

Ker se ob takem izjemnem načinu imenovanja ravnatelja zavoda urejajo pravice in dolžnosti na relaciji družbeno-politična skupnost — delovna organizacija, po mnenju komisije ni sprejemljivo v te odnose izrecno vključevati še druge organe oziroma organizacije, ki naj bi imele v tem pogledu enak položaj kot prizadeta delovna organizacija (pedagoška služba, izobraževalna skupnost). Tako postavljena vloga delovne organizacije v postopku za imenovanje njenega ravnatelja pa že vzbuja pomisleke, če so s tem še ohranjene njene osnovne pravice subjekta, ki naj ima vendarle določene svoje samoupravne pravice tudi v izjemnem postopku za imenovanje individualnega izvršilnega organa na relaciji družbeno-politična skupnost—delovna organizacija. Zato naj v naslednjih fazah priprave zakona odpade navajanje pedagoške službe in izobraževalne skupnosti kot organizacij, soudeleženih v postopku za imenovanje ravnatelja. Kolikor je namen njunega sodelovanja v tem, da se zagotovi čim bolj ustrezen izbor ravnatelja, to še ne pomeni, da morata imeti tudi formalno zakonsko določeno vlogo subjekta, ki neposredno nastopa v postopku za imenovanje. Pač pa je normalno, da družbeno-politična skupnost, ki imenuje ravnatelja, v postopku za imenovanje zbere vse potrebne informacije o kandidatih, pri čemer se bo, npr. glede pedagoških sposobnosti prav gotovo konzultirala s pedagoško službo.

Poleg teh pomislekov načelne narave so bili glede predvidene ureditve v razpravi izraženi tudi pomisleki, da bi bila taka ureditev, v kateri bi pri imenovanju ravnatelja nastopili štirje partnerji, tudi praktično komplicirana in bi lahko po nepotrebnem povzročala zaplete in spore. Namesto tega bi bilo smotrneje z zakonom določno postaviti in po potrebi zaostriti strokovne in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati kandidat za tako vodilno mesto v delovni organizaciji, pri čemer vprašanje organa, ki bi ob upoštevanju predpisanih pogojev nato izvedel imenovanje, niti ne bi bilo več toliko pomembno.

V razpravi je bilo postavljeno še vprašanje reelekcije ravnatelja zavoda ob spremenjenem načinu njegovega imenovanja in vprašanje, ali je tudi v takem postopku upoštevan razpis. Iz osnutka, priloženega predlogu za izdajo zakona namreč sledi, da se namerava črtati četrti odstavek 31. člena sedanjega zakona, ki določa, da je ravnatelj imenovan za štiri leta; po preteku te dobe pa je lahko imenovan ponovno. Po pojasnilu predstavnika predlagatelja naj bi bilo tako vprašanje dobe, za katero se imenuje ravnatelj kot tudi vprašanje razpisa urejeno v statutih zavodov. K taki rešitvi, ki bi se vključevala v redni sistem, komisija ni imela pripomb.

Št.: 56-3/69
Ljubljana, 9. 7. 1969

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora — poročilo z dne 3. 7. 1969, št. 56-3/69.

Odbor za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 10. 7. 1969, št. 56-3/69.

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu

Na podlagi prvega odstavka 248. člena in 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 40-309/67) predlaga republiški sekretar za prosveto in kulturo, da se izda zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu.

I.

Razlogi za izdajo zakona

Ko so prosvetno-kulturni zbor in pristojni odbori Skupščine SR Slovenije obravnavali kadrovsko politiko na področju vzgoje in izobraževanja, so menili, da je treba zagotoviti večji vpliv družbene skupnosti na kadrovsko sestavo v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki opravljajo dejavnost posebnega družbenega pomena. Vpliv družbene skupnosti na kadrovanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih in izpolnjevanje njihovih nalog v skladu z vzgojno-izobraževalnimi smotri, ki jih je tem zavodom z zakonom določila Skupščina SR Slovenije, naj bi se zagotovil zlasti s tem, da imenujejo ravnatelje ustanovitelji teh šol. S tem mnenjem obeh odborov se je strinjala tudi Skupščina SR Slovenija, ki je na seji republiškega zbora in na seji prosvetno-kulturnega zbora dne 10. aprila 1969 sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS, št. 14-108/69).

V 12. členu tega zakona je določeno, da ravnatelja osnovne šole imenuje in razrešuje ustanovitelj osnovne šole, potem ko dobi mnenje delovne skupnosti šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti. V 13. členu pa so določene naloge ravnatelja kot pedagoškega vodje osnovne šole. Ob sprejemanju teh določb je bilo v obeh zborih Skupščine SR Slovenije izraženo mnenje, naj se enak način imenovanja in razrešitve ravnatelja uzakoni tudi za srednje šole in za domove za učence teh šol. V 57. členu zakona o srednjem šolstvu (Uradni list SRS, št. 18-138/67) je namreč določeno, da ravnatelja srednje šole oziroma doma imenuje in razrešuje svet šole oziroma doma v soglasju z ustanoviteljem. S tem v zvezi je bilo naročeno republiškemu sekretariatu za prosveto in kulturo, naj pripravi ustrezno spremembo in dopolnitev zakona o srednjem šolstvu. Iz tega razloga je republiški sekretariat pripravil predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu.

II.

Načela, na katerih naj temelji zakon in vsebina zakona

V predlogu za izdajo zakona je sicer spremenjeno splošno načelo o imenovanju in razrešitvi ravnatelja delovne organizacije, kar pa je v skladu s tretjim odstavkom XIII. amandmaja ustave SR Slovenije, v katerem je predvideno, da se lahko z zakonom določi poseben postopek in način za imenovanje in razrešitev individualnega organa delovne organizacije, ki opravlja dejavnost posebnega družbenega pomena. Izjema od splošnega načela je utemeljena, ker je uspešno vzgojno-izobraževalno delo in izpolnjevanje smotrov šole v zelo veliki

meri odvisno od strokovnega znanja, družbeno-politične zavesti in osebnih kvalitet ravnatelja šole. S tem, da bo imenoval ravnatelja šole ustanovitelj, potem ko bo dobil mnenje delovne skupnosti šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti, bo bolj kot doslej zagotovljeno, da bodo zasedli mesta ravnateljev šol najustreznejši kadri.

III.

Finančne posledice izdaje zakona

Spremembe in dopolnitve tega zakona ne bodo imele nobenih finančnih posledic.

OBRAZLOŽITEV

Določba drugega odstavka 53. člena zakona o srednjem šolstvu (Uradni list SRS, št. 18-138/67) je bila sprejeta po analogiji glede na drugi odstavek 17. člena splošnega zakona o šolstvu (Uradni list SFRJ, št. 4-48/64), kjer je določeno, da je treba statut skupnosti šol za vse območje Jugoslavije, preden je dokončno sprejet, predložiti v obravnavanje zvezni skupščini. Analogno tej določbi bi bilo treba statut skupnosti šol za območje republike predložiti republiški skupščini. Temeljni zakon o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65) sicer te zahteve ne določa v členih 92. in 94., ko ureja združevanje zavodov, pač pa v 54. členu določa, da se lahko v aktu o ustanovitvi zavoda določi, da mora zavod predložiti ustanovitelju v mnenju statut, preden ga sprejme. O statutih skupnosti o temeljnem zakonu o zavodih ni določb.

V praksi bi bilo težko izvedljivo, da bi se Skupščina SR Slovenije ukvarjala s številnimi statuti skupnosti srednjih šol in domov za učence teh šol, zlasti še, ker bi obravnavanje takega statuta v samoupravnem sistemu pomenilo le pregled njegovih določb glede ustavnosti in zakonitosti.

Spremembo 57. člena zakona o srednjem šolstvu predlagamo zato, ker je bilo v Skupščini SR Slovenije ob sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli izraženo mnenje, naj se v srednjih šolah in domovih za učence teh šol ter v zavodih za usposabljanje uzakoni enak način imenovanja in razrešitve ravnatelja kakor v osnovni šoli. Po cit. zakonu, ki je bil sprejet aprila meseca letos, imenuje in razrešuje ravnatelja osnovne šole ustanovitelj osnovne šole, potem ko dobi mnenje sveta šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti. Predvidena sprememba 57. člena zakona o srednjem šolstvu je analogna tej določbi. Predlagana sprememba je v skladu s 44. členom temeljnega zakona o zavodih (Uradni list SFRJ, št. 5-33/65 in 50-551/68), v katerem je določeno, da se le z zakonom lahko določi drugačno imenovanje in razrešitev, kakor je določena v tem členu. Nov 57. a člen je analogno prevzet po noveliranem zakonu o osnovni šoli, ker ima ravnatelj srednje šole oziroma doma kot pedagoški vodja podobne naloge kakor v osnovni šoli.

POROČILA

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora je na seji dne 2. julija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Odbor je soglašal z oceno, da je treba zagotoviti večji vpliv družbene skupnosti na kadrovski sestav v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Tega je možno zagotoviti tudi z načinom imenovanja in razreševanja ravnateljev, ki imajo v vzgojno-izobraževalnih zavodih zelo pomembne in odgovorne strokovne in družbene funkcije. Ti ukrepi sodijo v tisto vrsto ukrepov, ki imajo zlasti namen trajno izboljševati kakovost pouka. Po sedanji ureditvi daje skupščina občine k imenovanju ravnatelja sicer soglasje, vendar to ne omogoča, da bi občinska skupščina postala aktivnejša pri načrtovanju in izvajanju kadrovske politike na tem področju.

Drugačen način imenovanja ravnateljev vzgojno-izobraževalnih zavodov kot direktorjev gospodarskih organizacij utemeljuje tudi dejstvo, da izobraževanje kot javna služba ni podvržena delovanju tržnih zakonitosti, ki bi neposredno omogočala — brez intervencije družbeno-političnih skupnosti — optimalno zadovoljevanje družbenih potreb in interesov. V preteklosti se je dejavnost šolskih zavodov preveč izenačevala z dejavnostjo gospodarskih organizacij.

Zlasti pri urejanju odnosov do družbene skupnosti so se iskale rešitve, ki imajo za posledico, da so šolski zavodi obremenjeni z vrsto takšnih opravil, ki so potrebna samo v gospodarskih organizacijah, dejansko pa ta ne morejo vplivati na ekonomski položaj šolskih zavodov. To je podražilo izobraževanje, še večja škoda pa je v tem, da se zato predvsem vodstva zavodov ne morejo dovolj posvetiti opravljanju temeljnih pedagoških nalog.

O togih rešitvah vplivanja družbene skupnosti na dejavnost delovnih organizacij bi bilo treba razpravljati tudi na drugih področjih. Omenjene so bile organizacije, ki nudijo usluge, za katere ima družbena skupnost poseben interes, da so na voljo občanom. V takšnih monopolnih organizacijah, ki samovoljno določajo cene storitev, so zlasti pogosti problemi v zvezi z delitvijo dohodka. Ti se rešujejo občasno s parcialnimi administrativnimi ukrepi, ne pa sistemsko.

Po mnenju odbora more ravnatelj vzgojno-izobraževalnega zavoda bistveno prispevati k boljšemu uresničevanju družbenih normativov in vzgojno-izobraževalnih smotrov. To pa zahteva njegovo večjo samostojnost pri delu v šolskem zavodu, hkrati pa povečano odgovornost nasproti ustanovitelju zavoda. S tem v zvezi je bilo dano v razpravi mnenje, da tudi predlagana rešitev ni absolutno zagotovilo, da bodo za ravnatelje imenovani najboljši učitelji z vsemi potrebnimi lastnostmi. Opozoriti pa je treba, da oba zakona že vsebujeta pogoje glede izobrazbe in prakse, ki jih mora izpolnjevati kandidat. (Ravnatelj srednje šole mora izpolnjevati pogoje za učitelja šole, imeti visoko izobrazbo in najmanj pet let prakse v vzgojno-izobraževalnem delu.) To in obvezno posvetovanje ustanovitelja s prizadetim zavodom, izobraževalno skupnostjo in z zavodom za pedagoško službo bistveno zmanjšuje možnost za uveljavljanje interesov, ki niso v skladu s proklamirano kadrovsko politiko, ali celo to, da bi bili imenovani kandidati, ki po svoji strokovni usposobljenosti ne bi uživali zaupanja delovnega kolektiva.

V razpravi je bil izražen dvom v ustreznost rešitev, da bi ravnatelje srednjih šol, katere so ustanovile gospodarske organizacije, imenovali samoupravni organi teh gospodarskih organizacij.

Na sejo povabljen predstavnik odbora delavcev družbenih dejavnosti republiškega sveta Zveze sindikatov je obširno obrazložil vzroke, zaradi katerih odbor ne soglaša s predloženo rešitvijo imenovanja ravnateljev. Po mnenju tega odbora predlog za izdajo zakona ni dovolj argumentiran. Imenovanje direktorjev je del sistema samoupravljanja in ena izmed pomembnih samo-

upravnih pravic delovnega kolektiva. Pred odločitvijo bi bilo potrebno izdelati analizo, ki naj tudi s psiholoških in sociološkiih gledišč obdela uveljavljanje samoupravljanja na tem področju.

Odbor je predlagal predstavniku odbora delavcev družbenih dejavnosti republiškega sveta Zveze sindikatov, da predloži o teh stališčih republiškemu zboru posebno informacijo. Republiški sekretariat za prosveto in kulturo pa bo skupaj z osnutkom zakona predložil skupščini posebno informacijo o problemih v zvezi z imenovanjem direktorjev. Ta informacija naj bi vsebovala podatke o izobrazbi ravnateljev, rezultatih reelekcije ipd.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu.

Odbor je za poročevalca na seji republiškega zbora določil poslanca Ceneta Matičiča.

Št.: 61-40/69
Ljubljana, 3. 7. 1969

Odbor prosvetno-kulturnega zbora za vzgojo in izobraževanje je na seji dne 8. julija 1969 obravnaval predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu, ki ga je skupščini predložil v obravnavo republiški sekretar za prosveto in kulturo.

Uvodoma je bilo ugotovljeno, da predstavlja predlog za izdajo zakona uresničitev stališča Skupščine SR Slovenije, izraženega ob sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli z dne 10. aprila 1969, naj se enak način imenovanja in razrešitve ravnatelja uzakoni tudi na področju srednjega šolstva.

V razpravi so člani odbora poudarili, da je vprašanje imenovanja in razrešitve ravnatelja šole navidezno droben problem, povezan pa je s principialnim vprašanjem enačenja samoupravljanja v gospodarstvu in družbenih službah. Bistvo samouprave na področju vzgoje in izobraževanja se odraža v interesih širše družbene skupnosti kot nosilca politike na tem področju, staršev, ki so neposredno zainteresirani na dejavnost šol, prosvetnih delavcev kot strokovno kvalificiranih ljudi, ki jim je družba zaupala proces izobraževanja in vzgoje mladine, ter učenci in dijaki.

V zvezi s stališči sindikata delavcev družbenih dejavnosti glede imenovanja direktorjev šol je bilo poudarjeno, da spremembe zakona ne izhajajo iz nezaupnice samoupravljanja v šolstvu, ampak so odraz težnje po večji krepitvi družbenega interesa na področju vzgoje in izobraževanja. Prevladalo je mnenje, da ravnatelj ni samo predstavnik šolskega kolektiva, ampak širših družbenih dejavnikov, katerim je predvsem odgovoren za delo svojega zavoda. Pri tem je bilo poudarjeno, da je potrebno prenehati s prakso, ko so bili ravnatelji ob reelekciji odvisni včasih le od majhne skupine delovnega kolektiva.

V razpravi je prišlo do izraza tudi prepričanje, da je kadrovska politika v zvezi z imenovanjem ravnateljev povsem neustrezna in da je to področje skoraj prepuščeno stihiji. Na osnovi sistematične in poglobljene analize o kadrih na šolah, ki je še vedno nimamo, je potrebno v prihodnje sistematično in načrtno izboljševati strukturo ravnateljev osnovnih, srednjih in drugih šol.

Odbor je z večino glasov podprl predlog za spremembo zakona o srednjem šolstvu, ker bo s tem v večji meri poudarjen status ravnatelja šole kot pred-

stavnika družbenih interesov, to so predvsem težnje po takšnem vzgojno-izobraževalnem delu, v okviru katerega bo mladina dosegla kar najustreznejšo izobrazbo, ki je tudi pogoj za stopnjo njene samoupravne zavesti.

Odbor se je strinjal s predlogom republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti, da bi ob osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu bila predložena tudi strokovna raziskava, ki naj bi s sociooloških, psiholoških, političnih, formalno-pravnih in drugih vidikov prikazala problematiko usposobljenosti ravnateljev šol in vprašanja, ki so prišla do izraza v dosedanjih postopkih za imenovanje. Hkrati s tem naj bi bili poslanci seznanjeni tudi z dopolnilnimi analizami kadrovske sestave v srednjem šolstvu.

Odbor je ocenil, da so načela, na katerih naj zakon temelji, sprejemljiva in zato predlaga zboru, da predlog za izdajo zakona sprejme.

Odbor je za svojega poročevalca na seji zbora določil poslanca Borisa Feldina.

Št.: 61-40/69
Ljubljana, 10. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 10. 7. 1969, št. 61-40/69.

PREDLOG ZAKONA
o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo

1. člen

Komisija SR Slovenije za telesno kulturo se odpravi.

2. člen

Naloge, pravice in dolžnosti odpravljene komisije SR Slovenije za telesno kulturo prevzame republiški sekretariat za prosveto in kulturo.

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta zakon, prenehajo veljati:

1. zakon o komisiji SR Slovenije za telesno kulturo (Uradni list SRS, št. 17-90/64);

2. v zakonu o organizaciji republiške uprave SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 14-150/65) tiste določbe 7. člena in drugega odstava 13. člena, ki se nanašajo na komisijo SR Slovenije za telesno kulturo, ter določbe 26. in 33. člena;

3. odlok o organih in organizacijah, ki imajo svoje predstavnike v komisiji SR Slovenije za telesno kulturo (Uradni list SRS, št. 21-127/64).

4. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Za telesno-kulturno področje na ravni republike je bila v letu 1955 z odlokom izvršnega sveta ustanovljena komisija LR Slovenije za telesno kulturo (Uradni list LRS, št. 50-168/55) kot posvetovalni organ izvršnega sveta. Po zakonu o komisiji SR Slovenije za telesno kulturo (Uradni list SRS, št. 17-90/64) je ta komisija nadaljevala delo kot samostojen republiški upravni organ. Toda že po enem letu je bila ta komisija z zakonom o organizaciji republiške uprave SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 14-150/65) uvrščena med republiške organe, ki opravljajo zadeve, ki imajo pomen za SR Slovenijo (7. člen); hkrati je njena strokovna in administrativna služba s finančnimi in materialnimi sredstvi vred prešla v sestavo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, vendar pa je komisija še nadalje razpolagala s sredstvi za funkcionalne izdatke, ki so se vodili na posebnem računu (drugi odstavek 13. člena in 33. člen zakona o organizaciji republiške uprave). Te spremembe so po mnenju komisije negativno vplivale na njeno delovanje ter ga bolj ali manj ohromile, kar se je pokazalo tudi pri njenem sodelovanju na raznih sejah ustreznih skupščinskih odborov in odborov izvršnega sveta, kjer se pripravljajo ustrezna gradiva za dokončno odločanje.

Spričo navedenih okoliščin je komisija SR Slovenije za telesno kulturo na seji dne 27. 5. 1968 razpravljala o tem vprašanju in izoblikovala stališče, da bi bilo koristno preučiti ustreznejšo obliko vodenja telesne kulture v republiki. Ugotovila je, da to področje ne terja posebnih upravnih ukrepov in da določena vprašanja lahko rešujejo obstoječi upravni organi, vendar pa je potreben organ, ki naj bi opravljal koordinacijsko vlogo in vodil politiko pri urejanju raznih problemov. Na podlagi mnenj zainteresiranih republiških organov in organizacij je moč ugotoviti, da načeloma vsi zagovarjajo stališče o potrebi formiranja takšnega republiškega organa za telesno kulturo, da bo učinkovitejši v kreiranju politike in pri uresničevanju sprejetih stališč ter sklepov naših najvišjih organov, kot npr. Zvezne skupščine (resolucija o telesni kulturi) in Skupščine SR Slovenije (priporočilo o nadaljnjem razvoju telesne kulture) ter drugih organov.

Komisija je na seji dne 7. 10. 1968 ponovno razpravljala o vprašanju republiškega organa za telesno kulturo in na podlagi predloženih stališč sprejela naslednji predlog:

1. Namesto sedanje komisije SR Slovenije za telesno kulturo naj se ustanovi komite izvršnega sveta za telesno kulturo.

2. Z odpravo komisije SR Slovenije za telesno kulturo naj bi se hkrati preimenoval republiški sekretariat za prosveto in kulturo v republiški sekretariat za prosveto, kulturo in telesno kulturo.

Po mnenju komisije je predlagana rešitev blizu predloga republiškega sekretariata za pravosodje in občo upravo ter tudi ustreza namenu, da dobimo upravni organ za telesnokulturno področje, hkrati pa organ, ki naj vodi politiko razvoja telesne kulture v republiki. Za predlog govorijo tudi druge okoliščine, kot npr., da formiranje novega upravnega organa za področje, za katero so delno odgovorni obstoječi republiški upravni organi, ne bi bilo v skladu s prizadevanji o racionalizaciji celotne republiške uprave, in pa dejstvo, da za področje telesne kulture ni potrebe po obsežnejših upravnih ukrepih. Vključitev telesno-kulturne dejavnosti v republiški sekretariat za prosveto in kulturo pa

daje temu področju ustrezno mesto v organizaciji obstoječe republiške uprave in se s tem uvršča po svoji družbeni pomembnosti enakopravno med druga področja, kot so šolstvo, prosveta in kultura. Glede na obsežnost problemov, ki obstajajo na področju telesne kulture, in nalog, ki terjajo konstruktivno sodelovanje številnih telesnokulturnih in drugih institucij, pa naj se hkrati z vključitvijo tega področja v republiški sekretariat za prosveto in kulturo ustanovi komite izvršnega sveta za telesno kulturo, ki naj bi usmerjal politiko za hitrejši razvoj tega področja in dosegel ustrezno koordinacijo vseh činiteljev, pri tem pa pospešil reševanje nalog in problemov, tako da bi v bližnji prihodnosti področje telesne kulture doseglo raven drugih družbenih področij v republiki.

V tem zakonskem predlogu je upoštevano stališče komisije SR Slovenije za telesno kulturo o tem, da se ta komisija odpravi in da njene dosedanje naloge ter pravice in dolžnosti prevzame republiški sekretariat za prosveto in kulturo (1. in 2. člen predloga), ni pa sprejeta pobuda komisije, da se hkrati republiški sekretariat za prosveto in kulturo preimenuje v republiški sekretariat za prosveto, kulturo in telesno kulturo, ker to ne sodi v ta zakonski predlog. Če je takšno preimenovanje res potrebno, naj bi se to razčistilo v okviru preučevanja republiške uprave kot celote, tako da bi se to vprašanje uredilo skupaj z drugimi vprašanji, ki se tičejo republiške uprave.

Za ustanovitev komiteja izvršnega sveta za telesno kulturo je že pripravljen osnutek ustreznega sklepa, ki bo predvidoma predložen na prihodnji seji izvršnega sveta, hkrati pa naj bi bili imenovani člani tega komiteja.

Predlagana rešitev ne bo povzročila nobenih novih oziroma bistvenih spremenjenih finančnih bremen za republiški proračun.

Ker ne gre za obsežen ali zahteven zakon in glede na to, da je polovici članov komisije potekla mandatna doba že 7. julija 1968 in da bo v najkrajšem času ustanovljen komite izvršnega sveta za telesno kulturo, naj bi se ta zakon izdal v skrajšanem postopku.

POROČILA

Odbor za prosveto in kulturo republiškega zbora — poročilo z dne 3. 7. 1969, št. 021-82/69.

Odbor za telesno kulturo prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 2. 7. 1969, št. 021-82/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 2. 7. 1969, št. 021-82/69.

PREDLOG ZAKONA

o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve

1. člen

Ne glede na določbe 102. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju se pokojnine upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve (58. in 59. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju) in ki so uveljavili pravico do pokojnine do 30. junija 1967, uskladijo tako, da se povečajo na raven pokojnin, uveljavljenih pri isti kategoriji zavarovancev z 31. decembrom 1967.

2. člen

Sredstva za kritje izjemne uskladitve pokojnin po 1. členu tega zakona se zagotovijo skladu invalidskega in pokojninskega zavarovanja republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije iz proračuna SR Slovenije.

3. člen

Pokojnine po tem zakonu se uskladijo in povečajo uradoma.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predpiše na predlog republiškega sekretarja za notranje zadeve pogoje, merila in način za uskladitev pokojnin po tem zakonu.

4. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«, učinkuje pa od 1. januarja 1969.

OBRAZLOŽITEV

I. Problem neusklajenosti pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnosti v službi notranjih zadev, predvsem tistih, ki so bili upokojeni do leta 1964, je že dalje čase pereč. Posamezni bivši delavci službe državne varnosti in javne varnosti se obračajo na organe socialnega zavarovanja, na predstavniške organe, družbeno-politične organizacije ter na posameznike z zahtevami po izboljšanju pokojnin, ker le-te zaostajajo za tistimi, ki so bile uveljavljene v zadnjih letih.

Znani so razlogi, ki so vplivali na zaostajanje starih pokojnin glede na nove pokojnine. To je pripeljalo to kategorijo upokojencev v neustrezen položaj. Problem se zaostruje še bolj, ker uskladitve pokojnin po 102. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju niso zajele vseh upokojenih delavcev notranjih zadev. Zaradi tega se raven pokojnin iz leta v leto znižuje. V ugodnejšem položaju od njih so uživalci pokojnin, ki so bili kot oficirji ali vojaški uslužbenci službe državne varnosti upokojeni do 1952. leta (pred prevedbo v civilno formacijo), ker so po 232. c členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list SFRJ, št. 55-609/68) njihove pokojnine usklajene tako, da je osnova za izračun novega zneska usklajene pokojnine ustrezna plača, do

katere so imeli po predpisih, veljavnih na dan 31. 12. 1967, pravico aktivne vojaške osebe istega čina oziroma razreda.

Velja poudariti, da je med upokojenci, ki so delali na določenih dolžnostih v službi notranjih zadev, več kot 80 % udeležencev NOV, med njimi je največ takih, ki so imeli do prevedbe službe državne varnosti na civilno formacijo oficirski čin JLA ali pa so bili oficirji milice.

Gre za generacijo, ki je pomembno prispevala v revoluciji in pri utrjevanju socializma v novi Jugoslaviji. Marsikdo je pri tem žrtvoval svoje zdravje in zaradi potreb službe opustil izobraževanje, kar ni ostalo brez kasnejših posledic.

Ne smemo prezreti tudi dejstva, da je večina upokojencev, ki so delali na določenih dolžnostih v službi notranjih zadev, upokojena po službeni potrebi ne glede na njihovo starost. S predčasnimi upokojitvami so se reševale službene potrebe, ki so nastale ob reorganizacijah službe in ukrepih za izboljšanje strokovne sestave.

Gmotni položaj teh upokojencev, zlasti tistih, ki so bili upokojeni do leta 1964, je težaven, ker so njihove pokojnine občutno nižje, v posameznih primerih celo do 40 %, kot bi bile, če bi se upokojili v decembru 1967. leta.

II. Zvezni sekretariat za notranje zadeve je upošteval položaj upokojenih delavcev notranjih zadev ter je v posebni informaciji prikazal pristojnim zveznim organom dejansko stanje in predlagal, da se poišče ustrezna rešitev. O tem vprašanju je razpravljala komisija Zvezne skupščine za probleme borcev in vojaških vojnih invalidov v navzočnosti predstavnikov drugih forumov. Na podlagi predlogov in priporočil je Zvezni izvršni svet na seji dne 2. 4. 1969 sprejel naslednja stališča:

1. Da je problem neusklajenosti pokojnin upokojenih delavcev na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve zelo resen — tako s stališča gmotnega položaja teh upokojencev kakor tudi iz določenih političnih razlogov in da ga je treba zaradi tega rešiti čimprej in brez odlašanja. Takšno stališče je bilo zavzeto spričo dejstva, da gre za specifično službo oziroma posebno kategorijo zavarovancev, podobno kategoriji vojaških upokojencev, ki so jim bile pokojnine že usklajene. Prav tako je bilo upoštevano tudi to, da je nad 80 % upokojencev iz organov za notranje zadeve udeležencev NOV in da so bili upokojeni večinoma še kot mladi ljudje po službeni potrebi.

2. Tej kategoriji zavarovancev bi bilo treba uskladiti pokojnine tako, da bi vse pokojnine, uveljavljene do 30. 6. 1967, povečali na raven pokojnin, uveljavljenih pri isti kategoriji zavarovancev z 31. 12. 1967.

3. Sredstva za povečanje teh pokojnin bi morale zagotoviti republiške skupnosti socialnega zavarovanja — za del povečanja, ki gre zavarovancem, upokojenim po splošnih predpisih (usklajevanje po 102. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju), zvezni oziroma republiški proračuni pa razliko do polnega zneska povečanja.

Nadalje je bil Zvezni izvršni svet mnenja, da bi bilo za realizacijo teh stališč najsmotrneje izpeljati usklajevanje tako, da bi izdale skupščine republiških skupnosti, v smislu 102. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (torej brez spremembe TZPZ) svoje sklepe o usklajevanju pokojnin te kategorije upokojencev.

Ker so sredstva zveznega in republiških proračunov za leto 1969 že razporejena, meni zvezni izvršni svet, da bi morale republiške skupnosti socialnega zavarovanja proučiti možnosti, da bi izdale sklepe, po katerih bi se celotno

usklajevanje izvršilo iz sklepov invalidskega in pokojninskega zavarovanja, ta sredstva pa bi se zagotovila in povrnila skladom z rebalansom zveznega in republiških proračunov za leto 1969 ali pa v proračunih za leto 1970.

III. Na podlagi navedenih stališč in poprejšnjega dogovora pri predsedniku odbora za socialno politiko in komunalna vprašanja izvršnega sveta dne 21. 4. 1969, ker so sodelovali predstavniki republiškega sekretariata za finance, republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo in republiškega zavoda za socialno zavarovanje, je republiški sekretariat za notranje zadeve proučil stanje upokojenih delavcev notranjih zadev v SR Sloveniji z namenom, da ugotovi ustrezen način uskladitve pokojnin in izdela izračun potrebnih sredstev. Podlaga za izračun potrebnih sredstev so bili osebni dohodki delavcev notranjih zadev v decembru 1967 oziroma ustrezen odstotek osnove, od katere se odmeri pokojnina, kar ustreza načinu usklajevanja pokojnin vojaških upokojencev.

Analiza pokojnin iz posameznih obdobjih je pokazala, da obstojijo precejšnje neskladnosti v pokojninah, zlasti v kategoriji »starih« upokojencev. Očitno so to posledica sprememb v sistemu nagrajevanja in večkratnih reorganizacij službe notranjih zadev pa tudi neurejenosti oziroma nepravilnega vrednotenja posameznih delovnih mest v prejšnjih letih. Zaradi tega ni mogoče uporabiti enotnega valorizacijskega količnika za posamezna leta oziroma obdobja, temveč je nujno pokojnine, določene v različnih obdobjih, individualno obravnavati in uskladiti. V nasprotnem primeru bi ohranili vsa obstoječa nesorazmerja ali bi jih celo povečali. Individualno usklajevanje pokjnin bo sicer zahtevnejše, vendar je to najboljši način za odpravo obstoječih neskladnosti.

IV. Po podatkih republiškega zavoda za socialno zavarovanje je bilo na dan 1. 7. 1967 skupno 1267 upokojencev notranjih zadev.

Po približnem izračunu naj bi se pokojnine ob upoštevanju že navedenih stališč povečale takole:

a) upokojenim do 1. 1. 1964 za povprečno 19 %

b) upokojenim od 1. 1. 1964 do 30. 6. 1967 za približno 7,3 %.

Za celotno uskladitev pokojnin je potrebno zagotoviti približno mesečno neto 155 000 dinarjev — bruto 185 400 dinarjev ali letno neto 1 870 000 dinarjev — bruto 2 225 300 dinarjev.

V tem izračunu je upoštevano 1267 upokojencev, in sicer:

— 828 iz službe javne varnosti in kazenskih poboljševalnih zavodov	1 210 000 dinarjev
— 280 iz službe državne varnosti	500 000 dinarjev
— 159 družinskih upokojencev	160 000 dinarjev
1267 upokojencev — potrebna sredstva neto . . .	1 870 000 dinarjev

oziroma s prispevki (za zdravstveno varstvo, otroški dodatek in otroško varstvo, za oddih, za stanovanjsko izgradnjo, pozavarovalno premijo in povračila zavodom za socialno zavarovanje za njihovo delo), ki znašajo skupaj 19 %, bruto . . . . . 2 225 300 dinarjev

V. Temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju uvršča delavce pri organih za notranje zadeve — prav tako kot vojaške zavarovance ter borce NOV in španske borce — med zavarovance posebnih oziroma določenih kategorij, ki jih

deloma posebej obravnava. Toda, medtem ko je temeljni zakon o pokojninskem zavarovanju (po dopolnitvah konec leta 1968 — Uradni list SFRJ, št. 55-609/68) z veljavnostjo od 1. januarja 1969 uredil v 232. c členu izjemno uskladitev pokojnin vojaških zavarovancev ter določila v 236. a členu za borce NOV pred 9. 9. 1943 in španske borce izjemno pokojninsko osnovo v višini 800 din (ki je bila v SR Sloveniji zvišana na 960 din), kar dejansko pomeni izjemno uskladitev njihovih pokojnin, je pustil povsem odprto vprašanje izjemne uskladitve pokojnin za ceno od omenjenih treh posebnih kategorij zavarovancev, tj. za upokojene delavce notranjih zadev. Glede na to, da v navedenem temljnem zveznem zakonu to vprašanje ni urejeno in da se po 15. alinei v prvem odstavku 127. člena republiške ustave samo z zakonom urejajo zadeve s področja temeljne zvezne zakonodaje, ki niso urejene z zveznim zakonom, je potemtakem mogoče le z zakonom urediti izjemno uskladitev pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve. Poleg tega naj bi se sredstva za kritje izjemne uskladitve teh pokojnin zagotavljala v republiškem proračunu; za prevzem takšne obveznosti pa je prav tako potreben republiški zakon ali kakšen drug akt Skupščine SR Slovenije.

Predlog zakona se deloma naslanja na prej omenjeni 232. c člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju (izjemna uskladitev pokojnin vojaških zavarovancev) ter v 1. členu določa, da se uskladijo pokojnine samo tistih upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve po 58. in 59. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju in ki so uveljavili pravico do pokojnine do 30. 6. 1967. Po 2. členu zakonskega predloga naj bi se sredstva za to izjemno uskladitev zagotovila v republiškem proračunu. Te pokojnine naj bi se usklajevale uradoma (3. člen predloga), se pravi, da upravičencem ne bi bilo treba vlagati posebnih zahtev; izvršni svet pa naj bi predpisal pogoje, merila in način za uskladitev teh pokojnin, da bi se uskladitev opravila kar se da temeljito in pravično, saj bo spričo precejšnjih neskladnosti pri teh pokojninah treba obravnavati tako rekoč vsako pokojnino posebej.

Tudi te pokojnine naj bi se uskladile z veljavnostjo od 1. januarja 1969 (4. člen predloga), kakor so bile izjemno usklajene pokojnine vojaških zavarovancev ter borcev NOV in španskih borcev. To pomeni, da bi bilo treba ta zakon sprejeti čimprej in v skrajšanem postopku.

POROČILA

Odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora je na seji dne 20. junija 1969 obravnaval predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve. Zakonski predlog je Skupščini SR Slovenije poslal izvršni svet.

Odbor se je sicer strinjal s predlogom zakona kot tudi s predlogom, da se obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Pri tem je tudi upošteval sklep Skupščine SR Slovenije, da je treba posvetiti posebno skrb predčasno upokojenim borcem NOV. Vendar je bil soglasno mnenja, da je treba z enako skrbjo in zavzetostjo kot jo kaže izvršni svet za upokojene delavce, ki so delali v organih za notranje zadeve, reševati tudi vprašanje neusklajenosti pokojnin vseh kategorij upokojencev. Na to dejstvo je odbor že

večkrat opozoril in poudaril, da je treba kompleksno in hitreje reševati vprašanje zaostajanja starih pokojnin glede na nove pokojnine.

Nekateri člani odbora so tudi izrazili pomislek, če je na mestu tako velika diskrecijska pravica izvršnega sveta kot izhaja iz obrazložitve k predlogu zakona (3. člen). Razen tega odbor ne vidi nikakršne potrebe, da bi individualno usklajevali pokojnine, pri čemer ne bi uporabljali enotnega valorizacijskega količnika za posamezna leta oziroma obdobja.

Upoštevajoč navedeni sklep Skupščine SR Slovenije iz leta 1968 in da gre v tem primeru za delavce, ki so delali pri organih za notranje zadeve in se predčasno upokojevali po sili razmer ter da je med temi upokojenci več kot 80 % udeležencev NOV, odbor podpira predlog navedenega zakona.

V obravnavi posameznih členov odbor ni imel dopolnilnih oziroma spreminjevalnih predlogov in velja pripomba k 3. členu le kot pomislek nekaterih članov odbora.

Odboru je bilo tudi posredovano mnenje odbora republiškega zbora za finance in proračun. Iz pismenega mnenja je razvidno, da odbor ni imel predlogov za spremembo ali dopolnitev zakonskega predloga in se je strinjal, da se predloženi zakon obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog. Pač pa so imeli nekateri člani odbora pomisleke glede retroaktivnega učinkovanja od 1. januarja 1969 in predlagali, da zakon učinkuje od 1. julija 1969. Prevladovalo je mnenje, da zakon učinkuje tako kot je predloženo, to je od 1. januarja 1969.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme po skrajšanem postopku predlog zakona kot je predložen.

Za svojega poročevalca na seji republiškega zbora je odbor določil poslanca Adolfa Tavčarja.

Št.: 191-24/69

Ljubljana, 26. 6. 1969

Odbor za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora je na seji dne 14. julija 1969 obravnaval pripombe oziroma predloge za spremembe in dopolnitve k predlogu zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve, ki jih je sprejela zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije na seji dne 2. julija 1969.

Odbor se je strinjal z navedenimi predlogi za spremembe in dopolnitve kot tudi s pripombami, ki so razvidne iz poročila zakonodajno-pravne komisije.

Ker zakonodajno-pravna komisija pripombo k 2. členu ni definirala kot amandma, je odbor sprejel naslednji amandma:

K 2. členu: V drugi vrsti naj se beseda »zagotovijo« nadomesti z besedo »zagotavljajo«.

Sprememba je potrebna zaradi večje jasnosti, da je z dikcijo tega člena mišljeno zagotavljanje sredstev vse dotlej, dokler ne bomo v rednem postopku valorizacije pokojnin odpravili razliko med redno in izjemno uskladitvijo pokojnin.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme zgoraj navedeni amandma.

Št.: 191-24/69

Ljubljana, 14. 7. 1969

Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 12. 6. 1969, št. 191-24/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 2. julija 1969 obravnavala predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve, katerega je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi je bilo ugotovljeno, da je v predloženem zakonu predvidena uskladitev pokojnin določene kategorije upokojencev z republiškim zakonom možna, seveda če republika zagotovi tudi potrebna sredstva za kritje izjemnega povečanja pokojnin nad ravnijo, ki se zagotavlja z rednim usklajevanjem na podlagi 102. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju. Medtem ko je kategorija upokojencev, na katere se zakon nanaša, sicer določno opredeljena (58. in 59. člen temeljnega zakona o pokojninskm zavarovanju) pa je predloženi zakon pomanjkljiv v tem smislu, ker določno ne pojasnjuje, ali naj velja tudi za družinske upravičence do pokojnine na tej osnovi, niti ne določa, kdo naj uskladitev izvede.

V obravnavi posameznih določb zakonskega predloga so bile dane naslednje pripombe oziroma predlogi za spremembe in dopolnitve:

K 1. členu:

Doda se nov drugi odstavek z besedilom:

»Določbe prvega odstavka tega člena veljajo za uskladitev starostnih, invalidskih in družinskih pokojnin.«

Predlog za dopolnitev izhaja iz ugotovitve v načelni obravnavi, da zakon ni dovolj precizen glede vprašanja, ali naj uskladitev velja le za osebne ali tudi za družinske upokojence. Po intenciji predloženega zakona in po izjavi predstavnika predlagatelja naj bi zakon zajel tudi družinske upravičence. Z dopolnitvijo prvega člena je ta intencija določno realizirana.

K 2. členu:

Ob določbi tega člena je bilo postavljeno vprašanje ali gre le za enkratno zagotovitev sredstev iz proračuna (v letu 1969) ali pa za obveznost, ki bo veljala toliko časa, dokler raven pokojnin, usklajenih v rednem postopku po 102. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ne doseže ravni pokojnin, usklajenih po 1. členu predloženega zakona. Ker bo v letu 1969 opravljena uskladitev pokojnin na podlagi predloženega zakona v odnosu do upravičencev postala njihova trajna pravica za naprej, bo treba za pokrivanje razlike med rednim usklajevanjem iz izjemno določeno ravnijo pokojnin na podlagi predloženega zakona zagotavljati sredstva več let. Kolikor ne bi prišlo do morebitnega drugačnega sporazuma s skladom invalidskega in pokojninskega zavarovanja, preostane seveda le možnost zagotavljanja sredstev iz vsakoletnega republiškega proračuna.

Če je mišljeno trajno zagotavljanje sredstev do časa, ko bo v rednem postopku valorizacije pokojnin odpravljena razlika med redno in izjemno uskladitvijo — bi bilo treba v drugi vrsti 2. člena besedo »zagotovijo« nadomestiti z besedo »zagotavljajo«; če pa gre le za enkratno intervencijo s proračunskimi sredstvi in je za naprej zagotovljen drugačen način financiranja, pa bi bilo treba to pojasniti.

Ob sedanji nejasni intenciji 2. člena zakonskega predloga lahko pri izvajanju zakona pride glede materialnih vprašanj do sporov med skladom invalidskega in pokojninskega zavarovanja ter republiko.

Predstavnik predlagatelja je ob teh pripombah izjavil, da bo predlagatelj to vprašanje še proučil in po potrebi predložil novo formulacijo tega člena.

K 3. členu:

Besedilo člena se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

»Uskladitev pokojnin po tem zakonu opravijo uradoma komunalni zavodi za socialno zavarovanje v postopku, ki je predpisan za uveljavitev pravic iz pokojninskega zavarovanja.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predpiše natančnejša merila za uskladitev po tem zakonu, upoštevajoč delovno mesto upokojenca in čas njegove upokojitve.«

S predlagano dopolnitvijo prvega odstavka je pojasnjeno, kdo je dolžan opraviti uskladitev, hkrati pa je tudi določeno po krajšem postopku. Uporaba predpisanega postopka v tem primeru hkrati pomeni tudi večjo zagotovitev pravic oziroma interesov upravičencev, ker jim tak način zagotavlja tudi možnost pritožbe in eventualnega upravnega spora.

Sprememba drugega odstavka je potrebna zaradi skladnosti z ostalo vsebino predloženega zakona in zaradi narave izvršilnega predpisa. Izvršilni predpis, ki je izdan na podlagi zakona, ne more določati pogojev in splošnih meril (kriterijev), s katerimi se uspostavlja določena pravica oziroma urejajo materialni odnosi; to je stvar zakonodajalca. V tem primeru so splošni pogoji že vsebovani v 1. členu zakonskega predloga, splošni kriteriji v predlaganem novem besedilu drugega odstavka 3. člena, način uskladitve pa v novem besedilu prvega odstavka 3. člena. Da bi bilo mogoče z zakonom določene pogoje in splošne kriterije realizirati, pa je politično-izvršilnemu organu prepuščeno, da predpiše natančnejša merila za izvedbo uskladitve (upoštevajoč pri tem splošne kriterije: delovno mesto in čas upokojitve), kar bo v tem primeru vsekakor nujno potrebno glede na obstoječe precejšnje medsebojne neskladnosti.

Št.: 191-24/69
Ljubljana, 3. 7. 1969

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA
o tržni inšpekciji

A. Razlogi za izdajo zakona

Do sprejetja temeljnega zakona o tržni inšpekciji (Ur. list SFRJ, št. 12/65) je tržno inšpekcijo urejal popolni zvezni zakon. Temeljni zakon izčrpno ureja delokrog tržne inšpekcije, pristojnost zveznega organa tržne inšpekcije, njegove odnose do organov tržne inšpekcije v ožjih družbeno-političnih skupnostih ter pooblastila tržnih inšpektorjev.

Temeljni zakon določa v 7. členu, da opravlja zvezni upravni organ pristojen za tržno inšpekcijo nadzorstvo nad prometom blaga in storitev s tujino.

Za vse ostale zadeve tržne inšpekcije, ki imajo pomen za vso državo (naštete v 2. odst. 5. člena temeljnega zakona) pa je določeno v 8. čl. temeljnega

zakona, da jih opravljajo v republiki upravni organi za tržno inšpekcijo, ki jih določi republiški predpis. Potrebno je tedaj, zaradi čim odgovornejšega opravljanja tržne inšpekcije, sprejeti republiški zakon, ki naj določi, kateri organi opravljajo tržno inšpekcijo v republiki, oziroma določiti organizacijo, pristojnost in medsebojna razmerja med organi tržne inšpekcije v republiki.

Že sama narava inšpekcijskih služb, to je neposredni stik z življenjem, z razmerami na ustreznem področju, možnost neposrednega ukrepanja v okviru zakonov itd. zahteva pravno ureditev službe tržne inšpekcije v republiki.

S tem, da ni urejena materialno pravna podlaga za delo tržne inšpekcije v republiki, se organi tržne inšpekcije ne morejo učinkovito vključiti v aktualna gospodarska in družbena gibanja. Podatki inšpekcijskih služb namreč ne služijo le za neposredno represijo nezakonitih dejanj, temveč tudi kot dragocena informacija o stanju na terenu. Podatki inšpekcije služijo upravnemu organu, v katerega sestavu je inšpekcija, za podlago za akcije, ki jih mora v okviru svojih pooblastil podvzemati oziroma za predloge ukrepov, ki jih naj podvzame skupščina ali njen izvršilni organ. Ureditev strokovnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati delavci v tržni inšpekciji, bo tudi prispevala k učinkovitosti te službe.

B. Načela na katerih naj temelji zakon

Upoštevajoč ustavno koncepcijo, to je, da občina, kot temeljna družbenopolitična skupnost, zagotavlja izvrševanje zakonov, naj se v zakonu določi, da občinski organ pristojen za tržno inšpekcijo, opravlja vse zadeve iz delovnega področja tržne inšpekcije, kolikor niso take zadeve s področja izključnih pravic in dolžnosti federacije. V izključni pristojnosti republiškega tržnega inšpektorata ne bi bilo nobene zadeve. Že tudi v dosedanji praksi si republiška tržna inšpekcija ni lastila izključnih pristojnosti. Na tak način republiška tržna inšpekcija lahko opravlja na območju republike neposredno kontrolo in vodstvo službe tržne inšpekcije v vseh zadevah, ki so v določenem obdobju in situacijah najaktualnejše in najvažnejše za skupnost. Republiški tržni inšpektorat naj opravlja le funkcijo pritožbenega organa, funkcijo organizatorja in koordinatorja službe tržne inšpekcije v republiki. Nadalje naj ima tržni inšpektorat pravico do neposrednega nadzorovanja dela občinskih organov za tržno inšpekcijo, pravico dajanja obveznih institucij, pravico avokacije v vseh tržno inšpekcijiskih zadevah, če se inšpekcija ne opravlja in, da sam izreče upravni ukrep ali naznani kaznivo dejanje, gospodarski prestopek ali prekršek, če tega ni storil občinski organ tržne inšpekcije.

Po vertikalni povezavi, ki mora biti ostrejša v režimu inšpekcijskih odnosov, se naj predpiše v zakonu pošiljanje poročil republiškemu organu za tržno inšpekcijo le v obsegu posebnih interesov pri nadzorstvu nad izvajanjem zakonov. Občinska inšpekcija deluje namreč v inšpekcijskih zadevah tako v interesu federacije, republike kot občine.

Delovno področje tržne inšpekcije je zelo obsežno. Strokovno znanje delavcev v tržni inšpekciji mora biti tedaj usklajeno z zahtevami, ki jih uspešno delo na tem področju terja. Zahteve po strokovnosti tržnih inšpektorjev, ki izhajajo iz 7. člena predosnutka zakona, so povsem realne.

Za vključitev v preglede čimvečjega števila zadev in da bi bili pregledi čim strokovnejši (npr. pri kontroli kvalitete blaga), se naj v zakonu določi, da lahko opravi po pooblastilu posamezno nadzorstveno zadevo tudi drugi strokovni delavec.

Vprašanje organizacije službe tržne inšpekcije v občini naj se v zakonu ne ureja, da se tako omogočijo elastične oblike organizacije te službe in prilagojevanje specifičnim potrebam poedine občine.

Tržni inšpektorji so v SR Sloveniji v l. 1966 odredili vplačilo razlike v ceni po 20. čl. temeljnega zakona v znesku 685 888,65 N din. V zakonu naj se določi, da naj bo ta razlika dohodek občine, na območju katere je razlika ustvarjena, čeprav temeljni zakon določa, da je razlika dohodek republike.

C. Finančne posledice zakona

S predlaganim zakonom se dopolnjujejo le zvezni predpisi s področja tržne inšpekcije in se urejajo tista vprašanja, ki so za uspešno delo na tem področju nujno potrebna. Za izvajanje določb temeljnega zakona in predlaganega zakona obstoja že organiziran upravni aparat v občinah in republiki. Zato z izvajanjem tega zakona ne bodo nastale nove finančne obremenitve za občinske proračune niti za republiški proračun.

POROČILA

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora sta na skupni seji, ki je bila dne 7. julija 1969, obravnavala predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za gospodarstvo.

Odbora sta si bila soglasna v ugotovitvi, da je izdaja zakona o tržni inšpekciji potrebna, ker bo s tem dana osnova za delo tržnih inšpektorjev, ki je doslej ni bilo. Temeljni zakon o tržni inšpekciji (Ur. l. SFRJ, št. 12/65) namreč določa, da opravljajo vse zadeve tržne inšpekcije, ki imajo pomen za vso državo, razen nadzorstva nad prometom blaga in storitev s tujino, v republiki upravni organi za tržno inšpekcijo, ki jih določi republiški predpis. Glede na to je republika pooblaščena, da izda poseben zakon, ki naj bi vseboval vse tiste materialne določbe, ki so potrebne za delo tržne inšpekcije. Posebej pa sta odbora poudarila, da bi moral organizacijska vprašanja, ki so skupna vsem inšpekcijskim službam, urejati poseben organizacijski zakon o inšpekcijskih službah, o katerem je bilo tako v Skupščini SR Slovenije kot tudi v zvezni skupščini že razpravljano in je bil tudi že sprejet predlog za izdajo takega republiškega zakona. Odbora sta se zato zavzela, da bi bilo treba tak predpis v republiki čimprej sprejeti, obenem pa opozoriti na aktualnost tega problema tudi zvezno skupščino. Spričo tega sta odbora menila, da je zakon o tržni inšpekciji potreben.

Glede načel, na katerih naj bi zakon temeljil pa večina članov odborov ni soglašala s stališčem predlagatelja, po kaetrem naj bi občinski organ pristojen za tržno inšpekcijo opravljal vse zadeve iz delovnega področja tržne inšpekcije, kolikor ne gre za izključne pravice in dolžnosti federacije. Ob takem načelu v izključni pristojnosti republiškega tržnega inšpektorata ne bi bilo nobene zadeve.

Po mnenju večine članov odborov pa bi bilo treba jasno opredeliti pristojnosti občinske inšpekcije in določiti pristojnosti republiške inšpekcije. Pri tem

bi bilo treba upoštevati načelo, naj gredo občinskim inšpekcijam tiste zadeve, ki izhajajo iz originalnih pravic in dolžnosti občine, medtem ko naj ima republiška inšpekcija na skrbi nadzor nad tistimi zadevami, ki so splošnega nacionalnega pomena, se pravi nad zadevami, ki so originarne republiške zadeve. Le tako bo lahko inšpekcijska služba racionalna in s tem tudi učinkovita. Pogoj za racionalnost in učinkovitost dela inšpekcijskih služb pa je prav v njeni enotni organizaciji.

Odbora sta bila mnenja, da zaradi tega ni upravičeno sklicevanje na specifičnosti, ki naj bi bile v posameznih občinah in zato tudi ni primerno, da bi se ureditev inšpekcijskih služb prepuščala občinskim predpisom. Pri tem sta še posebej poudarila, da je pristojnost republike na tem področju premajhna in jo bo treba, skladno z zadnjimi ustavnimi amandmaji, v prihodnje okrepiti.

Glede posameznih vprašanj, ki naj bi jih zakon urejal, sta bila odbora mnenja, da bi bilo treba dati poudarek javnosti dela inšpekcijskih organov, pri čemer bi bilo treba uzakoniti tudi dolžnost poročanja inšpekcijskih organov tudi na zahtevo občin. Na ta način bi se močneje uveljavil tudi element odgovornosti organov inšpekcije. Kar zadeva pogoje, ki jih naj izpolnjujejo inšpektorji, da lahko opravljajo to delo, sta bila odbora mnenja, da le-teh ne bi kazalo zaostrovati, ker je treba upoštevati dejansko stanje, ki pa je tako, da je za to delo težko dobiti ustrezne strokovnjake, posebno še, ker nagrajevanje za to delo ni stimulativno.

Glede na to odbora predlagata republiškemu in gospodarskemu zboru, da sprejmeta s sklepom predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji. Kar pa zadeva načela, na katerih naj zakon temelji pa predlagata, da sestavljalec osnutka upošteva obe možni rešitvi in izdela osnutek zakona z obema variantama. Sestavljalec zakonskega osnutka naj pri pripravi osnutka upošteva tudi konkretne pripombe, ki sta jih odbora navedla k vsebini osnutka, poleg tega pa naj predvidi tudi finančne posledice zakona, če bi bila usvojena načela, ki jih predlagata odbora.

Za poročevalca je odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora določil podpredsednika odbora Zdenka Roterja, odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora pa poslanca Jožeta Kneza.

Št.: 334-1/68
Ljubljana, 8. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. julija 1969 obravnavala predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za gospodarstvo.

Komisija je bila mnenja, da je zakon, s katerim bi se uredila organizacija tržne inšpekcije v SR Sloveniji, potreben, ker to vprašanje doslej s predpisi še ni urejeno. Podlaga za tako zakonsko ureditev daje tudi izrecno temeljni zakon o tržni inšpekciji (Uradni list SFRJ, št. 12/65), ki v prvem odstavku 8. člena določa, da zadeve tržne inšpekcije, pomembne za vso državo, opravljajo v republiki upravni organi za tržno inšpekcijo, ki jih določa republiški predpis; v drugem odstavku 8. člena pa določa, da vse zadeve z delovnega področja tržne inšpekcije opravlja občinski upravni organ za tržno inšpekcijo, če niso po zakonu posamezne take zadeve v pristojnosti kakšnega drugega, za tržno inšpekcijo pristojnega upravnega organa v republiki.

K predlogu za izdajo zakona je bila dana splošna pripomba, da glede na obseg pooblastil, ki jih ima republiška zakonodaja na tem področju in upoštevajoč dejstvo, da obstoji temeljni zakon o tržni inšpekciji, ki to službo sicer ureja kot celoto — republiški zakon ne bi mogel imeti naslova: »Zakon o tržni inšpekciji«, temveč naj bi bil to zakon o organizaciji tržne inšpekcije v SR Sloveniji. V tej zvezi je bila komisija tudi mnenja, da glede na celovito ureditev tržne inšpekcije v zveznem zakonu ni potrebno v republiškem zakonu povzemati določb iz zveznega zakona in naj se republiški zakon omeji le na bistvena vprašanja, ki z zveznim zakonom niso urejena (organi tržne inšpekcije v republiki in v občinah, njihove naloge in medsebojna razmerja ter strokovni pogoji za inšpektorja).

K načelom, na katerih naj temelji bodoči zakon, pa je komisija izrazila naslednja mnenja, pripombe in predloge:

Zahteve po strokovni izobrazbi, kakršne se postavljajo v tretjem odstavku pod B v zvezi s 7. členom priloženega predosnutka, ne ustrezajo strokovni zahtevnosti in odgovornosti dela tržnega inšpektorja.

Srednješolska izobrazba ne zadošča in bi bilo treba kot pogoj predpisati ustrezno visoko ali višjo izobrazbo, za tiste inšpektorje, ki imajo trenutno le srednješolsko izobrazbo, pa naj bi v zakonu določili primeren rok, v katerem bi si morali pridobiti predpisano kvalifikacijo.

Prenos pooblastila inšpektorja v tem smislu, da opravi posamezno nadzorstveno zadevo nek drug strokovni delavec (četrti odstavek pod B), ne bi bil v skladu z dolžnostmi inšpekcije. Če je ob posameznih pregledih potrebna posebna strokovnost, inšpektor pa te nima, si mora inšpektor brez prenašanja lastnega pooblastila zagotoviti pomoč usposobljenega izvedenca iz ustrezne stroke.

Št.: 334-1/69
Ljubljana, 10. 7. 1969

PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA

o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva

A. Razlogi za izdajo zakona

Z zveznim zakonom o tehničnih ukrepih (Ur. l. SFRJ št. 12-232/65) so prenehali veljati zvezni predpisi o gradbeni inšpekciji in o elektroenergetski inšpekciji. Predpisi o parnokotlovni inšpekciji pa še sploh niso bili izdelani. Zakon o tehničnih ukrepih določa v 2. odstavku 11. člena, da organizacijo, delovno področje, pravice in dolžnosti organov za tehnično inšpekcijo v republiki ter njihova medsebojna razmerja ureja zakon republike.

S predlaganim zakonom bi se tedaj odpravila pravna praznina na tem področju. V nobenem predpisu niso sedaj urejena vprašanja organizacije, delovnega področja, pravice in dolžnosti in medsebojna razmerja organov gradbene, elektroenergetske in parnokotlovne inšpekcije. Ta vrzel se nedvomno odraža v delu navedenih inšpekcij.

S sprejetjem predlaganega zakona se sicer ne bo razrešila zapletena problematika inšpekcijskih služb v našem samoupravnem sistemu. Ureditve, ki se

v zakonu predlagajo, pa bodo nedvomno dale obstoječim inšpekcijskim službam na področju industrije in gradbeništva zakonito oporo za njihovo podkrepljeno vlogo pri nadaljnji rasti našega gospodarskega razvoja.

B. Načela, na katerih temelji zakon

Za vse navedene inšpekcije je značilno, da imajo skupno materialno pravno podlago za svoje delo in sicer predvsem v zakonu o tehničnih ukrepih (Ur. l. SFRJ št. 12/65), v temeljnem zakonu o graditvi investicijskih objektov (Ur. l. SFRJ št. 20/67), v zakonu o jugoslovanskih standardih (Ur. l. FLRJ št. 16/60) in na njihovi podlagi izdanih republiških predpisih in številnih pravilnikih o tehničnih predpisih in ukrepih. Zato se z enim zakonom urejajo vprašanja dela navedenih inšpekcij.

V sistemu samoupravljanja se tehnične inšpekcije usmerjajo na opravljanje nadzora neposredno v samem toku graditve ali izdelave objekta, naprave, opreme in drugih materialov, oziroma na opravljanje nadzora pri neposredni uporabi, obratovanju, vzdrževanju objektov, naprav ter opreme. Taka usmeritev zahteva akcijske in mobilizacijske nastope inšpekcije in ne le registriranja nepravilnosti po končani gradnji ali izdelavi, v toku procesa se pa ničesar ne ukrepa za njihovo preprečitev.

Tehnične inšpekcije naj se ne obremenjujejo z raznimi preizkusi in izdajami potrdil o teh preizkusih uporabnikom materialov ter z raznimi periodičnimi pregledi. Tehnična kontrola in preizkusi spadajo med naloge proizvajalcev ali izvajalcev del. Ravno tako opravljajo periodične preglede strokovni zavodi za izdajo o pravilnem delovanju objektov ali naprav certifikate. Tehnične inšpekcije opravljajo le nadzor ali se izvajalci in proizvajalci ravnajo po predpisih in po potrebi preverjajo izdana potrdila, ateste in rezultate preizkusov.

V predlogu je upoštevano načelo, da so inšpekcijske službe upravne službe in pomenijo integralno sestavino nalog posameznih upravnih nalog, ki pa funkcionirajo v določeni meri z izjemnimi pooblastili in specifičnimi odnosi po vertikali. Pri opravljanju tehnične inšpekcije mora biti inšpektorjem zagotovljena v okviru zakonov sproščena elastičnost in samostojnost pri ukrepanju, s tem pa tudi odgovornost za odločitve. Inšpektor mora neoviran od lokalnih faktorjev opravljati svoje naloge in je njegova samostojnost vsebovana v odgovornosti za pravilnost inšpekcijskih ukrepov. Inšpekcijskemu organu je zajamčen položaj neposrednega činitelja nad izvrševanjem zakona in predpisov. Organu, v katerega sestavu deluje, daje inšpekcija poročila o stanju zadev, na podlagi katerih lahko organ sprejema določene ukrepe za izvajanje zakona.

Tehnična inšpekcija se praviloma opravlja v občini, to je po občinskih upravnih organih za tehnično inšpekcijo, kar je skladno z ustavnim načelom, da občinski upravni organi neposredno izvršujejo zakone in druge predpise.

Republiški upravni organ za tehnično inšpekcijo ne sme biti brez vpliva na reševanju inšpekcijskih problemov. Zakon naj zato določi, da lahko republiški inšpekcijski organ izvrši posamezno inšpekcijsko zadevo, če ugotovi, da se inšpekcija ne opravlja oziroma ne opravlja pravilno. Lahko tudi sam izreče upravni ukrep ali naznani storjeno kaznivo dejanje, gospodarski prekršek ali prestopek, če tega ni storil občinski organ. Tehnične inšpekcije morajo biti v položaju, da lahko opravljajo na območju republike neposredno nadzorstvo v zadevah, ki so v določenem času in najaktualnejše in najpomembnejše za skupnost.

Tudi v dosedanji praksi republiške tehnične inšpekcije niso imele izključnih pristojnosti, odgovorne pa so, da se inšpekcija pravilno opravlja. Republiške tehnične inšpekcije morajo biti organizatorji in koordinatorji službe na območju republike.

Republiški tehnični inšpektorat opravlja funkcijo pritožbenega organa, dalje naj izdaja obvezne instrukcije občinskim organom tehnične inšpekcije in skrbi za strokovnost inšpektorjev. V zakonu naj se predpiše obvezno pošiljanje poročil občinskih tehničnih inšpekcij na zahtevo republiškega tehničnega inšpektorata, da lahko spremlja ter proučuje stanje nadzorstva na področju industrije in gradbeništva.

Pri opravljanju nadzorstva delovne organizacije in občani ne smejo z ničemer ovirati tehničnega inšpektorja. Tehnični inšpektor mora imeti pravico pregledati objekte, videti listine, vzeti vzorce, zaslišati odgovorne osebe itd. Kdor ga pri tem ovira, je lahko kaznovan. O svojih uradnih dejanjih pri opravljanju nadzorstva napravi inšpektor zapisnik.

V zakonu morajo biti navedeni ukrepi, s katerimi lahko organi tehnične inšpekcije zagotovijo spoštovanje predpisov. Tehnični inšpektor mora imeti pravico odrediti, da se ugotovljene nepravilnosti odpravijo, ob določenih pogojih ustaviti izdelavo, gradnjo ali uporabo objektov, naprav in opreme ali prepovedati proizvodnjo pa tudi porušiti ali odstraniti objekt, napravo ali opremo, če je z njih obstojem podana nevarnost za ljudi in okolico in se ne dajo sanirati. Dolžnost inšpektorjev je tudi, da prijavijo kazniva dejanja, prestopke in prekrške, ki jih zaznajo pri opravljanju nadzorstva.

Z zakonom naj se predpiše strokovna izobrazba tehničnih inšpektorjev, ker je le-ta podlaga za strokovno zadovoljujoče izvrševanje nadzora.

Da naj se možnost, da se lahko angažirajo za inšpekcijske naloge tudi drugi strokovnjaki. S tem se lahko doseže še pogostejše preglede in večje število pregledov.

V zakon naj se ne vnašajo določbe, ki bi le ponavljale določbe zakona o splošnem upravnem postopku, zakona o republiški upravi ter podobnih predpisov.

Tudi naj se ne ureja v zakonu organizacija tehničnih inšpekcij v občini, da lahko vsaka občina prilagodi organizacijo tehničnih inšpekcij svojim specifičnim potrebam.

C. Finančne posledice zakona

Republiški zakon ne vzpostavlja novih služb, temveč mesto odpravljenih zakonov, ureja vprašanja, da se obstoječe inšpekcije lahko pri svojem delu naslanjajo na zakon. S prenehanjem v uvodu citiranih zakonov niso prenehali delovati v občini niti v republiki organi gradbene, elektroenergetske in parnokotlovne inšpekcije. Izvajanje predlaganega zakona ne bo imelo zato zadevnih novih finančnih obremenitev za občinske proračune niti za republiški proračun.

POROČILA

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora sta na skupni seji, ki je bila dne 7. julija 1969 obravnavala predlog za izdajo zakona o tehnič-

nih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za gospodarstvo.

Odbora sta bila soglasna v ugotovitvi, da je izdaja zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva potrebna, ker bo s tem dana osnova za delo teh inšpektorjev. Zvezni zakon o tehničnih ukrepih (Ur. l. SFRJ, št. 12/65) določa, da ureja organizacijo, delovno področje, pravice in dolžnosti organov za tehnično inšpekcijo v republiki ter njihova medsebojna razmerja, republika s svojim zakonom sama. Poleg tega pa je bila z navedenim zveznim zakonom dana ukinjena veljavnost zveznih predpisov o gradbeni inšpekciji in o elektroenergetski inšpekciji, medtem ko predpisi o parno-kotlovni inšpekciji sploh še niso bili izdani. Tako predstavlja predloženi predlog za izdajo zakona izpopolnitev vrzeli, ki je nastala z uveljavitvijo zveznega zakona o tehničnih ukrepih in daje materialno osnovo za ustanovitev in delovanje tehničnih inšpekcij v republiki.

Glede načel, na katerih naj bi zakon temeljil pa veljajo tudi za ta zakon vse pripombe, ki sta jih odbora navajala že pri obravnavi predloga zakona o tržni inšpekciji, le da je v tem primeru potreba po enotni organizaciji inšpekcijske službe še bolj očitna, saj so področja, ki jih nadzorujejo tehnične inšpekcije (parni kotli, elektroenergetika, gradbeništvo) tako specifična, da bi bilo nesmotrno vzpostavljati te inšpekcije na občinskem nivoju. Zaradi tega sta odbora tudi glede tega zakona zavzela stališče, da je treba zakon zgraditi na načelih, po katerih je treba opredeliti občinske in republiške pristojnosti teh služb.

Glede na to predlagata odbora republiškemu in gospodarskemu zboru, da predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva s sklepom sprejmeta. Kar pa zadeva načela, na katerih naj zakon temelji pa odbora predlagata, da sestvljalec osnutka upošteva obe možni rešitvi in izdela osnutek z obema variantama. Sestavljalec zakonskega osnutka pa naj pri pripravi osnutka upošteva tudi mnenja strokovnih organizacij, ki naj dajo svoje pripombe na zakonski osnutek (Društvo inženirjev in tehnikov ipd.), poleg tega pa naj predvidi tudi finančne posledice zakona, če bi bila usvojena načela, ki jih predlagata odbora.

Za poročevalca je odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora določil podpredsednika odbora Zdenka Roterja, odbor za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora pa poslanca Jožeta Kneza.

Št.: 039-4/69
Ljubljana, 8. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. julija 1969 obravnavala predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil republiški sekretar za gospodarstvo.

Komisija je soglašala z razlogi, s katerimi se utemeljuje potreba po izdaji zakona. V razpravi je bila predvsem poudarjena okoliščina, da vprašanja organizacije, nalog, pravic in dolžnosti tehničnih inšpekcij na področju industrije in gradbeništva v republiki sploh niso urejena z veljavnimi predpisi. Zvezni zakon o tehničnih ukrepih, s katerim so prenehali veljati zvezni predpisi o gradbeni in elektroenergetski inšpekciji, namreč v 11. členu določa, da orga-

nizacijo, delovno področje, pravice in dolžnosti organov za tehnično inšpekcijo v republiki ter njihova medsebojna razmerja ureja republiški zakon — ta pa doslej še ni bil izdan.

Ob načelih, na katerih naj temelji bodoči zakon, je bilo v razpravi sprejeto stališče, da si elektroenergetska inšpekcija, gradbena inšpekcija in inšpekcija parnih kotlov, ki naj bi bile skupno urejene z enim zakonom, niso toliko sorodne, da bi jih bilo mogoče urediti povsem enotno. Specifičnosti posameznih teh inšpekcij bi bilo treba v bodočem zakonu upoštevati in pripraviti zakon tako, da bo po skupnih splošnih določbah materija posameznih inšpekcij urejena v posebnih poglavjih zakona.

Sicer k prikazanim posameznim načelom bodoče zakonske ureditve komisija ni imela pripomb.

Št.: 039-4/69
Ljubljana, 10. 7. 1969

PREDLOG ZAKONA

o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v Socialistični republiki Sloveniji

1. člen

Območje občin Logatec in Škofja Loka, določeno z zakonom o območjih okrajev in občin v Socialistični republiki Sloveniji (Uradni list SRS, št. 35-194/64), se spremeni tako, da se izločijo iz občine Logatec in se priključijo občini Škofja Loka naselja, ki jih zajema krajevna skupnost Žiri, in sicer:

Katastrska občina Dobračeva z naselji Dobračeva (del), Nova vas pri Žireh (del), Selo (del), Stara vas (del), Zabrežnik in Žirovski vrh (del); katastrska občina Dole (del) z naseljem Podklanec (del); katastrska občina Koprivnik (del) z naseljema Koprivnik (del) in Mrzli vrh; katastrska občina Ledine (del) z naseljema Breznica pri Žireh in Osojnica; katastrska občina Ledinica z naselji Jarčja dolina, Ledinica in Selo (del); katastrska občina Opale z naselji Brekovice (del), Izgorje, Opale, Podklanec (del) in Račeva (del); katastrska občina Vrsnik II z naselji Brekovice (del), Podklanec (del), Ravne pri Žireh in Sovra; katastrska občina Žiri z naselji Brekovice (del), Goropeke, Nova vas pri Žireh (del), Stara vas (del) in Žiri; katastrska občina Žirovski vrh z naselji Dobračeva (del), Nova vas pri Žireh (del), Račeva (del) in Žirovski vrh (del).

2. člen

Območje iz 1. člena tega zakona postane sestavni del območja občine Škofja Loka dne 1. januarja 1970.

S tem dnem postanejo organi občine Škofja Loka na tem območju stvarno in krajevno pristojni za opravljanje vseh zadev iz pristojnosti občine.

3. člen

Odborniki skupščine občine Logatec, ki so bili izvoljeni v volilnih enotah na območju iz 1. člena tega zakona, postanejo s 1. januarjem 1970 odborniki skupščine občine Škofja Loka.

4. člen

Pristojni organi občine Škofja Loka prevzamejo v reševanje od organov občine Logatec vse do 1. januarja 1970 nerešene zadeve, ki se nanašajo na območje iz 1. člena tega zakona.

Ti organi prevzamejo tudi vse druge spise, uradne knjige in evidence, ki se nanašajo na to območje, ter inventar in uradne prostore, ki so jih na tem območju uporabljali občinski organi.

5. člen

Občina Škofja Loka prevzame s 1. januarjem 1970 vse pravice in obveznosti, ki izvirajo iz investicijskih posojil ali iz danih garancij za objekte na območju iz 1. člena tega zakona, ter druge pravice in obveznosti občine Logatec, ki se nanašajo na to območje.

6. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Na zborih volivcev, ki so bili od 16. do 23. marca 1969, so občani z območja krajevne skupnosti Žiri v občini Logatec zahtevali, naj se razpiše referendum, na katerem bi volivci izrazili svojo voljo, ali naj se naselja, vključena v območje krajevne skupnosti Žiri, odcepijo od občine Logatec in se priključijo občini Škofja Loka ali ne.

Volivci so zahtevo po odcepitvi naselij, ki jih zajema krajevna skupnost Žiri od občine Logatec, utemeljevali zlasti z naslednjimi:

— Žiri s svojim okoljem so bile že kot samostojna občina močno navezane na gospodarstvo Škofje Loke in ostale Gorenjske zaradi teritorialnih razlogov in komunikacij, ki so navezane na to območje. Komunikacijske povezave so iz Žirov proti Notranjski neustrezne in je ves promet otežkočen, kar negativno vpliva na razvoj gospodarstva tega območja;

— dolgo obdobje so bile Žiri geografsko in gospodarsko središče za Poljansko dolino, na katero je bil navezan predvsem gornji del Poljanske doline. Z odcepitvijo Žirov od Poljanske doline so Žiri ostale brez svojega naravnega zaledja oziroma je tisti del Poljanske doline, ki je bil navezan na Žiri, ostal brez svojega centra;

— gospodarstvo Žirov, predvsem obutvena industrija, ima v Poljanski dolini svoje obrate in zaledje delovne sile, kar sili k tesni medsebojni povezanosti;

— izoliranost Žirov od gospodarskega potenciala Gorenjske negativno vpliva na nadaljnji razvoj tega območja. Tudi komunalna dejavnost in gradbeništvo sta močno prizadeta zaradi odmaknjenosti od svojega naravnega zaledja, zato v zadnjem obdobju na področju komunale v Žireh ni bilo opravljeno niti najosnovnejše predvideno delo;

— prebivalci tega območja vidijo v priključitvi k škofjeloškemu območju rešitev iz sedanjega nezadovoljivega položaja. Mnenja so, da tudi podatki o nacionalnem dohodku na prebivalca ter politika občine Škofja Loka in njen program dokazujejo in zagotavljajo boljši in hitrejši splošni razvoj Žirov v okviru občine Škofja Loka;

— volivci so mnenja, da jim bodo v občini Škofja Loka dosti bolj in lažje dosegljive tudi nekatere upravne in druge institucije, kot npr. banka, kataster, sodišče itd., prav tako pa je tam tudi ugodnejši položaj glede trgovine, prometa ipd.

Glede geografskih, zgodovinskih in podobnih razlogov v zvezi s priključitvijo Žirov občini Škofja Loka je dal svoje mnenje tudi univerzitetni profesor in član republiške strokovne komisije za obravnavanje predlogov za spremembo in dopolnitev imen naselij, za razglasitev novih naselij ter za razdružitev ali združitev naselij dr. Svetozar Ilešič. Po njegovem mnenju imajo Žiri sicer stare življenjske stike s cerkljanskim, idrijskim in logaškim območjem, toda vsa zgodovina kaže, da so po svoji geografski strukturi pa tudi po vsej življenjski tradiciji najbolj navezane na škofjeloško območje. Pripadnost Žirov k logaškem okraju v Avstro-Ogrski in kasneje v stari Jugoslaviji je po mnenju prof. dr. Ilešiča kasnejšega in bolj začasnega pomena. Ker je logaški okraj edini iz notranjskih okrajev ostal v Jugoslaviji, centra v Postojni in Idriji pa sta ostala na italijanski strani, se je vloga logaškega okraja okrepila in pripeljala do določenih razlogov, ki so priključitev Žirov k logaškemu okraju opravičevali. Ti razlogi so po mnenju prof. dr. Ilešiča danes povsem ob veljavo in po njegovem mnenju sedaj ni nobenih argumentov, ki bi lahko utemeljevali pripadnost žirovske kotline k logaški občini.

Na podlagi tako utemeljenih sklepov zborov volivcev je skupščina občine Logatec sicer zavrnila nekatere — po njenem mnenju — neutemeljene razloge za odcepitev, vendar pa je dne 15. maja 1969 sprejela odlok o razpisu referenduma in dala tako občanom možnost, da se opredelijo, v sestavi katere občine želijo biti.

V skladu z odlokom je bil referendum 15. junija 1969 v vseh naseljih, za katera je bil razpisan.

Po poročilu občinske volilne komisije je od 2579 vpisanih volivcev glasovalo na referendumu 2172 volivcev; za priključitev k občini Škofja Loka je glasovalo 1643 volivcev, proti priključitvi 462 volivcev, neveljavnih pa je bilo 66 glasovnic. Na podlagi ugotovljenih rezultatov o glasovanju na referendumu je občinska volilna komisija ugotovila, da se je večina vpisanih volivcev, iz naselij, za katera je bil z odlokom razpisan referendum, izrekla za odcepitev od občine Logatec in za priključitev k občini Škofja Loka.

Skupščina občine Škofja Loka je bila na seji dne 25. junija 1969 informirana o izidu referenduma in je poročilo sprejela.

Predlog zakona določa 1. januar 1970 kot dan, s katerim postane območje iz 1. člena predloga zakona sestavni del občine Škofja Loka. S tem dnem se na to območje razširi stvarna in krajevna pristojnost organov občine Škofja Loka.

S predlagano rešitvijo se skuša predlog zakona izogniti mnogim težavam glede izvrševanja družbenega plana in proračuna ter glede upravnega in drugega poslovanja, ki bi se pojavilo, če bi določili kakšen drug datum sredi leta. S tako reštivijo se strinjata tudi predsednika in tajnika obeh prizadetih občin, zlasti še, ker čas do konca leta omogoča solidno pripravo vseh potrebnih opravil in nalog za izvedbo zakona. Začetek priprav bo omogočil zakon s tem, da bo začel veljati že osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«. Predstavniki obeh občin so se tudi sporazumeli glede vprašanja odbornikov, izvoljenih v volilnih enotah na območju priključenega območja. Predlog zakona stoji na stališču,

da se skupščina občine Škofja Loka razširi za toliko odbornikov, kolikor jih je bilo izvoljenih v volilnih enotah na območju krajevne skupnosti Žiri, in da ti odborniki postanejo odborniki skupščine občine Škofja Loka. Taka rešitev je primernejša od razpisa novih volitev v obeh prizadetih občinah, zlasti še, ker so bili odborniki izvoljeni šele na nedavnih splošnih volitvah. Pri prihodnjih volitvah v letu 1973 pa bosta obe občini morali spremeniti svoje volilne enote in število odbornikov občinskih skupščin.

Predstavniki obeh prizadetih občin menijo, da so vprašanja, ki jih urejata 4. in 5. člen predloga zakona, v predlogu zakona primerno urejena in da ne bo težav niti pri prevzemanju upravnega poslovanja niti glede prevzema tistih pravic in obveznosti, ki preidejo na občino Škofja Loka in ki se nanašajo na priključeno območje.

Predstavniki prizadetih občin so mnenja, da so s pomočjo medsebojnega dogovarjanja in usklajenega delovanja v času od 1. januarja 1970 sposobni rešiti vse morebitne probleme, ki bi se še pojavili.

Ker bi odlašanje z izdajo zakona povzročilo v obeh občinah, zlasti pa na zadevnem območju, politično neugodno situacijo, ki jo je že čutiti, predlagamo, da se sprejme ta zakon po skrajšanem postopku.

Iz teh razlogov in ker je v okviru revizije republiške zakonodaje predvidena tudi revizija zakona o območju okrajev in občin v SR Sloveniji ter uskladitev tega zakona z obstoječim pravnim in dejanskim stanjem, predlagamo spremembo tega zakona le za ta primer in v tej obliki.

POROČILA

Odbor za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora je na seji dne 7. julija 1969 obravnaval predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet s predlogom, da ga obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog.

Odbor je uvodoma soglašal s tem, da se predloženi predlog obravnava po skrajšanem postopku kot zakonski predlog, ker ne gre za obsežen ali zahteven zakon, ki je dejansko le posledica odločitev volivcev prizadetih občin na referendumu.

V načelni obravnavi odbor k besedilu zakonskega predloga ni imel pripomb. Ugotovil je, da je zakon potreben, ker izhaja iz dejstva, da so se občani iz območja krajevne skupnosti Žiri v občini Logatec na podlagi referenduma izjasnili za odcepitev naselij, ki jih zajema krajevna skupnost Žiri od občine Logatec in za priključitev teh naselij k občini Škofja Loka. Odbor je tudi ugotovil, da je bil postopek, potreben za spremembo občinskih meja, pravilen in zaradi tega k zakonu ni imel pripomb. Pač pa so člani odbora načeli vprašanje nadaljnjega obstoja občine Logatec glede na številčno in teritorialno precej zmanjšani obseg. To vprašanje bo treba nedvomno proučiti ter se odločiti za tako rešitev, ki bo najbližja željam in potrebam občanov, saj gre za reševanje njihovega temeljnega interesa. S tem v zvezi je bila omenjena možnost bodoče integracije občine Logatec z občino Vrhnika oziroma z občino Cerknica. Ob tem so se člani odbora zavzeli za to, da se čimprej rešijo tudi druga odprta

vprašanja občinskih meja v naši republiki pa tudi vprašanje politično-teritorialne razdelitve nasploh. Tako se je odprlo širše vprašanje politično-teritorialne razdelitve Slovenije, ki po mnenju odbora v sedanji obliki ne ustreza več stopnji razvoja našega družbeno-političnega sistema v celoti in komunalnega sistema še posebej. To vprašanje je bilo sicer v Skupščini SR Slovenije oziroma v njenih telesih že večkrat načeto, vendar nikoli temljiteje obravnavano.

Zaradi tega se je odbor zavzel za to, da bi izvršni svet pripravil o problematiki politično-teritorialne razdelitve Slovenije posebno poročilo. Odbor bi o tej problematiki lahko razpravljal v okviru teme o uveljavljanju samoupravnih načel o uresničevanju družbene samouprave v občini, ki jo ima že v programu dela.

V podrobnostih odbor ni imel pripomb.

Odbor predlaga republiškemu zboru, da sprejme zakonski predlog v predloženem besedilu.

Za poročevalca je odbor določil predsednika Martina Koširja.

Št.: 015-2/69
Ljubljana, 8. 7. 1969

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 9. julija 1969 obravnavala predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v Socialistični republiki Sloveniji, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil izvršni svet.

V načelni obravnavi komisija k zakonskemu predlogu ni imela pripomb.

Pri podrobni obravnavi besedila zakonskega predloga pa je predlagala naslednje spremembe:

K naslovu: Naslov zakona se spremeni tako, da se glasi: »Zakon o spremembi območij občin Logatec in Škofja Loka«.

Sprememba je potrebna zaradi skladnosti vsebine zakona z naslovom. Sprememba območij občin Logatec in Škofja Loka je namreč v naslovu zakonskega predloga prikazana kot sprememba obstoječega zakona o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji, v strukturi in vsebini predloženega zakona pa se ta ne vključuje neposredno v besedilo omenjenega zakona, temveč (razen 1. člen) postavlja samostojne norme, ki se ne vežejo na posamezne določbe obstoječega zakona kot njihove spremembe in zato tudi niso citirani posamezni členi zakona, ki naj bi se spremenili. Glede na tako strukturo in vsebino predloženega zakona je potrebno naslov zakona spremeniti tako, da se označi kot poseben predpis, ki se vsebinsko sicer naslanja na obstoječi zakon o območjih okrajev in občin, ne predstavlja pa njegovih neposrednih sprememb.

K 2. členu: V drugi vrsti drugega odstavka se črta besedilo »stvarno in«.

Ob spremembi območij občin se ne more spreminjati stvarna pirstojnost, ki je sicer določena v posebnih predpisih, temveč gre le za spremembo krajevne pristojnosti.

Št.: 015-2/69
Ljubljana, 10. 7. 1969

PREDLOG ODLOKA

o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije

I

Sredstva, ki se na podlagi odloka o načinu razpolaganja s sredstvi SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol (Uradni list SRS, št. 42-227/66) zbirajo in vodijo na posebnem računu SR Slovenije pri kreditni banki in hranilnici v Ljubljani, se prenesejo na izobraževalno skupnost SR Slovenije.

II

Izobraževalna skupnost SR Slovenije uporablja sredstva iz prejšnje točke za kreditiranje graditve osnovnih šol po smernicah, ki jih določi Skupščina SR Slovenije.

III

Ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o načinu razpolaganja s sredstvi SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol (Uradni list SRS, št. 42-277/66).

IV

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

SR Slovenija je v letih 1966 do 1968 zagotavljala namenska sredstva za sodelovanje pri financiranju gradnje osnovnih šol v republiškem proračunu. Od leta 1969 dalje pa se sredstva za te namene zagotavljajo pri izobraževalni skupnosti SR Slovenije v okviru sredstev, ki se oblikujejo iz republiškega prispevka za izobraževanje in iz dela republiškega davka od prometa blaga na drobno.

Po odloku o načinu razpolaganja s sredstvi SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol (Uradni list SRS, št. 42-227/66) so tudi sredstva, ki se zbirajo z odplačili anuitet od posojil, danih za gradnjo osnovnih šol iz sredstev proračuna SR Slovenije v letih 1966 do 1968. Ta sredstva se vodijo na posebnem računu SR Slovenije pri kreditni banki in hranilnici v Ljubljani in se uporabljajo po smernicah, ki jih v skladu z družbenim planom razvoja SR Slovenije v letih 1966 do 1970 določi izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na podlagi tega odloka že v letu 1968 sprejel na 37. seji dne 13. septembra 1968 sklep, s katerim je določil, da kredite iz anuitet v letu 1969 odobrava kreditna banka in hranilnica v Ljubljani na podlagi razdelilnika, ki ga določi republiška izobraževalna skupnost. Na podlagi omenjenega sklepa izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je republiška izobraževalna skupnost

že v letu 1968 razdelila večji del sredstev anuitet v letu 1969, da bi tako zagotovila nemoteno nadaljevanje graditve posameznih šol v letu 1968 oziroma dovršitev objektov v letu 1969.

Ker se bodo sredstva, namenjena za soudeležbo republike pri gradnji osnovnih šol, doslej zagotavljala pri republiški izobraževalni skupnosti, predlagamo, da se tudi sredstva, ki se zbirajo z odplačili anuitet za posojila iz prejšnjih let na posebnem računu pri kreditni banki in hranilnici v Ljubljani, prenesejo na izobraževalno skupnost SR Slovenije kot stalna namenska sredstva za kreditiranje gradnje osnovnih šol.

Tako bi bila vsa republiška sredstva za kreditiranje osnovnih šol združena pri republiški izobraževalni skupnosti na enem samem posebnem računu pri kreditni banki in hranilnici v Ljubljani, kar bi omogočilo racionalnejše in cenejše poslovanje v zvezi s kreditiranjem gradnje osnovnih šol iz republiških sredstev.

POROČILA

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 402-144/69.

Odbor za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 402-144/69.

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije — poročilo z dne 2. 7. 1969, št. 402-144/69.

PREDLOG ODLOKA

o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula

I

S tem odlokom se urejata prevzem in odplačevanje kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula pri Kreditni banki in hranilnici v Ljubljani za zgraditev tehle letaliških objektov na Brniku:

- stez s spojnicami,
- dovozne ceste in parkirnega prostora,
- asfaltne rulne steze,
- ceste k hangarjem.

II

SR Slovenija prevzame kreditne obveznotsi iz I. točke tega odloka po stanju 1. januarja 1969, ko so znašale 18 945 260 din, in sicer po že dogovorjeni 1-odstotni meri in na preostalo 48-letno dobo odplačevanja.

III

SR Slovenija bo kredite odplačevala iz svojih vsakoletnih proračunskih sredstev; pri tem bo znašala polletna anuiteta 248 968 din. Polletne anuitete zapadejo v plačilo 1. junija in 1. decembra, tako da prva anuiteta zapade v plačilo 1. junija 1969, zadnja pa 1. decembra 2016.

IV

Za izvajanje tega odloka skrbita republiški sekretariat za finance ter republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo.

V

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem listu SRS«.

OBRAZLOŽITEV

Iz informacije, ki jo je predložilo podjetje »Aerodrom Ljubljana-Pula«, nedvomno izhaja dokaj težak položaj podjetja. Podjetje je sicer zaključilo leto 1968 brez izgub, vendar pa tudi brez sredstev, ki bi mu omogočala formiranje skladov in perspektivni razvoj, ker je ta sredstva porabilo za plačilo anuitet.

Razlog za tako stanje je predvsem v izredno nizko izkoriščenosti letališča in v obveznostih podjetja za plačevanje anuitet za kredite, najete za izgradnjo letališča.

Letališče je v notranjem prometu vključeno z eno redno potniško linijo dnevno, v mednarodnem potniškem prometu pa so v letošnjem letu vključeni le dve mednarodni sezonski liniji po dvakrat tedensko. Obseg prometa je tedaj v potniških linijah minimalen. Glavni prispevek v letališki dejavnosti dajejo turistični charterski poleti, kateri pa so prav tako sezonsko pogojeni. Pri tem prometu pa ne gre prezreti okolnosti, da zaledje letališča na Brniku turistično ni dovolj močno za zadostno napajanje takega letališča. Zaradi tega je delovni kolektiv prevzel tudi letališče v Puli, ki že sedaj po obsegu opravljenega prometa presega ljubljansko letališče Brnik. Če je opravljanje dejavnosti na letališču Pula za podjetje »Aerodrom Ljubljana-Pula« v sedanji situaciji ekonomska rešitev, pa je vsekakor na mestu dvom o trajnosti take rešitve. S turističnim razvojem Istre se bodo vsekakor prej ali slej pojavile težnje po osamosvojitvi tega letališča.

Zaradi navedenega bo potrebno iskati perspektivne rešitve za letališče Brnik. Rešitev za to letališče pa je povečanje prometa ob sočasni uporabljenosti letališča, da nudi kvalitetne letališke usluge ob najvišjih možnih zagotovitvah varnosti tega prometa.

Glede na okolnost, da poteka večina mednarodnih potniških linij prek letališč Zagreb in Beograd, kjer so ustvarjena tudi križišča letalskih linij, bi bilo iluzorno pričakovati preusmeritev dela teh linij na ljubljansko letališče. Potrebno pa bo, da se bodo v bodoče nove mednarodne linije usmerjale tudi na Ljubljano oz. letališče Brnik; predvsem v smereh za severno in zahodno Evropo.

Prav tako pa je za oživitev tega letališča velikega pomena nadaljnji razvoj domicilnega charterskega podjetja Inex-Adrija in uveljavitev tkzv. pete svobode za tuje prevoznike.

Kot najperspektivnejšo pa ocenjujemo usmeritev letališča na tovorni promet (cargo). Slovenski gospodarski prostor in njegova vse večja povezanost z ostalim evropskim, pa tudi svetovnim gospodarskim prostorom že sedaj zahteva vse hitrejše oblike prevoza blaga. Tu se nudi letališču Ljubljana izjemna prilika, da se usposobi za to vrsto prometa in pritegne na sebe čimveč letalskih tovornih prevoznikov. Uspešno, še ne polletno, delovanje dveh linij, to trditev v celoti potrjuje.

Razumljivo je, da zahteva uvajanje tovornega prometa na letališče določene priprave tudi investicije. Letališče se mora opremiti s potrebno mehanizacijo za nakladanje in razkladanje letal, izgraditi pa je potrebno tudi potrebna skladišča, ki jih letališče nima. Ideja, da je nosilec teh investicij samo letališko podjetje, je na prvi pogled vabljiva. Uskladiščenje blaga je namreč lahko zelo donosen posel posebno, če je skladišče istočasno tudi carinsko skladišče in se za blago pobira ležarina. Vendar pa ugotovitev, da podjetje ne razpolaga s potrebnimi sredstvi, postavlja stvari v povsem drugo luč. Ker letališkemu podjetju primanjkuje sredstev celo za lastno osnovno opremo, tj. za sprejem in odpravo letal, je zamisel o njegovem angažiranju v izgraditev potrebnih skladišč in nabavo za to dejavnost potrebne mehanizacije dokaj nerealna. Kot realno se lahko oceni le pritegnitev špediterjev ali pa javnih skladišč, da prenesejo del svoje dejavnosti na letališče in prispevajo za to tudi potrebne investicije. S pritegnitvijo teh partnerjev se lahko tovorni promet na letališču nesluteno razmahne, povečan promet letal pa omogoči letališkemu podjetju, da se trdneje postavi na lastne noge.

Ob vsem navedenem pa je na mestu, da se ponovno razmotri vprašanje bremen, ki sedaj ležijo na delovnem kolektivu letališča, predvsem plačevanju anuitet za platforme in piste, tj. za betonske in asfaltne površine na letališču. Trditev, da je »Aerodrom Ljubljana-Pula« edino letališko podjetje v Jugoslaviji, ki je obremenjeno s temi obveznostmi, je resnična in kaže na nevzdržnost teh obveznosti.

Da bi se kolikor toliko olajšal položaj podjetja »Aerodrom Ljubljana-Pula« in da bi se glede plačevanja anuitet za betonske in asfaltne površine na letališču izenačilo z drugimi jugoslovanskimi letališkimi podjetji, je v predlogu tega odloka predvideno, da SR Slovenija v breme svojih proračunskih sredstev prevzame kreditne obveznosti za kredite, ki so bili najeti za zgraditev določenih letaliških objektov na letališču Brnik. Po stanju na dan 1. 1. 1969 znašajo te obveznosti 18 945 260 din, plačati pa bi jih bilo treba v 48 letih. Glede na to, da bi se ti krediti odplačevali v polletnih obrokih v višini 248 968 din, bi zadnja anuiteta zapadla v plačilo 1. 12. 2016. Pripomniti pa je treba, da gre pri tem za prevzem novih obveznosti in da sredstva za plačilo letošnjih anuitet v letošnjem republiškem proračunu niso zagotovljena.

POROČILA

Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula, na svoji 4. seji dne 2. julija 1969.

Komisija k predlogu odloka ni imela načelnih pripomb, v obravnavi besedila predloga odloka pa je k posameznim točkam dala naslednje amandmaje in pripombe:

K I. točki: Če je možno, naj se v tretji alinei izraz »rulne steze« nadomesti z ustreznim domačim izrazom.

K III. točki: Na koncu drugega stavka naj se črtajo besede »zadnja pa 1. decembra 2016«, ker niso potrebne.

K IV. točki: Besedilo naj se spremeni tako, da se bo glasilo:

»Za izvajanje tega odloka skrbi republiški sekretariat za finance.«

Sprememba je bila predlagana na iniciativo predstavnika sekretariata izvršnega sveta za zakonodajo, potreba pa je zato, ker je besedilo, ki naj bi po spremembi izpadlo, le pomotoma še ostalo v besedilu predloga odloka. To besedilo bi namreč bilo potrebno le v primeru, če bi republika v I. točki predloga odloka omenjene objekte odkupila, kar je bilo sicer predvideno v fazi priprave tega odloka, vendar je bil kasneje ta koncept spremenjen.

Št.: 428-3/69

Ljubljana, 2. 7. 1969

Odbor za finance in proračun republiškega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 428-3/69.

Odbor za finance gospodarskega zbora — poročilo z dne 8. 7. 1969, št. 428-3/69.

Skupina poslancev prosvetno-kulturnega zbora — poročilo z dne 9. 7. 1969, št. 428-3/69.

Skupina poslancev socialno-zdravstvenega zbora — poročilo z dne 7. 7. 1969, št. 428-3/69.

POROČILO

o obravnavi problematike krvodajalstva v SR Sloveniji

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 26. marca 1969 in 6. junija 1969 razpravljal o problematiki krvodajalstva v SR Sloveniji na osnovi gradiva, ki ga je skupščini predložil glavni odbor Rdečega križa Slovenije.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je krvodajalstvo v naši republiki na visoki ravni in da sodijo uspehi na tem področju med najboljše v svetovnem merilu. Po številu krvodajalcev na 100 prebivalcev smo na drugem mestu; pred nami je samo še Finska. V naši republiki je registriranih nad 350 000 krvodajalcev, letno pa daje kri do 70 000 krvodajalcev. Največjo zaslugo za dosežene uspehe na področju krvodajalstva ima Rdeči križ, ki je pobudnik in organizator krvodajalskih akcij. Prelomnico v krvodajalstvu pomeni leto 1953, ko se je začelo zbiranje izključno prostovoljnih krvodajalcev.

Poudarjeno je bilo, da vse večje potrebe po konservirani krvi in njenih proizvodih kot tudi vse večje potrebe za ustvaritev nujnih zalog krvne plazme

terjajo, da krvodajalstvo v Sloveniji postane del zdravstvenega varstva in zato splošna družbena obveza. Nevzdržno je namreč, da bi tako pomembna družbena naloga tudi v prihodnje bila le stvar Rdečega križa in transfuzijske službe.

V razpravi je bilo opozorjeno na več perečih problemov na področju krvodajalstva, ki jih je izvajanje gospodarske in družbene reforme še bolj zaostrilo. Razen nekaterih strokovnih vprašanj, ki bi jih moral pristojni republiški organ čimprej razčistiti, je zelo pereče vprašanje financiranja organizacijskih, materialnih in propagandnih stroškov organizacije Rdečega križa v zvezi z nalogami na področju krvodajalstva. Ti stroški se sedaj krijejo iz cene krvi, vendar zaradi določitve cene krvi s strani zveznih organov, transfuzijska služba ne more organizacijam Rdečega križa povrniti dejanskih stroškov.

Dani so bili konkretni predlogi za izboljšanje organizacije krvodajalstva. Težišče krvodajalskih akcij naj bi prenesli na stanovanjska naselja, s čimer bi se razmeroma visok izpad delovnega procesa v enem dnevu porazdelil na več dni. Skrajšal naj bi se odvzemalni čas s tem, da bi morda nekatere zdravniške preglede opustili ali pa jih opravili že pred krvodajalsko akcijo v obratnih ambulantah. Pomembno vprašanje, ki ga je treba razčistiti, je odvzemalna doza krvi, ki sedaj znaša pri nas maksimum 300 ccm, v svetu pa je 500 ccm.

Odbor predlaga zboru, da skupščina sprejme predlog akta, v katerem bi morali poudariti naslednje:

— krvodajalstvo mora postati del zdravstvenega varstva v miru in vojni in zato splošna družbena obveznost;

— krvodajalstvo naj bo organizirano na načelih prostovoljnosti, brezplačnosti in anonimnosti. Težiti je za tem, da vsak občan, ki potrebuje kri le-to dobi brezplačno;

— s široko zastavljeno akcijo družbenih dejavnikov, zlasti sredstev množičnega obveščanja je treba doseči, da bi v krvodajalstvu zajeli največje možno število občanov;

— v republiki in občinah je treba izdelati programe dela na področju krvodajalstva ter v njih konkretizirati obveznosti vseh dejavnikov, zlasti Rdečega križa in zdravstvene službe. V merilu republike naj tak program izdela Rdeči križ Slovenije v sodelovanju z republiškim sekretariatom za zdravstvo in socialno varstvo ter narodno obrambo in zavodom za transfuzijo krvi. V merilu občin in mesta naj bodo nosilci programa organizacije Rdečega križa ob sodelovanju zdravstvene službe, družbenih in delovnih organizacij ter pristojnih organov občinskih in mestne skupščine;

— republiški in občinski sveti ter koordanacijski odbori pri SZDL za narodno obrambo, naj se vključijo v prizadevanja za povečanje števila krvodajalcev in za ustvarjanje primernih rezerv krvne plazme. Krvodajalstvo naj dobi ustrezno mesto tudi v razvojnih načrtih s področja narodne obrambe v republiki in občinah;

— organizator in izvajalec krvodajalskih akcij naj bo tudi v prihodnje Rdeči križ, pri izvajanju te naloge pa naj z njim tesno sodelujejo predvsem zdravstvena služba ter družbene in delovne organizacije;

— za načrtno in kontinuirano izvajanje nalog na področju krvodajalstva je potrebno zagotoviti zadostna sredstva. Organizacijam Rdečega križa je treba povrniti dejanske stroške za pripravo krvodajalskih akcij;

— pristojni republiški organi naj se pri zveznih organih zavzemajo za prenos pristojnosti glede določitve cene krvi od zveznih na republiške organe;

— republiški zdravstveni center naj v sodelovanju s Slovenskim zdravniškim društvom in zavodom za transfuzijo krvi reši odprta strokovna vprašanja v zvezi z odvzemom in uporabo krvi (indikcije za uporabo krvi, odvzemalna doza, medicinske indikcije za prosti dan krvodajalca, prehrana krvodajalcev itd.);

— republiški sekretariat za narodno obrambo ter republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo naj v sodelovanju z Rdečim križem in zavodom za transfuzijo izdelata program izpopolnitve zalog krvne plazme. Republika in občine naj v proračunih zagotovijo določena sredstva za povečanje zalog krvne plazme;

— organizatorji krvodajalskih akcij naj bi težišče teh akcij postopoma prenesli v stanovanjska naselja, s čimer bi dosegli manjši izpad delavcev iz proizvodnje;

— krvodajalstvo mora dobiti ustrezno mesto tudi v občinskih statutih in statutih delovnih organizacij.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Stjepana Bunto.

Št.: 516-1/69
Ljubljana, 16. 6. 1969

POROČILO

o obravnavi aktov republiške skupnosti otroškega varstva

Odbor za socialno in otroško varstvo socialno-zdravstvenega zbora je na seji dne 4. junija 1969 obravnaval naslednje gradivo republiške skupnosti otroškega varstva: poročilo o delu republiške skupnosti otroškega varstva, poročilo o poslovanju sklada republiške skupnosti za neposredno otroško varstvo za leto 1968; akcijski program za leto 1969; statut republiške skupnosti otroškega varstva; zaključni račun sklada otroškega varstva in otroškega dodatka za leto 1968 ter finančni načrt sklada otroškega dodatka ter sklada za neposredno otroško varstvo za leto 1969.

Odbor se je strinjal s poročilom o delu republiške skupnosti otroškega varstva, ki zajema obdobje od 27. 6. 1968 do 14. 3. 1969. V razpravi je bilo poudarjeno, da je bilo delo republiške skupnosti v dosedanjem obdobju usmerjeno v konstituiranje organov, ustanovitev delovnih teles ter organizacijo dela in pa v ugotovitev stanja na terenu ter pomoč občinskim skupščinam pri pripravi občinskih programov razvoja otroškega varstva. Ugotovljeno je bilo, da je doslej že več kot polovica občinskih skupščin sprejela programe razvoja otroškega varstva, ostale pa jih bodo predvidoma do konca leta.

Odbor je kritično ocenil dejstvo, da je le tretjina občin zagotovila proračunska sredstva za otroško varstvo. Nadalje je kritično ocenil to, da je le nekaj občin zagotovilo sredstva za dnevno varstvo otrok kmetov in pripadnikov samostojnih poklicev, kot določa 12. člen zakona o skupnostih otroškega varstva in financiranju nekaterih oblik otroškega varstva v SR Sloveniji.

Ko je odbor razpravljal o delovanju samouprave na področju otroškega varstva je ugotovil, da v večini občin samoupravni organi še vedno delujejo v okviru temeljnih izobraževalnih skupnosti. Zaradi pomanjkanja sredstev za izobraževanje oziroma šolstvo se kažejo težnje, da bi se sredstva, namenjena za neposredno otroško varstvo, uporabila za reševanje finančne problematike šolstva. Po mnenju odbora je treba zaostriti odgovornost temeljnih izobraže-

valnih skupnosti glede uporabe sredstev, namenjenih za otroško varstvo. Ta sredstva se ne bi smela uporabljati za financiranje tistih dejavnosti šole, ki neposredno ne zadevajo varstva otrok, pač pa naj se del teh sredstev uporablja za širši program šole, ki zadeva celodnevno bivanje otrok v šoli, njihovo prehrano itd.

V razpravi je bilo nadalje poudarjeno, da na terenu obstajajo težnje po osamosvojitvi organov upravljanja otroškega varstva, ki delujejo v okviru temeljne izobraževalne skupnosti, v samostojne skupnosti otroškega varstva, da bi se zagotovila namenska uporaba sredstev za otroško varstvo, kot jo določa zakon.

Odbor je podprl prizadevanja samoupravnih organov republiške skupnosti otroškega varstva po zagotovitvi čimbolj racionalne porabe sredstev za investicije in solidni materialni zgraditvi baze otroškega varstva. Odbor se je strinjal s stališčem samoupravnih organov, da odobritev kredita občinam vežejo na obstoj občinskega programa razvoja otroškega varstva, na solidno izdelan projekt investicije — ki mora upoštevati tudi določene normative — ter na zagotovilo temeljne izobraževalne skupnosti, da bo financirala dejavnost, ki jo je dolžna financirati v vzgojno-varstvenem zavodu. Po mnenju odbora bomo na ta način dosegli, da bodo realizirane le tiste investicije, ki so dobro premišljene in vsebovane v programu razvoja otroškega varstva občine.

Ob obravnavi statuta so bile dane naslednje pripombe in predlogi:

— izvesti je treba več popravkov redakcijskega značaja (pravilna navedba imen organov, odprava slovničnih in tiskovnih napak, enotna uporaba zakonske terminologije);

— pri določanju sredstev sklada republiške skupnosti (38. člen) je treba navesti vse vire financiranja, ki jih določi zakon (4, 6);

— s statutom ni preciziran postopek za imenovanje 20 predstavnikov delovnih organizacij s področja gospodarstva;

— republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov naj bi delegirala enega predstavnika v skupščino republiške skupnosti otroškega varstva, tako kot je to določeno za republiško skupnost socialnega zavarovanja delavcev.

V zvezi s pripombo glede predstavnikov delovnih organizacij s področja gospodarstva je bilo pojasnjeno, da so te predstavnike delegirale tiste gospodarske organizacije, ki jih je predlagal sindikat. Sindikat je pri tem upošteval delovne organizacije z večjim številom zaposlenih žena, gospodarske organizacije, ki imajo patronate nad vzgojno-varstvenimi zavodi ter teritorialno načelo. V zvezi s to pripombo je bilo podano mnenje, naj bi gospodarska zbornica delegirala predstavnike delovnih organizacij s področja gospodarstva.

Odbor predlaga zboru, da sprejme navedene pripombe in predloge in da statut potrdi šele potem, ko bodo te pripombe in predlogi upoštevani s strani republiške skupnosti otroškega varstva.

Odbor se je strinjal z akcijskim programom republiške skupnosti otroškega varstva za leto 1969, ki zajema najbolj akutne probleme na področju otroškega varstva. Akcijski program predvideva intervencijo republiške skupnosti glede organizirane gradnje vzgojno-varstvenih zavodov, zdravstvenega varstva predšolskega otroka, šolske prehrane, izboljšanja organizacije in dela vzgojno-varstvenih zavodov ter intervencijo na področju varstva duševno prizadete mladine. Akcijski program zajema tudi nekatere študije in analize.

Odbor se je strinjal z zaključnim računom sklada republiške skupnosti otroškega varstva za neposredno otroško varstvo, ki izkazuje presežek dohodkov

nad izdatki v višini 2 786 012,01 din, ki se prenesejo v sredstva za poslovanje tega sklada v letu 1969. Odbor se je tudi strinjal s finančnim načrtom sklada za leto 1969, ki predvideva dohodke v višini 10 036 012,01 din ter prav tolikšne izdatke.

Odbor se je strinjal z zaključnim računom sklada otroškega dodatka za leto 1968, ki izkazuje suficit v višini 7 838 453,91 din, ki se prenesejo v rezervo sklada. Odbor se je strinjal tudi s finančnim načrtom tega sklada za leto 1969, ki predvideva 146 040 000 din celotnih dohodkov ter 137 192 000 din izdatkov.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanko dr. Ireno Ivančič.

Št.: 402-116/69

Ljubljana, 16. 6. 1969

POROČILO

o obravnavi poslovanja skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih zavodov v letu 1968

Odbor za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 19. junija 1969 obravnaval poslovanje skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev oziroma kmetov in zdravstvenih zavodov v letu 1968. Osnova za razpravo so bila gradiva: poročilo o poslovanju socialnega zavarovanja v letu 1968, ki ga je skupščini predložila republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije, poročilo o poslovanju zdravstvenega zavarovanja kmetov v letu 1968, ki ga je skupščini predložila republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov ter poročilo o poslovanju zdravstvenih zavodov v letu 1968 in o sklepanju pogodb za leto 1969 ter poročilo o delu arbitraže v letu 1969, ki ju je skupščini predložil republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo.

V razpravi o poslovanju skladov zdravstvenega zavarovanja delavcev je bilo ugotovljeno, da je bila v preteklem letu dosežena večja enotnost pravilnikov komunalnih skupnosti glede pravic zavarovancev in uveljavljanja zdravstvenega varstva. Pozitivno je bila ocenjena racionalnejša potrošnja skladov ter izboljšanje odnosov med zdravstvenimi zavodi in socialnim zavarovanjem. Po mnenju odbora je to vsekakor rezultat prizadevanj tako skupnosti socialnega zavarovanja kot tudi zdravstvene službe, ki so uspeli z medsebojnim dogovarjanjem in večjim razumevanjem razreševati težavne probleme. Odbor je pozitivno ocenil prizadevanja izvršnega sveta za uveljavitev enotnih izhodišč za financiranje zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva.

Čeprav so bili v letu 1968 preseženi planirani dohodki, so vse komunalne skupnosti zaključile poslovanje z deficitom, ker so bili tudi izdatki znatno nad planiranimi. Pet komunalnih skupnosti je deficit pokrilo z rezervo, dve skupnosti (Ljubljana in Celje) sta predpisali izredni prispevek, komunalna skupnost Ravne je obveznost plačevanja izrednega prispevka iz preteklega leta podaljšala na januar 1969, v komunalni skupnosti Kranj pa se še niso odločili, ali bodo deficit pokrili s premostitvenim kreditom ali z izrednim prispevkom. Odbor je poudaril, da predpisovanje izrednega prispevka za kritje primanjkljaja povzroča veliko nerazpoloženje pri zavarovancih in ustvarja neugodne politične posledice.

Zdravstveno pozavarovanje izgublja na svojem pomenu in je interesantno le za tri komunalne skupnosti, ki dobe več kot vplačajo.

Odbor se ni strinjal z ugotovitvijo v poročilu republiške skupnosti (tretja alinea 2. točke na strani 61), da je padec ravni zdravstvenega varstva na nekaterih področjih predvsem posledica neustrezne organizacije in slabega poslovanja posameznih zdravstvenih dejavnosti oziroma zavodov. Ni sicer objektivnih kazalcev za ugotovitev, ali je raven zdravstvenega varstva padla ali ne, vendar je po mnenju članov odbora nedvomno prišlo do poslabšanja zdravstvenega varstva občanov, čemur pa ni vzrok slaba organizacija, pač pa predvsem problemi finančne narave. Že podatki o zastarelosti in iztrošenosti opreme zdravstvenih zavodov nedvomno kažejo na nujnost poslabšanja kvalitete zdravstvenih storitev.

Odbor je predlagal, naj bi v prihodnje republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev v svojem letnem poročilu posvetilo večjo pozornost nivoju zdravstvenega varstva, ne pa predvsem finančnemu poslovanju skladov zdravstvenega zavarovanja. Predstavnik republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev se je s predlogom strinjal. Podobna pripomba je bila namreč dana tudi na skupščini republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev ob obravnavi letnega poročila.

Odbor je nadalje predlagal, naj bi republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev v poročilu prikazala izdatke za posamezne oblike zdravstvenega varstva tudi po komunalnih skupnostih. Taki podatki so bili namreč zelo koristni zaradi primerjanj. Izdatke za ambulantno-poliklinično zdravljenje bi bilo potrebno razdeliti na zdravljenje v dispanzerjih ter v specialističnih ambulantah. Gre namreč za dejavnosti, ki so del osnovne (dispanzerji) oziroma bolnišnične službe (specialistične ambulante).

Kot netočna je bila ocenjena trditev v letnem poročilu republiške skupnosti (drugi odstavek na 48. strani), da so bili v letu 1968 arbitražni spori z vsemi hospitalnimi zavodi v Ljubljani. Od 12 hospitalnih zavodov ljubljanske regije je šlo pred arbitražo 6 zavodov pred sklenitvijo pogodbe, 4 zavodi pa so vložili le formalni zahtevek zaradi uskladitve pogodb s predhodnimi judikati.

Odbor je menil, da bi bilo treba odpraviti zakon, ki limitira stopnjo osnovnega prispevka za zdravstveno zavarovanje. Konkretne predloge o instrumetih financiranja zdravstvenega zavarovanja bo mogoče dati šele jeseni, ko bo skupščini predložena analiza polletnega poslovanja skladov zdravstvenega zavarovanja z oceno poslovanja do konca leta 1969 in prognozo potreb za leto 1970.

V razpravi o poslovanju zdravstvenega zavarovanja kmetov je bilo poudarjeno, da se vse bolj zaostrujejo nekateri problemi, ki so že dalj časa prisotni. Po mneju odbora bo le nekatere od teh mogoče reševati sproti, dočim je rešitev osnovnih problemov tega zavarovanja stvar sistemskih sprememb v zdravstvenem zavarovanju.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je v lanskem letu padlo število zdravstvenih storitev in izdanih zdravil ter da je zabeležen določen padec tudi pri številu bolnišničnih oskrbnih dni. Vzroka za tako stanje sta predvsem padec ekonomske moči kmetov in visok odstotek nepotrjenih zdravstvenih izkaznic. Odbor je ponovno poudaril, da je vprašanje zdravstvenega zavarovanja kmetov v ozki povezanosti z našo agrarno politiko in odnosom družbe do zasebnega kmetijstva. Odbor je bil obveščen, da je odbor izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja ob obravnavi te problematike priporočil komiteju

izvršnega sveta za kmetijstvo, da razpravlja o problematiki zdravstvenega zavarovanja kmetov in tudi s svoje strani predlaga ustrezne ukrepe.

Odbor je ocenil kot zelo resen problem dejstvo, da ca. 12 % kmetijskih zavarovancev ni moglo uveljavljati pravic iz zdravstvenega zavarovanja, ker niso imeli plačanih prispevkov za preteklo leto. Poudaril je, da je izterjava prispevkov slaba ter da bi bilo treba sprejeti odločne ukrepe za učinkovitejše in doslednejše delo davčne službe. Kritične pripombe so bile izražene na račun davčnega sistema in podan je bil predlog, naj bo zemlja enako obdavčena. Opozorjeno je bilo na neučinkovitost republiške intervencije v obliki republiškega prispevka od kmetijstva, saj skladi zdravstvenega zavarovanja kmetov kljub jasni določbi zakona o zdravstvenem zavarovanju kmetov ne dobe vseh sredstev iz tega prispevka, ker se za davčno službo odvaja 10 % zbranih sredstev. Pojasnjeno je bilo, da republiški sekretariat za delo pripravlja predlog, naj skupščina sprejme obvezno tolmačenje zakona o uvedbi in stopnjah republiških prispevkov, davkov in taks.

Čeprav se je v preteklem letu zmanjšalo število zavarovancev in zavarovanih oseb ter je padlo tudi število zdravstvenih storitev in izdanih zdravil, so skladi zdravstvenega zavarovanja kmetov v znatnem deficitu. Po mnenju odbora je treba to vprašanje čim prej rešiti z omogočanjem kreditov skladom zdravstvenega zavarovanja kmetov ob jamstvu občin oziroma republike. Odbor je bil seznanjen s sklepom odbora izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja, naj republiški sekretariat za delo in republiška skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov do 1. septembra 1969 izdata konkretne predloge za sanacijo skladov zdravstvenega zavarovanja kmetov. Hkrati sta bila zadolžena, da pripravita poročilo o poslovanju zdravstvenega zavarovanja kmetov v prvem polletju 1969 z oceno do konca leta in prognozo potreb za leto 1970. Odbor je bil mnenja, da bo na podlagi teh analiz in predlogov mogoče lažje sprejeti ustrezne odločitve.

Poslanci so opozorili, da kmet vse težje kupuje zdravila spričo visoke participacije (50 %) in vse višje cene zdravil. Po mnenju odbora je treba predvsem na nivoju federacije sprejeti ukrepe v zvezi s preskrbo in cenami zdravil. Na ta problem bi bilo treba posebej opozoriti poslance zveznega socialno-zdravstvenega zbora.

Poudarjeno je bilo, da se spričo visoke participacije in dolge čakalne dobe v zobozdravstvu kmetje močno ogrevajo za privatno prakso zobozdravnikov.

Izraženo je bilo mnenje, naj bi republika v letu 1969 prispevala za zdravstveno varstvo kmetov borcev NOV sredstva v enaki višini kot v letu 1968, ker kmetje borci NOV zaradi zmanjšane delovne sposobnosti kot posledice NOV ne zmorejo plačevanja zvišanih prispevkov za zdravstveno zavarovanje kmetov. Z večanjem obsega zdravstvenega varstva kmečkega zavarovanja se je namreč finančna obveznost kmetov borcev povečala, zmanjšala pa obveznost republiškega proračuna, ki plačuje le razliko stroškov med zdravstvenim zavarovanjem kmetov in zdravstvenim zavarovanjem delavcev.

V razpravi o poslovanju zdravstvenih zavodov v letu 1968 je bilo ugotovljeno, da so se zdravstveni zavodi, čeprav so v celoti poslovali pod ugodnejšimi pogoji kot leta 1967, znašli konec leta 1968 v izredno težavnem položaju. Visok odstotek zavodov je zaključil poslovno leto 1968 z deficitom.

Po oceni odbora je bil v letu 1968 v primerjavi z letom 1967 dosežen napredek, tako v pogledu sklepanja splošnih sporazumov in pogodb, kot tudi v pogledu sistema financiranja zdravstvenega varstva. Še večji premiki se kažejo

v letošnjem letu, saj so bile pogodbe na solidnih osnovah sklenjene mnogo prej kot prejšnja leta in tudi arbitražnih sporov praktično ni več. Kljub tem pozitivnim premikom pa so še težki problemi, na katerih razrešitev ne bo mogoče čakati do sistemske ureditve zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja. Po mnenju odbora je treba predvsem čimprej sanirati deficite zdravstvenih zavodov. Glede tega bo treba ubrati podobno pot kot pri sanaciji deficita kliničnih bolnic v Ljubljani.

Glede na velik porast stroškov za zdravila bo po oceni odbora potrebna nujna intervencija republike pri zveznih organih za ureditev preskrbe in cen zdravil. Odbor izvršnega sveta za socialno politiko in komunalna vprašanja je zadevno problematiko že obravnaval, republiški izvršni svet pa se bo pri zveznem izvršnem svetu zavzel za sprejem nekaterih nujnih ekonomskih ukrepov na področju preskrbe z zdravili (cene, uvoz zdravil itd.).

V razpravi je bilo ugotovljeno, da so se odnosi med zdravstvenimi zavodi in socialnim zavarovanjem znatno izboljšali, da pa se zaostrujejo odnosi med občani oziroma zavarovanci in zdravstveno službo. Gre za probleme sistemskega značaja. Zaradi neusklajenosti pravic z zmogljivostmi so predvsem zdravstveni zavodi na udaru kritike občanov.

Po mnenju odbora se posveča premajhna pozornost strokovni rasti zdravstvenih delavcev. Temu vprašanju bi morali zdravstveni zavodi in medicinska fakulteta posvetiti večjo skrb. V tej zvezi je bilo opozorjeno, da bo republiški zakon o zdravstvu tovrstne obveznosti zdravstvenih zavodov jasno preciziral.

Glede na izredno pereč problem iztrošenosti opreme v zdravstvenih zavodih bo treba po mnenju odbora čimprej podvzeti odločne ukrepe, da se stanje popravi. Iztrošna oprema namreč vpliva na padec ravni zdravstvenega varstva.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca dr. Ivana Kopača.

Št.: 54-2/69
Ljubljana, 1. 7. 1969

POROČILO

o obravnavi poslovanja invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968

Odbor za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije je na seji dne 26. junija 1969 obravnaval poslovanje invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968. Osnova za razpravo je bilo poročilo o poslovanju socialnega zavarovanja v letu 1968, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila republiška skupnost socialnega zavarovanja delavcev SR Slovenije.

Odbor je pozitivno ocenil poslovanje republiške skupnosti socialnega zavarovanja delavcev, ki si je v mejah svojih pristojnosti prizadevala z razpoložljivimi sredstvi racionalno gospodariti.

V razpravi so bile poudarjene naslednje osnovne značilnosti poslovanja invalidsko-pokojninskega zavarovanja v preteklem letu: počasnejša rast števila vseh zavarovancev, vendar povečan priliv zahtevkov za invalidsko upokojitev; ugodnejše finančno poslovanje kot posledica predvsem večjega porasta osebnega dohodka od planiranega ter izpolnitve obveznosti federacije in republike; začetek procesa usklajevanja starih in novih pokojnin; manjše težave z obratnimi sredstvi in povečanje rezerv ob koncu leta.

Odbor je opozoril, da se od spremembe temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, s katero je bila uveljavljena višja starostna meja za upokojitev, povečuje število invalidskih upokojencev. Delovne organizacije v vse večji meri pošiljajo delavce na invalidske komisije, kar dopušča zaključek, da žele ponekod svoje interne probleme reševati v breme invalidskega zavarovanja. Po mnenju odbora bo treba problem invalidskega upokojevanja globlje analizirati. Opozorjeno je bilo, da bo tudi ta problem, hkrati s problemi rehabilitacije in zaposlovanja invalidov obravnavan na 2. stalni konferenci za rehabilitacijo invalidnih oseb. Odbor je sklenil, da bo problematiko invalidskega upokojevanja posebej obravnaval jeseni po 2. seji stalne konference za rehabilitacijo invalidnih oseb.

Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo treba v republiškem merilu rešiti vprašanje sofinanciranja bodočega inštituta za medicino dela s strani skladov socialnega zavarovanja. S svojo dejavnostjo na področju aktivnega zdravstvenega varstva delavcev bo namreč inštitut pomembno vplival na zmanjšanje invalidnosti. Rešitve bi bilo treba poiskati v smeri združevanja dela sredstev, ki bodo namenjena za zavarovanje za nesreče pri delu in poklicna obolenja.

Usklajevanje pokojnin po 102. členu temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki se je lani začelo in se letos nadaljuje, je zajelo ca. dve tretjini upokojencev. Po mnenju odbora bo treba v prihodnjem letu zagotoviti v ta namen večja sredstva kot leto, da bi v 3. fazi usklajevanja učinkoviteje omilili nesorazmerja med starimi in novimi pokojninami.

Določba 97. člena temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, ki ureja valorizacijo pokojnin zaradi porasta življenjskih stroškov, je bila sicer spremenjena, vendar ne v smeri, za katero smo se zavzemali. Pokojnine se morajo še nadalje valorizirati z enakim količnikom, ker je določeno, da se pokojnina valorizira po istih kriterijih kot pokojninska osnova. Isti količnik za visoke in nizke pokojnine pa pogojuje še večje razlike med pokojninami.

Posebna pozornost je bila posvečena stanovanjskemu skladu upokojencev. Pozitivno je bilo ocenjeno dejstvo, da je sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja, ki je še v letu 1968 koristil 30 milijonov dinarjev kot obratna sredstva za redno izplačevanje pokojnin, posojena sredstva stanovanjskemu skladu v celoti vrnil. Konec leta 1968 je imel stanovanjski sklad ca. 82 milijonov dinarjev, do konca leta 1969 pa se bodo njegova sredstva povišala predvidoma na ca. 120 milijonov dinarjev. Po mnenju odbora bi moral stanovanjski sklad v večji meri podpreti gradnjo oziroma adaptacijo domov za upokojence. V razpravi je bilo sproženo vprašanje nadaljnjega izločanja sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Poudarjeno je bilo, da se samo še letos izloča ta sredstva, kolikor seveda federacija ne bo podaljšala roka za regresiranje stanovanj. Izraženo je bilo mnenje, da bi bilo glede na obstoječe potrebe nujno še nadalje oddajati del sredstev — pa čeprav v manjšem odstotku (eventualno 2 %) — za stanovanjsko izgradnjo upokojencev.

Glede na znaten porast osebnih dohodkov v letošnjem letu bo sklad invalidsko-pokojninskega zavarovanja ustvaril znatno višje dohodke od planiranih. Ker pa se hkrati s porastom osebnega dohodka povišujejo tudi življenjski stroški, bo letošnji večji priliv sredstev kompenziran z valorizacijo pokojnin v letu 1970 zaradi zvišanja življenjskih stroškov.

Jeseni bo skupščini priložena analiza poslovanja skladov socialnega zavarovanja v prvem polletju 1969 z oceno poslovanja do konca leta in s prognozo potreb za leto 1970. Odbor je menil, da bo taka analiza lahko dala solidno

osnovo za sprejem potrebnih ukrepov glede financiranja invalidsko-pokojninskega zavarovanja v prihodnjem letu.

Odbor je končno pozitivno ocenil prizadevanja službe socialnega zavarovanja za uvajanje visoke mehanografije. Popis upokojencev je opravljen, ni pa še statistično obdelan. Po zagotovilu predstavnika republiškega zavoda za socialno zavarovanje bo to delo opravljeno v letošnjem letu. Odbor je bil opozorjen, da potrebuje republiški zavod sodobnejši arhiv, za kar bo potreboval znatna sredstva.

Za poročevalca na seji zbora je odbor določil poslanca Nikolaja Šabjana.

Št.: 022-140/69
Ljubljana, 1. 7. 1969

PREDLOG ODLOKA

o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije

Na podlagi prvega odstavka 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije je Skupščina Socialistične republike Slovenije na seji republiškega zbora, gospodarskega zbora, prosvetno-kulturnega zbora in socialno-zdravstvenega zbora sprejela

ODLOK

o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini Socialistične republike Slovenije

A. Posebne določbe glede enotnega zbora delovnih skupnosti

1. člen

Seje enotnega zbora delovnih skupnosti sklicujejo in vodijo izmenoma predsedniki zborov delovnih skupnosti in sicer po vrstnem redu, kot so zbori navedeni v poslovniku Skupščine SR Slovenije.

2. člen

Predsednik zbora delovnih skupnosti, ki je na vrsti, skliče sejo zbora, na lastno pobudo, na predlog predsedstva, po sklepu enega od zborov delovnih skupnosti ali na zahtevo izvršnega sveta.

Če predsednik zbora delovnih skupnosti ne skliče seje zbora, ki bi jo po prvem odstavku tega člena moral sklicati, jo skliče predsednik skupščine.

3. člen

Za sklic seje zbora, pošiljanje gradiv, dnevni red, dolžnosti in pravice poslancev, vodstvo seje, udeležbo v razpravah, potek seje in odločanje na seji ter za vzdrževanje reda na seji in vodenje zapisnika se smiselno uporabljajo določb poslovnika Skupščine SR Slovenije.

4. člen

Zbor ima sekretarja zbora.

B. Sklic in delo zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije

5. člen

Delo zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije je javno.

Glede javnosti dela zasedanja delegatov občin veljajo določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije.

6. člen

Zasedanje delegatov občin ima program dela, ki upošteva programsko osnovo skupščine in delovne programe zborov.

Program dela zasedanja delegatov občin se pošlje vsem občinskim skupščinam.

7. člen

Zasedanje delegatov občin sklicuje predsednik Skupščine SR Slovenije.

8. člen

Delegati občin obravnavajo predlog akta praviloma le enkrat, in sicer v drugi fazi postopka za izdajo zakona, to je v fazi osnutka.

Akte o načrtih družbenoekonomskega razvoja in republiški proračun obravnavajo delegati občin praviloma dvakrat, in sicer prvič, ko se sprejemajo smernice ali osnutki teh aktov, in drugič, ko so predloženi predlogi aktov.

9. člen

Dnevni red zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije določi predsednik Skupščine SR Slovenije s sklicem.

Za sklic zasedanja ter pošiljanje aktov in gradiv se smiselno uporabljajo določbe poslovnika skupščine in poslovnikov zborov.

10. člen

Delegati občin na zasedanju predložijo pismena pooblastila občinskih skupščin.

Občinska skupščina praviloma že pred zasedanjem pismeno obvesti Skupščino SR Slovenije, kdo bo delegat občine.

Sekretar zasedanja delegatov občin pred zasedanjem ugotovi, katere občine so zastopane, pregleda pooblastila delegatov občin in o tem obvesti predsednika zasedanja.

11. člen

Zasedanju delegatov občin predseduje predsednik Skupščine SR Slovenije ali član predsedstva skupščine, ki ga določi predsednik skupščine.

Glede vodstva zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije, glede udeležbe v razpravah na zasedanjih in glede vzdrževanja reda se smiselno upo-

rabljajo določbe 332. — 341. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije s tem, da za vodstvo zasedanja in za red skrbi predsedujoči zasedanja.

12. člen

Na začetku zasedanja da predsedujoči zasedanja obvestila o navzočnosti delegatov občin.

Preden preide predsedujoči zasedanja na dnevni red, izvolijo delegati, na zasedanju, izmed sebe dva overovatelja zapisnika, bodisi za celotno zasedanje ali za posamezne točke dnevnega reda.

13. člen

Delegati občin imajo pravico in dolžnosti na zasedanju razpravljati o vprašanjih, ki so na dnevnem redu in sporočiti mnenja, stališča in predloge občine, ki jo zastopajo.

Zasedanju delegatov občin prisostvujejo in na njem sodelujejo brez pravice odločanja predlagatelji aktov, ki so na dnevnem redu zasedanja, člani izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, predstavniki ustreznih skupščinskih teles, predstavniki izvršnega sveta in predstavniki republiških upravnih organov.

14. člen

Po sklenjeni obravnavi lahko predsedujoči povzame v razpravi izražena mnenja, stališča in predloge.

Zasedanje lahko za pismeno formulacijo stališč, mnenj in predlogov določi overovatelja zapisnika, posebno skupino delegatov ali predsedujočega zasedanja.

Kadar morajo dati delegati občin mnenja, stališča in predloge o obsežnejšem vprašanju, ali so dana številna različna mnenja, stališča in predlogi, zasedanje sprejme dokument o mnenjih, stališčih in predlogih o obravnavanem vprašanju.

Zasedanje delegatov občin lahko sklene, da se zasedanje prekine do priprave dokumenta.

Dokument mora vsebovati vsa v razpravi dana mnenja, stališča in predloge delegatov občin ter prikazati, kateri delegati občin so za posamezno mnenje, stališča in predlog.

Delegati občin na zasedanju lahko sklenejo, da njihova mnenja, stališča in predloge v pristojnih zborih obrazloži posebej za to izbran delegat ali delegacija.

15. člen

Za ugotavljanje stališč, mnenj in predlogov na zasedanju delegatov občin se lahko smiselno uporabljajo določbe 306. in 308. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

16. člen

Predlog za izdajo zakona, osnutek zakona, predlog zakona ali predlog drugega akta, ki ga sprejme zasedanje delegatov občin, mora biti v skladu z zahtevami o vsebini in obliki ter mora vsebovati razloge za izdajo oziroma obrazložitev tako, kot to zahtevajo določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije o postopku za izdajo zakona (250/II, 259. in 268. člen).

17. člen

O delu zasedanja delegatov občin se piše zapisnik in vodi magnetogramski zapis.

Glede obsega, vsebine in hrambe zapisnika se smiselno uporabljajo določbe 374. do 376. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Zapisnik podpiše predsedujoči zasedanja, ko ga overita oba overovatelja.

18. člen

Zasedanje delegatov občin ima sekretarja.

19. člen

Delegatom občin, ki se izkažejo s pooblastilom za posamezne točke dnevnega reda zasedanja, pripada dnevnica in povračilo potnih stroškov za udeležbo na zasedanju in delo v skupščini po sklepih zasedanja v skladu s predpisi, ki veljajo za poslance Skupščine SR Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

1. Z ustavnimi amandmaji, ki jih je republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejel na seji dne 30. januarja 1969 in razglasil na seji dne 17. 2. 1969, se spreminja sestava skupščine in njenih zborov. Odpravljen je bil organizacijsko-politični zbor, ki je dotlej enakopravno z republiškim zborom obravnaval vprašanje družbeno-političnega sistema ter sprejemal zakone in druge akte z določenih področij, kot tudi republiški proračun, vzpostavljena pa je bila institucija enotnega zbora delovnih skupnosti. Amandma VII k ustavi SR Slovenije razen tega določa, da morajo pred obravnavo in odločanjem v pristojnih zborih o temeljnih vprašanjih s področja komunalnega sistema, financiranja družbeno-političnih skupnosti, družbenega planiranja, komunalnega in stanovanjskega gospodarstva, stanovanjske politike, prostorskega planiranja in urbanizma, javne varnosti, izobraževanja ter zdravstvenega in socialnega varstva dati mnenje o obravnavanem vprašanju delegati občin, zbrani na zasedanju v Skupščini SR Slovenije. Ti delegati se lahko zberejo tudi na predlog izvršnega sveta, enega od zborov skupščine, ene četrtine občinskih skupščin ali na pobudo predsednika skupščine, da obravnavajo tudi druga vprašanja, ki so skupnega pomena za občane v občinah in v samoupravnih skupnostih, da bi se uskladil razvoj samoupravnih odnosov in razvijalo medsebojno sodelovanje teh skupnosti. Način sklica in dela zasedanja delegatov občin se določi s poslovnikom skupščine.

Glede na vse to je treba dopolniti in spremeniti določbe sedaj veljavnega poslovnika in s tem omogočiti delo Skupščine SR Slovenije v sestavi, kot je določena z ustavnimi amandmaji.

2. Delo in organizacijo enotnega zbora delovnih skupnosti bo urejal poslovnik tega zbora, ki si ga bo predpisal zbor sam v skladu z določbami poslovnika skupščine. Poslovnik skupščine pa mora vsebovati temeljne določbe o načinu dela tega zbora. Pri tem je treba zlasti urediti vprašanja pristojnosti zbora,

načina sklica seje zbora in vodstva te seje ter temeljna vprašanja organizacije zbora.

Pri konkretiziranju z ustavo opredeljenih pristojnosti enotnega zbora delovnih skupnosti je treba upoštevati izhodišča, ki so bila odločujoča za ustanovitev zbora delovnih skupnosti. Dosedanja praksa v delovanju skupščinskega mehanizma je namreč pokazala na nujnost, da se zadeve, ki se tičejo delovnih ljudi z vseh področij družbenega dela, obravnavajo v okviru enotnega zbora delovnih skupnosti. Razčiščanje vseh teh vprašanj pa terja daljši čas in zaradi tega komisija v odloku ni predlagala podrobnejše določane pristojnosti enotnega zbora. Do ureditve tega vprašanja naj bi se uporabljale neposredno določbe ustave.

Ker gre za zbor, v katerega niso poslanci neposredno izvoljeni, temveč ga sestavljajo poslanci gospodarskega, prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega zbora, in za zbor, ki se sestaja samo občasno, komisija smatra, da je potrebno te posebnosti na ustrezen način izraziti tudi v poslovniškem urejanju njegove organizacije in načina dela.

V skladu z značajem zbora se predlaga, da enotni zbor nima stalnega, posebnega predsednika, ampak da njegove seje izmenoma sklicujejo predsedniki zborov, katerih člani sestavljajo enotni zbor in sicer po vrstnem redu, kot so zbori navedeni v poslovniku (gospodarski, prosvetno-kulturni in socialno-zdravstveni zbor). Predsednik zbora, ki je na vrsti za sklicanje enotnega zbora, obenem tudi vodi sejo enotnega zbora, skrbi za pripravo gradiva za sejo in za izvajanje sklepov seje enotnega zbora. V času priprav, poteka seje in izvedbe sklepov ima torej vse pravice in obveznosti predsednika zbora, kot so navedene v poslovniku. Smatra se, da so s tem vsa delovna področja, ki jih zbori predstavljajo, ustrezno in enakopravno zastopana tudi v iniciativi in pripravi gradiva za razpravo in odločanje o temeljnih družbenih vprašanjih, ki spadajo v pristojnost enotnega zbora. Glede ureditve tega vprašanja je bilo v razpravi prisotnih, poleg predlagane, še več drugih rešitev: da bi seje enotnega zbora skliceval predsednik skupščine, vodil pa bi jih bodisi predsednik bodisi eden od podpredsednikov skupščine, ki pa najbrž moral biti poslanec enega od zborov delovnih skupnosti oziroma da naj bi to funkcijo opravljal poslanec, ki bi ga enotni zbor delovnih skupnosti izvolil iz svoje srede za predsednika zbora. Komisija se je odločila za izmenično sklicevanje in vodstvo sej enotnega zbora, ker je ta način najmanj kompliciran in tudi ne prejudicira kakršnihkoli drugačnih rešitev v prihodnje.

Zaradi specifičnosti zbora je v predlogu tudi določba, da predsednik zbora delovnih skupnosti skliče sejo zbora na lastno pobudo, na predlog predsedstva, po sklepu enega od zborov delovnih skupnosti ali na zahtevo izvršnega sveta. V primeru, če predsednik zbora delovnih skupnosti ne skliče seje zbora, ko bi jo moral sklicati, jo skliče predsednik skupščine.

Sedanje določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije naj se do sprejema poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti uporabljajo tako za sklic seje zbora, pošiljanje gradiv, dnevni red, dolžnosti in pravice poslancev, vodstvo seje, udeležbo v razpravah, za potek seje in odločanja na seji ter za vzdrževanje reda na seji in vodstvo zapisnika. Te določbe so dovolj natančne, da se lahko neposredno uporabljajo.

Logična posledica posebne sestave enotnega zbora je tudi v tem, da enotni zbor ne verificira mandatov poslancev, ki zbor sestavljajo, ker jih verificirajo ustrezni zbori delovnih skupnosti, za katerih člane so izvoljeni.

Upoštevajoč dosedanjo prakso v delovanju skupščinskega mehanizma, da namreč vse zadeve pred obravnavo na seji zbora predhodno obravnava praviloma eno izmed delovnih teles zbora (odbor, občasna komisija, delovna skupina poslancev itd.), se postavlja vprašanje, katera telesa naj pripravljajo zadeve, o katerih bo razpravljal enotni zbor delovnih skupnosti. Pri reševanju tega vprašanja je treba imeti pred očmi, da niti zbori delovnih skupnosti, ki sestavljajo enotni zbor delovnih skupnosti, nimajo posebnih odborov za obravnavo vseh zadev iz pristojnosti enotnega zbora delovnih skupnosti. Zato se postavlja vprašanje, ali naj enotni zbor ustanovi v ta namen stalna ali občasna delovna telesa, oziroma za katere zadeve stalna in za katere občasna. V komisiji je prevladalo mnenje, naj odlok tega vprašanja za sedaj ne ureja, s čimer bo omogočeno, da se zbor kasneje organizira v skladu s svojimi potrebami in razvojem. Pri pripravljanju poslovnika zbora bo treba proučiti tudi to vprašanje in ga rešiti.

Za zagotovitev potrebnih kontinuitet v strokovnih pripravah na delo zbora in spremljanju izvajanja njegovih sklepov naj bi enotni zbor imel svojega sekretarja, ki opravlja tiste zadeve, ki so sicer v poslovniku določene za sekretarje zborov.

3. Pri odločanju o osnovnih vprašanjih glede sklica in dela zasedanja delegatov občin ni mogoče v celoti uporabiti splošnih načel, ki veljajo za poslovnik skupščine in poslovnike zborov, ker v tem primeru ne gre za stalno določene delegate občin, temveč za delegate, ki jih občine določajo za vsak posamezen primer posebej. Zasedanje delegatov občin tudi ni poseben zbor skupščine, temveč svojstvena institucija v našem skupščinskem sistemu, ki daje svoja mnenja o predlogih zakonov in drugih aktov, preden o njih razpravljata in odločata pristojna zbora.

Medtem ko ustavni amandma točno določa, da sklicuje delegate občin predsednik Skupščine SR Slovenije, pa o vodstvu zasedanja v ustavnem amandmaju ni določbe. Glede na to, da sklicuje zasedanje delegatov občin predsednik skupščine, komisija smatra, da bi najbolj ustrezala predlagana rešitev, da namreč vodi to zasedanje ali predsednik skupščine, ali pa član predsedstva skupščine, ki ga predsednik določi. Glede na dejstvo, da delegati niso stalni in glede na občasnost dela zasedanja se smatra, da ne pride v poštev niti stalno določen predsednik zasedanja s strani skupščine, še manj pa določanje stalnega ali občasnega predsednika izmed delegatov, ker ti ne bodo določeni za stalno.

Predsedujoči skrbi za pripravo gradiva oziroma za pravočasno dostavljanje gradiva občinam, kakor tudi za izvršitev sklepov vsakokratnega zasedanja. Dnevni red zasedanja določa predsednik skupščine s sklicem in se praviloma na samem zasedanju ne bi mogel razrešiti, ker bodo delegati izvoljeni oziroma določeni za konkretna vprašanja, določena v dnevnem redu.

Glede rokov za sklic zasedanja in za pošiljanje gradiva občinam naj bi se smiselno uporabljali roki, ki so sicer določeni v poslovniku skupščine in poslovnikih zborov. Čeprav gre za razmeroma kratke roke, se smatra, da bo tudi v tem primeru mogoče v občinah razviti dovolj poglobljeno in dovolj široko razpravo o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu zasedanja delegatov, vendar samo v primerih, če bodo občine pravočasno seznanjene s programom dela zasedanja (kar je v predlogu odloka posebej določeno) ter s programsko osnovo skupščine in programi dela njenih zborov, obenem pa bodo občinske skupščine in njihovi organi tudi sami vključevali v svoje programe dela teme, ki jih bo kasneje obravnavalo zasedanje delegatov občin.

Glede tega, kolikokrat oziroma v kateri fazi naj bi zasedanje obravnavalo posamezen akt ali vprašanje, se smatra, da je treba zagotoviti, da bo to najmanj enkrat, praviloma v fazi osnutka, oziroma glede posebej navedenih aktov dvakrat. Pri tem je bila upoštevana tako potreba, da uvedba zasedanja ne bi preveč obremenila dela skupščinskih zborov, kakor tudi dejstvo, da bodo občinske skupščine še naprej pošiljale svoja mnenja, pripombe in predloge k vsem aktom skupščine in tako lahko pridejo do ustreznega izraza njihove potrebe in stališča tudi v drugih fazah. Če bi v posamezni fazi ta mnenja bila zelo številna in v bistvenih točkah različna, seveda to določilo ne more biti ovira, da se zasedanje delegatov sestane za razpravo o posameznem aktu tudi večkrat, bodisi na pobudo določenega števila občin, bodisi predsednika skupščine ali izvršnega sveta.

Ker občinske skupščine volijo oziroma določajo delegate za posamezne primere oziroma od primera do primera, morajo delegati občin na zasedanju predložiti pismena pooblastila občinskih skupščin. Predlog odloka določa, da občinske skupščine praviloma že pred zasedanjem pismeno obvestijo Skupščino SR Slovenije, kdo bo delegat občine za posamezen primer. Sekretar zasedanja delegatov občin pa bo moral pred zasedanjem ugotoviti, katere občine so zastopane, pregledati pooblastila delegatov občin in o tem obvestiti predsednika zasedanja.

Glede samega poteka zasedanja veljajo tudi za zasedanje delegatov občin splošne določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na zasedanju delegati občin ne odločajo in ne sklepajo, pač pa dajejo stališča, mnenje in predloge občin o vprašanju, ki je na dnevnem redu. Izjavljanje o obravnavanem vprašanju na zasedanju delegatov občin ne bo pokazalo zgolj številčno podporo posameznih delegatov raznim predlogom, temveč mora biti iz njega jasno razvidno, kakšno je mnenje, stališče ali predlog posamezne občine. Kadar bo zasedanje delegatov občin razpravljalo o kakšnem pomembnem vprašanju, bodo mnenja, stališča in predlogi delegatov občin verjetno različni. Zato je posebno pomemben dokument, ki ga bo sprejelo zasedanje po sklenjeni obravnavi. Tak dokument o mnenjih, stališčih in predlogih v pomembnih zadevah bo praviloma treba pripraviti tako, da ga bodo delegati odobrili še pred koncem zasedanja. Seveda pa bo lahko zasedanje delegatov občin v enostavnejših primerih sklenilo, da predsednik v sklepni besedi oblikuje mnenja, stališča in predloge zasedanja, lahko pa tudi, da dokument pripravi posebna, iz delegatov izvoljena skupina. Iz dokumenta bo moralo biti točno razvidno, katero mnenje ali stališče je prevladalo na zasedanju in kateri delegati občin so za posamezna mnenja, stališča ali predlog, kakor tudi katera drugačna, ločena mnenja so zastopali posamezni delegati.

Delegati občin lahko na zasedanju sklenejo, da njihova mnenja, stališča in predloge v pristojnih zborih obrazloži posebej za to izbran delegat ali delegacija. V teh primerih bi naj delegat ali delegacija tudi obvestila občine o tem, v kakšni meri so bila mnenja zasedanja na zborih upoštevana, oziroma iz katerih razlogov niso bila upoštevana. Za druge primere pa bi bilo potrebno v poslovniku posameznih zborov točno določiti postopek z mnenji zasedanja delegatov in način obveščanja občin o zavzetih stališčih.

Ker se bodo na zasedanjih delegati izmenjavali, tudi ne bo mogoče na isti način kot pri sejah zborov odobravati zapisnika. Po predlogu naj se izvoli overovatelje zapisnika, bodisi za celo sejo, bodisi za vsako točko dnevnega reda posebej, kadar bo občino predstavljalo na zasedanju več delegatov.

Ker sklicuje delegate občin v Skupščini SR Slovenije skupščina, je treba urediti tudi vprašanje dnevnic in potnih stroškov, to je denarnih nadomestil za delo na zasedanju. Komisija predlaga, da se delegatom priznajo glede tega enake pravice kakor poslancem Skupščine SR Slovenije.

PREDLOG ODLOKA

o ustanovitvi, sestavi in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije

Na podlagi 162. člena ustave Socialistične republike Slovenije in amandmaja VIII k ustavi Socialistične republike Slovenije je enotni zbor delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije na seji dne 16. julija 1969 sprejel

ODLOK

o ustanovitvi, sestavi in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije

I.

Ustanovi se komisija za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije kot občasno telo z nalogo, da pripravi predlog začasnega in stalnega poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

II.

Komisijo sestavljajo: predsednik, dva podpredsednika in 6 članov, ki se izvolijo izmed poslancev enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije.

Komisija ima tudi sekretarja.

III.

V komisijo se izvolijo:

za predsednika	Slavko Osredkar
za podpredsednika	Aleksandra Kornhauser
	Franc Lamut
za člane	Boris Filli
	Stane Pungerčar
	Jože Suhadolnik
	Janez Švajncer
	Rudi Vavpotič
	Oldrih Zavrnik
za sekretarja	Janez Lukač

OBRAZLOŽITEV

Z ustavnimi amandmaji, zlasti pa z amandmaji VI in VII, se spreminja sestava Skupščine SR Slovenije in na novo urejajo pristojnosti zborov. Uveden je enoten zbor delovnih skupnosti, ki ga sestavljajo zbori delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije, ko razpravljajo o vprašanjih, pomembnih za delovne ljudi in delovne skupnosti z vseh področij združenega dela.

162. člen ustave SR Slovenije določa, da ima vsak zbor svoj poslovnik. Da se omogoči delo in izvrševanje funkcij, ki jih ima enotni zbor delovnih skupnosti po ustavnih amandmajih, je treba pripraviti in sprejeti predlog začasnega poslovnika zbora, ki bo uredil nekatera osnovna vprašanja tako, da bo zbor lahko nemoteno deloval, istočasno pa omogočal iskanje ustreznih rešitev pri reševanju nekaterih vprašanj funkcioniranja zbora. Šele na podlagi izkušenj, ki bodo nastajale v določenem obdobju dela enotnega zbora delovnih skupnosti, bo mogoče pripraviti in sprejeti stalni poslovnik zbora. Naloga komisije je zato tudi v tem, da proučuje vprašanja organizacije in dela enotnega zbora, kakór tudi vprašanje odnosov, ki nastajajo znotraj in izven zbora.

Komisija za pripravo poslovnika je občasno telo zbora, ki bo prenehalo obstajati, ko bo končala svoje delo, to je, ko bo pripravila predlog stalnega poslovnika ter ga predložila zboru.

Predlog kandidatov je sestavljen tako, da so v komisijo predlagni vsi trije podpredsedniki zborov delovnih skupnosti, predsedniki komisij za sestavo poslovnika teh zborov in po en član vsakega zbora delovnih skupnosti.

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja predlaga enotnemu zboru delovnih skupnosti, da izvoli v predlogu odloka navedene kandidate.

PREDLOG ODLOKA

o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja

Na podlagi amandmaja VIII k ustavi SR Slovenije so republiški zbor, gospodarski zbor, prosvetno-kulturni zbor in socialno-zdravstveni zbor sprejeli

ODLOK

o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja

V skupno komisijo vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja se izvolijo:

za predsednika	Sergej Kraigher, predsednik Skupščine SR Slovenije
za podpredsednika:	dr. Jože Brilej, podpredsednik Skupščine SR Slovenije
za člane:	Tone Bole, predsednik gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije
	dr. Darko Černej, sodnik ustavnega sodišča SR Slovenije

Janko Česnik, predsednik zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije
Marjan Dolenc, član izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije
Uroš Dular, študent II. letnika pravne fakultete, Ljubljana
Leo Fusilli, poslanec prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije
dr. Josip Globevnik, predsednik pravnega sveta izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije
dr. Jože Goričar, redni profesor pravne fakultete, Ljubljana
Mitja Gorjup, predsednik centralnega komiteja Zveze mladine Slovenije
Miran Goslar, predsednik republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
dr. France Hočevar, podpredsednik izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije
Ladislav Ivanec, poslanec gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije
Mirko Jamar, samostojni svetnik v kreditni banki in hranilnici, Ljubljana
Gregor Klančnik, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
Vera Kolarič, poslanec zbora narodov zvezne skupščine
dr. Ivan Kopač, poslanec socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije
inž. Miha Košak, predsednik mestne skupščine, Ljubljana
Martin Košir, predsednik odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
Božo Kovač, predsednik skupine republiške konference SZDL Slovenije za družbeno-politični sistem in vprašanja SZDL
Leopold Krese, predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije
Vladimir Krivic, predsednik ustavnega sodišča SR Slovenije
Tone Kropušek, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije
Milan Kučan, član sekretariata CK ZK Slovenije
Franci Kuhar, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
dr. Gorazd Kušej, redni profesor pravne fakultete, Ljubljana
Andrej Levičnik, republiški sekretar za gospodarstvo
Boštjan Markič, profesor na visoki šoli za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Ljubljana

Stane Markič, sodnik vrhovnega sodišča SR Slovenije
Andrej Miklavčič, predsednik komisije CK ZKS za vprašanja družbeno-političnega sistema
Jože Pernuš, predsednik višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani
dr. Ernest Petrič, član izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije
Lojze Piškur, predsednik vrhovnega sodišča SR Slovenije
Zoran Polič, poslanec zbora narodov zvezne skupščine
Franc Popit, predsednik CK ZK Slovenije
dr. Branko Premrou, sekretar izvršnega sveta za zakonodajo
Zdenko Roter, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
dr. Vojan Rus, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
Štefan Sambt, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije
dr. Majda Strobl, izredni profesor pravne fakultete, Ljubljana
Marjan Tavčar, poslanec prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije
Dario Valentič, načelnik oddelka za občo upravo skupščine občine Koper
dr. Joža Vilfan, poslanec zbora narodov zvezne skupščine
Janez Vipotnik, predsednik republiške konference SZDL Slovenije
Vlado Vodopivec, samostojni svetovalec pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije
Olga Vrabič, predsednica skupščine občine Celje
Slavko Zalokar, predsednik skupščine občine Kranj
Mirko Žlender, predsednik skupščine občine Maribor

za sekretarja: dr. Rastko Močnik, samostojni pravni svetovalec Skupščine SR Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja je na seji dne 12. junija 1969 razpravljala o kandidatih za sestav skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

V razpravi o kandidatih za člane skupne komisije je komisija za volitve in imenovanja imela pred očmi naloge, ki izhajajo iz osnovnega izhodišča, da je uresničevanje ustave dolgoročna in stalna naloga, ki vključuje tudi nenehno razvijanje in poglabljanje njenih načel ter njihovo prilagajanje družbenemu razvoju.

Skupna komisija bi morala nadaljevati z delom na proučevanju tistih vprašanj družbeno-političnega sistema in družbenoekonomskih odnosov, ki še niso bila, oziroma niso mogla biti v dosedanji fazi razprav v celoti ali zadovoljivo rešena, ter predlagati skupščini potrebne ukrepe in sklepe.

Iz teh razlogov je komisija za volitve in imenovanja pri izbiri kandidatov upoštevala nujnost kontinuitete dela.

Pomembne in obsežne naloge komisije terjajo, da se v njo vključi predstavnike družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti ter družbeno-političnih organizacij v republiki in občinah, prav tako pa tudi javne, znanstvene in strokovne delavce iz univerze, znanstveno-raziskovalnih in drugih delovnih organizacij.

V svojem predlogu ostaja komisija v okviru dosedanjega števila članov ustavne komisije.

Izhajajoč iz tega komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja predlaga vsem zborom Skupščine SR Slovenije v izvolitev predložene kandidate za predsednika, podpredsednika in člane skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja.

PREDLOG ODLOKA

o dopolnitvi komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo

Na podlagi drugega odstavka 99. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 3. člena odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije je republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejel

ODLOK

o dopolnitvi komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo

V komisijo Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo se izvolita izmed občanov

Franc Kutin, samostojni svetovalec predsedstva Skupščine SR Slovenije in

Francka Strmole, sodni tajnik višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

OBRAZLOŽITEV

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja je na seji dne 12. junija 1969 razpravljala o kandidatih iz vrst občanov, ki jih je treba izvoliti za člane komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo iz vrst občanov. Na seji dne 28. maja 1969 je namreč republiški zbor izvolil v stalne komisije skupščine za člane iz vrst poslancev republiškega zbora, ker predlog kandidatov iz vrst občanov še ni mogel biti pripravljen.

Na podlagi razprave predlaga komisija republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da izvoli v komisijo Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo

Franca Kutina, samostojnega svetovalca pri predsedstvu Skupščine SR Slovenije in Francko Strmole, sodnega svetnika višjega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

PREDLOG ODLOKA

o izvolitvi predsednika in članov začasne komisije republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti

Na podlagi 163. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in v zvezi s sklepom o sprejemu predloga za izdajo zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti je Skupščina SR Slovenije na seji republiškega zbora dne 26. junija 1969 in na seji prosvetno-kulturnega zbora dne 25. junija 1969 sprejela

ODLOK

o izvolitvi predsednika in članov začasne komisije republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti

V začasno komisijo republiškega zbora in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti se izvolijo:

za predsednika: dr. Boris Kuhar, poslanec prosvetno-kulturnega zbora,

za člane:
Milan Batista, poslanec prosvetno-kulturnega zbora,
dr. Branko Berčič, predstavnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo,
Dragica Dekleva, namestnik republiškega sekretarja za finance,
Jaro Dolar, namestnik predsednika upravnega odbora sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva,
Karel Forte, poslanec republiškega zbora,
Rudi Janhuba, predsednik upravnega odbora sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov,
Zofka Klemen, strokovna sodelavka skupine za prosveto, kulturo in znanost pri republiški konferenci SZDL,
Gregor Kocijan, član republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti,
Avgust Majerič, poslanec republiškega zbora,
Cene Matičič, poslanec republiškega zbora,
dr. Ernest Petrič, član izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije,
Ivo Spinčič, predsednik koordinacijskega odbora umetniških društev,
Drago Šega, poslanec prosvetno-kulturnega zbora,

Ivo Tavčar, predsednik upravnega odbora sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti,

Peter Toš, predstavnik republiškega sveta zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Republiški in prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije sta na svojih sejah dne 10. aprila 1969 obravnavala predlog za izdajo zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti. Oba zbora sta tedaj predlog za izdajo zakona sprejela, hkrati pa tudi sklenila, naj osnutek zakona pripravi skupna komisija obeh zborov.

Komisijo naj poleg poslancev obeh zborov sestavljajo še predstavniki izvršnega sveta, republiškega sekretariata za prosveto in kulturo, republiškega sekretariata za finance, sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti, sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov, sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva, republiškega sveta zveze kulturno-prosvetnih organizacij, koordinacijskega odbora umetniških društev, republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti in republiške konference SZDL Slovenije.

Vse navedene institucije so se s tem strinjale in predlagajo svoje predstavnike v skupno komisijo obeh zborov. Ti predlogi so v predlogu odloka v celoti upoštevani.

PREDLOG ODLOKA

o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost

Na podlagi 133. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije so republiški zbor, gospodarski zbor, prosvetno-kulturni zbor in socialno-zdravstveni zbor sprejeli

ODLOK

o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost

V komisijo za državno varnost se izvolijo:

za predsednika: Marjan Orožen, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije,

za člane: Adolf Arigler, član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije,

Vlado Janžič, član sekretariata CK ZK Slovenije,

Martin Košir, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije,

Vinko Kramar, poslanec prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije,

Franc Puterle, poslanec gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije,

Jožko Štrukelj, poslanec republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

OBRAZLOŽITEV

Po določbah 132. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima komisija za državno varnost naslednje naloge:

— spremlja, proučuje in obravnava vprašanja s področja državne varnosti ter izvrševanje predpisov, s katerimi se uresničuje politika varovanja ustavnega reda in politika Skupščine SR Slovenije na tem področju ter pripravlja mnenja in predloge za določanje te politike;

— spremlja, proučuje in obravnava stanje službe državne varnosti na območju SR Slovenije ter metode in sredstva njenega dela in zavzema o tem stališča;

— daje pristojnim zborom Skupščine SR Slovenije poročila, mnenja in predloge o vprašanjih s področja državne varnosti;

— sodeluje z ustreznimi telesi zvezne skupščine in njenih zborov pri obravnavanju vprašanj s področja državne varnosti.

Neposredno opravljanje zadev državne varnosti je preneseno na republike, ki same organizirajo opravljanje službe državne varnosti. Republiški organi opravljajo naloge službe državne varnosti v skladu s splošno politiko zaščite ustavnega reda, določeno od zvezne skupščine, in v skladu s politiko Skupščine SR Slovenije. Tako je vloga republike tudi na tem področju močneje poudarjena, hkrati pa tudi njena odgovornost za opravljanje teh zadev.

Organizacija te službe, kot jo predvideva temeljni zakon o notranjih zadevah, je prilagojena razvoju socialističnih družbenih odnosov in zagotavlja posameznikom in organizacijam popolno uveljavljanje njihovih ustavnih pravic in svobode. Republiški organi v skladu z načeli temeljnega zakona o notranjih zadevah med drugim določajo organizacijo službe državne varnosti v republiki in usmerjajo njeno delo, urejajo obveznosti službe državne varnosti do predstavniških teles in urejajo način obveščanja teh teles o stanju državne varnosti na območju republike (40. člen TZNZ).

Komisija za volitve in imenovanja je na seji dne 23. junija 1969 razpravljala o kandidatih za predsednika in člane komisije za državno varnost. Na podlagi razprave komisija predlaga zborom Skupščine SR Slovenije v izvolitev v predlogu odloka navedene kandidate.

PREDLOG ODLOKA

o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru

Na podlagi 16. alinee 135. člena in 4. alinee 152. člena ustave Socialistične republike Slovenije ter II. amandmaja k ustavi Socialistične republike Slovenije (Uradni list SRS, št. 16-144/67) in 17. člena zakona o sodiščih splošne pristojnosti (Uradni list SRS, št. 20-220/65) je republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejel

ODLOK

o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru

I.

Okrožno sodišče v Mariboru ima 314 sodnikov porotnikov.

II.

Za sodnike porotnike se izvolijo:

Jože Adam, mizar, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;
Viktor Ajtnik, trgovski poslovodja, trgovsko podjetje »Merx« enota Ravne;
Edo Anderlič, lesni tehnik, tovarna meril, Slovenj Gradec;
Miran Ankon, šef komerciale, tovarna oblazinjenega pohištva »Nova oprema«, Slovenj Gradec;
Anton Antolič, zasebni kmetovalec, Senik 20, p. Tomaž pri Ormožu;
Maksimilijan Antolič, obratovodja obrata vinogradništvo, Slovenijavino Ljubljana, obrat Jeruzalem, Ormož;
Pavel Arnold, upokojenec, Slovenj Gradec, Francetova št. 19;
Ivan Ažman, sekretar občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, občinski sindikalni svet, Maribor;
Rezika Bandelj, gospodinja, Maribor, Ptujska c. 287;
Peter Baučer, upokojenec, Maribor, Ruška 5/1;
Jože Bauman, zasebni kmetovalec, Sv. Ana 32, p. Zg. Ščavnica;
Jože Bela, zasebni kmetovalec, Zg. Senarska 26, p. Gradišče v Slovenskih goricah;
Štefka Belc, nabavni referent, Metalna, Maribor;
Anica Bende, upokojenka, Maribor, Padežnikova 12;
Tone Bijol, raziskovalec tržišča, tovarna poljedelskega orodja in livarna, Muta;
Anton Bobovnik, referent za promet in požarno varnost, skupščina občine Radlje;
Alojz Božič, upokojenec, Maribor, Mladinska 6;
Vinko Božič, referent za investicijsko vzdrževanje stavb, stanovanjsko podjetje, Ravne;

Anton Bratkovič, upokojenec, Maribor, Lackova 7;
Marica Brazda, računovodja, osnovna šola, Ormož;
Marjan Brglez, upravnik obrata, kmetijski kombinat, Ptuj;
Vida Brumen, tajnik, skupščina občine Lenart;
Ludvik Bukvič, delavec, tovarna poljedelskega orodja in livarna, Muta;
Stane Butolen, sekretar, splošna bolnišnica, Slovenj Gradec;
Katica Carli, referent za obrt, skupščina občine Ptuj;
Marija Cartl, zasebna kmetovalka, Zg. Senarska 45, p. Gradišče;
Franc Ciglar, traktorist, kmetijski kombinat, Ptuj;
Majda Cvetonovska, nabavni referent, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;
Franc Cvilak, delovodja, Metalna, Maribor;
Ivanka Čadej, referent za varstvo družine in socialno varstvo, skupščina občine Radlje;
Ivan Čas, zasebni kmetovalec, Turiška vas 1, p. Slovenj Gradec;
Leopold Čepič, ravnatelj, osnovna šola »Ludvik Pliberšek«, Maribor;
Štefica Čižmek-Hozjan, glavna medicinska sestra, bolnica Pohorski dvor, Hoče;
Majda Čobal, vodja fakturnega oddelka, trgovsko podjetje »Veletkanina«, Maribor;
Vinko Črepnjak, učitelj praktičnega pouka, železniška industrijska šola, Maribor;
Ivan Črnčec, sekretar, zavod za duševno in živčno bolne, Hrastovec;
Franc Črnčič, upokojenec, Selca ob Muri 178;
Alojz Čuček, upravnik DE PTT servis, PTT podjetje, Maribor;
Stanislav Čuček, upokojenec, Sp. Voličina št. 2, p. Voličina;
Feliks Damiš, zasebni kmetovalec, Trotkova 5, p. Benedikt;
Franc Debeljak, strojni tehnik, tovarna kovinskih in plastičnih izdelkov, Ormož;
Janez Debeljak, upokojenec, Pesnica 36 a, p. Pesnica;
Andrej Debevec, referent za potna dovoljenja, skupščina občine, Slovenska Bistrica;
Branko Debevc, planer proizvodov, tovarna avtomobilov, Maribor;
Adolf Dečman, delovodja, impregnacija lesa, Hoče;
Tone Demšar, kontrolor prometa, avtobusni promet, Maribor;
Anton Demšič, vodja izmene, tovarna avtomobilov, Maribor;
Filip Dolinar, socialni delavec, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;
Janez Dolinšek, vodja kmetijske proizvodnje, kmetijska zadruga, Selnica;
Marija Dolinšek, knjigovodja, »Elektrokovina«, Maribor;
Franjo Dovjak, nabavni referent, tovarna obutve »Lilet«, Maribor;
Miladin Draganič, upokojenec, Maribor, Cesta 14. divizije 28;
Jože Dreu, učitelj, osnovna šola, Lenart;
Davorin Dugulin, logar, kmetijska zadruga, Ruše;
Alfred Dvoršak, referent, »Elektrokovina«, Maribor;
Ignac Emer, upokojenec, Maribor, Betnavska 106;
Mirko Erjavc, učitelj, vodja učnih delavnic, šolski center, Ravne;
Andrej Erlač, inštruktor vajencev, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;
Ignac Ferš, nabavni referent, podjetje »Primat«, Maribor;

Stanko Filej, vodja obratne operative, »Metalna«, Maribor;
Alojz Firbas, tehnolog, industrijski kombinat, »Konus«, Lenart;
Viktor Fornezzi, kamnosek, INGMAG Pohorje, obrat Cezlak, Oplotnica;
Katarina Fras, likvidator, gozdno gospodarstvo, Maribor;
Vili Fras, planer, tovarna avtomobilov, Maribor;
Martin Fridl, referent za HTZ, tovarna avtoopreme, Ptuj;
Anton Gašperšič, tehnolog, podjetje »Primat«, Maribor;
Jože Gašperič, upokojenec, Maribor, Heroja Bračiča št. 16;
Rafael Gašperin, vodja saldakontov, založba »Obzorja«, Maribor;
Franc Gašperlin, upokojenec, Dravograd, Mariborska c. 5;
Ivan Globočnik, tajnik, krajevna skupnost, Ravne;
Marija Godec, administratorka, »Elektrokovina«, Maribor;
Stanko Godec, tehnični vodja, stanovanjsko podjetje, Slovenska Bistrica;
Franc Golob, referent za kadre, kmetijski kombinat, Ptuj;
Jože Gomivnik, upokojenec, Spodnja Selnica 71;
Jože Gostenčnik, revirni vodja, gozdarski obrat, Dravograd;
Maruša Grabrian, računovodja obrata, kmetijski kombinat, Ptuj;
Anton Grašič, zasebni kmetovalec, Mali dol, p. Jakobski dol;
Alojz Greif, upokojenec, Sp. Hoče 105, p. Hoče;
Alojz Gvardijančič, upokojenec, Maribor, Medvedova 37;
Martin Habjanič, agronom, Slovenija-vino Ljubljana, obrat Jeruzalem, Ormož;
Franc Hacin, tehnolog projektant, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;
Ivan Hajnc, kmetijski tehnik, Agrokombinat, Maribor;
Franc Hanžič, vodja kmetijske proizvodnje, kmetijska zadruga, Pesnica;
Adolf Helcl, strokovni učitelj, tovarna dušika, Ruše;
Ivan Hercog, poslovodja v elektro-strojni službi, rudniki svinca in topilnica, Mežica;
Zoran Hočevar, vodja izmene, elektrogospodarstvo, Maribor;
Marjan Hodnik, vodja tekočega in planskega vzdrževanja, tovarna avtoopreme, Ptuj;
Alojz Holc, upokojenec, Žerovinci 30, p. Ivankovci;
Viktor Horvat, steklorisar, steklarna »Boris Kidrič«, Rogaška Slatina;
Štefan Hrastnik, blagajnik, kmetijska zadruga, Korena;
Betka Hribernik, finančni knjigovodja, železarna, Ravne;
Marija Hribšek, gospodinja, Slovenj Gradec, Celjska 7;
Amalija Hrženjak, delavka v komerciali, tovarna industrijske opreme »Stroj«, Radlje;
Štefka Iskra-Dolk, referent za komunalno-pravne zadeve, skupščina občine, Maribor;
Danilo Ivančič, gradbeni tehnik, gradbeno podjetje »Granit«, Slovenjska Bistrica;
Maks Jabločnik, električar, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;
Ivan Jamnik, tehnolog, železarna, Ravne;
Alojz Janžekovič, vodja splošnega sektorja, tovarna avtoopreme, Ptuj;

Stanko Jecelj, načelnik uprave za izmero in kataster, skupščina občine, Maribor;

Rudolf Jeretin, upokojenec, Maribor, Trg revolucije št. 9;

Alojz Jošt, ravnatelj, osnovna šola, Korena;

Milan Kabaj, profesor, pedagoška akademija, Maribor;

Viktor Kapun, mizar, mariborska tekstilna tovarna, Maribor;

Jože Kauran, vodja priprave snovi, Sladkogorska tovarna, Sladki vrh;

Breda Klajnšek, zasebna kmetovalka, Krasna 2, p. Poljčane;

Miha Klančnik, zasebni kmetovalec, Podgorje 47, p. Podgorje;

Jože Kmetec, direktor, krojaštvo »Moda«, Maribor;

Ivo Knuplež, komercialni direktor, Agrokombinat, Lenart;

Rudi Kocbek, vodja tehnične službe, sanatorij Pohorski dvor, Hoče;

Ciril Kolarič, sekretar, kmetijski kombinat, Ptuj;

Nada Komel, upokojenka, Ptuj, Miklošičeva 5/II;

Jože Konečnik, šef kmetijskega obrata, kmetijski obrat, Slovenj Gradec;

Marija Kopač, kalkulant, Komuna projekt, Maribor;

Branko Koren, referent za transportno embalažo, tovarna avtomobilov, Maribor;

Alojz Kos, zasebni kmetovalec, Selnica ob Muri 150;

Anton Kosec, vlakovodja, železniška postaja, Maribor;

Franc Kosec, upokojenec, Brstje 5, p. Ptuj;

Adolf Kosi, metalurški tehnik, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Dominik Kotnik, sekretar, obrtno podjetje »Instalater«, Prevalje;

Mirko Kovač, vodja vzdrževanja, tovarna avtoopreme, Ptuj;

Zlatko Kovačič, direktor, osnovna šola, Ormož;

Lidunka Kranjc, socialna delavka, občinski odbor Rdečega križa, Maribor;

Ivan Kraševec, špediter, rudnik svinca in topilnica, Mežica;

Ančka Krašna, upokojenka, Maribor, Grajski trg 1;

Miroslav Kremljak, sodnik za prekrške, skupščina občine, Radlje;

Milena Krenker, uslužbenka, gozdno gospodarstvo, Slovenj Gradec;

Pavel Krivograd, delovodja, železarna, Ravne;

Jože Križančič, upravnik delovne enote, kmetijski kombinat, Ptuj;

Vinko Krničar, referent za delitev osebnih dohodkov, transportno podjetje Maribor, postaja Pragersko;

Metod Krofl, vodja službe za invalidske zadeve, komunalni zavod za socialno zavarovanje, Ravne;

Zdenko Krump, projektant, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;

Brigita Kuhar, sekretar, komite ZMS, Maribor;

Fanika Kuralt, vodja obratne administracije, splošna bolnišnica, Maribor;

Matilda Kurbos, upokojenka, Lovrenc na Pohorju 102;

Slavko Kurečič, upravnik enote za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami, komunalno stanovanjsko podjetje, Lenart;

Ignac Kvas, tehnolog stiskalniškega obrata, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;

Lizika Lacko, tajnik počitniškega doma, skupščina občine, Ptuj;

Alojz Ladinek, zasebni kmetovalec, Hudi kot 12, p. Ribnica na Pohorju;

Božena Lah, referent za rejništvo, center za socialno delo, Maribor;

Ivan Lah, elektrotehnik, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Igor Lazar, predmetni učitelj, osnovna šola, Fram;

Mara Ledinek, analitik, Metalna, Maribor;

Ivan Lehner, izvozni referent, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;

Milan Lesjak, rajonski tt monter, PTT podjetje, Maribor;

Marija Lešnik, učiteljica, osnovna šola »Maks Durjava«, Maribor;

Jože Letonja, vodja mehanične delavnice, usnjarski kombinat »Konus«, obrat Lenart;

Marica Lobnik, računovodja, osnovna šola »Dušan Fliš«, Hoče;

Dušan Madžarac, higienik, »Elektrokovina«, Maribor;

Anica Mahovne, upokojenka, Maribor, Partizanska c. 47/IV;

Vlado Makovec, konstruktor orodja, tovarna avtoopreme, Ptuj;

Ignac Marčun, ključavničar, HC Maribor, otok Maribor;

Vilko Marin, skladiščni revizor, tovarna avtomobilov, Maribor;

Julijana Markuš, gospodinja, Malečnik 39, pri Mariboru;

Franc Maroh, analitik, tovarna avtoopreme, Ptuj;

Avgust Marušič, upokojenec, Maribor, Machova 5;

Jože Masera, upokojenec, Selnica ob Muri 90;

Ivan Mazera, ekonomski tehnik, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Miran Mažir, finomehanik, Elektro, Maribor;

Vinko Medved, vodja izmene, HC Mariborski otok, Maribor;

Jože Menoni, strugar, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Franc Meško, gliničar, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Jože Miklavc, kamnosek, delovodja, INGMAG Pohorje, Oplotnica;

Milojko Milinkovič, referent priprave dela jeklarne, železarna, Ravne;

Dana Milkovič, učiteljica, osnovna šola »Martin Končak«, Maribor;

Branko Mihič, upokojenec, Maribor, Industrijska 10;

Janko Mlakar, pomočnik upravnika obrata, kmetijski kombinat, Ptuj;

Jože Močivnik, direktor, kinopodjetje Peca, Prevalje;

Frida Mravljak, učiteljica, osnovna šola, Radlje;

Ivan Muršak, zasebni kmetovalec, Sp. Voličina 16, p. Voličina;

Jana Muršec, gospodinja, Maribor, Goriška 1/a;

Stanko Najžar, strojni tehnik, tovarna kovinskih in plastičnih izdelkov, Ormož;

Milka Nedeljkovič, gospodinja, Maribor, Kamniška 26;

Jože Nekrep, obratovodja konfekcijskega oddelka, Sladkogorska tovarna, Sladki vrh;

Stanko Neuhold, računovodja, Agrokombinat, Lenart;

Blaž Novak, matičar, skupščina občine, Maribor;

Marjana Novak, učiteljica, osnovna šola »Pohorskega odreda«, Slovenska Bistrica;

Anton Oberžan, vodja delavnic motorne proizvodnje, »Elektrokovina«, Maribor;

Franc Onič, predmetni učitelj, osnovna šola, Poljčane;

Vili Pahole, kalkulant, Metalna, Maribor;
Karl Pajančič, zidar, HE Fala;
Vinko Panjek, trgovski poslovodja, trgovsko podjetje »Zarja«, Slovenj Gradec;
Majda Pavšič, vodja obratovnega knjigovodstva, splošna bolnišnica, Maribor;
Kristl Pečovnik, delovodja elektro-telefonskih naprav, rudniki svinca in topilnica, Mežica;
Rudolf Pen, referent za premoženjsko-pravne zadeve, skupščina občine, Lenart;
Franc Penšek, šef tarifno-pravnega odseka, Carinarnica, Dravograd;
Marjan Perhavec, strojni ključavničar, mariborska tekstilna tovarna, Maribor;
Marija Pirš, blagajnik, KPD-KG, Rogoza;
Ivan Pirtovšek, strojnik, elektrarna, Dravograd;
Anton Pišek, inženir kemijske tehnologije, podjetje »Sigma«, Ptuj;
Inž. Peter Planinšec, šef gozdarskega obrata, gozdarski obrat, Slovenj Gradec;
Alojz Plavec, šef obrata, lesno industrijsko podjetje, obrat Slovenska Bistrica;
Jurij Plavec, tehnični uslužbenec, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;
Stanko Plaznik, svetovalec za razredni pouk, zavod za prosvetno-pedagoško službo, Dravograd;
Marija Poberšnik, referent za zdravstvo in socialno varstvo, skupščina občine, Dravograd;
Vilko Podgoršek, mizar, podjetje »Konstruktor«, Maribor;
Franc Pogačar, upokojenec, Maribor, Kacova 4/VIII;
Stane Poglajen, upokojenec, Bezena 59, p. Ruše;
Janez Pogorevc, zasebni kmetovalec, Stari log št. 17, p. Pragersko;
Pavla Pogorevčnik, delavka, komunalno podjetje, Slovenj Gradec;
Boris Polak, sekretar, gradbeno podjetje »Ograd«, Ormož;
Niko Popovič, upokojenec, Maribor, Mladinska 44;
Elizabeta Posega, tajnik, delavska univerza, Maribor;
Ivan Potočnik, delovodja, strugar, tovarna avtomobilov, Maribor;
Maks Potočnik, tehnolog, podjetje »Sigma«, Ptuj;
Franc Potrč, zasebni kmetovalec, Ptuj, Mestni vrh 107;
Avgust Potušek, šef nabave, tovarna usnja, Slovenj Gradec;
Ivan Praznik, zasebni kmetovalec, Orlica 32, p. Vugred;
Peter Pridigar, vodja oddelka, časopisno podjetje »Mariborski tisk«, Maribor;
Vinko Pristovšek, vodja tehnične službe, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;
Peter Prohart, načelnik oddelka za gospodarstvo in finance, skupščina občine, Radlje;
Martin Puklavec, upokojenec, Ormož, Varaždinska 4;
Oto Pungerl, mojster izmene, »Elektrokovina«, Maribor;
Karl Purgaj, tehnični vodja, obrtno podjetje »Klemos«, Lenart;
Anica Račečič, upokojenka, Maribor, Krpanova 15;
Janez Rakef, upokojenec, Šentilj 86;

Slavka Ravnikar, upokojenka, Maribor, Kmetijska 3 b;

Jože Rebolj, vodja finančnega sektorja, uprava javne varnosti, Maribor;

Viljem Reisman, gozdarski delovodja, gozdno gospodarstvo, Slovenska Bistrica;

Franc Ribič, zasebni kmetovalec, Bukovje 31, p. Pernica;

Alojz Rijavec, šofer, gradbeno podjetje »Drava«, Ptuj;

Alfred Risa, elektromehanik, sanatorij za TBC Pohorski dvor, Hoče;

Franc Rodošek, zasebni kmetovalec, Prepolje 16, p. Starše;

Rudi Rogelj, tajnik, krajevna skupnost »Jože Flander«, Maribor;

Vinko Romih, tehnolog, mariborska livarna, Maribor;

Ljubo Roškar, vodja transporta, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;

Štefan Rudl, vodja elektrarne, elektrarna, Vuzenica;

Jože Rues, namestnik občinskega javnega pravobranilca, občinsko javno pravobranilstvo, Maribor;

Majda Rupreht, socialni delavec, center za socialno delo, Maribor;

Bernard Rutnik, sekretar, tovarna oblazinjenega pohištva »Nova oprema«, Slovenj Gradec;

Breda Senekovič, vodja materialnega knjigovodstva, podjetje »Tekol«, Maribor;

Franc Senekovič, zasebni kmetovalec, Ložane 14, p. Pernica;

Marija Senekovič, zasebna kmetovalka, Krivi vrh 13, p. Zg. Ščavnica;

Ivan Serdinšek, komunalni nadzornik, skupščina občine, Maribor;

Stane Simonič, upokojenec, Maribor, Kamniška 35;

Alojz Skerlovnik; gozdar, gozdarski obrat, Ravne;

Anton Skok, skladiščnik, Agrokombinat, Maribor;

Avgust Slapar, upravnik, PTT podjetje, Maribor;

Branko Smole, predsednik, komite ZMS, Maribor;

Stanko Smolkovič, planer materiala, tovarna avtomobilov, Maribor;

Ivan Sok, obratovodja, Metalna, Maribor;

Boris Solovjev, izmenski vodja elektrolize, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Blaž Spevan, vodja izmene, tovarna »Podravka«, obrat Sana, Hoče;

Mihael Spolenak, upokojenec, Maribor, Glavni trg 24;

Tomo Stamenkovič, vodja odseka, tovarna avtomobilov, Maribor;

Marjan Steblovnik, strojni tehnik, podjetje »Primat«, Maribor;

Bojan Steinbücher, vodja odseka za ekonomsko propagando, tovarna avtomobilov, Maribor;

Dr. Stane Stoporko, zdravnik, ambulanta, Mislinja;

Marcel Suppe, pomočnik šefa obrata, gozdno gospodarstvo Maribor, obrat Oplotnica;

Feliks Sužnik, zasebni kmetovalec, Sp. Voličina 115, p. Voličina;

Alojz Šalamun, zasebni kmetovalec, Gočova 11, p. Gradišče;

Vincenc Šalamun, izdelovalec močnih alkoholnih pijač, podjetje »Talis«, Maribor;

Jože Šarfer, vodja izdelave, tovarna lesovine in lepenke, Ceršak;

Valter Šiling, ključavničar, Elektro, Maribor;

Anton Šimac, ključavničar, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;

Mate Šižgorič, šef ekonomske službe, sanatorij TBC Pohorski dvor, Hoče;

Anton Škrban, referent za kadre, tovarna železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor;

Štefan Šlamberger, mojster, industrija metalnih polizdelkov, Slovenska Bistrica;

Franc Šlauer, arhivar, elektro-gospodarstvo, Maribor;

Alojz Šober, orodjar, tovarna poljedelskega orodja in livarna, Muta;

Stanko Špes, šef analitsko statističnega oddelka, Metalna, Maribor;

Silvester Štancer, mojster livarne, »Elektrokovina«, Maribor;

Peter Štefanc, upokojenec, Maribor, Gosposvetska 58;

Ivan Šteharnik, gospodar doma telesne kulture, park telesne kulture, Ravne;

Marica Štojs, saldakontist, podjetje »Talis«, Maribor;

Franjo Štrucl, upokojenec, Maribor, Kamenškova 61;

Ivan Štuhec, klaser gotovih izdelkov, mariborska tekstilna tovarna, Maribor;

Metka Štuhec, profesor slovenščine, gradbeni šolski center, Maribor;

Cilka Šuman, tehnična sekretarka, občinska konferenca SZDL, Lenart;

Marija Taurer, upokojenka, Maribor, Krekova 19;

Jana Tomc, gospodinja, Maribor, Meljska 55 a;

Alojz Tomše, poslovodja elektroobrata, rudniki svinca in topilnica, Mežica;

Martin Toplak, šef postaje, ŽTP Maribor, železniška postaja Ormož;

Anton Topolovec, upokojenec, Maribor, Pušnikova ul. 22;

Mirko Torej, upokojenec, Lovrenc na Pohorju 254;

Marjan Trbovšek, vodja pravne službe, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Maks Turičnik, zasebni kmetovalec, Stari trg 47, p. Slovenj Gradec;

Anton Tušek, vodja elektrooddelka, podjetje »Sigma«, Ptuj;

Anton Turk, referent za kaznovanje davčnih prekrškov, skupščina občine, Ptuj;

Jože Turk, ravnatelj, osnovna šola »Martin Konšak«, Tezno, Maribor;

Milan Turk, poslovodja montaže, mariborska livarna, Maribor;

Zdravko Turnšek, predsednik, občinska konferenca SZDL, Ptuj;

Franc Tuš, nadzornik proge, železniško transportno podjetje, Maribor;

Janko Vičar, zasebni kmetovalec, Strejaci 8, p. Moškanjci;

Branko Voljč, direktor obrata, kmetijski kombinat, Ptuj;

Vaclav Vrabič, inženir v razvojnem oddelku, tovarna glinice in aluminija, Kidričevo;

Bernard Ukmar, vodja oddelka za statistiko, železarna, Ravne;

Ivan Ul, vodja delovne enote, kmetijska zadruga, Pesnica;

Ludvik Unterlehner, krojaški mojster, tovarna konfekcije »Okus«, Radlje;

Drago Urekar, konstruktor, tovarna avtomobilov, Maribor;

Vinko Ušaj, bančni kontrolor, podjetje »Primat«, Maribor;

Vida Vadnjal, šef splošnega sektorja, višja ekonomsko-komercialna šola, Maribor;

Mirko Vajnhandl, zastopnik zavarovalnice, zavarovalnica Sava, Maribor;

Iva Valenti, gospodinja, Maribor, Močnikova 3;
Vlado Vališer, poklicni gasilec, železarna, Ravne;
Ivan Vauda, vodja zunanjih pekarskih obratov, živilski kombinat »Intes«, Maribor;
Vinko Vauda, delovodja, podjetje »Marles«, Maribor;
Jožica Veltrusky, administrator splošnega oddelka, Elektro, Maribor;
Ivan Vencelberger, direktor, stanovanjsko komunalno podjetje, Ormož;
Jožica Vidic, bolničarka, splošna ambulanta, Pragersko;
Zofka Volčanšek, socialna delavka, skupščina občine, Ravne na Koroškem;
Martin Volmajer, zasebni kmetovalec, Gradišče 33, p. Ožbalt;
Marjan Vončina, pomočnik tehničnega vodje, rudniki svinca in topilnica, Mežica;
Franc Zadravec, sekretar, trgovsko podjetje »Panonija«, Ptuj;
Pavel Zadravec, zasebni kmetovalec, Loperšice 48, p. Ormož;
Janez Zdravec, upravnik obrata, Agrokombinat, Maribor;
Alojz Zega, nadzornik vozovnih preglednikov, železniško transportno podjetje, Maribor;
Anica Zorko, tajnik, krajevna skupnost Ob parku, Maribor;
Božo Zorko, vodja kadrovske službe, tovarna »Zlatorog«, Maribor;
Janko Žalik, ravnatelj, osnovna šola, Slivnica;
Alojz Žavcer, zasebni kmetovalec, Zg. Kapla 43, p. Kapla;
Albert Žižek, kontrolor ostrilnice, tovarna avtomobilov, Maribor;
Dušan Žnidarič, analitik v študiju dela, tovarna avtoopreme, Ptuj;
Miroslav Žorž, gradbeni delovodja, podjetje »Gradis«, Maribor;
Ivan Žunko, strojni tehnik, Metalna, Maribor.

OBRAZLOŽITEV

Po določbah 17. člena zakona o sodiščih splošne pristojnosti voli in razrešuje sodnike porotnik okrožnih sodišč Skupščina SR Slovenije.

Skupščina, ki voli sodnike porotnike, določi število sodnikov porotnikov na predlog predsednika sodišča. Predsednik okrožnega sodišča v Mariboru predlaga, da ima okrožno sodišče v Mariboru 314 sodnikov porotnikov.

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja je dne 16. maja 1969 prejela od predsedstva okrožnega sodišča v Mariboru predloge kandidatov za sodnike porotnike tega sodišča in obrazložitev.

V obrazložitvi k predlogom kandidatov za sodnike porotnike navaja predsedstvo okrožnega sodišča naslednje:

»Glede na to, da poteče mandatna doba sedanjih 299 sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru, ki so bili izvoljeni s sklepom republiškega zbora Skupščine SR Slovenije z dne 8. 6. 1967, št. 111-12/67 (Ur. list SRS, št. 23/67), s potekom dne 7. 6. 1969, je predsedstvo okrožnega sodišča v Mariboru v skladu s stališči in napotki komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije (Informacija o sistemu kandidiranja in strukturi sodnikov porotnikov, št. 111-12/68, in Elementi za sestavo seznama in obrazložitve kandidatov za sodnike porotnike z dne 9. 4. 1969, št. 111-12/69) pripravilo seznam kandidatov za sodnike porotnike okrožnega sodišča v Mariboru za mandatno dobo 1969/71.

Pri pripravi predloga števila sodnikov porotnikov in seznam kandidatov so bili upoštevani naslednji elementi, ki vplivajo na število in strukturo sodnikov porotnikov:

Število kandidatov

V mandatni dobi 1967/69 je imelo okrožno sodišče v Mariboru 299 sodnikov-porotnikov, za mandatno dobo 1969/71 pa predlagamo, da se določi 314 sodnikov-porotnikov. Predlog opiramo na naslednje podatke o gibanju pripada zadev v času od leta 1965 do leta 1968:

	1965	1966	1967	1968
K zadeve	488	271	242	243
Km zadeve	59	88	78	132
P zadeve	1458	1299	1445	1540
SKUPAJ	2005	1658	1765	1915
		3663		3680

Obremenitev sodišča z zadevami K (kazenske zadeve na prvi stopnji), Km (kazenske zadeve proti mladoletnikom) in P (pravne zadeve na prvi stopnji) — torej s tistimi zadevami, ki pri njih reševanju sodelujejo sodniki-porotniki — v letih 1965/66 na eni in 1967/68 na drugi strani je bila sicer številčno enaka, vendar je treba upoštevati, da je bila s 1. 7. 1965 zožena pristojnost okrožnih sodišč v prvostopenjskih kazenskih in pravdnih zadevah, zaradi česar je bil pripad v letu 1965 večji od pripada v letu 1966. Toda podatki od vključno leta 1966 dalje kažejo vztrajno tendenco porasta P zadev, zaradi česar je predlog, naj se zviša število sodnikov-porotnikov v mandatni dobi 1969/71 za 5 %, utemeljen.

Teritorialno poreklo kandidatov

Med poglavitne značilnosti dosedanje porote okrožnega sodišča v Mariboru je treba šteti velik delež sodnikov-porotnikov iz centra, namreč tistih z območja občine Maribor. Prebivalstvo mariborske občine, ki v prebivalstvu celotnega območja okrožnega sodišča predstavlja 46 %, je bilo udeleženo v dosedanji poroti okrožnega sodišča v Mariboru s kar 82,3 %. Čeprav sta okoliščini, da je delež obravnavanih zadev z območja občine Maribor večji od deleža prebivalstva in da je udeležba sodnikov-porotnikov z območja Maribora pri glavnih obravnavah zanesljivejša kot sodelovanje zunanjih porotnikov, narekovali relativno več sodnikov-porotnikov iz centra, je bil dosedanji delež mariborskih sodnikov-porotnikov očitno prevelik.

S sodelovanjem občinskih komisij za volitve in imenovanja, ki smo jih še posebej opozorili, da je treba odpraviti takšno nesorazmerje, je bila sestava predlagane porote korenito spremenjena v korist zunanjih občin, kar kažejo tudi naslednji podatki:

Občina	Dosedanji porotniki po prebivališču		Predlagani kandidati po prebivališču	
	število	%	število	%
Dravograd	1	0,3	6	2
Lenart	5	1,7	21	7
Maribor	247	82,3	162	52
Ormož	3	1	13	4
Ptuj	27	9	40	13
Radlje	2	0,7	20	6
Ravne	5	1,7	17	5
Slovenj Gradec	5	1,7	20	6
Slovenska Bistrica	4	1,3	15	5
SKUPAJ	299	99,7	314	100

Še obstoječe razlike so nastale zaradi upoštevanja oddaljenosti posameznih občinskih območij (Haloze in druga), zaradi izločitve nekaterih (obsojenih) kandidatov, predvsem pa zaradi upoštevanja porazdelitve pripadlih K, Km in P zadev po posameznih občinah:

Občina	Prebivalstvo po občinah		Pripadle zadeve po občinah v %			Kandidati po prebivališču	
	število	%	K	Km	P	število	%
Dravograd	7 590	2	2	1	2	6	2
Lenart	16 994	5	3	1	5	21	7
Maribor	171 007	46	55	60	64	162	52
Ormož	19 023	5	7	4	2	13	4
Ptuj	65 983	18	15	13	12	40	13
Radlje	17 367	5	2	3	2	20	6
Ravne	23 611	6	3	8	4	17	5
Slovenj Gradec	17 034	5	5	2	3	20	6
Slov. Bistrica	30 291	8	8	8	6	15	5
SKUPAJ	368 900	100	100	100	100	314	100

Sestava kandidatov po panogi zaposlitve

Nadaljnja značilnost dosedanje porote okrožnega sodišča v Mariboru je bila v ne docela zadovoljivi strukturi glede na panogo zaposlitve: precej visoka deleža porotnikov iz negospodarskih dejavnosti in upokojencev na škodo porotnikov iz družbenega sektorja gospodarstva in tudi onih iz zasebnega kmetijstva.

Kljub temu, da občinske komisije za volitve in imenovanja niso sledile našemu nasvetu, naj vendar predlagajo čim več delavcev in kmetov, tako energično, kot smo pričakovali, je bila struktura porote glede na panoge zaposlitve porotnikov precej izboljšana, kar kaže tudi naslednji pregled:

	Dosedanji porotniki		Predlagani kandidati	
	število	%	število	%
Družbeni sektor gospodarstva	152	51	176	56
Negospodarske dejavnosti (kultura, sociala, družbene organizacije in državni organi)	80	27	67	21
Zasebni kmetje	13	4	25	8
Upokojenci Gospodinje	54	18	39 46 7	13 15 2
SKUPAJ	299	100	314	100

Šolska izobrazba kandidatov

V primerjavi s šolsko izobrazbo dosedanjih sodnikov-porotnikov ne kaže bistvenih sprememb:

	Dosedanji porotniki		Predlagani kandidati	
	število	%	število	%
Osnovna šola, šola za KV in VKV delavce ter drug strokovni kader in nepopolna srednja šola	170	57	164	52
Popolna srednja šola in šole za srednji strokovni kader	86	29	96	31
Višje in visoke šole, fakultete in umetniške akademije	43	14	54	17
SKUPAJ	299	100	314	100

Starostna sestava kandidatov

V primerjavi s starostno sestavo sodnikov-porotnikov v mandatni dobi 1967/69 je razvidna iz naslednjega pregleda:

	Dosedanji porotniki		Predlagani kandidati	
	število	%	število	%
do 30 let	18	6	18	6
od 31 do 50 let	214	72	230	73
nad 50 let	67	22	66	21
SKUPAJ	299	100	314	100

Sestava kandidatov po spolu

Navedeni podatki kažejo, da se je delež žensk zmanjšal od 24 % dosedanje porote na 20 % predlaganih kandidatov:

	Dosedanji porotniki		Predlagani kandidati	
	število	%	število	%
Moški	227	76	251	80
Ženske	72	24	63	20
SKUPAJ	299	100	314	100

Delež dosedanjih sodnikov-porotnikov

Vseh predlaganih kandidatov je 314. Na kandidate, ki so bili sodniki-porotniki tudi že v dosedanji mandatni dobi, odpade 188 oseb, ali 59,9 % vseh predlaganih kandidatov.

Potek predlaganega postopka

V predlaganem postopku so poleg občinskih komisij sodelovale krajevne organizacije SZDL (v Ptuju predsedstvo občinske konference SZDL) ali samoupravni organi za vseh 126 »novih« kandidatov. Glede preostalih 188 kandidatov, torej tistih, ki so bili sodniki-porotniki tudi že v mandatni dobi 1967/69, pa smo — z izjemo manjšega števila kandidatov, ki niso v delovnem razmerju (upokojenci, gospodinje, zasebni kmetje) — sami zaprosili neposredno delavske svete, zadružne svete in svete delovnih skupnosti, naj razpravljajo in sporočijo mnenje o ponovni kandidaturi teh oseb. Našteti samoupravni organi so nam za 82 kandidatov sporočili pozitivno mnenje. Čeprav v preostalih primerih nismo dobili odgovora (tako tudi nè odgovora za kandidate, ki so delavci občinske uprave v Mariboru), smo mnenja, da je ta poskus direktnega kontakta s samoupravnimi organi dobro uspel, saj so vsi samoupravni organi razpravljali o kandidatih, o katerih so sporočili mnenje, na svojih sejah.

Po takem so v predlaganem postopku sodelovale organizacije SZDL ali samoupravni organi glede 210 kandidatov ali 67 % vseh. Vsi preostali kandidati — 104 po številu — pa so bili, kot že povedano, itak sodniki-porotniki že v mandatni dobi 1967/69 in so svojo porotniško dolžnost opravljali nadvse vestno, sicer bi ne bili predlagani za ponovno izvolitev.

Pristanek, da kandidirajo, je podalo 306 kandidatov (97 %). Za 188 kandidatov, ki so bili sodniki-porotniki že doslej, smo pribavili individualne izjave, ki jih hranimo v predsedstvu sodišča. Za izjave o pristanku 118 nadaljnjih kandidatov so poskrbele in nam jih sporočile občinske komisije za volitve in imenovanja.«

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja je na seji dne 26. junija 1969 razpravljala o kandidatih za sodnike-porotnike okrožnega sodišča v Mariboru. Na podlagi obrazložitve predsedstva okrožnega sodišča v Mariboru komisija k predlogom ni imela pripomb in je predloge osvojila.

Komisija predlaga republiškemu zboru Skupščine SR Slovenije, da v predlogu odloka navedene kandidate izvoli za sodnike-porotnike okrožnega sodišča v Mariboru.

PREDLOG ODLOKA

o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča

Na podlagi 17. alinee 135. člena in 5. alinee 152. člena ustave Socialistične republike Slovenije ter v zvezi s 7. členom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu Borisa Kidriča (Uradni list SRS, št. 8-55/65) je republiški zbor Skupščine SR Slovenije sprejel

odlok

o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča

V upravni odbor sklada se imenujejo:

za predsednika: Silvo Hrast, svetnik generalnega direktorja združenega podjetja »Iskra«, Kranj;

za člane: dr. Aleksander Bajt, redni profesor pravne fakultete, Ljubljana;
dr. Vladimir Benko, direktor visoke šole za sociologijo, politične vede in novinarstvo, Ljubljana;
Alojz Dular, predsednik upravnega odbora in izvršnega odbora poslovnega združenja energetike SR Slovenije;
Miran Guzelj, inženir tovarne dušika, Ruše;
dr. Franc Ločniškar, redni profesor biotehniške fakultete, Ljubljana;
dr. Jože Slivnik, načelnik oddelka v nuklearnem inštitutu »Jožef Stefan«, Ljubljana;
Marko Stokin, direktor inštituta tovarne motornih vozil »Tomos«, Koper;
dr. Lujo Šuklje, redni profesor fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana;
Zvonimir Tanko, direktor tovarne kovinskih izdelkov »Rog«, Ljubljana;
Viktor Turnšek, direktor zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij, Ljubljana;
dr. Franc Zwitter, redni profesor filozofske fakultete, Ljubljana;
dr. Andrej Župančič, redni profesor medicinske fakultete, Ljubljana.

OBRAZLOŽITEV

Po določbah 7. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu Borisa Kidriča imenuje predsednika in člane upravnega odbora sklada Borisa Kidriča Skupščina SR Slovenije in sicer po dva člana na predlog izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, slovenske akademije znanosti in umetnosti

ter univerze v Ljubljani, druge člane pa izmed znanstvenih in drugih javnih delavcev.

Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve in imenovanja je na seji dne 12. junija 1969 razpravljala o kandidatih za sestavo upravnega odbora sklada Borisa Kidriča. Pri sestavi je komisija upoštevala, da je v pripravi predlog zakona, ki bo bistveno vplival tudi na spremembe v organizaciji tega sklada, zato je med predlaganimi kandidati sedem dosedanjih članov upravnega odbora sklada. Na ta način bo zagotovljeno koristno sodelovanje upravnega odbora sklada pri predvidenih zakonskih spremembah in kontinuiteta njegovega dela.

Na podlagi obširne razprave komisija za volitve in imenovanja predlaga za izvolitev v predlogu navedene kandidate. Predlog odloka je bil poslan v mnenje tudi prosvetno-kulturnemu zboru.

SKUPŠČINA SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Sergej Kraigher

Podpredsednika:

dr. Jože Brilej Marjan Orožen

Tajnik:

Peter Zorko

KOMISIJE

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Marjan Orožen, predsednik
Ivan Renko, podpredsednik
Janez Beravs
Karel Lutar
dr. Boris Kuhar
Matija Malešič
dr. Albin Pečavar
Emil Rojc
Lojzka Stropnik
Milan Vižintin ter
Humbert Gačnik
Vlado Janežič
Stane Markič,
ki jih je delegirala republiška konferenca SZDL Slovenije

ZAKONODAJNO-PRAVNA KOMISIJA

Janko Česnik, predsednik
dr. Branko Furlan, podpredsednik
Ivan Franko
Anton Grabenšek
Marjan Jenko
Alojz Napotnik
Andrej Peharc
Stanislav Simšič
Jože Suhadolnik ter
dr. Vilko Androjna
dr. Ivan Kristan
dr. Bogomir Sajovic
Savo Šifrer,
ki jih je izvolil republiški zbor

KOMISIJA ZA DRUŽBENO NADZORSTVO

Ivan Franko, predsednik
Drago Perc, podpredsednik
Vlado Črne
Vincenc Dobnikar
Vinko Kramar
dr. Samo Pečar
Branko Prosenak
Ivo Sonc
Adolf Tavčar ter
Franc Kutin
Francka Strmole,
ki ju je izvolil republiški zbor

KOMISIJA ZA VPRAŠANJA BORCEV NOV

Vlado Črne, predsednik
Milan Vižintin, podpredsednik
Jože Dernovšek
Stanislav Keber
Magda Kočar
Albin Kuret
Dušan Lavrič
Alojz Žokalj ter
Janez Hribar
Ljudmila Krese
Marjan Lenarčič
Matija Nadižar
dr. Rudolf Obračunč
Franc Simončič
Mirko Zlatnar,
ki jih je izvolil republiški zbor

KOMISIJA ZA VLOGE IN PRITOŽBE

Marjan Jenko, predsednik
dr. Branko Furlan, podpredsednik
Drago Justin
Dragica Juteršnik
Matija Malešič
Janez Pešec
Miha Prosen
Stane Pungerčar
dr. Borut Rus

ADMINISTRATIVNA KOMISIJA

Ivan Renko, predsednik
Vlado Črne, podpredsednik
Franc Cuznar
Stane Divjak
dr. Ivan Kopač
Jože Padovan
Majda Šlajmer-Japelj
Jože Vild
Vladimir Vrečko

KOMISIJA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA VPRAŠANJA MEDNARODNIH ODNOSOV

Edo Brajnik, predsednik
Karel Forte, podpredsednik
dr. Vladimir Benko
Janez Beravs
Ivan Franko
Dimitrij Furlan
Tone Remc
dr. Bojan Špicar ter
Silvo Hrast
Mirko Jamar
Ivan Lužovec
dr. Janko Pleterski
Franc Tavčar-Rok,
ki jih je izvolil republiški zbor

SKUPNA KOMISIJA VSEH ZBOROV SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

dr. Jože Brilej, predsednik
Janko Česnik, podpredsednik
Teodor Dovečar
Boris Filli
dr. Rupko Godec
Marjan Jenko
Martin Košir
Jernej Lenič
Stane Pungerčar
Milan Razdevšek
Jože Suhadolnik
Jožko Štrukelj
Janez Vidmar
Peter Zorko
Mirko Žlender
dr. Rastko Močnik, sekretar

SKUPNA KOMISIJA VSEH ZBOROV SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA USTAVNA VPRAŠANJA

Sergej Kraigher, predsednik
dr. Jože Brilej, podpredsednik
dr. Rastko Močnik, sekretar
Tone Bole
dr. Darko Černej
Janko Česnik
Marjan Dolenc
Uroš Dular
Leo Fusilli
dr. Josip Globevnik
dr. Jože Goričar
Mitja Gorjup
Miran Goslar
dr. France Hočevar
Ladislav Ivanec
Mirko Jamar
Gregor Klančnik
Vera Kolarič
dr. Ivan Kopač
inž. Miha Košak
Martin Košir
Božo Kovač
Leopold Krese
Vladimir Krivic
Tone Kropušek
Milan Kučan
Franci Kuhar
dr. Gorazd Kušej
Andrej Levičnik
Boštjan Markič
Stane Markič
Andrej Miklavčič
Jože Pernuš
dr. Ernest Petrič
Lojze Piškur
Zoran Polič
Franc Popit
dr. Branko Premrou
Zdenko Roter
dr. Vojan Rus
Štefan Sambt
dr. Majda Strobl
Marjan Tavčar
Dario Valentič
dr. Jože Vilfan
Janez Vipotnik
Vlado Vodopivec
Olga Vrabič
Slavko Zalokar
Mirko Žlender

KOMISIJA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA DRŽAVNO VARNOST

Marjan Orožen, predsednik
Adolf Arigler
Vlado Janžič
Martin Košir
Vinko Kramar
Franc Puterle
Jožko Štrukelj

REPUBLIŠKI ZBOR

Predsednik:

Miran Goslar

Podpredsednik:

Lojzka Stropnik

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA DRUŽBENOEKONOMSKE ODNOSE

Jože Florjančič, predsednik
Jože Dernovšek, podpredsednik
Vlado Gorišek
Maks Jamšek
Leopold Krese
Zoran Lešnik
Andrej Peharc
Roman Pirjevec
Ivan Pučnik
Andrej Smrekar
Milan Vižintin

ODBOR ZA FINANCE IN PRORAČUN

Magda Kočar, predsednik
Stane Vrhovec, podpredsednik
Franc Borko
Stane Jenko
Dušan Kolenc
Jožko Lojen
Polde Maček
Avgust Majerič
Cene Matičič
Rudi Rebek
Franc Vrviščar

ODBOR ZA PROIZVODNJO IN BLAGOVNI PROMET

Miran Cvenk, predsednik
Lado Simončič, podpredsednik
Karel Forte
Franc Ilc
Gregor Klančnik
Franjo Kordiš
Štefan Sambt
Bogdan Šnabl
Adolf Tavčar
Štefan Toth
Vladimir Vrečko

ODBOR ZA URBANIZEM TER STANOVANJSKO IN KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Lojza Stropnik, predsednik
Miloš Polič, podpredsednik
Ivan Ahlin
Franc Bart

Jože Deberšek
Zdravko Dolinšek
Marjan Gabrič
Rudolf Gyergyek
Franc Jere
Ivan Kreft
Rado Pušenjak

ODBOR ZA DRUŽBENO-POLITIČNI SISTEM IN NOTRANJO POLITIKO

Martin Košir, predsednik
Zdenko Roter, podpredsednik
Beno Božiček
Franci Kuhar
Stane Petek
Miha Prosen
Tone Remc
Janko Rudolf
Franc Svetelj
Bogdan Šnabl
Mirko Žlender

ODBOR ZA PROSVETO IN KULTURO

Ela-Atena Ulrih, predsednik
Cene Matičič, podpredsednik
Jože Deberšek
Igor Janhar
Vida Kastrin
Ivan Kreft
Ivan Renko
dr. Vojan Rus
Janez Verbič
Vladimir Vrečko
Jože Žnidaršič

ODBOR ZA SOCIALNO POLITIKO IN ZDRAVSTVO

Drago Benčina, predsednik
dr. Majda Benedik, podpredsednik
Janko Burnik
Ivan Cerjak
Boris Jarc
Alojz Napotnik
Viktor Pislak
Rado Pušenjak
Adolf Tavčar
Jože Telič
Milo Vižintin

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Edo Brajnik, predsednik
Marjan Jenko, podpredsednik
Miran Cvenk
Karel Forte
Polde Maček
Adolf Tavčar
Mirko Žlender

KOMISIJA ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA REPUBLIŠKEGA ZBORA

Martin Košir, predsednik
Mirko Žlender, podpredsednik
Ivan Franko
Ivan Kreft
Franci Kuhar
Franc Svetelj
Bogdan Šnabl

GOSPODARSKI ZBOR

Predsednik:

Tone Bole

Podpredsednik:

Franc Lamut

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA DRUŽBENOEKONOMSKE ODNOSE

Štefan Nemec, predsednik
Janez Vidmar, podpredsednik
Marko Drnovšek
Janko Kolarič
Franc Korelc
Janez Kučan
Jože Lesar
Ivo Mikluš
Jožko Rozman
Tone Tribušon
Anton Zimšek

ODBOR ZA FINANCE

Mara Žlebnik, predsednik
Stane Pungerčar, podpredsednik
Vinko Božič
Franc Cuznar
Miloš Gabrijel
Albin Kuret
Karel Lutar
Štefan Podričnik
Jože Pogačnik
Otmar Sekavčnik
Janez Šter

ODBOR ZA PROIZVODNJO IN BLAGOVNI PROMET

Jože Eržen, predsednik
Rudi Vavpotič, podpredsednik
Ivan Atelšek
Alojz Antončič
Natan Bernot
Stane Divjak
Jože Javornik
Jože Knez
Viktor Korenčan
Ivan Kronovšek
Ferdo Papič
Egon Prinčič
Franc Puterle
Jože Slavič
Alojz Žokalj

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Jože Lesar, predsednik
Franc Kolarič, podpredsednik
Sonja Lubej-Rogelj
Martin Mlinar
Franc Petauer
Tone Polajnar
Žarko Žigon

KOMISIJA ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA GOSPODARSKEGA ZBORA

Stane Pungerčar, predsednik
Janez Vidmar, podpredsednik
Jože Pogačnik
Stanislav Simšič
Rudi Vavpotič

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

Predsednik:

Miloš Poljanšek

Podpredsednik:

dr. Aleksandra Kornhauser

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Dušan Šinigoj, predesdnik
Emil Rojc, podpredsednik
Boris Feldin
Jože Florjančič
dr. Jože Furlan
Leo Fusilli
Lojzka Gostenčnik-Žmavc
Jernej Lenič
Anka Pernuš
Majda Poljanšek
Jože Suhadolnik
Janez Švajncer
Vlado Uršič

ODBOR ZA ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO DELO

Vladimir Mušič, predsednik
dr. Vlado Benko, podpredsednik
dr. Demetrij Brodar
dr. Jože Furlan
Desan Justin
Niko Kralj
Viktor Turnšek

ODBOR ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

dr. Boris Kuhar, predsednik
Marjan Tavčar, podpredsednik
Milan Batista
Miran Hasl
Niko Kralj
Milan Merčun
Drago Šega
Jože Vild
France Zupan

ODBOR ZA TELESNO KULTURO

France Zupan, predsednik
Vinko Kramar, podpredsednik
Franc Bizjak
Jože Bohinc
Jože Gazvoda
Vinko Habjan
Janez Meglič

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

Dušan Lavrič, predsednik
Majda Poljanšek, podpredsednik
Vincenc Dobnikar
Peter Finžgar
Miha Jezeršek
Dragica Juteršnik
Ciril Plut

KOMISIJA ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA PROSVETNO-KULTURNEGA ZBORA

Jože Suhadolnik, predsednik
Jernej Lenič, podpredsednik
Jože Dolar
Tone Kramer
Mira Novak
Draga Urbas
Vlado Uršič

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

Predsednik:

dr. Srečko Koren

Podpredsednik:

Slavko Osredkar

ODBORI IN KOMISIJE

ODBOR ZA ZDRAVSTVO IN ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

dr. Mitja Mrgole, predsednik
dr. Dušan Mis, podpredsednik
dr. Stjepan Bunta
dr. Adolf Drolc
dr. Štefan Gruškovnjak
dr. Vasja Klavora
dr. Ivan Kopač
Franc Kosmač
dr. Srečko Košuta
Jože Padovan
dr. Davorin Valenti

ODBOR ZA INVALIDSKO IN POKOJNINSKO ZAVAROVANJE TER INVALIDSKO VARSTVO

Jože Nered, predsednik
Nikolaj Šabjan, podpredsednik
dr. Tomaž Ažman
dr. Franc Jurc
Stanislav Keber
Frančiška Pelicon
Alojz Potočnik
dr. Bojan Špicar
Emil Šuštar
dr. Boris Šušteršič
Ferdinand Vode

ODBOR ZA SOCIALNO IN OTROŠKO VARSTVO

Slavko Osredkar, predsednik
Tončka Lovše, podpredsednik
dr. Lidija Andolšek-Jeras
Mija Fon
dr. Irena Ivančič
dr. Edmond Kovačič
Franc Krajnc
dr. Marta Krofl-Malenšek
Anica Okršlar
Jože Pratengrazer
dr. Štefan Varga

MANDATNO-IMUNITETNA KOMISIJA

dr. Milan Hodalič, predsednik
dr. Vojteh Pertot, podpredsednik
dr. Miran Celestina
dr. Rado Poljanšek
Franc Sagaj
dr. Igor Veter
dr. Oldrih Zavrnik

KOMISIJA ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA SOCIALNO-ZDRAVSTVENEGA ZBORA

Boris Filli, predsednik
Milan Razdevšek, podpredsednik
Miroslav Kosi
dr. Anton Košir
dr. Joško Majhen
dr. Jože Rogel
dr. Marta Šlibar

POSLANCI SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

REPUBLIŠKI ZBOR

1. Ahlin Ivan
2. Bart Franc
3. Benčina Drago
4. Benedik dr. Majda
5. Borko Franc
6. Božiček Beno
7. Brajnik Edo
8. Brilej dr. Jože
9. Burnik Janko
10. Cerjak Ivan
11. Cvenk Miran
12. Česnik Janko
13. Črne Vlado
14. Deberšek Jože
15. Dernovšek Jože
16. Dolenc Marjan
17. Dolinšek Zdravko
18. Florjančič Jože
19. Forte Karel
20. Franko Ivan
21. Furlan Branko
22. Gabrič Marjan
23. Gorišek Vlado
24. Goslar Miran
25. Gyergyek Rudolf
26. Hafner Vinko
27. Hočevar dr. France
28. Ilc Franc
29. Jamšek Maks
30. Janhar Igor
31. Jarc Boris
32. Jenko Marjan
33. Jenko Stane
34. Jere Franc
35. Kavčič Stane
36. Kastrin Vida
37. Klančnik Gregor
38. Kočar Magda
39. Kolenc Dušan
40. Kordiš Franjo
41. Kreft Ivan
42. Košir Martin
43. Krese Leopold
44. Kraigher Sergej
45. Kuhar Franci
46. Lešnik Zoran
47. Lojen Jožko
48. Lubej Bojan
49. Maček Polde
50. Majerič Avgust
51. Matičič Cene
52. Napotnik Alojz
53. Orožen Marjan
54. Peharc Andrej
55. Petek Stane
56. Pirjevec Roman
57. Pislak Viktor
58. Polič Miloš
59. Prosen Miha
60. Pučnik Ivan
61. Pušenjak Rado
62. Razdevšek Franc
63. Rebek Rudi
64. Remc Tone
65. Renko Tone
66. Roter Zdenko
67. Rudolf Janko
68. Rus dr. Vojan
69. Sambt Štefan
70. Simončič Lado
71. Smrekar Andrej
72. Stropnik Lojzka
73. Svetelj Franc
74. Šnabl Bogdan
75. Štrukelj Jožko
76. Tavčar Adolf
77. Telič Jože
78. Tomič Zora
79. Toth Štefan
80. Ulrih Ela-Atena
81. Vadnjal Boris
82. Verbič Janez
83. Vižintin Milan
84. Vižintin Milo
85. Vrečko Vladimir
86. Vrhovec Stane
87. Vrviščar Franc
88. Zidar Milovan
89. Žlender Mirko
90. Žnidaršič Jože

GOSPODARSKI ZBOR

1. Antončič Alojz
2. Atelšek Ivan
3. Beravs Janez
4. Bernot Natan
5. Bole Tone
6. Božič Stanislav
7. Božič Vinko
8. Cerkvenik Danilo
9. Cuznar Franc
10. Divjak Stane
11. Doplihar Cvetko
12. Drnovšek Marko
13. Eržen Janez
14. Eržen Jože
15. Furlan Dimitrij
16. Gabrijel Miloš
17. Gobec Martin
18. Gole Ivan
19. Grošelj Anton
20. Ivanec Ladislav
21. Javornik Jože
22. Jazbec David
23. Justin Drago
24. Kapus Jože
25. Knez Jože
26. Kolarič Franc
27. Kolarič Janko
28. Korenčan Viktor
29. Korelc Franc
30. Kovič Pavle
31. Krajnik Milan
32. Kronovšek Ivan
33. Kučan Janez
34. Kuret Albin
35. Lamut Franc
36. Lesar Jože
37. Lubej-Rogelj Sonja
38. Lutar Karel
39. Makovec Stojan
40. Miklavc Janez
41. Mikluš Ivo
42. Mlinar Martin
43. Nemec Štefan
44. Papič Ferdo
45. Perc Drago
46. Petauer Franc
47. Pirš Jurij
48. Podričnik Štefan
49. Pogačnik Jože
50. Polajnar Tone
51. Prinčič Egon
52. Pungerčar Stane
53. Puterle Franc
54. Rajšp Ciril
55. Rode Bernard
56. Rozman Jožko
57. Sekavčnik Otmar
58. Simoneti Rino
59. Simšič Stanislav
60. Slavič Jože
61. Sonc Ivo
62. Škvarč Tone
63. Šter Janez
64. Tribušon Tone
65. Vavpotič Rudi
66. Vidmar Janez
67. Vidmar Martin
68. Vrbančič Jože
69. Vujčič Peter
70. Zimšek Anton
71. Zupan Ivan
72. Žagar Jože
73. Žigon Žarko
74. Žlebnik Mara
75. Žokalj Alojz

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR

1. Batista Milan
2. Benko dr. Vladimir
3. Bizjak Franc
4. Bohinc Jože
5. Bračič dr. Vladimir
6. Brodar dr. Demetrij
7. Činč Ludvik
8. Dobnikar Vincenc
9. Dolar Jože
10. Feldin Boris
11. Finžgar Peter
12. Florjančič Jože

13. Furlan dr. Jože
14. Fusilli Leo
15. Gazvoda Jože
16. Gostenčnik-Žmavc Lojzka
17. Grošelj Jože
18. Habjan Vinko
19. Hasl Miran
20. Jezeršek Miha
21. Justin Desan
22. Juteršnik Dragica
23. Kerčmar Janez
24. Kornhauser dr. Aleksandra
25. Kralj Niko
26. Kramer Tone
27. Kramer Vinko
28. Kuhar dr. Boris
29. Lavrič Dušan
30. Lenič Jernej
31. Melanšek Jože
32. Meglič Janez
33. Merčun Milan
34. Mernik Branko
35. Mušič Vladimir
36. Novak Mira
37. Pernuš Anka
38. Pešec Janez
39. Petrič dr. Ernest
40. Poljanšek Majda
41. Poljanšek Miloš
42. Poljšak Jože
43. Praprotnik Adolf
44. Plut Ciril
45. Rojc Emil
46. Suhadolnik Jože
47. Šega Drago
48. Šinigoj Dušan
49. Šlajmer-Japelj Majda
50. Štefanič Lojze
51. Švajncer Janez
52. Tavčar Marjan
53. Troha Anton
54. Turnšek Viktor
55. Urbas Draga
56. Uršič Vlado
57. Vatovec Albin
58. Vild Jože
59. Zupan France
60. Žnidarič Rudi

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR

1. Andolšek-Jeras dr. Lidija
2. Ažman Tomaž
3. Bratuž dr. Ciril
4. Bunta dr. Stjepan
5. Celestina dr. Miran
6. Drolc dr. Adolf
7. Filli Boris
8. Fon Mija
9. Fortič dr. Bojan
10. Gerbec dr. Vida
11. Grabenšek Anton
12. Gruškovnjak dr. Štefan
13. Hodalič dr. Milan
14. Ivančič dr. Irena
15. Javh dr. Zdravko
16. Jurc dr. Franc
17. Keber Stanislav
18. Klavora dr. Vasja
19. Kopač dr. Ivan
20. Koren dr. Srečko
21. Kosi Miroslav
22. Kosmač Franc
23. Košir dr. Anton
24. Košuta dr. Srečko
25. Kovačič dr. Edmond
26. Krajnc Franc
27. Krofl-Malenšek dr. Marta
28. Likar dr. Miha
29. Lovše Tončka
30. Majhen dr. Jožko
31. Malešič Matija
32. Marolt dr. Jože
33. Mis dr. Dušan
34. Mrgole dr. Mitja
35. Nered Jože
36. Okršlar Anica
37. Osredkar Slavko
38. Padovan Jože
39. Pečar dr. Samo
40. Pečavar dr. Albin
41. Pelicon Frančiška
42. Pertot dr. Vojteh

43. Poljanšek dr. Rado
44. Potočnik Alojz
45. Pratengrazer Jože
46. Prosenak Branko
47. Razdevšek Milan
48. Rogelj dr. Jože
49. Rus dr. Borut
50. Sagaj Franc
51. Šabjan Nikolaj
52. Šlibar dr. Marta
53. Špicar dr. Bojan
54. Šuštar Emil
55. Šušteršič dr. Boris
56. Valenti dr. Davorin
57. Varga dr. Štefan
58. Veter dr. Igor
59. Vode Ferdinand
60. Zavrnik dr. Oldrih

POSLANCI, IZVOLJENI V ZBOR NARODOV SKUPŠČINE SFR JUGOSLAVIJE

Roman Albreht
dr. Borut Bohte
~~Marko Bulc~~
Rado Dvoršak
Svetko Kobal
Vera Kolarič
Tone Kropušek
Anica Kuhar
Tine Lah
Drago Lipič
Jože Lončarič
Miran Mejak
Franček Mirtič
Bojan Polak
Zoran Polič
Tine Remškar
~~Mitja Ribičič~~
Vitja Rode
dr. Joža Vilfan
Beno Zupančič

IZVRŠNI SVET SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

Predsednik:

Stane Kavčič

Podpredsednika:

Vinko Hafner
dr. France Hočevar

Člani:

dr. Vladimir Bračič
Marjan Dolenc
Bojan Lubej
dr. Ernest Petrič
Franc Razdevšek
Rino Simoneti
Jožko Štrukelj
Zora Tomič
Boris Vadnjal
Milovan Zidar
Ivan Zupan

USTAVNO SODIŠČE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Vladimir Krivic

Člani:

Milan Apih, Jože Borštnar, dr. Darko Černej, Milko Goršič, Jože Pavličič, dr. Miha Potočnik, Mira Svetina, Pavle Žaucer.

VRHOVNO SODIŠČE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Lojze Piškur

Člani:

dr. Vilko Androjna, Koloman Balažic, Albin Dobrajc, Matej Dolničar, Stanko Hribar, Karel Kirn, Jože Kobal, Karel Košenina, Henrik Kužnik, Stane Markič, Karel Mejak, Matija Nadižar, dr. Franjo Omladič, Alojz Peric, Niko Pogačar, Franc Sok, Jože Šegedin, Lojze Šmid.

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik:

Jože Pernuš

Člani:

dr. Ivan Dougan, dr. Ciril Jurca, Stane Kovač, dr. Marijan Mehle, Savo Šifrer, Franc Špendal.

SEZNAM GOVORNIKOV

Republiški zbor

Blenkuš Lojze: 71, 73
Bohanec Slavko: 52, 55, 61, 93
Božič Jože: 51, 75, 152
Bračič dr. Vladimir: 22
Brilej dr. Jože: 161
Česnik Janko: 4, 35, 69, 167
Črne Vlado: 70, 74, 82, 194
Damjan dr. Viktor: 67
Dolenc Marjan: 153
Dvoršak Rado: 177
Florjančič Jože: 26, 198, 202
Franko Ivan: 66
Furlan dr. Branko: 182
Gorišek Vlado: 177
Gorenc Silvo: 46
Goslar Miran: 8, 35, 38, 160, 196, 199
Hafner Vinko: 80, 84
Hočevar dr. France: 97
Jamšek Maks: 61, 62, 63
Jerman Riko: 50, 171
Kavčič Stane: 15
Klančnik Gregor: 38, 143
Klemenčič Andrej: 94
Klemenčič Ivo: 153, 188, 189
Kočar Magda: 115, 162, 164, 166, 197, 203
Konvalinka dr. Kostja: 88
Kordiš Franjo: 133
Košir Martin: 147
Kraigher Sergej: 31, 37
Kreft Ivan: 23, 54, 57, 120, 151
Krese Leopold: 137
Lešnik Zoran: 60, 158
Lipužič Boris: 184
Lubej Bojan: 155
Maček Polde: 86, 99, 170, 201
Majerič Avgust: 79
Matičič Cene: 24, 31, 51, 55, 57, 66, 87, 90, 129, 160, 165, 168, 171, 202
Orožen Marjan: 10, 27, 32, 43
Pirjevec Roman: 65
Pislak Viktor: 182
Polič Miloš: 39, 64, 73, 159, 194
Pučnik Ivan: 25, 173
Pušenjak Rado: 39, 63, 78, 83, 124
Remc Tone: 13, 21, 37, 40, 84, 98, 150
Renko Ivan: 100, 102, 192, 195, 202
Roter Zdenko: 29, 58, 146, 157, 179, 195
Rus dr. Vojan: 11, 12, 18, 21, 33, 34, 36, 38, 39, 92, 96, 114, 135, 157, 162, 166, 186
Sambt Štefan: 25, 50
Simončič Lado: 180
Simoneti Rino: 104
Svetelj Franc: 88
Štrukelj Jožko: 52, 58, 162, 169, 172
Tavčar Adolf: 142, 169, 181, 184, 185, 187
Tomič Zora: 187
Tušek Mirko: 128, 151
Ulrih Ela: 96
Vadnjal Boris: 27
Verbič Janez: 180
Vižintin Milo: 3, 26, 126
Vrečko Vladimir: 198
Vrviščar Franc: 176
Zidar Milovan: 48, 61, 159, 175
Žlender Mirko: 172

Gospodarski zbor

Beravs Janez: 209, 217, 221, 225, 228
Bernard Ivo: 286, 287
Bole Tone: 209
Božič Jože: 249
Cuznar Franc: 222, 265
Damjan dr. Viktor: 240
Divjak Stane: 279, 280, 282
Dolenc Marjan: 266, 289
Gaspari Marjan: 242, 246
Gluhar Peter: 285
Gorenc Franc: 246
Javornik Jože: 223
Klemenčič Ivo: 276, 278
Knez Jože: 238, 247, 260
Kolarič Franc: 274, 275, 276
Kolarič Janko: 282, 283
Komel Lojze: 234
Kronovšek Ivan: 237, 247, 269, 270, 271, 287
Lamut Franc: 210, 223, 268
Lesar Jože: 257, 282
Levičnik Andrej: 284
Lutar Karel: 215, 216, 289
Makovec Stojan: 288
Miklavc Janez: 264
Nemec Štefan: 244, 247
Papič Ferdo: 221, 263, 280, 281, 283
Polajnar Tone: 224
Petauer Franc: 220, 222, 226
Prinčič Egon: 223, 289
Pungerčar Stane: 205, 231, 237, 238, 253, 269
Puterle Franc: 235, 285
Simšič Stanislav: 245, 246, 257, 271, 275
Slavič Jože: 213, 221, 225, 275
Šajina Boris: 245, 281, 283
Šter Janez: 222, 223, 248
Tribušon Tone: 250
Vrbančič Jože: 219, 220
Zidar Milovan: 270, 275
Zimšek Anton: 246
Zupan Ivan: 213, 239, 240
Žlebnik Mara: 226, 240, 291

Prosvetno-kulturni zbor

Bohinc Jože: 317
Bohanec Slavko: 314, 370, 373
Feldin Boris: 311, 317, 328
Gazvoda Jože: 362
Gostenčnik Lojzka: 355
Grčar Slavko: 345, 372
Habjan Vinko: 293
Hasl Miran: 312, 319
Hočevar dr. France: 347, 361
Jerman Riko: 310, 311
Kornhauser dr. Aleksandra: 339, 352, 364
Kramar Vinko: 326
Maček Polde: 351
Marinšek Dušan: 334
Merčun Milan: 322, 357
Novinšek Jože: 362
Petrič dr. Ernest: 304, 358
Pirkovič Franc: 330
Plut Ciril: 323, 343, 356, 363
Poljanšek Majda: 316
Poljanšek Miloš: 297, 359
Praprotnik Adi: 344
Rojc Emil: 297, 301, 307, 321, 335
Suhadolnik Jože: 342, 363, 365
Šega Drago: 325, 332
Štefanič Lojze: 304, 313
Švajncer Janez: 327, 331
Tavčar Ivo: 319, 323
Tavčar Marjan: 325, 329
Tušek Mirko: 368
Uršič Vlado: 341, 342, 361

Socialno-zdravstveni zbor

Božič Jože: 408, 409, 413
Bunta dr. Stjepan: 392, 423, 433
Črne Vlado: 403
Filli Boris: 375, 381, 382, 437, 447
Gaspari Majda: 424, 430
Grabenšek Anton: 402, 437
Hodalič dr. Milan: 393
Ivkovič Marija: 399
Javh dr. Zdravko: 445
Jerman Riko: 425
Keber Stane: 394, 405, 441
Konvalinka dr. Kostja: 410
Kopač dr. Ivan: 440
Koren dr. Srečko: 380
Kosi Miroslav: 444
Kosmač Franc: 394, 429
Košir dr. Anton: 429
Košuta dr. Srečko: 392, 405, 415, 421, 422, 432
Likar dr. Miha: 382
Malešič Matija: 406, 435
Marolt dr. Jože: 439
Mrgole dr. Mitja: 442
Okršlar Anica: 396, 416
Padovan Jože: 432
Pečavar dr. Albin: 379, 381, 384, 417, 445
Pertot dr. Votjeh: 397
Pratengrazer Jože: 451
Sagaj Franc: 429
Špicar dr. Bojan: 430, 449, 453
Šušteršič dr. Boris: 446
Tomič Zora: 391, 395, 403, 405, 420, 421, 422, 423, 425, 426, 453, 454
Zavrnik dr. Oldrih: 398

Enotni zbor delovnih skupnosti

Brilej dr. Jože: 482
Bunta dr. Stjepan: 467, 478
Florjančič Jože: 485
Hodaič dr. Milan: 464
Knez Jože: 475
Korelc Franc: 470
Kornhauser dr. Aleksandra: 462, 472
Lamut Franc: 465
Lukač Janez: 457
Merčun Milan: 471
Mis dr. Dušan: 469
Okršlar Anica: 479
Petrič dr. Ernest: 479
Plut Ciril: 470
Poljanšek Miloš: 486
Prinčič Egon: 457
Rode Bernard: 474
Simoneti Rino: 475
Simšič Stane: 477
Šinigoj Dušan: 468
Špicar dr. Bojan: 463
Žlebnik Mara: 458, 476, 482, 483, 484, 486

Skupna seja vseh zborov

Kraigher Sergej: 491
Orožen Marjan: 489
Renko Ivan: 492
Rus dr. Vojan: 489

VSEBINA

Republiški zbor

1. seja — 8. in 9. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda 3

2. Določitev dnevnega reda 3

Dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije 3

2. Poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov 4

Govornik:

Janko Česnik 4

3. Slovesna izjava poslancev 7

4. Izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije 7

5. Izvolitev predsednika in podpredsednika republiškega zbora 8

Govornik:

Miran Goslar 8

6. Določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 10

Govorniki:

Marjan Orožen 10
Dr. Vojan Rus 11
Tone Remc 13
Stane Kavčič 15

7. Izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 17

Govornik:

Dr. Vojan Rus 18

2. seja — 28. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 20

2. Določitev dnevnega reda 20

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. seje republiškega zbora 21

Govornika:

Tone Remc 21
Dr. Vojan Rus 21

2. Poslanska vprašanja 22

Govorniki:

Dr. Vladimir Bračič 22
Ivan Kreft 23
Cene Matičič 24
Štefan Sambt 25
Ivan Pučnik 25
Milo Vižintin 26
Jože Florjančič 26
Boris Vadnjal 27

3. Predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije 27

Govorniki:

Marjan Orožen 27
Zdenko Roter 29
Cene Matičič 31
Sergej Kraigher 31
Marjan Orožen 32

4. Predlog odloka o izvolitvi poslancev republiškega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije 33

Govornik:

Dr. Vojan Rus 33

5. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije republiškega zbora Skupščine SR Slovenije 34

Govorniki:

Dr. Vojan Rus 34
Janko Česnik 35
Miran Goslar 35
Dr. Vojan Rus 36
Sergej Kraigher 37
Tone Remc 37
Gregor Klančnik 38

Dr. Vojan Rus 38
Miran Goslar 38
Dr. Vojan Rus 39
Miloš Polič 39
Rado Pušenjak 39
Tone Remc 40

6. Predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije 42

7. Predlog odloka o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika republiškega zbora Skupščine SR Slovenije . . 42

8. Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev 42

Govornik:

Marjan Orožen 43

3. seja — 26. junija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 45

2. Določitev dnevnega reda 45

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 2. seje republiškega zbora 46

2. Poslanska vprašanja 46

Govorniki:

Silvo Gorenc 46
Milovan Zidar 48
Štefan Sambt 50
Riko Jerman 50
Cene Matičič 51
Jože Božič 51
Jožko Štrukelj 52
Slavko Bohanec 52
Ivan Kreft 54
Slavko Bohanec 55
Cene Matičič 55
Ivan Kreft 57
Jožko Štrukelj 58
Zdenko Roter 58
Zoran Lešnik 60
Milovan Zidar 61
Maks Jamšek 61
Slavko Bohanec 61
Maks Jamšek 62

3. Osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah 62

4. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov 62

Govornika:

Rado Pušenjak 63
Maks Jamšek 63

5. Predlog zakona o investicijskem prispevku 64

6. Osnutek zakona o rudarstvu 64

Govornika:

Miloš Polič 64
Roman Pirjevec 65

7. Osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo 65

Govorniki:

Cene Matičič 66
Ivan Franko 66
Dr. Viktor Damjan 67
Janko Česnik 69

8. Predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali začasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše 69

Govorniki:

Vlado Črne 70
Lojze Blenkuš 71
Miloš Polič 73
Vlado Črne 74

9. Predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb 75

10. Osnutek zakona o radijskem prometu 75

11. Predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo 75

Govorniki:

Jože Božič 75
Rado Pušenjak 78
Avgust Majerič 79

12. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV 80

Govorniki:

Vinko Hafner 80
Vlado Črne 82
Rado Pušenjak 83
Tone Remc 84
Vinko Hafner 84
Polde Maček 86

13. Osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija 87

Govorniki:

Cene Matičič 87
Franc Svetelj 88
Dr. Kostja Konvalinka 88

14. Predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih 89

Govorniki:

Cene Matičič 90
Dr. Vojan Rus 92
Slavko Bohanec 93
Andrej Klemenčič 94

15. Zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968 95

16. Finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969 95

Govorniki:

Dr. Vojan Rus 96
Ela Ulrih 96
Dr. France Hočevar 97
Tone Remc 98
Polde Maček 99

17. Predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani 99

18. Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969 100

19. Volitve in imenovanja:

— predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja 100

Govornik:

Ivan Renko 100

— imenovanje predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča 102
— predlog odloka o dopolnitvi komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo 102

Govornik:

Ivan Renko 102

— izvolitev članov začasne komisije za izdelavo osnutka o skupnostih in skladih za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti 102
— predlog odloka o določitvi števila sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru 102

4. seja — 16. julija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Skupna obrazložitev stališč izvršnega sveta do vprašanj, ki se nanašajo na aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 (skupno z gospodarskim, prosvetno-kulturnim in socialno-zdravstvenim zborom) 104

Govornik:

Rino Simoneti 104

2. Odsotnost poslancev 113

3. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda 113

4. Določitev dnevnega reda 113

Govornik:

Dr. Vojan Rus 114

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. seje republiškega zbora 114

2. Aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 114

Govorniki:

Magda Kočar 115
Ivan Kreft 120
Rado Pušenjak 124
Milo Vižintin 126
Mirko Tušek 128
Cene Matičič 129
Franjo Kordiš 133
Dr. Vojan Rus 135
Leopold Krese 137

3. Predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanje delegatov občin v Skupščini SR Slovenije 142

4. Nadaljevanje razprave o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 142

Govorniki:

Adolf Tavčar 142
Gregor Klančnik 143
Zdenko Roter 146
Martin Košir 147
Tone Remc 150

5. Poslanska vprašanja 151

Govorniki:

Mirko Tušek 151
Ivan Kreft 151

Jože Božič 152
Ivo Klemenčič 153
Marjan Dolenc 153
Bojan Lubej 155
Dr. Vojan Rus 157
Zoran Lešnik 158
Milovan Zidar 159
Miloš Polič 159
Cene Matičič 160
Miran Goslar 160
Dr. Jože Brilej 161
Jožko Štrukelj 162
Dr. Vojan Rus 162

6. Drugo nadaljevanje razprave o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 162

Govorniki:

Magda Kočar 162
Cene Matičič 165
Magda Kočar 166
Dr. Vojan Rus 166
Janko Česnik 167
Cene Matičič 168

7. Predlog zakona o zaključnem računu in izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968 169

Govorniki:

Adolf Tavčar 169
Jožko Štrukelj 169
Polde Maček 170
Cene Matičič 171
Riko Jerman 171
Jožko Štrukelj 172
Mirko Žlender 172

8. Predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 173

9. Predlog zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov 173

Govorniki:

Ivan Pučnik 173
Milovan Zidar 175
Franc Vrviščar 176
Vlado Gorišek 177
Rado Dvoršak 177
Zdenko Roter 179
Lado Simončič 180
Janez Verbič 180
Adolf Tavčar 181
Viktor Pislak 182
Dr. Branko Furlan 182

10. Osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi 182

11. Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah 183

12. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju 184

Govornika:

Adolf Tavčar 184
Boris Lipužič 184

13. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu 185

Govornik:

Adolf Tavčar 185

14. Predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo . . 186

Govornik:

Dr. Vojan Rus 186

15. Predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve 187

Govornika:

Zora Tomič 187
Adolf Tavčar 187

16. Predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji 188

Govornik:

Ivo Klemenčič 188

17. Predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva 189

Govornik:

Ivo Klemenčič 189

18. Predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v SR Sloveniji 190

19. Predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije 191

20. Predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula 191

21. Volitve in imenovanja 192

— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost 192
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije 192

Govorniki:

Ivan Renko 192
Miloš Polič 194
Vlado Črne 194
Ivan Renko 195
Zdenko Roter 195

— izvolitev članov v skupno komisijo republiškega in socialno-zdravstvenega zbora za pripravo dokumenta o izboljšanju krvodajalstva v Sloveniji 196

22. Usklajevanje amandmajev v zvezi s predlogom sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in o izvajanju ekonomske politike v letu 1969 196

Govorniki:

Miran Goslar 196
Magda Kočar 197
Vladimir Vrečko 198
Jože Florjančič 198
Miran Goslar 199
Polde Maček 201
Cene Matičič 202
Ivan Renko 202
Jože Florjančič 202
Magda Kočar 203

Gospodarski zbor

1. seja — 8. in 9. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 204

2. Določitev dnevnega reda 205

Dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije 205

2. Poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov 205

Govornik:

Stane Pungerčar 205

3. Slovesna izjava poslancev 208

4. Izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije 208

5. Izvolitev predsednika in podpredsednika gospodarskega zbora 209

Govorniki:

Janez Beravs 209
Tone Bole 209
Franc Lamut 210

6. Obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 210

7. Obravnava predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 211

2. seja — 28. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 212

2. Določitev dnevnega reda 212

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. seje gospodarskega zbora 213

2. Poslanska vprašanja 213

Govorniki:

Jože Slavič 213
Ivan Zupan 213
Karel Lutar 215

3. Predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije 216

4. Predlog odloka o izvolitvi poslancev gospodarskega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije 217

Govornik:

Janez Beravs 217

5. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora . . . 218

Govorniki:

Jože Vrbančič 219
Franc Petauer 220
Ferdo Papič 221
Janez Beravs 221
Jože Slavič 221
Franc Cuznar 222
Janez Šter 222
Franc Petauer 222
Jože Javornik 223
Egon Prinčič 223
Janez Šter 223
Franc Lamut 223
Tone Polajnar 224

6. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije 225

Govorniki:

Jože Slavič 225
Jože Beravs 225
Franc Petauer 226
Mara Žlebnik 226

7. Predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika in podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije 226

8. Predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika gospodarskega zbora Skupščine SR Slovenije . . . 227

9. Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev 227

Govornik:

Janez Beravs 228

3. seja — 26. junija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 230

2. Določitev dnevnega reda 230

3. Sporočila pred prehodom na dnevni red 230

Govornik:

Stane Pungerčar 231

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 2. seje gospodarskega zbora 233

2. Poslanska vprašanja 233

Govorniki:

Lojze Komel 234
Franc Puterle 235
Ivan Kronovšek 237
Stane Pungerčar 237
Jože Knez 238

3. Osnutek zakona o rudarstvu 238

Govornika:

Ivan Zupan 239
Mara Žlebnik 240

4. Osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo 240

Govornik:

Dr. Viktor Damjan 240

5. Predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše 242

Govorniki:

Marjan Gaspari 242
Štefan Nemec 244
Stanislav Simšič 245
Boris Šajina 245
Stanislav Simšič 246
Anton Zimšek 246
Marjan Gaspari 246
Franc Gorenc 246
Jože Knez 247
Ivan Kronovšek 247
Štefan Nemec 247

6. Usklajevanje besedila zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij z besedilom zakona, v katerem ga je sprejel republiški zbor 248

Govornik:

Janez Šter 248

7. Predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb 249

Govornika:

Jože Božič 249
Tone Tribušon 250

8. Predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja 250

4. seja — 16. julija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 251

2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda 251

3. Določitev dnevnega reda 251

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. seje gospodarskega zbora 252

2. Razprava o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 252

Govorniki:

Stane Pungerčar 253
Stane Simšič 257
Jože Lesar 257

Jože Knez 260
Ferdo Papič 263
Janez Miklavc 264
Franc Cuznar 265
Marjan Dolenc 266
Franc Lamut 268

3. Predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije 269

Govornik:

Stane Pungerčar 269

4. Predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 269

Govornik:

Ivan Kronovšek 269

5. Predlog zakona o prispevku SR Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov 270

Govorniki:

Milovan Zidar 270
Stane Simšič 271
Ivan Kronovšek 271

6. Osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah 273

7. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov 273

Govorniki:

Franc Kolarič 274
Jože Slavič 275
Stane Simšič 275
Milovan Zidar 275
Franc Kolarič 276

8. Predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji 276

Govornik:

Ivo Klemenčič 276

9. Predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva 277

Govornik:

Ivo Klemenčič 278

10. Volitve in imenovanja:

— predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost 279
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju polovice članov upravnega odbora cestnega sklada SR Slovenije 279

Govorniki:

Stane Divjak 279
Ferdo Papič 280

Boris Šajina 281
Ferdo Papič 281
Stane Divjak 282
Jože Lesar 282
Janko Kolarič 282
Boris Šajina 283
Ferdo Papič 283

11. Poslanska vprašanja 284

Govorniki:

Andrej Levičnik 284
Franc Puterle 285
Peter Gluhar 285
Ivo Bernard 286
Ivan Kronovšek 287
Ivo Bernard 287
Stojan Makovec 288
Marjan Dolenc 289
Karel Lutar 289
Egon Prinčič 289

12. Usklajevanje amandmajev v zvezi s predlogom sklepov o aktualnih gospodarskih gibanjih in o izvajanju ekonomske politike v letu 1969 291

Govornik:

Mara Žlebnik 291

Prosvetno-kulturni zbor

1. seja —8. in 9. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 292

Dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije 292

2. Poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov 293

Govornik:

Vinko Habjan 293

3. Slovesna izjava poslancev 296

4. Izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije 296

5. Izvolitev predsednika in podpredsednika prosvetno-kulturnega zbora 297

Govornika:

Emil Rojc 297
Miloš Poljanšek 297

6. Obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 298

2. seja — 28. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 300

2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda 300

3. Določitev dnevnega reda 300

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. seje prosvetno-kulturnega zbora 301

2. Poslanska vprašanja 301

3. Predlog odloka o sestavi komisije in drugih teles Skupščine SR Slovenije 301

4. Predlog odloka o izvolitvi poslancev prosvetno-kulturnega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije 301

Govornik:

Emil Rojc 301

5. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije 303

6. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije 304

Govornika:

Lojze Štefanič 304
Dr. Ernest Petrič 304

7. Predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije 306

8. Predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika prosvetno-kulturnega zbora Skupščine SR Slovenije 306

9. Obravnava predloga odloka o razrešitvi in imenovanju nekaterih republiških sekretarjev 306

Govornik:

Emil Rojc 307

3. seja — 25. junija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 309

2. Določitev dnevnega reda 309

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 2. seje prosvetno-kulturnega zbora 309

2. Poslanska vprašanja 309

Govorniki:

Riko Jerman 310
Boris Feldin 311
Miran Hasl 312
Lojze Štefanič 313

3. Predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih 314

Govornika:

Slavko Bohanec 314
Majda Poljanšek 316

4. Zaključni račun sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968 317

Govorniki:

Boris Feldin 317
Jože Bohinc 317
Miran Hasl 319
Ivo Tavčar 319
Emil Rojc 321
Milan Merčun 322

5. Finančni načrt sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969 322

Govornika:

Ciril Plut 323
Ivo Tavčar 323

6. Zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 sklada SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov . . . 324

Govorniki:

Marjan Tavčar 325
Drago Šega 325
Vinko Kramar 326

7. Zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 sklada SR Slovenije za pospeševanje založništva 327

Govorniki:

Janez Švajncer 327
Boris Feldin 328
Marjan Tavčar 329
Pranc Pirkovič 330
Janez Švajncer 331
Drago Šega 332

8. Zaključni račun za leto 1968 in finančni načrt za leto 1969 sklada Borisa Kidriča 333

Govornik:

Dušan Marinšek 334

9. Predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije 334

10. Volitve in imenovanja:

— izvolitev predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja 335

Govornik:

Emil Rojc 335

— izvolitev članov začasne komisije republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti . . . 337
— predlog odloka o imenovanju predsednika ter članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča 337

4. seja — 16. julija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 338

2. Določitev dnevnega reda 338

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. seje prosvetno-kulturnega zbora 339

2. Aktualna gospodarska gibanja in uresničevanje ekonomske politike v letu 1969 339

Govorniki:

Dr. Aleksandra Kornhauser 339
Vlado Uršič 341
Jože Suhadolnik 342
Ciril Plut 343
Adi Praprotnik 344
Slavko Grčar 345
Dr. France Hočevar 347
Polde Maček 351
Dr. Aleksandra Kornhauser 352
Lojzka Gostenčnik 355
Ciril Plut 356
Milan Merčun 357
Dr. Ernest Petrič 358
Miloš Poljanšek 359
Dr. France Hočevar 361
Vlado Uršič 361
Jože Gazvoda 362
Jože Novinšek 362
Jože Suhadolnik 363
Ciril Plut 363
Dr. Aleksandra Kornhauser 364

3. Predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije . 364

Govornik:

Jože Suhadolnik 365

4. Predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo . . 365

5. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjem šolstvu 366

6. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju 366

7. Predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije 367

8. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost 367

9. Poslanska vprašanja 368

Govorniki:

Mirko Tušek 368
Slavko Bohanec 370
Slavko Grčar 372
Slavko Bohanec 373

Socialno-zdravstveni zbor

1. seja — 8. in 9. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 374

Dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije 374

2. Poročilo verifikacijske komisije in verifikacija mandatov 375

Govornik:

Boris Filli 375

3. Slovesna izjava poslancev 378

4. Izvolitev članov komisije za volitve in imenovanja Skupščine SR Slovenije 378

5. Izvolitev predsednika in podpredsednika socialno-zdravstvenega zbora 379

Govornika:

Dr. Albin Pečavar 379
Dr. Srečko Koren 380

6. Obravnava predloga za določitev kandidata za predsednika izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter predloga za izvolitev predsednika in članov izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije 380

Govorniki:

Boris Filli 381
Dr. Albin Pečavar 381
Dr. Miha Likar 382
Boris Filli 382

2. seja — 28. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 383

2. Sporočila pred odločitvijo dnevnega reda 383

3. Določitev dnevnega reda 383

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. seje socialno-zdravstvenega zbora 384

2, Poslanska vprašanja 384

3. Predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije 384

4. Predlog odloka o izvolitvi poslancev socialno-zdravstvenega zbora v stalne komisije Skupščine SR Slovenije 384

Govornik:

Dr. Albin Pečavar 384

5. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora 387

6. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov stalnih odborov in mandatno-imunitetne komisije socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije 387

7. Predlog odloka o izvolitvi oziroma imenovanju predsednika, podpredsednika, članov ter sekretarja skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za spremembe in dopolnitve poslovnika Skupščine SR Slovenije 388

8. Predlog sklepa o ustanovitvi in sestavi komisije za spremembe in dopolnitve poslovnika socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije 389

3. seja — 25. junija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 390

2. Sporočila pred določivijo dnevnega reda 390

3. Določitev dnevnega reda 390

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 2. seje socialno-zdravstvenega zbora 391

2. Poslanska vprašanja 391

Govorniki:

Zora Tomič 391
Dr. Srečko Košuta 392
Dr. Stjepan Bunta 392
Dr. Milan Hodalič 393
Stane Keber 394

Franc Kosmač 394
Zora Tomič 395

3. Problematika krvodajalstva v Sloveniji 395

Govorniki:

Anica Okršlar 396
Dr. Vojteh Pertot 397
Dr. Oldrih Zavrnik 398

4. Razprava o aktih republiške skupnosti otroškega varstva 398

Govornika:

Marija Ivkovič 399
Anton Grabenšek 402

5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem NOV 402

Govorniki:

Zora Tomič 403
Vlado Črne 403
Stane Keber 405
Zora Tomič 405
Dr. Srečko Košuta 405

6. Predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb . . . 406

Govornika:

Matija Malešič 406
Jože Božič 408

7. Osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija 410

Govornik:

Dr. Kostja Konvalinka 410

8. Predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo 412

Govornik:

Jože Božič 413

9. Predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani 415

Govornika:

Dr. Srečko Košuta 415
Anica Okršlar 416

10. Predlog odloka o imenovanju predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja 417

Govornik:

Dr. Albin Pečavar 417

4. seja — 16. julija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 419

2. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda 419

3. Določitev dnevnega reda 419

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. seje socialno-zdravstvenega zbora 420

2. Poslanska vprašanja 420

Govorniki:

Zora Tomič 420
Dr. Srečko Košuta 421
Zora Tomič 421
Dr. Srečko Košuta 422
Zora Tomič 422
Dr. Stjepan Bunta 423
Zora Tomič 423
Majda Gaspari 424
Zora Tomič 425
Riko Jerman 425
Zora Tomič 426
Franc Sagaj 429
France Kosmač 429
Dr. Anton Košir 429
Majda Gaspari 430

3. Nekatera vprašanja splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969 430

Govorniki:

Dr. Bojan Špicar 430
Dr. Srečko Košuta 432
Jože Padovan 432
Dr. Stjepan Bunta 433
Matija Malešič 435
Boris Filli 437
Anton Grabenšek 437
Dr. Jože Marolt 439
Dr. Ivan Kopač 440
Stane Keber 441
Dr. Mitja Mrgole 442
Miroslav Kosi 444
Dr. Zdravko Javh 445
Dr. Albin Pečavar 445
Dr. Boris Šušteršič 446

4. Predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije 446

Govornik:

Boris Filli 447

5. Nadaljevanje razprave o nekaterih vprašanjih splošne potrošnje v zvezi z gospodarskimi gibanji v letu 1969 449

Govornik:

Dr. Bojan Špicar 449

6. Poslovanje skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih zavodov v letu 1968 450

Govornik:

Jože Pratengrazer 451

7. Poslovanje invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968 452

8. Predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve 452

Govornika:

Zora Tomič 453
Dr. Bojan Špicar 453

9. Usklajevanje predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne 454

Govornik:

Zora Tomič 454

10. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost 455

Enotni zbor delovnih skupnosti

1. seja — 16. julija 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 456

2. Določitev dnevnega reda 456

Govornika:

Egon Prinčič 457
Janez Lukač 457

Dnevni red:

1. Razprava o aktualnih gospodarskih gibanjih in o uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 457

Govorniki:

Mara Žlebnik 458
Dr. Aleksandra Kornhauser 462

Dr. Bojan Špicar 463
Dr. Milan Hodalič 464
Franc Lamut 465
Dr. Stjepan Bunta 467
Dušan Šinigoj 468
Dr. Dušan Mis 469
Ciril Plut 470
Franc Korelc 470
Milan Merčun 471
Dr. Aleksandra Kornhauser 472
Bernard Rode 474
Jože Knez 475
Rino Simoneti 475
Mara Žlebnik 476
Stane Simšič 477

2. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1968 477

3. Osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi 477

Govorniki:

Dr. Stjepan Bunta 478
Anica Okršlar 479
Dr. Ernest Petrič 479

4. Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah . . . 480

5. Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbenopolitičnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji 480

6. Predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula 480

7. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije 481

8. Nadaljevanje razprave o aktualnih gospodarskih gibanjih in uresničevanju ekonomske politike v letu 1969 482

Govorniki:

Mara Žlebnik 482
Dr. Jože Brilej 482
Mara Žlebnik 483
Jože Florjančič 485
Mara Žlebnik 486
Miloš Poljanšek 486

Skupna seja vseh zborov

1. seja — 9. maja 1969

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost poslancev 488

2. Določitev dnevnega reda 488

Dnevni red:

1. Izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine SR Slovenije . . 488

Govorniki:

Marjan Orožen 489
Dr. Vojan Rus 489
Sergej Kraigher 491
Ivan Renko 492

2. Izvolitev poslancev v zbor narodov zvezne skupščine 492

Priloge

1. Pismena vprašanja poslancev:

— Ivan Kreft, poslanec republiškega zbora 495
— Cene Matičič, poslanec republiškega zbora 498
— Ivan Pučnik, poslanec republiškega zbora 498
— Milo Vižintin, poslanec republiškega zbora 499
— Rado Pušenjak, poslanec republiškega zbora 499
— Štefan Sambt, poslanec republiškega zbora 501
— Zdenko Roter, poslanec republiškega zbora 501
— Stane Vrhovec, poslanec republiškega zbora 503
— Karel Lutar, poslanec gospodarskega zbora 506
— Franc Puterle, poslanec gospodarskega zbora 507
— Dr. Aleksandra Kornhauser, dr. Boris Kuhar, Miloš Poljanšek, Dušan Šinigoj in France Zupan, poslanci prosvetno-kulturnega zbora 508
— Janez Kerčmar, poslanec prosvetno-kulturnega zbora 509
— Jože Melanšek, poslanec prosvetno-kulturnega zbora 510
— Dr. Zdravko Javh, poslanec socialno-zdravstvenega zbora 511
— Franc Sagaj, poslanec socialno-zdravstvenega zbora 511

2. Predlog odloka o sestavi komisij in drugih teles Skupščine SR Slovenije 512
Obrazložitev 513

3. Predlog začasnega odloka o ustanovitvi stalnih odborov republiškega zbora 513
Obrazložitev 516

4. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov gospodarskega zbora . . 517
Obrazložitev 518

5. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov prosvetno-kulturnega zbora 518
Obrazložitev 519

6. Predlog odloka o ustanovitvi stalnih odborov socialno-zdravstvenega zbora 520
Obrazložitev 521

7. Osnutek zakona o obrtnih nabavno-prodajnih zadrugah 521
Obrazložitev 523

Poročila:

— odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora . . . 525
— odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora . . 526
— zakonodajno-pravne komisije 527

8. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov 528
Obrazložitev 530

Poročila:

— odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora . . . 532
— odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora . . 533
— zakonodajno-pravne komisije 535

9. Predlog zakona o investicijskem prispevku 536
Obrazložitev 536

Poročila:

— zakonodajno-pravne komisije 537
— odbora za finance in proračun republiškega zbora 538
— odbora za finance gospodarskega zbora 538

10. Osnutek zakona o rudarstvu 538
Obrazložitev 543

Poročila:

— odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora . . . 545
— odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora . . 546
— zakonodajno-pravne komisije 547

11. Osnutek zakona o pogojih in načinu uveljavljanja prednostne pravice uporabe zemljišča, razlaščenega za gradnjo 550
Obrazložitev 551

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 555
— odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora 556
— zakonodajno-pravne komisije 557

12. Predlog za izdajo zakona o tem, kakšno stanovanje oziroma stavba, ki se sezonsko ali občasno uporablja za počitek in oddih, nima lastnosti stanovanja oziroma stanovanjske hiše 557

Poročila:

— odbora za urbanizem ter stanovanjsko in komunalno gospodarstvo republiškega zbora 560
— odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora 560
— zakonodajno-pravne komisije 560

13. Predlog za izdajo zakona o zaposlovanju slepih invalidnih oseb . . . 560
Mnenje socialno-zdravstvenega zbora 563

Poročila:

— odbora za družbenoekonomske odnose republiškega zbora 564
— odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora 565
— odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora 566
— zakonodajno-pravne komisije 567

14. Osnutek zakona o radijskem prometu 568
Obrazložitev 570

Poročila:

— odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora . . 571
— odbora za proizvodnjo in blagovni promet republiškega zbora . . . 579
— zakonodajno-pravne komisije 579

15. Predlog za izdajo zakona o posebnih pogojih za pridobitev pokojnine delavcev, zaposlenih v premogovnikih, ki deloma ali v celoti opuščajo proizvodnjo 574

Poročila:

— odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora 578
— odbora za družbenoekonomske odnose gospodarskega zbora — mnenje 579
— odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora 579
— odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora 584
— zakonodajno-pravne komisije 584

16. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dodatku zaposlenim udeležencem narodnoosvobodilne vojne 582
Obrazložitev 583

Poročila:

— komisije Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV 586
— zakonodajno-pravne komisije 586
— odbora za finance in proračun republiškega zbora — mnenje . . . 587

17. Osnutek zakona o predstavnikih družbene skupnosti v organih upravljanja določenih zavodov, katerih ustanovitelj je SR Slovenija 587
Obrazložitev 588

Poročila:

— odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora 590
— odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora 591
— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora — mnenje 591
— zakonodajno-pravne komisije 591

18. Predlog za izdajo zakona o centrih za izobraževanje delavcev, o delavskih univerzah in o drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih 592

Poročila:

— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora 594
— odbora za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora . . . 595
— zakonodajno-pravne komisije 596

19. Predlog odloka o potrditvi zaključnega računa sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1968 596
Obrazložitev 597

Poročila:

— odbora prosvetno-kulturnega zbora za kulturne dejavnosti 597
— zakonodajno-pravne komisije 599

20. Predlog odloka o soglasju k finančnemu načrtu sklada SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti za leto 1969 599
Obrazložitev 599

Poročila:

— odbora prosvetno-kulturnega zbora za kulturne dejavnosti 599
— zakonodajno-pravne komisije 600

21. Predlog odloka o spremembi odloka o najetju kredita za sanacijo kliničnih bolnic v Ljubljani 601
Obrazložitev 601

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 602
— odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora 602
— zakonodajno-pravne komisije 602

22. Predlog odloka o razdelitvi deviz za potrebe republiških organov, zavodov, organov družbenih organizacij, ožjih družbeno-političnih skupnosti in civilnih pravnih oseb v SR Sloveniji za leto 1969 602
Obrazložitev 603

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 606
— odbora za finance gospodarskega zbora 606
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 606
— skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora 606
— zakonodajno-pravne komisije 606

23. Predlog sklepa in priporočila za usmerjanje in uresničevanje začrtane ekonomske politike v letu 1969 607

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora 609
— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora 612
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 613
— skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora 615

24. Predlog sklepa in priporočila o politiki proračunske potrošnje družbeno-političnih skupnosti in potrošnji skladov samoupravnih skupnosti v SR Sloveniji v letu 1969 616

Poročila:

— zakonodajno-pravne komisije 617

25. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1968 618
Obrazložitev 618

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 635
— odbora za finance gospodarskega zbora 636
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 636
— skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora 636
— zakonodajno-pravne komisije 636

26. Predlog odloka o sprostitvi sredstev posebne obvezne rezerve skladov iz leta 1962 637
Obrazložitev 637

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 638
— odbora za finance gospodarskega zbora 638
— zakonodajno-pravne komisije 638

27. Predlog zakona o prispevku Socialistične republike Slovenije kmetijskim delovnim organizacijam pri odplačevanju določenih investicijskih kreditov 638
Obrazložitev 639

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora in odbora za finance gospodarskega zbora 643
— zakonodajno-pravne komisije 645

28. Osnutek zakona o prisilni upravi nad zavodi 646
Obrazložitev 648

Poročila:

— odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora 652
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 653
— odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora 654
— zakonodajno-pravne komisije 655

29. Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah 660
Obrazložitev 660

Poročila:

— zakonodajno-pravne komisije 662
— odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora 662
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 662
— odbora za zdravstvo in zdravstveno zavarovanje socialno-zdravstvenega zbora 662

30. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju 662
Obrazložitev 664

Poročila:

— zakonodajno-pravne komisije 664
— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora 665
— odbora za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora . . . 665

31. Predlog za izdajo zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjem šolstvu 666
Obrazložitev 667

Poročila:

— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora 667
— odbora za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora . . . 669
— zakonodajno-pravne komisije 670

32. Predlog zakona o odpravi komisije SR Slovenije za telesno kulturo . . 670
Obrazložitev 671

Poročila:

— odbora za prosveto in kulturo republiškega zbora 672
— odbora za telesno kulturo prosvetno-kulturnega zbora 672
— zakonodajno-pravne komisije 672

33. Predlog zakona o uskladitvi pokojnin upokojenih delavcev, ki so delali na določenih dolžnostih pri organih za notranje zadeve 673
Obrazložitev 673

Poročila:

— odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora 676
— odbora za socialno politiko in zdravstvo republiškega zbora — dodatno poročilo 677
— odbora za invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter invalidsko varstvo socialno-zdravstvenega zbora 678
— zakonodajno-pravne komisije 678

34. Predlog za izdajo zakona o tržni inšpekciji 679

Poročila:

— odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora 681
— zakonodajno-pravne komisije 682

35. Predlog za izdajo zakona o tehničnih inšpekcijah na področju industrije in gradbeništva 683

Poročila:

— odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora in odbora za proizvodnjo in blagovni promet gospodarskega zbora 685
— zakonodajno-pravne komisije 686

36. Predlog zakona o spremembi zakona o območjih okrajev in občin v Socialistični republiki Sloveniji 687
Obrazložitev 688

Poročila:

— odbora za družbeno-politični sistem in notranjo politiko republiškega zbora 690
— zakonodajno-pravne komisije 691

37. Predlog odloka o prenosu sredstev, ki se zbirajo z odplačili posojil iz sredstev proračuna SR Slovenije za gradnjo osnovnih šol, na izobraževalno skupnost SR Slovenije 692
Obrazložitev 692

Poročila:

— odbora za finance in proračun republiškega zbora 693
— odbora za vzgojo in izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora . . . 693
— zakonodajno-pravne komisije 693

38. Predlog odloka o prevzemu in odplačilu nekaterih kreditov, ki jih je najelo podjetje Aerodrom Ljubljana-Pula 693
Obrazložitev 694

Poročila:

— zakonodajno-pravne komisije 695
— odbora za finance in proračun republiškega zbora 696
— odbora za finance gospodarskega zbora 696
— skupine poslancev prosvetno-kulturnega zbora 696
— skupine poslancev socialno-zdravstvenega zbora 696

39. Poročilo o obravnavi problematike krvodajalstva v SR Sloveniji 696

40. Poročilo o obravnavi aktov republiške skupnosti otroškega varstva . . . 698

41. Poročilo o obravnavi poslovanja skladov zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenih zavodov v letu 1968 700

42. Poročilo o obravnavi poslovanja invalidsko-pokojninskega zavarovanja v letu 1968 703

43. Predlog odloka o začasni ureditvi sklica in dela enotnega zbora delovnih skupnosti in zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije 705
Obrazložitev 708

44. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in izvolitvi komisije za pripravo poslovnika enotnega zbora delovnih skupnosti Skupščine SR Slovenije 712
Obrazložitev 713

45. Predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov skupne komisije vseh zborov Skupščine SR Slovenije za ustavna vprašanja 713
Obrazložitev 715

46. Predlog odloka o dopolnitvi komisije Skupščine SR Slovenije za družbeno nadzorstvo 716
Obrazložitev 716

47. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov začasne komisije republiškega in prosvetno-kulturnega zbora za izdelavo osnutka zakona o skupnostih (in skladih) za kulturne dejavnosti ter o financiranju kulturnih dejavnosti 717
Obrazložitev 718

48. Predlog odloka o izvolitvi predsednika in članov komisije Skupščine SR Slovenije za državno varnost 718
Obrazložitev 719

49. Predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov okrožnega sodišča v Mariboru 720
Obrazložitev 728

50. Predlog odloka o imenovanju predsednika in članov upravnega odbora sklada Borisa Kidriča 733
Obrazložitev 733

51. Skupščina SR Slovenije 735
Komisije 735

52. Republiški zbor 738
Odbori in komisije 738

53. Gospodarski zbor 740
Odbori in komisije 740

54. Prosvetno-kulturni zbor 741
Odbori in komisije 741

55. Socialno-zdravstveni zbor 742
Odbori in komisije 742

56. Poslanci Skupščine SR Slovenije 744
Poslanci, izvoljeni v zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije 747

57. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije 747

58. Ustavno sodišče SR Slovenije 748

59. Vrhovno sodišče SR Slovenije 748

60. Višje gospodarsko sodišče SR Slovenije 748

61. Seznam govornikov 749

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Urednik
Milan Megušar-Borůt

Natisnila
tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

marca 1970

v 300 izvodih

Obseg 784 strani

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA
St-S:18/1